

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

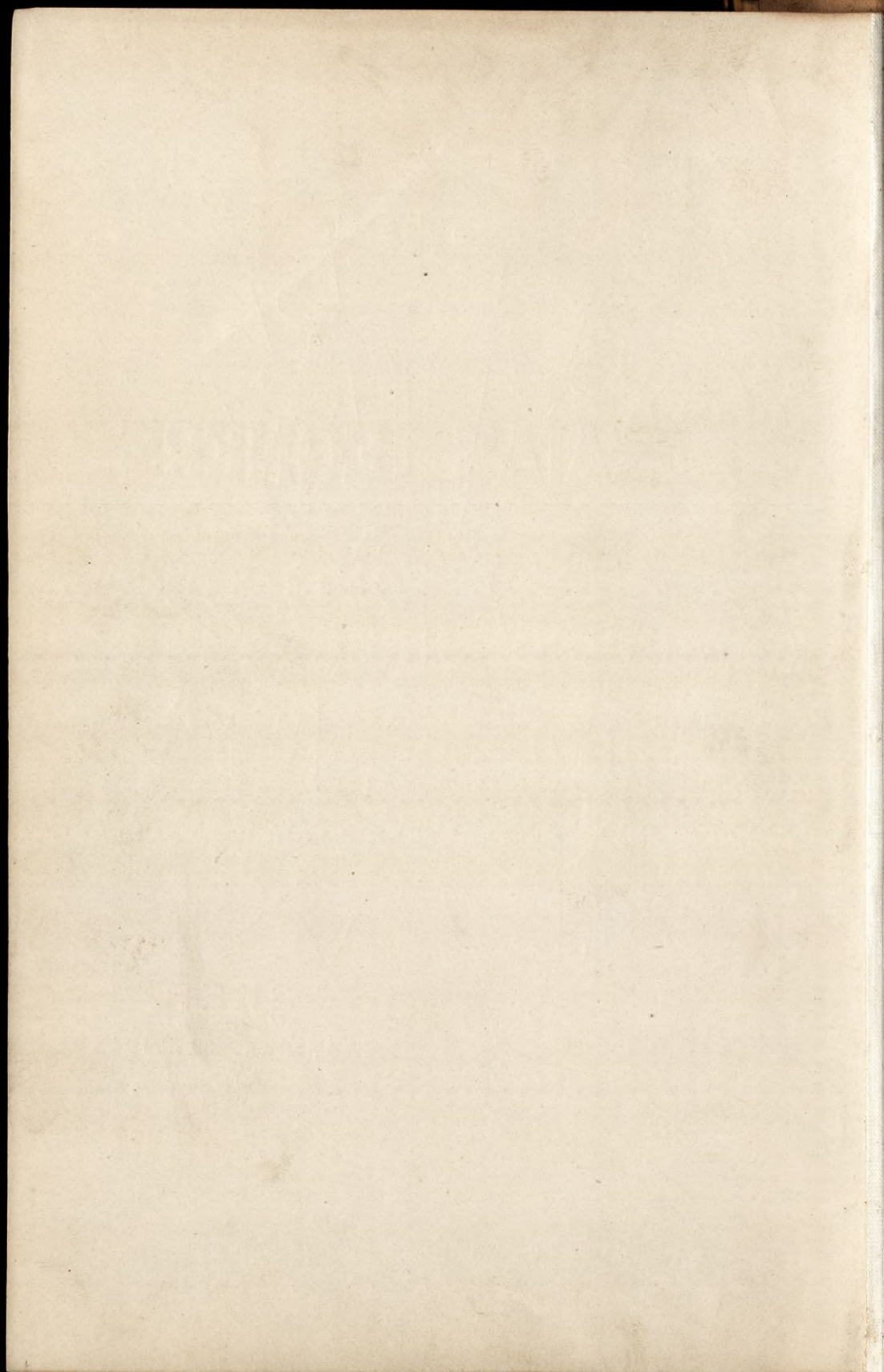
306

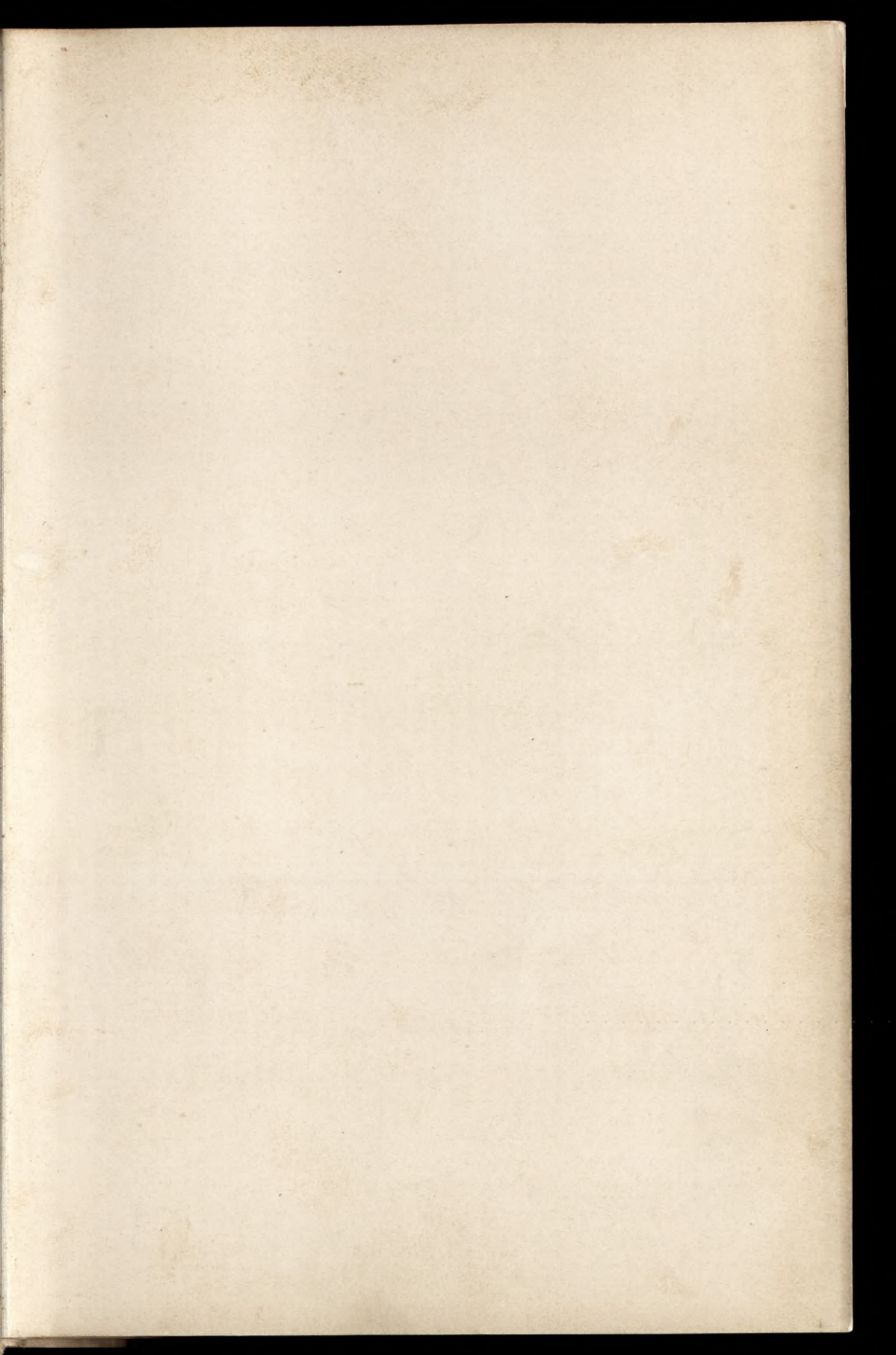

BREF

FRÅN HANS SAMTIDA

STOCKHOLM 1882
F. & G. BEIJERS FÖRLAG

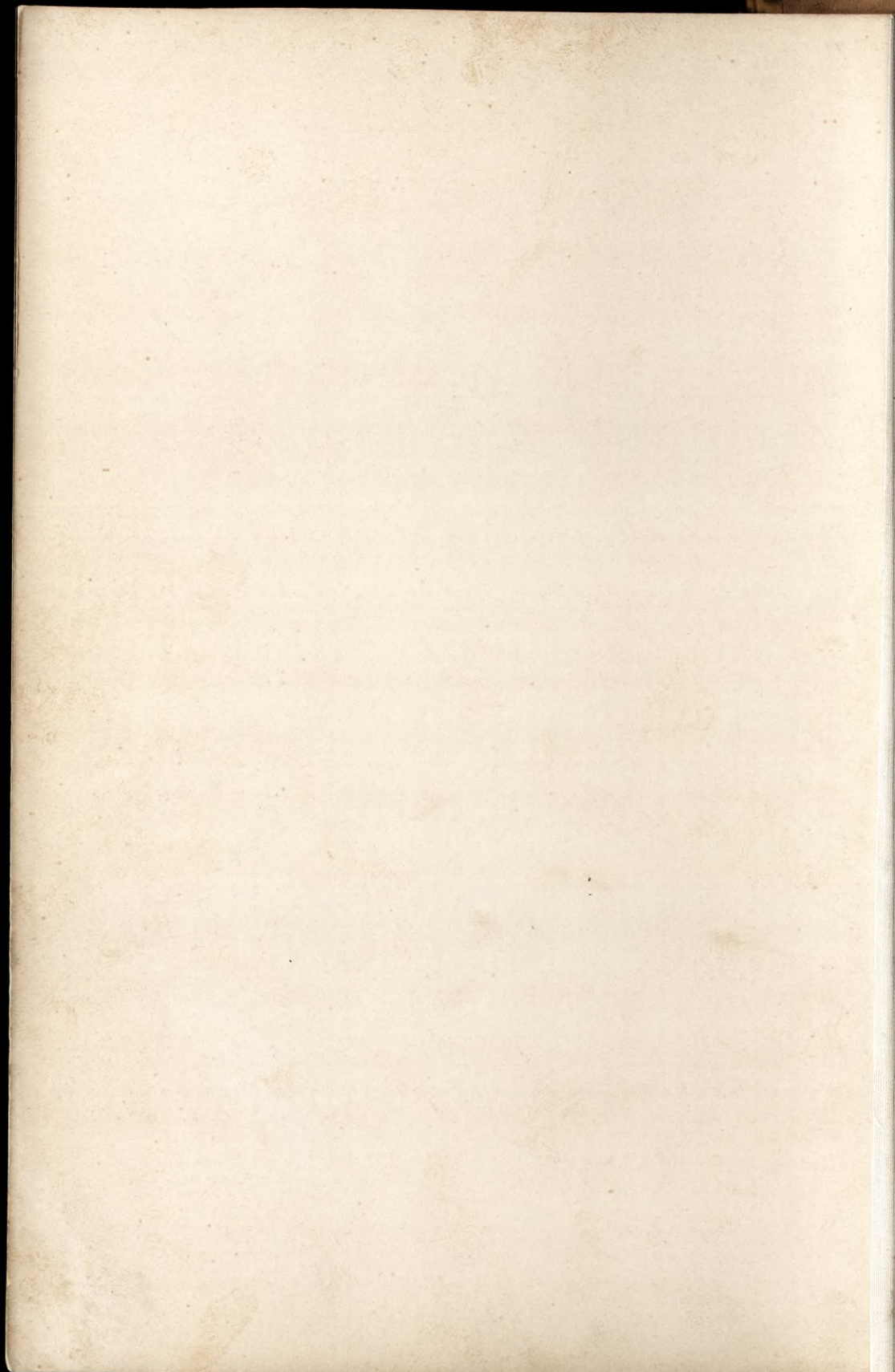

TEGNÉRS STATY I LUND.

ESAIAS TEGNÉR.

Efter en i Kongl. Biblioteket befintlig blyertsteckning af M. Röhl, 1829.

UR

ESAIAS TEGNÉRS PAPPER

URVAL AF SAMTIDAS BREF

TILL

ESAIAS TEGNÉR

STOCKHOLM
F. & G. BEIJERS FÖRLAG

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1882

Utgifvarens förord.

Det urval af bref till ESAIAS TEGNÉR, som härmed föreläggas allmänheten, afser i främsta rummet att vara ett supplement till de bref *från* honom, hvilka utgöra en så betydande del af hans efterlemnade skrifter. Många af hans bref erhålla först sin rätta förklaring genom jmförelsen med motsvarande bref från samtida, med hvilka han plägade utbyta idéer öfver allmänna ämnen.

Utgifven vid den tid, då Sverige firar det hundraåriga minnet af Es. TEGNÉRS födelse, tjenar denna samling derjemte att för dem, som hålla hans minne kärt, åskådliggöra den andliga omgifning, i hvilken han lefde under olika perioder af sitt lif. Den återkallar minnen, till största delen mer än ett halft århundrade gamla, från det tidevarf, som i Sveriges litteraturhistoria blifvit kalladt det TEGNÉRSKA. Med hvad rätt det bär detta namn, huru TEGNÉR hos sin samtid småningom förvärfvade den afgjordt främsta platsen såsom skald, i hvad mån han äfven på andra områden öfvade inflytande på den fosterländska odlingen, och den ställning han genom sin personlighet intog till sina utmärktare samtida, — detta skall i väsentlig mån genom dessa bref finna sin förklaring. Samtidens vittnesbörd äro ej af nöden för att visa det berättigade i den hyllning, som efterverlden egnar minnet af Frithiofs skald; men såsom bidrag till rätta förståndet af hans betydelse, bör denna samling ej sakna sin vigt, ej blott för forskare, utan för hvarje vän af den svenska odlingens historia.

Den kronologiska ordning, i hvilken dessa bref äro framlagda, afser att lemna en bild af ESAIAS TEGNÉRS utveckling under de olika

skedena af hans lif. Vi följa honom från den tid, då han, en aderton-årig student, ännu behöfde sina äldre bröders råd för sina examensstudier, ända till de sista åren af hans lif; från den tid, då han drog i betänkande att förse sin exercitii-disputation med en dedikation på vers, till den tid då, såsom i det sista af det här införda bref förtäljes, det i utlandet räknades en svensk man till ära att vara landsman till GUSTAF ADOLF, LINNÉ och TEGNÉR.

Brefven från »ungdomsåren», hvilka utgöra samlingens första afdelning, ega, såsom naturligt är, företrädesvis biografiskt intresse. Hans äldre broder och lärare ELOF TEGNÉR sänder honom från Vermland — från det mångbesjungna Råmen, öfver hvilket genom de Tegnérska minnena ännu hvilat en viss romantisk dager — anvisningar och råd för studier och framtidsplaner; han meddelat honom underrättelser från hans ungdoms älskade, som sedan blef hans maka. Ungdomssvärmeriet spelar i dessa förtroliga meddelanden en mindre rol, än man måhända skulle hafva väntat; men oförstådt uttalar sig så väl Elof Tegnér som den äldste brodern LARS GUSTAFS glädje och stolthet öfver den unge ESAIAS' snabba framsteg i studier: innan han ännu var tjugooårig, väntade de att återse honom »såsom magister, amanuens, höglärd, qvick och snäll». — Om de ungdomsstudier i skaldskap, hvilka tidigt röjde den framtida bestämmelsen, erinrar bekantskapen med den finske skalden CHORÆUS, som samtidigt med Tegnér, och med större framgång, täflade i svenska akademien och i sina bref meddelade nyheter från hufvudstadens vittra kretsar. — Dansken KRAGH HÖST, »den svenska litteraturens apostel i Danmark», har genom ett litterärt bref från denna period liksom visat öfver på den kommande, då äfven från den svenska sidan af Öresund skulle ljuda toner, till hvilka ej endast Skandinavien, men Europa skulle lyssna.

Med de i Sveriges historia minnesvärda åren 1808 och 1809 tog en ny period i den Tegnérska dikten sin början. Han var nu ej längre den unge vitterlekaren, vid hvilken endast slägt och näraste omgifning fästade förhoppningar. »Krigssången för skånska landtvärnet» (1808) hade vid honom fästade hela Sveriges uppmärksamhet, och med »Svea», som tre år senare vann svenska akade-

miens pris, hade han intagit sin plats i främsta ledet bland Sveriges skaldar. TEGNÉRS rykte var sedan dess i ständigt växande; och under den derpå följande perioden af hans vistelse i Lund såsom en högt uppburen universitetslärare nådde, säger hans minnes-tecknare, »hans vittra ära sin strålande middagshöjd. Aldrig har hans fantasi utvecklats en rikare alstringskraft, aldrig hans konstnärskap hunnit en högre fulländning». Hans brevexling från denna tid, då »*Tegnér i Lund*» blef ej blott det Carolinska universitetets utan hela Sveriges ära och stolthet, afspeglar nogsamman detta växande skalderykte.

Brevexlingen är under denna tid öfvervägande litterär och innehåller aktstycken af vigt för rätta förståndet af den litterära strid, som vid denna tid delade det vittra Sverige i två läger. Denna fejd tillhör nu mera historien; och den kvarlemnade hos de förnämste kämparne på båda sidor ingen bitterhet i sinnet. TEGNÉR sjöng vid försoningsfesten, sedan »den nya skolan flyttat i den gamla». Meningen med framläggandet af nya bidrag till denna strids historia kan ej vara att ytterligare underhålla den utslitna tvistefrågan om hvem af de stridande parterna, som hade rätten på sin sida. Men det är en enkel gärd af rättvisa, att i detta litterära tvistemål höra andra vittnen än de som kunna anses mest jäfviga, helst om deras ord äfven eljest borde väga tyngre. Det kan väl löna mödan att höra, hvad som derom i förtroliga meddelanden till ESAIAS TEGNÉR säges af män, sådana som F. M. FRANZÉN, J. O. WALLIN och C. P. HAGBERG, hvilka, om ock någon gång inblandade i polemiken för dagen, dock icke, lika litet som TEGNÉR, kunde sägas hafva svurit någotdera partiets fana. Franzéns talrika bref ega derjemte ett vida mera fängslande intresse än det rent litterärhistoriska, nämligen såsom bidrag till kannedomen af den skalds blida och älskvärda personlighet, som TEGNÉR framför andra skattade så högt, och såsom ett vittnesbörd om den vänskap, som förenade Frithiofs och Selmas sångare.

Af speciellt litteraturhistoriskt intresse äro deremot de meddelanden från Stockholms litterära kretsar, under en upprörd tid, som TEGNÉR erhöi från bokhandlaren WIBORG, utgifvaren af

»Stockholms-posten», »neutrernas» språkrör i tidningspressen, i hvilket många af TEGNÉRS, WALLINS och FRANZÉNS dikter först offentliggjordes. Karakteristiska bref från ATTERBOM och ASKE-LÖF vid början af striden mellan nya och gamla skolan visa att utgifvarne af »Phosphoros» och »Polyfem» voro angelägna att försäkra sig om TEGNÉRS bistånd för sina syften. Till ingendera af dessa partiorgan lemnade han något bidrag, men så många flera till götiska förbundets tidskrift »Iduna». Förbundets hufvudman, den redlige JAKOB ADLERBETH, har i sina bref till TEGNÉR, hvilka föranleddes af dennes medarbetarskap i »Iduna», lemnat bidrag till kännedomen om den anda, som rådde inom detta förbund och hos dess ledande män, hvilka i nordens forntid sökte och funno ett område, fridlyst från tvistefrågorna för dagen. Bland »göterna» är äfven LING, TEGNÉRS ungdomsvän, representerad med ett bref från denna tid, kännetecknande för hans skaplyne.

De åsichter, som tillhörde dem, hvilka i 18:de århundradets skola fått sin bildning — åsichter, hvilka tvifvelsutän voro de allmännaste inom Sveriges bildade allmänhet vid den litterära brytningsperiodens början — uttalas oförbehållsamt dels i några bref från ELOF TEGNÉR, dels af den adle gustavianen N. v. ROSENSTEIN, TEGNÉRS faderlige vän, som dock villigt erkände hvarje sann förtjenst hos det yngre släktet och var främmande för partiyrans lidelser. De här införda brefven från LEOPOLD, hvilken framför andra var utsatt för fosforisternas anfall, visa skiftningen i hans och TEGNÉRS inbördes förhållande. Från en viss misstrogen förbehållsamhet i början, hvilken säkert hade sin grund i känslan af en ej ringa skiljaktighet i litterär och filosofisk grundåskådning, öfvergick Leopold längre fram till den varmaste beundran af TEGNÉRS skaldegåfva. Ingen har egnat den ett frikostigare erkännande; och den gamle akademisten blef en af de första Tegnér-entusiasterna. Hans bref äro derjemte nästan alla, såsom TEGNÉR kallat ett af dem, »epistolariska konstverk»: endast af TEGNÉR kunde de med samma stilistiska mästarekap besvaras.

Under det att man tvistade om det gamlas och nyas företräde i vitterheten, intog *Iduna-sångernas*, *Nattvardsbarnens* och *Axels*

författare sin obestridda plats såsom Sveriges populäraste skald, hvilken hos sig förenade bådas förtjenster. Och sedan *Frithiofs saga* framträd, innehåller TEGNÉRS brevvetling nästan dityrambiska uttryck af den förtjusning, den framkallat på alla håll. LEOPOLD och BLOM, GEORG ADLERSPARRE och G. F. ÅKERHJELM täflade med GEIJER, ADLERBETH och V. BESKOW att uttrycka sin beundran för den svenska nationaldikten; G. MOHNIKE och AM. V. HELVIG skyndade ått omplantera den på främmande botten. I synnerhet den sistnämndas bref till TEGNÉR — hon var från sitt vistande i Sverige nära bekant med dess litterära förhållanden — äro upplysande för historien om huru det stora rykte växte, som från det obemärkta Lund spridde sig öfver Europa.

Med året 1826 ombytte TEGNÉR vistelseort och verksamhet. Den afdelning af hans brevvetling, som visar »*Tegnér i Vexjö*», har erhållit en i viss mån annan karakter, i följd af nya lefnadsuppgifter — väl äfven i följd af de brytningar i skaldens eget inre, som inträdde samtidigt med kulminationen af hans skaldskap. Det är ej längre »snillets glada lekar», ej de litterära frågorna för dagen, som företrädesvis afhandlas i TEGNÉRS brevvetling. Embetsmannens allvarliga pligter taga hans tid i anspråk; undervisningsfrågor, kyrkans och statens angelägenheter sysselsätta hans tankar och gifva sin färg ått hans skriftliga umgänge. Hvad hans ord betydde äfven på dessa områden, derom vittna här införda bref från kyrkans, statens och litteraturens främste män bland hans samtida. Från skilda läger sökte man någon gång nu, liksom förr i de litterära tvistefrågorna, ått försäkra sig om hans bistånd.

Särskildt gälde detta i de undervisningsfrågor, som under tiden närmast före och efter den stora läroverkskomiténs sammanträde 1828 ifrigt afhandlades i TEGNÉRS brevvetling. Hans ungdomsvän från Lund, C. A. AGARDH, har med hela lifligheten af sitt snille och hela sin utomordentliga framställningsgäfvå i bref från denna tid gifvit luft ått de moderna idéer i hithörande frågor, hvilka jåste i hans inre och som i komitéen skaffat honom så många motståndare. Till dem hörde en annan af TEGNÉRS vänner från en senare

period, C. F. AF WINGÅRD, en af svenska kyrkans utmärktaste män, en ifrig försvarare af det bestående på alla områden. Båda vädjade till TEGNÉRS upplysta omdöme och fördomsfria sinne, och polemiserade stundom i bref till honom mot hvarandra. Under en senare tid möttes de i mera samstämmande åsichter i kyrkliga frågor.

Äfven i de sistnämnda frågorna föreligga märkliga uttalanden i Agardhs bref, sedan han blifvit biskop. Företrädesvis var det dock med Wingård, under 1830-talet, som TEGNÉR brevexlade rörande kyrkans angelägenheter. Wingårds bref i hithörande ämnen innehålla bidrag till så väl hans som TEGNÉRS karakteristik, hvilka ej skola läsas utan intresse. De visa ej blott huru de båda embetsbröderna rådgjorde i frågor rörande stiftstyrelsen o. d., utan äfven huru de på hvar sin väg sökte komma till klarhet i mensklighetens högsta frågor. Wingård, den ortodoxe teologen med en dragning åt mystik, och TEGNÉR, som ansåg »mensklighetens häfder såsom en fortgående uppenbarelse» och aldrig glömde, att dess »adelsmatrikel är fullskrifven med hedniska namn», möttes i träget och omfattande studium af den samtida teologiska litteraturen. — De uttryck af personlig tillgifvenhet för TEGNÉR, som Wingårds bref förvara, hedra äfven *hans* minne, liksom hans lifliga bekymmer öfver att svärmodets och tviflets makter mot slutet af TEGNÉRS mannaålder syntes vilja bemäktiga sig skaldens en gång så ljusa och klara sinne.

Trots embetsåligganden, allvarligt arbete och de dystra tankar, som ofta förmörkade skaldens sinne, ljödo äfven från Vexjö, om ock mindre ofta, tonerna från TEGNÉRS lyra, och samtiden lyssnade till dem med oförminskad beundran. Den litterära brevexlingen var ej heller alldeles afbruten. Af de gamla vännerna var det företrädesvis FRANZÉN, som ännu sände sina lika älskvärda, som svärtydda bref.¹ Bland de yngre märktes B. v. BESKOW, TEGNÉRS varme vän och beundrare, hvilken såsom svenska akademiens sekre-

¹ Skämtsamt har Fredrika Bremer yttrat om Franzéns svårlästa handskrift: »Franzéns tryckta skrifter äro hans folks dagliga njutning och andliga bröd; men endast änglar kunna läsa hans handskrift».

terare ofta hade anledning till brevvetling med dess främste ledamot, och som längre fram, liksom äfven ATTERBOM, gjorde den politiska fejden mot den gemensamma fienden »rabulisterna» till föremål för sina meddelanden. En särskild grupp i Beskows brevvetling utgöres af de bref, som röra TEGNÉRS sång vid svenska akademien minnesfest 1836. Till historien om dess text lemna dessa bref mångt bidrag, liksom de äfven lifligt erinra om den allmänna förtjusning, med hvilken detta odödliga qvåde mottogs. — De litterära krafter, som utgjorde 1820- och 1830-talets »unga Sverige» äro i samlingen representerade genom THOMANDER och C. J. L. ALMQVIST, genom BÖTTIGER, RYDQVIST och REUTERDAHL. De båda sistnämndes bref erinra — liksom äfven några bref från Agardh och Beskow — huru det ännu var till Frithiofs skald, som man vid tillernade litterära företag i främsta rummet vände sig med anhållan om bidrag.

En af TEGNÉRS litterära korrespondenter, hvilken mången säkerligen skulle hafva väntat att finna representerad i föreliggande samling, och hvars bref med skäl kunde antagas ega högt intresse, saknas här alldeles. Det är C. G. v. BRINKMAN. TEGNÉRS bref till honom, af hvilka ett urval är tryckt i hans »Efterlemnade skrifter», visa arten af deras brevvetling och innehålla många yttranden om Brinkmans brefskrifvarkonst, hvilka synas göra det önskvärdt att äfven dennes bref blefve lemnade åt offentligheten. Hans bref utgöra emellertid ett så betydande antal och äro stundom af ett sådant omfång, att de svårligen kunnat här inrymmas. Om, såsom det är att hoppas, deras offentliggörande i en framtid medgifves af den upplyste innehafvaren af arkivet på Trolle-Ljungby, der Brinkmanska brevvetlingen funnit en fristad, så böra de tvifvelsutan framträda såsom ett samlat helt och såsom ett särskildt arbete. Ett skarpt begränsadt urval skulle knappast låta sig verkställa.

I Sveriges hyllning äfven under denna period af TEGNÉRS lif instämde utlandet. G. MOHNIKES, den tyske Tegnérsofversättarens bref, erinra om huru han, innan Sverige ännu egde en något så när fullständig samling af TEGNÉRS dikter, föranstaltade utgifvan-

det af skaldens »Sämmtliche Gedichte» i Tyskland. OEHLENSCHLÄGER, TEGNÉRS personlige vän från skaldemötet i Lund 1829, sago-diktaren H. C. ANDERSEN och den unge norske skalden WERGELAND äro i samlingen representerade genom bref, som äro hvar på sitt sätt karakteristiska.

Samtidens beundran och hyllning kunde dock ej hindra den olycka, som gjorde TEGNÉRS sista lefnadsår till en »skuggornas tid». Förebådadt af oväderstecken under de närmast föregående åren, kom stormens år 1840. Det efterlemnade djupa spår i en aldrig fullt återvunnen sinnesjemvigt. Ehuru visserligen snilletts eld aldrig slocknade, lyste den dock med flämtande, oroligt sken. TEGNÉR var ej längre densamme som fordom; — men samtiden ville aldrig rätt tro att en sådan kraft *kunde* vara bruten, och såg nu som förr upp till honom med vörndnad. Såsom en fridens sinnebild efter stormen träder oss här till mötes bland de vänner, med hvilka TEGNÉR brevvecklade under sina sista lefnadsår, FREDRIKA BREMERS blida gestalt.

»Ett litet folk — så lyda om ESAIAS TEGNÉRS landsmän de sista orden i hennes här införda bref — så stort i krigets och i fredens bragder, är icke lätt att finna; ett folk som, blödande under sina lagrar på valplatsen, reser sig upp för att gifva verlden vetenskapens och konstens fridspalmer, det duger.» — Det tidehvarf, som i den svenska odlingens häfder kännetecknas af TEGNÉR och GELJER, FRANZÉN och WALLIN, BERZELIUS och AGARDH, fann sin glädje och stolthet i lyckan att ega stora fosterländska minnen. Sjelfva trodde de derpå, och utan denna tro hade de för visso icke blifvit hvad de blefvo. Må hvad som här blifvit framlagdt ur ESAIAS TEGNÉRS papper bidraga till ej blott att förstå betydelsen af ett bland dessa fosterländska minnen och af den tid, hvilken det tillhör, utan ock att lära en tvifvelsjuk efterverld att — *fosterlandet duger!*

Då har det hundraåra minnet af ESAIAS TEGNÉRS födelse ej blifvit förgäfves firadt.

Det återstår att något redogöra för hvad till redaktionen af föreliggande samling hörer. Originalen till dessa bref finnas, med få undantag, i den rikhaltiga brefsamling, som Tegnér efterlemnad. Jemte hans egna handskrifter kommer denna brefskatt, utgörande 13 band, att öfverlemnas till universitetsbiblioteket i Lund. Den kommer der att blifva för forskningen tillgänglig; och det är att hoppas, att äfven bref, som i detta begränsade urval ej kunnat offentliggöras, skola erbjuda material för svenska litteraturhistorien.

De »märkningar och förklaringar», hvilka åtfölja arbetet, hafva icke bort för mycket öka dess omfång och afse företrädesvis att lemna hänvisningar till källor för noggrannare studium. Personalregistret har af samma skäl endast kunnat meddela de mest kortfattade biografiska notiser, der sådana ansetts nödiga.

Om det här meddelade porträtt af ESAIAS TEGNÉR, efter en i kongl. biblioteket befintlig originalteckning af M. RÖHL, förvarar ett här infördt bref från skaldens vän FRANZÉN det yttrande, att »det är fullkomligen träffadt», något som af TEGNÉR sjelf (i ett ännu otryckt bref) bekräftas. Äldre reproduktioner af samma porträtt hafva ej kunnat återgifva det med det här använda ljustrykets trohet. Den här införda bilden af den 15-åriga ANNA MYHRMAN, som sedan blef skaldens hängifna maka, kan deremot icke göra anspråk på så fördelaktiga vitsord. TEGNÉR sjelf har i ett ungdomsbref, tryckt i hans »Efterlemnade skrifter»,¹ gjort en bestämd skilnad mellan det porträtt af henne, »som naturen, och det som HAGELBERG gjort» — så hette nämligen den i svenska konsthistorien föga kände mästare, från hvars hand originalet härrör. Dock har, med denna reservation mot likheten, här icke bort saknas en bild, som kunde gifva någon föreställning om den ungdoms älskade, som så ofta var föremål för de båda bröderna ESAIAS' och ELOFS förtroliga meddelanden.

Bilderna af Råmen och Lund på 1820-talet, efter taflor af kända konstnärer, af Tegnér's-statyn i Lund, af biskopssätet Östrabo vid Vexjö och af TEGNÉR'S graf på Vexjö kyrkogård, efter på

¹ II. 340.

FÖRORD.

stället af Hr Hof-fotografen Jaeger tagna originalfotografier, torde alla vara välkomna gåfvor för vännerna af det Tegnériska minnet. Det sätt, på hvilket Hr Jaeger i ljustryck återgifvit samtliga dessa bilder, torde komma att förvärfva ett ytterligare ökad erkännande åt detta reproduktionssätt. — Teckningarne till de vignetter, som pryda de olika afdelningarnes början och slut, äro för arbetet utförda af Hr D. Carlsson.

Stockholm, Nov. 1882.

ELOF TEGNÉR.

INNEHÅLL.

	Sid.			Sid.
<i>Utgifvarens förord</i>	III	Från E. G. Geijer ¹⁸ / ₂ 1811		37
I. I ungdomsåren		» P. D. A. Atterbom ¹⁹ / ₄ 1811		38
1801—1806.		» densamme ²⁹ / ₇ 1811		39
Från Elof Tegnér ¹⁸ / ₂ 1801	3	» J. Adlerbeth ¹ / ₁₁ 1811		41
» densamme ⁵ / ₃ 1801	4	» N. v. Rosenstein ²³ / ₁₂ 1811		42
» densamme ⁷ / ₅ 1801	5	» E. G. Geijer ³¹ / ₃ 1812		43
» densamme ²⁵ / ₁₀ 1801	7	» C. A. Agardh ² / ₄ 1812		44
» densamme (odat.) 1801	10	» J. Adlerbeth ⁴ / ₅ 1812		45
» densamme ¹⁵ / ₁₁ 1801	10	» E. G. Geijer ²⁵ / ₆ 1812		46
» Lars Gustaf Tegnér ¹⁹ / ₁₁ 1801	11	» P. H. Ling (odat.) 1812 ...		48
» Elof Tegnér ¹⁴ / ₃ 1802	12	» C. Molbeck ²⁹ / ₁ 1813		49
» densamme ²⁵ / ₄ 1802	13	» Elof Tegnér ²⁴ / ₂ 1814		51
» densamme ³⁰ / ₆ 1802	14	» densamme ¹³ / ₃ 1814		52
» densamme ¹⁷ / ₁₀ 1802	15	» densamme ¹⁴ / ₄ 1814		53
» densamme ¹³ / ₁₁ 1803	16	» F. M. Franzén (odat.) Apr.		
» M. Choræus ¹² / ₁₂ 1803	17	» 1814		54
» densamme ⁶ / ₃ 1804	19	» Elof Tegnér ¹ / ₅ 1814		57
» densamme ⁶ / ₉ 1804	20	» densamme ²⁹ / ₅ 1814		58
» Elof Tegnér ² / ₁₂ 1804	22	» J. Adlerbeth ²⁹ / ₈ 1814		59
» densamme ⁹ / ₁₂ 1804	22	» densamme ¹⁸ / ₁₀ 1814		60
» densamme ¹ / ₃ 1805	23	» Elof Tegnér ³⁰ / ₁₀ 1814		62
» densamme ¹⁹ / ₁₁ 1805	24	» A. v. Hartmansdorff ⁷ / ₁₁ 1814		63
» E. G. Geijer ¹⁹ / ₁₁ 1805	25	» Elof Tegnér ²⁰ / ₁₁ 1814		64
» Elof Tegnér ²⁴ / ₁₁ 1805	27	» F. M. Franzén ⁶ / ₂ 1815 ...		65
» J. Kragh Höst ²⁸ / ₅ 1806 ...	27	» J. Adlerbeth ¹¹ / ₄ 1815		67
II. Tegnér i Lund		» C. G. af Leopold ¹⁹ / ₁ 1816		70
1809—1826.		» densamme ²⁷ / ₂ 1816		72
Från C. A. Agardh ²⁹ / ₁₀ 1809 ...	33	» A. Wiborg ¹⁴ / ₆ 1816		74
» J. C. Askelöf ¹⁶ / ₆ 1810	36	» densamme ¹⁸ / ₆ 1816		76
		» densamme ²³ / ₇ 1816		77
		» densamme ²⁹ / ₉ 1816		79

INNEHÅLL.

	Sid.		Sid.
Från densamme (odat.) 1816 ...	81	Från F. M. Franzén $2^0/3$ 1821 ...	152
» C. P. Hagberg $2^1/3$ 1817...	83	» C. B. Rutström $2^0/3$ 1821	153
» J. Adlerbeth $9/8$ 1817.....	84	» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
» C. P. Hagberg $2^6/9$ 1817...	87	$1^8/4$ 1821	154
» A. Wiborg $7/10$ 1817	87	» N. v. Rosenstein $8/5$ 1821	158
» P. D. A. Atterbom $2^3/10$		» H. Järta $12/7$ 1821	159
1817	88	» E. G. Geijer $11/9$ 1821.....	161
» J. O. Wallin $2^8/11$ 1817... ..	91	» J. O. Wallin $22/10$ 1821 ...	162
» J. Adlerbeth $6/1$ 1818.....	93	» F. M. Franzén $6/11$ 1821 ...	162
» A. Wiborg $27/1$ 1818	94	» densamme $2^3/11$ 1821.....	165
» F. M. Franzén $2^3/2$ 1818 ...	96	» C. G. af Leopold $22/2$ 1822	168
» L. v. Engeström $27/2$ 1818	99	» F. M. Franzén $2^5/2$ 1822 ...	172
» C. P. Hagberg $17/3$ 1818... ..	100	» densamme $6/5$ 1822	176
» N. v. Rosenstein (odat.)		» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
Mars 1818	101	$1^8/6$ 1822	179
» A. Wiborg $2^2/5$ 1818.....	104	» J. Adlerbeth $8/11$ 1822	181
» J. O. Wallin $7/8$ 1818.....	107	» F. M. Franzén $1^0/1$ 1823 ...	183
» A. C. af Kullberg $5/11$ 1818	109	» J. F. Aminoff $14/1$ 1823.....	185
» J. Adlerbeth $2^0/1$ 1819.....	110	» C. G. af Leopold $17/1$ 1823	187
» F. M. Franzén $1^6/2$ 1819 ...	112	» M. Bruzelius $7/10$ 1823.....	192
» A. Wiborg $2^3/2$ 1819	114	» Martina v. Schwerin, f. Törn-	
» H. Järta $5/3$ 1819	116	gren, $7/12$ 1823.....	193
» A. v. Helvig, f. v. Imhoff		» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
$1^0/12$ 1819	117	$2^0/12$ 1823	195
» A. Wiborg $2^1/12$ 1819.....	119	» F. M. Franzén $1^0/2$ 1824 ...	197
» densamme $11/4$ 1820.....	122	» densamme $1^3/2$ 1824.....	199
» densamme $5/5$ 1820	126	» Martina v. Schwerin f. Törn-	
» P. A. Wallmark $7/7$ 1820 ...	126	gren $1^0/3$ 1824	201
» F. M. Franzén, Juli 1820	128	» M. Norberg $1^0/5$ 1824	203
» J. Adlerbeth $14/7$ 1820.....	130	» F. M. Franzén $3^0/7$ 1824 ...	205
» L. v. Engeström $1^5/7$ 1820	131	» A. von Hartmansdorff $3/9$	
» H. Järta $1^0/8$ 1820	132	1824	207
» J. Adlerbeth $2^1/11$ 1820 ...	135	» F. M. Franzén $3/9$ 1824 ...	209
» E. G. Geijer (odat.) 1820	139	» B. v. Beskow $1^0/9$ 1824 ...	211
» A. Wiborg $12/1$ 1821	140	» G. Adlersparre $1^0/1$ 1825... ..	214
» M. Wallenberg $2^4/1$ 1821 ...	142	» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
» Martina v. Schwerin, f. Törn-		$12/1$ 1825	218
gren $5/2$ 1821	143	» F. M. Franzén $14/2$ 1825... ..	221
» C. P. Hagberg $1^6/2$ 1821 ...	146	» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
» A. Wiborg $1^6/2$ 1821	147	$12/4$ 1825	221
» J. O. Wallin $6/3$ 1821.....	149	» B. v. Beskow $2^4/5$ 1825.....	226

	Sid.		Sid.
Från I. R. Blom $\frac{8}{7}$ 1825	229	Från A. G. Oehlschläger $\frac{19}{6}$	
» C. G. af Leopold $\frac{12}{7}$ 1825	230	1830	310
» G. Adlersparre (odat.) 1825	233	» B. v. Beskow $\frac{22}{10}$ 1830...	311
» F. M. Franzén (Juli) 1825	233	» C. A. Agardh $\frac{5}{11}$ 1830...	313
» densamme $\frac{20}{9}$ 1825.....	236	» G. H. Schubert $\frac{30}{11}$ 1830	314
» densamme $\frac{27}{9}$ 1825.....	238	» C. Fr. af Wingård $\frac{6}{1}$ 1831	315
» A. v. Helvig, f. v. Imhoff		» densamme $\frac{19}{1}$ 1831	318
$\frac{5}{10}$ 1825	239	» densamme $\frac{26}{1}$ 1831	321
» M. v. Schwerin, f. Törn-		» C. A. Agardh $\frac{28}{7}$ 1831 ...	325
gren $\frac{6}{12}$ 1825	241	» C. Fr. af Wingård $\frac{20}{10}$ 1831	327
» P. Wieselgren $\frac{2}{1}$ 1826.....	243	» F. M. Franzén $\frac{18}{11}$ 1831...	329
» P. D. A. Atterbom $\frac{6}{1}$ 1826	245	» C. Fr. af Wingård Nov. 1831	330
» G. F. Åkerhielm $\frac{19}{1}$ 1826	248	» densamme $\frac{30}{12}$ 1831	332
» P. Wieselgren $\frac{19}{5}$ 1826 ...	253	» F. M. Franzén $\frac{30}{12}$ 1831	334
		» J. P. Mynster $\frac{27}{5}$ 1832 ...	336
		» E. G. Geijer $\frac{26}{8}$ 1832.....	338
		» C. A. Agardh (odat.) 1832	340
		» H. C. Andersen $\frac{15}{10}$ 1832	341
		» J. E. Rydqvist $\frac{4}{1}$ 1833 ...	343
		» C. F. af Wingård $\frac{18}{1}$ 1833	346
		» densamme $\frac{18}{3}$ 1833.....	349
		» densamme $\frac{2}{5}$ 1833	352
		» J. O. Wallin $\frac{22}{4}$ 1834 ...	357
		» J. M. Almqvist $\frac{5}{5}$ 1834... ..	358
		» C. A. Agardh $\frac{18}{9}$ 1834... ..	362
		» C. v. Rosenstein $\frac{21}{10}$ 1834	363
		» C. A. Agardh $\frac{8}{1}$ 1835.....	364
		» densamme $\frac{12}{1}$ 1835.....	366
		» M. v. Schwerin f. Törn-	
		gren $\frac{11}{1}$ 1835	368
		» C. F. af Wingård (odat.)	
		1835	370
		» B. v. Beskow $\frac{15}{3}$ 1836 ...	374
		» C. F. af Wingård $\frac{16}{3}$ 1836	375
		» B. v. Beskow $\frac{8}{4}$ 1836 ...	377
		» densamme $\frac{12}{4}$ 1836.....	380
		» densamme $\frac{26}{4}$ 1836.....	382
		» densamme $\frac{31}{5}$ 1836	383
		» C. F. af Wingård $\frac{30}{4}$ 1836	384
		» C. J. L. Almqvist $\frac{11}{5}$ 1836	387
		» H. Reuter Dahl $\frac{29}{8}$ 1836 ...	388

III. Tegnér i Vexiö

1826—1844.

Från C. G. af Leopold $\frac{21}{6}$ 1826	261
» C. A. Agardh (odat.) 1826	264
» F. M. Franzén $\frac{4}{11}$ 1826...	266
» H. Reuter Dahl $\frac{8}{12}$ 1826 ...	267
» C. A. Agardh (odat.) Jan.	
1827	268
» densamme $\frac{13}{1}$ 1827	271
» P. Wieselgren $\frac{22}{3}$ 1827 ...	272
» C. A. Agardh $\frac{7}{4}$ 1827.....	273
» G. F. Åkerhielm $\frac{26}{4}$ 1827	279
» P. Wieselgren (odat.) 1827	282
» A. v. Helvig, f. v. Imhoff	
$\frac{22}{11}$ 1827	286
» C. Fr. af Wingård $\frac{7}{12}$ 1827	288
» J. H. Thomander $\frac{5}{8}$ 1828	290
» C. A. Agardh (odat.) 1828	292
» A. O. Lindfors $\frac{27}{10}$ 1828	295
» H. Wergeland $\frac{18}{5}$ 1829 ...	297
» C. G. af Leopold $\frac{31}{7}$ 1829	298
» A. G. Oehlschläger $\frac{7}{9}$ 1829	300
» G. Mohnike (Sept.) 1829...	300
» C. A. Agardh (Jan.) 1830	303
» L. M. Enberg $\frac{19}{3}$ 1830 ...	306
» C. A. Agardh (odat.) 1830	308

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

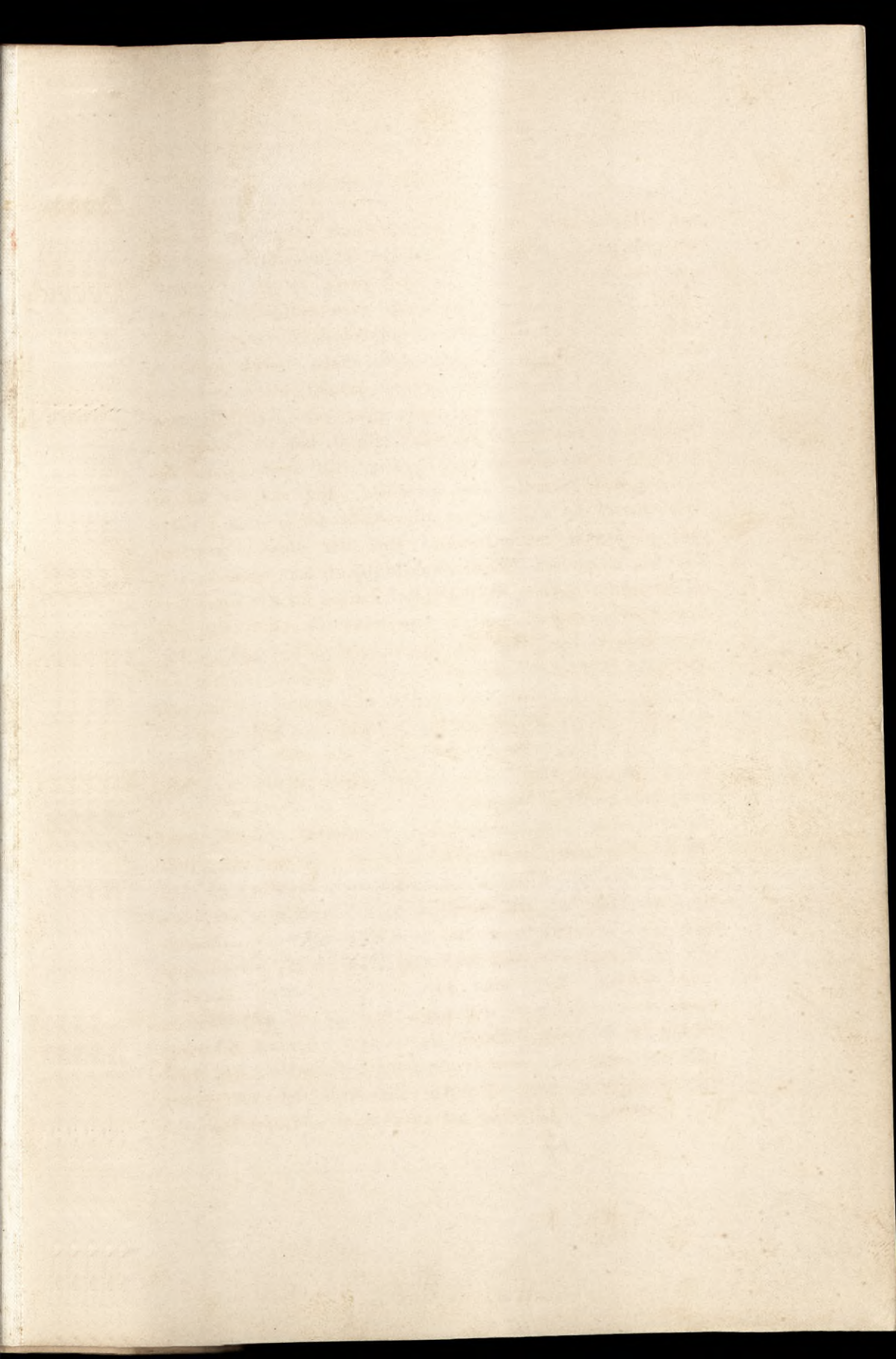
Från Elof Tegnér.¹

R(ämen) den 18 Febr. 1801.

Min bäste du.

— — Det fögnar mig hjertligen, att du väl kommit till Lund, och att du fått dina lektioner så väl reglerade. Att S[jöborg] skulle läsa numismatiken var ledsamt. Du borde annars, för examem, äfven hos honom läst privat. Nu måste du åtminstone ett par gånger i veckan visa dig uppe för honom publice. Försumma ej detta! Kl. 1 är ju en passande timme för den der saken. På din disputation² måste du nu arbeta, att den, om möjligt är, måtte bli färdig till Påsk. Tag N[orberg] till din præses, men nämn ingenting derom så länge. Sjelf måste du alldeles skriva luntan. Nödvändigt måste du skicka mig en afskrift af ditt manuskript. Det skulle vara så intressant för mig, och besväret vore ej för dig så betydligt. Skrif för Guds skull ej längre, än att hela disputationen kan utgöras af 10, högst 12 sidor. Rader och bokstäfver måste noga öfverkalkyleras. Till B[ranting] och hans fru bör du dedicera på svenska, och helst på vers. Fyra eller åtta rader vore nog. Tänk på den saken. Att dedicera på latin till en befallningsman, och till en befallningsman, som ej kan ett ord latin, vore en ohöffig-

ligt. Hon berömdes mycket brefvot, sade att det nehöll vers och så mycket, så mycket smicker och artigheter. Hon tilllade: denna gångem skall jag visst svara, ty det är min skylighet; men jag tror ej det skulle vara nyttigt för oss någonlera, att vi vidare fortsätta vår påbörjade korrespondens. Jag försäkrade, att du ej en gång vågat önska, minde loppas en sådan lycka. Elmellertid är jag ganska säker, att hennes hjerta och tal åtminstone denna gång voro i stridighet med hvarandra. Efter hvad jag redan nämnt, kan du ej visstänka, att du för henne skulle vara likgiltig. Ett ännu tidigare bevis lärer medföljande bref innehålla. Det må var än så förbehållsamt det vill: dess öfversändande är äntä en säker pant på hennes tillgifvenhet. Hon har ålagt mig strängt ålagt mig, att på det högsta anmoda dig att icke nämna ett halft ord härom för någon dödlig. »Bed honom för Gud skull tåga härmed för pastor Mars,¹ ty han talar då säkert om det för Sophie, och så kommer det ut öfverallt. Jag håler mycket, mycket af Olle, men Esse får alldeles icke nämna något för honom heller. Jag har åtta bröder, och det en, dt får snart någon af de andra vieta, och sedan kan det lätt komma för peppa, hvilket jag icke ville för allt i världen. Jag behöfver endast, derpå är jag säker, hafva nämnt detta för att vara öfvertygad om din tystlåtenhet. Y. är verklig en bra älskvärd flicka. Munter, liflig, känslfull, förtolg, utan nycker eller pretensioner, skall hon visst göra sin tillkommande men rätt lycklig. Hon är ej vacker, men hygglig och hon i bra hög grad. För läsning har hon mycken smak, som litta nämligen, och i synnerhet är hon road af vers. — — Att hon är nöjd att få svar på sitt bref, tycker jag är så god som apodictice bevisadt. Låt mig vara er postmästare. Jag vet ej om du skulle nämna i ditt nästa bref till Z., att du vidare skrifver till Y. Ställningen är verklig kinkig. Z. kunde, i fall hon finge veta att brefväxlingen fortsattes, lifva stött öfver hemligheten; men å andra sidan skulle det kanke genera Y., i synnerhet i lämgden, att alltid vara nödsakad visa sina

VID RÄMEN.

Efter en aquarell af Regina Kylberg.

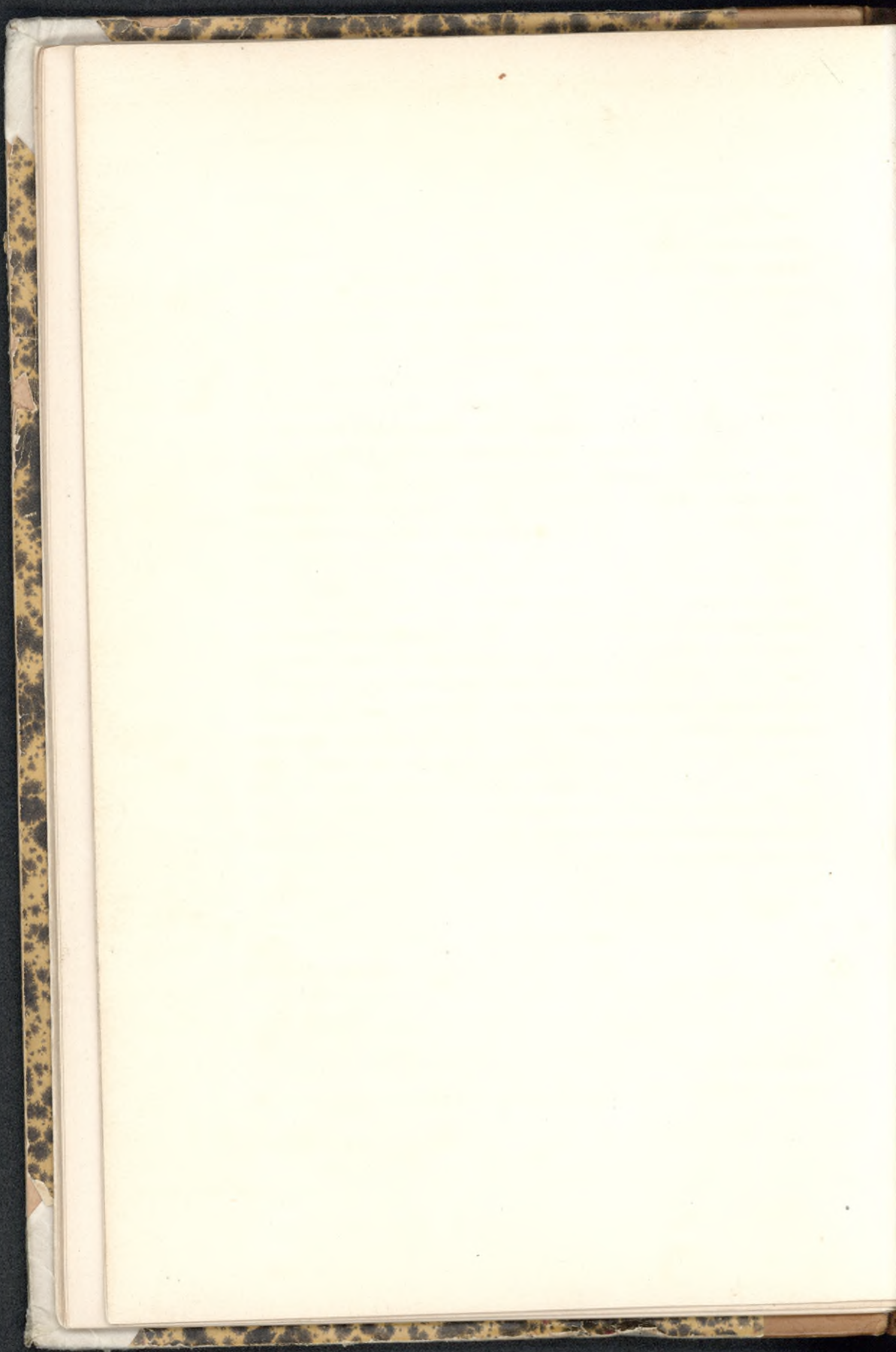
Ljustryck af J. Jaeger, Stockholm.

ANNA MARIA GUSTAVA MYHRMAN.

Efter oljemålning af Hagelberg 1799.

Ljustryck af J. Jaeger, Stockholm.

*breff för Z. Du gör härmed huru du sjelf tycker. Att du nu denna gång skickat breffvet till mig, icke till Z. (hvaröfver denna sistnämnda litet undrat), har jag förklarad hafva skett deraf, att du ej visste antingen breffvet skulle emottagas eller ej, och att du ej ville vara nog orättvis att nyttja moderliga myndigheten till något slags tvingande. Du kan sjelf i ditt nästa breff till Z. emellertid nämna något härom. Det vore en höflighet. Z. är dig hjertligen tillgifven och är mycket glad att Y. visar sig så vänlig emot dig. Hon tyckes icke finna några så stora svårigheter vid förslaget. Också kan det vara ganska ovisst, om de äro alldeles ööfvervinneliga. Nog tyckes väl åskans omedelbara biträde härvid med största lämplighet böra påräknas, men ödet kan också någon gång utan åska vara välgörande. Det vore t. ex. icke omöjligt, att du om 6 å 7 år blefve vice bibliotekarie med lön. 60 t:r korn göra oftast 250 r:dr circa. Med lektioner kunde du utan svårighet förtjena 150, till och med 200 r:dr. Blefve du derjemte notarius i filosofiska fakulteten, hade du derigenom 50 r:dr i lön och visst 25 i sportler. På sådant sätt kunde du bringa dina årliga inkomster till inemot 500 r:dr. Med den summan lefver mången gift, t. o. m. rätt bra. — — Du vet att jag just ej är synnerligen för luftförslager, men då jag tänker härpå, finner jag din spekulation ej så orimlig. Om Y. är dig tillgifven, och det tror jag hon är temligen starkt, skulle hon ännu kunna gerna vänta i åtta år. Ni vore ändå äfven vid den tiden begge unga. — — **

Från densamme.

Carlstad d. 25 Okt. 1801.

Min bäste du.

— — Hvad du skrifver om *primaturen*,¹ tycker jag litet om. Saken är icke så obetydlig som du påstår. Det är åtminstone

* Ett stycke af breffvet saknas.

ganska säkert, att jag icke nu kunde äga något hopp om adjunkturen¹ härstädes, om jag icke *haft ett hedersrum* vid min promotion. Efter all min öfvertygelse, hade jag också aldrig blifvit docens i estetiken, då deri icke var någon professor, om jag icke haft det der lapprit att åberopa mig. Sådan kan kollisionen framdeles blifva, att du endast genom ett sådant akademiskt företräde kunde vinna en befordran, hvarom du annars ginge miste. I alla fall är det *hederligt*, att vara den förste i hvad som helst. Man kan visserligen hysa ganska medelmåttiga begrepp om våra akademiska inrättningars värde, och likväl gerna emottaga ett akademiskt utmärkande. Jag ser också icke, hvarföre du skulle på minsta sätt behöfva frukta att erhålla det omtalta företrädet. Några farliga rivaler har du visserligen icke. Slå då ej detta förslag ur hägen. Jag behöfver ej be dig icke nämna för någon dödlig hvad jag skrivit härom. Att, som du säger, spekulera på ultimatet vore för dåligt. I Lund beror den saken endast på promotors godfinnande, och är ingen den ringaste heder dermed förenad. Att för 10 à 15 r:dr sälja sitt lilla anseende, skall jag aldrig tillstyrka. — Nå, det var då väl, att man ändtligen skrivit om amanuensbeställningen.² Det är för dig af högsta vikt att erhålla den. Du tror det kanske ej, men jag försäkrar heligt att så är. Ett års meriter äro vid kollision ofta af största betydighet. Vägen till v. bibliotekariatet är också genom denna lilla post för dig öppen, och derpå bör göras mycket afseende. Skrif för Guds skull till K[öckeritz], och haf äfven Lidbeck att skriva till honom. Han kan såsom sekreterare i kanslersgillet göra ganska mycket, och vida mer än Thomée. Försumma då icke detta! — I fall du bli amanuens, måste du disputera under Lidbeck. Också annars fruktar jag, att det blir nödvändigt, i anseende till docenturen i estetiken. Emellertid kan du nog vänta med ditt beslut härom till fram i December.

Jag har tänkt på ett ämne, som jag tycker du borde välja till din gradual.³ Det är: Horatius contra Homium defensus,

eller *Vindiciae Horatii contra Homium*. — Ämnet vore på en gång antikt och estetiskt, och dessutom hvarken vidlyftigt eller svårt. Du behöfde dertill endast läsa Home och tyske öfversättarens noter. Man kunde i 1 §. ge en flyktig teckning af Homes kritiska värde och utbreda sig litet öfver hans stundom visade stränghet mot de gamle och hans petitesser. I de följande §§. toge man ett ställe af Horatius att försvara i hvardera. Så enkel kunde planen bli. Jag tycker att du bör ta detta ämne. Det duger, antingen du får L[idbec]k eller Lundblad till præs. Ville du icke alltid opponera dig emot Home, kunde titeln blifva sådan: *De Homii in Horatium animadversionibus*, då man hade tillfälle att än gilla och än förkasta hans omdömen. Annars skall jag uppge ett ämne till, hvarpå jag förr spekulerat: *De perturbatione Horatii lyrica*. Ännu ett: *De pretio mythologiae Græcæ et Romanæ poetico*. Deröfver har jag i Lund ett par disputationer, hållna i Åbo. Som jag tycker, blir likväl det jag först uppgifvit tjenligast till en gradual. Korthet och lätthet äro der hufvudsakliga egenskaper. Säg mig för ro skull dina tankar härom. — —

Du är således aldeles fast i din föresats, att aldrig mera *skrifva* till Y. Jag ogillar det visst icke: jag snarare gratulerar dig till din styrka. Till Z. måste du likväl skrifva ett nytt bref, och, vid allt hvad heligt är, icke i den stolta, förolämpande, förbittrade tonen. Åtminstone Z. är dig hjertligen tillgifven. Derom försäkrade *hon* mig äfven i *sitt* sista bref. Se här hennes egna ord: »Nå, hur står det till med *min lille Esse*? Han är tyst, och det med orätt. Var god *säg mig, har han* då glömt mig? Helsa honom för all del ifrån mig, att jag är densamma som jag alltid varit.» — Det vore obilligt och för mig isynnerhet *ledsamt*, om du markerade någon slags *förtrytelse* antingen emot Z. eller Y. Denna senare har ju ingenting annat gjort, än hvad hvarje *flicka* i hennes omständigheter nästan varit *nödsakad* att göra. Att *underhålla en korrespondans med en karl*, utan att ordentligen ha engagerat sig med honom, är *för en flicka* icke gerna möjligt. Jag

tror ännu jag, att *Y.* har mycken *tillgifvenhet* för dig; men *blygsamhetens* och försigtighetens lagar kan man ej, bör man ej trotsa. Intet hat, ingen *harm* derföre, bästa *Esse*. Tala till *Z.* i den förtroliga, ömma, klagande stilen snarare än i den uppretade. Jag ålägger dig det vid vår vänskap. — —

Från densamme.

Odat. (*Carlstad 1801.*)

— — På din fråga om Carlstads-poeterna, kan jag icke rätt noga svara. Det sista skräpet, som varit i blackan,¹ skall en student Wallin, Vestmanlänning och vistande uppe i Carlskoga, ha skrivit. Vinterqvällen, Den dyrbara presenten och Contrasten, hvilka förr i år varit införda, äro af Spaken, och visa, som jag tycker, att han icke just saknar talang. Stycket med epigrafen »Pars est meminisse doloris» var af Högberg. Han är eländig. Det sista Ullgren skref var grafskriften öfver Faxell. — —

Från densamme.

Carlstad d. 15 Nov. 1801.

Min bästa du.

Nå, jag gratulerar dig, bästa *Esse*, af allt hjerta att så tidigt ha blifvit engagerad vid akademien.² — — Du har genom denna din befordran rätt goda utsigter för dig i Lund. Wickelius skall väl om några år blifva pastor, och då tycker jag att du bör vara säker om v. bibliotekariatet. Adjunkten i eloqvensen, som förmodligen om två år eller tre blir ledig, torde du väl dessförinnan erhålla. Du måste också läsa styft grekiska och oriental-språk, dels af de skäl jag i mitt sista bref uppgaf, dels också för att efter Faxen,³ som snart blir professor eller prost på landet, kunna söka den der adjunktu-

ren. Du har i Lund dervid, som jag tycker, ingen farlig rival. Wettergrund, ehuru vida äldre, blir icke svår att besegra. Hans hufvud arbetar så kraftigt emot honom. Men med dessa förslag är ännu så god tid. — —

Vi tänka då ännu olika angående primaturen. Min öfvertygelse tycker jag dock är så väl grundad. Jag vill likväl icke vara envis. Säg mig dock äntligen, hvilka de omständigheter möjligen kunna vara, som skulle kunna *neka dig* första rummet vid *din promotion*, och hvilken rival du utan orimlighet kunde vänta dig vid detta tillfälle. Det skall bli lustigt att höra. — Om du vill ta mina prenumerations-sedlar af Leopold,¹ skall du det gerna få. Jag är likväl rädd att din kassa icke medgifver denna utgift. Första delen kan du ej få förrän nästa midsommar; ty härifrån reser i vinter ingen enda studerande till Lund. Med betalningen kan du vänta tills den faller dig läglig. Smetii Prosodi ger jag dig på köpet, efter jag nu ändå fått mig ett exemplar deraf här i staden. Likväl, om det på minsta sätt faller dig olägligt att ta min Leopold, vill jag för ingen del att du skall befatta dig dermed. Jag kan gerna vänta till midsommar på andra och tredje delarne, efter jag ändå får läsa dem på Råmen. — —

Från Lars Gustaf Tegnér.

Millesvik d. 19 Nov. 1801.

Äntligen fick jag se en breflapp från dig till k. mor. Du är alltför lat i skrifning. Dock jag har samma fel. — Godt, att du har helsan och icke klagat öfver ditt bröst. Tar du dig lagom rörelse och afstår från det orimliga nattvaket, så hoppas jag säkert, att det ej är något fara för lungsoten. — Af hjertat lyckönskar jag dig till din snabba och hedrande befordran. Du blef då i en hast extra amanuens, eger redan kanslerns fullmakt, har tur inom akademi-staten, räknar meriter före 19 års ålder — sådant är stort och lyckligt. Men

derför bör du också tacka Gud och vara nöjd med dina omständigheter. — — Hvar har du tagit penningar till ny kärra? Du hushållar mästerligt; och är det lika fägnesamt som oförmodadt, att du vid slutet af terminen kan vara skuldfri. Redan glädja vi oss i hoppet att till midsommarn få se dig här hemma och behålla dig någon tid — magister, amanuens, höglärd, qvick och snäll. Då få vi öfverlägga om din tillärnade Tysklandsresa. Den förekommer mig något romanesk och absurd. Sed quot capita, tot sensus. — Jag lefver, är frisk och mest sysselsatt med ämbetet. Min läsning har varit obetydlig i sommar och höst. Dock har jag genomgått Lokmans Arabiska fabler; men kan dem icke. I öfrigt äro nu Spenserus, de legibus Hebræorum ritualibus earumque rationibus samt Denhams Physico-Theologie på tyska mina studer-böcker. — Jag hinner knappt att till nyåret gå dem igenom.

Skrif snart till din redlige broder

L. G. Tegnér.

Från Elof Tegnér.

Carlstad den 14 Mars 1802.

Min bäste du.

— — Nå, mycken tack, bäste du, för det öfversända poemet.¹ Det har, efter mitt omdöme, mycken förtjenst. Jag önskade, att du skickade upp det, anonymt, till Stockholms Posten. Men den äran att visa sig i det dagbladet kittlar kanske icke synnerligen din auktorliga egenkärlek. Vi ha likväl nu ingen bättre periodisk skrift. Ett råd kan jag dock ge, som kanske hellre borde följas. Skicka stycket till Svenska akademien, som i år belönar utan afseende på några föreskrifna ämnen. Det borde du göra. Det vore dock naturligtvis då nödvändigt, att ännu en gång genomgå och fila närmare sina händers verk. Ändteligen måste du skriva i år för Sv. akademien. Jag tycker att du med mycken appearance kunde hoppas priset. För-

delarne deraf vore för din egenkärlek icke blott, men äfven för din lycka, af synnerlig betydhet. Måhända skulle din *passion* för Y. dervid i synnerhet vinna. Men före midsommar är väl ej värdt att spekulera något i detta ämne. Tänk likväl på saken, och säg mig hvad du tycker om förslaget. —

Nå, i Guds namn, sök då äntligen Munthes docentur.¹ Jag tycker, att den ej kan vägras dig, om den annars icke redan är dess bestämdare bortlofvad. Munthen har alltid haft goda tankar om dig, och jag tycker han borde vara glad att få dig till docens. Utsigterna i den der vägen äro verkligen bra nog. Förmodligen blir Cederschiöld snart prest eller lektor i Vexjö, och Fremling eller åtminstone Munthe kunna väl ej lefva i evighet. Kunde du likväl beqväma dig att läsa oriental-språken, vore det visst annars nästan ännu bättre. Skälen har jag förr uppgifvit. Vill du det alldeles icke, så sök för all del Munthes eller, om det är platt fruktlöst, Fremlings docentur. Att spekulera på min är ej värdt. Du kunde väl ändå be Lidbeck låta bli att antaga någon annan, tills vidare åtminstone. Låt mig nu se att du snart afgör det här.

Från densamme.

Carlstad den 25 April 1802.

Min bäste du.

— — Du gör för litet väsen af dina akademiska relationer. Jag ville att du vore mera nöjd med din ställning, och jag önskade det så väl för ditt eget lugn, som för billigheten deraf. Det är visserligen ovanligt, att en gosse utan penningar och relationer får vid 19 års ålder fast fot inom ett publikt läroverk. Ett evinnerligt vistande vid akademien, helst Lund, kan vara tråkigt, men några år måtte man väl kunna uthärda der. Vägen till lektorat eller konsistorii-notariatet härstädes är ingen annan än den akademiska. Jag hoppas och önskar af allt mitt hjerta, att vi framdeles här i Carlstad begge kunde

få vår bergning. Hvad det skulle vara innerligen fägnesamt! Emellertid, dras nu med Lund några år och sök, som du gör, att allt framgent der utmärka dig! Någongång skall väl då en tjenlig plats här i Carlstad för dig kunna erhållas. — Blefve du innan 30:de året lektor, vet jag ej hvad du hade att klaga på din lycka. Man kan icke äga en mera beqväm syssla. Lönen är dervid också försvarlig. Blefve du akademiadjunkt, hade du nog ej så svårt, att kanske om 6 å 7 år komma in här i konsistorium. Men tiden får visa allt. Var nu emellertid nöjd med din lott, och melankolisera icke. Du har, vid Gud, mindre skäl dertill, än de fleste dödlige. — —

Från densamme.

Rämen, onsdagen d. 30 Juni 1802.

Min bästa du.

Ditt sista bref af den 10:de fick jag ej förr än i söndags, och var det således 17 dagar gammalt. Det är en förfärlig postgång. Äfven dina disputationer¹ har jag erhållit och utdelat till vederbörande. Jag tycker mycket om din rena klassiska stil deri, och äfven ämnet är intressant, ehuru Olof och Gustaf² icke vilja finna det satis dignum summorum virorum personis. Sista § är genom-vacker.³ — Nå, det gick ändå så med primaturen som jag alltid spått. Tänk, om nu salig Lars⁴ lefde, hvad innerligen glad och stolt han skulle vara häröfver! Jag gratulerar dig hjertligen. Efter man skall vara academicus, så är det nog bättre, att vara det med heder än vara det obemärkt. — —

Hvad för öfrigt *Y:s tänkesätt* för dig angår, tyckas de mig vara fördelaktiga. Ännu beständigt berömmar hon dina qvicka bref, skrifver ditt namn på papperslappar och fönster-rutor, talar ofta om dig, m. m. Jag vill hålla 1000 emot 1, att hon skulle vara rätt glad, att få från dig ett nytt bref. — Man talar här nu ofta om, hvad det skall bli roligt, att få

dig hit i sommar. Jag har ej kunnat taga någon här ur den tankan, att du skall helsa på bergslagen; ty jag anser ett motsatt steg af dig för en fullkomlig orimlighet. Heligt försäkrar jag dig, att du genom underlåtet af denna resa skulle ådraga både dig sjelf och mig de största ledsamheter och framtida ånger. Blott ett skäl, af hundrade. Du kan aldrig få känna Y:s tänkesätt riktigt, utan att *här råka* henne, och detta är likväl så ytterst nödvändigt för ditt lugn. Det är också alldeles visst, att jag ej kan få se dig i sommar, om du icke kommer hit. — —

Må beständigt väl och skrif genast.

Evigt din trognaste E.

Från densamme.

Carlstad d. 17 Okt. 1802.

— — Nu har jag hittat på ett präktigt förslag åt dig. Utsigterna för dig här i Carlstad äro, i anseende till prostarnes seghet och mycket annat, alldeles grundmörka. Blif därför adjunkt i Lund inom högst fyra år och förena dermed notariatet i filosofiska fakulteten, eller helst i både den och den juridiska. Som adjunkt, efter den nya framtida stilen, har du 166 r:dr lön och som notarius kan du väl tjena för 133 $\frac{1}{3}$ r:dr. Då har du 300 r:dr säker inkomst. I lektionspengar får du nog 100 å 150 r:dr. Med 450 r:dr inkomst kommer du sedan hit upp och *gifter dig* med Y. Med *henne får du* pengar till *egen gård*. Bygg dig då en liten *trefflig* och vacker byggnad på Sandgatan, borta vid Paradislyekan. Der kan du lefva ett änglalif med din A. Kom så med *henne hit* till Vermland hvar sommar och *helsa på mig* här i Carlstad. Det förstås att jag då *är lektor* och *har fått lilla E.* (nådig likväl) och bor *här på Strandgatan* och lefver som en herre. Se'n helsar jag på dig i Lund hvar vinter, och det skall bli skönt! — Men jag drömmer nog för starkt, märker jag. I

förslaget om dig är likväl ingen ting orimligt, ej en gång något osannolikt. Arbeta endast på att tidigt bli adjunkt, så skall du få se att allt annat snart faller dig till. Med en *sådan flicka* som *A.* kan man godt lefva på 400 r:dr om året, i synnerhet om man har egen *gård* och hopp att snart få något *bättre*. Ack hvad du är lycklig, som redan vunnit det förnämsta af allt: din *flickas hjerta!* Det andra är småsaker, och det får man alltid. Var derföre vid godt mod och njut i hoppet din lycka på bästa sätt.

Gud välsigne dig, bästa Esse. Skrif genast. Evgit
trognaste *E.*

I din inlaga till fakulteten får du för ingen del nämna huru gammal du är. Kanslern bör ej veta att du ännu icke är 20 år. Hos honom, som hos alla andra, äro nog åren det viktigaste och mest talande skälet, då fråga är om befordran.

Från densamme.

Carlstad d. 13 Nov. 1803.

Min bästa du.

I dessa ögonblick fyller du, bästa Esse, dina myndiga år; och jag lyckönskar dig af varmaste hjerta dertill. Hvad du ändå hittills har varit lycklig i dina dagar! Att ega helsa, kunskaper, geni; att vara älskad af en älskvärd flicka; att vid så unga år ega bergning och äfven, fast med arbete, independence; att ha goda utsigter för sin framtid; och detta allt vid 21 års ålder; — det, Esse, är verkligen i våra tider och vid dina omständigheter något så rart, att det nästan kan anses för ett slags underverk. Lycka till derföre! — —

Jag gratulerar dig oändligen till det erhållna notariatet!¹ Det var verkligen en coup att få det så tidigt. Du kan nu redan godt berga dig i Lund, äfven utan kondition, om du ville bråka med många lektioner. Som jag tycker bör du dock ej lemna den kondition du har, förr än du blir adjunkt. En

akademisk kondition är ej att likna mot en annan. Den är nästan utan all slags dependance. — Nå, Norbergs förslag¹ synes mig förträffligt. Efter allt hvad jag finner, bör du antaga det, så vida icke Lidbeck säger sig vilja lemna sin profession och söka Retzii, då den en gång blir ledig. Du bör uppriktigt fråga honom derom. Jag förmodar, att Lidbeck aldrig lemnar hvad han fått, och hvad ära är det då för dig i längden att bli æstheticæ adjunkt? Deremot är det ganska troligt, att Faxen antingen går in i teologiska fakulteten snart, eller om ett par tre år blir pastor på landet. Då vore du ju sjelfskrifven till Norbergs profession framdeles. Gräla nu bara icke angående det svåra i oriental-språkens lärande! Du behöfde aldrig, äfven som professor, mer än en ganska ytlig kännedom deraf, och som du på ett år eller par lätt kunde skaffa dig. Deremot borde du med all ifver lägga dig på grekiskan, som du tycker om, och gå långt deri. Mer behöfdes ej till ett visst akademiskt anseende. Jag anser Norbergska professionen såsom den lämpligaste för dig, betraktad såsom brödstudium. — Hvad hindrar att man ändå helst i något annat kunde perfectionera sig? Ännu ett skäl: det är ganska möjligt, till och med troligt, att du som adjunkt i Norbergs sak skulle kunna knipa ett lektorat här, utan att vara gymnasii-adjunkt. — —

Från M. Choræus.

Carlberg den 12 Dec. 1803.

Högädle och höglärde Herr Magister Docens!

Jag hade varit mycket mera belåten med Herr Magisterns ädelmod, om det blott litet förr upphört. Emellertid var brevet, ehuru sent, dock kärkommet, och jag tackar Herr Magistern därför med en finsk uppriktighet.

Att jag ej förrän nu besvarar det, kommer deraf att jag velat inhemta säkra underrättelser från akademien, för att åt-

minstone på något sätt vara intressant. Jag har dem väl icke ännu så alldeles fullständiga, men jag ger dem jag har.

Man är sig sjelf närmast, naturligtvis. Jag har ej fått något pris.¹ Ser Herr Magistern, huru säkert man kan lita på mina ord? Hvarföre skref ej Herr Magistern? Mitt poem har alldeles strandat, så strandat att det ej kan röras ur fläcken. Det har ej gjort den minsta effekt. Jag talar ärligt, Herr Magister. Med plats lärer jag få en mention, sådan som i fjol tilldelades Angelini och Hummel.² Förakta mig icke ändå, Herr Magister, utan fortfar att hedra mig med sin vänskap. Jag tilltror mig kunna försäkra, att jag icke är en så dålig vän som jag är poet. Vill Herr Magistern, oaktadt allt detta, se mitt misslyckade stycke, så underrätta mig derom. Stackars barn, det behöfver någon, som hyllar sig, sedan det blef så snäst af dem, på hvilka det hoppades.

Valerius fick stora priset i poesin. Det är ett engelskt stycke, som akademien denna gången belönat, eller kanske snarare ett göthiskt. Det är starkt som Hercules. Herr Magistern får väl se det. Dess fel är blott öfverflöd på skönheter. Det tynger sig sjelf med sina prydnader. Jag afundas ej Valerius priset. Det är en stor och sann talang, upphöjd öfver oss alla.

En magister Wallin i Upsala, en af mina gamla bekanta se'n Vesterås-tiden, har fått andra guldpenningen för fyra oder ifrån Horatius öfversatta. Det är en mycket snäll och beskedlig gosse. Han är ungefär 25 år gammal. Hvem som fått stora priset i vältaligheten, vet jag ej. Han skall vara från Carlstad och heta Köhlmark eller Tegnér; så sade mig Valerius i går; men jag litar ej derpå ännu. Kanske är det Herr Magistern eller dess bror? Hvad jag då skulle gratulera! Det säges också att Granberg fått andra guldpenningen: men jag känner det ej precist och vågar således ej ge ut det som säkert.

Tjugosex poemer hade inkommit. Bland dem kom en öfversättning af Phaeton för sent och fick ej täfla. Den hade eljest blifvit en svår rival för Valerius. Ett poem »Ödet» har väckt mycken uppmärksamhet, och det tros att exc. Oxenstjerna

dertill är författare och naturligtvis ej kunnat emottaga priset, som enligt någras gissningar, skulle ha blifvit honom tilldömdt. Men säg ej detta efter mig: kanske det är osant.

Mera vet jag ännu intet. Men se'n högtidsdagen är förbi, får man väl se och höra hvarjehanda saker.¹

Är Herr Magistern ännu qvar i Lund? Lycka till sysslan! Kullberg har jag ej träffat på några dagar. Sin helsning skall han nog få, och äfvenså de andra, dem Herr Magistern ihågkommit.

Tröttna ej att omfatta med vänskap och godhet sin
tillgifnaste

Ch.²

Från densamme.

Stockholm den 6 Mars 1804.

Högädle Herr Magister Docens!

Lycka till den nya lagern³: den är säkert ett förebud till en ännu mera lysande. Tack för brefvet; det är också ett vitterhets-stycke, skicka mig flera sådana. Kullberg har fått helsningen och känt sig träffad. Valerius fick del af Herr Magisterns omdöme, och han tyckte mycket om det. Alla längta att snart få se Herr Magistern här. — Vi äro ibland tillsammans hos Björck⁴ på Kungsholmen. Han kan ge thévatten, bränvin och smör och bröd, jemte en liten supé och en bål; och der ha vi ganska roligt. Herr Magistern skulle säkert tycka om Stockholm, om han nu kom hit.

Nästa gång få vi väl se Herr Magistern inom skranket.⁵ Lita på mig; det kan ej dröja länge. Ingen skall hjertligare dela Herr Magisterns lycka än jag: han må också bli min öfverman i täflingen. Jag har ingen förtjenst utom den, att jag ej vill bli saker till den beskyllningen, Thorild gjorde Leopold, att *han älskar ej vitterheten, utan sin vitterhet*. Jag läser gerna allt vackert. Skicka mig sin »Vise»: jag längtar derefter.

Jag har gifvit Franzén mitt poem att trycka i Åbo Tidning,¹ men en annan titel; så snart jag får hit de nummer, der det står, skall Herr Magistern få dem sig tillskickade: så framt Åbo Tidning ej finnes i Lund, och Herr Magistern der vill läsa det. Hvad tycks om recensionen öfver Angelinis Encyclopedi? Doktor Rutström har skrivit den. Angelini svarar; men får vond (sic). Han torde bli alldeles insaltad från hufvud till fot.²

Valerius har skrivit en visa: Vinet och vattnet; jag har den icke nu för ögonblicket. Den är qvick, men på ett par ställen oanständig.

»Ungdomen» hade varit ett vackert stycke i akademien i år. Grangren lärer skrivit någon öfversättning ur Horatius.³ Grangrens äreminne är tryckt. Det har vackra ställen.

För öfrigt vet jag intet nytt. Geijer har nyss varit här, men jag träffade honom ej. Glöm mig ej, Jag påräknar det som ett af mina sannaste nöjen att få bref af Herr Magistern. Räkna ej på mina slarfviga svar. Det är mig omöjligt att skriva i den ypperliga ton som Herr Magistern, men åtminstone vet jag att värdera den. Hvarför alltid så förbehållsam? Herr Magistern har skrivit ett poem till Kullberg⁴; men jag fick ej se det hos honom. Han hade det ej hemma. Hvarföre ej förtro mig sådant? Jag är en yngre vän, det är sant, men om jag lever, så blir jag väl gammal.

Aldrig upphör jag att anse det för en heder och en glädje att få kalla mig

Herr Magisterns

tillgifnaste vän

Choræus.

Från densamme.

Carlberg d. 6 Sept. 1804.

Högädle och höglärde Herr Magister Docens!

Ändtligen har jag fått rätt på min herre, och nu skall han ej slippa mig. Jag hade så gerna velat tacka för Herr

Magisterns bref och för poemet: »Till min hembygd»¹, som äfven jag läst med så stort nöje. Detta poem vann mycket bifall af allmänheten härstädes, och jag önskade länge att höra Leopolds yttrande derom. Så snart jag fått detta yttrande, skulle jag genast skicka det till Herr Magistern såsom mutor. Jag vill nämligen icke förlora Herr Magisterns åtanke; det är mig en stor glädje att vara ihågkommen af sådana menniskor som magister Tegnér. Nu kan jag också löpa med litet sqvaller: i tisdags var jag hos Leopold och satt der i två timmar, hvilket icke händt på ett helt år. Magister Wallin hade gifvit mig i kommission att inhemta hans yttrande om ett stycke som han (Wallin) ville låta införa i Posten, och i denna afsigt gick jag dit. Jag frågade honom då också rent ut, om han ej läst »Till min hembygd». Han sade att han läst det, och att det verkligen röjde talang. »Det lär vara (tillade han) af det stora snillet, om hvilket Wingård skröt så mycket i akademien en gång.» Jag tog mig den friheten att tala litet om Herr Magistern, att baktala honom, och jag hoppas att det förlåtes mig. Nu är Herr Magistern känd af Leopold. Kommer nu något stycke in till akademien, som är af förtjenst och hvars författare de ej känna, så gissa de på Herr Magistern. Allvarsamt — säg mig ärligt, om och hvad Herr Magistern skriver. Var min vän, som Herr Magistern lofvat.

Kanske Herr Magistern redan hört att jag tänker på ett ännu kärare pris än det stora i vitterheten. Jag skall gifva mig². Jag får väl också då blott accessit med lika heder som stora priset, hvilket redan är taget af en annan; men jag är obeskrifligt nöjd med min lott, och har skäl att vara det.

Wallin och Tegnér komma väl i år att dras. Jag vet ej, huru Rutström, Valerius, Kullberg, Wahlgren³ och Grangren göra, men jag tror att de bli stilla. Jag skulle skriva mer, men posttimman är inne, och jag skall predika om söndag. En fröken Troil berättade, att Herr Magistern skulle ha skickat versar till mig med unge Strübing, men jag har ännu ej sett dem. Var nu uppriktig mot mig, gör mig till sin kommis-

sionär, och var säker att af ingen kunna glada underrättelser med mera nöje ges än af

Herr Magisterns
tillgifnaste

Ch.

Från Elof Tegnér.

Carlstad d. 2 Dec. 1804.

— — Det är rätt att du studerar Edda. Jag har, också jag, läst litet i de gamla götiska sagorna och funnit dem för präktiga. Hade jag tillfälle, skulle jag verkligen lägga mig på det der studium, så löjligt det än synes för de fleste. — Din »Vise» kommer aldrig hit, tror jag. Det är ej bra. Bed honom ej vara rädd för klimatet. Lycka till dukaterna!¹ »Nummos contemplor in arca» lärer vara ditt valspråk, ser jag. —

Från densamme.

Carlstad d. 9 Dec. 1804.

Många tacksägelser för brevet och »Den Vise.» Hela förmiddagen sysselsatt af kommissioner från Näset och vidlyftig post, har jag knappt hunnit att som hastigast genomöfna ditt stycke. Det synes mig emellertid vara mycket briljant och målande. På sina ställen lärer det vara litet hårdläst, fruktar jag. Åtminstone har jag så tyckt vid första genomögnandet. Nu får jag ej tid att vidare yttra mig derom, men skall en annan gång plåga dig med många frågor och anmärkningar i detta afseende, kan hända. — —

Låt mig veta hvad det var för stycke du skickade till Kullberg.² Jag är nyfiken att få känna det. Säg mig också, om du ännu läst hvad som stått infördt om dig i den danska journalen.³ Ville du skicka mig en afskrift deraf — långt kan väl stycket icke vara — gjorde du mig en stor glädje. Jag

försäkrar dig heligt, att ingen dödlig, ej en gång Y, skulle utan ditt tillstånd få läsa det. Kära du, gör mig då till viljes häri, om det annars icke faller dig allt för besvärligt. Du vet huru innerligt jag glädjes öfver allt hvad som bidrager till din heder och dina fördelar. — —

Din trognaste

E.

Från densamme.

Millesvik d. 1 Mars 1805.

Tack för ditt bref af d. 17. Jag ser att du, då du skref det, varit temmeligen melankolisk. Jag tycker, att du likväl har mindre skäl att grubbla än de fleste andra. Åtminstone kan jag platt icke begripa, hvarföre du skall vara så der smått svartsjuk. Det är en ren galenskap. Var viss derpå. — Således skall estetiska adjunkturen¹ först sanktioneras af kungen sjelf, innan den kan bortges. Det var ledsamt. Kanske får du nu vänta på din fullmakt ända till midsommar, eller än längre. — Jag är ganska glad att du vill slå öfversättningen af Bauer² ur hågen. Det skulle ändå ha varit ett infamt ledsamt och aldeles odrägligt arbete. Hvad hade du också i alla fall vunnit derpå i det hela? Ett par hundra r:dr större förtjenst, än den du kan ha genom dina vanliga lektioner, skulle ju hvarken ha för dig gjort till eller ifrån. Deremot hvad många ledsamheter och kritiker du blifvit underkastad, om du åtagit dig det der skräpet! Mig synes det åtminstone vara ett labor Herculeus et vere asininus. Ty hvartill tjenar då väl egentligen ett svenskt och latinskt lexikon? Säkert icke för dem, som kunna latin förut och befinna sig i den ledsamma belägenheten, att då och då skriva och utge något derpå. De andra åter, som, svettande vid sina thema-böcker, skola hemta hela sin fraseologi ur ett register, äro ändå ur stånd att rätt begagna sig af ett svenskt lexikon. Verlden, åtminstone Sverige,

kan ju lika fullt utan en sådan lärdomsskatt ha bestånd. Det visar erfarenheten. Bort således med alla merkantila spekulationer härpå! Din tid kan angenämare, nyttigare och ädlare användas. Du är säkert icke född att vara släp-bi åt en bokhandlare. Kom ihåg det. — — Säg mig, om du skickat ditt sista poem till Råmen. Jag hade i annat fall god lust att göra det, om jag annars icke fruktade, att Anna kunde bli kanske litet svartsjuk derpå. Hon hade i det fallet åtminstone mera skäl till sina misstankar, än du tycks ha. Låt mig veta hvad du menar härom. Skrif genast.

Evigt din trognaste

E.

Från densamme.

Carlstad d. 10 November 1805.

Det fagnar mig hjertligen, att du spekulerar på Svedeliska professionen.¹ Så snart jag af tidningen såg den vara ledig, började också jag strax att här göra upp planer åt dig i detta afseende. Men när jag besinnade närmare, att Thyselius, som länge varit adjunkt i humaniora, nu i flera år förestått Svedelii profession, och det med ovanligt mycket beröm, och sedan jag gjort mig härvid alla de betänkligheter, eller flera, som nu ditt bref nämner, tyckte jag det ej var värdt, att du vände din spekulation åt det hållet. Jag skref således i mitt sista bref ingenting härom. Idéen är likväl derföre, som jag nu tycker, icke mindre god. Icke är det på minsta sätt troligt, att du, med Thyselius och kanske Rosén till rival, skulle kunna få sjelfva sysslan; men det vore något betydligt att erhålla blott förslaget och blifva litet känd i Upsala. Söker Rosén, anser jag honom, med sin professors-titel och sina Rosenbladiska relationer, alldeles sjelfskrifven. Söker han icke, tycker jag Thyselius skulle vara säker, såsom gammal och förtjent karl och adjunkt i saken. Höijer torde väl göra sig pretentioner

framför Thyselius, och förslaget kunde väl föga nekas honom. Så illa känd han är på högre ort, är jag likväl öfvertygad att han aldrig finge sjelfva sysslan. Wingård tycker jag icke rimligtvis kan komma i fråga. Hans lärda förtjenster äro, vid hans goss-år, visserligen redan ganska öfverflödigt belönda. Större anspråk gör väl Biberg, dels som spränglärd Upsalensis, dels i synnerhet såsom fullkomligt tokig. Ty detta måste han nödvändigt vara, efter de disputationer han utgifvit. I vår tid är detta, fullständig tomhet på sundt förnuft, ett skäl mer, som du vet, till befordran, helst i litterära vägen. Det ser således visst icke ut, som du skulle kunna räkna mycket på den der professionen. — I fall Rosén söker, går du äfven sannolikt miste om förslaget.

Du bör likväl, som jag tycker, icke dess mindre söka. Blefve du bara något mera känd i Upsala, kunde du väl, fast icke nu, likväl om några år få en profession der. Besinna att både Dahl och Aurivillius¹ äro af klen konstitution; de kunna snart dö. Till bägge de der professionerna tycker jag du kunde göra dig godt hopp, helst jag i Upsala icke känner någon enda grek, och än mindre någon æstheticus. Saken vore nu blott, till en början, att bli känd deruppe. Tänk likväl, hvad det skulle vara för coup, att om några få år erhålla en profession i Upsala, med 200 t:r stridt, att *genast från fullmaktens datum* emottaga! Besinna ortens treflighet, dess närbelägenhet till Stockholm, dess föga afstånd från Råmen och Vermland! Med ett ord, jag tycker du bör allvarsamt spekulera på Upsala. Det vore verkligen ett skönt byte att från Lund komma dit. Sök nu derföre! — —

Från E. G. Geijer.

Upsala d. 19 Nov. 1805.

Tack, min bästa bror, för i somras och för ditt bref. Jag har till halfs väntat dig hit och trott dig vara i Stockholm.

Du nämnde något sådant. I stället finner jag dig längst ned i Lund, slumrande i famnen på de Lundensiska sånggudinnorna, poetiskt taladt, som dock är oförlåtligt, då man har Wieland i handen.

Hvad jag gör? Du vet hvad man gör till examen. Jag frestar, eller rättare jag blir frestad dagelig af den onda andan i professors skepelse och åthäfvor, finner det naturligtvis ej roligt och har ofta lust ge dem igen frågan i bibeln: huru skola dessa stenar varda bröd? — Nyss läste jag hebreiska i hela sex dar. Jag hann ej komma väl underfund med innanläsningen — men läste öfver min lexa, som då jag var i tredje klassen i världen. Före jul blir ingen examen; ej långt efter jul, hoppas jag. Om jag kommer hem, vet jag ej. Jag tror det knappt. — Jag längtar efter magisternamnet, för att sedan med allvar få bli lärjunge. Historien får allt mer attrait för mig, och jag hoppas komma att läsa den flitigt. Nu får jag ej för mycket annat, men man har nu nog af dagens historia. Sömmen har ej fattat det mensklige sinnet, som du säger; du må hålla dig efter orden: stormen har fattat det. Ett sådant krig ha ej många öfverlevvat. Det är en crisis för oss alla. Det 300 års gamla systemet tycks vilja falla. Godt och ondt står i Guds hand; men för sömn blir sörjdt. Man sofver under ruiner tungt nog.

Beröm mig ej så, om du ej vill att jag skall begynna i min ordning. Gud skall veta hur omogen jag är. Men du har orätt i att man ej af läsning odlas. För litteratören är studium den enda odling. Hvad ett geni har skapat, läser man ej: man ser det, lefver och näres deraf. I lifvet se vi blott fragmenter: snillet i konst och vetenskap öppnar för oss en verld. — Framför allt räknar jag här, du må säga hvad du vill, på den vetenskap, som af alla är mest poesi, nämligen filosofien. — —

Din vän

E. Gust. Geijer.

Från Elof Tegnér.

Carlstad d. 24 Nov. 1805.

— Hvad du skrifver om Svedeliska professionen är visst ganska riktigt. Efter all sannolikhet svarade i det der målet nyttan icke emot omkostnaderna och besväret. Man får passa på ett bättre tillfälle framdeles. Vore det emellertid säkert att Thyselius icke sökte, kunde det annars vara betänkligt att icke nu genast försöka sin lycka. Att Höijer aldrig blir professor, är en afgjord sak. Biberg, så absurd han också är — jag har ju sett hans luntor — tycker jag heller icke skulle vara så farlig. Men Rosén, Rosén, om han annars söker! Sökte hvarken han eller Thyselius, så vore det kanske skada att du icke anmälte dig. Men sådant är åtminstone icke på något sätt troligt. Du får nu emellertid se hvad Geijer svarar. Rätta dig derefter, och rådfråga dina vänner dernere i den här saken. Hade du något slags, än så litet, hopp att få sjelfva sysslan, vore det oförlåtligt att icke göra sjelf något härvid. Den goda lyckan är ibland så underlig. Dig har hon ju annars hittills alltid gynnat. Möjligtvis — fast icke just så sannolikt — kunde hon äfven göra det vid detta tillfälle. — —

Evigt din trognaste

E.

Från J. Kragh Höst ¹

Kjöbenhavn 28 Maj 1806.

Höistærede Herre!

Det er ikke uden Betænkelighed, at jeg begynder disse Linier; jeg kan ikke dølge for mig selv, hvor lidet jeg under Deres Ophold her gjorde mig fortjent til Deres velvillige Erindring; vær imidlertid overbeviist om at det ikke var mine Følelsers, men Omstændighedernes Skyld! Og denne Selvbevidsthed styrker mig i det Haab ikke forgjæves at indlede Brevvexling med en Mand, for hvem hos mig, för jeg saae

ham, var Höiagtelse, hvilken steg ved at see ham. Jeg har, siden Deres og Sjöborgs Afreise, heller ikke fra denne min. Ven hört det mindste (maaskee tör jeg bede Dem formaae ham til dog endelig at skrive mig til); tvivler dog ikke paa at hele Reiseselskabet i uskadt Stand er kommet tilbage, og önsker intet hellere end et snart Da Capo. Gjerne kom jeg ogsaa igjen til Lund; tænker og at gjöre det i Sommer; men neppe för et par Maaneder. Saalænge maa jeg behjelpe mig med at tale skrifteligen.

Herfra har jeg lidet nyt. Man glæder sig over Rygterne om den almene Fred, der forventes, da Preussen efter Sagnet vil give Hannover tilbage. Ingen kan vel burde efterhige denne Tidspunkt, ogsaa i egennyttig Henseende, mere end Musernes Dyrkere. Ikke nok med at Feltskriget döver disses svage Stemme; Soldaterne fordyre dem ogsaa Brödet. Privatbreve fra Tyskland skildre Nöden og Kostbarheden skrækkelig; hvor kan det være andet? Landet er jo opædt. Til Sverige naaer vel Fornemmelsen deraf, som til andre Riger. — Skuespillene ophörte i Fredags; men imidlertid har paa det gamle Hoftheater paa Slottet Christiansborg Eleverne af den Dramatiske Skole givet nogle offentlige Forestillinger, blandt andet af Ewalds »Harlequin Pierrot», hvilken aldrig saaes paa det store Theater. Man har yttret sig imod dette Foretagende; thi var Personerne umodne, hvorfor da træde frem? Ere de modne, hvorfor da vedblive at være Elever? Imidlertid — Publikum har med Begjærighed trængt sig ogsaa til det Spectakel! I næste Maaned faae vi igjen den franske Komædie af Herr Fourés Selskab. Madame Fouré har her et agtet Navn som Skuespillerinde af udmærket Værdi.¹ — Kongen er i Dag draget til Sommer-Residensen paa Frederiksberg; og Sommeren saaledes paa en Maade offentlig erklæret begyndt. Naar mon Hans Svenske M:t ventes til Skaane igjen? Mon derom haves noget bestemt? —

Vor Literatur er fattig paa Nyheder. Rahbek har udgivet sine Samlede Fortællinger i tre Bind; og derved nok gjort

sig Almenheden mere forbunden end om han havde fortsatt sin Samling af saakaldte Poesier. Pram er kommen tilbage fra Norge; men bestiger neppe igjen Parnasset. Derimod har Oehlen-schläger skrevet et — endnu utrykt — Sörgespil, Hakon Jarl; og Schack-Staffeldt og Guldberg arbeide hver paa sit, den Förste paa »Knud den Store», den Sidste paa »Frederikstads Beleirring». Ogsaa Sander, hvis »Hospital» jeg troer De saae, har noget nyt Dramatisk paa Ambolten; faaer at see om han vil fremtræde som »Nils Ebbesens» eller som »Hospitalets» Digter.¹ — Det Skandinaviske Selskab² holder i Sommer sine Læse- og Spise-Samlinger uden Porten paa Skydebanen. Paa Löverdag læser en Chemist, saa en Astronom o. s. v. — Mit Theaterblad³ fortsættes; tör jeg vente Underretninger om hvormeget De fik deraf? Lige saaledes beder jeg Dem værdige mig et par Ord, om De har »Svenske Blade» eller andre Smaating fra min kludrede Pen? Med al Overbeviisning om mine Skrivers Ubetudelighed, vilde jeg dog gjerne vise min mulige Opmærksomhed ved at sende hvad jeg kunde samle. I övrigt — er her noget, hvormed jeg kan tjene, saa beder jeg: candidus imperti!

Selv tager jeg mig den Frihed uden Omsvöb til Dem at begynde med nogle Spörsmal. De nævnte for mig en vordende Udgiver af Stenhammars Poesier; jeg glemte desværre Navnet! Hvordan lyder det? Er Udgaven kommen?⁴ De satte Priis paa Valerius' Digte i det Hele; tör jeg vente en mere detailleret Notitse om disse? Hvor jeg finder dem? Hvilke der ere hans? Foruden de to Priisdigte og nogle hans Oversættelser for Theatret kjænder jeg næsten Intet af ham, saaledes at jeg med Vished veed det at være hans. — Af Wallin kjænder jeg kun noget Horatsisk forsvensket; har man mere af ham, noget originalt? End Wallmark, som her vandt Navn ved Sangen over 2 April, har han ikke leveret flere Memorabilia? — Stoltz har vel, siden han flyttede ud paa Præstegaarden, opgivet at offere paa Sanggudindens Alter?⁵ —

Men fremfor Alt önskede jeg mig indviet i Bekjendtskab med Deres egne Digte, Höistærede! Lidbeck og Rosenschöld

skylder jeg vel i denne Henseende den oprigtigste Tak; men de have kun ledet mig lidet frem; tør jeg bede og haabe af Dem selv en fuldstændig Efterretning om hvad De har sunget? Vilde De tillige meddele mig Sangene selv, forbandt De mig naturligtviis saa meget mere. Og med denne Bön slutter jeg. — Hils paa det venskabeligste fra mig Sjöborg, Rosenschöld, Lidbeck, Åberg og enhver, i hvis Minde jeg lever. Snart venter jeg et kjært Svar.

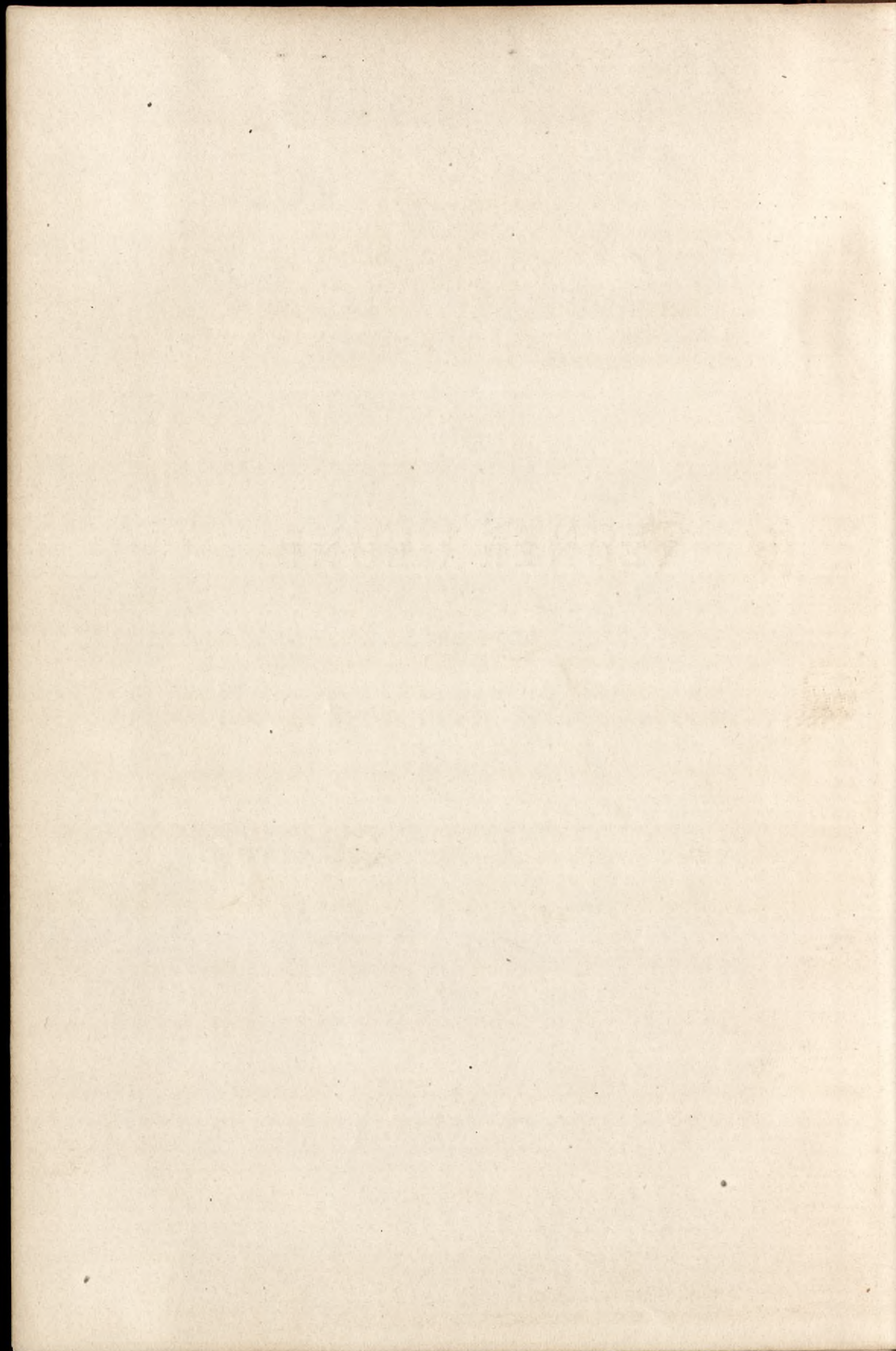
Deres ærbödigst hengivne

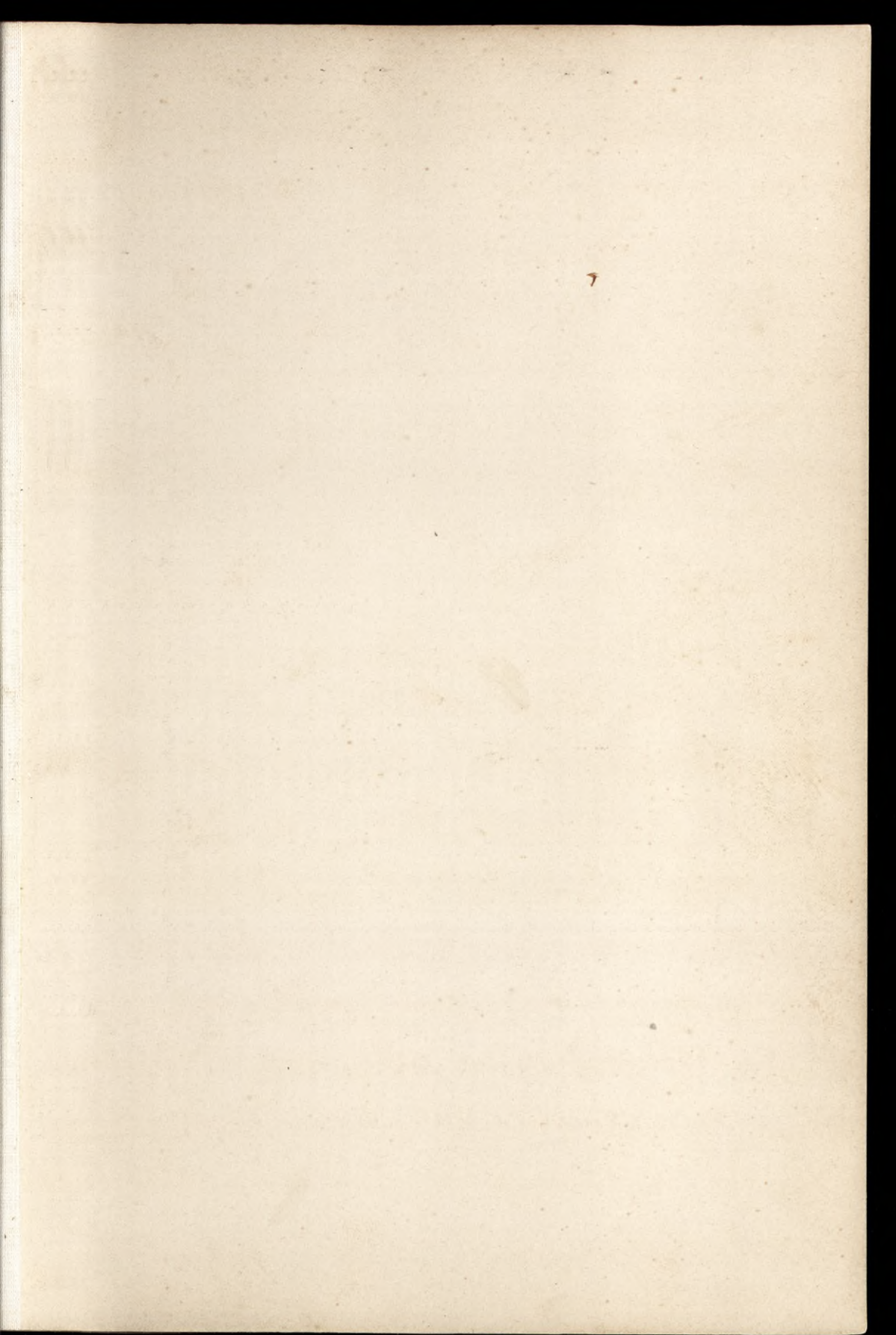
J. Kragh Höst.

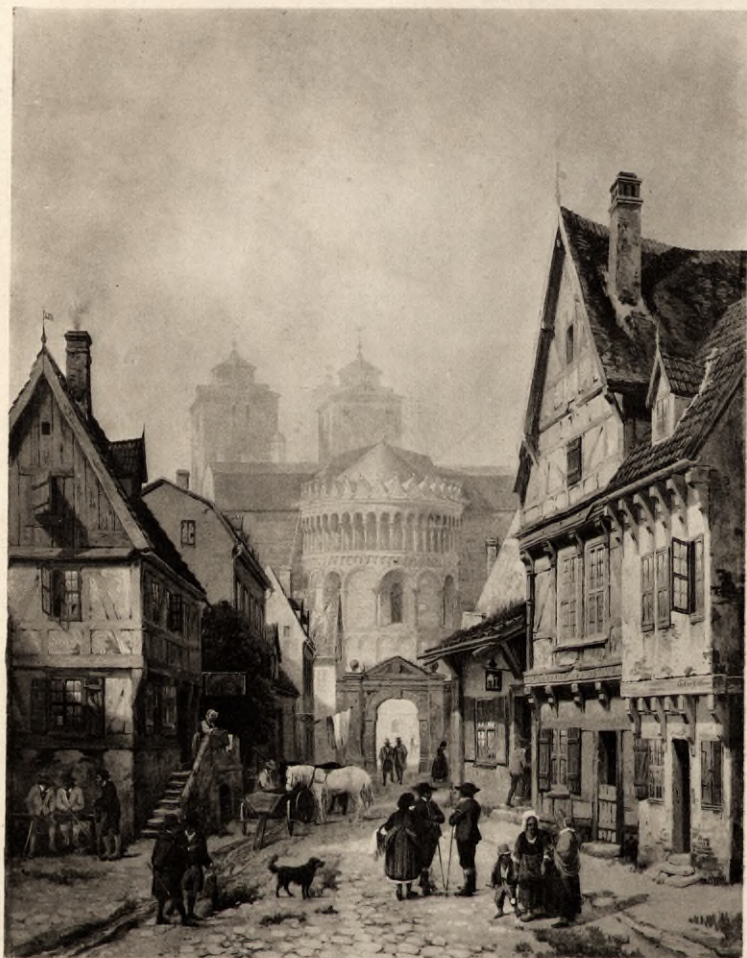

TEGNÉR I LUND

1809—1826.

LUND PÅ 1820 TALET.

Efter en oljetafel af G. W. Palm, i Nationalmuseum.

Ljustryck af J. Jaeger, Stockholm.

Från C. A. Agardh.¹

Stockholm d. 29 Okt. 1809.

Min kära bror Tegnér! Jag tackar dig för ditt bref, jemte det deri innehållna löfte att bidraga till Lycei värde.² Redaktörerna, till hvilka, sedan jag skref, äfven Silfverstolpe öfvergått, fägna sig deröfver, ty de börja nu att tro, att man endast från Lund eller Åbo kan vänta sig verklig poesi. Hammarsköld, om hvilken du yttrar dig litet smädesamt, är ett godt hufvud, en hederlig människa och har verkligen alldeles ovanliga kunskaper. Att han ej är poet till praktiken, medgifver jag så mycket hellre, som han ej sjelf har denna pretention. Valerius, med hvilken jag blifvit bekant i Par Bricole, der han är stormästare, skrifver sällan annat än visor; i dag är deraf ett häfte³ utkömmet, och hans större stycken tyckas äga som *helt* ej det värde, som de äga i detaljerna, eller rättare, de bestå af blott poetiska centoner. Dock kommer i morgon för första gången att uppföras »Tempelherrarne», originalet af Reynouard, öfversatt af Valerius; få se hur det blir. Han lefver föga i sällskap med de öfriga krönte herrarne, äfvensom Kullberg, hvilken nu är redaktör af Dagligt Allehanda. Honom hör man sällan eller aldrig omtalas, dock säges det för säkert, att han, i sällskap med fru Widström, som du känner af hennes »Erotiska sånger», ämnar utgifva en

mode- och galanteri-journal med början af nästa år.¹ Wallmark och Granberg äro redaktörer af Journal för litteratur och theater; de flesta prosaiska stycken äro af Granberg, i synnerhet de, uti hvilka den Leopoldska basunstämmen låter höra sig. Han kallas af snillena här »vår störste prosaiske författare», hvilket af icke-snillena blifvit förbytt till »vår mest prosaiske författare». I allmänhet har Leopolds prosa, hans stycke »Förtjensten»² och fransyska tragedierna alldeles förvidit hufvudet hos äfven de författare, som på en bättre väg visserligen utmärkt sig. — Leopold sjelf har jag blott flyktigt sett, men får betrakta och höra honom närmare i afton på ett bröllop, der jag råkar honom. Oxenstjerna är fattig och föraktad af de stora, men tröstar sig med små fransyska gracer och muser och öfversätter Leopolds Virginia på fransyska. N. L. Sjöberg sitter dagen igenom rödbrusig och full på Södermalms källare och kallas allmänneligen: den oskyldigaste af alla menniskor. Adlerbeth har nu lagt sig på den förmodligen för honom bäst passande genre, öfversättningar; är en genomhederlig och tolerant man. Lindegren har genom ett arf blifvit rik och ämnar med årets början utgifva en journal, kallad Flugan, ämnad endast att strida med Journal för litt. och theatern. Denne blir författarnes värsta kaxe, ty han skyr hvarken eld eller vatten. Wallin känner jag mycket litet, han synes mig så presterlig och så hög, att jag ej rätt vet hvad jag skall tänka om honom och ej vågar nalkas honom för nära. I afton hoppas jag dock bli litet mera bekant med hans sätt att vara. Hans sång öfver Gustaf III³ lemnar han ej ut ens till sina vänner, förrän en hop uttryck blifvit efter tiden och politiken ändrade. Emellertid har doktor Pontin likväl ett exemplar deraf, och så snart han kommer till staden, skall jag skaffa dig den. Det säges, att denna sång ej är så god som hans dityramb — som du förmodligen känner.

Det stycket af dig, som här mest är omtyckt, är »Nelson och Pitt»⁴, men ingen visste att detta stycke var af dig, förrän jag förkunnade det. Herrarne blefvo deröfver så förundrade,

att jag sjelf fruktat att jag misstagit mig. Säg mig detta specielt, om du skrifver mig till. Det har här passerat både under Valerii och Rutströms namn och är tryckt i Linköpings tidning. Att din Sång till skånska landtvärnet verkligen paraderar bredvid Schartaus¹, är en sanning; och detta gjorde mig så mycket mera ondt, som jag tyckte att detta stycke är ett af de vackraste du skrifvit, och det tillika är så tryckt, att man omöjligen kan klippa Schartaus nödrop ifrån ditt poem. — Leopolds anseende som författare har otroligt fallit, ej bland de krönte herrarne, ty de stå som en livvakt omkring hans orakel-tron och fördöma till evinnerlig eld allt som ej är i hans manér; men bland hela den öfriga tänkande och kännande allmänheten, hvilken genom lånbibliotekerna fått smak för de tyska författarne. Den svåraste stöten fick likväl hans anseende genom projektet till tryckfrihetsförordningen, som på riddarhuset och hos borgerskapet unanimt förkastades, såsom illiberal. I synnerhet har Stjernstolpe inlemnadt ett förlöjligande och skarpt memorial deremot, som äfven särskildt är tryckt.² Det säges att Leopold ämnar att försvara sitt projekt, och den derpå följande tornering skall blifva rätt artig att beskåda. — Grangren och S. Björck Svensson hade jag så nära glömt. Den förre blef jag bekant med på ett barndop — ty han är klockare — och för öfrigt en god, hederlig människa utan pretentioner, som ej mycket umgås med de öfriga vittra männen. S. Björck S:son åter gör åtminstone en gång i månaden ett kalas åt samtliga sina confratres, i flerfaldig afsigt, förnämligast för att på något sätt kunna vara med i denna lysande ring.³

Talämnena för dagen äro Journal för litteratur och theater, Grewesmöhlens och Martinaus processer samt De la Gardies operationer på riddarhuset, hvilka lära hafva stora ändamål.⁴

Farväl, kära bror, skrif mig någon gång till, så skall jag regalera dig med nyheter, af hvad slag som befaller. Skicka mig några af dina stycken; det är så roligt att kunna sätta något energiskt bredvid den slapphet, som utmärker våra andra

herrars produkter. Lingens »Kärleken»¹ har du väl sett. Det är det bästa han skrivit. Jag hade det med mig och skall, om möjligt är, laga att det blir tryckt; det tyckes förtjena det. Jag skall tala med herrar Lyceister derom. — —

Hastl. af din vän

C. A. A.

Från J. C. Askelöf.

Stockholm d. 16 Juni 1810.

Härjemte tager undertecknad redaktör af Polyfem sig den friheten att öfversända till Herr Adjunktens och Bibliotekariens begagnande en prenumerationssedel å detta kätterska blad, jemte hvad deraf redan på andra samlingen utkommit. Tit. Agardh har gifvit mig anledning att tro det sådant icke skulle illa upptagas. Sedan Polyfem numera börjat stadga sig, växa till i ålder och visdom samt något närmare visa sin egentliga hänsyftning, skulle det kanske vara mindre djerft att hos S. H. T. rekommendera den till någon omvårdnad vid tillfälle. Vore det att förmoda det Herr Bibliotekarien för den goda sakens skull ville åt trycksvärtan å Marquardska tryckeriet lemna några mindre poemer, så försäkrar jag å min redaktörliga ära, att sådant aldrig skall blifva bekant. De 18 eller 20 personer, som utgöra sällskapet Pro Joco, äro alla som en själ, och öfver deras läppar kommer aldrig ett ord af hvad som bör förtigas. Polyfems gynnare behöfva således aldrig frukta för deras borgerliga reputation, om de än skulle anse sig behöfva frukta rimmarens klafferier.² — Herr Bibliotekariens poem till kronprinsen³ skulle kanhända i närvarande sinneas ställning, om det här bekantgjordes, vinna en publicitet och förgudning, som skulle gränsa till raseri. Jag lemnar åt Tit. eget ompröfvande, huru dermed bör förfaras. Polyfem kan förmodligen ej aspirera på hedern af dess utspridande. Men det kan ju ske på annat sätt. Det ofta omskrifna Lyceum (en

journal, i hvilken män af hög reputation arbeta) kommer oförfötvadt att utgifvas. Lyceum, Fosfor, Polyfem äro ett klöfverblad. Deras tendens är en.

Med aktning

J. C. Askelöf.

Det torde ej vara svårt att med postmästaren öfverenskomma om erhållandet af numrorna, så snart de nedkomma. Att hvar postdag nedsända blad, vore en gruffig omgång. I morgon innehåller Polyfem början till en kritik öfver Wallins öfversättningar.¹

Från E. G. Geijer.

Stockholm den 18 Mars 1811.

— — Om våra vittra faktioner är jag alldeles af din mening. — Första hettan emot Polyfem och Phosphoros har nu svalnat, och man hämnar sig på dem derigenom att man ej läser någondera. Polyfem är emellertid ej utan komisk förmåga, och hade förmodligen spelt bättre spel, om han hållit sig dervid, och underlåtit att undfägna allmänheten med sina filosofiska kruditeter.

Af författarne till Phosphoros är A.² (Atterbom, studerande af Östgöta landskap) ojemförligt den bäste — den ende, hos hvilken någon gnista till sjelfständighet förmärkas ibland dessa medbröder, imitatorum servum pecus, som gå väderstinna af tyska fraser. Hvarken med dessa eller den store Wallmark har jag för öfrigt någon personlig bekantskap. — Du frågar hvori jag är docens? I historien. Om mina framtidsplaner kan jag ej berätta något, om ej historier. Om Tranér fortfar med sin Homerus³, vet jag ej. — Af mitt sista odödliga verk äger jag ej ännu något exemplar sjelf, ty för tidens korthet måste jag sända in konceptet till akademien, och der ligger det⁴. Halsa din Anna — jag fägnar mig i hoppet att få råka dig i sommar.

Din vän

E. Gust. Geijer.

Från P. D. A. Atterbom.

Upsala d. 19 April 1811.

T. S.

Tillåt, att jag vänder mig till Tit. sjelf, för att öfverlemnna begynnelsen till Phosphoros' andra årgång. Jag har der vågat första utkastet till ett återlifvande af Svithiods slocknade myter, och jag tror med sannolikhet, att denna idé skall intressera Tit., hvars sångmö redan från längre tider tjusat oss med nordiskt behag. Jag ansåg ovärdigt en journal, som är ämnad att omfatta de viktigaste föremålen för bildningen af en uppväxande litteratur, om vi der skulle förbigått våra egna förfäders heliga lemningar. Huruvida nu någon klar bild kan utvecklas ur mina skugglinier, är ett problem, som blott kan lösas af Tit. och dess likar.¹

Egentliga ändamålet för denna skrifvelse är likväl ett vida högre. Mina vänner hafva nämligen ålagt mig den ljuftva skyldigheten, att till Tit. framföra deras gemensamma önskan om bistånd från Tit. mäktiga förmåga till de värf, vi börjat med kanske starkare mod än kraft. Många af oss äro unga begynnare, men flere äro äfven litteratörer af fulländad insigt och bildning, och vi förmoda genom detta förhållande vår dristighet skyddas, att föreslå Tit. en närmare gemenskap med Phosphoros' författare. Vi tro att det numera icke är tid för dem, som vilja och kunna befordra det rätta, att vara söndrade och hvar för sig anställa sina bemödanden; ty dumhufvudenas namn är legio, och om man någonsin skall hoppas något inflytande på det hela af en ömkelig litteratur, sådan som Sveriges närvarande, så kan detta endast verkställas genom en ytterst kompakt massa af eld och kraft. Alltså, om Tit. icke missbilligar våra försök, som åtminstone ega förtjensten af goda afsigter, hoppas vi stundom få hedra dem genom grannskapet af bidrag från Tit. i vers eller prosa. Signaturen under dem väljes efter behag: helst önskade vi hela namnets utsättande; dock detta beror naturligtvis på Tit. sjelf.

Herr Ling erhåller i dag en anmodan af samma beskaffenhet; och fastän min vän Hammarsköld engagerat herrarne i sitt Lyceum¹, så hindrar ju detta icke, då få häften förmodligen af den journalen utkomma eller åtminstone sällan, att herrarne äfven deltog i Phosphoros, på samma vilkor. — Ett skaldestycke, kalladt »Tålamodet och Hoppet»² som säges vara författadt af Tit. och åtminstone är värdigt att vara det, cirkulerar här i felaktiga manuskripter. Kunde vi tills vidare bekomma deraf en af författaren godkänd upplaga, med tillåtelse att trycka den?

Undertecknar med utmärkt högaktning

Tit. ödmjukaste tjänare

P. D. A. Atterbom,

Stud. af Östg. landskap.

På Mars-April-häftet af Phosphoros arbetas nu med ifver. Vi hoppas kunna lemna det innan nästa månads slut.

Från densamme.

S. H. T.

Upsala d. 20 Juli 1811.

Endast önskan, att få med svaret öfverskicka andra häftet af Phosphoros' innevarande årgång, har vållat den långa tystnad, för hvilken jag härmedelst utbedjer mig tillgift. Jag kan icke annat än finna Tit. skäl billiga, och, ehuru kärt det varit oss att hedras med Tit. understöd för den gemensamma goda saken, skola vi likväl icke missunna det åt den i Lund utkommande journalen, hvilken nye broder vi tillönska snar födelse och lefnadsöden, som svara mot de förhoppningar, han väcker.

Tit. omdöme om mitt »Skaldarmal» har innerligen gladt mig och har, tillika med alla mina vänners och många af mina fienders bifall, uppmuntrat mig att framdeles försöka mig vidare i denna stil och ton. I fjerde häftet af Phosphoros torde något dithörigt komma att inflyta. I anmärkningarne till ofvannämnda stycke begick jag ett par historiska misstag, som vid mitt nästa experiment i denna väg skola rättas. Vid Tit.

åsigt af mitt sätt att se nordiska mytologien och min Schellingisation af densamma, vågar jag blott påminna, att naturfilosofiens grund-idéer framskimra, fastän höljda i en mer eller mindre fullkomlig mytisk dräkt, genom alla de gudsystemer, som röja evident gemenskap med indiska mysterierna, och det starkare eller svagare, allt efter dimensionen af deras aflägsnande från moderkällan. T. ex. treenighetens eviga idé; hvar finna vi icke henne åter i någon mytologi, som kan göra det minsta anspråk på spekulatif betydelse eller på djup religiositet? Med allt detta har jag visst icke den förmåtenheten att vilja påtruga Tit. en omogen ynglings begrepp; tvärtom ville jag gerna medgifva, att naturfilosofiska läran ännu behöfver utbildning i flere punkter, och framför allt, att jag är för mycket slaf under min fantasi, för att vara säker om mitt sätt att använda ett system, som öppnar så rika utsigter för poetens längtningar.

Långt ifrån att neka moralens sammanhang med poesien, anser jag den senare såsom själen af all moralitet, liksom af all verklig bildning. Men Tit. känner som jag, att moraliteten i ett poem, som förtjenar detta namn, icke ligger i orden, utan i det helas sedliga anda, hållning och betydelse.

Utgifvarne, som bland sina förnämsta vänner räkna Tit. och således önska sig en genare väg till en sådan domares tadel eller bifall, skola gerna tillsända Tit. hvarje nytt häfte strax efter dess tryckning och hoppas deremot att Tit. ej illa upptager den frihet, de tagit sig att med Tit. namn pryda listan af sina närmaste gynnare.¹ — Inom en månad hoppas jag kunna meddela nästa häfte, der vi såvida uppfyllt Tit. önskan om klassiska främmande verks öfversättning, att den första på svenska öfversatta tragedi från grekiskan, Aeschyli fjettrade Prometheus,² der införes och väntar sin dom.

Önskar få lefva Tit. tillgifnaste —

Oredan i min skrifvelse är, gudnås, alltför synbar och kan knappt ursäktas genom hastigheten.

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 1 November 1811.

Högädle Herr Professor!

För icke lång tid sedan fattade några redliga medborgare, förenade genom ett fast vänskapsband, det beslut att under namn af *Götiskt förbund* upprätta ett samfund, hvars afsigt skulle vara att, genom spridande af kunskaper om den nordiska fornverlden, försöka att återföra våra landsmän till det kraftfulla väsende, som utmärkte våra förfäder. I enlighet med denna afsigt öfverenskom förbundet att i fria häften utgifva en tidskrift under namn af *Iduna*. Dess första häfte utkom vid midsommarstiden; som jag hoppas skall det andra vara färdigt att göras allmänt innan detta års slut. — Det Götiska förbundet har nyligen kallat Herr Professorn till sin ledamot, öfvertygad att i Herr Professorn finna en verksam befordrare af sina syftemål. Undertecknad, hvilken det åligger att, jemt värden af förbundets skrifter och handlingar, besörja dess brevexling, får således den äran, på förbundets vägnar, härom lemna Herr Professorn underrättelse. Jag önskade att kunna meddela innehållet af de stadgar, som bestämma förbundets yttre form; men det skulle föranleda en alltför stor vidlyftighet. Närmare underrättelser i detta ämne kan Herr Professorn i Lund erhålla af professor Holmbergsson, som förbundet redan någon tid räknat bland sina medlemmar. Jag anser tillräckligt, då jag härmedelst får äran gifva del af hvad våra stadgar om nya ledamöters antagande innehålla, nämligen att hvarje det Götiska förbundets medlem är förpligtad att inom förbundet antaga namn efter någon bland Nordens forntida hjeltar eller store män, om hvars lefnad och öden han genom ett kort och kraftfullt tal skall erinra, inom tre månader efter den dag, då han sitt namn bland förbundsbröderna inskrifvit. Vidare åligger hvarje ledamot af förbundet, att vid hvarje års slut till förbunds-kassan erlægga 2 r:dr banko. — Med otålighet afbidar jag svar, huruvida Herr Professorn behagat

antaga förbundets kallelse. Med största högaktning har jag äran att vara Högädle Herr Professorns

ödmjukaste tjenare

*J. Adlerbeth.*¹

Kongl. Sekreterare.

Från N. v. Rosenstein.²

Stockholm den 23 December 1811.

Högädle Herr Professor!

Det är den högsta belöning, Svenska Akademien äger att gifva, som bort tilläggas och blifvit tillagd det snillrika, harmoniska och förträffliga skaldestycket »Svea», hvars författare Akademien med största nöje funnit vara Herr Professorn, hvilken genom sina insigter och talanger var henne förut på det fördelaktigaste känd. Det hade för Akademien varit en stor tillfredsställelse, att se Herr Professorn närvarande få emottaga den fullkomligaste belöning genom det ovanliga bifall dess skrift af allmänheten fick. Då vi snart få det nöjet att se Herr Professorn här, har jag trott mig berättigad till den hedern att i dess egna händer öfverlemna medaljen, som således icke nu sändes. Sjelfva stycket lästes med förbigående af blott 6 eller 8 rader, och detta endast af politiska skäl. Att dityraverna icke lästes, lär Herr Professorn af andra få veta. Anledningen förbehåller jag mig att muntligen få nämna. Den var aftvungen och välment. I förväg bör jag endast nämna, att den alldeles icke härrörde af slagets missgillande; ty man har gjort Akademien orätt, då man trott henne exklusif; ännu mindre deraf att Akademien misskände värdet, ty hon fruktar intet högre än orättvisa, och om hon skulle önska en och annan rättelse, blifva de obetydliga. Jag tillägger endast, att, ehuru smickrande ett bifall vid läsning må vara, det försvinner emot det i alla tider fortsatta bifall och beröm, tryckningen skall bereda. Herr Professorn var redan känd för sina talanger, men kanske inom en slutnare krets. Professorn har

nu börjat sin namnkunnighet, och, kanske får Akademien till-
egna sig att dertill hafva i sin mån bidragit, så visst som
hon önskar att denna namnkunnighet må bana vägen till en
förtjent lycka. Min enda förtjenst har varit att älska snillet
och talanger. Detta tänkesätt, som jag emot Herr Professorn
hyser, hoppas jag snart muntligen få förklara jemte den hög-
aktning, med hvilken jag har den äran vara

Herr Professorns

ödmjuka tjenare

Nils v. Rosenstein.

Från E. G. Geijer.¹

Upsala tredje dag Påsk [31 Mars 1812.]

Bäste Tegnér!

Det är ett eget öde, som alltid skicker mig åt öster, då du
far åt vester och tvärtom. Jag är högst ledsen att jag således
hvarken i Stockholm, ej heller i Upsala, ej heller i Vermland
kunnat träffa dig.

Man har sagt mig, att Engeström i ett samtal med dig
yttrat, att man önskade finna någon, som kunde och ville
sysselsätta sig med att arbeta på svenska historien. — Du lär
vid det tillfället haft den godheten att nämna mig. Hvad som
i synnerhet intresserar mig att veta är, om man med allvar
umgås med ett förslag att få svenska historien skriven, och
om n. b. det kommer från prinsen sjelf eller är af honom
omfattadt. Förtroendet är så högst ärofullt, att det platt icke
kan sökas: men om jag visste att förslaget med allvar vore
å bane, så skulle jag så mycket snarare söka att utmärka mig
genom något historiskt arbete, och derigenom åtminstone kunna
komma i fråga vid ett val af person.

Bästa du, säg mig allt hvad du vet i den saken!

Jag har blott varit här litet öfver en vecka: Upsala be-
gynner för mig bli rätt tomt, i anseende dertill att jag här

öfverlevvat mina mesta vänner. Man måste läsa flitigt af bara ledsnad. Vid lediga stunder roar jag mig med ett försök till öfversättning af »Macbeth», men Shakespeare är hårdlekt, som det heter på Vermländska.¹

Jag hoppas och ber att du kommer ihåg oss till nästa häfte af »Iduna». Min vördnad för din hustru och helsningar till så många Myhrmänner, i huset finnas, ifrån din vän

E. Gust. Geijer.

Från C. A. Agardh.

Lund den 2 April 1812.

Bästa bror Tegnér!

— — Mag. Eberstein² har efter din bortresa trakterat oss med många honom värdiga godbitar, och oaktadt allas omdöme påstår han högt, att han är den förste poet näst Leopold i Sverige. Man har med honom anställt ett förträffligt spektakel. Ett bref ankom till honom ifrån Atterbom med inbjudande till att ingå i Auroraförbundet — hvilket jag tror ej mera existerar. Dermed följde ett patent, författadt på den mest intrikata Upsala-latin, och en ordens-ed, som innehöll att han med allo makt skulle befordra den högsta estetiska principen: »att framställa det som är uti det som varder, och det som varder uti det som är, och det så sant Gud är Gud och Gud är i honom, och Gud och han äro ett.» Detta skulle underskrifvas af honom och bevittnas af två personer. Oaktadt alla, som ej ville blottställa E. för mycket, sade honom, att allt detta ej var annat än spektakel, inbillade han sig det dock vara fullkomligt allvar; och fastän han några dagar förut förklarar Phosphoros och Gylfe för de uslaste af alla produkter, har han dock antagit och besvurit den nya läran och svarat Atterbom på det allra artigaste. Jag fruktar han vid upplösningen af detta spektakel blir alldeles galen. Emellertid emottog han vid sitt præsidium i går af sina opponenter titeln

af »Membrum Societatis Phosphoricæ». I dag har äfven utkommit i Veckobladet en parodi öfver en hans grafsång.¹

— — Vänskapsfull helsning till dina svågar
från din tillgifnaste A.

Från J. Adlerbeth.²

Stockholm den 4 Maj 1812.

— — Att Gylfe vore förbjuden, har jag visst icke hört. Jag anser det omöjligt; men visst är att ännu inga exemplar hitländt. I allmänhet har Agardh högst slätt uppfyllt sina åligganden såsom bokhandlare. — Ännu har icke någonstades Idunas andra häfte blifvit recenseradt. Sista häftet af Phosphoros, som fortsättes i fria häften, innehöll en metrik för svenska språket af Palmblad, inledning till en poetik samt några skaldestycken. Hammarsköld och Polyfem må väl. Den förre har nyligen fått tryckt i Strengnäs en tragedi, original, »Prins Gustaf, Erik XIV:s son», som jag tycker nog om till plan och invention, men hvars versbyggnad är beklaglig. Polyfem skall jag snart påminna om sitt löfte. — De »Nordiska sångerna»³ från Lund äro mig ännu obekanta. Starkodder, Oehlschlägers senaste tragiska produkt, har jag förskaffat mig och med nöje läst. Snart torde tryckningen af den öfversatte Palnatoke börjas; denna öfversättning tror jag nu skall temligen kunna trotsa Markalls eller andra ilska dumhufvudens anfall.

Den 30 sistl. April höllo vi stämman. Der uppläste Arngrimer (Afzelius) ett af honom, så mycket jag kan inse, lyckligen utfördt arbete, öfversättning af Völu Spa.⁴ Detta arbete bör kunna vinna en hög grad af godhet genom den sorgfälliga granskning, som den genom sin isländska grammatik så ryktbare dansken Rask gjort deraf, under sitt nuvarande vistande i Stockholm tillika med prof. Nyerup. Jag har gjort dessa litteratörers bekantskap och funnit den lärorik,

men deras umgängessätt har deremot rätt mycket af den danska plattheten.

Jag önskar nu slutligen, att du ville skänka åt den i dagen snart åter trädande Iduna ett eller annat stycke, som du tvifvelsutän under landtlefnadens lugn hunnit författa, i hvilket fall du med första torde vara god adressera dessa skrifter till mig.

Förbundsbrödrén må i allmänhet förträffligt. Frossan har dock besvärat några bland oss. I synnerhet lagmannen Thorgny,¹ som annars bör vara rätt lycklig, ty efter all min öfvertygelse har han gjort det bästa val af maka. För öfrigt lefva samtliga Göterna väl, men nog nyktert. Glöm ej att snart skriva till

din redlige vän

Rolf Göthreksson,

hvars slarf måste ursäktas.²

Från E. G. Geijer.³

Odenstad den 25 Juni 1812.

Bäste Tegnér!

Jag har erhållit ditt bref, och hvad jag först har derpå att svara, är afläggandet af den hjertligaste tacksägelse för all din vänskap för mig. Huru skulle jag kunna misskänna din välmening? Hvad skäl kan jag äga att ha misstroende till dina förslag? Det säkra i dem alla är din välvilja för mig, som jag aldrig skall upphöra att på det högsta värdera. Jag har betänkt förslaget från Engeström och de skäl du anför. Du kan ha rätt i att tillstyrka det; men jag kan också ej ha orätt i att undanbedja mig ett förtroende, så fullt af ansvar. Mitt svar till Engeström sänder jag dig i afskrift. Det bör aldrig kunna skada mig i hans ynnest; snarare tvärtom. — De skäl, jag der stöder mig på, äro de verkliga; men för dig kan jag lägga mera vikt på det sista, än jag kunnat göra inför excellensen. Jag är i litterärt hänseende just nu

på punkten att med allvar slå mig på *ett*, och ej längre hålla på med det stora ämnet *hvarjehanda*. Hvarje hufvudsakligt hinder ifrån ett uteslutande arbete åt det håll, jag nu väljer, under just de närmast följande åren kan förstöra mig för hela lefnaden. Ty hvarföre skulle jag ej säga det: duger jag ej till litteratör, så duger jag ej till något annat. Jag känner mig för väl: du må säga hvad du vill, så fordras en mera stadgad, erfaren man att handleda prinsen. Mig skulle dessutom denna undervisning, den må blott upptaga ett par timmar om dagen, dock säkert sysselsätta *hela* dagen. Ty ingen kan mindre sysselsätta sig med två saker på en gång. Jag skulle derpå grubbla oupphörligt, för att säkert ändå göra det medelmåttigt.

Jag talar om hinder för mina studier; och du torde med skäl invända, att brist på bergning är ändå det värsta hindret, som jag ej tyckes tänka på, fast jag är förlofvad. Du kan ha rätt att tadla; men jag kan ej misströsta om utkomst, då jag får sysselsätta mig med det som intresserar mig högst, och som jag vill och hoppas kunna uträtta något uti. — Folk, som ensamt slå sig på litteratur och med allt allvar, begynna nu bli så sällsynta, att man slutligen måste belöna dem för raritetens skull.

— — Mer en annan gång. Jag har skrivit mig alldeles trött. Klockan går mot 10 på qvällen, och jag är brunngäst.

Till Råmen kommer jag säkert i sommar; men kan ej ännu säga när. Du blir väl der hela sommaren? Halsa alla hemmavarande bröder, din hustru framför allt ifrån

din redlige vän

E. Gust. Geijer.

Från P. H. Ling.

(Odateradt; våren eller sommaren 1812.)

Vän och bror!

— — Hela morgonen hade jag sökt efter ditt bref, för att åter genomögna det; men fann det ej. Således kan jag intet anföra några små-skäl, som jag vid dess första genomläsande trodde mig kunna göra; och jag får blott säga dig, att jag med uppriktigaste tacksamhet emottagit dina bemärkningar öfver Gylfe, och anser dem i denna stund såsom de sannaste bevis för din vänskap, den jag högre önskat än min stolthet tillåtit mig att röja.

Du säger att jag brottas som Jakob. Gud gifve, det vore sant! Dock komma visserligen aldrig hans änglar till mig, för att leda mig uppå himla-stegen. Mitt flintskalliga hufvud svindlade säkert vid första steget. Jag blir således helt beskedligt på Guds låga jord, och väntar mig Jakobs öde — det att öfvervinnas. Likväl utbeder jag mig dina allvarsamma bestraffningar, när jag någon gång visar mig för svag i höften. — Ja, uppriktigt, bror! Jag vågar hoppas att du då och då väcker mig med en vänskaplig pisksmäll, när min spattsjuke pegasus vill tvärt afstanna i sin hvardagslunk. Vid Gud! detta är min innerligaste begäran af dig.

Rörande Iduna har jag hört att redan nästa häfte är under tryckning. Jag har genom Holmbergsson erbjudit mig att till ett häfte aflemna en tragedi, Agne kallad, hvilken kunde tryckas, när så påfordrades.¹ Nu har jag fått det förtviflade infall att utsända ett litet dramatiskt försök mellan hvarje afdelning af Gylfe. Du vet att sedan tjuften en gång fått sina 40 par, fruktar han intet mera för malma-gubben på Packaretorget. — Här i Lund har jag af Cronsioe, Groth, Eberstein etc. blifvit hedrad med ett rum vid Haquin Baggers sida. Till och med göra de sig mycken möda att åtvarna resande för dylik smakförderfvande läsning. — —

Nu träffar du visserligen många vänner i Örebro. Den älskansvärde Hagberg kommer äfven dit. Få har jag älskat

så mycket som honom. Herren Gud låte honom bli domprost! — Han är den ende teolog, som vill och kan göra gagn. Sök att göra detta begripligt för kansleren, och afskräck den late Wählin från försöket. Hans koniska buk och cyniska lynne verka ringa uppbyggelse i Christi församling.¹ — Farväl, farväl, bästa Esse! — Glöm inte din evigt tillgifne

Ling.

Från C. Molbech.²

Kiöbenhavn 29 Jan. 1813.

De faa Öieblik, jeg tilbragte i Herr Professorens Selskab i Lund, vare mig alt for behagelige, til at jeg ikke ofte skulde have glædet mig, ei blot ved deres Erindring, men ogsaa ved den Tanke, at et Bekiendtskab, hvorpaa jeg sætter saa megen Priis, skulde endnu i Vinter blive fortsat — i Kiöbenhavn. Dette Haab har jeg nu opgivet. Januar er til Ende, og De, Herr Professor, formodentlig i fuldt Arbeide med at tolke *græske* Digtere for den *skaanske* Athenes Sønner, som jeg ønsker al den Lærvillighed, en saadan Lærer burde give dem.

Hos os miste vi nu Deres Collega, Professoren i det græske Sprog, Sverdrup, en Mand, der ikke ved Skrifter har gjort sig synderlig kiendt, men hvis lyse, kraftfulde Aand har virket meget giennem hans ligesaa skiønne som grundige Forelæsninger. Han gaaer til sit Fædreland, Norge, og bliver en herlig Prydelse for dets nye Höiskole, som til Foraaret tager sin Begyndelse. Med ham forlader os til samme tid 3 eller 4 andre Normænd: Treschow, i Aand og Fortienester, som Lærer og Skribent, en af de allerførste ved vort Universitet; Skjelderup, en ypperlig Physiolog og Anatomiker; Rathke, Professor i Naturhistorien, og Hersleb, en udmærket duelig Lærer ved Frue Latinske Skole, som er udnævnt til Lector i Theologien, en Mand, ligesaa hæderlig fra hans Kundskabers, som fra

Characterens side. Stoud Platou, en Dansk, Overlærer ved Skolen i Christiania, er bleven Professor i Historien. — Hvis det norske Universitet i det hele besættes saa vel, vil det snart vinde Anseelse; og vi have för Öieblikket ikke de bedste Udsigter til at oprette vore betydelige Tab, især i Philosophien og det Græske Sprog. Sibbern, en ung Mand med et ypperligt philosophiskt Hoved, som for nærværende Tid reiser udenlands, bliver formodentlig Treschows Eftermand — thi, desværre, Steffens faae vi nok ikke tilbage.

De ved sikkert alt af Tidenderne, at vi have faaet nye Penge her i Landet og en Nationalbank. Vi ere i fuld Glæde herover, og love os de bedste Følger af denne Omvæltning, hvorved imidlertid Mange tabe betydeligt. H. M. Kongen har skienket Banken sit Guldtafelservice, som vurderes til 300,000 Ducater, og man tör haabe, at enhver ærlig Dansk følger vor Frederiks Exempel. Hvad De maaskee ikke endnu veed, er at Grundtvig har udgivet en »Verdens Krönike«, som har giort uendelig meget Opsyn ved sin Diærighed og sin Særhed, og vilde giort endnu mere, om ikke Penge-Revolutionen var kommen imellem. Rummet tillader mig ikke att skrive om en Bog, som har nogle gode Sider, men som De vel, ligesaa lidt som jeg, hverken som Historiker eller som Christen, vil billige. De maa imidlertid ikke forsömme at læse denne höist besynderlige Bog.¹

Af Deres venskabelige Yndest haaber jeg Tilgivelse for dette Brevs ubetydelige Indhold. Dets förste Hensigt, at bevidne Dem min Agtelse og Hengivenhed, önsker jeg det maa have opfyldt. End mere önsker jeg, at en Forbindelse, der har været mig en af de kiæreste Frugter af mine Reiser i Sverige, maatte i Fremtiden, ikke blot personlig fornyes, men vinde en Varighed, hvorved jeg stedse vil ansee mig meget hædret. Hvor glad skulde jeg være, om jeg til Sommeren i Herr Professorens Selskab kunde fornye mine svenske Reiser, og fra det skiönne Wermeland besöge mit andet Fædreland! Men dette er et Haab, som jeg knap tör ane. Und mig

imidlertid Deres venskabelige Erindring, og modtag den hierteligste Forsikkring om Agtelse og Hengivenhed fra

Deres ærbødige

C. Molbeck.

Från Elof Tegnér.

Carlstad d. 24 Febr. 1814.

Min hjertans du!

— — Här kringflyga tusende rykten om norskarnes anda, men ingen vet rätt huru det är. Prinsen derinne skall vara alldeles rasande öfver freden; men allt klokt folk är naturligtvis för den härliga föreningen, några danska ämbetsmän undantagna. Man förmodar ej, att det går till ytterligheter. Vår landshöfding Eckstedt, som i afton återkommer från Venersborg, hemväntas med otålighet; ty vi hoppas att med honom ha viktiga nyheter.

Till nästa söndag skall här freden firas på ett stort sätt, med piquenique, skjutning, och äfven, som det påstås, med illumination. Också är väl händelsen den största för Sverige, som vi och våra förfäder öfverlevvat.

Här är entusiasmen för kronprinsen och hatet mot hyenan Napoleon gränslöst. Den siste hoppas vi, till eget välförtjent straff och androm till varnagel, blifva med det första uppsatt i jernbur på S:t Pauli kyrkas torn i London, uppvärmd under fötterna med glödande kol. Den s—s rackaren måtte väl nu snart vara mogen, då nästan hela Europas krigstyrka står blott tolf mil från Paris. — —

Skrif genast och utförligt till

din trognaste

E.

Från densamme.

Carlstad den 13 Mars 1814.

Min bästa du!

Så mycket jag, vid första genomgåendet, nu i hast kan döma, är din »Nore» briljant, men obeskrifligt vågad. Jag skall i denna dag närmare studera den. Skada, att den icke tryckes i något mera allmänt läst blad än Iduna.¹

Från Norge höres intet godt. Den ursinnige prinsen har tagit trohetsed af norrmännen, såsom *deres Konge*. Rosenkrantz, P. Anker och några flera skola vara hufvudmännen. Man säger att prinsen begärt Englands protektion, och friar till en engelsk prinsessa. Andra åter påstå, att han vill bli måg af den rike och i Norge mäktige Rosenkrantz. Många norskar, deribland grefven af Jarlsberg och den lägre militären, äro mycket nöjda med föreningen. Vid ett i förra veckan anställt kalas på Eda skans, dit en mängd af norska officerare, ståndspersoner och damer af öfverste Gahn blifvit bjudna, infunno sig blott, utom några civila och åtta damer, två subaltern-officerare, och dessa sistnämnda först kl. 12 om natten. Prinsen hade befalt, att norska officerarne icke skulle antaga bjudningen. Nu tros, att ett fälttåg mot Norge icke kan undvikas, men också att det icke blir långvarigt, så vida landet är både utan föda och penningar, och folket väl en gång måtte få öppna ögon och icke längre låta förleda sig af en regeringssjuk narr.

I går fingo vi här den obeskrifligt glada tidningen, att de allierade äro i Paris, att Ludvig XVIII är utropad till konung af Frankrike, och att Satanas II sitter i Tempeltornet. Om ändå det sista ville bekräfta sig! Att vederbörande valt Ludvig till det mäktiga Frankrikes regent, synes mig vara ganska väl beräkadt. En kung med talanger, i synnerhet militäriska, är nästan alltid ett gissel för menskligheten. Men deremot — de ypperliga perukstockarne! — —

Skrif under denna märkvärdiga period hvarje postdag,
åtminstone hvarannan!

Hjertliga helsningar från oss alla.

Din trognaste

E.

Från densamme.

Carlstad den 14 April 1814.

— — Att »Nore» är ytterst vågad, kan jag icke frångå, antingen jag betraktar den i politiskt eller poetiskt afseende. Hela svenska nationen måste det väl förefalla främmande och oväntadt, att i ett poem öfver Norges förening med Sverige icke ens nämnes på något ställe den store man, som tillvägabragt denna förening, då deremot man finner Carl August (Guds fred — yxskaft!) här omtalas.¹ Jag fruktar således starkt, att skaldestycket, i anseende till sin politiska anda, nu för tiden ej inbringar någon ordens-stjerna. Men deröfver kan man lätt trösta sig. — Svårare vore, om grammatici hade för mycket att anmärka. Ty »Cæsar non est supra grammaticos», som du vet. Gud i himmelen må veta hvad de komma att säga om de »gröna simmande sköldarne», om »Mimers källa, hvars botten kallas evighet», om »skamfläckarne, som tvättas bort af dagens vishetslära», om »stundens drake», om den »röda hanen» m. m. För mig åtminstone, som icke är någon stor kännare och i min lifstid troligtvis icke blir någon stor beundrare af den gamla nordiska mytologien, förefaller allt det här, med mycket annat, temligen hårdsmält. Sådant hindrar mig likväl icke på minsta sätt, att med den innerligaste förtjusning se den härliga imagination och de ypperliga skönheter, som nästan öfverallt i hela stycket förekomma.

Dina politiska idéer äro för gräsliga. Jag ber Gud omvända ditt förstockade Farao-hjerta; ty för mig lyckas det icke, ser jag nog. Hvad det ändå är besynnerligt, att sådana urgröpta absurditeter skola finna ingång i ett så ljusst och för-

träffligt hufvud! Men vi äro, i åtminstone något afseende, alla, som ordspråket säger, sergeanter för vår Herre. — —

Hvad Norge angår, veta vi ännu intet med visshet. Omkring 20,000 svenskar skola redan vara på gränsen, men ha kronprinsens befallning att ännu icke handla fiendtligt. Huru är det möjligt, att norrmännen kunna vara så förblindade och ursinniga, som de visa sig! Men några danska skurkar förloda väl hela nationen, som annars alltid varit känd för tankekraft, sjelfständighet och förstånd. — —

Helsa hjertligast och skrif genast

till din trognaste

E.

Från F. M. Franzén.

(Odateradt; April 1814.)

Min vän och bror!

Vid min hemkomst ifrån Stockholm för ett par dagar sedan hade jag knappt hunnit omfamna mina barn, som muntra och friska hoppade omkring mig och min hustru (hon hade varit mig följaktig), innan ett af dem kom med ditt bref och gaf mig en ny anledning till glädje. Du förekom mig i en afsigt, som jag länge haft, att genom bref, åtminstone någon gång om året, erinra dig om en vän, som, ehuru icke genom lång bekantskap förtjent af detta namn, likväl är det genom en uppriktig högaktning, icke blott för den Tegnér, jag länge förut hade känt i hans skrifter, utan för den, som jag i umgänget, ehuru hastigt, likväl temligen säkert lärde känna i Stockholm.¹ Men det är icke blott högaktning, det är en varmare känsla, som gör att jag räknar på din vänskap och beklagar det afstånd, som hindrar vårt personliga umgänge. Någon gång måtte vi väl ändå råkas. Du reser väl åt Vermland och skänker då åt mig någon vecka i Kumla. Också jag skall en gång resa åt Lund, om det ock icke i sommar kan bli af. Men ditt bref ger mig det hopp, att vi framdeles kunna bo

litet närmare hvarandra. Fattar du det beslut att lemna akademien, så blir det väl i din fosterbygd du väljer att bo. Jag tviflar ej att det vid ett godt tillfälle kommer att bero blott af din egen önskan. Utsigten till lön vid akademien i Lund är, efter den kunskap jag fått om saken, ty värr ganska mörk. Det kan således ej förtänkas en man af sådan distinktion som du, att söka derifrån, ehuru mycket man ock bör vara angelägen att qvarhålla dig der.

Haf min uppriktiga och innerliga tack icke endast för »Nore» utan för alla dina stycken i Iduna!¹ Utom det nöje, som de i sig sjelfva skänkt mig genom sin poetiska halt, sin energi och skönhet, hafva de fägnat mig äfven af den grund, att de väckt t. o. m. det vitterhetspartiets uppmärksamhet och bifall, som har en fördom emot allt hvad den ensidiga franska smaken ej gillar. Af individuella orsaker tackar jag dig särskildt för »Flyttfåglarne» och »Prestvigningen», ehuru t. ex. »Elden» och några andra stycken äro af en högre art. Du förstår lätt, hvarföre »Prestvigningen» måste intressera mig särskildt; men att »Flyttfåglarne» frapperat mig så mycket, det kommer deraf, att jag alltid föreställt mig en fågels lif såsom det mest poetiska och liksom afmåladet det en inre harmoni och en . . . * sångares lycka. Nu när jag går ut och ser eller hör dem, tänker jag tillika på skalden, som besjungit dem: och vänskapens känsla blandar sig med de öfriga, som intaga mig vid deras åsyn. Också tror jag, att det stycket i sig sjelf är ett af de skönaste, man kan läsa.

»Nore» såg jag redan i Stockholm, der det utgjorde talämnat i många sällskap. Ingen kunde bestrida det anda och kraft samt den nyhet och djerfhet i bilder, som alltid utmärker din poesi. Men några, som hålla sig till idel ord och fraser, hade att anmärka emot en och annan rad, der de tyckte sig sakna den fransyska sirligheten. T. ex. de »ludna armarne» syntes dem ett oförlätligt fel. De glömde, att det ej var om

* Oläsligt i originalet.

dem det var fråga, som knappt ha hår på hjessan. Det enda, som störde mitt nöje vid läsningen, var den föreställningen, att Nore så litet aktar hvad Svea säger och tänker om honom. Dock hoppas jag, att han skall bättra sig och att äfven din sista profetia skall uppfyllas.

Du är en sann vates. Huru är ej den profetian af dig uppfylld, som står i »Det eviga»:

Dock en gång skall brytas det vandrande svärd
och örname fällas i flykten.

Det har gått för långt på andra sidan: så glad jag var åt händelserna, ända till och med slaget vid Leipzig, så litet ha de fägnat mig sedan — oss emellan sagdt. Men det är ej värdt att politisera i en tid, då ett ögonblick förändrar allting, så att den ena dagens tycken ej gälla på den andra. Det systemet står likväl alltid, åtminstone i sina principer, som åsyftar Europas jemnvigt och Sveriges sjelfständighet och frihet att tänka och skriva.

Gör åtminstone mitt namn känt för din fru och dina barn. Min hustru och alla de mina helsa dig tusenfaldt. Längre efter din afresa talte mina små om dig. Farväl, bästa vän! Ofta önskar jag mig att vara ibland dina åhörare, då du läser Homerus eller någon annan grekisk auktor. Men hvad önskar man ej i verlden, som man blott i inbillningen kan äga! Jag förnyade min bekantskap med prof. Lidbeck. Det är en hederlig och aktningvärd man. Äfven Lings bekantskap gjorde jag och tyckte mycket om hans öppna och lifliga väsen. Han är ett verkligt geni med alla sina egenheter. Han ger ut en ny upplaga af Gylfe, hvaraf redan en stor del är tryckt. Din disputation »De officiis quæ collidi dicuntur» fick jag af mag. Wählin och har läst med mycket intresse. Skicka mig vid tillfälle dina öfriga akademiska arbeten och tänk någon gång på din tillgifnaste

Franzén.

Från Elof Tegnér.

Carlstad den 1 Maj 1814.

Således är då ändtligen den gräsligaste tyrann och den afskyvärdaste niding, som verldshistorien har att omtala, fullkomligt störtad, diis hominibusque plaudentibus! Jag tackar Gud, att hafva upplefvat den dag, som medförde denna för menskligheten så tröstande nyhet. Men det grämer mig, om de allierade skulle vara nog förblindade, att icke slå ihjel det monstret, eller åtminstone inmura det i någon af de innersta källrarne under Gibraltars fästning. — —

Vi ha ännu intet säkert från Norge; men sedan vederbörande nu måste känna de stora händelserna i söder, hoppas jag väl att de sansa sig och taga sitt förnuft till fånga.

Du har väl hört att en dansk kurir, som medförde proklamationer till norskarne att godvilligt ge sig under Sverige, enligt freds-traktaten, och förnyade befallningar till prins Christian att genast inom 24 timmar lemna Norge, blifvit gripen i Göteborg och derifrån blifvit afförd till grefve Essens högvarter, hvarest man gjorde den artiga upptäckten, att den gunstige herrn hade i sina stöflar och i sin rockkrage hemliga bref och instruktioner för norska prinsen från danska regeringen, att göra allt i verlden för att hindra föreningen emellan Sverige och Norge.¹ Sådana streck kallas *danskhet*. Men jag hoppas, att de föraktliga räfvarne i längden icke skola spinna silke vid detta förfarande. Det spökar styggt, att det der »vaktskeppet»² snart kommer att drifva för vrak, tycker jag.

I dessa dar har jag läst och omläst »Nya colonien, eller revolutionen i sångkonsten», införd i n:o 93 af Wallmarkska Journalen.³ En så qvick, så träffande, så alldeles förkrossande satir vet jag mig nästan aldrig förr hafva sett. Författaren kan väl omöjligt vara någon annan än Leopold, som här alldeles öfverträffat sig sjelf. Säg mig, om du känner något härom. Jag kan redan stycket mest utantill. Men på vild-

hjernorna i Upsala, de lärda dårhus-hjeltarne, verkar det väl ändå ingenting. Ett rymligt nytt hospital skulle sannolikt vara af starkare effekt, om respektive vederbörande der med nog omsorg, inom säkra läs, bevakades. — —

Från densamme.

Carlstad d. 29 Maj 1814.

I politiken, k. bror, äfvensom i religionen, lefver hvar och en af sin tro, märker jag. Ingen orimlighet är så stor, att den icke finner sin försvarare. Att du således anser en rasande tyrann, som, sedan han med våld och list förstört en hel verldsdel, slutar med att förstöra sin egen despotism, för en stor och ädel man, ojemförlig med dem, som endast förmå skänka världen lugn och fred — se, det förefaller mig alldeles icke oväntadt. Men att du vill neka historisk märkvärdighet åt vår tid, åt vår tid, som likväl med herkulisk arm tuktat och förkrossat Bonapartiska hydran — det är ett psykologiskt fenomen, som jag på intet sätt kan förklara.

Lika obegriplig synes mig din predilektion för den gamla nordiska mytologien, och den »nya koloniens» produkter. Är det verkligen möjligt, att en människa med sundt förnuft kan i poetiskt värde jemföra Eddornas fattiga, råa, förvirrade dikter med den grekiskt-romerska mytologiens rikedom och behag? Allvarsamt jemföra Krakamal med Leopolds poemer? Sätta Upsalas ufvar i bredd med Stockholms näktergalar? — — Franzén, i sin härliga sång öfver Creutz, synes mig ganska riktigt och sant hafva bestämt värdet af den götiska poesien: »blott Rota sprang tjutande kring heden» m. m.

Jag nämnde Franzén. Skicka mig med omgående post det bref du från honom, såsom du berättade sist, icke

länge sedan erhållit. Jag skall genast återskicka det. Glöm ej detta. — —

Från J. Adlerbeth.

Gretna och Ramsjöholm den 20 Aug. 1814.

Bäste bror!

Genom Olof Myhrman erhöj jag nyligen den underrättelse att du vore i begrepp att söka grekiska professionen vid Upsala akademi.¹ Jag skynder derföre att meddela dig, hvad jag härom vet och tänker. En befordran för dig till Upsala skulle vara för mig och alla dina öfriga vänner glädjefull, då du derigenom komme dem så mycket närmare. Men hvad utsigten för din ansöknings framgång beträffar, så bör jag säga dig, att sysslan troligen bortgifves åt en af de tvenne akademi-adjunkterne i Upsala, Tranér och Höijer. För öfrigt berättas, att August Wilhelm Schlegel äfven ämnar anmäla sig såsom sökande; men hvad Biberg angår, tviflar jag ganska mycket, att han är sinnad söka transport från den syssla han nu innehar.

Detta är allt hvad jag i ämnet har att säga. Jag öfverlemnar helt och hållet åt dig att besluta, ty sjelf är man i dylika ärenden alltid sin bästa rådgifvare.

Jag längtar här obeskrifligt efter bref från dig med omöden öfver Idunas femte häfte. Jag använder min sommarledighet till läsning och små antiqvariska forskningar. I September månad (omkring den 10) reser jag till Stockholm. Nytt har jag ej att förkunna dig. Med redligt götiskt sinne förblifver jag
din oföränderlige vän

Rolfr.

Hey!!! Jag bifogar en liten sång, som jag i April författat med afseende på de norska angelägenheterna.² En af mina vänner har nyligen låtit trycka den. Min far ber mycket helsa.

Från densamme.

Stockholm den 18 Oktober 1814.

Bäste bror!

Du måste ursäktas, att jag först nu besvarar ditt bref af den 25 Augusti. Jag erhöi det få dagar, innan jag från Småland återvände; och sedan jag hitkom har jag varit mer än vanligt sysselsatt.

Med den uppriktighet, som egnar Göter, måste jag säga dig, att mina omdömen angående Idunas femte häfte äro i betydlig mån skiljaktiga från dem du yttrat. Det vore besynnerligt, om man ensamt i Sverige skulle föresätta sig att misskänna och tadla en hjelte, som genom sina bragder vunnit aktning och tillgifvenhet af hela Europa. Att afgöra huruvida den sak, han i Europas stora strid antagit, var den rätta, tillkommer mig ej att bedöma; för att kunna det, fordras en klar öfversigt af många föremål, som äro och måste vara skymda både för dina och mina ögon. Hvad ingen likväl kan neka, är att ifrågavarande person visat att han kan realisera den idé han fattat. Att förbehålla Wallmark och konsorter att besjunga denne man, är enligt min öfvertygelse högst osvenskt. Dessa uslingar kunna ju aldrig behandla det ädlaste ämne utan att ohelga det. Hvad som, sagdt om mängden, vore smicker, är, sagdt om Carl Johan, sanning. Ur denna synpunkt har jag bedömt Erik Gustafs sång öfver den 3 Juni.¹ Att du kunnat tänka annorlunda, bevisar efter min tanka, att du denna dag var i Lund och icke i Stockholm. Hade du varit här, skulle du, såsom åsyna vittne, hafva besannat verkligheten af allt, hvad författaren beskrifvit. — Hvad de prosaiska uppsatserna i Idunas senast utgifna häfte angår, tror jag att du

gjort Hammarsköld¹ orätt genom omdömet att han gjort bättre, om han öfversatt Müllers vederläggning af Rühls satser, än om han skrifvit närvarande original. Jag hoppas att du i ditt nästa bref låter mig veta, hvilket arbete af Müller, som här är i fråga. Förmodligen: Ueber die Aechtheit der Asalehre, Köpenhamn 1811. I detta fall måste jag bekänna, att jag deri saknar de flesta af de argumenter, som H. anført mot den föraktlige skändaren af Nordens forntida ära. — Bland de öfriga i häftet införda prosaiska stycken är det af R— (kongl. sekreteraren Rääf) författade, om sättet att vårda fornlemningar, af omisskännelig grundlighet. — Också hafva Danmarks antiquarier med särdeles tillfredsställelse läst det.

Jag längtar innerligen att höra ditt omdöme angående Gylfe i sitt nyaste skick. Efter min hitkomst har jag läst ditt poem »Hjelten».² Det är ett förträffligt stycke, hvars idé jag alldeles gillar.

I afseende på frågan om oriktigheten att kalla den numera afdankade norske konungen en niding, måste jag försöka att försvara mig. För hård kan väl ej denna benämning vara om en man, som lättsinnigt uppviglat tvenne grannfolk till tvedrägt och strid, utan all kraft att utföra det värf han sig föresatt. Jag medger dock gerna, att man med rätta äfven kunnat kalla honom en usling.

Att för öfrigt Iduna aldrig skall förtjena att kallas en hoftidning, därför går jag redligen i borgen.

Nu till ekonomiskt betraktande af Iduna. Jag har i min vård den dig tillkommande andel i författarearfvodet för femte häftet; denna andel utgör en summa stor 10 rdr riksgälds, om hvars disposition jag afvaktar din föreskrift i nästa bref.

Erik Gustaf Geijer är nu i Upsala. På sin ditresa från Vermland tog han ej vägen häråt. Jag väntar honom ej förrän i December till Stockholm. Innan kort utkommer första häftet af svenska folkvisor, utgifna af Geijer och Afzelius. Det företal af Geijer, som tillhör detta arbete, skall vara ypperligt.

Redligen helsa alla härvarande bröder. Till de Göter,
som i Lund bygga och bo, framför du otaliga helsningar från
din redlige vän

Rolfr.

Hey! Min far och landshöfding v. Rosenstein anmäla till
dig sin helsning.

Från Elof Tegnér.

Carlstad den 30 Okt. 1814.

— — Jo visst har jag läst den skamlösa och absurda
recensionen af »Nore».¹ Den kontrasterar starkt mot den af din
Krigssång, som var införd i Lyceum, och som troddes ha sam-
ma författare. Men öfver sådana vrafflares tadel tröstar man
sig lätt, äfvensom man är litet smickrad af deras beröm. När
en bok eller ett stycke berömmes i Upsala-tidningen, anser
jag alltid för säkert, att det är en absolut uselhet, och tvärt-
om, att hvad som der genomhäcklas, måtte ha någon förtjenst.
En skändligare tidning har jag i mina dar aldrig läst.

Hvad Norge angår, ha vi väl nu i Fredags för andra
gången firat högtidligen, med skålar och kanonskott, förenin-
gen med Sverige; men nu i dag på morgonstunden hafva flera
kurirer ankommit med order, att de redan återtågande rege-
mentena skola än en gång vända tillbaka. Privata säkra bref
innehålla, att stortinget i Christiania med 70 röster mot 5 be-
slutit, att ingen hyllning af Carl XIII ännu kan ega rum,
ehuru här så godt som officielt berättades, att trohetseden af-
lades redan den 20 dennes. Det är besynnerligt. Hvad
kan detta betyda? De der uslingarne ge sig väl ej förr
än vi med härsnakt, eld och svärd lärt dem att veta hut.
Som jag tycker åtminstone, är det olyckligt, att man icke långt
för detta insett nödvändigheten af strängare steg emot dessa
uppstudsiga tiggare, hvilkas vanmäktiga argheet emot svenskarne
nu så länge visat sig och åtminstone i vår tid aldrig lärer

upphöra. Med jernspira borde det der packet styras. Nor-
skarne äro ju så vana vid despotismen och den sköna Konge-
Loven. — — — — — Din trognaste

E.

Från A. v. Hartmansdorff.

Christiania den 7 November 1814.

Redlige broder!

Uppå gifven anledning af biskop Rosenstein, beslöto ko-
nungens kommissarier att låta trycka och ibland norrmännen
utdela ditt skaldestycke »Nore». Det förra verkställdes genom
konsistoriinotarien Janzons försorg, och det senare skedde då
hela stortinget den 23 sistl. voro till måltids hos kommissa-
rierna. Af norrmännen blef det med begärlighet emottaget
och läst, och snart utkom en norsk öfversättning deraf.¹ Jag
uppfyller en skyldig uppmärksamhet emot dig, såsom författare,
då jag härjemte öfversänder några exemplar både af originalet
och öfversättningen. Att de ibland detta folk verkat mycket
godt, är en sanning, hvaraf du bör njuta en välförtjent till-
fredsställelse, den jag gerna ville öka genom den hjertliga tack-
sägelse, hvilken jag, både såsom svensk och såsom götisk
förbundsbroder, hambär dig för detta skaldestycke.

Till prof på hvad som här blifvit skrifvet i samma ända-
mål, skickar jag dig en föreningssång af Valerius,² som blifvit
öfversatt på fransyska af Lemoine, och en »Sång» af Hans
Nansen, hvilken i går sjöngs vid bordet hos biskop Beck.

Svenska kommissarierna hafva nu nått målet för sina be-
mödanden genom Carl XIII:s enhälliga utväljande till Norges
konung den 4 dennes. Den 9 komma begge prinsarne
hit, och sedan förestå endast lustbarheter under åtta dagars
tid. Stortinget åtskiljes, för att nästkommande Februari månad
samlas å nyo, till reglering af deras statsverk, som befinner
sig i ett bedröfligt tillstånd.

Farväl, redlige broder, och var öfvertygad om den upp-
riktiga tillgifvenhet, hvarmed jag framhärdar

din trofaste vän

Aug. von Hartmansdorff.

Helsa Holmbergsson, om han är hemma.

Från Elof Tegnér.

Carlstad d. 20 Nov. 1814.

Jag beklagar att din helsa, bästa Esse, så ofta skall vara
vacklande, men fagnar mig att du redan är på bättringsvägen.
Akta dig nu blott hädanefter bättre, då du är så mycket öm-
tålig för kölden. —

Med obeskrifligt nöje, och under ett nästan konvulsiviskt
skratt, har jag läst din »Lorenzo».¹ Det är på en gång det
qvickaste och argaste man kan höra. Också erkänner jag
gerna att hämden är rättvis på den der skräftan. Men är det
ändå consultum att låta stycket tryckas? Jag tviflar derpå.
Du vet huru många ledsamheter Leopold hade för sin »Pehr
Enebom». »Lorenzo» skulle möjligen, med sina relationer och
sitt anhang, kunna förorsaka dig ännu flera obehagligheter.
Så ljuf hämden än må vara, är dock friden det ännu mera.
Mitt råd är derföre, att stycket ej tryckes, eller ens utlemnas till
afskrifning. — Öfver H:s dumma kritik tröstar du dig lätt ändå.
Betänk Taciti träffande uttryck: »Spreta exolescunt: si irascere,
agnita videntur.» Jag skall för min del icke utsprida stycket,
eller tillåta att det får afskrifvas efter den kopia, jag för min
egen räkning gjort deraf. Originallet återföljer härjemte, med
många tacksägelser för lånet.

Här är nu allt i full rörelse, för att på anständigt sätt
emottaga kronprinsen, som hitväntas i dag eller i mor-
gon. Flera tusen man af arméen ha redan i dessa dagar
tågat härigenom, och ännu flera väntas. I dag lära två

tusen här inqvarteras. Vi stadsboar spinna ej silke vid allt det här. — —

Från F. M. Franzén.

Kumla den 6 Februari 1815.

— — Jag trodde verkligen att du bättre än jag skulle förstå den nya filosofien. Dock, det gör du också, ty du inser den vara, hvad jag endast vågat misstänka; ty att studera den har jag hvarken haft tillfälle eller lust eller förmåga. Vissa resultat har jag likväl tyckt i poetisk hänsigt intressanta, men dessa äro ej nya; de hörde ju redan till Platons filosofi. För öfrigt förstår jag en del poetiska utflygter lika litet som de filosofiska. Emellertid anser jag som du Atterbom för ett verkligt geni, ehuru förvilladt. Jag hoppas likväl ännu att han sansar sig, och han skulle säkert redan gjort det utan den liga, som omger honom. Hans karakter skall vara god. Obegripligast af allt är hans och de öfrigas vördnad för Swedenborg. Har du någonsin läst något af dennes di-gra verk?

Den värma, hvarmed du skrifver om vår litteratur, ger mig det hopp att du ej låter det bero vid blotta önsknigar. Till blott vapendragare är du icke skapt. Med din ande och din kraft skall du ge ton: du, från hvars penna, blott i ett bref, faller det som en annan skulle brösta sig med inför publiken! Leopold är dels för gammal, dels, oss emellan sagdt, på andra sidan något öfverdrifven. Jag vet ingen annan än dig och Wallin att lita till. Skada, att det är så långt afstånd emellan er. Geijer, som har så verklig förtjenst, lär vara för mycket insnörd i ligan. Jag önskade att en röst höjde sig ibland allmänheten med nog styrka att bli hörd, som på ena sidan gjorde rättvisa åt det sanna och goda i den så kallade nya skolans åsyftning, men tillika visade dess förvillelse. Nu

hör man endast ytterligheter från hvardera sidan. Tänk med allvar på något medel att utföra din egen idé. Tillåter du att jag skrifver derom till Wallin, som likväl, fruktar jag, drar sig undan för sina många ecklesiastika göromål? Eller får jag säga ett ord åt mag. Wiborg derom? Kanske kunde han bli förläggare, om du ej sjelf vill bli det, för något slags skrift, som du ville ge ut. Ty att göra den gamla Stockholmsposten, som Wiborg nu äger, till ditt vehikel, lär du ej vilja. En besvärjare som du kunde likväl väcka deri den Kellgrenska anden. Jag ser att du ej har blott nordisk kraft, utan sarkastiskt löje till hands, när det behöfs.

Hvad mig angår, så är jag mycket för svag till en kritiker. Jag kunde säga en sanning kanske, men den hördes ej från min mun. Högst kunde jag bli vapendragare eller en småsven. Men åtminstone vore jag min riddare tillgifven.

Apropos af tillgifvenhet! Du säger att du ännu icke kunnat förtjena min vänskap. Det slags vänskap, jag känner för dig, kan aldrig förtjenas; åtminstone förtjenas den i ett ögonblick eller aldrig. Min tillgifvenhet för dig är äldre än vår bekantskap, ehuru denna gjorde till en klar föreställning, hvad som var blott en dunkel känsla förut. Det är en sådan tillgifvenhet, som du sjelf säkert ofta känt för en auktor du läst, ponera att han lefvande stått för dig en stund efter. Hade han genom *tjenster* behöft förvärfva din vänskap?

Du frågar, hvad jag tänker om »Gylfe». Jag svarar dig som jag svarat auktor, att jag minst tycker om det som borde vara hufvudsaken deri, nämligen sjelfva handlingen; ty det olyckliga finska kriget väckte åtminstone hos mig endast obehagliga känslor och har ingenting episkt. Men hans målningar och naiva stil behaga mig ofta. Mest tycker jag om det mytologiska, ehuru jag först borde fråga dig, om det är rätt användt. Agne behagar mig vida mer än Eylif.¹

Din »Hjelte» har jag läst och beundrat. Men icke ansåg jag denna vers för en politisk trosbekännelse, utan för ett uttryck af ett ädelt medlidande med det sparkade lejonet. Nä-

gon har likväl sagt mig att du är en besynnerlig kättare i politiken, också i vår svenska. — —

Jag föresatte mig väl att skrifva läsligare än sist, men jag märker, att det är dubbelt värre.¹ Jag har formerat pennan tre, fyra gånger, men hon är lika dålig. Också skyndar posttimman. Farväl, bäste Tegnér — men vänta, har du sett »Nore» på norska? Säkert, eljest skulle jag skicka dig mitt exemplar. Låt mig veta det, när du härnäst någon gång skrifer.

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 11 April 1815.

— — Jag skyndade att efter ditt sista brefs ankomst tala med landshöfding v. Rosenstein om otillräckligheten af dina nuvarande löningsvilkor. Med den uppriktigaste önskan att befrämja din befordran till bättre lägenhet ålade mig landshöfdingen att säga dig, att någon utsigt i detta afseende ej ännu finnes och att en resa hit vore derföre för dig ännu utan ändamål. För mig är det oangenämt att nödgas meddela dig detta yttrande, då jag med så många andra härvarande vänner ingenting högre önskade än att här få med dig återkalla gamla, glada minnen.

Hartmansdorff är alltsedan förliden December månads början här. På dina vägnar har jag redan tackat honom för den till dig öfversända norska öfversättningen af »Nore». Recensionen af detta skaldestycke i Litteraturtidningen var af Hammarsköld, enligt hvad mig blifvit försäkradt.

Sedan jag nu besvarat de särskilda ämnena för ditt sista bref, torde jag få meddela dig några underrättelser om hvad jag erfarit, sedan jag förra gången skref.

Sedan historiarum professoren doktor Fant erhållit tjänstledighet, för att utgifva de af biskop Nordin författade »Scripta

rerum Suecicarum»,¹ har E. G. Geijer blifvit tillförordnad att förestå föreläsningarne öfver svenska historien vid Upsala akademi. Han uppfyller detta förtroende på ett sätt, som svarar mot vår önskan. Hans åhörare utgöra mer än 250 personer och deribland äro äfven många fruntimmer. Ämnet för föreläsningarne är Skandinaviens historia, från de äldsta tider till Kalmar-unionen. — Den af adjunkten Rosenschöld författade skrift (uppläst vid prestmötet den 21 Aug. 1814) om Schelling-ska filosofien² har jag nyligen med ovilja genomläst. Jag är, som du visst känner, hvarken kännare eller blind anhängare af Schelling; men högt måste jag ogilla författarens föreställningssätt i denna skrift. Att afhandla ett ämne af så stort allvar med ordlekar och krystade infall, (hvarpå tillämpningen af ordet *Fähigkeit* till Schellings anhängare, sid. 40, må vara ett tillräckligt bevis), kan aldrig hos någon läsare göra ett förmånligt intryck. Flera utfall mot Geijer i anledning af hans skrift angående falsk och sann upplysning anser jag äfven bäst att författaren hade inställt.

Sjöborg har öfver hela vintern varit här, sysselsatt med utarbetandet af sina antiqvariska samlingar under förlidna sommar. Han ber mycket helse dig. Snart utgifves en af honom författad och af vitterhetsakademien pröfvad och gillad beskrifning om fornlemningars kännemärken. Kiviks-monumentets återställande förlidet år gör honom mycken heder.³ Ling lefver här i en alldeles oafbruten verksamhet. Han har börjat »Asarne», ett stort poem om Asarnes inflyttning i Skandinavien — en pendant till Gylfe, men med mera regelbunden versifikation än sistnämnda stycke.

Att »Gylfe» af svenska akademien erhållit Lundbladiska priset, är redan en gammal nyhet. Från Januari månads slut till påsk höll Ling härstädes för ett högst talrikt auditorium föreläsningar öfver nordiska mytologien, af verkligt stor förtjenst. Verknigarne af de senaste årens bemödanden för nordiska myternas införande äro omisskänneliga. Nästan alla våra unga, skickligaste målare och skulptörer hafva redan börjat

att från denna mytologi hemta ämnen för sina framställningar. — Af adjunkten Ekenstams forskningar under sin vetenskapliga resa till England, angående de indiska myterna och idiomerna,¹ väntar jag märkvärdiga resultat. Att dessas nära samband med våra förfäders språk och gudalära bekräftas, är hvad jag har stor anledning att hoppas. Om Lings tragedi »Eylif Gautske» önskar jag få höra ditt omdöme. Den har ej behagat herrar Fosforister. Bland dessa hafva Atterbom och Palmblad nu tagit sin filosofiska kandidat-examen. Deras vänner bestämde dem i förväg till hedersrum, men erfarenheten har bedragit deras hopp. — Sällskapet »Nytta och nöje», en af grundpelarne för den till Sverige öfverförda uteslutande franska vitterhetssmaken, lärer upphöra, efter hoffröken Silfversparres nyligen skedda död.² — Om svenska akademien kan jag berättas, att »Sveas» tryckning föranledt mycket krångel bland dess ledamöter. Flera ville i början utesluta dityramben o. s. v., men den 9 Mars segrade förnuftet, som befalde att trycka stycket oförändradt. — Vid riksdagens början undfågade oss biskop Eberstein med en predikan, mera torr och kall, än jag någonsin hört tillföre. Ännu har ej riksdagen ledt till några resultat. Flera frågor af vigt äro väckta, men ännu under utarbetning hos utskotten. — Från Konstantinopel har jag nyligen haft underrättelse, att min dervarande vän, legationspredikanten Lidman, den 1 Januari detta år företagit en litterär resa till Egypten. Under två resor till Troja har han redan gjort märkvärdiga anmärkningar. — Ännu mera hade jag att säga dig, men tiden nödgar mig att sluta. Jag får derföre sluta med de varmaste helsningar från Götiska förbundet. Alla önska vi att du med några skaldestycken ville snart fagna oss. Prosaiska materialier för ett nytt Iduna-häfte hafva vi redan. Helsa till alla vänner och särskildt till Holmbergsson, hvars senaste bref jag snart ämnar besvara.

Din vän

Rolfr.

Från C. G. af Leopold.¹

Stockholm d. 19 Jan. 1816.

Högvärdige och vidtberömde Herr Professor!

Illa sjuk alltsedan nyårsafton, nyttjar jag den första möjliga stunden, för att besvara det bref, hvarmed Herr Professorn hedrat mig.

Mindre bekant? — Tegnér, för mig? — Nej, men länge blott på afstånd följd af min lifliga uppmärksamhet; icke som så många andra små kompositioner af mera veke än låge, utan som ett riktigt stjernljus af rent och rikt eldsämne. Se der, Herr Professor, förhållandet oss emellan, hitintills.

Herr Professorn har behagat upphäfvat afståndet genom ett af de förträffligaste bref jag ännu läst på mitt språk, och visserligen det önskligaste, som under galenskapens och skamlöshetens närvarande förderfliga konjunktion kunde af mig emottagas. Detta bref öppnar för mina återstående dagar en utsigt af vänskap och förtrolighet, som skulle vara i stånd att förlänga dem, om tråden, redan mer än halfskuren, icke blott af en hårsbredd ännu sammanhölls.

Angående Herr Professorns angelägenhet har jag haft den äran att tala både med h. exc. statsministern, herr hofkansleren och den föredragande statssekreteraren. Så långt jag kunnat utröna, liknar sig allting till det bästa möjliga; om också prof. Agardhs befordran, som synes beslutad, icke berodde på företrädares förflyttning till annan plats, har jag tyckt mig finna aktningen för prof. Tegnér's namn sådan, att saken vore ändå i det närmaste otvifvelaktig. Blotta nyårs-stancerna till Lunds akademi-kansler² förtjente ett pastorat af de bästa i riket. Aldrig stodo så många lärda namn under skönare svenska verser. Det är nu Lunds tur i poesin, och det skall blifva hvart och ett ställes, der Herr Professorn vistas. Sume super-biam quæsitam meritis.

Man kan ej måla vår närvarande litteratur med sannare och starkare färger än Herr Professorn gjort. Att min förtrytelse öfver allt detta är djup och grämande, derom är jag viss att Herr Professorn icke tviflar; men vid nära 60 års ålder, beständigt sjuk och saknande omkring mig, bland våra litteratörer, icke blott allt hvad som kunde kallas biträde och stöd, men äfven all kraft och enhet i viljor, ja till och med, hos en och annan, all deltagande harm, hvad har jag kunnat hoppas att ensam utträtta emot en hel förgalnad skara, som har åtminstone framför mig yrans och ungdomens krafter? Låt mig tillägga, oss emellan, påminnelsen om en publik, redan till den grad likgiltig för allt, utom blott för det grofva personliga ovettet, att den numera nästan icke vädrar efter annat i de allmänna papperen. Hvad jag kunnat skrifva hithörande ligger ännu sedan månaders tid obrukadt, och dervid måste det väl äfven förblifva, intill dess jag märker omkring mig helt andra tecken än hitintills. Herr Professorns bref har gett mig det första glada hoppet derom.

Begynn blott, och jag skall ej svika så länge någon kraft ännu hos mig återstår: eller lofva mig blott detsamma, och jag skall börja. Till en annan större förening ser jag ännu knappt någon likhet, ehuru man från flera håll gjort mig sådana förslag. Hans exc. statsministern har sagt mig, att vi få vänta Herr Professorn hit opp. Ingen syn och intet samtal skall bli för mig välkomnare. Det blir då som en allvarlig och närmare öfverläggning om allt detta kan ega rum. För närvarande ögonblick, förlåt ett af tre veckors plågor alldeles förslappadt hufvud, som mattheten tvingar att sluta, nästan utan att hafva sagt något.

Med den största högaktning och den uppriktigaste tillgifvenhet har jag den äran att vara

högvördige och vidtberömde Herr Professorns
ödmjukaste tjänare

C. G. af Leopold.

Från densamme.¹

Stockholm den 27 Februari 1816.

Vän efter *mitt* sinne, hvartill jag lyckönskar min ålderdom; vackra, ljusa, rara snille, — jag mins ej hvad jag kan hafva skrivit, men jag vet att jag *ej smickrat*, att jag ej gör och ej kan göra det. Hvad jag sagt Herr Professorn, har jag innerligen menat, och har haft behof att säga det. Jag kan tiga som en döfstum; men ej tala efter måttstock; ej chikamera med min känsla öfver en linie inom eller utom gränsen; med ett ord, ej i uttrycket afkorta hvarken min högaktning eller mitt förakt. Allt hos mig vill fram ur själen, så stort det är. En gång för alla, tag mig för sådan som jag här beskriver mig.

Uppbär allsköns tacksägelse för det sista brevet, hvarpå jag vill bjuda till, så sjuk jag är, att rita ett svar, fast med en själ nedsänkt i slapphet och alldeles vinglös, och en hand som kryper dåligt på papperet: ty sådant är ännu mitt tillstånd. Lifvet är för mig intet annat än en tung och pinsam dvala, en sömn som ej slutar, fast jag är vaken. Huru och genom hvad bild skall jag för en lefvande man, ännu i hela fullheten af sin existens, göra begripligt ett sådant tillintetblifvande som det jag erfar? Det är en half död, eller rättare sagdt, en mestadelen fullbordad, som endast lemnat kvar känslan af att jag icke mera lefver.

Förlåt dessa rader om mig sjelf, och nu till det bättre ämnet *Fellingsbro*. Jag har talt vid h. exc. baron Fleming; hvad jag dermed uträttat, kan jag, uppriktigt sagdt, ej bestämma; ty mycket djupt in i den molniga högheten tränger ej mitt öga. Med den andre höge mannen eller egentliga hufvudpersonen,² är det åter annat. Denna vackra, hederliga själen är af klar och glad kristall, och innerst deri såg jag tydligen denna morgon Herr Professorn och *Fellingsbro* på det närmaste sätt förenade. Låt mig göra mig, hos min nya vän, litet till

godo deraf, att den begrafne gått ur griften och spökat för hans skull hos h. exc. statsministern!

Gör på denna herre och hans goda, allvarliga vilja en säker räkning. Han har uttryckligen lofvat att *strida manneligen*; nämligen så långt strid behöfves, hvilket jag ej föreställer mig. Professor E[ngelhart] synes ej blifva en farlig medtäflare: jag vet derom hvad jag ej vill eller bör skrifva. Icke heller tror jag, att prosten B. har några mycket lofvande utsigter. Äfven med landshöfdingen Rosenstein har jag talat i detta ämne och, så långt jag kunde döma af hans pligtmässigt valda uttryck i förening med hans synnerliga högaktning för Herr Professorn, funnit anledning till den bästa förmodan. Denna sak, med ett ord, måste taga en underlig vändning, om den ej går till målet af vår gemensamma önskan.

Har jag ej nu sagt allt det viktiga som mitt bref kunde innehålla? Nej, icke till en man af Herr Professorns tänkesätt. Förnuftet och litteraturen hafva också sin vikt, och ingen har för dem, under närvarande ställning, ådagalagt ett ädlare, allvarligare, upplystare nit än Herr Professorn i sina begge bref, hvaraf jag meddelat några ställen åt vissa valda vederbörande, och hvaraf både deras och mitt hopp funnit sig upplifvadt. En lika plan till en periodisk skrift som den Herr Professorn föreslår, fick jag just vid samma tid genom hofkanslern från en del af Upsala-professorerna, hvaribland doktor Ödmanns namn också räknades, ehuru han tillföre varit den nya skolans bistånd och skyddsvän.¹ För min del har jag väl ännu icke egentligen fattat beslutet att strida; men ovillig och långsam dertill skall jag icke finnas, så snart något stort och värdigt ändamål verkligen kan vara i fråga, någon klar utsigt till framgång visar sig, och om sättet af en sådan strid äfvensom om principerna dervid någon bestämd förening hunnit åstadkommas.

Herr Professorns liberala tänkesätt äro alldeles efter mitt sinne, och hafva alltid varit det: dock torde latituden deraf behöfva någon öfverenskommelse, hvarvid jag smickrar mig,

att jag hvarken skall finnas fördomsfull eller småaktig. Omöjligheten att för denna gången närmare yttra mig sätter mig i nödvändighet, att antingen med annan post tillägga ett långt postskriptum till detta bref, eller ock afvakta möjligheten af en muntlig öfverläggning.

Emottag försäkringen om den stora högaktning och lifliga vänskap, hvarmed jag lefver och dör

högvärdige och vittberömde Herr Professorns
ödmjukaste tjänare

Leopold.

P. S. Om någon mesure af regeringen vet jag vid Gud ej; och har ej ens drömt derom. Först i går hörde jag af h. exc. statsministern något om ett bref till biskopen i Lund, som h. excellens haft den godheten att i dag lemna mig del af.¹ Jag fick denna kommunikation just nu i ögonblicket och har knappt hunnit sluta genomläsningen. Alltså mera en annan gång.

Från A. Wiborg.²

Stockholm den 14 Juni 1816.

S. T. H.

I största hast får jag äran göra Tit. ett litet förtroende. På T. tillsägelse gick jag till landshöfding Rosenstein. Han meddelade mig en plan för den tillämnade journalen, uppsatt, som han sade, af Tit., och bad mig skaffa sig några afskrifter deraf samt sedan kringsända dylika till de personer, som åtagit sig eller skulle vilja åtaga sig att medarbeta i journalen. Båda delarne har jag gjort. Af dem, jag skickat till, har ingen svarat mer än prof. Ödmann, som med halft modesta, halft maliciösa fraser talar om sin öfverflödighet etc. etc., men slutligen, *för att visa sin tillbörliga attention, vill med nöje deltaga, och lofvar ej blott att recensera teologiska skrifter, utan äfven författa någon artikel om nya mysticismen och monita vid*

en ny psalmbok. Detta, på det hela ändå tröstande svar, som i går ankom, hastade jag att i dag meddela det klenetrogna kanslirådet Leopold; men så när hade all min glädje blifvit förvandlad i sorg. Ödmann hade äfven skrivit till L. och lemnat honom del af mitt bref och af den öfversända planen. Att något sådant skett, och att en plan L. ovetande blifvit uppgjord och utdelad, det kunde L. svårligen smälta: han ansåg det såsom en öppen avis, att han vore alldeles umbärlig vid journalens utgifvande, och efter så vore, ville han ock gå för sig sjelf, såsom de stora gäsungarne, och sysselsätta sig blott med redaktion af sina arbeten. Allt hade skett honom oåtspord, han hade ej fått del af det minsta m. m. Jag hade verkligen möda att hindra, det detta ej blef fullt allvar; och tänkte jag tillika, går han bort med humeur, så drar han Ödmann med sig, ty den som icke församlar, han förskingrar. Det blef dock komponerad, och jag skall skicka honom ett exemplar af planen. Men för att ännu mer förbättra detta, får jag bedja Tit., när Tit. sjelf skrifver till honom, förklara, hvarföre han ej fick den af Tit. egen hand. Tit. känner bättre än jag hans ömtålighet. Mitt föregifvande, att planen ej innehöll annat än hans egna uppgifter, och att Tit. derföre, kanske äfven af brist på tid, icke underställt honom den, tycktes icke vara fullt tillfredsställande.

Från statsrådet A[derbeth] har jag haft ett nytt hugnande bref. Han är af den tankan, att man ej bör uppskjuta tryckningen till dess man fått en stor bundt manuskript, och i samma tanka instämmer äfven Ödmann; men kanslirådet L. fortfar att yrka sin, äfven i planen intagna sats, att man först bör hafva materialier till tre à fyra häften. Han vill ock att man skall gifva ut dem mindre till arkalet och tätare, hvilket jag väl gillar, i synnerhet om man skall följa tidens litteratur i hälarne. Jag har utsatt slutet af Augusti till termin för skrifternas insändande. Skada, mer än stor skada, att Tit. icke finnes här eller närmare; och att jag, som kanske har Tit. brinnande nit för förslagets framgång, icke eger en gnista af

Tit. förmåga att dertill bidraga. Min röst, om den höres, hörsammas dock icke. Hvad jag emellertid vågar heligt bedyras, är att detta nit ingalunda blifvit tändt af det oväntade anbudet att ensam få behålla den möjliga vinsten. Som jag i dag nämde för L., är jag ganska villig att lemna den till något hospital, som torde framdeles komma att hysa ett eller annat af våra stora spekulativa hufvuden i och från Upsala.

Med största högaktning

Tit. ödmjukaste tjänare

A. Wiborg.

Från densamme.

Stockholm den 18 Juni 1816.

S. T. H.

✓ Säkert skall det intressera Tit. att få se bilagda prospectus¹ så fort som möjligt. Jag har fått den i dag. Som mig synes, bör den påskynda den af Tit. m. fl. tillämnade tidskriften, på det att Schwerin och hans konsorter icke må få eller taga sig anledning att anse den såsom en produkt af deras företag. Jag tror äfven, att den blir nu så mycket nödvändigare, som Schwerins principer i det politiska ofta nog lära vara lika så skefva, som Askelöfs i det vittra, och kanske Livijns i det juridiska. Dessa båda tidskrifter kunna möjligen framdeles komma att gifva lika mycken näring åt hvarandras redaktion, som åt den läsande publiken. Postdagligen skrifer jag anmaningar till herrar medarbetare. I morgon tänker jag åter uppvakta Leopold.

Med största högaktning

Tit. ödmjukaste tjänare

A. Wiborg.

Från densamme.

Stockholm d. 23 Juli 1816.

S. T. H.

Tyvärre torde det nog gå så, att det stora och nyttiga förslaget kommer att sakna verkställighet. Arbetarne i den tillämnade journalen likna nog dem som budne voro i evangelium. Det är besynnerligt, huru man kan visa så liten nitälskan för utförandet af en idé, som man med så mycken begärlighet annammat, och som per se betraktad är värd hela ens bemödande. Men man skall väl afbida första terminen, eller slutet af Augusti, innan man gör någon slutsats. Tit. Järta är den ende, som bestämdt underskrifvit planen, men *så vidt hans tid tillåter*, och hvilken kan eller har rättighet och makt att kontrollera det? Han lofvar dessutom lätt, men håller icke alltid. — Tit. Adlersparre har icke skrifvit något, sedan han fick planen, utan tiger, men jag slutar på goda skäl, att han arbetar och låter sina gerningar tala. — Hvad Tit. Ödmann svarat, menar jag att jag redan haft äran framföra. Han lofvade en afhandling om den nya mysticismen m. m., och till honom har jag skickat alla inom hans egentliga område i år utkomna skrifter, för att recenseras. — Tit. Leopold frågar blott, om det kommit ännu in något bidrag. Han älskar väl helst att läsa hvad andra författa, derur bortrensa vågade uttryck, eller mildra dem genom långa perifraser och parenteser m. m. Dessutom har han, gissar jag, för någon tid eller åtminstone några dagar, nog att fundera på n:o 26 af Sv. Litteraturtidning, der man, som Tit. tvifvelsutan sett, med vanlig oförskämdhet anställt en jemförelse emellan honom och Rosenheim, eller hans »Oden» och dennes »Öda», och naturligtvis i ett och annat fall gifvit den senare företrädet.¹ — Grefve Mörner har, efter hvad L. sade, ännu ingenting i ordning; men han lär hafva en dives vena och skrifva fort. — Från prof. Fran-

zén har jag ej fått svar, af det skäl, att jag ej kom att skrifva förr än han gaf mig anledning medelst de båda psalmerna (»För en blind», och »Jesu exempel») som Tit. torde hafva sett i Posten.¹ Man har äfven sagt mig i dag, att han skall åter vara sjuk. Beklagligt!

»Odin»² har jag skickat till statsrådet Adlerbeth att få sin dom. Similis simili gaudet, tänkte jag. Han har gifvit sina löften för journalen åt landshöfding Rosenstein. Här har Tit. således en hastig öfversigt af ställningen för närvarande. En icke obetydlig medarbetare lär man kunna påräkna i exped.-sekret. Skogman, hvilken jag väl känt ganska länge, men icke som författare, förrän Tit. Leopold sade mig det. Jag har talat vid S. och han gaf mig sitt samtycke. — Hvad tiden för första häftets utgifvande angår, må den bero af dem som utgöra hju-len i verket. Tit. Järta var eljest mycket af min mening, att man borde så ställa till, att man hade ett häfte ute vid samma tid, som Schwerin och hans konsorter, på det att vår journal ej måtte kunna blifva ansedd som en hofprodukt eller motskrift.

Jag är genom herrarnes godhet stäld på en alltför kinkig plats. För alla är jag skyldig att buga mig, och genom mitt nit att befrämja saken skulle jag möjligen kunna förhindra den. Landshöfding Rosenstein har tillåtit mig att för journalen få begagna mig af Sv. akademisens fribrefsbok för att derigenom kunna skicka böcker och skrifter, som böra recenseras, fortare omkring, och häraf skall jag äfven draga fördel, om ej för annat, till att skicka Tit. små noviteter, som på ett eller annat sätt kunna intressera. Vill Tit. börja krig mot Upsalienses, så är godt tillfälle genom recension af den nyss utkomna nya upplagan af Poet. Kalender, försedd med ett märkligt företal.³ Var god och bestäm sjelf gränsen för sådana sändningar någorlunda.

Förlåt mitt slarf! Men jag har tyvärr ej den ledighet, utan hvilken jag aldrig borde skrifva till Tit.; å en annan sida är det dock rätt väl, att jag har denna ursäkt. Får jag

ingen annan glädje af den tilltänkta journalen, har jag dock den, att hafva vunnit ett slags närmare relation till Tit., och dermed tillfälle att stundom betyga den uppriktiga högaktning, hvarmed jag framhärdar

Tit. ödmjuke tjenare

A. Wiborg.

Från densamme.

Stockholm d. 20 Sept. 1816.

S. T. H.

Tvifvelsutän intresserar det Tit. att få veta, hvad den stora koalitionen verkat under förlidna sommar, hvad skörd jag inbergat af dess mödor. Redovisningen är den lättaste af alla. Ej en rad har blifvit insänd inom den första utsatta terminen, om jag ej vill räkna ett bref från prof. Ödmann, deri han förfrågar sig hvad de andra kontrahenterna gjort och säger sig hafva skrivit några små recensioner öfver böcker som jag skickat honom; om de lofvade afhandlingarne nämner han ej det ringaste. Sålunda blef vår första förhoppning bedragen. Och hvad tror Tit.? Bör man fatta någon ny? Skall man förlänga terminen för sin väntan t. ex. till årets slut? Torde hända, att Schwerinska journalen sätter mera rörelse och drift i de herrar, som ännade författa i politik, finans och statshushållning för den tillämnade journalen. Naturligtvis har jag den resignation jag är skyldig att hafva, men jag kan ej undgå att bekänna att det skulle verkligen smärta mig, om ingen produkt af dessa herrars capacité blefve synbar och derigenom tillika mycket annat godt supprimeradt. Landshöfding R., fördragsam och tålig, hoppas ännu det bästa och uppskjuter blott anmälans införande i tidningarne. Kanslirådet L. deremot ger hela företaget förloradt och detta utan synnerlig förtrytelse; fast mer, tror jag, fagnar det honom hemligen, att planen misslyckats, hvilket icke skulle hafva händt, om hans

blifvit följd. »Om T—r, Ödmann och jag», sade han, »hade förenat oss och tagit med oss ett par andra till, hvilket hade varit lätt att få, och ej företagit oss annat än att skrifva smärre uppsatser för dagen och *af dagens varaktighet*, så hade det varit möjligt att få en domstol för vett och smak etablerad och våra dagblad skulle troligen dervid icke hafva förlorat, m. m. — Hvad säger T—r?» frågade han bl. a., och på denna fråga kunde jag ej svara, eller kanske ville ej svara så som jag kunnat. I nära tre års tid har jag haft löfte om många vackra saker, men fått ej ett ord. Emellertid har jag mycken farhåga, att Tit., af en billig harm att se sig lemnad ensam, skall lägga ned sina vapen, ty då går alltsammans säkert öfver ända. Jag har i dag blifvit åter bådad till landshöfding R., men allt hvad jag då får veta, är visserligen blott det vanliga, att han fått bref från N. eller N., som *lofvat* skrifva.

Att Tit. Skålar för de kongl. prinsarne blefvo tryckta i Posten,¹ hoppas jag att Tit. ej misstryckt. Skulle dock någon ursäkt behövas, får jag nämna att det skedde under min bortvaro, utan min vetskap, och att de blefvo inlemnade af en person för att omtryckas. Det yttrande Tit. en gång fälde, att Tit. aldrig skrifver för Wallmarks Journal eller någon tidning, har betagit mig all dristighet att tigga en bit eller en recension af Tit., ehuru jag hjertans väl behöfde det och äfven att omtrycka hvad redan är tryckt. Kanhända ändrar Tit. sig dock och blir mildare. »Hvar du kan, säger ju skriften, så hjälp den torftiga»; men jag törs ej tillägga: »hafver du mycket, så gif rikeliga».

Skada i många afseenden att Tit. icke är Stockholmsbo och nu i synnerhet skada i det, att Tit. för denna orsak ej kan få intaga det lediga rummet i Sv. akademien! Troligen kommer någon fuskare dit i stället.

Med all högaktning framhärdar

Tit. ödmjuka tjenare

A. Wiborg.

Från densamme.

(Odateradt, slutet af 1816.)

S. T. H.

I den mån jag, på goda skäl, anser Tit. kunna vara föga intresserad af en korrespondens, hvori tillfälligheten invecklat Tit. och hvaraf hela nöjet och fördelen stannar på min sida, i samma mån tror jag mig ock böra sällan besvara Tit. med bref, och af detta skäl har jag contra jus et fas så länge uppskjutit att besvara dess hedrande skrifvelse af den 29 Sept. Det centrum, omkring hvilket vår skriftväxling förnämligast skulle hvälfva sig, är försvunnet, och med det många de gladaste föreställningar jag någonsin hyst. Intet, platt intet har försports från något håll. En hvar sitter slutet inom sina forskansningar och lemnar kampplatsen öppen åt den som behagar dit inträda, mera belåten att vara åskådare än att hafva en rol.

Kanslirådet L. emottog helsningen med mycken fägnad och bad mig återbära hans till Tit. När jag besökte honom, var han så trött efter redaktionen af sin tredje del, att han orkade icke tänka på något och begärde nu någon tids ledighet, för att hvila upp sig till utgifvandet af den fjerde; och sedan denna äfven hunnit ut, sade han, ärnar han anse sig såsom död och börja att utur sin graf betrakta sin efterverld. Innan vi skildes åt, tycktes han dock hafva ändrat tanka, emedan han förnyade sitt under trenne års tid ofta upprepade och lika ofta svikna löfte, eller rättare anbud, att lemna mig små bidrag till Posten. Det som eljest kanske är ett elakt symptom, är att han synes hafva blifvit fullkomligt kall för Upsaliensarnes otidigheter, och ej mer läser det ovet, de i sin tidning emot honom utösa. Han tar blott halfva underrättelser derom af kommande och gående. — Så snart de få rättelserna till hans tredje del hunnit blifva tryckta, och jag finner någon lägenhet, skall jag taga mig frihet att deraf öfversända ett exemplar. Den innehåller intet nytt, utom hans föreläsning

öfver hedern, hvilken stått i Extra-Posten; men flera af de äldre styckena äro betydligt omarbetade.

Molbechs Athene¹ finnes här hos Lorenzo, och jag har fått löfte att få låna den. Skulle det ej löna mödan att af »Eldgnistorna» göra en liten lusteld för svenska allmänheten och släcka dem? Jag menar att öfversätta afhandlingen och tillägga vederbörliga noter. Flere hafva gillat denna idé, men hvilken skulle vara nog skicklig fyrverkare? Den som först såg dem glimma; men han har ej — tid?

Prof. Franzén lär ärna sig hit i Januari. Han är rätt nöjd att genom det stora förbundets upplösning hafva kommit ifrån den honom ådömda afhandlingen. — Statsrådet Adlerbeth är återkommen och har med sig sin fullbordade öfversättning af Horatii Oder. Hvilken stor förtjenst att hafva skänkt åt vårt språk Latiens begge största skalder!

I förrgår ändtligen gjorde »Asarne»² sin första utvandring. Nyheten ökar alltid behaget af en sak, och torde hända lyckas det mig att med bilagda exemplar förekomma både författare och andra Tit. härvarande vänner. Deri ligger en skatt af snille, insvept i mycket som närvarande tid ogillar, mycket som ingen tid torde gilla. Hvar finna en riktig, en både nog grannsynt och nog skonsam domare öfver denne författare, som ville göra honom rätt inför allmänheten? Jag känner ingen att sätta i bredd med Tit., om ej prof. Franzén; men jag törs ej säga mera.

För Tit. yttrade bevågenhet mot Posten kan jag ej tillfyllest förklara min tacksamhet. Den lägger förbindelsen af erkänsla till den utmärkta högaktning, hvarmed jag har äran framhärda

Tit. ödmjuke tjänare

A. Wiborg.

Från C. P. Hagberg.¹

Stockholm d. 21 Mars 1817.

Min kära bror!

Ditt sista bref förskaffade mig mycken glädje. Jag har läst och omläst det flera gånger. Det är af ett så märkvärdigt innehåll, det innefattar så mycket sant och skönt, att det borde tryckas. Franzén (som varit i Stockholm några veckor) har läst det med bifall — äfven Wallin; begge helsa författaren med varmaste uttryck af vänskap. Mig synes dock, att du på slutet målar något starkt i svart. Icke tror heller jag på uppriktigheten af den moderna gudsfruktan, men jag tror att tiden är inne, då man kan börja att nedlägga några frön till skörd för kommande dagar. Många af dessa frön skola förstöras — de skola dock icke alla blifva utan frukt. Jag anser för en pligt (för hvar och en som har förmåga) att binda andans svärd vid sin sida och frimodigt draga i härnad, för att ur de otrognas händer eröfra det heliga landet. Den goda saken behöfver icke befrämjas genom yttre våld; den behöfver icke heller till sitt biträde någon filosofi, som slumrar eller yrar, som kryper på jorden eller seglar i luften. Segern kommer af Herranom. Han skall icke låta sin härliga tempelbyggnad sköflas eller nedrifvas. Är det icke för hvarje ljusets vän en tröstelig syn, att man mera allmänt börjar vända sin tanke på religiösa föremål (det må ock hos mängden endast vara hyckel)? Man kan betjena sig här af att uträtta något godt, åtminstone hos ett slägte, som uppväxer. Om man riktigt skall bedöma närvarande tidevarf, bör man icke heller betrakta det i fördomens och passionernas färgade spegel, som vanställer föremålen, icke med Wallmark se spöken uppstiga ur medeltidens natt eller med Atterbom skapa sig i inbillningen ett nytt Eden. Männe icke sanningen äfven här ligger midt emellan tvenne ytterligheter? Åtminstone vill jag så gerna tro på en bättre framtid, ehuru människorna aldrig blifva änglar. Låt mig ytterligare få del af dina tankar i denna sak:

jag ärnar tala öfver detta thema i bibelsällskapets nästa sammankomst, som sker midt i nästa månad. Jag behöfver icke tillägga, att ditt omdöme är för mig af högt värde.

Fru Lenngren begrafde jag i förra veckan och måste tala några ord vid hennes graf. Du har varit mycket i fråga att blifva Silverstolpes efterträdare i Svenska akademien, men för att hindra greve Mörner att komma dit, måste dina vänner slå sig på Kullberg. Den gamla skolan ifrade för Mörner. — —

Din oföränderlige vän

Hagberg.

Från J. Adlerbeth.

Grenna och Ramsjöholm den 9 Aug. 1817.

Min käraste bror!

Jag tackar dig för ditt vänskapsfulla bref af den 27 Juli. Då i anledning af detta bref mitt hopp att råka dig här eller i Vexjö försvunnit, skyndar jag att skriftligen underställa din pröfning några obetydliga anmärkningar vid dina till Iduna senast insända skaldestycken,¹ hvilka anmärkningar jag annars ämnat muntligen meddela dig. De förnämsta bland dem äro gjorda, ej af mig, utan af Rask, hvars egenhändiga förslag till ändringar vid öfversättningen af *Vafthrudnismal* jag öfversänder, sådant jag dagen före min afresa från Stockholm mottagit det af författaren, som under den nästan oafbrutna sysselsättning, korrekturen af fem särskilda från trycket utkommande arbeten gifver honom, icke förr hunnit fullborda granskningen af din öfversättning, öfver hvilken han i allmänhet betygade en utmärkt tillfredsställelse.

Att Rasks uppsats är mindre läslig på några ställen (ehuru meningen öfverallt är omiskännelig), måste du ursäktas, i följd af den skyndsamhet, hvarmed han, måste författa den. De

egna anmärkningar vid Vafthrudnismal, dem jag i anledning af Rasks författat och, samlade på ett särskildt papper, öfversänder, torde du finna mera djerfva än användbara. I allt fall är jag dock säker att din vänskap icke räknar mig dem till last.

Hvad dina originalpoemer angår, nyttjar jag detta tillfälle för att ännu en gång förklara, att de enligt min öfvertygelse äro ypperliga. Vid »*De tre bröderna*» har jag endast några få rättelser att föreslå. Det i 5:te strofen förekommande ordet *bak* (i stället för *bakom*, *bortom*) är en provincialism, som aldrig kan godkännas. Följande förslag till strofens ändring torde kanske vara drägligt eller åtminstone en anledning till någon annan rättelse:

Låt oss fly; vår dal ett häkte
är blott. Bakom bergens rand etc.

Strof 10. *Fönsterjalousien* torde kunna utbytas mot något mera svenskt ord, till en *florsgardin* eller ock någon ändring ske af denna och den deremot rimmande rad i strofen. Jag erkänner att bruket af rent svenska ord gifver enligt min öfvertygelse ett ökad värde åt det poetiska språket.

Strof 15. Att ordet *engång* trefaldt upprepas, torde vara alltför mycket. Uttryckets värma tror jag blefve densamma, om strofens andra rad ändrades till det enkla: »engång skall jag i min famn».

Strof 28. *Allt hvad jord, hvad himmel äger* är väl rättaste uttrycket. Det förra: *hvad jord och himmel äger*, är en verklig inkorrektion.

Strof 37. Uttrycket: *vet du ej att dygden och att sanningen är skön* saknar äfven grammatikalisk riktighet. Denna vinnes, om endast denna ändring göres:

— — vet du ej att dygden,
ej att sanningen är skön?

»*Skaldens hem.*» Då ordet *förtolkas* har en tvetydig mening (stundom in malam partem), föreslår jag den obetydliga ändringen:

som icke tolkas kan af menskotunga.

I slutet af denna sång önskade jag att raden:
 det anar han i hvarje skönt och stort
 eller:

— — — — i allting skönt och stort.

blefve insatt i stället för det nuvarande uttrycket, som, enligt min öfvertygelse, är alltför inkorrekt.

»*Polar-resan.*» För korrektionens skull måste jag föreslå att raden: »Döden här och tystna'n bor» utbytes till denna: »Döden, tystnaden här bor».

Vid »*Stjernasången*» har jag ingen enda erinran att göra. »*Floden*» hafva alla de läsare, hvilkas omdöme jag inhemtat, i likhet med mig, funnit ega en skönhet, som höjer detta stycke öfver alla anmärkningar. Jag anser det såsom det renaste uttryck af en sann inspiration.

Vid »*Ättehögen*» (hvilken E. G. Geijer icke ännu sett, emedan denna sköna sång, enligt hvad du minnes, uppsändes senare än de andra) hafva Tannström och jag förenat oss i den önskan att det främmande ordet *pavillon* måtte mot ett svenskt utbytas. Kunde ej *helgedom* här nyttjas?

Nu har jag föredragit allt hvad jag vid dina skaldestycken har att erinra. Jag anhåller att du, så snart tillfället möjligen medgifver, måtte taga mina anmärkningar under öfvervägande och fullständigt besvara dem, antingen med adress *hit* (här på orten blifver jag troligtvis ej längre än till den 24 eller 25 Augusti) eller på Stockholm, så tidigt, att jag kan erhålla ditt svar inom den 31 Augusti, på hvilken dag det är mitt oåterkalleliga beslut att lemna dina sånger åt boktryckaren, som, redan derom vidtalad, utan uppskof kommer att lägga dem under pressen. — —

Till mina vänner och gynnare i Lund ber jag dig framföra oändliga helsningar. Skrif snart till din redlige vän

Rolfr.

Heij!!! Min far helsar dig på det högsta. Han har redan fullbordat öfversättningen af *Metamorfosernas* tolf första böcker.

Från C. P. Hagberg.¹

Stockholm d. 26 Sept. 1817.

Min bror!

Haf hjertlig tack för ditt bref. Ditt omdöme om mitt bibel-tal är vänskapsfullt, och jag erkänner med tacksamhet sanningen af dina anmärkningar mot planen. Dermed förhåller sig på samma sätt som med vädret: man vet icke hvarifrån det kommer eller hvart det far. Det skall blifva mig ett nöje, om begge partierna blifva dermed missnöjda.² — —

Det fagnade mig att förnimma, det du skall tala vid reformationsfesten. Der har du ett ypperligt tillfälle att gifva både Wallmarkianer och Atterbomianer på pelsen. I den goda sakens namn uppmanar jag dig dertill. Du får ej längre vara en sysslolös åskådare af striden. Du måste blifva en af hufvudförarena för en beväpnad neutralitet, som höll på att organisera sig. Det måste du äfven lofva mig, att genast till mig öfversända det tal, du vid jubelfesten kommer att hålla. Kom väl ihåg det. Jag vill ej hafva ett afslag på denna begäran, och tryckas måste det äfven. Detta är du skyldig allmänheten. — Tack för de sköna stumparna i Stockholms-Posten.³ Epigrammerna öfver språken voro oändligen qvicka, och »Rom-resan» behagade mig ganska mycket. Upphör icke att tid efter annan öfversända bidrag till Stockholms-Posten. Du gör dermed en god gerning. — Emedan det generar dig att resa hit och hålla ett bibel-tal, vill jag för min del icke vidare yrka derpå. Det är likväl möjligt, att du från annat håll blifver derom ombedd. — —

Glöm ej bort din oföränderlige vän

C. P. H.

Från A. Wiborg.

Stockholm d. 7 Okt. 1817.

S. T. H.

Tvenne nouveautéer tar jag mig frihet att öfversända. Gör deras undfående Tit. något nöje, skall det fagna mig mer

än mycket att dymedelst kunna i någon mån återbetala det ojemförliga nöjet, jag och hela allmänheten haft af de mig tillsända skaldestycken, och bland hvilka i synnerhet »Romresan» skördat det utmärktaste bifall. Sjelfva hr kanslirådet *κατ' ἐξοχην* prisade det högeligen. Från honom skall jag återbära en helsing. Han har nyss inflyttat, var som vanligt mycket dålig, då jag kom, blef småningom bättre och tycktes vara alldeles frisk, då jag gick. Han har fått en svullnad i venstra bröstet af lika beskaffenhet, som en den han för tolf år sedan haft i det högra. Med nästa månad börjar han omsider att trycka sin fjerde del. Han sade, att Tit. skulle kunna vara vår andre Kellgren, om Tit. icke råkat blifva ämbetsman och få dermed förenade distraktioner och omsorger. Men när skall någon uppstå, som äger hans snille och blir omnis in eo? Till dess skall vår litteratur ligga i dvala eller — afsomna.

»Det har mycket fägnat mig att se namnet T—r i Stockholms-Posten», skref prof. Franzén i sitt sista. Om någon tid reser jag till honom. Innan kort får Tit. läsa ett nytt Episkt fragment.¹

Den lärda undersökningen om bemärkelsen af invocatus² tillhör Hallenberg. Han har mycket för sig, men skulle väl hafva kunnat här och der ännu speciösare explicerat sina auktorer.

Wallin och Hagberg helsa.

Med utmärkt högaktning framlefver

Tit. ödmjukaste tjenare

A. Wiborg.

Från P. D. A. Atterbom.

Dresden den 23 Oktober 1817.

Högädle och viddberömde Herr Professor!

Den, som öfverlemnar detta bref, herr von Bildt,³ son af den här i Dresden vistande svenske envoyén, har begifvit sig

till Sverige, för att *nationalisera* sig och vid ett svenskt universitet bilda sig till en värdig svensk medborgare. Han är, så vidt jag lärt känna honom, en god, flitig, af sina tyska lärare med hedrande vitsord försedd och för Sverige nitiskt sinnad yngling. Hans fader har önskat, att jag skulle gifva honom någon enskild anvisning på uppmuntrande välvilja och hägn hos dem af lärarne vid Lunds universitet, för hvilka jag har den lyckan att icke vara personligen okänd. Jag kan ej bättre uppfylla denna begäran, än då jag adresserar honom till en man, för hvars egenskaper jag alltid hyst en utmärkt högaktning, och hvars kall såsom akademisk lärare lika glänsande beklädes, som det ännu skönare kallet att vara en af våra lyckligaste skalder.

Förgäfvets sökte jag Herr Professorn i Lund förliden sommar, och vid min sista resa genom Skåne tillät mig ej den knappa tiden att taga en omväg till Lund. Jag reser i början af nästa månad åt Italien och derifrån nästa sommar genom Schweiz och Rhentrakterna tillbaka. Kanske kommer jag åter till Sverige hösten 1818, kanske ock först våren 1819. Sannolikt kommer jag då öfver Köpenhamn till Lund och räknar då på det nöjet att få språka med Herr Professorn om mycket gammalt och om ännu mera nytt. Jag önskar att Gud må emellertid och allt framgent förläna Herr Professorn mycken helsa, mycken framgång i alla företag och många nya ögonblick af samma inspiration, som skänkt vår litteratur så många härliga sånger.

Gifve Gud också, att parti-agget och klubbsqvallers-andan, som på vår Parnass drivit så mycket ofog, måtte vid min återkomst lemna mig någorlunda oanfäktad. I alla fall ämnar jag aldrig mer hvässa pennan till någon förklaring eller något försvar, emedan erfarenheten lärt mig, att sådant blott tjenar att befordra den af vissa slags motståndare åsyftade förvirringen; i sanning, en onyttig tidspillan! Hvad jag, af omständigheter (dem jag dock *bort* förstå att beherska) tvungen och kanske någon gång mer än billigt uppretad, bidragit till detta

polemiska larm, ämnar jag fullkomligt anförtro åt glömskan eller åt Wallmark, hvilket vill säga detsamma. Det förundrar mig numera storligen, huru det på fullt allvar någonsin kunnat falla mig in, att söka göra mig klar för människor, som icke vilja begripa mig. Har jag verkligen äfven för *andra* varit obegriplig, så skall hela mitt återstående lif egnas åt utplåandet af denna förbrytelse.

Jag har redan här i Tyskland haft tillfälle att göra mången intressant bekantskap; bland andra norrmannen Steffens' och dansken Oehlsenschlägers. Den förre är en i alla afseenden förträfflig man, den senare är något Narciss-artad, men för öfrigt rätt aimabel. Svenska språket och svenska litteraturen äro härute icke så obekanta, som man derhemma föreställer sig; likväl känner man mera till den i Sverige så kallade nya skolan än till den gamla, sannolikt genom danskarnes berättelser. Om Leopold tror man här, att han är ungefär ett medelting af Gottsched och Ramler. Jag har fler än en gång funnit mig föranlåten att taga hans parti, ty han har i sanning mera sann talent än dessa beggä perukstockar. Herr Professorns namn har jag ofta hört nämnas med förtjent aktning, äfvensom min vän Geijers. Det enda, som förargar mig, är att den hederlige Ling, en människa som, i trots af alla sina besynnerligheter, alltid kommer att behålla ett högt rum i vår vitterhet, är, så vidt jag hittills märkt, alldeles okänd. Fru v. Helvig ämnar utgifva ett slags svensk anthologi, för att göra den yngre svenska litteraturen mera bekant bland sina landsmän. Jag förmodar, att Ling då icke blir glömd i denna nordische Blumenlese. Efter Kellgren, Bellman, Franzén, Herr Professorn, Geijer och mig komma i denna samling öfversättningar att meddelas.

Lef väl och lyckligt och tro, tills vidare bevis kunna göra saken fullkomligt påtaglig, att jag hyser för Herr Professorn helt andra tänkesätt, helt andra känslor, än mången kanske funnit sin räkning vid att förtälja. För poemer, sådana som »Prestvigningen» och »Flyttfåglarne», må gerna en *Hammarspikiad* förlåtas, ehuru jag icke kan neka till, att så väl

tendensen af hela detta stycke, som vissa uttryck, dem man sagt gälla mig och grefve Schwerin, förekommit mig lika ovänliga och oväntade som oförtjenta.¹

Jag ger mig dj— i våld på, att Herr Professorns inre redan i detta fall erkänner en begången orättvisa. Af mig är den längese'n glömd. Lef väl!

Atterbom.

Från J. O. Wallin.

Stockholm den 28 November 1817.

Min redlige broder!

Med stor fröjd och uppbyggelse har jag nyss läst ditt jubel-tal, och, sedan jag hemtat mig från den innerliga njutning det gett mig, är min första tanke, önskan och bön den, att du ville låta trycka det, och i denna bön skola omnes ex meliore lecto instämma. Huruvida du kan behöfva retouchera ett eller annat uttryck, det ser du bäst sjelf. För min del tror jag knappast att det är nödigt, ty den hesa Journalisten vill väl i alla fall (om han törs) anfakta dig, och då ångrar du, att du mildrat uttrycken. Dock, rådgör med dem, som äro klokare än jag, som i min enfaldighet alltid trott att man ej bör väja ord eller gå som katten kring het gröt, när man i saken har rätt, och vet att förr eller senare skola alla folkfatta varelser tro detsamma. Härigenom har jag väl haft mina förtretligheter, men dock mera huggnad, och denna har blifvit allt mera öfvervägande. Du har ej mindre independence än jag, men långt större förmåga. — Hvad jag blott kunnat ana, mena och antyda, har du ljusligen och ända till förträfflighet uttryckt. Huru glad vore jag ej, om jag finge detta lefvande vatten på min qvarn, som snart malt ut sina påsar och skall stanna, om icke något sådant välsignelsens flöde afhjelper vattubristen.

Men, här är blott fråga om saken, den stora heliga saken, hvares vigt du så klart och lifligt känner, hvares försvar du så

manneligen antagit dig, och för hvars ädlaste riddare du skall helsas af de *rättrogna*, hvilkas skara dagligen ökas och skall än mer ökas genom dig, om du ej ställer ditt ljus under skäppan. Ställ det derföre på ljusastakan, att det må lysa allom dem, som i huset äro, och med sina strålar förjaga de möss, som gnaga i mörkret, och vingsveda de kortlifvade flygfän, som våga sig för nära till lågan. De mops-munnar, som hafva lust att skälla på dig, skola nu snarligen kapsoneras; bita dig kunna de ej, emedan du står för högt. Det är ock sålunda fatt med vår läsande publik, att den, utlednad af det orediga, hätska skrålet från begge sidorna, dels redan är stämd för något bättre, dels väntar på en tydligare species facti, för att gå öfver till det rätta. Packet, som aldrig får vett och förstånd, frågar man ej efter, om det än vore blåbandadt. I sjelfvaste Svenska akademien står det så till, att, utom cirka trenne personer, som envisas med sina fixa idéer och grina mot ljuset som sol-vargar med svidande och rinnande ögon, så tyckas de öfriga antingen likna Nikodemus, hvilken bekände Christum om natten för judarnes rädslo skull, eller befinnas de in statu dubio och behöfva blott en och annan stöt, sådan du kan gifva den, för att komma i rätt led.

Derföre — macte virtute, damma till med första puffen! Hvad du offentligen kunnat tala, kan du offentligen låta läsas. Och det du gör, så gör snart, ty just nu behöfves en styrkande kraftsoppa för det konvalescerande, men af mattighet rankiga allmänna omdömet.

Du kan ej tro hvad du gör väl deri — och tack och heder blir din säkra vinning. Nu säger jag ej mera, i hopp att andra skola tala kraftigare till din öfvertygelse.

Må väl, och låt din högt värderade vänskap aldrig upphöra för din redlige vän

Joh. Olof Wallin.

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 6 Januari 1818.

Bäste bror!

— — Med stor förnöjelse finner jag dig numera hafva beslutit att trycka ditt tal vid reformationsfesten. Det är min fullkomliga öfvertygelse att högst få ställen böra vid tryckningen ändras.

Den 30 Dec. hade Götiska förbundet stämma. Agardh blef då enhälligt antagen till förbundsbroder. Deremot inträffade under stämman ett bref från förbundsbrodern Bosi,¹ hvarmedelst han förklarade sitt beslut att träda ur förbundet, då han i anseende till sin sjuklighet och *oberäknade förändringar här i lifvet* ansåg sig icke kunna gagna detta samfund, såsom han önskat. Du kan lätt föreställa dig huru detta bref öfverraskade oss. Men då förbundet icke kan äga tvångsrätt att inom sin krets qvarhålla en medlem, som derur vill aflägsna sig, var brodern Lings beslut endast att lägga till handlingarna. Skälet till nämde beslut är mig ännu okänt, emedan jag efter händelsen ej råkat Ling. Kanske grundar det sig på missnöje med Geijers afhandling i Iduna, hvarom Ling dock aldrig för mig yttrat sig ett ord; och skulle skälet vara sådant, vore det mest orimligt af alla och tillkännagåfve att man ej kan tåla att en annan är af olika mening med en sjelf. Dessutom är Geijers afhandling skrifven på ett sätt, som ej medför påståendet att vara ofelbar, och tillerkänner i alla fall snillet förmågan att vid nordiska myternas användande göra undantag från de, enligt författarens mening, allmänna reglerna. (I parentes sagdt: om en månad hoppas jag hafva färdigt det nu under tryckning varande Iduna-häfte, som till vidden kommer att öfvergå de föregående, dem jag hoppas du skall finna att det ej eftergifver i innehåll.)

En annan anledning till Lings afsägelse kan vara hans verkligen nu mera dystra åsigt af lifvet, förorsakad af den

svåra och, enligt hvad jag fruktar, nästan ohjelpiga penninge-
nöd, hvari han sig nu befinner. Efter slutad stämman dracks
den afgångnes skål ur Bragebägaren, såsom ett uttryck af för-
bundets fortfarande aktning; hvarvid jag dock ansåg mig
skyldig tillägga, att jag drack denna skål, endast med ut-
trycklig önskan att Lings efterdöme aldrig måtte följas af nå-
gon Göt.

Öfver julen har E. G. Geijer varit här. Han har i dag
återrest till Upsala, anmodande mig att sända dig tusen hels-
ningar.

Min far och landshöfding v. Rosenstein helsa äfvenledes
och alla vänner och bröder genom

din redlige

Rolfr.

Lycka till god fortsättning af vårt nya år, med all säll-
het och välgång. Heij!!

Från A. Wiborg.

Stockholm d. 27 Januari 1818.

S. T. H.

Huru jag svarat mot det förtroende Tit. behagat lemna mig,
må bifogade profark utvisa.¹ — Andra arket har jag i dag läst
i korrektur, så att i veckans slut torde hela talet vara färdigt.
Så väl i anledning af hvad Tit. yttrat, som af Hagbergs och
min egen öfvertygelse, har jag bestämt upplagan till 2000.
Boktryckaren fruktade väl, att jag gjorde för stor upplaga af
Tit. *paradoxer*, men det skrämde mig icke. Med aktning för
hans omdöme i öfrigt, tror jag dock, att han i detta afseende
raisonnerar nog Wallmarkiskt. Att Tit. med detta tal beredt
sig mycken anfäktelse, lär jag ej behöfva säga. Hvar och en
som känner sig ha fått ett rapp — och många hafva fått det
så, att det måste svida rätt infamt — skola naturligtvis söka

att slå igen. Stockholms-Posten blir väl den enda, som egentligen frambär beröm, och får väl derföre ännu en gång upp bära smädelse af en Blom och dess vederlikar.

I brist af tid, att skicka upp till Tit. svåger, har jag ännu icke kommit att sända en härstädes nyligen utkommen öfersättning af »Eldgnistorna» i Athene,¹ utlagd och tillökt. Den skall visserligen komma med nästa post, och kunde jag förmå något hos Tit., så ville jag rekommendera den till den strängaste aga. En mildare behandling deremot skulle jag önska för detta årets Poetiska Kalender.² Som jag tycker, har Euphrosyne icke vunnit Tit. bifall. Mig kaptiverade hon så med de styc ken hon hade i förra årets kalender, att jag icke sett alla b rister, som möjligen kunna upptäckas uti dem hon i år lemnat. Men visst behöfver hon korrektion, för att icke förgalnas af det sällskap, hvori hon gifvit sig, och för hvilket hon yttrat préférence framför likare. Här har jag hört de mest stridiga omdömen om henne. Leopold har skrivit en skarp persiffilage öfver hennes Luta; Oxenstjerna åter berömmer hennes talang. Den förre har naturligtvis med sig sin svans Blom och dess yttersta spets Wallmark. Den senare har Ling och andra till medhållare. Hon är en fru Asping, gift med en handlande som gjort bankrutt, och nu skall hon vara guvernant hos en baron Adelsvärd i Östergylln eller Småland. I sig sjelf heter hon Svärdröm.

Ja, herr Bruzelius tror jag ej rosar sitt företag med sin Kalender för damer. På dessa profven blifva aldrig hans gesäller mästare. Borgström är apothekare i Carlstad.³ — Författarinnan till regnbågspoemet⁴ känner jag icke. Någon mente att det skulle vara grefvinnan Ugglas, som skall hafva poetiska anlag, efter hvad hon och några hennes vänner tro. — B—n är Börjesson. Hans predikan på reformationsfesten är en besynnerlig produkt. Ondt och godt om hvartannat.⁵ — Hagbergs tal var recenseradt af W—n, hvilken äfven lär vara författare till konsistorii filippik.⁶ Anmärkaren och svaranden får jag ej uppge. Den senare torde dock röja sig af sin stil.

Hammar-skölds tuktomästare är kanslirådet Silverstolpe.¹ Dessa underrättelser beder jag Tit. dock icke göra allmänna.

Wallin har varit mycket dålig hela tiden bortåt, men är åter bättre; dock är han icke ute till fots. Ty värr blifva hans år, efter all anledning, icke många, och ännu har ingen stått upp, som kan intaga hans rum. Sjelfva hans bortflyttning,² fruktar jag, förkortar hans dagar.

Med största högaktning

Tit. ödmjuka tjänare

A. Wiborg.

Från F. M. Franzén.

Kumla den 23 Febr. 1818.

Bäste Tegnér!

Din Emma³ är död. Jag borde trösta dig. Hvad kan jag säga? Att jag tänker på min Rosina, hur tröstlös jag skulle varit, om hon dött ifrån mig. Så ofta Sophie talte med mig om din Emma! Nu se vi henne aldrig. Har du ej något porträtt af henne? Ett porträtt af en lefvande är intet, är ofta till förargelse, ty det säger sällan allt hvad det borde säga; men af en död är det något verkligt. Det står i den dödes ställe och talar och säger: jag lefver. — Ja, hon lefver och får en bättre uppfostran, än du kunnat ge henne. När du får se henne en gång, skall du förundra dig öfver hennes själs himmelska utveckling. Tro mig: i himmelen äro andra skolor än någon uppfostringskomité här kan åstadkomma. Var glad att du fått skicka henne dit. Trösta åtminstone din fru dermed, om du ej kan trösta dig sjelf. Mödrarna kunna lättare glömma sig sjelfva i sina barn.

Också utan denna sorgliga anledning skulle jag i dag skrifvit dig till. Jag hade föresatt mig det i anledning af ditt tal, som jag läst i manuskript, innan det kom tryckt från Wiborg. Sällan har jag läst någonting så *talande*, ehuru många

tal jag läst. Jag menar med *talande*, det man menar, då man säger det ordet om en tafla, en bild. Också är nästan hvar tredje mening en bild, nämligen en sådan som talar, som säger något betydande, säger stundom mer än en hel afhandling — t. ex. den om filosofiens likhet med Portugal, om räknebrädet i stället för lagens taflor m. m.

Men detta är sådant, som hör till ditt hvardagspråk. Du improviserar i bilder, och det vill säga något mer än att improvisera i vers. Det är den stora och dristiga andan i detta tal, jag bort nämna främst och egentligen. Det är den, som gör dess utomordentliga lycka, oaktadt begge partiernas förbittring. Det har retat opp dem igen, skrifver Wiborg; men jag tycker det borde försona dem. I den mån, det förevar dem båda, ger det dem båda rätt, åtminstone i sina omdömen om hvarandra. Men på allvar, du är en bättre fredspredikare än någon, som yrkat fred, ehuru strängt du angriper dem hvardera, — just derigenom.

Wiborg föreslog mig till recensent, men nämnde tillika, att han redan talt vid någon annan, som ej vägrat. Derigenom är väl jag ifrån saken. Utan tvifvel gör den andre dig *bättre* rättvisa, men ingen gör den *hellre* än jag. — —

Wiborg har helsat mig från dig med både ett afskräckande och ett uppmuntrande ord i afseende på de »Epi-ska fragmenterna».¹ Jag har sjelf ifrån första tanken på detta företag insett alla dess svårigheter och därför, utom andra orsaker, i 16 år betänkt mig derpå, utan att likväl bereda mig dertill; ty mellan de första bitarne, som jag då straxt gjorde i ottave rime, den tiden af ingen hos oss försökta, och de i Kumla gjorda hexametriska fragmenterna, af hvilka jag händelsevis kommit att meddela några prof, gjorde jag intet, samlade icke ens materialier, men tänkte likväl alltid, om ej förr, när jag blefve emeritus professor, åtminstone för egen räkning göra ett försök. Idéen om ej en annan gemenskap emellan den synliga och osynliga verlden än genom så kallad mytologi,

hvarpå ingen nu mer kan tro, vore en möjligen verklig, har följt mig. Detta maskineri synes mig det enda i ett historiskt och allvarsamt poem användbara. Äfven den som förnekar all möjlighet af de bortgångnas inflytelse på de efterlevande från andeverlden, måste erkänna den verklig i tiden, såsom den visar sig i historien; och om Henrik IV:s skugga icke är annat än hans minne, så är det ju dock en bättre personage än »Madame la Discorde». För öfrigt undrar jag alldeles icke, om du tviflar om *det helas* möjlighet: jag sjelf tviflar derom, ehuru kanhända ej af alldeles samma skäl. Jag tycker mig se i min plan, som du ej kan känna ännu, en verklig *enhet*; hvarförutan, de nyare må säga hvad de vilja, om ock ett epos, såsom de fatta det, dock aldrig en episk dikt eller blott en dikt i allmänhet är möjlig. Det, som mest bekymrar mig, är, utom mina egna otillräckliga och endast stundtals verk-samma krafter, det *prosaiska* i ämnet, oaktadt den poetiska tiden, det modernt-historiska deri och versarten, den olyckliga, hoppande, »holpernde», som tysken säger. Så länge jag sjelf läser den som prosa, tycker jag den går an, och det har bedragit mig; men hör jag andra skandera och hacka och rådbråka den, blir jag alldeles ense med dem, som säga att den ej passar för vårt språk. För öfrigt har jag märkt att äfven latinska hexametrar läsas orätt af de flesta, till och med de största latinare. Antingen skandera de som en skolpojke på fingrarne eller läsa de dem såsom den latinska prosan läses af dem, nämligen att korta stafvelser läsas som långa. Men jag tror, att (vi) muntligen talt derom.

Förlåt detta oläsliga och långa bref dess sista oförut-tänkta utväxt. Du och Leopold äro de enda, som tyckts *intressera* sig för mitt försök, ehuru ganska många *kompli-menterat* mig deröfver. Allmänna och obestämda kompli-menter får man nog höra, men sällan ett ord, som ger att tänka på.

Att besvära en sörjande fader med detta, vore oförlät-ligt, om det ej möjligen kunde vara en distraktion, såvida du

både som poet och som svensk icke är likgiltig för ämnet och tar del i det halsbrytande försöket, af vänskap för din
tillgifnaste vän
Franzén.

Från L. von Engeström.

Stockholm d. 27 Febr. 1818.

Högädle Herr Professor!

Jag har hört att Herr Professorn en gång hade ärnat utgifva en recension öfver dansken Molbechs resa i Sverige, i likhet med Leopolds öfver Acerbi.¹ Sedan den numera är utkommen och dess innehåll lemnar öppet fält till en rättvis och sträng kritik, är jag öfvertygad, att Herr Professorn såsom svensk och såsom Sveriges snille icke uppger en plan, som, ehuru den icke kan öka det rykte och de utmärkta förtjenster, som Herr Professorn äger, likväl icke skulle blifva utan värde både för Herr Professorn sjelf, regeringen och svenska nationen. Den skulle blifva en minnesvård af Herr Professorns patriotiska tänkesätt, som straffar en utlännings djerfhet, hvilken skildrat lika okunnigt som ointressant Nordens litteratur, Nordens berg och Nordens folk, för hvilket intet danskt hjerta klappar. Jag ger Herr Professorn äfven den försäkran, att regeringen skall derpå fästa sin uppmärksamhet och äfven lemna bidrag till dess tryckning.

Herr Professorn torde icke illa upptaga, att jag derjemte ber Herr Professorn med faderliga råd gå en ung Bildt tillhanda, som nu studerar i Lund och som jag såsom vän af hans far och mor skulle önska, genom sitt uppförande och sina kunskaper, vunne icke blott Herr Professorns utan äfven sina öfriga lärares bifall.

Med fullkomlig högaktning har äran förblifva
Högädle Herr Professorens ödmjuka tjenare
Lars von Engeström.

Från C. P. Hagberg.

Stockholm den 17 Mars 1818.

Min bror!

Emot dig hafver jag svårliga försyndat mig med min långvariga tystnad. Dagliga riksdagsgöromål, dispyter om bränvins- och näringsfrihet, diskonter m. m. hafva upptagit hela min tid. Likväl har jag fullgjort, hvad du i ditt sista bref ålade mig; jag hoppas, att icke många tryckfel skola finnas i ditt tal. Detta tal har gjort ganska mycken uppmärksamhet, och du skördar ett rättvist bifall af nästan alla läsare. Till och med akademisterna finna det förträffligt, då jag undantager en eller annan ensidig domare, e. g. Wallmark. Det var en ganska god sak att talet blef tryckt; ty det har verkat fördelaktigt på opinionen och kommer säkert att göra epok i vår historia literaria. Emellertid hafva de *agade gossarna* angripit dig strängt i Upsala Litteratur-Tidning.¹ Detta var dig icke oväntadt. Jag tror mig känna dig för väl för att frukta, att du lägger detta på sinnet. Du behöfver blott svänga din gissel öfver dem, för att bringa dem till blygsel och tystnad. Om du finner för godt att visa lejonänderna åt mössen, så kan du till mig sända din replik, då jag vill besörja dess införande i Stockholms-Posten. Något måste du väl svara på det oförskämda anfallet, isynnerhet för *deras* skull, som äro svaga i tron, och som, utan eget omdöme, hålla med den som har sista ordet. Häromdagen hörde jag med glädje, huru Wallin gaf hundsus åt Afzelius, som började grymta öfver ditt tal i en societé hos Hedrén. Wallin försummar icke något tillfälle att göra dig rättvisa och försvarar dig öppet och tappert, så snart någon vågar öppna sin mun till tadel. — Allmänna omdömet om ditt tal är likväl högst fördelaktigt, och Wiborg har ovanligt god afsättning derpå. Det har blifvit ett talämne i de förnäma kretsarne, och det hör till den goda tonen att köpa och läsa det. Statsrådet grefve Mörner har deraf citerat flera

ställen i ett tryckt riksdagsmemorial.¹ Recensionen i Stockholms-Posten är författad af doktor Åström.²

Dina vänner hafva mycket funderat på att för dig få en stol i Svenska akademien.³ Wallin är i den saken mycket verksam. Utgången är likväl ännu mycket problematisk, i anseende till vissa mellankommande omständigheter, som likväl icke på minsta sätt röra din person. Blifver utgången icke efter dina vänners önskan, så kan jag likväl, på min heder, försäkra, att orsaken dertill icke är något slags missnöje med ditt tal hos vederbörande, utan en tillfällighet, som jag nu icke får omtala. Då valet är förbi, skall du erhålla upplysning om alltsammans. — —

Tuus

C. P. Hagberg.

Från N. v. Rosenstein.⁴

(Odateradt; Mars 1818.)

Det är med förlikande af Tit. vänskap och hederliga tänkesätt, som jag dikterar detta och det för dess egen sväger, min pålitlige kamrat.

Jag får börja med att uppriktigt tillstå, att jag hade önskat att allt lekande och som kan få anseende af plaisanterie vid det verkliga allvarsamma tillfället varit borta: men det är så fullt af imagination och geni, att åtminstone jag ursäktar det, helst jag medgifver att sjelfva ämnena fournerade anledningar dertill.

Dernäst bör det förlåtas en gubbe, att icke lätt ändra hvad man genom hela lifvet tänkt och ännu tror rätt. Jag medgifver att det är 17:de seculum, som gjort det mesta för det jättesteg, menskliga förståndet gjort — Baco, Newton, Locke, att förtiga andra; men tillika tror jag, att Tit. ej gjort 18:de seculum nog rättvisa. Den ofantligt store Voltaire, alltid sann i uttryck och argumentation, äfven då han har orätt, i univer-

salitet öfverträffad af ingen, om icke af Aristoteles; den vidsträckte Montesquieu; den lefvande och liflösa naturens utforskare Linné; alla dessa stora kemister — Sydenham hörde, om jag rätt minnes, både till 17:de och 18:de seklerna, men alla medici tillstå, att emellan honom och Hippokrates är nästan ingen att nämna och efter honom knappt någon att ens vid honom likna i att hafva observerat —; lägg härtill Haller, Morgagni, Vicq d'Azyr, ett förtiga flere, Franklin, Euler, Lagrange, Laplace, d'Alembert i matematiken och äfven i det ekonomiska, icke briljant för imaginationen, men nyttigt för samhället, hvilka män! — Men jag har orätt att tala om hvad Tit. känner och förstår bättre än jag. Jag medgifver att Tit. erkänt seklets värde i det praktiska, och äfven medgifver jag detta seklets lättsinnighet i flera fall, men männe derföre det icke nog strängt bedömes af Tit.? Sträfvandet att göra människorna lyckligare, den amerikanska revolutionen, äfven den franska i sin början, hedra detta tidevarf; och tvenne saker äro ostridiga: att aldrig något tidevarf människorna varit mera lyckliga eller kanske rättare mindre olyckliga, krigen mindre förödande, lagarna mera billiga. Så var det verkligen, och ännu bättre hade det blifvit, om icke franska revolutionen brådstörtat. Likväl, männe denna revolution har varit utan all nytta, och männe icke det 19:de seklet har att tacka densamma för sina frihetsprinciper och för mycket af det goda, som man försöker att göra? Hufvudkaraktären af detta sekel, i anseende till menskliga förståndet, var att icke tro sig veta mera, än man verkligen vet, det vill säga, det man kan bevisa, hvilket åtminstone är det säkraste, ty allt det obevista skall vackla, ombytas och slutligen plötsligen falla.

Jag slutar med en kanske vågad reflexion. Männe icke sjelfva England, detta nästan ensamt i Europa rätt bestående land, har att tacka sin sunda, sin Bacoska och Lockeska filosofi för sina stora fördelar,* äfven i politiskt afseende? Imagination är bannlyst från alla rådslag, öfverläggningar och i det mesta från sjelfva parlamentstalen. Förnuft, bevis, kall öfver-

läggning äro der och i Amerika allt. Imaginationen är lemnad ostörd i sitt område, konsterna och les belles lettres. En jemförelse emellan det flyktiga Grekland och det kloka Rom lemna ur historien nya bevis för min tanka. Det olyckligaste af allt, åtminstone här i Sverige, är efter mitt begrepp sammanblandningen af filosofi, religion, poesi och konst. Jag säger om våra själsförmögenheter såsom C. Claudius om stånden i Rom: *ita liberam civitatem fore, ita æquatas leges, si sua quisque jura ordo, suam majestatem teneat.*

Då Tit. nämnt det 19:de seklet, har Tit. verkligen rätt, att det är för tidigt att berömma detsamma; men manne icke Tit. bort ihågkomma, att tvenne stora länder af det upplysta Europa, Frankrike och England, på intet sätt antagit den nya filosofien, föga af Kants och nästan intet af dess efterträdares, åt hvilka man har sagt mig, som icke har tid att läsa journalerna, att man i dessa länder skrattat? Jag vill ock tro eller smickrar mig att tro, att Rhenströmmen och Kanalen förblifva hvad de varit, mensklige förståndets gränsfästningar. Jag talar ej om den nyare filosofien, som jag så ofullkomligen känner. Kant har rätt att skilja emellan sinnenas intryck och den förmåga, som gör att vi raisonnera — och detta hade Condillac, ehuru icke så väl, redan gjort. Men sjelfva denna förmåga — känna vi af densamma annat än verkningarna? Om det öfriga vet jag blott, att de tvista, afvexla hvarandra, föga förstå hvarandra, samt att postulater såsom bevis icke äro några bevis, och att pantheism och atheism äro föga skiljda.

Nu till religiositeten. Jag medgifver att den synes hafva succederat 18:de seklets fritänkeri; men hvad är detta hos de flesta regenter och förnäma annat än en inverterad följd af revolutionen? — Med folken är det ungefär detsamma, och katolicismen återkommer nästan sådan den varit. Allt sedan reformationen är England det land, der den sanna kristna religionen, oakadt de farligaste fiender, Tindal, Chubb, bestått oförändrad i det hufvudsakligaste. Hvarföre? Emedan den hufvudsakligen är bygd på revelation och förstånd med få pränotioner och, till

metafysik, den Heliga Skrift. Hvad som skall blifva följderna af den religiositet, som man här vill bygga på metafysik, imagination och känsla (den senare likväl icke utesluten, men styrd af förnuftet), vet jag icke. — — Jag fruktar ett gruffligt återfall till irreligiositet och skepticism, men önskar att miss-taga mig. Det sanna är det enda som står, men jag är ej intolerant i någonting. Res humanæ circulum habent, ergo habeant.

Jag har haft kanske en dårskap att vilja tro på filosofiens och politikens stadgande. Ett vet jag likväl för mig vara *stadigt*, min aktning för *snille* och förtjenst samt mina tänkesätt för mina vänner. Detta torde ursäktas den frihet, hvar med jag skrifvit. Vale et ama!

Tuus ex asse

N. v. R—n.

Från A. Wiborg.

Stockholm den 22 Maj 1818.

S. T. H.

Jag vill ej tillämpa det gamla: hanc veniam damus etc. till vår korrespondens, men jag hoppas, att Tit. har den godheten att göra det, och för öfrigt i den, som i allt annat, har benäget öfverseende med mig.

Sedan jag läst recensionen af Tit. tal i Sv. Litt. Tidning till slut, fann äfven jag det vara nästan löjligt att vilja svara derpå. Den har sin dom med sig. Hvilken författaren kan vara, vet jag ej ännu, men att han anser sitt opus för ett chef-d'oeuvre, kan jag sluta deraf, att det säljes särskildt från den öfriga tidningen. Det får dock ingen köpare, och den hämnd, Tit. sjelf önskar sig på författaren, kommer visserligen att drabba honom. Öfverallt, hvart jag skickat Tit. tal, har det blifvit med förtjent lof emottaget, och blott jag hunnit sprida den äldre upplagan litet mera, skall jag genast föranstalta om en ny, om den ock skulle blifva blott fjerdedelen så stor som den redan tryckta. Der talet, åtminstone i bokhandeln, minst

prisat sig, är Upsala, ty der hafva ej 200 exemplar blifvit sålda, och den ena af bokhandlarne derstädes hade för en tid sedan ännu 30 ex. kvar af de 100 han fick. Ifrån ingen har jag fått liquid för hvad jag skickat, men i afräkning på hvad jag sjelf försålt sändes innelyckta assignation, 150 r:dr banko, på hr Retzius i Lund, den han tvifvelsutän snarligen honorerar af de medel, jag hos honom äger innestående. Mätte äfven detta vara en uppmuntran för Tit. att skrifva mera för allmänheten eller låta den få del af hvad Tit. redan skrifvit! Man frågar mig ofta, om ingen samling af Tit. skrifter är att förvänta, och jag ger till svar det halfva tröstande löfte, jag en gång fått, att en sådan är att förvänta. Dröj icke dermed för länge. Om Tit. skrifter gäller välgörenhetens valspråk: *qui cito dat, bis dat.*

Sjunde häftet af Iduna följer härjemte. Jag såg Tit. deri införda åtta stycken¹ med en viss jalousi, men var ändå glad att hafva fått förtjusas af »Polar-resan» och »Ättehögen». Så dristiga och sublimes bilder, så renad nordisk fantasi fick ingen annan af våra skalder. Denna röjer sig äfven, mildrad af saken och ömheten, i grafskriften öfver herr Bildt,² hvilken genom sitt behag väckt ett lifligt deltagande för den person, som lyckligt för sig, men beklagligt för sina anförvandter, blef dess ämne.

»Fadern» och »Obeliskens»³ äro af prof. Franzén. På Tit. ord skall jag påminna honom om recensionen af Iduna. Han skickade mig ännu ett »Fragment», men tog det åter, emedan det hade rapport till reformationen och han ansåg det komma post festum.

Ja, Tit. må väl kalla Geijers tal⁴ en predikan. Tänk, att sällan har jag varit så dupe af min väntan, ehuru mycken förtjenst hans tal än må äga. Men då jag slukade Tit. tal från första raden till den sista, läste jag tåligt och långsamt igenom detta och gaf mig god ro att hvila vid de stationer, talaren utstakat. Och hvad vill han med all sin fromma andakt? Om han talat på Trädgårdsgatan,⁵ hade det så kunnat vara. Han behöfver sitt namn åt talet; Tit. skulle hafva fått ett af sitt.

Prosten Aspelin ärnar ge ut ett häfte poemer och har för en månad sedan lemnat mig manuskriptet dertill.¹ Troligen faller jag i disgrace för det jag icke visar den brådska dermed, som han önskar eller kanske tror dem förtjena; men jag har ingen tid för dem, förr än riksdagen är slutad. Icke heller har jag varit nog lycklig att träffa honom, för att göra min ursäkt, och han, som kunde dagligen träffa mig, söker mig icke, jag vet ej hvarföre. »Jomsvikingarne» äro intagne, Tit. ömdöme till trots; skälet har jag ej nu i minnet, men svagt var det. För Svenska akademien blir väl han ingen farlig competitor, men här har uppstått ett annat snille under grefve Flemings skydd, hvilket torde blifva farligt för både Tit. och andra. Jag menar sjukhusdirektören Kullberg, förut känd såsom usel öfversättare af en hop dåliga romaner, tryckta hos Lindh i Örebro, men som nu slagit sig på att öfversätta teaterpjäser, som berömmas i Allm. Journalen, och sträfvar att blifva hofpoet. Hvilken skandal, att en sådan skall få skrifva ord till musiken vid konungens kröning, att, såsom Wallin sade, sjunga in en ny dynasti på svenska tronen, och hvars usla folksång (se härjemte) uppföres sollennement på teatern!² Den hade dock der icke större framgång, än att, när den var slutad, begärde publiken den gamla, och da capo på den.

Den andra sången är af Wallin, hvars predikan på klagodagen jag äfven låter medfölja. I afton predikar Wallin öfver Drysén, och man hoppas allmänt, att han nu skall kvarblifva här, såsom pastor primarius, Hedrénoten till förargelse.³ W. önskar detta sjelf, och jag anser det såsom en lycka i flera afseenden, för religion och kyrkoordning, för presters bildande och allmänna uppfostran och för sjelfva det tempel, af hvars 18 pelare han är en. Blom behöfver en, som genom öfverlägsenhet i snille kan qväsa hans moquerie, och Leopold att visas tillhätta ef en independent man.

Förlåt mitt slarf. Med största högaktning

Tit. ödmjuke tjenare

A. Wiborg.

Från J. O. Wallin.

Stockholm den 7. Augusti 1818.

Min redlige vän och broder!

— — Jag har på sätt och vis varit villrådlig om hvad parti jag skulle råda dig att taga i afseende på lymlarne. Det har jag väl funnit, att du sjelf ej kunde inlåta dig med dem i någon avis-kalabalik, men jag hade med några andra varit frestad att tillstyrka, det du, vid en ny upplaga af talet, skulle låta några goda ord medfölja, hvilka naturligtvis skulle längre tid och vidare omkring blifva lästa och behjertade, än om de stått i ett förgängligt tidningsblad, som läses för dagen och är glömdt dagen derpå. Men just denna sista omständighet gör, att, då jag nu, uppmanad af ditt sista bref, måste svara dig något, tror jag mig rent af böra både afstyrka dig sjelf och mig och andra att vidare direkte vidröra den der saken, ty, uppriktigt sagdt, äro begge kritikacklerierna längesedan glömda, då ditt tal läses och skall läsas med samma nöje och intresse i landet. Utomdess inträffar här, att icke många läst någondera recensionen; icke den i Upsalabladet, emedan sjelfva tidningen är för de flesta okänd; icke den i Journalen,¹ emedan den var för lång och för tråkig. Af de få, som läst draflet, hafva ock åtminstone $\frac{3}{4}$ varit så beskaffade, att de dels varit dina och den goda sakens hjertliga vänner, dels råkat, innan recensionerna funnos, yttra sig högt i den allmänna chorus till ditt tals pris och lof, så att de äfven för skams skull ej nu mera kunna återtaga sina ord. Detta är ett faktum, som du kan bygga på. Usus hujus articuli practicus är den, att icke ett ord i direkt rapport till den saken bör skrivas af dig, icke heller af dina vänner, emedan det dels icke behöfves, dels endast skulle lemna ett önskad, eljest vägradt tillfälle åt ovettet, att få åter rita ut och i alla fall hafva sista ordet. Så har ock jag alltid förhållit mig vid de flere attacker, jag mottagit, och derpå har jag ej förlorat. Din reputation, min

broder, är så fullväxt och stor, och den goda sak du förfäktat har redan en så deciderad öfvervigt i den verkliga opinionen, att hvarken du eller saken har något men att befara af detta stillatigande. — De goda tankar, du yttrar om mig, kan jag ej underskrifva, utom i afseende på min goda vilja. Denna skulle gerna varit till din disposition, men här, som sagdt, behöfves det icke, och tro mig! du har ingenting förlorat, men snarare vunnit, emedan de i denna tidens krisis rättstående ej förut haft tillfälle att se din stora förmåga under denna synpunkt; de hafva nu sett äfven detta, och äro nöjda. — Vill du annars vid något tillfälle antingen göra dig lustig på uslingarnes bekostnad eller gifva dem ett allvarsamt slag vid örat, det stånde dig fritt, det stånde allom fritt; men ett sådant tillfälle behöfver ej sökas; det må komma ex improviso, och det kan ej uteblifva i sinom tid!

En sak till bör jag nämna, för att ännu lägga en liten vikt på min mening om denna affär. Ett rum är nu åter ledigt i akademien genom h. exc. Oxenstjernas död. Man vet ej hur herrarne ämna, men, utan att förråda någon hemlighet, torde jag böra säga dig, att de sedan sista valet blifvit litet varskodda, och det skulle väl vara kuriöst, om du nu äfven kunde förbigås, i synnerhet om valdagen, som jag hoppas, inträffar före min afflyttning. Men skulle nu emellertid en tidningsbatalj uppstå i den omrörda saken, som redan så fredligen gått i det tysta, så vet man ej huru den lilla ilskan skulle kunna draga sitt parti deraf till någon din ögonblickliga nackdel. Derföre — ur detta och flere skäl: *altum silentium*, till dess vi framdeles få vidare rådgöra!

Helsa Agardh! Hagberg mår bra.

Din i döden

W—n.

Från A. C. af Kullberg.

Stockholm den 5 Nov. 1818.

Min hedersvän och bror!

Ändtligen får jag göra dig en gratulation, som dröjt bra länge på vägen mellan Stockholm och Lund, dit den borde anländt för mera än år sedan. Nu har jag likväl, innan jag utsäger denna gratulation, både lust och skäl att i så mått förändra densamma, att jag lyckönskar Svenska akademien, som fått dig till ledamot efter h. exc. grefve Oxenstjerna. Ingen är mera glad deråt än jag, ty jag vet, hvad just du derstädes behöfs. Det är bara dumt, att du skall vara 60 mil från åte-
len, dit det numera icke är så lätt att församla örnarna.

I går var valet, som var så unanimit, att icke en enda röst af när- och frånvarande gick dig undan, och med denna post har du säkert officiel bekräftelse om Hans Majestäts nådiga sanktion derå. Jag kommer således i ogjordt väder; men då jag så länge önskat mig ett tillfälle att direkte på dig sjelf få öfverflytta den kommunikation med din person, som jag förut endast medelbarligen skaffade mig genom Tit. Lundblad, så länge han fans här, så tyckte jag nu vara tempo, att ta bladet från munnen och ställa min egen lilla individu i en närmare berörande rapport med ditt gamla vänskapliga minne.

Kom nu snart hit och tag ditt inträde! Jag är ännu icke af den surmulna mening, att akademien, durch, måste ramla, för det den ena efter den andra af de gustavianska pelarne falla undan. Om de, som inflickas i stället, icke just äro af hvit utländsk marmor, behöfva de derföre icke vara tegelsten. Här fins ju porfyri i landet, och den blir nog slipad, bara den får afsättning.

Vidare i texten en annan gång. Nu till ändamålet med mitt bref, som var att försäkra dig — liksom det behöfdes —

om den oföränderliga vänskap och tillgifvenhet, hvarmed jag
 lefver

din uppriktigaste vän och tjenare

*A. C. Kullberg.*¹

Från J. Adlerbeth.²

Stockholm d. 29 Januari 1819.

Min käraste bror!

Hjertlig tack för ditt vänskapsfulla bref af den 21. För sent fann jag deraf, hvad jag förut icke kunnat ana, att du önskat blifva utgifvare af min sal. faders Ovidianska öfversättning. Hade du blott härom gifvit mig en vink, då du efterfrågade om öfversättningen var fulländad, hade jag naturligtvis med största glädje gifvit dig detta förtroende. Nu kunde jag ej göra det, då jag trodde mig med säkerhet inse, att dina trägna göromål såsom professor skulle åtminstone för en längre tid hindra dig att genomgå ett arbete, som icke är af obetydlig vidd, och hvars enlighet med sitt original måste steg för steg noga undersökas. Vid detta förhållande ansåg jag bäst att vända mig till d:r Franzén, hvars tid är vida mindre upptagen. Hvad åter angår Geijer, så kunde han väl icke komma i fråga, då man betänker att utgifvandet af *Scriptores rerum Suecicarum* (andra delen) och Thorilds skrifter, utom hans föreläsningar, alldeles göra för honom omöjligt att nu dela sig åt andra sysselsättningar. Då jag så högt önskar att af dig se en minnesvård resas åt min sal. fader, har jag deremot trott att ett tjenligt tillfälle dertill skulle erbjudas, då af hans öfversättningar från Virgilius och Horatius en ny upplaga innan kort torde komma att utgifvas. Ville du åtaga dig att då genom ett företal lifva minnet af den bortgångne fadren för vår metriskaldekunst, så gjorde du mig det största vänskapsprof.

Landshöfding v. Rosenstein har blifvit af mig erinrad om angelägenheten af grefve Oxenstjernas biografis öfversändande;

hans svar var, att hans hos den affidnes son flera gånger derom gjorda påminnelser skola förnyas. Angående tiden för talet, beror dess bestämmande helt och hållet af dig sjelf. — I sammanhang härmed bör jag för dig nämna, att de älskvärda egenskaper, som utmärkte grefve Oxenstjerna, gifvit honom ett rum bland min sal. faders förtrognaste vänner. Sjelf närvarande, då min sal. fader mottog tidningen om Oxenstjernas död, kan jag intyga, huru djupt den smärtade honom. Sorgen och saknaden uttryckte sig genast i den sång, som åt den aflidne egnades af hans efterlevande vän; och under den tid, som för min sal. fader ännu återstod, kunde han icke upphöra att sörja grefve Oxenstjerna.

En erinran, som jag äfven anser mig böra göra, är, att grefve Oxenstjerna, ehuru sjelf uppfödd under franska former, var en af våra liberalaste vitterhetsidkare. Han fördömde och berömde aldrig uteslutande. Att hans bildning icke var ensidigt fransk, bevisas bäst genom hans öfversättning från Miltons *Paradise Lost*, så skiljaktigt från alla franska konstalster. Af »Iduna» var han en oförstäld älskare, Euphrosynes verser i Poetiska Kalendern gaf han sitt bifall o. s. v.

Biskop v. Rosensteins val till ledamot af Svenska akademien anser jag för nästan afgjort.¹ Jag finner äfven inga, utom honom eller statsrådet Skjöldebrand, på hvilka akademien kan tänka, då *den* eller rättare dess flesta ledamöter synas föresatt sig att utestänga Geijer, hvilken de ordentligen frukta, emedan de ej förstå hans djuphet.

Helsa mina vänner oändligt från
din redlige broder

Rolfr.

Heij!!

P. S. Att stycken, förut införda i »Stockholms-Posten», sedan införas i »Iduna», går väl an, men bör dock ske så sparsamt som möjligt.

Från F. M. Franzén.

Kumla den 16 Februari 1819.

Bäste vän!

Det höll på att gå med mig nu såsom i fjol, då jag fick ditt för mig i så många afseenden högst intressanta bref, att jag nämligen, med all föresats att skrifva, uppsköt dermed den ena postdagen efter den andra och slutligen tänkte: jag skall dröja dermed, tills jag en morgon vaknar med särdeles godt lynne och jag ej ser något nödvändigt göromål. Då skall jag utgjuta mig öfver många ämnen och en gång skrifva något som kan löna mödan att dechiffra. Men denna morgon kom aldrig i fjol, och jag har allt skäl att frukta, att den ej kommer i år heller. Derfor gör jag nu på mitt vanliga sätt att rafa ihop i största hast några oläsliga rader, blott för att tacka dig för dina bref och allt det vackra, jag i »Posten» fått läsa af dig, och särskildt för . . . * *Sången*¹, som jag var glad att träffa i Stockholm[s-Posten] såsom en gammal intressant bekantskap. Du har visst rätt att den eviga klagan är en otacksamhet af *skalden*, äfven af *menniskan*, helst då hon är ung ännu. Jag hörde någon säga, att det är en dålig predikare, som endast *rör* och nedtrycker. Han bör upplyfta och *uppbygga*. Detsamma gäller om skalden; och det är derföre jag tycker så mycket om en viss mans sånger. Ehuru litet jag sjelf kan medverka till det ändamålet, anser jag likväl, såsom du, det vara det rätta. En sorgsen bör likväl ha rättighet att utgjuta en klagan af det slag, som röjer endast ett öfverfullt hjerta. När detta är uttömdt, bör man börja att sucka i tysthet. Af Grafström blir säkert en verklig skald. Han är det redan i många af sina stycken.

Ditt inträde i Svenska akademien har varit ett mål för min önskan och mitt hopp vid trenne ledigheter förut. Du känner sjelf huru det tillgätt, att det då icke uppfyldes. Den mellersta gången kunde jag ej undgå, att i fyra rader, som jag skickade till Stockholms-Posten, uttrycka min känsla.

* Oläsligt.

Kanske de undflytt din uppmärksamhet: jag skall därför skriva dem här, efter de nu mera betyda ingenting:

Obeliskén.

Den sköna stoden, hel ur berget skuren,
fick han ej rum i templets pelarrad?
För hög dertill, han ställes utom muren,
en ensam prydnad, sedd kring land och stad.¹

Du torde hört om en scen i akademien, ehuru den är och bör vara en hemlighet. Det vissa är, att R[osenstei]n mente dig väl, och att det kom från högre ort. Skada att du ej kan bo i Stockholm. Akademien behöfver dig väl.

Har du sett »Svea», den nya tidskriften från Upsala? Jag har sett den, men ej läst den ännu. Den tyckes begynna grundligt med svenska *jorden*. Dock kommer snart Hæffner med något klingklang.² Det vore skada, om en god idé, och under ett namn som bör förena alla sinnen, samla för vetenskap och konst allt det viktigaste hos oss frambringas, med undantag nämligen af sådant vetenskapligt, som är *blott* för de lärde — ej blifver understödd och fullföljd. Sverige har ej råd att underhålla många tidskrifter. De få som finnas, borde ha mycket mera lif.

— — Jag tar för afgjort, att du reser denna väg och helsar på mig. Jag kan ej tro, att du skulle göra mig den *sorgen* (det är rätta ordet), att fara mig förbi. Det är gånås så få, man kan af hjertat älska och värdera och sluta sig till utan förbehåll och fruktan. Också förlorar man i denna tid ganska lätt sina vänner endast genom missförstånd och sqvaller. Hvad dig angår, så säger mig en känsla, som kommer jag vet icke hvarifrån, att jag aldrig kan förlora dig som vän, liksom jag aldrig kan upphöra att tänka på dig med två, som det tyckes, stridiga känslor: den som man har för en genius, en varelse från en högre verld, och den som man har för en [af] sina bröder och, att jag så må säga, lekkamrater. — —

Från A. Wiborg.

Stockholm den 23 Februari 1819.

— — Nekrologen öfver grefve Oxenstjerna uti Bihang till Sv. Litt. Tidning n:o 8 för förlidet år har Tit. tvifvelsutan sett. Flera uppgifter om honom kan jag ännu icke lemna, men jag skall oförtöfvadt gå med denna nekrolog till kammarherren grefve Gyllenborg och begära kommentarier deröfver, hvilka skola blifva Tit. meddelade. Landshöfding Rosenstein vore väl eljest äfven här en repertoar af underrättelser, men till honom har jag svårt att vända mig; han blir ock med hvar dag nästan mer och mer förfallen, så att man icke alltid träffar honom i den författning man önskade. Att för öfrigt uppgöra grefve O:s karakteristik förnämligast efter hans skrifter, blir visserligen för hans minne det bästa. Han var skapad endast för snillets yrken och umgängets finaste behag; häri låg hans sällsynta talent, hans ojemförliga, ofta nog långt drifna subtilité. Dessa, jemte hans namn, upphöjde honom i staten under Gustaf III. Från andra sidor betraktad, torde han blifva mindre lofvärd; hans godhet var mera svaghet; och om han än var öm make och far, hade den sistnämde (sic), såsom mig synes, flera anledningar att mindre sakna än begråta hans bortgång.

Svenska akademien har åter två ledigheter. Man har länge velat nämna biskop Rosenstein till efterträdare åt baron Adlerbeth, som lär någon gång hafva önskat detta val; nu torde man finna ärkebiskopens¹ plats mera passande. Huru Tit. tänker härom, kan jag alldeles icke gissa. Kanske har Rosenstein äfven i Tit. omdöme fallit så djupt, att han ej mer anses värdig någon distinktion. Jag älskar honom från längre tider tillbaka för mycket, för att kunna förlika mig med dem, som nu med allehanda skuggor vilja omgifva hans förut så berömda namn och sätta blott brist och fel, der de förut sågo idel fullkomlighet och förtjenst; och det förundrar mig, huru personer äfven af utmärkta egenskaper, som jag visserligen hög-

aktar, kunnat ifrån välvilja och vänskap öfvergå till ovilja och hätskhet. Af sådant blir aldrig den nämnde mannen kapabel.

På sitt sista har ärkebiskopen ibland annat begärt Wallin till predikant öfver sig och sjelf utvalt texten, Davids ord: »Du leder mig efter ditt råd» etc. Man tror, att han skall begravas om Söndag. Det arbetas redan starkt på att kunna utsluta Rosenstein från ärkebiskopsförslaget, och heldre än att rösta på honom väljer man antingen den visserligen högst förtjenta, men mot grafven lutande bräckligheten eller den okunniga myndigheten, eller illslugheten och listen till chef för religionens och lärdomens stånd; ty att på ärkebiskopsstolen upplyfta någon, som icke redan bär mössa, lär ingen försöka.¹ — —

Sändningen med Hagberg² var förträfflig. Gud vet, om Tit. skrifvit något så varieradt qvickt, så fint saltadt, som »Halkan». Mången sade: alltsedan Kellgrens tid har ingen sådan bit varit skrifven, och anonymiteten retade ännu mera begäret att få veta författaren. Hvar helst jag kommit, inom eller utom staden, har han blifvit efterfrågad. Med sista post gjorde d:r Franzén samma fråga och tillade: »jag börjar tro, att fru Lenngrens skugga går igen i Stockholms-Posten». En eller annan liten frihet emot språket, som puristen skulle velat klandra, blefvo behag, i stället för brister, och han vågade sig ej ut på halkan, för att icke dela de andra passagerarnes öde. — »Sången», i sitt slag, är lika härlig och skall, hoppas jag, medföra åsyftad verkan. — Men när skall man få alla dessa förträffliga alster af Tit. rika snille förenade? Fru Lenngrens äro nu under tryckning, och lyckligtvis blef icke Blom hennes företalare.³

»Balder»⁴ är af Valerius. Om han dermed icke inlagt stor ära såsom dramatisk författare, har han dock gjort vår teater och vårt publikum en stor tjänst deri, att han visat möjligheten att anbringa vår egen mytologi. Pjesen sågs med nöje, och mången, som aldrig tänkt kasta ett öga i Eddan, har nu läst den. Konungen lär ha belönt författaren med 1000 r:dr b.co.

Leopold har jag ej sett i år, men ärnar snart besvära honom med ett besök. Han hade en tid psalmboks-komitén samlad hos sig, och detta visste jag skulle vara ett nytt ovederläggligt hinder för honom att lemna mig 4:de delen af sina skrifter. Nya psalmboken skall nu vara under trycket. Jag har ej talat vid Wallin på länge; omnis in eo est. Geijer börjar nu snart tryckningen af Thorild. Hagberg är rask, och Ling, omgift, likaså.

Med utmärkt högaktning

Tit. ödmjukaste tjenare

A. Wiborg.

Från H. Järta.

Fahlun d. 5 Augusti 1819.

S. T.

Jag får den äran att härjemte återsända det förträffliga, sköna talet öfver Oxenstjerna och förklara min innerliga tacksamhet för Herr Doktors godhet att meddela mig det. Gerna ville jag behålla det längre, ty jag är ej mätt att hafva genomläst det endast tre gånger; men som posten härifrån till Carlstad går endast en dag i hvarje vecka, fruktar jag, att det kunde komma för sent, i fall det icke nu skickades. Bergshauptmannen Pihl har också läst detta tal och är, som jag, uppbygd och förtjust deraf. Kan det icke tryckas särskildt? Eller fordrar anständigheten ovilkorligt att det skall öfverlemnas åt allmänheten vederbörligen inpackadt i akademisk pappersspån?¹ Ingen tid är likväl att förlora, om man vill bilda ett sundt allmänt omdöme öfver vår vitterhet.

Ehuru jag fullkomligen gillar Tit. försvar för bilders användande äfven i vältaligheten, tar jag mig dock friheten att hemställa till Tit. egen granskning, om icke några af de bilder, som ifrågavarande talet innefattar, kunde till det helas ytterligare försköning bortfilas. Männe de icke på några stäl-

len äro onödigt fördubblade för att åskådliggöra samma idé, och manne icke der den skönaste och mest träffande skulle, ensam, göra en starkare effekt? T. ex. i teckningen af Gustaf III:s karakter ville jag vara nöjd att se diamanten lysa som en solitär och lägga undan den med blommor omvirade Herkulesklubban. Mumiers dans finner jag ej så roligt löjlig som koketteriet att blomstra med uppklistrade blommor o. s. v. Vissa af bilderna, t. ex. den om dykerierna, synes mig vara nog epigrammatiska. Jag har med ett litet frågetecken utmärkt de ställen, der jag funnit bildernas skönhet eller lämplighet tvifvelaktig. Tit. må pröfva mina välmenta dubier; litet gummi elasticum gör tillfyllest att förstöra uttrycken af dem. Jag är dock öfvertygad att Tit. icke illa upptager min uppriktighet härutinnan. Ett eller annat mindre vanligt ord förekommer ofta, kanhända nog ofta: t. ex. gestalter. Detta skall stöta den lilla kritiken, som ser genom mikroskop, för att upptäcka något klandervärdt.

Sedan Tit. *talat* för Svenska akademien, borde jag få göra mitt inträde der med en rättmätig tystnad.¹ Det är hårdt att ej få vara som Piron, »rien, pas même académicien». Af min upphöjelse till den akademiska äran resulterar intet, om ej det, att i en framtid någon fattig djefvul får svettas för det tal, hvaruti han skall bevisa, att jag varit en man af snille och smak.

Beständig tillgifvenhet och den största högaktning af Herr
Doktors och Professorns ödmjuka tjänare

H. Järta.

Från A. v. Helvig, f. Imhoff.

Berlin, 10. December 1819.

Ein gemeinschaftlicher Bekannter sagte mir, noch vor meiner Abreise von Schweden, dass die Uebersetzung, welche ich von Ihrem schönen Gedichte² gewagt, Ihnen nicht missfallen habe und Sie eine Abschrift derselben wünschten. Ueber-

häufte Geschäfte und schmerzliche Gemüthsbewegungen mancher Art verhinderten mich damals, Ihrem mir so schmeichelhaften Begehren zu willfahren. Neue Störungen, die mich hier erwarteten, sowohl als die billige Scheu, eine so unbedeutende Sache Ihnen zu schicken, hinderten mich ferner daran — doch ich kann unmöglich eine Gelegenheit vorübergehen lassen, welche sich mir durch einen Reisenden darbietet, welcher als ein Schüler Ihres genialen Berzelius, auf seiner Fahrt nach Stockholm auch Lund besuchen will.

Möge die beigefügte Uebersetzung, wenn auch spät, Sie doch von dem Werth überzeugen, welchen Ihr Urtheil für mich hat! Möge zugleich dieser Versuch nicht allzuviel bei näherer Prüfung von dem nachsichtigen Beifall verlieren, den er sich in einer flüchtigen Vorlesung gewonnen hatte! — Die Kürze der schwedischen Sprache macht jedes Unternehmen dieser Art sehr schwierig. — —

Wann kann man aber hoffen, eine Sammlung Ihrer sämtlichen poetischen Arbeiten zu erhalten? — Auch Ihre gehaltreiche Rede am Jubelfeste der Reformation hat einen Uebersetzer und dadurch in Deutschland die verdiente Würdigung erhalten.¹ Möchte bald die Zeit kommen, wo germanische Kunst und Literatur in Eins zusammenschmelzen und das Schwedische hier, wie dort über der Ostsee die deutsche Sprache, nur als ein bekannter Dialekt der eigenen erscheint!

Vom Norden her scheint die frische, lebendige Quelle aufzusprudeln, welche den theils versiegenden, theils labyrinthisch abgeleiteten Born unserer deutschen Dichtung freudige Nahrung in klaren, vollen Wellen zuzuführen bestimmt ist, nachdem wir vielleicht uns schmeicheln dürfen, dass der elektrische Funken des verwandten Genius diesen neuen Geistesstrahl aus den Schacht seiner schlummernden Tiefen geweckt hat. Ein allgemeines Hinschauen nach dem Norden deutet schon das innere Bedürfniss jenes erquickenden Hauches. Möchte auch dort sich jene liebevolle Hinneigung erhalten und mehren! Es gehört zu den lebhaftesten Wünschen, die mir für dieses Leben

übrig bleiben, das Meinige nach den geringen mir verliehenen Kräften zu einer Vereinigung beizutragen, welche allein es vermag, der germanischen Sprache und Literatur eine dauernde Form zu geben.

Nachdem ich mich fast ausschliessend in diesen letztverflossenen Jahren mit der Malerei beschäftigt — deren ruhig bildender Geist mir schon manchmal im Leben wieder Stille und inneres Gleichgewicht wiedergegeben hat — bin ich jetzt mit einem kleinen Werke lebhaft beschäftigt, was den Namen »Die Tage im Norden« führt und in einer Reihe solcher aufgehobenen Tage dasjenige einschliessen soll, was ich dort gesehen und als Eigenthümlichkeit des Landes und Volkes erkannt habe.

Vielleicht füge ich dieser Beschreibung einige Versuche hinzu, den Geist der vorzüglichsten Dichter Schwedens in einem ihrer individuellsten Gedichte bezeichnend darzustellen; und auf diesen Fall bitte ich Sie, mir »Skidbladner« unter Anderem zu dieser kleinen Sammlung beizufügen zu erlauben. Auch Ihr Gedicht »Pitt und Nelson« habe ich bereits viel früher, als es mir zuerst zu Gesicht kam, übersetzt. Es war mir damals als nationale Ansicht doppelt merkwürdig.¹

Möchte ich mich bald neuer Werke Ihres Geistes erfreuen und Sie, hochgeschätzter Mann, von der aufrichtigen Achtung überzeugen können, mit welcher ich die Ehre habe zu verbleiben — —

[*Amalie v. Helvig.*]*

Från A. Wiborg.

Stockholm den 21 December 1819.

S. T. H.

Surprisen och fagnaden af Tit. sista bref² egalerade hvarandra. En hägkomst af Tit. är en den största heder mig kan vederfaras. Också har sällan något bref kommit så i högönskelig

* Underskriften bortklippt i originalet.

tid. — Mer än ett år har jag väntat på en betingad och lofvad recension af Hammarskölds Grekiska grammatik; men det var min lycka denna gång, att löftet svek. Just som jag fick Tit. bref, fick jag äfven bref från Linköping med underrättelse, att H—d ärnade söka lektionen efter biskop W[allenber]g, som då var häruppe; och både korrespondenten och biskopen hänviste jag till recensionen, om de ville fullständigt inhemta kännedom af hr H—ds grekiska meriter. Efter den betan måtte han väl aldrig få någon Græcæ linguæ lektion, hvarken inom eller utom sitt stift. För öfrigt har denna recension gjort mycket nöje äfven åt personer, som icke kunna ett ord grekiska, och man anser hr H—d genom den värre krossad, än genom allt hr W[allmar]ks ytliga ovett. Med sin oafbaselighet är han dock lika fryntlig som tillföre.

D:r Franzén uppenbarade sig ej längesedan i »Kärleken» och i recensionen af »Gumal och Lina», tvenne presenter, han oförmodadt gjorde mig.¹ Under en resa till Vestmanland i Oktober hörde jag af Wallin, att han nu fullt och fast beslutat, att aldrig öfvergifva Kumla, utan begynna att ombygga sina kyrkor och i dem resa sig ett minne för sekler. Hans välvilja för alla släpper efter, så snart han hör att någon annan eftersträfvat det han önskar få. Emellertid lär han vara trött vid det gästgifvarelif han i Kumla fört, och detta, hoppas jag, skall göra hans föresats att der för alltid qvarstanna om intet. Icke heller tror jag att Wallin mycket uppmuntrat honom att söka Vesterås,² ty W. var sjelf mindre väl belåten med sin plats och sade sig hafva blifvit bedragen på de förhoppningar man hos honom väckt, hvarföre jag också hoppas, att han ger vika för Storkyrkoförsamlingens begäran, att han måtte ackordera till sig det återstående nådåret af fru Drysen. Sedan detta skett, skall jag dagligen be Gud om förlängandet af Murrays³ dagar, ty här är W. i många afseenden högst nödvändig såsom tuktomästare och ledare, inom och utom konsistorium, inom och utom Svenska akademien, med ett ord: allestädes. Kunde man vidare genom något underverk förflytta hit Tit. och Franzén, så hade Stock-

holm tillbaka äfven sin Kellgren och sin Oxenstjerna, och snillet och smaken skulle åter börja att fira sina fester med sin forna glans.

I går var jag ej uppe på Svenska akademiens högtidsdag. Man ser der blott hvad som är borta. Högsta priset fick en fuskare, en ex-löjtnant Lindeberg,¹ Wallmarks trogne vapendragare samt månads-recensent, och troligen har W. mycket bidragit till denna belöning, som likväl gafs blott med en rösts pluralité. — Förlidet år, vet jag, ville Wallmark draga Lundbladiska priset åt en annan af sina protégés, men då, den enda gång jag försökt, lyckades det mig att få det åt en värdigare.²

Leopold har jag väl sökt, men ej sett allt sedan han blef frisk, och jag uppskjuter mitt besök till nyåret. Jag är mera nyfiken än Tit. att få höra hvad han nu dömer om Atterbom, om ej en viss skonsamhet, en viss försigtighet utträngt bitterheten, om den skorrande tonen ej börjar likna en verklig »silfverton».³ A. har läst för prinsen mellan 5 och 6, men ofta stannat qvar en half timma och längre derutöfver, och man påstår i anledning häraf att prinsen funnit hans information intressant. L. måste således äfven börja gifva honom geni och talanger: regis ad exemplum etc. Nästa års Poetiska Kalender, som i prakt och tjocklek kommer att vida öfverträffa de förra årens, måste väl ock blifva lindrigare bedömd af W—k än hittills skett. Detta oaktadt kommer jag dock alltid att finna hans poetiska offer åt sin höga elev⁴ under allt beröm och skall med nöje endera dagen i Posten införa ett stycke i hans anda, på ett begripligt språk, åtföljdt af en temligen sarkastisk not.

Högaktning och förbindelse!

A. Wiborg.

Från densamme.

Stockholm den 11 April 1820.

S. T. H.

Med mycken fägnad har jag emottagit svaret till H[ammar-sköl]d och skall föra in det i »Posten». ¹ Det är visserligen långt, men ej för långt. Hvad helst som flyter ur Tit. penna tröttnar man aldrig att läsa. I detta skall ej blott språkforskaren, utan en hvar finna nöje. Den karakteristik, hvarmed det slutas, är skarp; kanske har alltifrån Postens början aldrig ett sådant stycke der varit infördt, men sedan dess har också aldrig en sådan författare funnits att betvåla. Det är horribelt! Men det är blixtpå blixtpå af snillet, knall på knall af den vredgade Gudens, hvars helgedomar man velat oskära. — Må det stå, orördt, till skräck och varnagel, till lärdom och uppmuntran. Intet ord förekommer deri, för hvilket verldslig domare kan tilltala. Hans plumpa pöbel-ovett har ju blifvit onäpst! Tryckningen skall jag begynna i denna vecka och dervid gå Tit. önskan till mötes, att icke intaga något annat i de nummer, hvori detta införes; men som jag icke vill dröja för länge, innan allmänheten får se slutet, så har jag tänkt att trycka ett eller annat blad på helt ark och då låta de heterogena sakerna utgöra ena hälften. Hvad korrekturen beträffar, tror jag det skall blifva öfverflödigt att dermed besvara adj. B[runius], som dessutom bor alldeles för långt ifrån mig. Numera van vid Tit. stil och med litet minne qvar af min forna grekiska, understödt af passabelt korrektors-förstånd, förmodar jag att jag skall taga mig fram på egen hand och lemna Tit. opus felfritt ifrån mig. Vid genomläsningen har åtminstone intet ord undfallit mig, hvarken i grekiskan eller svenskan. Exemplar skola erhållas. Den anonymité Tit. hittills haft, eller jag åtminstone sökt bevara, lär då icke mer behöfva iakttagas.

Med Börjessons »Skapelse» ² har jag svårt att förlika mig, änskönt Wallin yttrat derom nästan samma mening som Tit., och jag då borde jurare in verba magistris. Visst finnes der

en och annan sublim tanke, visst sticker der fram en och annan stråle af geni, men hvilken massa af skröp bortskymmer dem icke! Jag läste ock målningen af solens danande, men kom ihåg Dahls:

Hon är den blick du jorden skänkt,

och tyckte både den skapande och det skapade hafva blifvit för illa förfuskade. Blott leret återstod och den smetiga meniskohanden. Äfven har det stött mig, att fjerde sången, med undantag af sista raden i hvar vers, kan sjungas på en af våra psalmtoner, hvilket icke lär vara så tjenligt i ett half-episkt poem. Herr Anonymus har lofvat mig en recension deraf för Posten och jag väntar den sträng, men skall efter bästa vett söka moderera den.¹ Författaren har stor merit som predikant, och ärkebiskopen har rådt honom att vara nöjd med den ära, han såsom sådan kan säkrare förvärfva sig. Eljest lär han äfven i sitt predikospråk sträfva efter att vara ny och bruka förvända vårt språk, t. ex. i stället för att säga: tålig och förnöjsam, säger han: tålsam och förnöjlig o. s. v.

Recensenten af Poetisk Kalender² får jag ej nämna, och det roar mig, att han kunnat så tåga med sig sjelf, att Wallmark, som så gerna och mödosamt snokar efter författare till hvad som stått i Posten, icke kunnat få hans namn, utan af vanlig hätskhet mot Posten förgrymmat sig öfver en person, som, om han kände honom, han nu skulle bedja tusen gånger om förlåtelse. Något svar torde W. väl få, men han är också i vissa afseenden invulnerable. Dagliga umgänget med Hammar-sköld har smittat. — Ja, den stackars Euphrosyne! Hon har blifvit kränkt af Atterbom.³ På henne må man visst tilllämpa hvad en af våra äldre skalder säges hafva yttrat om en uppväxande, ehuru utgången bevisat motsatsen deraf: snart brann den svafvelstickan ut. De rätta namnen på de veder- och väderdöpta Vitalis och August⁴ mins jag nu ej i hast.

Det spriddes ut, äfven här, att L[eopol]d var död. Han har varit åter illa sjuk, i synnerhet i ögonen, och lär nu hafva alldeles förlorat synen på det ena. Om det andra är äfven

mycken fråga. Hvilken tid kan icke förestå honom, och huru skall han kunna bära en sådan olycka? Oaktadt en högst kruserlig billett har jag dock ej sett honom på länge. — —

Atterbom svänger sig ännu på slottet, under Tannströms och Skjöldebrands egid. Någon ville försäkra, att sjelfva majestätet låtit intaga sig för honom. Men ingen fara. Wallmark vänder nog om allting och ställer till rätta. Eljest säga Atterboms vänner, att hans resa gett honom en suffisance, som han ej förut ägde. Allt traits de genie.

»Engelbrecht» af Åkerhjelm¹ emottogs med ofantlig applause; men dess reputation har mycket sjunkit. Som jag ej var i stånd att få plats de första gångerna den gafs, så har jag sedan ej gått derefter, och nu hör jag: »der äro longeurer som äro fasliga; der är ingen aktion mer än på två ställen: när dalkarlarne vilja ha Engelbrecht till kung och när han mördas; ämnet är patriotiskt, språket vackert, sentimenterna upplyfta, Åbergssons spel förträffligt m. m.; men ni går inte och ser den andra gången.» Ling skall hafva fått 400 r:dr b:ko för sin af Åk[erhjel]m, fastän den icke kunde spelas; men den lär vara nyttjad som stomme. Någon sade att grunden i Engelbrecht vore af Ling, byggnaden af Åkerhjelm, inredningen af Granberg och rappningen af Wallmark. Man har ock sagt, att Lagerbjelke nu skall omarbete och upphjelpa den. Den blir som engelska språket. — »Persikan» var af Fr[anzé]n, äfvenså det förträffliga »Verldsljuset» och den fina allegorien »Sanningen och dess vänner». — Leopolds blindhet är nu ett förträffligt hinder för honom att utgifva sin fjerde del, hvartill han har öfverflödigt manuskript liggande. Med »Metamorphoserna»² avancerar det. Man börjar frukta, att utgifvaren icke träder i öfversättarens spår i samlandet af lärdom och förtjenst. Dock tviflar jag härpå. Wallin kommer ej hit, på stadig fot, förrän åt året, så få se, om icke någon sofver till sig stora priset i höst. »Du kunde väl be Tegnér, sade han en dag, att han ger dig sina stycken åt Posten, innan han lägger in dem i Iduna».

Horatii egna ord; förlåt, jag blott citerar.

Han har gett mig i år »Svensk ynglingasång»¹ och något mera.

I går tog ärkebiskopen inträde.² Hans tal var, som allt hvad han skrifver, jemnt och meningsfullt. »Det är icke Tegnérs tal», sade lagman Becker åt mig, och jag svarade: det är också hvarken lika ämne eller lika talare. »Ingen bild har ännu uppstått i min hjerna», har ärkebiskopen mer än en gång yttrat sig till mig; också var hans tal så bildlöst som möjligt. Af den, som älskar talaren så högt som jag, åhördes det dock med mycket nöje, och jag deltog lifligt i hans glädje att få så der offentligt hembära den rörda tacksamhetens okonstlade gärd åt sin morbror och störste välgörare. För gubben var ock den dagen fadershjertats högtid.

Härjemte en nouveauté af statsrådet Skjöldebrand.³ Han vill göra proselyter och efter regler hjälpa dem, som arbeta på vår språks förbistrande. Hvad det lider, blir det en licentia poëtica att skrifva korrekt, och prosan och poesien få hvar sitt språk eller hvardera sin deklamation. Pjesen kom ut i går, så att jag ej hunnit se närmare på den, men alla hans trochéer (s. 6) hafva fallit mig starkt i ögonen. Mycket kan dock blifva ett pedanteri.

Sedan jag nu redovisat för hvad Tit. åstundat veta, och hvarom jag till en stor del ärnat prevenera, om ej flera tillstötta ledsamheter under en tid nedtyngt mitt sinne och gjort mig ohägad att skrifva, återstår mig blott att utbedja mig Tit. fortfarande benägna hågkomst och betyga den uppriktiga högaktning, hvarmed jag tecknar mig

Tit. ödmjukaste tjenare

A. Wiborg.

Från densamme.

Stockholm den 5 Maj 1820.

S. T.

— — Herr H[ammarsköld] har då i dag slutat sin Eriksgata, åtföljd af det allmänna åtlöjet. I början tvekade man om led-sagaren; man gissade länge på prof. Höijer (någon gissade på biskop Wallenberg), men sedan sista scenen var gifven, försvann all tvekan. Nu kännes han igen, hette det; han disponerar om allegorier och metaforer efter behag och kan sammanbringa huru många han vill. H—ds bild står der nu, sade någon, så fast, att han blifver bestående. Jag har icke nämnt Tit. namn för någon, eller ens gifvit anledning att gissa på Tit.; sjelfva ärkebiskopen, som nyss hade läst Tit. inträdestal och fick läsa karakteristiken af H—d, frågade, utan att igenkänna stilen: »hvilken kan skrifva så qvickt?» — utan att få veta det. Men Fryxell kom en dag in och frågade öppet: »när kommer fortsättning af T—rs svar?» och då jag, etwas befremdet, frågade: T—rs? svarade han: »ja, den som aldrig så litet känner hans stil, igenkänner honom lätt.» Sålunda har man träffat den rätte. Tit. må derföre bereda sig på att få H—ds nya attack direkte på sig. Det betyder dock intet. Från schavotten kommer han aldrig, äfven med sitt stora pris i Viterhets-akademien, ehuru besynnerligt det kontrasterar mot allt det öfriga, till föga heder för dem, som tilldömde honom det.¹ — —

Från P. A. Wallmark.

Stockholm den 7 Juli 1820.

Min käraste broder!

Jag kan ej neka mig det nöjet att tacka dig för det vackra poemet i dagens Stockholms-Post.² Det kallar jag tala som det ägnar en akademisk fader och en Phoebi son — attribu-

tioner, dem du i detta poem mera än någonsin rättfärdigat. Jag är hjertligen glad att se dig icke mera höra till de ljumma och halfva, såsom jag trott — jag bekänner det uppriktigt — dertill föranledd af åtskilliga yttranden i ditt jubeltal; mindre för sjelfva sakens skull, som väl ändå, såsom hvarje annan god sak, skulle hafva segrat, än för din egen; det förtröt mig och det förtröt mig lifligt, att Tegnér genom en svag eftergifvenhet för mode-dårskapen i litteraturen skulle förlora något af sin storhet inför samtid och efterverld; och det är möjligt att denna förtrytelse hänfört mig till uttryck i recensionen af ditt tal, som kunnat väcka din kallsinnighet emot mig. Det skulle göra mig ondt, om den ännu fortfore.

Den kan eller bör åtminstone icke kunna göra det, om du annars inrymmer någon rätt åt sjelfförsvaret. Alltså —
veniam petimus dabimusque vicissim.

Din förträffliga recension och replik mot litteraturens Antæus har gjort en stor effekt; du har gjort med honom som Herkules med mytologiens: han har mellan dina armar i trots af sina knotor blifvit en *hachis* — åtminstone i alla upplysta läsares ögon. Han skall ha svarat, men jag hvarken har läst eller ämnar läsa det. En hel komité, bestående af Atterbom, Hammarsköld, Palmblad etc., har förenat sig till utgifvande af ett slags litterärt pasqvill på hexameter, som de behagat kalla *mina* (Markalls) *sömnlösa nätter*. Jag är dem visserligen förbunden för den omtanka de hysa för min sömn, men de hade ej derföre behöft regalera publiken med ett opiat mera. Emellertid befinner jag mig der i så godt sällskap, att jag gerna gör i detsamma hvad helst de behaga, och framför allt — föraktar pasqvillanterne. Leopold kallas *Polyhistorio*, du blott *Esaias*, Stjernstolpe *Asteriscus* o. s. v.

Men klockan slår och jag måste sluta. Jag gör det med förnyade tacksamhetsbetygelser för ditt sköna poem och med förnyad anhållan att få vara innesluten i din vänskap.

Din redlige vän

P. A. Wallmark.

P. S. Ville du skaffa mig en afskrift af din grafskrift
öfver Maria Pählsson¹ för en samlare?

Från F. M. Franzén.

Kumla d. Juli 1820.

Min käraste bror!

— — Min känsla för din förträffliga »Epilog» tänkte jag
uttrycka i ett slags recension och hade redan begynt den, då
Hagberg kom till mig och sade att hela poemet skulle tryckas
i Stockholms-Posten. Jag skall emellertid säga dig åtminstone,
hvilka ställen jag tänkte utdraga:

I ringa bilder har det högsta gått
— — — — — ledsaga henne.

Från Febus stammar han
— — — — — uppöfver stjernor.

Hvad dagens högmod — — —
— — — — — vinna slaget.

I Febi verld — — — —
— — — och solen, himlens snille, har gått ned.

— — — — — Ett minnets land
— — — — — klarna med dess himmel.

Naturligtvis skulle jag sammanknutit dessa utdrag med
någon prosa af egen fabrik, som skulle innehållit också kritik.
T. ex. jag skulle ha beskylt dig att sjelf, ehuru mycket du
förklarar dig emot den nya vitterheten, vara dess förnämste och
bäste representant, så vida hos oss en ny vitterhet verkligen
gifves; och jag skulle datera den litet längre tillbaka än Poly-
fems och Phosphori tider. Också skulle jag klandrat utfallet,
pag. 9, såsom dels nu mera onödigt, då det filosofiska skrytet
har tystnat, dels icke harmonierande med den öfriga lugna och
ädla, en promotor och lärare värdiga tonen.² Jag skulle dock
medgifvit att med hvad utsväfning som helst borde läsaren ej
anse bilden om »de vises sten, som sitter på Allfaders spira», för

dyrt betald. Den ibland flera andra skulle jag anført såsom bevis, att de bilder, med hvilka du slösar, med all sin glans dock icke blott pryda och förblända, såsom många låtsa påstå, utan säga mer än långa afhandlingar. För att vara en fullkomlig recensent, skulle jag ock mikrologiskt anmärkt, att lagerkransen ej kan ha *anor*, ehuru lagern kan ha dem, ej heller vara tillika *krans* och *ring*.¹ För öfrigt skulle jag väl medgifva, att du sjelf ger det bästa exempel af den »kraft och klarhet», hvarom du predikar, men sagt att du likväl ej står »som en Herkulsstod, på klubban lutad, höljd i lejonhuden» — utan snarare liknar Herkules, då han kastar i luften Lychos eller annars *leker* med sin styrka. — Men hvartill tjenar det att jag recenserar en recension, hvaraf det ingenting blef? För öfrigt är jag led på alla recensioner, nämligen att göra dem. Få har jag gjort och alltid af nödtvång. Här kände jag en oemotståndlig lust att skrifva en, som ej behöfdes. Den bästa recensionen var den, som verkligen stod i Posten och gjorde min onödig.

Att läsa recensioner, sådana som din af Grekiska grammatiken och i synnerhet svaret på antikritiken, är deremot något, som jag med all min fredlighet nödgas medge är innerligen roligt. Till slut tyckte jag väl, att du var för grym; men med Hammarsköld kan man icke ha medlidande, dels derföre, att han sjelf är känslolös för allting, dels efter han sjelf så länge ofredat andra och är, som du säger, (ofta i bästa välmening) ett verkligt skadedjur. Sedan Kellgrens tid har ingenting så qvickt blifvit läst i Stockholms-Posten eller något annat blad. Kellgren sjelf hade ej din styrka. Det är märkvärdigt, att äfven fruntimmer ej låta de grekiska glosorna afhålla sig från att läsa allt det öfriga. Det grundliga i allt, som rör sjelfva saken, sticker af på det fördelaktigaste emot det roliga i sättet att behandla personen. — Att det var din hand, fann jag genast af första sidan.

»Markalls sömnlösa nätter» har jag läst. Redan titeln stötte mig: deri ligger någonting af det slags satir, som du med all din

grymhet aldrig skulle skrifva. Äfvenså skulle du aldrig skrifva något sådant som »Markalainens födelse»,¹ icke heller dikta något så ohyggligt som Markalls affelse, ehuru fabeln om Leda kunnat gifva anledning dertill. Sjelfva hjeltedikten har visserligen mycken förtjenst: dock har sjelfva ämnet någonting så motbjudande för min känsla, att jag ej med något nöje kunnat läsa igen den. Besynnerligt nog har recensenten i Litteratur-Tidningen² anat att du skulle vara färdig att skratta sjelf öfver din rol, hvilket du tycks göra. Jag finner dock deri ingenting roligt eller qvickt. Åt några andra teckningar deremot har jag måst hjertligt skratta, t. ex. den af Posthumius Priseus och Markalls debatt med honom.³ Parodien af Homerus utgör utan tvifvel det bästa i hela sammansättningen. Få se, hvad Wallmark nu svarar med. Han tiger visst icke.

Atterbom, som nu dricker brunn vid Porla, besökte mig vid ditresan och blef hos mig några dagar. Hans umgänge är lätt och intressant och utan arrogans. Just som han var hos mig, kom posten med din »Epilog». Han läste den och erkände att den var ganska vacker; men anmärkte, att någon skugga måste ges jemte ljuset, att färgerna eljest skulle göra ingen verkan, att åtskilligt är af den beskaffenhet, att det ej kan göras dagsklart, och att han åtminstone med uppsåt icke söker mörkret. Jag tycker att han ej kunde säga derom någonting förnuftigare än detta. — —

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 14 Juli 1820.

Redlige broder!

— — Med stort nöje har jag läst din »Epilog vid magister-promotionen den 22 Juni». Skarpa batterier äro derigenom riktade mot nya skolans anhängare. Inom vitterhetens krigsteater är året rikt på träffningar. Den seger, Stjernstolpe tillignat sig genom förlöjligandet af våra nordiska myter (se

Markalls Journal n:o 31, 32), har blifvit motvägd genom ett verkligt nederlag för honom och Greklands samt Roms gudar i »Gudatvistens andra dag», hvilket skaldestycke, af en ung, men för öfrigt alldeles okänd författare, är ett i mitt tycke värdigt svar på tal.¹ Ehuru jag ej betviflar, att du redan läst det, öfersänder jag nu ett exemplar deraf, för att i dina samlingar förvaras. Styckets egentliga värde anser jag bestå deri, att ryttarne på den franska vitterhetens trämärrar blifvit slagna med sitt eget vapen, *det löjlige*, hvilket var det sista, som för dem återstod att använda mot Nordens urgamla myter, som de genom inga allvarliga deduktioner kunnat destruera. Beträffande åter Markall hafva hans »sömlösa nätter» här väckt verklig uppmärksamhet. Tusen gissningar kringlöpa om författaren, hvilken vetat att väl dölja sig. I förtroende sagdt, har jag flera skäl att tro krigsjustitiarijen Livijn vara skriftens egentlige fader, ehuru sannolikt flere samverkat till utförandet af stycket. — —

Din trogne vän

Rolf.

Heij!!

Från L. v. Engeström.²

Bellevue den 15 Juli 1820.

Högädle Herr Professor!

Återkommen från Loka skyndar jag att aflägga min stora tacksägelse för den mig öfersända vackra »Epilogen» och ännu mera för det hjeltomod, hvarmed Herr Professoren krossar sednare tiders orimliga och osmakliga med dumhet och högfärd blandade galenskap.

Jag har ännu icke hört någon beklaga Hammarsköld. Allmänheten synes sinnad att använda på honom tyska statsfältskären Nathorsts betyg om det sätt, hvarpå fordom tullfiskalen Liljesvärd blifvit behandlad vid ett beslag på Söder-

malm: att han fått braf stryk, aber doch icke så, att han ju kunnat tåle mera.

Med mycken högaktning har jag den äran vara

Herr Professorens ödmjuke tjenare

Lars von Engeström.

Från H. Järta.

Fahlun den 10 Aug. 1820.

S. T.

Jag tackar Tit. hjertligen för det vedermäle af dess hugkomst, som jag nyligen fått emottaga. Den sköna »Epilogen» har förtjust och det qvicka brefvet oändligen roat mig. Längre har äfven jag funnit tiden vara ond, och denna erfarenhet har lagt sig på min lefver. Men Herr Teologie Doktorn kan hvad ingen medicine förmår: återställa min blods omlopp. Var således ännu någon gång barmhertig mot en sjukling, som åtminstone har den förtjensten, att icke under svåra sonettkrystningar jämra sig offentligen öfver sina krämpor. De härröra också, Gudi lof, icke från »det mensklige förnuftets onanism» — det roligaste och tillika skarpast träffande som blifvit sagdt om den subjekt och objekt identifierande tyska metafysiken.

Jag har hittills ej haft ledighet att resa till Stockholm för att tala i eller för sällskap, icke heller att skriva det akademiska talet¹ färdigt. Någon gång i höst eller början af vintern torde det dock ske. Jag skulle medgifva att dröjsmålet är opolitiskt, om talaren vore någon annan än jag. Af mig, som ej är och ej gifvit mig ut för litteratör, har man ej rätt att vänta mycket, och mina gynnare vänta icke heller mera, än på sin höjd en nödtorftig akademisk svenska. Skulle nu det godas gifvare förläna mig derutöfver någon enda ljus idé, så blir man förvånad i samma mån, som man nu misströstar om min förmåga att sammansätta några fraser. Men detta frasmakeri förefaller mig ömsom så vämjeligt och ömsom så löjligt, att jag, för äckel eller skratt, icke håller ut med långa försök der-

till i sender. Jag hoppas ock, att det ofullkomliga verket af mina vakors timmar icke skall öfver mitt dolda namn sprida någon glans af kännares odelade bifall.

Visst är akademien frikostig, då hon ger guld för sådana poetiska sopor som herr Lindebergs.¹ Men hvad skall hon göra? Det negativa måste vara hennes första fordran. En enskild konstdomare kan berömma ett skönt stycke, oaktadt något fel eller något dristigt afsteg ifrån konvensansen. Akademien åter är en censur-anstalt. Hon skall tillåta på samma gång hon belönar. Derföre vinner man hennes pris med teknisk oklanderlighet — medelmåttans storhet. Af detta och många flera skäl tviflar jag, att en sådan stiftelse, sedan den en gång uppfyllt sin bestämmelse att skrubbhyffa språket, kan vidare blifva särdeles nyttig, men väl skadlig. Detta dock sub rosa, så att jag ej må anses för en falsk broder; det är nog att vara en oduglig.

Jag mera än någon har skäl att försvara den sena tryckningen af akademiens handlingar, och särskildt deras tryckning i massa. Huru skulle vi andra arma drängar komma till odödligheten, om vi ej finge åka bakpå med sådana hederliga herrar som Tit.? Det är sant, att efterverlden plär ej fråga efter de storas lakejer, men för dessa är det dock en tröst i lifvet, att tro sig också blifvit observerade, när vagnen stannar vid den eviga ärans tempelport. Hvarje femhundredetusende af Napoleons soldater fördrog med detta hopp nöden och mödorna. Och äfven oss bör man hålla vid godt mod, ty

härförarn ensam vinner icke slaget,
de djupa leder vinna det åt honom.

Utan skämt! Jag medgifver, att några få af de akademiska skrifterna bort tryckas genast, för att verka så mycket hastigare; deribland förnämligast Tit. tal, hvilket är lika intressant för samtiden som det blifver för kommande sekler. Men i allmänhet anser jag det icke vara onyttigt, att dessa arbeten hvila några år i akademiens gömmor, innan de öfverlemnas åt vårt vördade, fastän föga vörtnadsvärda publikum. En akade-

mist eller en akademisk prissökare må ej skriva för den närvarande dagen och med syftning till bifall af dess hjeltar. Detta skulle dock oftast hända, om skrifterna sändes till tryckeriet nästa morgon, sedan de blifvit upplästa. — Jag fruktar att akademien, mera än den redan är, blefve då en lindansarbana, der endast lätta och böjliga själar täflade, med små luftsprång och ledvridningar, att förlusta eller förvåna pöbeln. Min förtjenstfulle, men något ovige företrädare hade troligen ej lyckats deruti. Gillar Tit. vår medbroders, baron Lagerbjelkes jagt efter popularitet genom den skyndsamma tryckningen af ett temligen obetydligt tal, som han i tio år dröjt att hålla?¹ Huru diplomatiskt sökte han icke att cajolera dagens liberale och äfven i den första upplagan att vinna den nya skolans beskydd? Uti denna, ämnad att läsas i Upsala, gjorde han Creutz, Gyllenborg, Kellgren, Sergel o. s. v. till barn i konsten. Det var dock något för plumpt. Derföre inom åtta dagar en ny upplaga för äldre folk, hvaruti han lät oss ifrån män åter blifva ynglingar, det är barn på nytt. Men han vann sitt ändamål: han beundrades af djeknar, sekreterare och greffvinor samt prisades af Wallmark.

Det har fägnat mig att både här och under en resa i provinsen höra det allmänna bifall, som svaret till Hammarsköld vunnit. Gamla landprostar, af hvilka jag icke väntat något intresse för litteraturen, kunna utantill slutet af detta svar, bättre än sina egna predikningar. De hafva ifrån sin studenttid erinrat sig huru Apollo dräpte Python.

Jag har ingen omsorg att skaffa mig utkommande brochurer, och således har jag ännu icke fått läsa »Markalls sömnlösa nätter». En vän i Stockholm, som med sista post gaf mig något begrepp om detta ovett emot akademien, sände mig blott en afskrift af några verser som röra mig. Jag har ej rätt, att yttra mig öfver dem, men nog tycker jag, att något qvickare, sannare och ändå lika elakt kunnat sägas om riddaren Hans.² När jag får hela stycket, vill jag försöka att omarbete denna bit deraf. Emellertid har den sömnlöse Markalls gläfs

icke stört min nattro och icke heller min vanliga eftermiddags-sömn för mera än en stund, under hvilken jag rimmat ihop hosföljande lilla bitterhets-, icke vitterhets-stycke.¹ Om något duger deruti, är det de tvenne sista raderna, hvilka gäfvo anledning till det öfriga.

Märkligt, att Wallin och (tålamods-)skalden² Kullberg skola vara de enda ibland akademiens aktiva eller passiva ledamöter, som Markall skonat. Men Kullberg gör hofkanslerstjensten för dagen och är således en buse, som man bör frukta. Och Wallin är en teologie doktor, med närmare relationer till himmel och helvete, än den endast på Pinden *väldige Esaias*.

Med fullkomligaste högaktning och innerlig tillgifvenhet har jag äran framhärda

Tit. ödmjuke tjänare

Hans Järta.

P. S. Gubben Pihl har med största tacksamhet emottagit Tit. helsning.

Då jag nu med ett dåligt rimmeri yppar för Tit. min blygd, må jag vara nog oförskämnd att äfven sända ett annat, årgammalt. Det skrefs i anledning af någon recension i Upsala tidning.³

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 21 November 1820.

Min käraste bror!

Då jag på länge icke låtit höra af mig, har jag i all stillhet velat utröna, huru länge du, dig sjelf lemnad, ville dröja med besvarandet af det bref, hvilket jag i Juli månad till dig afsände. En hemlig aning sade mig, att du måtte vara gramse, efter du iakttog en så långvarig tystnad, och innehållet af din senaste, i alla fall högst välkomna skrifvelse har bevist, att min aning icke var bedräglig. Att jag i mitt svar på denna

skrifvelse, mot min vana, kommer att förhålla mig polemiskt, måste du derföre ursäkta.

Jag upptager först frågan om min länge tillämnade skånska resa. Du har bestridt giltigheten af de orsaker, i följd af hvilka jag funnit mig nödsakad att äfven i år inställa denna resa. Jag tror oss göra bäst att uppskjuta denna tvist, till dess jag en gång i *Lund* får öfvertyga dig, att välgrundade skäl och ingen nyckfull föresats hittills hindrat mig att der inträffa.

Vid dina omdömen öfver Idunas 8:de häfte måste jag göra åtskilliga anmärkningar. Jag kan ej dela din mening, att detta häfte både i poetiskt och prosaiskt afseende är sämre än de föregående. Det är mig obegripligt, huru en författare kan nog mycket misskänna sin egen förtjenst, för att såsom du vilja nedsätta värdet af de i det 8:de Idunahäftet införda skaldestycken, helst då bland dem finnes det skaldiska fragmentet af »Frithiofs Saga»,¹ ett stycke, som måste försätta hvarje läsare i beundran och fosterländsk hänryckning. Den enda anledning jag erkänner dig kunna ega att missgilla dina sånger, är det loford de af Allm. Journalens utgifvare erhållit — men äfven hans beröm måste den skald uppbara, hvars förtjenst är höjd öfver alla partier.²

Vidkommande de prosaiska afhandlingarna i det nyligen utkomna häftet af vår tidskrift, anser jag Geijers betraktelser om historiens nytta försvara sig sjelf, då de tillfredsställa de strängaste granskares fordringar. Derför blott några ord om de smärre prosaiska artiklarna.

Utan orättvisa torde man icke kunna neka att de innehålla flera hittills obekanta till en klarare kännedom af Nordens forntida tillstånd väsentligt bidragande underrättelser. Bland sådana upplysningar må blott nämnas, att, enligt hvad flera i Ångermanland³ funna minnesmärken af Asarnes eller Forn-Svearnes seder och bruk tydligen utvisa, den folkstam, hvars ättlingar vi äro, tidigt sträckt sina boningar vida längre i norr, än man vanligen förmodat; att ännu synliga fornlemningar be-

kräfta häfdernas vitsord om Ingjald Illrådas öde¹; att hedniska gudabilder redan under aflägsna tidevarf varit ämnen för skickliga konstnärers framställningar²; att nästan halfva Norges ålderdomsminnen blifvit med vetenskaplig noggranhet undersökta, beskrifna och aftecknade³; att det inom Sverige funnits en tid, då folkvisan, troget bevarande minnet af hedniska myter, utgjorde föreningsbandet mellan Asarnes urgamla qväden och de folksånger, i hvilka katolicismens läror blefvo hufvudbeståndsdelar⁴; att hvarje till en grundlig kunskap om vår forntid sträfvande vetenskapsidkare erhållit en lärorik vägledning till de dyrbara samlingar, genom hvilka Köpenhamn förmår tillfredsställa hans vetgirighet; att vår samtid frambragt en svensk, hvars outtröttliga flit och ständigt växande skicklighet äro en borgen att han snart skall kunna mäta sig med Danmarks förnämsta fornforskare.⁵ För hvarje älskare af Nordens fornålder — och andra läsares anspråk bör Iduna aldrig söka förnöja — tror jag dessa upplysningar ega det värde, att jag icke såsom illa använd kan anse den tid, jag enskildt egnat åt deras iordningställande.

Mina nu yttrade tankar om Idunas 8:de häfte äro, enligt allt hvad jag hittills funnit, öfverensstämmande med allmänhetens. Att dina skaldestycken inom Götiska förbundet blifvit lästa och återlästa med odeladt bifall, har jag redan haft tillfälle att berätta dig. Vid tvenne stämmor har förbundet uttryckt detta sitt bifall genom din ur bragebägaren mangrant druckna välgångsskål. Att bland det tänkande publikum, hvilket lyckligtvis ej är så litet, som man stundom vill göra det, råder samma öfvertygelse, anser jag mig skyldig att nu nämna. I Upsala är hela studentkorpsen eldad af glädje och förtjusning öfver din skaldiska behandling af Frithiofs Saga. Om också detta bifall af ynglingaskaran vid upplysningens äldsta helgedom inom vårt fädernesland vore *dig* likgiltigt, kan *jag* aldrig så anse det, då jag eftersinnar, att det innebär ett ojäfaktigt vitsord om den fullständiga seger, som din sångmö genom skönhetens oemotståndliga trollkraft vunnit öfver fordom

mäktiga fördomar. I allmänhet synes tänkesättet för Idunas 8:de häfte vara lika gynnande som för de föregående. Detta häftes goda afsättning, både här och annorstädes, är det bästa vittnesbörd derom. Att skriften ännu ej hunnit till Skåne, är illa; men då Götiska förbundet ej förlägger den, är felet icke vårt. Med visshet vet jag dessutom, att ett större antal exemplar för längre tid sedan blifvit med sjölägenhet skickade till Malmö, ehuru vidriga vindar förorsakat att man ännu saknar underrättelse om deras framkomst. Jag gör mig emellertid försäkrad, att om vår tidskrift kommer några veckor förr eller senare till rikets aflägsnaste landskap, skall den i det närmaste blifva lika välkommen, då den är beräknad på ett icke blott ögonblickligt intresse, utan på ett varaktigt. Någon egentlig recension af detta häfte har väl ännu icke blifvit gjord; att boken det oaktadt väl säljer sig, torde icke vara ett af de minsta bevisen för dess värde.

Af det föregående torde otvunget följa, att din aning om allmänhetens obenägenhet för vår tidskrift endast blifvit alstrad af en rättmätig harm deröfver, att den ännu ej hunnit spridas till alla landsorter. Jag känner ej hvad anledning Skåne kan förete till den förmodan, att dess innevånare skulle missgilla en skrift, som de ännu icke sett. Att dylika fenomen åtminstone icke förekomma i rikets öfriga delar, har jag redan anmärkt. Då du förmenat, att publiken ledsnat vid Iduna, skulle jag lätt kunna frestas till den tanke, att du sjelf ledsnat vid att medverka till dess upprätthållande, om jag ej med vänskapens hela förtröstan kände din oföränderliga ståndaktighet för den goda saken. Jag uppmanar dig derföre i eget och alla redliga göters namn att genom insändandet af nya bidrag snart ådagalägga din vilja, att, lika frikostigt och verksamt som hittills, främja fortsättningen af en tidskrift, som varit, är och, som jag på välgrundade skäl hoppas, alltid skall förblifva en af de bästa och begärligaste, som i vårt fädernesland utgifvas.

Att du funnit min salig faders öfversättning af »Meta-

morphoserne» vara ett verkligt klassiskt arbete, gläder mig af hjertat och öfverensstämmer med min öfvertygelse. — —

Anmäl min vördnad till din fru och min helsning till alla vänner. Härvarande bröder må samfäldt väl och helsa oändligt.

Ett ord till slut. Öfverste Lefrén (inom Götiska samfundet förbundsbrodern Guttorm) reste för någon tid sedan såsom kurir till en utländsk bestämmelse, hvarifrån han i denna månads slut hit återväntas. Han är en af Sveriges och förbundets ypperste män. Om händelsen så fogade, att du på hans återväg kunde uppspana honom, så är jag öfvertygad, att en mellan Eder begge gjord bekantskap skulle blifva på båda sidor högst tillfredsställande.

Med oföränderlig tillgifvenhet är jag
din redlige vän

Rolf.

Heij!!

Från E. G. Geijer.

(Odateradt, slutet af 1820.)

Bäste Tegnér!

Emottag närlagde besynnerliga bok' såsom ett litet minnesmärke af din vän. Jag sänder den per posto, emedan den väl annars behöfver år att hinna till Lund. Få se, hvad du tycker om den! Resultaterna äro enfaldiga och äro *Jakobs röst*; om du skulle finna, att handen är *Esaus*, så tillskrif det endast den abstrakta bråte, som jag måste ha ur vägen för att komma till dem.

Emottag min hjertliga lyckönskan öfver din »Frithiof», som här liksom i allmänhet vunnit det största bifall. Du har aldrig skrivit något vackrare och måste nödvändigt ge oss mer af det slaget.

Jag, hustru och en liten gulhårig gosse (den enda jag hittills kunnat förskaffa mig) må väl. Det samma önskar jag

om dig och de dina. — Helsa din hustru från mig och min
 qvinna! Lef väl!¹ —

Från A. Wiborg.

Stockholm d. 12 Januari 1821.

S. T. H.

De små sändningar jag tid efter annan gjort hafva varit de enda bevis jag kunnat lemna Tit. af min tacksamma hågkomst. Göromål, opasslighet, sjuklighet hos de mina hafva gjort mig ohågad att skriva, så mycket mera, som i alla fall mina bref ega föga värde.

För det insända poemet tackar jag oändligen. Hvad nöje jag deraf haft, vill jag ej försöka att beskriva. Det har påmint mig Voss' Luise, i synnerhet tredje sången, men huru långt är den icke efter detta! Hvad äro »Luise» och »Herrmann und Dorothea» och andra i simplicité af stil och målning eller, som är detsamma, i sublimité, emot detta? Som sjelfva ämnet öfverträffar de förres, så öfverträffar ock framställningen. Jag tycker, att Tit. bör skicka hit ett tusental, om ej mera.² Poemet skulle sälja sig väl alla tider af året, men bör göra det ännu bättre denna, då hela stadens ungdom beredes till begäendet af hjertats saligaste dag. Mer än sannolikt skall det snart behövas en ny upplaga och såmedelst gifva en skörd, hvarom Tit. modesti synes misströsta. Det är hårdt, alltför hårdt, att också Tit. skall nödgas klaga: virtus laudatur et alget; men om Tit. vill eller behöfver hemta värma och näring af sig sjelf, så fullborda, hvad redan för ett par år tillbaka påtänktes: gif ut sina skrifter, nämligen original-skrifter. De skola rikligen betala mödan och kostnaden. Frithiofs äfventyr, ehuru förträffligt öfverflyttade af Tit., tror jag dock skola icke blifva hälften så tacksamma, om annars jag får göra någon jemförelse med hvad annat af sagor i flerahanda skick hos oss utkommit. — Ett ark af sådan stil som i senare upp-

lagan af Sjöbergs skaldestycken, eller i allmänhet större oktav, betalas med 10 r:dr b:ko för 1000 ex. och 12 r:dr 24 sk. för 1500. Deciderar Tit. sig att trycka något, så erbjuder jag mig att dervid gå till handa så godt jag kan, efter erhållen anvisning, och äfven att, så mycket möjligt är, facilitera kostnaden af förlaget. Det är min pligt både mot Tit. och vårt land att i slikt fall söka öfverträffa min förmåga. Öfvergif dock icke Frithiofs äfventyr; de kunna ju blifva en förelöpare och be- båda något bättre och härligare. — —

Dedikationen¹ kommer in i morgondagens blad. — Af Poetisk Kalender eger jag för närvarande icke något exemplar; men den skall komma oförtöfvadt. Anonymus der tyckes bjuda fred, ehuru på oantagliga vilkor.²

Ja, »Den besutne» är af »Davidsharpan i Norden».³ Ett af hennes ungdomsstycken. I nästa månad väntas hon hit, och torde med ens stanna qvar. Jag hör redan de himmelska ackorder, som åter skola förtjusa min själ. — Rbm är en ung studerande, Rundblom, som väl aldrig blir skald, men dock bemödar sig att skriva god vers. Han lofvar eljest mycket.⁴

Geijers »Thorild» har här gjort ett förfärligt uppseende, men först nu på en åtta dagar. Det är fråga om aktion, afsättande från tjänst o. d. m. Leopold och Blom lära hafva gjutit en stormklocka, i hvilken de ringa samfäldt med Rosenblad och konsorter. Den förstnämnde (vid hvilken jag ej talt på nära ett år) skall vara i mycket god tid ute om morgnarné, för att vigilera treenighetens och försoningslärans sak, och den andre i ordningen i alla samqväm vidt och bredt dogmatisera. Härliga apostlar! Någon sade nyss, att hofkansleren i går aflåtit skrifvelse till justitiekansleren; andra åter tro, att hettan skall svalna. Blom har bedt mig komma till sig, och ehuru vidrig han alltid varit och är för mig, har jag tänkt i morgon gå både till honom och L., för att prisa deras upplysta tolerans. Wallmark har redan länge hvässt sitt svärd. Man får under förargelsen ändå le åt något.

Jag tillönskar Tit. all glädje under det ingångna året och
innesluter mig i dess fortfarande vänskap och bevågenhet.

Ödmjukast

A. Wiborg.

Från M. Wallenberg.

Linköping den 24 Jan. 1821.

(Titel.)

Jag har nyss läst i Stockholms-Posten Herr Doktors härliga sång till kanslirådet Norberg, och oemotståndligt drifves jag, dels genom detta skaldestyckes egna värde, dels genom min innerliga tillgifvenhet och nästan sonliga kärlek till den besjungne patriarken, att förklara Herr Doktors min tacksägelse för det stora nöje det skänkt mig. Herr Doktors har så sant och så väl målat den gamle hedersmannen, huru han satt, *som äldern vis, som barnet oskuldsfull*, och berättade för oss om *Hellas, minnets gamla enkesäte*. För hvilken som känner honom, vore det icke af ett högt intresse, att kunna *börda* honom tillbaka från den köld- och snö-region, dit han af ett besynnerligt hugskott bortflyktat? Måne han ej på denna sköna bjudning åter begifver sig till det ställe, der den *grekiska eld*, han tändt, genom hans efterträdares förtjenst så lifligt upplågar? Skulle det ej glädja honom, att i skenet deraf värma sitt åldriga sinne?

All berömmelse af mig är Herr Doktors öfver. Jag känner huru föga upphöjd min plats är i snilletts verld. Den förklaringen torde dock icke för Herr Doktors vara utan någon hugnad, att jag aldrig af svensk skald känt mig så djupt och vid sjelfva hjertrötterna gripen, som af Herr Doktors. Hvilken himmelsvid skilnad mellan Herr Doktors manliga, friska, intagande ljud och det ängsliga qvitter, hvarmed t. ex. Poetiska Kalendern årligen och rundeligen regalerar sin allmänhet!

Jag gratulerar till den för Herr Doktors ärofulla försoning, Litteratur-Tidningen erbjuder.¹ Huruvida det deruti yttrade på-

ståendet är riktigt, att Herr Doktorn, oaktadt allt protesterande, tillhör den i samma tidning regerande sekt, må Herr Doktorn sjelf döma. Jag tror det åtminstone ej, om jag ej hör det af Herr Doktors egen mun.

Äfven Idunas 8:de häfte hemtar af Herr Doktors sånger sin yppersta prydnad. »Frithiofs frestelse» är efter mitt om-döme alldeles öfverträfflig.

Jag tror nästan, att jag försummat tacka för det likaledes fullkomligt Tegnériska poemet vid magisterpromotionen i Lund sistlidne midsommar, hvilket Herr Doktorn behagade tillsända mig. Jag ber Herr Doktorn ursäktas denna försumlighet och icke deraf hemta anledning, att hädanefter undandraga mig fördelen af en kommunikation, på hvilken jag sätter så högt värde.

Med oafslätlig högaktning har äran förblifva

Högvärdige Herr Doktors m. m.

ödmjuka tjenare

M. Wallenberg.

Från Martina v. Schwerin, f. Törngren.

Zireköpinge den 5 Februari 1821.

Lyckligtvis hafva äfven känslan och hjertat rättigheter, som de veta begagna i likhet med snillets, då det är i fråga att bedöma detsamma. Huru vågade eljest *jag* säga med hvad njutning jag läst »Nattvardsbarnen»? Vi ega nu en verklig national idyll, som hvarken försätter oss i Arkadiens herdalif, ej heller afmålar våra ölkrus och tobakspipor, mera enliga med våra seder och vårt klimat, men som återskänker oss minnet af en af de högtidligaste stunder i vår lefnad, då religionen anvisar oss vår plats i skapelsens moraliska kedja och helgar och stadfäster den inre öfvertygelse, som dunkelt säger oss, att vi ej böra söka fullkomligheten och följaktligen ej kunna vara

lyckliga utom den verkningskrets vi der erhållit. Såsom en säker ledare till detta mensklighetens höga syftemål har religionen alltid synts mig sann, tröstefull och upplyftande: som vetenskap i dogmatiskt eller i metafysiskt afseende kan jag ej fatta henne och behöfver det, Gudi lof, ej heller.

Många af dem, som för ögonblicket sysselsätta sig med granskningen af Geijers trosbekännelse, hafva säkert lika litet begrundat detta ämne: förmodligen har den literära ortodoxien hos några af våra akademister förledt dem till en lika samvetsgrann ömtalighet i dogmatiken. Geijers bok blifver emellertid läst, en fördel den kanske eljest ej vunnit, och stora världens samtal för någon tid, om ej *uppbyggligare*, åtminstone *sällsamare* än vanligt. Jag skattar mig dubbelt lycklig att ej nu höra till denna putsade del af publiken, hvarest sällan finnes en egen mening, ett sjelfständigt omdöme, då jag i skygd af grannskapets rättigheter får meddela mina tankar åt en man, hvilken, om han ej egde annan förtjenst än den att vara mitt fäderneslands mest oberoende tänkare, alltid hade för mig ett högt och verkligt värde. Att han tillika är en stor poet, den ende egentligen *svenske poet* vi kanske *egt*, skadar intet; det gör mig endast rädd, att ibland vara besvärlig, då jag gömmer min beundran för mig sjelf och för vännen Brinkman, som delar mina känslor med en mera patriotisk tillfredsställelse än man skulle vänta af hans *tyska själ*.¹ Medföljande epistel ber jag måtte genomögnas som ett bevis derpå. Om Brinkman skrifvit den för att visas, hade han säkert uteslutit åtskilliga mindre intressanta småsaker: räkna dem emellertid såsom hörande till den sentimentala delen af vår brevexling. Vid tillfälle torde jag kanske få den tillbaka. Jag tror ej mer på den *poetiska lättjan*. De förträffliga bref, jag eger, kullkasta för alltid denna obehöriga tillvitelse.

Med många tacksägelser återsänder jag de senast bekomna böcker och anhåller att få byta ut dem mot några andra, hvaribland jag skulle önska att på en åtta dagar få behålla Geijers för ögonblicket namnkunniga arbete och för längre tid Iduna,

af hvilken sista häftet säkert förmår mig att förnya bekantskap med de öfrige. Müllner synes mig i »Yngurd» hafva gått ett steg tillbaka, Grillparzer deremot i »Sappho»¹ ett steg framåt. Yngurds rol är säkert den enda poetiska i hela stycket. Den gamla Brunhildas gamla kärlek skadar det intresse, hon som mor, och endast som sådan, kunde ingifva. Aslas drömmande och halfsofvande lif finner jag utan verkan för tragedien. Att ett qvickt och snillrikt fruntimmer öfvergifves af sin älskare för ett *våp*, är ett faktum, som i nyare tider hörer alltför mycket till hvardagslifvet, för att egentligen utgöra ämnet till en tragedi. Hos »Sappho» blifver det likväl så, genom den sanning och kraft, med hvilken författaren skildrar sin hjeltinna, och den oskuld och ömhet, som utmärka hennes rival. Versens skönhet kan aldrig bestridas; af nyare tysk poesi synes mig detta stycke det bästa af alla jag läst. »Van Dycks Landleben»², ehuru en obetydligare komposition, har gjort mig nöje: uppoffring och sjelfförsakelse finna alltid vägen till hjertat, ehuru enkla de drag må vara, i hvilka de visa sig.

Hvarken hos Baggesen eller Oehlenschläger finner jag något, som kan rättvisa det företräde våra grannar tro sig ega för oss. Parthenais,³ med förtjenst i metriskt afseende, är för läsaren lika tröttsam som vandringen var för jungfrurna sjelfva. Oehlenschläger har skämt bort en af min barndoms roligaste sagor.⁴ Man kan ej neka honom en rik och målande inbillning; men blifver det en förtjenst hos skalden att på en gång framställa alla dess bilder och sammanblanda alla färger, så att läsaren nödgas, så till sägandes, tvinga sin känsla till en kemisk operation för att åtskilja dem?

En hjertlig tacksägelse till fru Tegnér för dess hågkomst jemte många helsningar från Schwerin inneslutas härjemte.

M. Törngren.

Från C. P. Hagberg.¹*Stockholm d. 16 Februari 1821.*

Min kära bror!

Jag har tre veckor varit sjuk, så att jag icke förr än nu kunnat besvara ditt bref. Tack för ditt sköna poem »Nattvardsbarnen»! Jag underskrifver till alla delar Franzéns recension i Stockholms-Posten.² Wiborg har förmodligen redan underrättat dig att exemplaren icke ligga här osålda på boklådorna. De 50 ex., du sände honom, såldes alla på en förmiddag. Du kan vara säker att få afsättning på flera tusen exemplar. Stycket har, som det förtjenar, vunnit allmänt bifall. Man hade knapp trott, att T—r kunde skriva i detta ämne. Du har aflagt ett ypperligt specimen för doktorshatten.

Det fagnar mig, att ditt omdöme om Geijerska tryckfrihetsfrågan alldeles instämmer med mitt. Hans åsigt af försningsläran är visserligen icke ortodox; men hvarföre väcka allmänna uppmärksamheten derpå? Visserligen kan jag icke förlåta Geijer hans oförsigtighet. Han är icke mer någon yngling, och som akademisk lärare borde han icke hafva inblandat sig i dylika saker, som ligga helt och hållet utom hans befattning. Hvertill tjenade det att tillsätta dessa anstötliga noter? De upplysa icke texten och voro alldeles öfverflödiga. Ännu mindre kan jag likväl förlåta dem som åtalat hans bok. Det var högst oklokt. Detta har jag högt sagt, så väl på hofvet som i sällskapskretsarne, der denna sak nu är ett allmänt talämne. Protokollerna i målet äro under tryckning. Saken skulle genom jury afgöras i onsdags i consistorium academium, men jag har ännu icke hört huru det aflupit. Jag är dock nästan säker, att han blifver fullkomligt frikänd. — —

Det är ett allmänt rykte, att Blom och Leopold varit verk samma emot Geijer och hviskat hofkansleren i öronen. Jag vill icke tro det. Åtminstone anser jag Leopold oskyldig. Han kommer aldrig ut. Han är beständigt sjuk. På ett öga är

han alldeles blind, och det andra är i stor fara. Hans hustru är svagsint. Han har således så många egna bekymmer, att jag icke tror honom vara i den sinnesförfattning, att han vill anställa förföljelse mot andra.

Helsning och vänskap. Din

C. P. Hagberg.

Från A. Wiborg.

Stockholm d. 16 Febr. 1821.

S. T. H.

Den nya upplagan af »Nattvardsbarnen» har blifvit färdig i dag och ett exemplar deraf har afgått, tillika med något mera, med den vanliga extra-posten. Jag önskar och hoppas att det enda anmärkta tryckfelet i den förra, hvilket här blifvit rättadt, icke blifvit utbytt mot något nytt eller flera. Innan kort skall Tit. få skörda af sitt säde; den härligaste skörden, alla fromma suckar, alla andäktiga rörelser, alla ångrens och glädjens tårar, alla hjertats välsignelser komma dock icke i synbar mätto, men de gifva dock sin frukt. — Med recensionen förmodar jag att Tit. är belåten. Kanske har dock den förtjenstfulle recensenten ej så alldeles rätt i sin ena anmärkning rörande *vill så*.¹ Ett eller annat smått hade han kanske kunnat tillägga, men man skall ej klandra ett streck af mindre väsentlighet, der hela figuren är en skön form. Tit. är alltid besvärad af sin rike- dom och behöfver ideligen debarrassera sig, så att Tit. icke hinner att ciselera och putsa.

Geijers process blef icke lång. I onsdags satt juryn och frikände hans bok. De som tillställt aktionen stå nu med sina brännmärken och söka blott att cachera dem. Hvad som lär vara fullkomligt säkert, är, att Blom stått i spetsen för skrikarne och, utan att precis ropa på aktion, ändå satt exc. Wetterstedt i nödvändighet att låta anställa sådan. Blom har vid Wetterstedts eget bord farit ut emot skandalen och faran

af att en lärare vid ett universitet oförsynt och öppet lärde sådana anti-symboliska satser m. m., och följden blef hvad man erfarit. Efteråt har han icke yrkat någon aktion, och Wetterstedt ursäktar sig dermed, att, då han aktionerat Tybeck, Sturtzenbecher¹ o. a., kunde han icke heller göra annat med Geijer. Om Leopold kan jag icke säga något lika bestämdt; men att hans fåfänga icke finner sig nog smickrad af Geijer, det har jag hört vid flera tillfällen och äfven nu senast; ty då jag nämnde, att någon för en af mina vänner yrkat deportation, och denne svarat: »visst är varan god, men vi hafva så litet af den, att vi göra bäst, om vi behålla hvad vi ega», tillade Leopold: »ja, inte har jag mycket att tacka prof. Geijer för, men jag ber dock magistern helsa honom och säga, att jag instämmer deri fullkomligt.»

Det gör mig ondt om L., men jag kan ändå icke af hjertat beklaga honom. Att hafva fallit från sin äras spets, att vara nästan alldeles blind och att hafva en nästan svagsint hustru — hvilken ålderdom! Kanske slår ock jag endera dagen en spik i hans likkista derigenom att jag inför ett sändebref från Thorild till honom, författadt i stället för en recension öfver Thorilds skrifter.² Det öfverflödar af beröm för L., men deri finnas likväl några rader af oväld och sanning, och dessa utplåna visst hela den välgörande effekten af det öfriga. Tit. får snart tillfälle att döma. — I Tit. yttrande om Thorild instämmer jag till alla delar. Jag kände honom aldrig mer än af hans skrifter, men kunde aldrig förmås att fatta för dessa den entusiasm, som lifvade flera af mina vänner. Jag dömde, efter min trängre fattning, ungefär så som Tit. Likväl har jag ansett hans namn förtjena att räddas till en senare efterverld och gjort hvad jag gjort,³ till föga vinst för mig sjelf. Sjelfva Upsala har icke en gång velat anamma honom. — —

Man har försäkrat mig, att Nicander ej skall låta Atterbomisera sig. För väl, om så vore! Jag har ofta sett med ängslan in i framtiden, huru det härliga orangeriet skulle komma

att antingen stå alldeles tomt eller vara fullt af växter, uppskjutna ur kall jord. — Just nyss fick jag med posten från Lund ett poem till Tit. ära. Meningen deri är god, men det är något för svagt emot sitt ämne. *Altiora canamus*, då sången skall ljuda Tit. lof.

»Fannys blommor» äro af d:r Franzén. »Blommornas bal» åter af Järta¹; men tyst! på länge har intet stycke gjort sådant bruit som det sista. Man ville nämligen i hvar blomma finna allusion på vissa flickor här i staden och i hela poemet på en bal hos engelske ministern, der verkligen det tilldragit sig, att någon af hans legation stal en kyss af en fröken K. Poemets författare kände dock hvarken balen eller anekdoten dervid. J. får väl aldrig sitt inträdestal färdigt. Först för en tid sedan skref han till mig och begärde hjelpredor dertill. — —

Så när hade jag glömt att betyga min fägnad deröfver, att Vitterhets-akademien kommit ihåg sig.² Sällskapet torde Tit. vilja se mindre blandadt, men hvar mötte man icke stötestenar?

D:r Franzén lär komma snart hit, för evangeliiboken, och sedan äfven Wallin. Hagberg är skral och måste hålla sig inne.

Med oföränderlig högaktning

Tit. ödmjukaste tjenare

A. Wiborg.

Från J. O. Wallin.

Vesterås den 6 Mars 1821.

Min redlige vän!

Jag rår ingalunda för, att jag ej förr än nu kan besvara ditt bref af den 28 Januari, emedan Wiborg förlagt det. Jag fick det med sista posten ifrån honom och kopian af original-

ursäkten var denna: »Inneliggande bref har råkat falla in i ett dokument och såmedelst blifva af mig öfversedt och förgätet.»

Likväl hade jag 14 dagar förut bekommit af honom de gudomliga »Nattvardsbarnen», der intet annat menskligt undfallit den af Guds anda ingifne sångaren än tiraden om »Davidsharpan» (om icke »vördige fadren i Carlstad», som några små-connoisseurs äfven här behaga anmärka; men icke jag, som fullkomligen sätter mig i den fromme, mensklig ordning ej föraktande, men dock af andans kraft hänförde landtprestens läge och tankegång). Min broder! Du har upptagit mig i triumfvagnen, på hvilken du färdas till odödlighetens Capitolium med öfvervunna, bundna barbarer i ditt släptåg. Men jag åker blott på medarna och faller af vid första knyck. Må jag dock gerna falla af, när jag så fått åka! Af allt hvad som vederfarits mig af heder och huggnad, har ingenting så öfverraskat mig och under all tillbörlig känsla af min svaghet ingenting så fröjdadt mig, som denna attrapp, hvilken, ehuru den visserligen mera är vänskapens än rättvisans, likväl träffat min allra svagaste sida. Ty jag har verkligen velat uträtta något med den andliga harpan och handterat den åtminstone con amore. Men aldrig har jag varit rätt nöjd med hvad jag gjort; idealet har sväfvat för högt öfver min krets och min kraft — *quantum distas ab ego!* utropade djeknen till månen. Psalm-boken har emellertid tagit en oväntad favör, och derföre tackar jag Gud, ty det är det enda redbara jag kunnat åstadkomma här i världen.

För mina öfriga literära embryoner har jag alls ingen faderskärlek, och om jag ändå kanske ger ut en liten kollektion deraf, så snart jag kommer mig i ordning, är det endast derföre, att min inskränkta cyklus är i den vägen absolverad, att jag haft ett litet namn, som efter min död kunde få sitta emellan genom bokhandels-redaktionen af likt och olikt, och som jag derföre i tid vill sauvera, h. e. låta gälla hvarken mer eller mindre än sig bör. Också har jag några småstycken, som åtminstone äro bättre än de priskrönte och som derföre på sitt

vis må taga sin pappas parti, då han i alla fall stämmas till Aristarkernas ting för den äldre afvelns nödtorftiga underhåll, hvilken han, ty värr, ej mer kan svära sig ifrån. Det finnes annars blott två poeter i Sverige, och till dem tänker jag säga ett ord af hjertat,¹ i fall förenämnda idé ej förlorar sig i den ännu prosaiskare poesien af jurisprudentia ecclesiastica och embetsdagsverken.

Nu till din Bolmeer.² Är jag i Stockholm, då lektionerna skola tillsättas, så vet du, att jag för min part först och främst ser på det allmänna bästa och det enskildt rättfärdigaste, och sedan skall du ock veta, att, ceteris paribus, är en rekommendation från dig någonting som talar till min öfvertygelse på ett kategoriskt vis. Men du finner ock att jag ej kan säga mera i förhand, och att intet kan afgöras innan jemförelserna skett. Det kan ock hända, att jag ej blir rådfrågad och att man afgör målen innan jag hinner dit, i synnerhet som vederbörande väl känna att jag ofta har den olyckan att vara af egen tanke i rättsfrågor.

Kanhända tog jag upp tonen något högt i Malmströmska saken,³ men jag vet af erfarenhet, hvad man måste göra för att höras i våra dagar, om icke allt skall planeras med jordytan, och sanning och lögn nivelleras. Det kan hända att jag förlorar denna sak, men jag tror ändå att följderna ej bli onyttiga. — Nu har jag ock blifvit attackerad af prof. Ekman, som synes af »Anmärkaren»⁴. Jag svarade honom med första post och tänker att svaret måtte vid detta lag stå i Stockholms-Posten. Ett tråkigt, föga ärofullt krig!

Akademisterna! ja, bror, de äro infallibla, som de alltid varit, och lukta i sin vishet den nya skolans os i allt, som ej är slentrian. Nog skall jag ännu predika någon aftonsång för dem, men aldrig skall jag omvända dem, förr än tidens *bättre* genius låter regna eld och svafvel, då de kanske omvända sig, såsom Loths hustru.

Farväl, bror! Helsa din gumma! Din egen

Wallin.

Tack för »Thorild till Leopold»¹! Det var ett värdigt *fiat justitia*, som den beskedlige gubben nu väl behöfver.

Från F. M. Franzén.

Stockholm den 20 Mars 1821.

Ofvanstående rad är redan en syndabekännelse. Det är icke härifrån du väntat bref af mig, icke heller först af detta datum. Döm dock icke om min erkänsla för ditt vänskapsfulla bref och det som dermed följde, efter det som här synes. Behöfver jag säga dig att jag aldrig får bref, som mer intressera mig än dina, om jag tar undan min hustrus, dem jag nu får hit ifrån Kumla, och Rosinas från Åbo! — Jag tog många gånger pennan i hand och skref ett par rader; men som jag ej kunde läsa dem sjelf, sköt jag upp, tills jag skulle få en bättre hand. Men nog med ursäkter.

Hvad säger du om min recension af »Nattvardsbarnen»? Nog vet jag att du ej misskänner min välmening; men om jag ändå gjort dig full rättvisa, nämligen i den betydelse af ordet, att jag *rätt visat* ditt poem och dess värde, är en annan fråga. Dock — det gör poemet sjelf för hvar läsare, hvars bifall du bryr dig om.

Jag är här såsom ledamot i evangeliiboks-komitén. Ännu är icke den förnämsta frågan afgjord, huru mycken frihet man skall våga taga i afseende på texterna. Icke heller vet jag ännu, huru länge jag kommer att bli här. Till Påsk hoppas jag dock att få återresa. — —

Hvad skall jag berätta dig från Stockholm? Att jag ätit och druckit, och hört Geijers skrift till och med af käringar (verkliga, i kjortel) bedömas.

Hvem skall Svenska akademien välja efter Edelcrantz? Hvad säger du? Jag har tänkt på Hagberg.

Du har sett versarne till Leopold i Stockholms-Posten; men du har icke sett svaret i Nya Extraposten.² Det är utan

tvifvel af H[ammarskö]ld och honom likt. Jag får min del, äfvensom Leopold; men det är blott att skratta åt. — Säg mig uppriktigt, hvad du tänker om dem jag skref. Du mins, att du sjelf uppmanade mig att säga Leopold något ord, som gjorde honom rättvisa, hvaraf jag ock längesedan kände hos mig sjelf ett behof. Nu är han fullkomligen blind och har dessutom en svår värk. Han är verkligen beklagansvärd. Dock glömmet han alla sina plågor, när han kommer sig in i en diskurs. — —

Hvad säger du om Atterboms recension af Iduna?¹ Ehuru mycket det kan vara att anmärka vid den, så har den dock mången god tanke. Åtminstone har hans bemödande att göra dig rättvisa försonat mig med det öfriga deri.

Din tillgifne

Franzén.

Från C. B. Rutström.

Stockholm den 20 Mars 1821.

Högvärdige Herr Doktor och Professor!

Det tycks som min långa tystnad redan hade besvarat Herr Doktors fråga, om Svenska akademien lefver eller icke. Må detta sömniga bref fullborda svaret! Franzén är eljest nyligen hitkommen, för att tillhoppa med de tvenne andre medbröderna i akademien, den höge Wallin² och den ännu högre Rosenstein, i en helig trefaldighet, utleta åt oss syndare evangeliska texter, passande efter den nya tros läran, man skänkt oss i Upsala, fri ifrån all annan trefaldighet. Åtminstone väntar man af dem en ny text på annandag Jul, sedan någon syn sådan som Stephani och den senare vermländska³ af

Fadren i strålände glans och Sonen till höger om honom icke mera lærer få omtalas. — Eljest påstås, att Geijer skall vara kallad till ledamot i den nya komitén för öfverflödiga

tjensters indragning, sedan det lyckats honom att indraga Skaparens och Heliggörarens embeten och tjänster. Hvad den förre vidkommer, skulle väl dess tjänst kunna synas vara öfverflödig, sedan arbetet är afsynt och befunnet godt och försvarligt och redan haft bestånd en så lång tid. Den senare, som tyckes mindre lyckas i sin befattning, har kanske af denna orsak blifvit af Geijer ansedd för öfverflödig. När han nu tager bort Försonaren till, så förefaller mig Gudomligheten som den persedlen, man en gång fann upptagen i en bouppteckning sålunda: »item en piska utan snärt, skaftet förkommet.»

På den andra frågan om tiden till talets' insändande, kan svaras, att akademien föreskrifver ingen tid, undanber sig blott af sin grekiske vän kalendas græcas. Hon mottager för öfrigt hvad slags græcum henne bjudes, och det »græca fide», ty hon betalar aldrig. Färgen, som derpå sättes, må för öfrigt blifva album, merde d'oise eller boue de Paris, quo purius eo melius: ehuru hon säkert redan i grund förgätit sitt pure græcum, så adsueta græcari hon än för öfrigt må vara.

Det torde nu mera vara öfverflödigt att försäkra, att ryktet om Grafströms förlofning med Etta Franzén, yngsta dottern af första kullen, är ganska grundadt. Hennes far helsar sin dubble embetsbroder och sin vän. Jag utber mig, i trots af Geijer, att få vara en person i denna trefaldighet eller åtminstone en frater conversus, h. e. en ödmjuk tjänare

C. B. Rutström.

Från Amalie von Helvig, född von Imhoff.

Berlin, d. 16. April 1821.

— — In diesem Sinne *allein* bin ich nicht Ihrer Meinung, wenn Sie die neueren Aussichten der schwedischen Literatur als niederschlagend beurtheilen. Niemand kann lebendiger als ich die Wahrheit der schönen Worte empfinden, welche Ihr Urtheil über Franzén enthalten; — allein, wie sel-

ten ist es der Fall, dass sich das Talent selbst erkennt, und wie vielfach hat man dergleichen Abirrungen desselben gesehen, welche sich in der Zeit wiederum berichtigt haben. — Die Klarheit Ihres Urtheils berechtigt Sie, selbst solche Fingerzeige Ihren Landsleuten zu geben — und Ihr Beispiel muss da einwirken, wo Verweichlichung und falsche Sentimentalität dem Nationalcharacter zu nahe treten. Schon können Sie sich einer solchen persönlichen Wirkung erfreuen, durch die Bewunderung, welche die im 8:en Hefte der »Iduna« abgedruckten Fragmente der Frithiofs-Sage erregt haben. Atterbom schreibt mir darüber mit *Begeisterung*; er scheint von dem gewiss hohen und gediegenen Werth Ihrer Gedichte durchdrungen, und zu lobenswerther Nacheiferung angeregt. — Wie möchten Sie eine Literatur aufgeben, die Ihr Geist zu leiten berufen ist? — Nach der Schilderung, welche mir davon aus Schweden zugekommen, empfinde ich das lebhafteste Verlangen, diese Gedichte zu lesen, ja, wenn Sie mich dazu fähig halten, zu übersetzen. Ich hoffe zwar, dass meine Stockholmer Freunde nicht versäumen werden, mir jenes 8:e Heft der Iduna zu senden; doch da Sie mir um so viel näher sind, so lasse ich auch an Sie die Bitte darum ergehen, zugleich mit dem Anliegen, mir die etwa noch hinzugekommenen *ungedruckten* Gedichte über denselben Stoff ebenso mitzutheilen, da ich sie dem deutschen Publicum auf die möglichst würdige Art bekannt zu machen wünsche. Lassen Sie sich den bedeutenden Eindruck, welchen diese Ihre letzten Gedichte auf das Gemüth Atterboms gemacht, ein Zeichen sein, *wie viel* Sie selbst in Ihrer Hand haben, um Geschmack und Richtung der nordischen Poesie zu lenken. Man verlangt von Anderen, dass sie den rechten Weg einschlagen sollen, nur dann mit Recht, wenn man ihnen selbst die Bahn gezeigt hat und nicht müde wird, die bessere Einsicht, die höhere Kraft zum Ganzen als ein Opfer zu verwenden, welches das Vaterland zu fordern hat, was die Mitwelt bedarf, und wofür die *Nachwelt* uns voll zu belohnen allein bestimmt ist. — Ich hoffe, dass Atterboms Reise durch Italien¹ Ihnen nicht ganz

missfallen wird — er scheint mir seit Kurzem aus einem trüben schmerzgestörten Schlummer zu höherem geistigen Leben erwacht — und ich hoffe besonders viel von ihm, seitdem er so feurig das treffliche Ihrer Dichtung empfunden. Uebrigens ist seine ganze Individualität weniger dem objectiven und plastischen günstig als dem lyrisch malerischen. Jedem ist wohl seine eigene Aufgabe zu lösen aufgegeben. Franzéns milde, liebenswürdige Natur würde gewiss der Wahrheit und Ueberzeugung nicht widerstehen, wenn sie ihm von würdiger Hand gezeigt würde. Es ist also nicht so ganz richtig, dass Nordens Dichter, jeder *einsam wie der Adler auf seiner Klippe sitzt*.¹ Das Thal der Gesänge, wie Sie es so schön selbst schildern, öffnet sich vor Jedem, und der Festeste, Klarste und Productivste wird ohne Mühe die Uebrigen um sich versammeln, dem allgeliebten vaterländischen Liede zu lauschen.

Das, was ich hier schreibe, ist übrigens ja schon geschehen und wenn Sie sagen, dass Schweden das Vaterland der guten Vorsätze und Anlagen ist, so beweisen Sie selbst, dass es seinen Söhnen nicht an Kraft und Anhaltsamkeit zur Durchführung solcher Vorsätze fehlt. Vielleicht mag jeder Schwede, wie vielleicht jeder Mensch überhaupt, wohl empfinden, dass er seine Fähigkeiten nicht so weit gesteigert hat, als die Natur es angedeutet — dieses Zurückbleiben der *Fertigkeit* hinter der *Fähigkeit* scheint mir ein nationeller Zug zu sein. Aber soll ich nicht gestehen, dass ich gerade hierin etwas sehr liebenswürdiges finde und ein unläugbar grösserer Reichthum des Innern sich in diesem Fehler verräth, als in der regen Virtuosität des Franzosen, der sein Blei hell und breit aushämmert, wo der Norrmann sein Gold kaum zu gestalten, viel minder zu poliren weiss?

Wenn die eingeschrumpfte oder verzerrte Gestalt unserer Poesie das ewig leere Strohdreschen nachahmender Dichter mich fast ganz abwendet von allen neueren Productionen, so kann ich mir die Hoffnung nicht versagen, zu hoffen, dass auch uns der frische Nordwind von dem schwülen Scirocco oder Samum

des Südens heilen wird. Dies war der Wunsch, den ich in meinem vorigen Briefe bereits aussprach, da ich die erste bin zu fühlen, dass den Schweden wenig an der Vereinigung ihrer Literatur mit der unseren unter den jetzt obwaltenden Umständen gelegen sein kann. Die Welt ist alt geworden — dies offenbart sich in mehr als einer Erscheinung. Auch Byrons Genie, welches Sie gewiss nicht verkennen werden, steigt eher in die *Tiefen* der Menschheit als zu ihren heiteren *Höhen* hinan. Wer daher noch Jugend des Gefühls, Kraft des Geistes und jene Schöpfergabe hat, die den Götterliebbling bezeichnet, der soll ein Herold werden erneuter Zeit und ohne zu schmerzlich verletzende Verachtung, ohne kalte Bitterkeit die schwächeren Brüder zurückrufen aus der formlosen schwindelnden Tiefe. Seine Stimme ertöne hell und mächtig, wie Sie den Genius des Gesanges selbst geschildert, und bald werden sich Zuhörer um ihn sammeln und jugendliche Schüler seine Fusstapfen betreten.

Aber wenn krankhafte Thätigkeit, jetzt zumal, dem Deutschen im Schreiben vorzuwerfen, so erinnern die begabten Schweden auch dadurch an ihre alten Helden, dass sie nach kurzer ruhmgekrönter Anstrengung sich der Ruhe auf ihren Lorbeern oder Eichenkronen übergeben.

So muss ich noch einmal die Frage an Sie ergehen lassen, hochgeehrter Mann, ob Sie denn nicht bald Ihre Gedichte gesammelt uns schenken wollen? Ehe ich noch anderes von schwedischer Poesie kannte, war mir einiges von Ihnen lieb geworden, wie es mich kräftig und tief ansprach. — Wie gerne besäße ich das Alles vereint! — —

Mein Mann empfiehlt sich Ihnen hochachtungsvoll und ich bin mit der Bitte, mich bald mit Ihrer Antwort zu beehren, hochgeschätzter Mann,

Ihre ergebenste Dienerin

Amalie v. Helvig, geb. v. Imhoff.

Från N. v. Rosenstein.

Stockholm den 8 Maj 1821.

— — Jag tackar innerligen för det mig sända talet till Nattvardsbarnen, som i sinom tid blifvit riktigt utdelat och me judice flätat en ny lager i skaldens och andlige vältalarens krans. — —

Nu till ett mindre behagligt ämne: valet efter Edelcrantz. Franzén har meddelat mig Tit. bref, och jag har i hufvudsaken instämt i förslaget om Geijer, hvilket ock från längre tid varit min tanka. Jag har varit en länk i beredandet af hans lycka och har alltid rönt en osviklig tacksamhet och verklig vänskap. Vi hafva haft olika sätt att se, men jag respekterar hvars och ens. Skulle jag tillåta mig döma geni, talenter och hufvud, med hvilka jag icke jemför mig, skulle jag likväl, uppriktigt sagdt till en vän och sub rosa, önska det sistnämnda, eller hvad man kallar hufvudet, mera ljusst och klart än det stundom synes, så i grundbegrepp som i stil. Jag har en djup sorg, som jag knapt vill förtro någon, men som delas af alla professorer i Upsala i praktiska vetenskaper, der ämnen, med undantag af matematiken, börja tryta. Det är icke så i Lund, och det visade Vetenskaps-akademiens sista val af ledamöter.¹ Hvad del den nya filosofien häruti haft, må andra döma; äfvensom hvad G. i den bästa välmening deruti haft.

Jag säger detta för att urskulda mig, det jag denna gång icke skiljt mig från alla härvarande, hvilka enhälligt varit af annan tanka. Deruti kan den sista händelsen² kanske haft någon del, men mindre än man kunde vara böjd att tro. G. segrade i juryn och i Upsala samt hos allmänheten, men icke hos alla opartiska, som ansågo hufvudsaken oförsigtig och sjelfva stycket »Thorild» på många ställen fullt af mörker, som dess verkliga admiratörer här i Stockholm nödgas bekänna. Men detta allt utgör små fläckar i en stor förtjenst. För att sluta, fruktar jag, att vi icke gjort G. en stor tjenst, utan

snarare en otjenst med att denna gång välja honom; men jag bör väl komma till ett slut. Jag hoppas, att böljorna för en annan gång hafva lagt sig.

Denna gång har man fäst sig vid en annan. Frågan har varit om en magnat och i främsta rummet Skjöldebrand, men man känner med visshet, att han icke önskar ett rum, som skulle nödgå honom att tala öfver Edelcrantz, hvilket han af många skäl ej vill. Äfven hafva grefve Adlersparre, som länge sedan undvikit denna hönnör, presidenten baron Ehrenheim och grefve Jacob de la Gardie, ehuru icke mycket, varit om-talte. Alla ropa på en litteratör och känna behofvet. Man har talt om Berzelius, Kolmodin, lektor Enberg; men alla hafva enhälligt stannat på doktor Hagberg, belönt med ett pris, god andlig vältalare, sund tänkare, nitisk i allt hvad honom åligger och boende i Stockholm, hvilket icke saknar sin nytta för akademien. Flera af de frånvarande gå in på honom, som jag med visshet tror. Gör nu, min egen vän, som han finner sjelf. Vill han fortfara att gifva G. en i många afseenden förtjent röst, så gör det; men, i hvad fall som helst, så sänd mig med aldra första sin voterings-sedel. — —

Vale et ama.

*Rosenstein.*¹

Från H. Järta.

Fahlun den 12 Juli 1821.

S. T.

Jag erhöi i morse med posten från Mora ett bref, skrivet i Margreta Olsdotters namn² och inneslutande ett, som hon berättar sig icke hafva sjelf kunnat öfverlemnna, emedan hon vid hemvandringen ej tagit vägen genom Fahlun. Genast på utanskriften igenkände jag Tit. hand. Med otålighet ref jag kuvertet, för att få upplösning på gåtan — och se, då fann

jag i brevet den aldrakäraste ringen. Af innersta hjerta tackar jag Tit. för denna ärofulla skänk. Den har för mig ett af dessa värden, som ej med stela ord beskrifvas. Min äldste son, en hoppfull adertonårig yngling, som med förtjusning läser Tit. poemer, har lofvat, att efter min död vårda detta vedermäle af Tit. vänskap för hans far.

Det fögnar mig, att de nämnda dalkullorna skickat sig väl i det aflägsna landet. Hemma är detta folk i allmänhet godt, men ibland dem, som utvandra, finnas många, som ej göra heder åt Dal-allmogen. Jag skall, då jag någon gång kommer till Mora, göra deras bekantskap, som Tit. berömt, och jag låter nu Margreta Olsdotter veta, att jag riktigt undfått sändningen.

Ändtligen har jag väl mitt tal öfver Adlerbeth någorlunda färdigt, sådant det då är. Jag ärnade ock resa till Stockholm i Maj månad, men hindrades derifrån af sjuklighet. Nu kan det icke ske förr än i September.

Mycket, mycket hade jag att säga Tit., om vi någon gång råkades. Det forna projektet till en journal skulle nu kunna upplifvas och utföras i Dalarne.¹ Ett nytt tryckeri är här anlagdt, och jag skulle gerna läsa korrektur och söka att hålla det hela tillsammans; äfven kunna lemna något för dagen, att fylla ett häfte, då goda stycken fattades. Tit. är den man i Sverige, som nu kan mest verka för det ädla och frälsa våra barn från barbari. Ingen har ett så vördadt och älskadt namn. Gamla och unga tala om Tegnér, om »Epilogen vid magisterpromotionen», om »Nattvardsbarnen» o. s. v. Nyttja, jag besvär Tit., ert välde öfver sinnena; de äro ännu svenska.

Gubben Pihl har i vår för första gången haft känning af podager, hvilket förekom honom ganska oväntadt. Han är nu åter frisk och munter som förut. När jag råkar honom, skall jag fögnas honom med helsningen från Tit., om hvilken han älskar att tala. Blott man nämner Tit., så upprepar han vissa verser ur »Nattvardsbarnen» och alltid först den om solvisarn.

Mera en annan gång. Ännu ett tack för ringen och för den kristliga kärleken mot mig och kullorna!

Tillgifnast

Järtu

Från E. G. Geijer.

Upsala d. 11 Sept. 1821.

Bäste Tegnér!

Efter du en gång tagit fan i båten, det vill säga, låtit besvära dig med min bok, får du nu ta Hammarsköld med, eller åtminstone mitt svar på hans långskrangliga recension, hvilket svar härhos följer.¹

Hjertlig tack för ditt bref i vintras!² Jag hoppas, att jag nu fått ur mig all filosofisk materia peccans, slår mig därför på realia och skrifer historia.

Nästa år hoppas jag kunna ge ut ett större och ett mindre sammandrag af svenska historien. Möjligen kunna de bli till nytta vid läroverken. Ett större verk i svenska historien hör till de pia desideria, för hvars uppfyllande jag ville bli gammal och vis.

Med mycken glädje förnimmer jag af Adlerbeth, att vi få fortsättning af din »Frithiof», och snart densamma som ett *helt*. Tack för skänken af dina »Nattvardsbarn»! Jag tycker mycket om dem, i synnerhet den idylliska inklädningen, som är verkligen charmant. Jag hade blott önskat, att du slagit ihjäl den gamle presten, sedan han läst välsignelsen, och låtit barnen följa honom till grafven, så hade man ej blott ett didaktiskt, utan ock ett poetiskt helt. Det är skada, att du ej lemnar oss mer i den deskriptiva poesien. Men du gör det ju? — Du är förträfflig i den poetiska målningen.

Med andra delen af min »Thorild» får jag först tid nästa sommar.³ Den blir litterär-historisk. — —

Vänskapligen

E. Gust. Geijer.

Från J. O. Wallin.

Stockholm d. 22 Okt. 1821.

Min käre bror!

Om det förhölle sig med kungarne i vitterhetens rike som med andra kungar, att man nämligen skulle begära lof af dem, att få sätta deras namn på en utkommande bok,¹ så skulle jag väl i förhand hafva gifvit dig tillkänna, hvad jag tänkte göra och nu gjort; men dels fruktade jag ett nådigt afslag, dels ville jag så der oförhappandes spela dig ett litet spratt, med något afseende på den oplockade gås, jag har med dig sedan »Nattvardsbarnen» utkommo. Nu kan saken icke hjälpas, och jag är rätt nöjd deråt, rätt nöjd att få säga på taket, hvad jag alltid sagt i löndom, att vi nämligen hafva endast *två* verkliga, af Apollos äkta säng borna svenska poeter. Du må säga derom hvad du vill, men ganska viss är jag, att efterverlden är af min tanka.

Må väl, min broder! Helsa din fru, min aimabla kusin, samt dina plantor ifrån

din sanne vän

Wallin.

Hagberg med familj mår bra.

Från F. M. Franzén.

Stockholm den 6 Nov. 1821.

Bäste Tegnér!

Utom den vanliga trögheten i brefvexling, som du känner hos mig, har denna gången en nyck, om jag så skall kalla det, vållat mitt uppskof att svara på dina begge så högst intressanta och af flera skäl för mig kära bref och att tacka dig för din godhet att meddela mig »Försoningen».² Nycken består deri, att jag genast, då jag fick ditt poem, beslöt att skaffa Leopold nöjet af dess läsning och dig hans omdöme derom. Det förra

behöfde han i sin blindhet, och det senare tror jag du ej föraktar; ty hvad man än må säga om hans ensidighet, så är han likväl en säkrare domare än någon annan, jag känner, och intresserar sig för allt, hvori han finner ett sant värde. Med ett ord, jag trodde mig ej bättre kunna erkänna din vänskap att låta mig först se slutet af »Frithiof», än att jag meddelte dig Leopolds yttrande derom. — —

Nu har det lyckats mig vid min sista visit hos Leopold att få uppläsa det för honom. Han har begärt det igen för att låta läsa det för sig ånyo. Emellertid vill jag ej dröja att låta dig veta, hvad han under min läsning yttrade.

Den täcka målningen af Balders tempel, tempeljungfrurna m. m. ända till prestens tal vann hans fullaste, varmaste bifall. Han afbröt läsningen på flera ställen med utrop af förtjusning; t. ex. vid dessa:

med himmelsblåa ögon och med hufvuden
omslutna utaf lockigt guld —

och örnevingarne på hjelmen sänktes djupt
inför den gamle, när han talte fridens ord.

Skada, att jag ej mins precis hans uttryck vid den senare bilden; men det var den högsta beundran icke endast i det han sade, utan i sjelfva hans ansigte dervid.

När jag kom till prestens tal, så fortfor han i början att yttra sitt bifall äfven dess bilder och stil, och utmärkte särskildt med förtjusning bilden af »svärdet uti högen», som han fann lika oväntad som förträfflig. »Sådant kan endast Tegnér hitta på», yttrade han. Också beundrade han verserna:

en bersärk, som biter blek i sköldens rand

då stickas blomsterns purpurduk

solen, himlens fromhet m. m.

Denna vers är också, efter min känsla, [en] af de skönaste jag någonsin läst. I allmänhet kan jag skryta med det, att de ställen han utmärkte, hade också jag utmärkt.

Men när jag kom till de nordiska myterna och deras, som han sade, mystiska tydning, blef han mera tyst och yttrade till slut: »om någon kunde omvända mig hvad götiska mytologien angår, så vore det Tegnér. Jag nekar ej, att allt detta är poetiskt vackert, ty också det råaste och gröfsta kan en sådan talang göra vackert.» Också kunde han ej neka, att du lagt en djup mening deri; men han tycktes finna deri något af det mörker, för hvilket du sjelf i din vackra Epilog varnat. Sådant var hans omdöme efter första läsningen. Om han efter den andra yttrar något annat, skall jag härnäst meddela dig det.

Hvad mitt eget tycke angår, så instämmer det i det hela med hans. Jag finner dock icke någon annan mörkhet i prestens tal, än som ligger i sjelfva ämnet. Jag tänker efter något särskildt ställe, hvori meningen ej straxt skulle legat klar för mig, men jag mins icke något sådant. Icke heller är jag, såsom du tycktes i ditt bref yttra, någon fiende till götiska mytologien. Tvärtom, anser jag den icke endast sjelf märkvärdig, utan äfven i poesien ganska användbar på sitt ställe, nämligen i fornsagan, och göra der en förträfflig verkan. Till ett allmänt bildspråk hvarken passar eller behöfs den. För öfrigt tror jag att deri lägges mer tanka och filosofi, än den af sig sjelf innehåller.

* Alla glädja sig åt det hopp att snart se Frithiof fulländad. Det blir ett riktigt nationalpoem, utan att derföre vara af det slag, som Argus anser för nationelt. Har du läst hans betraktelser i anledning af Wallins Vitterhetsförsök?¹

Apropos af dessa! Så mycket det fögnar mig att vara i ditt sällskap, så skäms jag likväl denna gången derför och undrar, att Argus ej gjort någon anmärkning vid en sådan sammanställning. Dock, både han och allmänheten finna väl att vänskapen gjort den.

Du vet väl att Stockholmsposten fått en annan redaktör.² Nu är den en härmare af Journalen och de andra. Med all sin ojemnhet hade den likväl förut en egen och särskild karakter

genom sjelfva sin obestämdhet. Derför kunde röster af alla partier der låta höra sig. Nu tror jag, att du, så väl som jag, drar i betänkande att lemna dit några stycken. Eller hvad säger du? Icke heller uppmuntras vi dertill af de poemer, som hittills af den nye redaktören blifvit framlagda. Det sista öfver gårdagens högtid¹ var ju en uselhet, som åtminstone till slaget är alldeles oerhörd i vår tid. Att någon — som likväl många äfven af dem, som borde förstå något i poesi, gjort, — kunde taga stycket »Napoleon»² för ett poem af T—r, är ju det mest nedslående bevis på den läsande allmänhetens ringa urskiljning. Blott derför att det innehöll Napoleons beröm, trodde man det vara af dig. Jag trodde så med, tills jag hade läst några få rader, och mer tycker jag ingen bort behöfva läsa, för att finna, att en annan, dertill ej kallad, rört ett ämne, som tillhör endast din penna. — —

Från densamme.

Stockholm d. 23 Nov. 1821.

Min bror och vän!

Du kan ej föreställa dig, hvad glädje blotta åsynen af ditt bref väckte hos mig. Ja, innan jag fått det i min hand, hade baron Adlerbeth, som hört eller sett att jag hade ett sådant, delat med mig den glädje, han sjelf kände deröfver. Under rättelsen om din svåra och farliga sjukdom var hitkommen, och ehuru vi redan posten förut fått den trösten, att det kritiska ögonblicket var lyckligen öfvervunnet, så fortfor likväl hos oss alla en hemlig oro, ända till dess dina egna bref öfvertygade oss om din bättring. — — Gud ske lof! att du lefver, lefver, såsom vi hoppas, ännu några tiotal, för svenska vitterheten, för din syssla, för din familj, för dina vänner. Jag ser

din frus och dina barns glädjetårar och känner i mina egna ögon något ditåt. Du skulle sett det allmänna deltagandet i din sjukdom! Du förtjenar att ha vänner, och du har dem. Om många vilja synas det af fåfånga, medan du är frisk och skrifer och beundras, så äro ock många det af själ och hjerta. Det har jag sett vid detta tillfälle.

Jag hoppas att skriften om Linné¹ går lyckligt igenom, oaktadt fleras motstånd. Äfven dessa torde ge efter, då de i tysthet försäkras om rättelser. Det hufvudsakliga deri är . . .*, det erkänna äfven de, som sakna något i formen.

Angående prisen i poesien är en brydsammare fråga. N:o 6, »Snillels verld» är utan all jemförelse öfver alla de andra. Men om det skall få det stora priset eller endast det mindre, är ännu icke afgjordt. Jag är af en särskild orsak högst ledsen öfver denna sak. Så länge jag ej kände författaren, ej heller hört andras omdöme, hade jag bestämt min röst för andra priset. Men Leopold skickade efter mig, förtrodde mig författarens namn (oss emellan Brinkman) och anmodade mig att till akademien bära fram hans omdöme och röst. Detta sista kunde jag ej neka honom på någon grund; och då jag fäster (?) afseende på personen, hans ålder, hans namn ibland tyska författare, hans verkliga insigter, hans både tyska och franska . . .*, med ett ord, liberala och mångsidiga sätt att se och döma i litteraturen; då jag föreställer mig att han kunde blifva en nyttig ledamot i svenska akademien, och att hans belöning blefve ett steg dertill; — så föresatte jag mig med Leopold att rösta för det stora priset, ty det mindre skulle han troligen icke mottaga, icke heller skulle akademien derigenom vinna något hufvudsakligt. Emellertid, då saken skulle afgöras i går, begärde Wallin att ånyo få läsa stycket, och jag nödgas bekänna med honom, att det icke gör den impression, man väntar af ett godt poem i allmänhet och af ett öfver ett sådant ämne. Det är mycket harmoniskt i sin versbyggnad,

* Oläsligt i handskriften.

utsökt i ord, rikt på bilder och poetiska talesätt, men det gör ändå intet intryck. Det vinner att läsas flera gånger, men man läser det dock icke gerna och mins det icke. Jag har knappast sofvit alls i natt af oro öfver den förlägenhet, hvori jag befann mig i går och befinner mig ännu vid denna fråga. Någon gång må svenska akademien belöna, och nog har den förut belönt långt mindre poetiska stycken. Detta tör äfven ha en poetisk idé till grund och kolorit, ehuru det är långt ifrån att svara mot sin idé. En hufvudperson i pjesen är Stella, som lär vara friherrinnan Schwerin.¹

Om någon partiskhet vid detta tillfälle rår hos mig, så fruktar jag att du har någon skuld deri; ty Brinkman, som dock på intet sätt röjt sig, visade mig en afskrift af ett ställe i ett bref, som du skrifvit till friherrinnan Schwerin, och hvori du om mig yttrat några ord, som jag sätter öfver allt beröm, jag någonsin i min lefnad fått. Du skref det utan att någonsin kunna drömma, att det skulle komma för mina ögon. Ehuru jag aldrig misstänkt att du icke menat hvad du sagt mig sjelf (oaktadt den öfverdrift, som är en naturlig och nödvändig följd både af vänskapen och poesien, ty litet poeter äro vi alltid, icke endast då vi skrifva vers; och du är det i dina bref till den högsta grad): så blef jag dock innerligen rörd att se dig så yttra dig om din vän i hans frånvaro. Det är likväl en stor sällhet, och jag vet ingen större, att kunna tänka: jag har en uppriktig, en verklig vän; och när den vännen är en sådan man som du, så har man mer än hela verlden kan ge. Hvad betydde allt dess rop för eller mot mig, i fall någotdera spordes, mot den föreställningen, som jag hoppas aldrig förlora: Tegnér tänker väl om dig.

Du har missförstått mig angående Leopolds omdöme om »Försoningen». Han har både för mig och andra yttrat sig med värme om det stora värde han sätter på den, såsom på de öfriga styckena af Frithiof. Att han icke är vän af götiska mytologien, är en särskild sak. »Ett geni som Tegnér», sade han, »kan försköna och förädla allt; och jag beundrar

hans poesi, utan att derföre medge, att götiska mytologien kan eller bör tränga ut den grekiska.» — —

Din vän

Franzén.

Från C. G. af Leopold.¹

Stockholm d. 22 Februari 1822

Högvärdige Herr Doktor och Professor!

Herr Doktorn har hedrat mig med ett bref och en begåfning, som på det högsta rört och smickrat mig. — Den gamle sångaren, som af Herr Doktorn upphöjes till skaldekung, var det aldrig; men begåfningen är furstlig och värdig gifvarens höga rang i snillets verld. Jag tror ej, att man sett hos oss en sublimare bit, än den lilla adressen; och hvad sjelfva poetet angår, synes det mig fullströdt med all poesiens rikedom. Kalla ej detta en krans, sådan som tillfället medgaf: det är en bindel af diamanter, som blott har det felet, att icke tillhöra den panna, på hvilken den blifvit fästad. Den lager, som af en konungs hand en gång skänktes mig, ligger längesedan bladlös och förvissnad; men de, hvarmed Franzén² och Tegnér omflätat mitt gamla hufvud, äro oförgängliga och skola behålla deras grönska, så länge vårt språk läses.

Emellan begge dessa strålande snillen skall jag se mig införas i minnets tempel, likasom man säger, att en from själ föres af änglarna i Abrahams sköt.

Herr Doktors bref och godhet hafva blifvit för mig dyrbara i ännu ett annat afseende. Sedan vårt första förtroliga umgänge i Stockholm för flera år sedan, äro dessa rader de första, som synas vittna om något minne deraf. Med skäl fruktade jag, att min personliga bekantskap hade gjort mig likgiltig för Herr Doktorn: och ju högre jag såg Doktors namn, gång efter annan, uppblänka hos oss, ju mera oroades jag af

denna tanke; ty att ej kunna bibehålla en vän, som man själf högt skattar, synes mig af alla bevis på eget ovärde det största och klaraste. Jag läste Epilogen, Nattvardsbarnen, ändtligen Frithiof, och tror ej att någon hunnit högre hos oss. Det var med författaren af dessa stycken, som med den homeriske guden: tre steg, och han stod vid jordgränsen. Alla talade om dessa poemer, i synnerhet om det sista; utmärkt, ej mindre genom sin fria lefvande utbildning, än genom sin alldeles morgonfriska kolorit, och hvori poeten tyckes ha velat visa gossarna af nya skolan, huru det ser ut, detta *sköna*, som de i så skumt begrepp famlat efter. Den ene och andre af vännerna prisade sig af skriftlig gemenskap med den berömde skalden: för mig ensam hade han blifvit ånyo främmande. Nog af: allt är nu annorlunda, och då jag med billig blygsel fränsäger mig förtjensten till den ära, som mig skett, kan jag dock ej annat än med den lifligaste känsla tacka Herr Doktorn för vänskapen deraf.

Ett ord till tröst behöfde aldrig Frithiofs författare. *Ett ord till aga* tillhör hvarken mig eller någon annan att säga honom. Jag vet ej hvad doktor Franzén kunnat berätta här-om. Förmodligen har jag i anledning af »Försoningen», som han uppläste för mig, talat med honom om det götiska skaldeslaget i allmänhet, hvilket jag tillstår att jag, oaktadt hela dess färgrika sinlighet, icke mycket älskat; emedan dess natur syntes mig ålägga skalden att hafva hela sin umgängelse ibland bersärkar, vikingar, dvärgar och hafsfruar, tio eller flera sekler bakom den nuvarande tidskulturen. Också har jag af detta skaldeslag sällan sett några lyckliga prof och, innan Frithiof utkom, aldrig något af stor förträfflighet. Men med allt detta har jag visserligen ej velat bestrida, att den gamla götiska sagan ju innehöll ämnen, som kunde af en mästares hand behandlas mästerligen. Detta skulle varit så mycket orimligare, som jag hade motbeviset i händerna. För öfrigt har jag härom redan för flera år tillbaka förvarat min trosbekännelse i en liten afhandling, som finnes bland mitt papperskräp. Hvad

besvärjaren Oehlenschläger angår, är han för mig icke främmande, och jag värderar hans utmärkta talang. Men förgäfvades lemningar Frithiof af höflichkeit högra sidan åt Helge såsom den äldre. Hvar svensk röst och hvar oväldig skall helt annorlunda afdöma företrädet. Den ädle och manlige Frithiof skall njuta allas bifall, äfven de allvarligaste sinnens, och skall stanna kvar såsom en stjärna på vår poetiska himmel, under det att Helges saga, med all sin poetiska talang, kommer att kvarstanna, jag fruktar det, blott i barnkammaren.

Att Herr Doktorsn helse varit angripen, visste jag; men att äfven utkomstens bekymmer skulle förena sig med ohelsan, hade jag ej kunnat föreställa mig. Derefter — var en stor poet här ibland snödrifvorna. Ett enkelt, men godt och säkert medel torde väl emellertid böra försökas: gif ut *Esaias Tegnér's Samlade skrifter*, och om deraf ej uppkommer för auktor en hederlig tillökning i hans inkomster, så slår jag mig till ufvens parti i »Kolonien»,¹ och påstår med honom, att korpar och kråkor äro landets rätta naturliga sångare, och att kallet bör till dem åter afträdas igen.

Slutligen ett ord om mig sjelf. Jag är nu blott fyra år under sjutio; utan en timmas hvila från omvexlande kroppslågor; äfven jag icke utan ekonomiska bekymmer; isynnerhet djupt qvald af en stor huslig sorg, min hustrus treåriga sinnedvala. Visserligen utgör blindheten en stor, tillagd olycka. Jag påminner mig rätt väl, huru ofta jag ryst vid detta tillstånd hos andra, hvilket kan anses såsom en slags lefvande död — en död, som vet af sig sjelf. Emellertid finner jag mig deraf ännu icke alldeles nedtryckt. Då jag nästan alltid lefvat mindre i de yttre föremålen, genom ögon och sinnen, än inom mig sjelf, genom tanken och inbillningen, är förändringen för mig verkligen mindre än den synes andra. Jag har för öfrigt så länge tänkt mig hela verldsloppet beroende af en hög moralisk styrelse, så länge vant mig att anse det närvarande lifvet såsom endast vaggan för den högre människovarelse, att det nyburna kräkets små, korta barnplågor icke sätta mitt sinne i särdeles

uppror. Hvad jag mest saknar, det är förmågan att sjelf läsa och skriva; och då andras biträde dervid icke kan alltid vara för hand, måste, emellan sällskaps- och läsningstimmarne, flera tomma stunder nödvändigt uppkomma. Huru skola dessa uppfyllas? *Versus et cætera ludicra* tillhöra ej mera min ålder, än dans och kappränning. Mina forna spekulationer i filosofien måste då här blifva min tillflykt. Såsom gamla trognä vänner hafva de också åtföljt mig in i den långa natt, som omgifver mig, och utgöra der mitt käraste sällskap. Skall jag säga det? Under dessa betraktelser tyckes mig någon gång, som natten derigenom blef dag och mörkret ljust. Le ej åt mig, eller le fritt, blott tala ej derom för någon; men mig förekommer allt mer och mer, som filosofien i allmänhet föga känt hitintills sin egen rättå natur, som den för det mesta ej varit annat än gamla barns lek, och som en verklig filosofi ännu återstod att göra. Se der en lång dröm att drömma färdig, hvartill det yttre dagsljuset icke stort göres behof; och dermed äfven ett stort intresse för alla öfriga stunder af mitt nattliga lif. Jag vet ej hvad deraf kan uppkomma för andra, men för mig skall det åtminstone tjena att rikeligen uppfylla den tomma tiden och att i dessa ämnen stadga mina egna tänkesätt.

Farväl, ädle, berömde vän! Fortsätt med alltid lika framgång flykten till ett stort namn och odödligt minne. Redan står målet nära. Blott ännu en och annan utspänning af de starka, glänsande vingarna, och det är upphunnet. Glöm ej derefter eller dessförinnan den gamle blinde, som med alla känslor af beundran, högaktning, vänskap och tacksamhet har den äran att vara

Högvärdige Herr Doktors och Professorns
ödmjukaste tjänare

Leopold.

Från F. M. Franzén.

Kumla den 25 Februari 1822.

Bäste Tegnér!

Det tyckes som våra själar skulle mötas på vägen; ty ungefär vid samma tid som du skickat af ditt bref, kände jag i flera dagar en besynnerlig saknad af underrättelser om dig och föresatte mig att med det första skrifva och fråga, huru det stod till med din helsa. Jag hade redan somnat om aftonen, då ditt bref kom, men vaknade medan ljuset ännu brann, ty min hustru sitter länge uppe efter mig, och fann på bordet bredvid sängen ditt bref. Glädjen att se din hand och det som medföljde brefvet, kallade snart min hustru till sängbrädden; och vi sutto der liksom med dig och din lilla vackra gosse — jag menar *Axel* — emellan oss, så innerligen förnöjda. Min hustru bläddrade i poemet och läste högt en och annan bit, som föll henne i ögonen och förtjuste henne, medan jag fortsatte läsningen af ditt bref. »Huru står det till med honom?» frågade hon bestört, då hon såg mig rörd. — »Jag hoppas, det blir väl ännu», svarade jag, »men han är icke frisk.» Jag gaf henne brefvet, och tårar kommo i hennes ögon vid det stället, der du talar om din möjliga bortgång och ger mig det förtroendet att utge dina arbeten. Med Guds hjälp gör du det sjelf. Men i allt fall, huru rörd är jag icke af detta ditt testamente! Näst det som Choræus gjorde mig af sin hustru, som gör mig så lycklig, vet jag intet, som skulle fägnat mig mer, ehuru jag hoppas att aldrig behöfva begagna det. Sådana vänskapsprof kunde göra mig stolt, om de icke väckte hos mig det slags känsla, sammansatt af innerlig glädje och tacksam ödmjukhet, som när man emottar något oväntadt godt af den eviga kärlekens hand. Det är icke blott hedern att få ge ut Tegnér's arbeten, som gläder mig härvid; det är något annat, som rör en ljufvare och renare sträng i mitt hjerta, än fåfången. Jag vet det deraf, att, ehuru jag tror mig aldrig komma i åtnjutande af detta testamente, jag likväl skattar det

såsom en af de ljusaste punkterna i min lefnad. Choræus och Tegnér — jag jemför dem icke nu såsom författare, såsom namn hos efterverlden, jag tänker på dem blott såsom stående på lifvets och dödens gräns och blickande tillbaka på den verld de tro sig snart lemna — att i ett sådant ögonblick på ett sådant sätt ihågkommas af dem!

Tegnér! du får ej dö. Du skall lefva i många, många år. Sverige fordrar det, såsom din hustru och dina barn. Men tack för detta bevis af din vänskap! Jag glömmet det ej, så länge jag lefver. Tack äfven för det du ville, ifall jag ginge bort förut, ge ut mina! Jag håller sjelf på med dem nu. Tre ark äro tryckta. Det går långsamt.¹ Skulle jag dö, förrän det blir färdigt, så tar jag dig på orden och ber jag dig skrifva ett litet företal. Vi behöfde begge två lefva för våra barn. Utom de tio som lefva, väntar jag snart det elfte.

Nu till din Axel! Jag läste första aftonen ej mer än företalet eller versen till Leopold. Dels var jag med den sinnesstämning, ditt bref gifvit mig, icke öppen för det intryck, ett sådant poem skulle göra, dels ville jag med flit spara mig nöjet deraf. Ja, jag sparade mig det i ett par dagar, ehuru jag som oftast tog häftet i min hand; jag ville njuta det första gången i sällskap med flera, som kunde sentera det, och hoppades få fara med det till Säbylund, der fyra fröknar Palmstjerna, utom fröken Lewenhaupt och hennes bror, som ständigt bo der, nu vistas, och alla hafva mycken känsla för poesi. Men det kunde ej ske; och jag tänkte: i dag komma de till oss, i dag får jag läsa det för dem. Men jag har dock icke kunnat vänta så länge. Jag har läst det för min hustru och min dotter (som skall gifta sig med Grafström; den andra är i Åbo); och jag känner nu hela dess förträfflighet. Så olik de andra äldre syskonen, och likväl lika skön, om ej skönare! Uppfinningen är lika lycklig, som utförandet i alla dess delar. Det har någonting alldeles eget deri att vara sammansatt af de mest olika och oväntade taflor, och likväl att göra ett helt af en fullkomlig verkan. Man läser det med surprise på sur-

prise; det är likväl icke endast surprenant, utan genomtränger det inre. Jag tänkte härvid på en karakteristisk skilnad (ibland många flera) på ett verkligt geni-verk som detta och ett, ehuru temligen utarbetadt, konststycke som Brinkmans poem.¹ Jag läste det flera gånger och mindes intet deraf; och af detta fäste sig hvar särskild tafla qvar i mitt minne, så väl som det hela.

Först skulle jag tacka dig för verserna till Leopold, så väl för hans som deras skuld. Det är en mycket lycklig vändning du tagit, att ge honom allt det beröm, han förtjenar, utan att gå ifrån din egen åsigt af poesien. Huru måste han icke vara nöjd åt en vers, som denna:

och mörkret, för att hämnas, hade
uppå hans ögon lagt sin hand.

Det är i hans egen bästa ton. Äfvensom denna strof:
till skum slås vågorna, etc.

Mig särskildt har den strofen:
från himlen kommer sångarljuset, etc.

och det följande mycket intresserat såsom . . . * af en tanke som du sjelf yttrat och jag citerat en gång:
softets former äro många; det gudomliga är ett.

Om jag i sjelfva poemet skulle utmärka allt som förtjust mig, så vore det att skriva af det mesta deraf. Ja, jag tror knappt det är någon vers, som jag ej tyckt om. Också har jag icke läst det ännu för att kritisera, och lär aldrig komma att göra det. En vers mins jag likväl, der ett ord stötte mig: *skinn-inbundna* sagoskrifter. Hvarken ljudet *inn-in* eller *skinn* behagar mig. Jag borde ock klandra den rad, der mitt namn förekommer.² Jag kan dock icke vara otacksam; och om jag mången gång varit mera ledsen än glad åt beröm, så vore det rent af galenskap, om jag ej kände mig glad att se mitt namn i ett af dina arbeten, som läses i alla tider och af alla klasser. Tänker jag dertill, att det icke kommit dit ur din penna, utan

* Oläsligt.

att ha varit förut i ditt hjerta: så är jag icke endast smickrad, utan rörd. Jag tackar dig, med ett ord, för ditt nya vänskapsprof, såsom för det förra, om icke med lika rörelse i hjertat, dock med ärligt handslag. Långt ifrån att vara missnöjd, är jag tvärtom smickrad också deraf att ett par drag af din Karolin verkligen påminna om min,¹ såsom den står i det utkomna bandet (ehuru föga tecknad den eljest är): nämligen hattlyftningen vid Karls namn och allusionen på Karl XII:s bibel. Sådana likheter äro icke endast reminiscenser; de häröra af sakens natur. Så har genom en ändring, som jag gjort längesedan, det stället hos mig fått en ännu större likhet med ditt än det hade förut. Det lyder så:

Se här — nu slog hans venstra hand
 (den högra ryssen skjutit)
 en bibel opp, ett folioband,
 i läs och messing slutet —
 se här hans bild: så såg han ut,
 så stod han lugn i moln af krut.

Som jag en sådan plit han bar,
 en dylik rock och bälte o. s. v.

Så stöter man ihop, utan att veta af hvarann. Till och med i minnet af Stuart, som jag läste upp sist i svenska akademien,² förekommer något, som liknar det du säger om barndomsminnen af Karoliner, med den skilnad att det ena är den vackraste poesi (hvilken lycklig bild är icke *svärdsblifjan!*), och det andra, som det i detta fall också borde vara, den enklaste prosa. Jag skall för ro skull skriva af det. »Krigsknekten så väl som befälhafvarne utmärktes med det romantiska namnet Karolin, af hvars betydelse mången ibland oss bär ett outplånligt intryck ifrån sin barndom, då han, om icke sjelf såg en gråhårig kämpe med det namnet, likväl hörde äldre personer med rörelse omtala, huru de sett en sådan, hörde dem beskriva sjelfva hans utseende och drägt och berätta hvad han berättat om striderna och äfventyren i Ukräns öknar eller

på Norges snöfjäll.» Ser det icke ut som jag velat alludera på din romans? — —

Din tillgifne vän

Franzén.

P. S. Jag fruktar du ej kan läsa detta bref, men jag låter det gå.

Från densamme.

Kumla den 6 Maj 1822.

Bäste Tegnér!

— — Angående ledigheten i Svenska akademien har jag intet hört ifrån Stockholm, utom af Hagberg, som nämner Geijer. Jag föreslog honom, såsom du vet, sist icke endast för Rosenstein, utan för Leopold. Denne svarade öppet, att, då Geijer förklarar sig för hans fiende, ansåge han det för en låghet att votera på honom. Jag sökte väl bestrida, att Geijer vore hans fiende, men han förblef vid sin tanke. Äfven för Mörner nämnde jag Geijer, men mötte ett rent afslag; deremot var han straxt benägen för Hagberg. Huru det kan gå denna gång, vet jag icke.¹ Hvad Skjöldebrand angår, så har jag intet annat emot honom, än att han är förnäm, och att akademien har så många af dem. Han är ett verkligt geni, ehuru han som dilettant förspridt dess kraft åt för många konster, och i poesien saknar diktionens jemna skönhet. Uppfinningsgäfva har han likväl. Jag har ej ännu sett hans »Gustaf Eriksson», men några berömma den framför »Oden». Företalet lär innehålla en sträng polemik emot de teorier i metriken, som vi andra följa. På mig skall han vara personligen stött, för det jag yttrat i företalet till Adlerbeths Metamorphoser.² I anseende dertill komme jag i bryderi, om det hvälfde sig emellan honom och någon annan; ty ehuru jag genom votering på Skjöldebrand hvarken ville eller kunde försona honom, — — så ville jag dock icke heller sakna den tillfredsställelsen inom mig

sjelf, att jag gjort honom rätt, ehvad han må tänka om mig. Ty ostridigt har han den förtjenst, att han bör komma i fråga.

Sjöbergs plats är just icke så svår att uppfylla. Jag undrar om Geijer skulle kunna förmå sig att säga något godt ord om Sjöberg såsom poet. Litet ledsamt vore det, om hans estetiska öfvertygelse tvunge honom, att nedsätta sin företrädare allt för mycket. Förut har man visserligen allt för mycket upphöjt honom (det gjorde jag sjelf af personlig tillgifvenhet); men att göra af hela bilden blott en skugga, vore ock litet förargligt (?), helst då det skedde af en man, som blifvit räknad till det mot akademien fiendtliga partiet. Måne det vore allt för indelikat, att i det afseendet sondera honom? Skjöldebrand blef sonderad i afseende på Edelcrantz och svarade bestämdt, att han aldrig kunde förmå sig att berömma honom, åtminstone hvad hans karakter och tänkesätt angår. Kan Geijer komma in genom min röst, så skall den visst icke gå ifrån honom. Utom Wallin, Hagberg och oss begge, vet jag ingen annan att räkna på än Rutström, möjligen. Dock kan jag icke svara derför. Kanhända Lagerbjelke, för att hindra någon annan, skulle votera på Geijer, ehuru litet han lär sentera hans förtjenst.

Hvad lycka din »Axel» gjort, behöfver jag icke säga dig. Jag var vittne till det stora intryck, den gjorde i den krets, om hvilken jag sist nämnde. I går hörde jag i samma krets dina »Flyttfåglar» sjungas efter Crusells musik. Jag tyckte mig sjelf vara en flyttfågel. — — En gång är då riktig poesi satt på en den värdig musik. Hvad säger du sjelf derom? Jag vet mig icke hafva hört något mera poetiskt-musikaliskt. Jag dömer dock alldeles icke såsom musiker, ty jag har ingen insigt, icke ens ett godt öra; men jag har dock känsla för något i musiken, liksom i måleriet. Jag vet icke, hvad sång är, men icke ligger det som rör mig, i dess . . .*, i dess kropp, om jag så får säga. Om det egentligen artistiska i det yttre af konsten kan jag aldrig döma. — Crusell är Finne. Det fagnar mig så mycket mer, att han, liksom på den finska nordhälfvens

* Oläsligt.

vägnar, gjort denna gåfva åt den nordiske sångaren. Det är så sällan musici sentera annat än ord och rim, som tjena dem i stället för *la la la*.

Att Leopold skulle vara icke endast smickrad, utan tillfredsstäld af din dedikation, visste hela verlden genast; men det är icke alla som göra honom den rättvisan, som du i ditt bref och äfven jag inom mig sjelf alltid gjort honom; och med all den fäfänga, han har, och som mången annan i hans ställe skulle hafva kanske än större, är det dock alltid något ädelt i hans tänkesätt, som i sjelfva hans stundom, förut mer än nu, konstlade höflighet ej går förloradt. För öfrigt är han nu mer än någonsin älskvärd och intressant i umgänget. Din anmärkning i anledning af hans sysselsättning med filosofien, att det är något symboliskt deri och att all filosofi är en poesi, som förlorat synen, är icke endast frappant och qvick, utan den har ock en sanning, som jag tyckt mig finna genom egen erfarenhet. Så länge jag skulle låtsa *ex officio*, såsom professor i moralen,¹ filosofera efter Kant, kom jag aldrig till någon visshet, utom hvad det blott formella i moralen angår. Nu tycker jag mig se allting klart och säkert, och inga antinomier, eller hvad slags resonnementer det än må vara, kunna rygga den öfvertygelse, jag genom ett slags poetisk blick har om Gud, ett tillkommande lif o. s. v. Det förstås att jag här talar blott såsom filosof och poet för egen räkning. Jag skulle knappt kunna meddela åt någon annan ett klart begrepp om detta slags åskådning, än mindre göra någon proselyt. Du förstår mig likväl redan nu och än bättre, då du läser ett stycke, som jag lemnat in till Svea: »Den blinde vid bommen».² Jag är både fiken och rädd att höra ditt omdöme derom. Häftet lär komma ut innan terminens slut.

Svenska akademiens mening kunde aldrig vara annan än att Agardh skulle sjelf göra rättelserna och sjelf meddela dem åt dig och hemta ditt råd.³

Lycka till stjernan!⁴ Redan i vintras hörde jag att den var i antåg. Den kan icke smickra dig; men det är ändå på

vitterhetens och litteraturens vägnar alltid en förmån. Pöbeln — du vet vilkendera af de två jag menar — tänker dervid: »det måste ändå vara något i det att kunna läsa och skriva.» Hvad pöbeln tänker, betyder väl icke mycket i sig sjelf och för hvar och en litteratör särskildt; men verkar dock i det hela, h. e. till afsättning af det som tryckes; och det är, som du skrifver, i ekonomisk hänsigt icke att förakta. — —

Du bedrar dig, då du tror, att jag aldrig förargar mig öfver världens gång. Jag vet mig af ingenting hafva känt en större harm, än af den nuvarande politiken i Europa i afseende på Grekerna. Jag hoppas väl att deras sak går fram ändå; jag tror att de hafva en stor makt med sig. Men jag kan dock icke utan förargelse tänka på den heliga alliansen, såväl som på England och Ryssland särskildt. Jag är viss att du tänker lika med mig i denna sak, nämligen angående Grekerna, ehuru man ur en vers i Axel velat taga en annan mening, som jag dock ej kan finna deri ligga. Tvärtom tror jag, att du, då du skref att »Greklands verld går under», skref det med en bitter känsla emot dem som äro skulden dertill, om så sker.

Har du läst recensionen i Litteraturtidningen?¹ Hvar och en ser huru sökt kritiken är. Du sjelf sätter dig öfver den, det vet jag. Den förargar dock dina läsare; det är dem, den sårar, mer än dig. Åtminstone känner jag mig för ögonblicket ond, mest för den ton af opartiskt lugn recensenten tagit, då han betett sig i högsta grad partiskt. Hvad han säger om Ukräns ohygglighet, röjer dock icke någon geografisk kunskap; Büsching säger, att det är det vackraste och fruktbaraste land i verlden. — —

Din tillgifne vän

Franzén.

Från A. von Helvig, född von Imhoff.

Dresden, den 16. Juni 1822.

Nicht genug kann ich Ihnen, geehrter Mann, für die gü-
tige Bereitwilligkeit danken, mit welcher sie meine Wünsche

erfüllt und durch Ihre geschätzte Antwort jeden Zweifel beseitigt haben, welcher bei einer so schweren Unternehmung mich manchmal niederschlug. Ihre mir mitgetheilten Bemerkungen habe ich sogleich benutzt, und trotz der ungeheuren Schwierigkeit ward es mir möglich, das Ende der ersten Romanze dahin zu verändern, dass Ihr Ausdruck auch hier beibehalten bleibt. Dies veranlasste mich jedoch, das Ganze mit erläuternden Noten zu versehen, um welches mich auch einige Freunde, denen ich die Uebersetzung vorlas, ersuchten. Denn ausser dem, dass die altnordische Mythologie weit weniger bekannt ist, als man nach den darüber in Deutschland erschienenen Werken glauben dürfte, so ist auch die Sagen- und Heroenwelt des Nordens noch in ihrem innersten Wesen der Lesewelt fremd, da Fouqué allein, zwar einiges daraus mit Glück, früher benutzt hat, doch durchaus nicht in die Tiefe derselben eingedrungen ist, indem er sich eine eigene Manier der Anschauung und des Ausdrucks dafür angeschafft, wobei sich jeder gefällt, indem er sich darin denken kann, was ihm beliebt.

In dieser Hinsicht wird Frithiofs Sage noch eine besondere Wichtigkeit erhalten, ausser ihrem poetischen Werth, da Sie, wie ich aus den mir so freundlich geschickten Romanzen ersehen, auch die Lösung der tiefsinnigen Räthsel jener Mythen des nordischen Heldenvolkes uns darin schenken und auf ihre Deutung aufmerksam machen.

Noch ehe ich Berlin verliess, sandte ich die vier übersetzten Romanzen nach Stuttgart, indem das Morgenblatt¹ das einzige periodische Blatt ist, in welches ich von Zeit zu Zeit Beiträge gebe — wie es in den Händen aller Gebildeten in Deutschland ist. Sollten Sie nicht von Upsala her dieses bekommen können, wo es, so weit ich weiss, sehr bekannt ist? Sonst habe ich gebeten, dass man mir einen Abdruck mittheile, den ich Ihnen baldmöglichst senden würde.

Wenn Sie mir sagen, dass ich den Geist verstanden habe, welchen Sie Ihrer herrlichen Dichtung eingehaucht, so brauche

ich Ihnen nicht weiter zu sagen, was ich dabei empfunden. Meine Bemühungen selbst sind hiervon die sprechendsten Versicherungen. Nur eins kann ich nicht unberührt lassen: wie ich nämlich besonders es an den Gedichten bewundere, dass darin die urkräftige Bildung des Menschen ohne alle Beihülfe dessen ausgedrückt ist, was die neuere Menschenerziehung in Erinnerung bringt, und dass sich Ihre Gestalten eben so zwanglos in den angenommenen Formen jener Zeit bewegen, deren bezeichnende Eigenheit frisch und voll ins Leben tritt, wie der weise und sparsame Gebrauch dessen, was characteristisch ist, die Phantasie stets aufregt, ohne durch gehäufte todte Nomenclatur den Stoff zu erdrücken. — —

Mit den aufrichtigen Gesinnungen wahrer Hochachtung

Ihre ergebenste Freundin

Amalie v. Helvig, geb. v. Imhoff.

Från J. Adlerbeth.

Stockholm den 8 November 1822.

Käraste broder!

Du måste förlåta att jag så länge dröjt med besvarandet af din sista vänskapsfulla skrifvelse. Att lättja eller kallsinnighet vållat min tystnad, vet jag att du icke misstänker, och att du aldrig skall få anledning dertill, derom kan jag högtidligt försäkra dig.

Af Berzelius och Crusell erhöj jag, strax sedan jag från Småland hit återkommit, den hugneliga underrättelsen om din helsas ytterligare förbättring. Den resa, du nästa sommar beslutit, och ett längre vistande i din härliga hembygd skall otvifvelaktigt medföra de nyttigaste verkningar. Att du på vägen till Vermland icke reser förbi dina Stockholmska vänner, måste du i förväg lofva mig. Hade din helsa under den sistförflutna tiden varit jemn, hade du gjort illa att ej vilja blifva

riksdagsman; nu åter måste jag i allt afseende gilla din företsats. Då du i Vermland ostörd får umgås med sånggudinnorna, förnyar jag min uppmaning att minnet af Blendas hjältebragder icke måtte blifva dig likgiltigt.¹ Mera fullständiga och noggranna upplysningar om det forna Varend, fältet för hennes bedrifter, än några hittills bekanta, hoppas jag snart kunna meddela dig; de äro frukter af de forskningar, som mag. Wallman under sistförflutna sommar med outtröttlig flit anställt inom denna trakt, hvarest han tillbragt en längre tid, för att om landet vinna säker kännedom. — Med Olof Myhrman förenar jag mig äfven i den önskan att bergsmannalifvet, äfven under ditt vistande i din fosterbygd, måtte blifva af dig besjunget.

Med vår nye förbundsbroder Nicander har jag, under det han i Oktober månads början här vistades, haft tillfälle att till min innerliga förnöjelse ingå en närmare bekantskap. Det är en genom sitt snille och sitt ädla väsende förträfflig yngling. Han har redan försäkrat mig om bidrag för nästa Idunahäfte, på hvars tryckning vi visst böra tänka, för att icke behöfva alltför länge vänta på materialier. Vid sin afresa till Upsala lemnade han mig ett skönt minne af Norna Gest,² hvars namn han inom förbundet antagit, att inom förbundet vid nästa stämman uppläsas. Detta har nyligen skett under förbundsbrödernas högljudda bifall.

I sista dagarna af September gjorde jag ett kort och högst angenämt besök i Upsala hos E. G. Geijer, som bad oändligen hälsa dig. Med honom, C. Fr. Geijer, Uggla och Kjellin gjorde jag en vandring till högarna vid Gamla Upsala, på hvilka vi egnade skålar åt de gudamakter, efter hvilka högarna fått sin benämning. Högtidligheten af vårt besök på ättfädrens grifter ökades genom din härliga »Stjernasång», som tvenne götiska flickor (mamsellerna Lagerlöf och Lilljebjörn, bröderna Geijers svägerskor) med det skönaste sam ljud derstädes afsjöngo.

Den till Stjernasången satta ton³ är enkelt upplyftande; den är under fri himmel, en stjernklar vinterqväll, komponerad

af en ung Sjögren, då student af Östgöta landskap, numera engagerad i bergs-collegio. Den är satt för fyrstämning sång och skall med det första blifva dig tillsänd, så snart jag hunnit få den, hvartill jag redan gjort flera fruktlösa försök. Utom de redan nämnda, deltog fru Uggle, akademi-adjunkten Löwenhielm med dess fru samt två med Geijrarne beslägtade studerande i vandringsståget till Upsala högar, så att det der samlade sällskap utgjorde 12 personer.

Från Ling skall jag innerligen helsa dig. Han är frisk och i oupphörlig verksamhet. Hans Eilif Gautske blef nyligen uppförd på Aurora-ordens sällskapsteater. De spelande skola ådagalagt mycken skicklighet. — —

Nu har jag endast rum för min anhållan att du ville frambära min vördnad för din fru, och mina hälsningar till samtliga fratres et amici Lundenses. Alla härvarande vänner, inom och utom götiska förbundet, hälsa dig af hjertat.

Med oföränderlig tillgifvenhet

din redlige

Rolf.

P. S. Man har försäkrat mig att du lofvat Crusell författa en *folksång*. Sången hoppas jag att du, så snart den är skriven, skänker åt Iduna; äfvensom romansen om Finn och S:t Lars, hvilken senare du måste ömskrifva, om den förra redaktionen förkommit.

Från F. M. Franzén.

Kumla d. 10 Januari 1823.

Bäste vän!

Färdig att fara till Stockholm (som riksdagsman, gunås!) och sysselsatt med hvarjehanda som dertill hör, kan jag dock ej lemna detta rum och detta bord, der jag så ofta tänkt på

dig, utan att åtminstone med ett par ord påminna dig, att icke endast du sjelf lefver och är nu, som jag hört, fullkomligt frisk, utan ock att i Kumla prestgård ännu lefver en viss man, hvars största glädje det varit att någon gång om året få ett bref af Tegnér. Du ser att jag begynner med litet bannor; men jag förnämligast bannar mig sjelf. Jag skulle skriva med prof. Lidbeck och tillika skicka dig »Svea». Jag hade ock fått hans löfte att han skulle taga emot den; men dels af glömska om dagen då han skulle resa, dels äfven, jag bekänner det, af räddhåga för det omdöme, du skulle fälla om »Den blinde vid bommen», underlät jag det. Af samma skäl har jag ock dröjt att skicka dig medföljande, onödiga och jag vet ej af hvad besynnerligt infall härrörande krumsprång på ett för mig främmande gebit. Jag skulle redan före jul skickat det, men det blef icke af. Ganska många strofer lär du alldeles icke förstå, såvida de alludera på stycken, som du ej sett.¹

— — Aldrig tänkte jag att jag, nolens volens, skulle komma att befatta mig med sådana saker, som höra till en riksdag. Också tänker jag ej sträcka min befattning längre än att höra, skaffa mig en egen öfvertygelse och gifva min röst, oberoende af andras. Jag hoppas att jag dervid ej skall känna det qual, som jag någongång känt i saker af mindre vigt, der det berott på *tycke* och *smak*. Här komma dessa icke i fråga; här gälla endast sanning och rätt. Jag skall bemöda mig om att förstå saken, och sedan jag efter bästa förstånd hållit mig vid hvad mig rättast synts, kan jag vara lugn. Emellertid kan du finna af hvad jag nu yttrat, att jag icke utan bekymmer reser till riksdagen, äfvensom att jag för ingen del önskat att komma dit. Jag afböjde att bli vald i mitt eget kontrakt; men vidare kunde jag ej göra. Skulle du spörja, att jag vid något tillfälle icke förhållit mig rätt, så skrif mig ärligt till derom. Det är af ingen, jag hellre hör sanning i den vägen, ehuru jag fruktar den litet, hvad mitt episka fjesk angår. Dock är jag färdig att emottaga äfven derom ditt videtur med resignation, om det än vore ägre admittitur eller till och med improbatuur.

Nu har jag fyllt hela brevet med min egen värda personlighet. Men jag lofvar från Stockholm intressantare bref.

Min hustru helsar tusenfaldt till din fru och dig sjelf. Jag önskar dig i det nya året en förnyad helsa. — För verserna öfver Lundblad tackar jag dig af flera skäl än du tror kanske, eller jag nu hinner förklara. Huru Lündblad, som jag höll för en temligen prosaisk person, skulle kunna ge anledning till en sådan poesi, hade jag ej förut kunnat föreställa mig. Men hvad är det, som du icke kan ge både färg och glans och anda och lif? — Svara mig snart, eljest gör du mig helt ängslig. Helsa prof. Lidbeck, Nilsson med flera från din

vän

Franzén.

Från J. F. Aminoff.¹

Åbo den 14 Jan. 1823.

(Titel.)

Af en okänd, men erkänsam hand ristas till Herr Doktorn dessa rader, ty åt ett namn, som re'n länge ägt min aktning, har jag, just i dessa dagar, fått anledning att ock egna min tacksamhet; och den, en gång väckt, kan ej bortdö, kan ej tiga.

Mina vänner, herr ärkebiskopen Tengström och herr kansli-rådet Wallenius hafva meddelat mig Herr Doktors nyss utkomna inträdestal i svenska akademien. Det var af Försynen förbehållet åt en Tegnér, Sveriges ära såsom snille, lärare och författare, att i en mot den odödlige konungen Gustaf den III:s minne fiendtlig tid icke blott rättfärdiga honom, utan också gifva åt hans *stora och rika själ* ett förtjent medborgerligt lof. Också står detta lof vid sidan af Oxenstjernas. Den förre var min högste välgörare och tillika — må det vara mig tillåtet att så yttra mig — vän; den senare jemväl i våra ödens alla skiften en oförryckt vän. Med den store konungens bortgång

ur lifvet, var också begges vårt *jag* likasom isolerad i det tidehvarf, vi derefter upplefvat; icke heller vi *igenkände*, för att nyttja Herr Doktors eget uttryck, *mera der vår ungdoms gudamakter*.

Gustaf den III:s minne har varit och blir mig lika kärt med lifvet. Jag har också derföre varit ett bland de rysliga målen för den förföljelseanda, hvaraf Sveriges häfder ej sällan framvisat exempel. Den förtrytsamma känsla, hvaraf mitt sinne blifvit intaget vid de utfall, en föraktlig, ännu fortfarande lika ånyo tillåtit sig emot denne store konungs minne, förmår min svaga utföringsgäfva icke uttrycka. — Med beundran, med förtjusning, ja, med sådana tårar, som lätta hjertats lidelser, har jag hos nämnda mina vänner läst och genomläst den sanna, den mästerliga teckningen af en konung, som ryckte Sverige från den vanära, i hvilket det var nedsänkt, återgaf det sitt förlorade illustra rum bland nationerna, *lefde för dess ära, och dog till dess förnedring*. Herr Doktor har, i trots af samtidens ihärdiga, förvånande skymfning mot Gustaf den III:e, dess tidehvarf och de store män, det framalstrade, rättvisat honom sjelf, och afmålat det med färger, så sanna, att tiden dem aldrig skall mäktat utplåna, samt i och med samma sammanflätat sitt redan berömda namn med en Gustafs och en Oxenstjernas. Välsignelser följ Eder i spåren! Jag sjelf går nu lugnad min annalkande förvandling till mötes.

Med dessa tänkesätt ur det innersta af ett hjerta, lika helgadt åt vänskapen, aktningen och tacksamheten, har jag den äran att vara

Högvördige Herr Doktors och Professorns

ödmjuka tjenare

*J. F. Aminoff.*¹

grefve, f. d. gen.-major i konungens af Sverige tjenst,
geheimeråd, samt Åbo akad. vice kansler.

Från C. G. af Leopold.¹

Stockholm den 17 Januari 1823.

(Titel).

Värdes ej skämta med min saknad af Herr Doktors skriftliga umgänge. »Ett bref om året, täcks Herr Doktors säga, torde ej vara att öfverdrifvet besvära.» Förlåt mig; Herr Doktors har ej ens denna förebräelse att göra sig: det bref jag nu erhållit är blott det andra, som jag på fem eller sex års tid fått föga mig af.

Men äfven då jag någon gång hedras med ett par blad från Herr Doktors hand, vet det hulda ödet gemenligen laga så, att njutningen deraf åtminstone i det längsta undanhålles mig. Jag kunde med vittnen intyga, att Herr Doktors bref, dateradt den 1 December, icke kom i mina händer förr än den 22; ehuru jag postdagligen låtit efterfråga det, sedan jag af herr doktor Hagberg blifvit prevenerad om att ett sådant väntade mig. Nu kom det lagom till julklapp, den angenämaste som jag kunde få: ty äfven Herr Doktors bref spraka af geniets eldgnistor, som återtända för några minuter det hos mig utlocknade ämnet.

Misstyck ej och undra ej på att jag svarar så sent. Jag måste beklagligen till all brevexling låna andras biträde — och afbida deras läglighet. Med blyertspenna skrifver jag ungefärligen så bra eller illa som förut; och min blindhet hindrar mig icke att tillbringa förmiddagarne, på mitt gamla sätt, vid skrifbordet. Mina koncepter uppläsa sedan för mig, korrigeras efter diktamen och renskrifvas derefter, för att i sinom tid — kastas i kakelugnen. För möjligheten häraf har jag att tacka en svensk uppfinnare, herr expeditionssekreteraren Borg, som påfunnit en skrifkonst för blindas. Redan för ett år tillbaka skickade mig greve Löwenhjelm en så kallad *nykto-graf* ifrån Paris, af stort beröm och ingen brukbarhet. Den svenska har åtminstone det lilla företrädet, att man verkligen kan skriva med tillhjälp deraf. Så snart jag fått lära mig

konsten att fästa blyertsteckningen, så att den ej bleknar eller suddas, skall jag äga det nöjet att kunna med egen hand skrifva mina vänner till, då något af de första försöken skall utan tvifvel hafva Lund till sin kosas föremål.

Professor Zetterstedt har gjort mig den äran att skicka mig sitt arbete, beledsagadt af ett bref, som jag, oaktadt dess smickrande innehåll, måste kalla charmant. Sjelfva boken kände jag redan af recensionen i ett af bladen. Vore jag också ej så fullkomligt, som jag är, af Herr Doktors mening om detta arbete, skulle jag dock finna rättvist, att den skald, som gjort doktor Lundblad odödlig, disponerar för denna gången om det pris, han stiftat.

För exemplaret af poemet tackar jag som för en skänk af vänskapen; ehuru jag genom minnets tillhjälp långt förut hade gjort det till mitt. Redan efter andra läsningen stod hela stycket för alltid uppskrifvet i mitt hufvud och har blifvit uppläst utantill för flere af mina vänner, äfven en gång i svenska akademien: hvarje gång utan annan afvikelse från det tryckta, än genom blotta rättelsen af ett misskrifvet namn, i hvars ställe jag tillåtit mig att sätta Franzéns.¹ »Pompeji som afkastar sitt lavatäcke»; hans språk, som flöt omkring sitt ämne, likt »en romersk toga

med rika veck, med purpurkantad bräm,
och ädelt präktig, och ändå beqväm;»

stället om Hyacinthus, att ej uppräknat flera, — hafva till teckning och färger en så frisk och lefvande skönhet, att min egen och de flesta andras poesi måste i jmförelse dermed förekomma mig såsom urblekta blyertsritningar. Det är här, till tanke och stil, Pope och Virgilius förenade; eller för att nyttja det kortaste uttrycket: Pope hel och hållen. O, hvad geniets lefvande taflor blifva i mina ögon dubbelt skönare inom kulturens ram! Äfven de Helsingborgska skålarne äro fulla af en förtjusande liflighet. De odödliga raderna: »När Maj har löfvat våra lindar», etc. ligga mig beständigt i örat och på tungan, likasom en intagande melodi, den man ej upphör att gnola på.

I Guds namn, likna ej allt detta vid bestälda handskar och kakor! Der geniet utgör alltigenom ett enda helt guldstycke, förblifver hvarje minsta bit deraf alltid samma rena guld, ehvad mått och skapnad den må ha råkat få vid afsöndringen.

Af »Martyrerna» har jag blott hört någon scen här och der; ty stunder fela till all den strödda läsning, som här framväxer. Auktor synes mig verkligen begåfvad med en utmärkt poetisk natur. Likväl skulle jag, efter hvad Doktorn sagt mig om hans arbete, icke gifva honom min röst till något pris. Så länge akademien fortfar i sin gamla försigtighet, att föga eller intet motivera sina domar, och att aldrig förena kritiken med belöningen, betar hon sig alltid sjelf möjligheten, att åtskilja hvad han förkastar från hvad hon gillar och berömmar. Belöna blotta geniet, blotta talangen hos en författare (om han för öfrigt vandrar på förtappelsens väg) kan hon således aldrig utan fara för sig sjelf att synas gilla och uppmuntra just det, som hon egentligen är till för att motverka och förebygga.

Vår akademiska högtid var på långt när ej så tom och torftig, som Herr Doktorn kanske fruktat. Franzén och Nordfors bestodo anrättningen¹; och på sämre traktering har publiken säkert ofta varit buden. Franzéns arbete, som går i lån, har ännu ej hunnit till mig; men det skall högeligen glädja mig, att se min älskade Rydelius målad af ett snille, och ej af en skolmästare. Hvad Nordfors' skrift angår, så förtjente den efter mitt omdöme sitt pris — kanske bättre än de flesta af hans föregångare — oaktadt en viss disproportion emellan delarna af hans arbete. Det begynner nämligen med en slags filosofi öfver ämnet, på några blad, hvilka utgöra den egentliga afhandlingen och förefalla såsom ett hufvud af orimlig litenhet emot den enorma buk af historiska exempel, som förenas dermed och släpar efteråt. — Men den korta inledningen är berömligt skrifven, och flera af exemplen flamma och braka som små eldsprutningar. Också skall den hafva väckt uppmärksamhet, oaktadt hvarken de flesta eller bästa ställen deraf upplästes. Bland de sistnämnda voro till exempel de, som an-

gingo Karl XII., Napoleon, grekerna m. fl. Man får se, om de ens komma att synas i trycket, ty akademien, gunås, snöper i sin väg för politisk renlärighet, likasom man i musikalisk väg snöper för påfliga kapellet.

Poemet, som bade kommit i fråga till uppläsning, var en af mina glacer, preparerad för aftäckningsfesten 1821¹, men som under tiden upplöst sig och bortsmält i min bordgömma. Allvarsamt sagdt, ogillar jag på det högsta, att akademien någonsin uppläser något af sig sjelf i de ämnen hon utsatt för täfningen; minst så länge den ännu varar, eller i det ögonblick den går att förnyas. För öfrigt, när jag ser, att någon vid mina år dansar offentligt solo, utan att förlora sitt namn af klok; då skall också jag hoppas, att kunna utan ridicule ännu visa mig på den poetiska banan.

Nej, Herr Doktor, akademien skall ej falla, hvarken för Argus eller fosforisterna; men väl kanske småningom genom den vanliga fattigheten af sina offentliga belöningsfester. Det vittra armodet deraf skall blifva allt större och större, så framt våra Filéner i poetiskt geni, våra tre berömda doktorer, icke snart fatta det ädelmodiga beslutet, att lyfta henne under armarna.

Hvad »männernas konung Agamemnon» beträffar, var han, som bekant är, hvarken den tappreste eller den visaste och sällan till stor hjälp i faran; men hans kära svägerska var en stor h. . . . och från denna lilla lyckliga omständighet härledde sig hans primatur ibland grekerna. Jag fruktar att mången annans, eller hvad man af höflighet behagar så kalla, icke grundar sig på mycket bättre skäl.

På litteraturens himmel har ett fenomen visat sig: »Samlingar i allmän fysik» af presidenten baron Ehrenheim.² Berömmet deröfver är det högsta. Men man skall kanske ej finna i detta arbete hvad man efter titelns lydelse egentligen väntar sig. Bokens ändamål synes vara att visa naturkunskapen och filosofien öfver naturen i parallel framgång, ifrån de första filosofemerna ända till den lyckliga Schellingska epoken, der de

begge två stöta pannan bums emot det absoluta, för hvilket auktor synes röja en särdeles devotion. På de snart hundra sidor jag afhört, har jag ännu ej funnit annat, än ett litet skickligt kompendium af filosofiens historia, efter Brücker, Tennemann, Buhle och andra: men hvad jag derutöfver funnit, det är en inledning af den högsta klassiska välskrifning, som jag tror mig hafva sett i något svenskt arbete.

Högtidligheterna vid kronprinsens återkomst beskrifve then ther ögon hafver att se. För min del inskränker jag mig till vitterhetens rol dervid. Bloms sångmö¹ har figurerat i gamla akademiska hofdrägten, med allmänt beröm för stor och bibehållen talang. En ny opera, »Vestalen»², har blifvit uppförd, som i intet afseende är något svenskt original. Det säges, att den unga anklagade vestalen vid framträdandet på scenen gjorde ett steg tillbaka af förvirring: förmodligen öfver att finna halfva spektakel-salen uppfylld af medvetande.

Och nu till slut min uppriktiga nyårsönskan. Lef lycklig, min och Lundblads odödliggörare, som himlen uppväckte åt oss, då vi begge två som bäst behöfde den! Tit, Brinkman kom i går afton helt andfädd till mig och framflåsade inom första minuten de två »Martinorna».³ Så framväxer alltså dagligen omkring Herr Doktors hufvud något nytt blad af en oförgänglig lager. Jag känner mer och mer huru sann och varm vänskap det fordras, för att uppriktigt älska så stora företräden. Njut länge äran af att vara Sverges förste skald — kanske Nordens — kanske ännu långt vidare omkring!
Sume superbiam quæsitam meritis.

Jag har den äran att vara med de redligaste tänkesätt af högaktning, beundran och tillgifvenhet Högvördige Herr Doktors, Professorns och Ledamotens af Kongl. Nordstjerneorden
ödmjukaste tjenare

Leopold.

[d. 18 Jan.]

P. S. I går bortgafs Lundbladska priset till Prof. Zetterstedt. Bifallet var enhälligt; ingen röst nämnde ett annat namn.

Från M. Bruzelius.

Stockholm den 7 Okt. [1823.]

Käraste bror!

Med icke liten ledsnad har jag fått höra, att du möjligen skulle komma att lemna Saxos gamla stad och de stora blomsterfälten, der vi under ditt banér så manligen stridt mot midgårds-ormen och alla hans odjur. Jag kan ej utan största oro tänka på den dag, då du skulle vilja lemna Carolina och alla dina vänner, hvilka som drabanter omgifvit dig, såsom fordom kung Karls. Jag kan ej afhålla mig ifrån att säga ett ord, förr än den sorgliga tidning kommer, att du icke mera är vår.

Det kan endast och allenast vara i ekonomiskt afseende, som Vexiö skulle kunna locka dig bort. — — Om du ock skulle få några öre mera i Vexiö än du har, om allt ställes väl, i Reslöf, hvilket jag likväl aldrig tror, så måste du ju lefva annorlunda i Vexiö än i Lund. Icke kan du arbeta för litteraturen på samma sätt der som i Lund, då allt vid biskopsstolen är endast representation och konsistorii-saker. Du mins väl, att du fann det obehagligt att vara rektor; hvad är en biskop annat än en magnificence, som ständigt skall hålla mönstring med skol-basuner, prester, klockare och församlingar? De äro alla magra ämnen för skalden. Myhrman har sagt, att om du ville till honom uppsända hvarje halfår ett stycke så stort som »Axel», skulle han derföre ansvara dig 1000 r:dr b:ko. Icke kan hvarken kåpan eller stafven i Vexiö äga för dig något smickrande: du bär ju en blomsterkåpa vida härligare än något biskops-schabrak, och en seidstaf mycket varaktigare än någon biskops-krycka. Men om du en gång vill svepa dig i den virkade kåpan, så vänta tills Absalons rum blir ledigt och renfejadt; då skall jag från Köpenhamns konstkammare med glädje hemta den präktiga stafven, som en gång har burits af en vidtfrejdad man. — — Då är jag dig man för, att vi mangrant skola sätta dig icke blott på första rummet, utan kalla dig ensam, efter vi ej

finna två, som kunna stå bredvid dig. Men om du är i Vexjö, om du öfvergifver oss, hvem skall då sammanhålla de spridda krafterna, hvem skall anföra oss, när det gäller en slagtning? Nej, du kan icke öfvergifva oss! Jag besvär dig, att du icke gör det. Jag är fullt öfvertygad, att du aldrig ångrar, att du stannat qvar i Lund. Nog skola lössen glädja sig, om de kunna skaffa bort högdjuren. Eberstein lät narra sig ut på ön¹ för att mista allt, äfven en vän. —

Rolfr Skytten² var just nu hos mig och instämmer fullkomligt i hvad jag yttrat, med tillägg, att du skulle i Vexjö ingå på en bana, som icke öfverensstämmer med ditt egentliga lif, och manar dig att icke eftersträfva att komma till ljunghedarnes land. Han tigger äfven om några stycken för Iduna. På sista stämman upplästes, bland flere, åtminstone ett par ganska vackra Runesånger af Nicander, som mottogos med allmänt hej! Många helsningar till alla bekanta från

din tillgifnaste

M. Bruzelius.

Från Martina v. Schwerin, f. Törngren.

Zireköpinge den 7 Dec. 1823.

— — Jag har samlat en hel hop saker till meddelande. Det första är ett paket från professor Guldberg i Köpenhamn, som innehåller en öfversättning af »Nattvardsbarnen».³ Jag skyndar med öfversändandet och hoppas att ingen poetisk eller prosaisk lättja må afhålla Herr Professorn från ett skyndsamt besvarande deraf. Om ni vill förtro mig brevet, har jag ett säkert medel att skaffa honom det riktigt tillhanda: af öfversättningen har en bekant äfven skickat mig ett exemplar. Den är fri; — i allmänhet läser jag ej gerna öfversättningar, allra minst af Tegnér's mästerstycken. Jag älskar ej att se den underlägsna tekniska talangen kämpa med det fria snillet; och

så förefaller mig hitintills hvarje mer eller mindre lyckadt försök af främlingar att tillegna sig hvad som till mitt fosterlands eviga ära är och förblifver *svenskt* i ordets högsta och kraftfullaste mening. Vare sig härmed huru det vill, måtte likväl denna slags hyllning vara den mest smickrande för en författare; och en öfversättning, huru dålig den är, säger visserligen ändå mer än de flesta svassande komplimenter, som af hopen ofta frikostigt utdelas åt den, hvars egentliga värde ej alltid fattas.

En dålig tragedi af Granberg¹ har genom Brinkmans be-medling blifvit mig af författaren tillsänd. Dylik uppmärksamhet såge jag gerna att vår vän besparade sig. För Granberg har jag i min barndom läst fransyska, och skrämdes då ofta af en trähand, som för honom ersatte förlusten af en naturlig, han redan vid födseln saknat. »Carl Knutsson» är säkerligen skrifven med trähanden. Den skymt af talang, han visat i »Jorund», igenfinnes ej här: långsamt släpas man till upplösningen af de begge akademiska oxarne, köld och korrekthet. En kär ärkebiskop förmår ej en gång att gifva ett varmare intresse åt stycket, utan nödgas man helt prosaiskt tänka, att om dylik galenskap stundom ursäktas hos en och annan prest, bör den läggas bort, innan de hinna till kyrkans högsta äreställen. Döm sjelf härom, ty jag skickar tragedien jemte tvenne små poemer — det ena af Brinkman, det andra af grefvinnan de Geers bror.² Detta sistnämnda klingar väl som en reminiscens; men lyckliga våra unga ädlingar, som medföra dylika från fänriksåren; ty versmakeriet, ehuru ofullkomligt det än må vara, gifver säkerligen en högre riktning åt själen än uniformen och virabordet. Brinkmans svar finner jag vackert, och utan tvifvel ett bland de läsbaraste af alla hans svenska poemer. Han är för öfrigt i sjunde himlen i anledning af ett bref från Herr Professorn, uti hvilket ni säger er i honom hafva igenfunnit ert eget förklarade jag.³ Ehuru smickrande detta vitsord verkligen är, förtjenas det af Brinkman — ty svårligen finnes någon höjd för tanken och snillet,

hvarest man ej är säker att träffa honom. Att han stundom *blåst dit upp* på ett för honom eget sätt, gör ingenting till saken: med säkra blickar fattar han genast vidden af den synkrets, som uppenbaras för hans forskande öga, och försmår ej att under tiden plocka den ringaste blomman, som upprinner i den jordmån, hvarest man snart finner honom *rotfast*.

»Peveril of the peak» var matt. Någoting obestämdt och ofulländadt sväfvat öfver framställningssättet af sjelfva epoken, hvaruti Scott eljest så ofta lyckats; man intresserar sig för ingen och för ingenting. — Bland de engelska böcker, jag hemfört, finnes just ingen värdig att genomögnas af Herr Professorn, om ej kanske den medföljande: emellertid rekommenderar jag den ej, då något bättre är att tillgå, ehuru den innehåller skildringen af en originel karakter och här och der drag af insular English humour. Moores poesier har jag ännu ej fått. Brinkman berömmar mycket den sista af Byron, »The Isle».

Jag sträfvar nu med »Nikolaus Markgraf», som är rolig. Då han ej tordes köpa predikstolen, innan den blef försökt af predikanten, i händelse den varit för trång — tänkte jag på Vexjö: blifver ej biskopsmössan detsamma för ert höga, fria, ädla sinne? — —

Från Amalie von Helvig, född von Imhoff.

Berlin, d. 20. December 1823.

— — Ich sende Ihnen nur die Uebersetzung von »Rings Drapa», da es mir unmöglich ist, die übrigen vor jetzt abzuschreiben, indem ich mir Ihr *aufrichtiges* Urtheil darüber erbitte. Sie werden selbst zu lebhaft die Schwierigkeiten empfinden, welche die deutsche Sprache mir hierbei entgegenstellte, um nicht nachsichtig zu sein. Ich habe in diesem, wie in den übrigen Gedichten *absichtlich* einige Worte umschrieben, die Sie in der Voraussetzung gebrauchen durften, dass die Ma-

jorität Ihrer Leser damit bekannt sei; ausserdem, dass sie in das schwedische Idiom besser passten. Anders ist es mit dem deutschen Publikum, welches in der Terminologie des nordischen Heldenthums noch allzuweit zurück ist. Mir selbst sind einige Worte und Benennungen zwar in der allgemeinen Bedeutung bekannt, allein ich besorge, das eigentliche Wort dafür doch zu verfehlen und habe diese der Reihe nach aufgeschrieben, indem ich Sie ersuche, mir deren Erklärung freundlich beizusetzen.

Habe ich dann gefehlt, so ist's noch Zeit, es zu verbessern. Lassen Sie mich nicht lange auf Antwort warten, besonders aber versagen Sie sich nicht meiner Bitte: *Alles*, was Ihnen von der Frithiofs-Sage seitdem gelungen, sollte es auch noch handschriftlich sein, mir gewogen mitzutheilen. — Ich habe den Plan, wenn das ganze Gedicht vollendet, durch einen sehr geistvollen Zeichner einige Vorstellungen daraus zu der Uebersetzung machen zu lassen und so würdig, als das Original dies verdient, ausgestattet, dieselbe erscheinen zu lassen, wogegen Sie wohl nichts einzuwenden finden dürften. Der Künstler, den ich zu diesem Geschäft zu gewinnen suchen würde, ist so bescheiden, als frei von Manier und reich von Einbildungskraft. Daher wäre es mir sehr willkommen, wenn Sie selbst mir gelegentlich einige Nachweisung zur Behandlung des Costüms geben könnten und möchten, wie dieses nothwendig von der deutschen Rittertracht des Mittelalters weit abweichen muss, und worüber sich gewiss Ihnen beachtungswerthe Aufschlüsse dargeboten haben, da die Frithiofs-Sage schon an sich auf manches ähnliche hinweist und Ihre ausgebreitete Kenntniss der übrigen Sagen das Fehlende ohne Zweifel mannichfach ergänzen kann.

Die vier ersten Romanzen hat Herr Afzelius aus Upsala (ich glaube, dort bei der Bibliothek angestellt) in Göttingen als den Beleg für den hohen Standpunkt seiner vaterländischen Poesie, wie er mir sagte, vorgelesen; und ich muss stolz darauf sein, dass ich, obschon sehr unvollkommen, der Dolmetscher

für das Vortreffliche heissen darf. Möchten Sie doch auch die Fortsetzung mit gleicher Liebe umfassen! — —

Från F. M. Franzén.

Stockholm den 10 Febr. 1824.

Bäste vän!

Lycka till biskopsstolen! Att du blir nämnd, tar jag för afgjort. Det tänka ock de flesta, jag hört; ehuru det säges, att Lamér¹ intrigerar för sig. Då du har hela stiftets röst för dig, vore det ett besynnerligt infall, jag vet ej hvad jag skulle kalla det, om en man med sådana förtjenster och gåfvor, med ett sådant namn både inom och utom den lärda verlden, ej skulle bli befördrad. För öfrigt är det en skärseld att vara i fråga till en biskopsstol, liksom till hvarje prestembete. Du har gått igenom den med en stor seger: jag hoppas att, om du ej finner Vexjö just ett himmelrike, det icke heller blir ett helvete. Med din karakter, jag vill ej tala om dina öfriga egenskaper, tar du dig fram hvar som helst och uppfyller alltid din plats; ehuru en biskopsstol icke tyckes uti mängas tanke, som döma blott efter små yttre formaliteter (på hvilka gunås lägges en större vikt än på det väsentliga) vara ett mål för dig. Det sades ock, att du afsagt dig förtroendet. Detta skulle dock vara i alla afseenden orätt, äfven emot vitterheten, som derigenom förlorat den triumf, hon nu vunnit genom den stora pluralitet, du fått. Hon behöfde den verkligen just inom vårt eget stånd. — Jag kan ej låta bli att omtala ett litet squaler från svenska akademien. Någon der hade yttrat ett tvifvelsmål, om du passade till biskop (den tviflande lär ansett dig för ett mycket profant geni dertill). Frågan hemställdes till Wallin, som svarade; »Min röst finge han visst, men se'n sade jag honom något i örat.» Det behöfs dock icke; det säger du nog dig sjelf.

Jag har vid detta tillfälle som vid flera andra märkt, att de som sjelfva äro de mest profana och otrogna, äro de strängaste i sina fordringar af de arma representanterna af det heliga. Just derföre, att de ej finna det hos sig sjelfva eller der det rätteligen bör träffas, hålla de sig till prestkragen och prestkappan. Om de ändå nöjde sig att anmärka en verklig skrynka eller liten fläck, ginge det an, men de kasta sjelfva smuts derpå, för att sedan ropa öfver fläckarna. Detta är sagdt i allmänhet, åtminstone ej med hänseende till dig; ty ehuru också du ej kunnat gå aldeles fri, så har dock ej för det tillfälle, hvarom jag berättar, varit fråga om något annat än ditt fria, jag vet ej man sagt frivola sätt att yttra dig. Den är eljest mycket blind, eller åtminstone ser den ej mer än ytan och skalet, som ej finner en djup religiositet fördold under din poesi; och sjelfva andan, när du lekande med din fantasi och qvickhet sjelf svärmar, är just densamma: skalden, lika allvarlig som förut.* Jag tänker alltid på David, då jag hör sådana omdömen, men i synnerhet finner jag hos dig någonting Davidiskt; och om jag än dervid tänker på den kunglige skaldens jordiska svagheter jemte hans himmelska flygt, så finner jag dock i hans regementsspegel (ps. 101) en spegel också för dig, så vida äfven en biskop på sätt och vis är en regent.

Innan jag slutar detta ämne, bör jag bekänna, att jag var på vägen att skrifva dig till och be dig åt Hagberg afstå dina röster. Då trodde jag icke, att du skulle få så många eller bry dig om Vexiö, i väntan att Karlstad blefve ledigt. Nu är jag glad, att jag icke gjorde det, som i allt fall ej hade varit rätt. Mitt samvete tvingar mig likväl nu att bekänna det.

Jag höll i går min profpredikan¹; många funno den utan tvifvel för mycket enfaldig. Men både med flit och af brist på förmåga till en högre ton, predikar jag för de enfaldiga, som äro de flesta. — Jag reser om några dagar och hoppas i Kumla få snart några ord af dig. Om det alltid utgjort min

* Otydligt i handskriften.

stora glädje, så gör du nu mig dubbelt tacksam. En ren, uppriktig, fortfarande vänskap utgör en väsentlig del af vår sällhet. Jag har ej många vänner på svenska sidan; men de få jag har, hoppas jag behålla. Att ha dig till vän, har nu i många år utgjort icke endast min stolthet, utan min sällhet. Att ej vara misskänd af dig, är i denna stund en större tillfredsställelse än du tror.

Helsa prof. Agardh. Jag fattade för honom mycken aktning och tänkte, att om jag varit i Lund, hade vi kunnat bli vänner. Vid riksdagen vet jag ej hvad som håller menniskor på afstånd. — —

Din

Franzén.

Från densamme.

Stockholm d. 13 Febr. 1824.

Bäste vän!

Då jag skref dig till för några dagar sedan, visste jag icke ännu af den ledighet, som är i Svenska akademien genom Ramels död. Nu då det är fråga om hans efterträdare och det säkert blir tvenne partier, vill jag i tid underrätta dig om förhållandet. För Geijer äro bestämdt, som jag tror, utom Wallin, Hagberg och jag, äfven Kullberg, Fleming och Rutström. När din röst kommer till, som jag förmodar, är det sju, men till pluralitet behöfdes ännu två röster. Kan du skaffa dem? På hvilken det andra partiet faller med sina röster, antingen på lektor Enberg eller baron Åkerhjelm, vet jag icke. Vore Geijer redan i akademien, så ville jag rösta på Brinkman. Jag tror att han blefve för akademien mycket nyttig. Men nu är det omöjligt att få honom in.¹

Biskopsförslaget till Vexjö skall vara inkommet, och alla taga för afgjordt, att du blir nämnd. En förträfflig eforus få läroverken i dig; det är jag viss om. Du lär funnit den af

mig sist nämnda regementsspegeln något för mycket hierarkisk och hela jämförelsen med David haltande. Jag sjelf finner att ett hufvuddrag hos David alldeles saknas hos dig: nämligen den gråtmilda känsligheten, som han, besynnerligt nog, förnade med sitt mod och sin höga anda. Alla sådana jämförelser äro för öfrigt just som de likheter, man tycker sig finna i ansigten, hvarom sällan två kunna komma öfverens. Åtminstone disputerar jag beständigt med min hustru, då hon finner någon lik en annan, som hon känner förut. Stor sak i det förflugna infallet!

Innan du flyttar till Vexjö, har du ännu tre år att använda på fulländningen af ditt akademiska arbete: jag räknar ibland detta dina poemer, och icke de redan begynta, som Frithiof, utan de påtänkta. Jag hoppas likväl att biskops-göromålen ej borttaga så mycken tid, att du ej hinner fullfölja, hvad du ännu är skyldig literaturen, huru mycket du redan gjort.

Jag ångrar nästan det sqvallret, jag berättade dig sist. Men lofva, att du ej frågar efter hvem som kastade upp ämnet eller hemstälde det till Wallin. I sjelfva verket vet jag det icke sjelf i denna stund. Endast Wallins svar hörde jag och tyckte det var qvickt. Derföre berättade jag det, ehuru jag eljest är rädd för sådana berättelser och hellre förtalar mig sjelf (som jag gunås mången gång gjort) än andra.

Jag har lemnat till »Odalmannen» de tre första sångerna af »Mötet vid Alvastra»¹, som det nu heter, och hvaraf du läste några stycken. Döm dock icke efter dem. De voro i hast kastade på papperet; och jag förstår ej huru jag kunde lemna dem sådana under dina ögon. Ännu är väl stilen föga upplyft öfver prosan, men den är åtminstone ren, hoppas jag; dess uppställning och plan är äfven helt annan.

Jag [har] hört talas om din sång öfver fru Stierneld, men har ej sett den. Några rader har jag likväl hört Leopold läsa ur den, som voro Tegnériska. Men han sade, att der voro ock några icke värdiga din hand, men upplyste sedan att de —

icke heller voro af din hand, utan [af] Brinkmans. Han mindes dem icke. Jag kan således ej döma om jembörelsen.¹

Tänk någon gång på din vän

Franzén.

Från Martina v. Schwerin, f. Törngren.

Stockholm d. 19 Mars 1824.

— — Brinkman har utvecklats ett nit och en verksamhet¹, hvilken, om möjligt vore, ökade min tillgifvenhet för honom. Herr Biskopen bör således dela med mig hedern och äfven oron öfver Brinkmans närvarande tillstånd, som stundom gränsar till en aftynande sjuklighet och som troligtvis är en följd af de själs- och kroppsansträngningar, han gjort för att se mig trifvas i stora världen, ungefär lika väl som Tegnér i biskopsskruden. Likväl påstår han sig ej kunna och framför allt ej vilja dö, så länge jag är här, och säkert finnes i hans själ ungdom och liflighet kvar för ett nytt lif, en ny passion och en ny — friherrinna. — Rosenstein deremot har endast krafter kvar till att hvarje dag förtära ny middag. Alla hans fakulteter hafva koncentrerat sig i magen, och rysligt är att beskåda denna till alla andra delar så desorganiserade menniskonatur. En härlig tillställning af naturen är det att människan genom döden, ögonblickets genius, hindras att vara tillstädes vid sin egen upplösning. Gubben tyckes göra häruti ett undantag, och mot hvars och ens vilja tvingas man att hos honom förtutse den fysiska förruttnelsen såsom en blott öfvergång från den moraliska. Jag gör för gubben hvad jag kan, och det vill ej säga mycket, efter jag ej kan mata honom. Jag omtalar ofta min erkänsla från yngre och bättre dagar; men utan egenkärlek bör jag tro min första ungdom varit angenämare att vårda än gubbens andra barndom.

Men nu till gladare ämnen. På hofvet har jag varit, och derstädes är och förblifver alltid för mig den högsta personen den intressantaste. De öfriga leds och gäspa i kapp, och

skada är, att man öfvergifvit den gamla plägseden att underhålla hofnarr — man visste då strax hvem man skulle vända sig till för att få roligt. Med vår sysslo- och titelsjuka förundrar mig att ingen fallit på den tanken att återupplifva detta urmodiga bruk, som ej en gång derigenom ersättes, att alla de andra hof- och nyckelpigorna repetera rolen inom sig sjelfva. Kronprinsessans väsen är intagande; hon är vacker, god och glad, alltsammans med värdighet. Sorgen öfver hennes fars död skiljer henne från societeten, och hon sväljer nu så godt hon kan denna första droppa malört, som nedslår villornas och förhoppningarnes skum på hennes lyckas bågare.

För litteraturen synes ingen menniska härstädes lefva; den intresserar föga. En och annan vers af »Axel» upprepas då och då; om de just äro de bästa och vackraste, derfor vill jag ej svara. Excellensen De la Gardie uppläser stundom i ett slutet sällskap Herr Biskopens sista tal, och huru han väljer sitt auditorium förklarar sig lätt, efter jag häromdagen lemnade (innan grefvens ankomst) ett dylikt samqväm, hvarest en af damerna var i den fullkomliga öfvertygelsen att hon skulle få höra — vers. Om hon blef klokare efteråt, vågar jag ej försäkra.

Brinkman vill föra mig till Leopold — jag besinnar mig ännu derpå. Jag vet ej om jag bryr mig om flera poetiska bekantskaper än dem jag har. På det hela är det efterhängset och besvärligt folk, de der skalderna, och man har ej alltid en biskopsmössa till hands för att jaga bort dem med. (Jag har nu hämnat mig öfver vissa uttryck i det *blixtande* brefvet, af hvilket jag aldrig fått fortsättning.) Allvarsamt taladt, ser jag gerna Leopold; men jag är bortskämd, ty i snillets som i känslans verld har jag nog, då jag vunnit Tegnér's bifall och vänskap. —

Er roman af Walter Scott har jag sedan min hitkomst genomögnat, »S:t Ronans Well». Hvarken sanning eller visdom hafva döljt sig deri, ty den är visserligen den sämsta af alla författarens arbeten. Också gör han nu handtverk deraf. —

Kom ihog mig någon gång med ett *herdabref* eller hvad helst ni vill kalla de välkomna rader, som försäkra mig, att jag ännu innehar ett rum i er vänskap.

Martina Törngren.

Från M. Norberg.

Hernösand d. 10 Maj 1824.

(Titel).

Ord borde ej fela en filolog. Likväl händer detta en gammal. Längesedan började jag glömma mycket af de språk jag studerat; och är det sant, att man tänker efter ord, måste ock tankar börja tryta mig. Huru skall jag då kunna rätt besvara det bref, hvarmed jag blifvit hedrad? Jag hade bort förekomma det med min lyckönskan till det nya ärestället. Men villrådighet, om icke denna borde tillegnas hellre *stiftet*, har varit orsak till dröjsmålet. Nu får jag på en gång deruti inbegripa icke allenast detta, utan ock dess styresman. Begges kärlek för mig äfvensom min genkärlek har alltid varit oförfalskad; hvarföre min bön för begges välgång icke heller kan blifva någonsin annorlunda än uppriktig. Men kan väl akademimens förlust genom Herr Biskopens skilsmessa derifrån ersättas? Icke nog, att lärosätet uppfylles med grundlärd. Starka murar försäkra dess bestånd, men öka ej dess anseende. Dertill behöfves också glans. Och huru skall den bekommas? I vårt land äro lysande snillen så sällsynta, som ädla stenar. Således, och der något sådant finnes, må det uppsökas och i högskolan invigas.

Derpå syftas också i mitt yttrande¹, så tydligt, som varit möjligt. Saken har två sidor. Den ena för mig blott synlig. Om den andra, såsom månens, är mer eller mindre upplyst, med eller utan fläckar, må de döma, som egt tillfälle, att den

åskåda. Mitt omdöme, gifvet endast i profil, kan derifrån allenast värderas. Men, får jag fråga, har det varit fakulteten värdigt, att äska ett dylikt, då jag numera är en persona privata, ej publica? Atqui mei iudicii te iudicem faciam.

Nu till annat. I min enslighet sysselsätter mig i synnerhet den frågan, om *språken på jorden äro beslägtade*; så svår, som vidlyftig; och är mitt svar (jakande) derpå, utom företalet, till största delen tryckfärdigt.¹ På ålderdomen är man flitig. Det förstås, att föremålet för min undersökning har varit jemförelser af de äldsta; alla grenar af Noachiske stam; och äro de öfriga utskott deraf mer och mindre urartade. Det är märkvärdigt, att enstafviga, ex. gr. kinesiskan, likna mest hebreiskan eller det antediluvianska, som sannolikt åtminstone i början också varit ett sådant. Men, om de flesta i Asien, Europa och Amerika äro Jafetiska och alla i Afrika Chamitiska, hvarföre finnas ej andra än Semitiska i vestra Polynesien? Kan prof. Lindfors förklara detta? Förvånande upptäckt! Och hvilket ljus sprides icke härifrån öfver historien? Etymologien har derföre ett stort värde. Nytt bevis derpå, att menniskor igenkännas så väl af talet som af anletet. Ditt tungomål röjer dig.

Jag ville visst resa till Upsala,² och har dertill flera bevekande orsaker. Der skulle jag först få se ibland mina lärjungar två prelater, som jag innerligen vördar och älskar, och sedan fara hädan med den gamle Simeon i frid. Då kunde jag, ock uppfylla mitt löfte till akademien, i hänseende till dess österländska handskrifter; äfven yppades då tillfälle för ett samtal i Stockholm med herr envoyén Palin, rörande trycket af hans afhandling om Egyptens hieroglyfer, öfversatt af en arab i Damiat, hvartill han begärt mitt företal. Men en stor poet har sagt, att jag är närmare himlen i Norden.³ En ny lagerkrans vid jubelpromotionen skall icke heller kunna göra mig yngre eller gifva mitt hår annan färg. Och fullbordan af förenämnda polyglott fäster mig utomdess ännu längre vid hemorten, ehuru ingenting mindre än för det närvarande ange-

näm. I Venetianska karantänshuset lefde jag ibland skorpioner och ormödlor; här lefver jag ibland prestvigda fyllhundar och svärmare (huru lätt kan en biskop utrota eller förekomma sådan ohyra!) och ibland lemlar ifrån fjällen, som troddes förlidne höst söka sitt grafställe i hafvet, men lefva ännu och hota landet med ny förödelse. Härtill kommer en pestartad och tätt dödande koppsmitta, emot hvilken icke en gång gammal vaccin hjälper, och hvaraf äfven fyra i mitt hus blifvit angripna. Doktorerna stå häpna och grunda derpå, om icke vaccinen bör hvart tionde eller tjugonde år förnyas?

Men, när jag ej har något behagligare att förtälja, må jag så gerna tystna. Och får jag endast tillägga, att begge biskoparna i Lund med sina fruar och akademiens lärare äro alltid i mina välönskningar inneslutna.

Med stor vördnad och kärlek framhärdar jag och all min tid
Högvördige Herr Biskopens m. m.

ödmjukaste tjenare

Matth. Norberg.

Från F. M. Franzén.

Kumla den 30 Juli 1824.

Bäste vän!

Jag skref till landshöfding Järta och gaf honom något hopp att kunna af dig få ditt tal vid kronprinsens förmälning till »Odalmannen».¹ Hans svar innehöll, jemte glädje och tack-sägelse deröfver, en tvekan, eller hvad jag skall kalla det, som tycktes härröra af något föregående er emellan. Han sade sig både med anledning af dig, och med bestämdt hopp om ditt understöd, ha företagit sin tidskrift. Att detta hopp hittills icke blifvit uppfyllt, kunde han ej förklara. »Helst föreställer jag mig nu», skrifver han, »att han ej gillat mina politiska idéer. Detta kan jag ej misstycka, och i sådant fall handlar han rätt, då han ej godkänner Odalmannen.» För öfrigt

önskade han ingen explikation och trodde sig ej böra falla dig besvärlig med någon begäran, ehuru glad han skulle vara att emottaga bidrag af dig. Detta har jag trott mig böra meddela dig; och jag skulle anse det, uppriktigt sagdt, din karakter värdigt, att sjelfmant tillbjuda honom detta bidrag eller något annat, såsom ett bevis af den aktning, som jag vet att du för honom hyser, och som han förtjenat redan derigenom att han företagit sig en sådan sak.

Hvad de politiska idéerna angår, så tror jag icke att skiljaktigheten är så stor, om jag annars rätt fattat Järtas mening. Dessutom, hvad hindrar att i samma tidskrift särskilda författare yttra stridande meningar? Någon omedborgerlig afsigt kan väl ingen med skäl tillägga »Odalmannen», om ock hans utfall till en del varit ensidiga. Det tillhör icke mig, att yttra någon röst i de politiska och statistiska frågorna. Jag har aldrig fördjupat mig i dessa ämnen. Men det synes mig som det hufvudsakliga tvisteämnet vore någonting så enkelt och klart och afgjordt, att man med sundt förnuft aldrig borde kunna sätta det i fråga. Förmodligen är det det, som Järta menar, då han skrifver till mig, att hans försvarsskrift, som snart utkommer, skall afgöra om han är galen eller ej.¹ — Det gör mig ondt att tänka på en söndring mellan honom och dig, om den annars är verklig. Hela vår literära värld synes mig förlora derigenom att ingen förening är emellan literatörerna. Jag behöfver ej göra någon ursäkt för detta bref. Du kan ej misskänna min välmening, och ditt tänkesätt tryggar mig, hvad helst jag må yttra. Jag har dock endast ett ögonblick att använda på detta bref. Posten är här på stunden.

Tänk någon gång på din vän

Franzén.

Från A. v. Hartmansdorff.

Stockholm den 3 September 1824.

Bäste Tegnér!

— — Dina yttranden om läroverken¹ hafva högeligen intresserat mig. Hvad du säger om adjunkternas befattning med embetsexamina gillar jag alldeles. Det vore derjemte en förberedelse för dem till pröfningen af de egentligen lärda i framtiden. — I afseende på undervisningens föremål och indelning i fakulteter har jag uppgjort en tabell, i likhet med den öfver statsförvaltningen, och hvilken jag anhåller att en annan gång få skicka dig. Enligt densamma skulle filosofiska fakulteten utgöra sjelfva medelpunkten af universitetet. De öfriga fakulteterna äro ej annat än applikationer af de allmänna, i den förra inhemtade grunderna. Naturvetenskaperna skulle icke afsondras från den filosofiska fakulteten; men väl, såsom du säger, i en särskild afdelning deraf. Enligt mitt utkast skulle fakulteten bestå af 16 professorer, nämligen i *den ideella afdelningen*: 1. österländska litteraturen, 2. grekiska, 3. romerska, 4. logik, filologi, estetik, 5. psykologi, metafysik (ideal-filosofi), 6. etik, politik, jus naturæ et gentium, 7. politisk geografi och statistik, 8. allmän historia, 9. fäderneslandets historia och statsförfattning; *den reella afdelningen*: 10. matematik, 11. fysik, 12. astronomi, 13. kemi och mineralogi, 14. botanik, 15. zoologi, 16. geologi, fysisk geografi, natur-filosofi. — Vetenskaps-akademiens sammansläende med central-universitetet tror jag ej vore nyttigt. Om den icke uträttar annat, så är den åtminstone en tillflykt för förnäma dilettanter och ett medel att intressera dem och hufvudstaden för vetenskaplighet öfverhufvud. Det förra kan endast ske, så länge vetenskaps-akademien i likhet med andra dylika blott sysselsätter sig med naturvetenskaperna, öfver hvilka höga embetsmän kunna sjelfva eller låta andra rasonnera i sin närvaro fram och tillbaka, utan skada för politiken, hvilket ej vore möjligt, om filosofi äfvenledes deruti inkomme. Natur-afdelningen kunde i alla

fall icke sakna professorer vid universitetet, och om vetenskapsakademien med den skulle förenas, så blefve dilettanterna blott besvärliga parasiter.

Såsom icke varande prest, tors jag knappt yttra mig öfver prest seminariernas upphäfvande vid universitetet och förflyttande till konsistorierna, enär du anser det gagneligt och dessutom åberopar Wallqvists myndighet. Mig förekomma dock betänkligheter. Huru skulle det gå med enheten i den predikandes undervisning, om, i stället för tvenne, det blefve tolf eller fjorton särskilda seminarier? — Hvem skulle gifva denna undervisning vid konsistorierna? Enär lektorerna redan hafva fullt upp att göra, och tillgångar saknas att aflöna redan befintliga lärare så att de kunna lefva. Domprostarna äro merendels utlefvade, biskoparne likaså, eller för högt uppsatta och för mycket sysselsatta med stiftens styrelse i det hela för att befatta sig med denna detalj. Betänk bara, huru seminarierna för närvarande skulle se ut i Karlstad, Vesterås, Hernösand, Strengnäs, Skara, Visby! Der hafva vi redan hälften af stiftet, och hvem kan hindra att folk blifva utlefvade och besynnerliga? Dessutom kommer väl täflan att uteblifva bland de få, i jämförelse med de flere vid ett universitet, der mängden och sjelfva sakens natur dessutom tvinga till anskaffandet af driftiga lärare.

Din lyckönskan till befattningen med en reformation, som ej blir af, borde betaga mig allt mod att arbeta derpå, om jag kunde anse mödan dermed förspild, äfven om verkan länge uteblefve. Redan har jag förehafvt ett sådant arbete med Sveriges statsförvaltning; det har åtminstone redt begreppen hos mig sjelf och skall, såsom jag hoppas, göra det hos andra, samt följaktligen i alla fall blifva en nödig förberedelse. — —

Oföränderlig vänskap och tillgifvenhet.

Aug. von Hartmansdorff.

Från F. M. Franzén.

Kumla den 3 September 1824.

— — Jag känner ej Järta personligen; jag har blott en gång på en gästgifvaregård talt vid honom. Jag har dock alltid värderat honom, både för hans geni och hans liberala tänkesätt. Hans satirer ha roat mig mycket, ehuru jag ej alltid tänkt lika med honom om saken. En gång tyckte jag mig finna hans satir riktad mot mig (den parodien, du nämnde, kände jag ej förut); men jag förlät honom det gerna för qvickhetens skuld. Också lär han ej vetat, att det lilla stycket, han tycktes parodiera, var af mig.¹ Nu har jag fattat för honom en uppriktig vänskap, äfvensom han, af det jag i ståndet vid riksdagen² yttrade om honom, fattat välvilja för mig. Utan att på något sätt höra till det politiska parti, dit man vill föra honom nu, kan jag omöjligen förena mig med hans anklagare och fördömare, och det fagnar mig att äfven du sett saken på samma sätt. Derför skulle jag ock önska att du viste det för allmänheten, derigenom att du i hans tidskrift tryckte ditt tal, som, att döma af de fragmenter jag sett deraf, skulle passa förträffligt såsom en tertius interveniens. Om du samtycker dertill, anser jag det såsom ett vänskapsbevis emot mig. Jag skulle ingen större glädje ha, än om jag kunde närma dig och Järta till hvarandra igen och tillika skaffa den senare, som jag tyckt vara just en martyr, den tillfredsställelsen att du bidrar till hans tidskrift, åtminstone genom något stycke, som visar, att, om du ock ej tänker lika med honom i allt, du dock ej anser honom genom några misstydliga fraser hafva förverkat den existimation, han så länge ägt och förtjent ibland upprättarne af Sveriges närvarande frihet.

Hans försvarsskrift skall vara utkommen, men jag har icke sett den ännu. Jag har hört, att den skall vara »så mästerligt författad (skrifver en man till mig), att den måste vinna för honom hela den mest bildade och tänkande delen af vårt

läsande publikum.» Jag hoppas att han deri uttryckt sig så, att han ej vidare kan räknas ibland dem, som tro »på de absurda lärorna för dagen.» — Hvad det vidkommer att du skulle synas göra en deprecation, som jag icke heller vill att du skulle synas göra, så kan det ju undvikas, om du ej låtsar veta af något missförstånd, utan säger att du, på en af mig gifven anledning, med afseende på talets politiska innehåll, skickar det till »Odalmannen» — eller hvad tournure du må ge deråt. Eller om du sänder det genom mig. Dock fruktar jag att det skulle stöta honom. Det pröfvar du bäst sjelf. Emellertid skrifer jag till Järta, att du varit så sysselsatt med för rättningar såsom biskop, att du ej haft tid att tänka på annat. — Jag bekänner likväl att jag nu i mitt bref till Järta skrivit af ett stycke af ditt bref, nämligen det, hvari du yttrar dig om hans stilistiska förmåga och politiska tänkesätt. Det hedrar eder begge två. Var för öfrigt trygg vid min diskretion och frukta ej att jag på något sätt blottställer dig.

Det fägnar mig mycket att du med sådant allvar omfattar ditt nya kall och tänker på en reform, som tyvärr flerstädes behöfves. Du har dertill både det mod och det anseende och det förstånd, som behöfves. Dock bör du vara försiktig i dina yttranden, för att ej med ord i förtid lägga hinder för sakens framgång. Förlåt denna välmenta påminnelse! De motståndare, du redan tycker dig märka, om de ock snart måste vika för din öfverlägsenhet, kunna dock förut göra ondt, om du för tidigt eller för starkt yttrar dig. Rena afsigter och ihärdighet segra väl alltid; men striden kan bli svår nog, om den begyns för häftigt. Du ler härvid och tänker som Luther om Melanchthon. De voro dock alltid vänner.

Min röst för Brinkman¹ är bestämd, oaktadt den fruktan någon yttrat, att han ej skulle göra full rättvisa åt Rosenstein. Men det gör han säkert i talet, ehvad han eljest må tänka. Det bör du försäkra ärkebiskopen om. Om du ej redan skrivit till honom, så gör det snart. Det är dock icke af honom, jag hört anmärkningen; men den kan möjligen vara gjord för

honom. Äfven sekreterare-sysslan vill jag unna helst åt Brinkman, som jag tycker är dertill skickligast. Alla torde dock icke blifva ense derom. Märkte du hvad Argus skref, utan tvifvel med allusion på Brinkman, om tyska smakens seger i svenska akademien?¹ — Hvad mig sjelf angår, så är jag passiv, och om rösterna falla på mig, skall jag tacka och anse det både för en heder och förmån, ehuru jag visst icke med glädje tänker på denna kinkiga plats. Sysstan ges icke bort af kungen, som du tror, utan af akademien genom val. Huruvida äfven frånvarande ledamöter deltaga i valet, synes ej efter stadgarna tvetydigt. Dock lär det så vara afgjordt af akademien, att det går till vid dessa val, som vid val till ledamot. — —

Anmäl min vördnad för din fru och tacka henne för verserna öfver käppen². Jag fann dem bättre än jag trodde, och tycker att de framför mycket annat förtjena ett rum i den tryckta samlingen. Jag var först ledsen att jag ej fick dem in i första bandet, men finner nu att de passa bättre i det andra, ibland några andra tillfällighetsstycken. Jag skref dem i ett ögonblick ur mitt hjerta, och tror mig temligen riktigt ha karakteriserat dig både som poet och människa, ehuru i barnlig ton. Detta skryt kommer deraf att jag läste dessa verser, som de varit skrifna af en annan — så hade jag glömt bort dem; och jag blef glad att känna igen i dem, hvad jag tänker om dig. — — —

Din vän

Franzén.

Från B. von Beskow.

Stockholm d. 10 Sept. 1824.

Min nådigaste Broder!

Man borde ej nalkas en skald med annat än sång, ty detta språk är det enda han — liksom andra högre väsen — förstår.

Men för det första har min lyra gistnat så gement efter det starka regnet, hon var utsatt för under vägen hit, så att hon nu ej ens är användbar att hugga till torrved, hvartill jag eljest bestämt henne vid den annalkande vintern; och för det andra har min röst af det gemena bränvinet på gästgifvaregårdarna blifvit ännu mer skrällande än förut. Jag får således bedja om ursäkt, att jag ej kan tala skaldernas språk — eller, som det ock kan kallas, tiggarnes, ty ännu har ingen rik man talat det —, och håller mig till den jerngrå prosan, såsom bättre passande en bruks-ägare.

Jag får alltså tacka på prosa för den poetiskt sköna dag, vi tillbragte hos biskopen i Lund. Sannerligen var det icke paradiset af vår resa! — —

De gudomliga poemer af en viss författare i Lund, som jag fick till skänks, väckte hos min hustru den sorgliga tanke, att hon ville dö, för att få en grafskrift öfver sig, så skön, som någon af dem vi ägde till reslektyr. Denna idé af henne kan väl vara poetisk, men jag är ej nog poet för att sentera den eller vilja se den gå i fullbordan. Att af en rad bli odödlig, medan hon ännu lefde, skulle jag deremot gerna unna henne.

På hitresan besökte vi den ädle Franzén, hvars humör, tyvärr, ej är det bästa. När han blott väl kommer hit, torde han väl ändå finna sig och inse, att det ej är så omöjligt att ersätta Hagberg, som han tror. Nog kunde svenska akademien visa honom det förtroende, att kalla honom till sekreterare efter Rosenstein. Det vore för honom både smickrande och gagnande. — —

Jag ville väl skrifva längre, men jag hinner ej, ty Skogman¹ står öfver mig, som ängeln stod framför Bileams åsna. — Gör mig ihågkommen hos alla glada och älskvärda bekantskaper i Lund. Sjelf förgäter jag aldrig detta besök. Huru rörd var jag ej, då jag första gången stod ensam inne i ditt skrifrum! Allt var der heligt för mig, och då jag stannade vid skrifbordet, sade jag i tysthet till mig sjelf:

Det är då här, som skalden hvilat
 sin gudavigda skaparhand!
 Det är då härifrån de ilat,
 de ljud, som tjust hans fosterland!
 Här läggs hans gyllne lyra ofta,
 då den ej tryckes till hans barm,
 och Pindens blommor evigt dofta
 kring denna låga fönsterkarm.
 De öfver denna tröskel tågat
 de gudar, han oss återgett,
 och himla-elden här har lågat
 från rosenkrönta altaret.
 Här hördes *Axels* djupa klagan,
Marias tårar flöto här,
 och *Karolinen* uti sagan
 satt hög och blek på stolen der.
 Hit uppsteg *Hjelten* ur sin kista,
 besökte skalden mången natt;
 af målare är han den sista,
 för hvilken *Karl den tolfte* satt.
 Här ligga *Nattvardsbarnens* kransar,
 som de, oskyldiga och små;
 en ängel hvarje vår dem ansar
 att de för himlen blomstra må.
 Här uppsteg *Frithiof* från sätet
 vid gästabudet hos *kung Ring*,
 och salen gungade vid fjätet,
 som här den väldige gick kring.
 Hvad äro alla slott på jorden,
 mot detta enkla sångarslott?
 Det gafs blott *ett* förut i norden:
 inom dess murar *Ossian* gått.
 Han ofta for till *Lochlins* stränder;
 han gör det än. Och hvarje gång
 han tryckt den svenske skaldens händer

förråds det utaf dennes sång.
 En gång skall seglaren dem skåda
 från böljan der, i dimmig qväll.
 Skyhöga, luftiga stå båda
 på Nordens ekbekrönte fjäll. — —

Beskow.

Från G. Adlersparre.

Gustafsvik d. 10 Januari 1825.

Odödlige man!

Denna titulatur, utan något påföljande bref-varium, ärligt och med rotad öfvertygelse gifven, ej allenast af en man, utan äfven af en hustru, synes mig vara så mycket värd, som de i bref vanliga: högädle, välborne, högvälborne, högvördigste o. s. v. Den härleder sig verkligen från en lågande, hitintills ofta, men blott muntligt till vänner och bekanta uttryckt känsla: det nya tillfälle mig nu är gifvet, att framlägga den för dess föremål, anser jag för en märkbar och ljuf epok i min lefnad; döm om jag är tacksam därför!

Jag utber mig Tit. öfverseende tålmod för en liten sammandragen historisk redogörelse för denna känslas födsel och tillväxt; det är mig nästan omöjligt att återhålla den. Denna känsla har ett nära sammanhang med stora, allmänna föremål; men i den befinner sig, som vanligt, derjemte något enskildt, af stor betydlighet för mig. Jag skall försöka, att afhålla mig från all tröttande vidlyftighet, utan att veta om jag deri lyckas.

*Föreningen*¹, det mig från längre tid tillbaka kära ämnet, gaf mig första väckelsen. Jag fann der, utom allt annat kraftfullt, bildrikt, känsligt och skönt, några gudomligt sanna rader om en prins, som var det högsta moraliska och politiska dygde-

ideal, jag i världen och inom någon människoklass känt. Jag hade sedan Tit. koncept till talet i akademien två veckor i min gömma; jag fann der Kellgren, hvars sista ord på papperet (se noten till hans lefverne af Rosenstein¹) voro till mig, tecknad efter naturen. Jag såg sedan Leopold, min oafbrutna vän sedan 1774, agiterad af smädelser och radikalt upprättad framför »Axel». Så der inblandar sig det enskilda i det stora allmänna, så der sammansmälter vänskapskänslan med den starkaste känsla för det stora, kraftfulla, allmänna, så att ingen intellektuel kemi kan rätt skilja dem åt. Jag bekänner att jag väntat och längtat efter någon enda skalderad till ära för min dagliga sällskapsvän fru Lenngren; jag säger *någon enda*, efter jag anser Franzén vara mera sant belåten med de två raderna i »Axel», än med det akademiska talet framdeles på hans mull, om man också vid hans afgang ännu icke skulle vara tvungen att tala ryska i svenska akademien. — Jag njöt sedan undfågnaderna till Lorenzo och Upsala. Första häftet af Iduna hade ingen dragningskraft för mig. Jag försummade att sedan äga och läsa den till sistlidne höst. Jag fann den då, mot min förmodan, fullsatt med diamanter, inträngda i en mager, hård, gråstensartad skorpa. Vid samma tid meddelades talet eller epilogen till magistrarne i Lund och talet om vår sköna, i allt dyrkansvärda prinsessa. Från denna tid har detta hus varit förvandladt till ett deklamations- och afskrifnings-kontor; från den härleder sig min evigt orubbade öfvertygelse, att jag, som ej är alldeles obekant med alla de moderna språkens vitterhet, likväl aldrig sett och känt något af detta höga värde, något så ljuft för mitt sinne. Från den härleder sig brefvet och kommissionen till Carl Emanuel Geijer; från den härleder sig en knäböjande känsla. — Om, som jag befarar, denna redogörelse ej äger värdet af att vara intressant, så har den tillförlitligt ett annat värde, det att vara uppriktig och sann. Skulle Tit. vilja tro på mina ord, att dess *första* predikan utgjorde husets andakt i går, och att den nu ligger här på mitt bord?

Tit. i brevet yttrade tvifvel om de samlade och tryckta arbetenas omfattning af allmänheten har jag svårt — förlåt min uppriktighet — att tro vara uppriktigt. Tit. skall nödvändigt känna något af »Axels» sista öden; dertill får jag lägga den sanna, troligen okända underrättelsen, att till och med bönder och bergsmän i bergslagen skäligen allmänt äga och läsa den. Ifrån oss här ryckas afskrifterna med häftighet, cirkulera, afskrifvas och komma sällan eller sent åter. Jag kan ej annat förstå, än att dessa symptomero äro ominösa. Jag väntar något mera och betydligare för den förslappade och nedstigande national-karakteren, än allmänhetens nöje, hvilket dock äfven har sitt värde, när det äger den högsta ädelhet.

Tillåtes mig att framföra en högst välment önskan? Att den gudomlige »Frithiof» framstiger i poetiskt och prosaiskt sällskap: mina ögonstenar »Floden», »Klosterruinerna», »Polarseglaren», talet om prinsessan, och Gud vet hvarest jag skall stanna. De följande delarne blifva nog ändå kosteliga volymer.

Det fröjdefulla i brevet om biskopsembetets fördelning och den förhoppning för framtiden, som derpå grundas och meddelas, har mycket och innerligt fagnat mig. Alla betänkligheter och farhågor i detta afseende hafva dock icke hos mig försvunnit. Nog vet jag, att mycket kunde och borde tillhöra ångmaskinerna; jag vet äfven, att vår store Polhem erböd sig att, till besparing för statskassan, göra så många bankokommissarier och postmästare, som riket behöfde; och dock befarar jag en för vitterheten och allmänna andan inom fosterbygden vådlig distraktion af visitationerna, konsistorie-kabalerna (af samma ursprung och natur som kongresserna i Aachen, Wien och Verona) och det lika så outhärdliga, som outhärdliga riksdagsgrälet. Det är mig innerligen kärt, om en framtida erfarenhet undanrödjer mina farhågor, jag må då befinna mig öfver eller under den svenska jorden.

Jag är deremot ganska lugn i afseende på vissa politiska och metafysiska väderhanars konstitutionella predikningar. Mig synes, att allmänheten värderar dem just efter deras värde,

så i hufvudstaden, som på landet. Jag kan en af dem, och den märkligaste, utantill från längre tider tillbaka, så väl till rörliga, flyttbara grundsatser, som till närvarande motiver.

Om jag icke hade en gammal vän i eller invid Vexjö, kunde jag möjligtvis få en dylik kommission dit, som sistlidne vår till Göteborg, och derigenom en länge önskad och högt värderad personlig bekantskap; den trivialaste, meningslösaste förrättning kan någon gång genom sitt bihang blifva önskvärd och värderlig. Men allt mitt hopp är ej förloradt i denna väg. Ett ledigt rum i födelsebygden kan och bör snart uppstå; och en kraftfull man har någon gång gudomligt sagt: *mot Norden! mot Norden!*¹ Och vid en möjlig ankomst, vid en högt önskad, till denna Nord, hvad skulle ett visst landtställe, fordom Sturegods, kunna erbjuda, utom beundran och djupt rotad tillgifvenhet? Jo, flera ättehögar inom en inskränkt krets, än kanske på något annat ställe i Sverge (se Fernow)²; ett lusthus på en af dem med inskrift: *all vår glädje här i mul-len*³ etc.; Carl Augusts porträtt, gåfva af grefvinnan Wedel, med inskrift: *Förgäfves än en gång steg Balder*⁴ etc. och med gifvarinnans egenhändiga påteckning: *Norges Ven*; och annat smått. Skulle detta kunna äga någon mer eller mindre märkbar dragningskraft, t. ex. en krokväg af ett par mil?

Hvad det sista i det högt värderade brevet beträffar, så har jag tagit åt mig deraf så mycket jag någonsin förmått; men det är, på tro och ära, ej särdeles mycket. Jag kan ej tillförlitligare uttrycka min egen öfvertygelse derom än genom ett kort samtal, som hölls i vagn 1811, vid första höga besöket i Vestergötland. Mig frågades, »när och hvarest jag först lärt känna min hustru?» — På den marschen från Carlstad till Stockholm, som jag ännu ej vet om den leder till lycka eller olycka. — »Pour moi je la regarde comme très-heureuse.» Gåtans nyckel sitter fästad vid *knappen af Allfaders spira*.⁵

Jag har efter föreskrift, och med hög röst helsat *landet, sjöarne och bergen* häromkring. De hafva svarat, och i deras något djupa och dystra röst har jag tyckt mig höra en önskan,

att den sist födde, i angränsande nejder födde gudasonen måtte med sin andas kraft, ingjuten i svenska bröst, från detta land, från sjöarne och bergen, afhålla barbarers fötter och kölar.

A propos af denna nya födelse, så har den kostat mig något. En ung lärd från Upsala försäkrade mig nyligen, i stöd af någon tryckt afhandling, att Tit. vore född i Skåne. Min svärmor, sjelf född i Vermland, bestridde detta med häftighet och humör. Jag var envis, slog vad och tappade. Detta medförde, som alla nederlag, sin förödmjukelse, men också en alldeles icke obetydlig fägnad; den senare tillkom mig i egenskap af naturaliserad vermländing, fastän född invid norska fjällen i Jämtland.

Bref-vördnaden betyder ofta något mindre än högaktning; den högaktning deremot betyder vördnad, med hvilken jag evärdeligt och känsligt framhärdar Tit.

ödmjukaste tjenare

Georg Adlersparre.

Från A. von Helvig, född von Imhoff.

Berlin d. 12 Januar 1825.

— — Ich habe die Freude erlebt, dass unserer Veteran Goethe dem Geiste öffentlich gehuldigt, welcher diese Romanzen erschuf. Im ersten Heft des fünften Bandes »Für Alterthum und Kunst« spricht er dies aus,¹ indem er zugleich meine Uebersetzung der »Königswahl« abgedruckt als Probe darbietet, dass mein Bestreben den Charakter des Gedichtes wiederzugeben nicht ganz misslungen sei. Vielleicht ist diese Anerkennung Ihnen selbst gleichgültig, geehrter Mann; allein wenn es Ihnen nicht ganz dasselbe ist, Ihren Dichterruhm über ganz Deutschland verbreitet zu wissen, so darf ich sagen, dass Goethes Zeugniß Ihnen dafür Bürgschaft leistet, da sein Urtheil als das competenteste von uns geachtet wird.

Zwei andere Romanzen, »Kung Bele och Thorsten Wikings-son» und »Frithiof och Ingeborg», die ich kürzlich übersetzt und dem Dichter Gustav Schwab für das Morgenblatt¹ zugesendet, haben diesen (er ist selbst ein höchst glücklicher Romanzendichter) so lebhaft ergriffen, dass er mir schreibt: »ich beuge mich vor diesen herrlichen Gedichten; und die Uebersetzung ist meisterlich und auch ein Gedicht» — welche letzten Worte ich nur hersetze, damit Sie sehen, dass die *ersten* Ihnen ganz allein gelten.

In Folge des Ihrem Gedichte so glänzend widerfahrenen Gerechtigkeit hat Cotta bereits mir den Antrag gemacht das Ganze herauszugeben, und ich möchte dies, mit Aufopferung aller etwanigen Vortheile, gern so glänzend als möglich veranstalten, indem ich wo möglich schöne Kupferstiche dazu fügte. Nun fehlen aber vor's *erste* Ihre übrigen Romanzen, und ich zittere: das der Bischof den Dichter erdrückt haben mag mit dem schweren Gewicht geistlicher Würde. Sie schrieben mir aber ja selbst, dass Ihnen eigentlich nur 6—7 Romanzen fehlten; also waren ausser den mir so freundlich in Manuscript mitgetheilten, bereits mehrere vollendet? Senden sie mir diese ungesäumt! Sie haben ja wohl Abschreiber genug zu Ihrem Befehl, die auch einmal etwas anderes thun können als kirchliche Angelegenheiten besorgen. — — So viele wackere und kluge Menschen sehnen sich heutzutage nach gesunder geistiger Kost und möchten aus dem narkotischen Nebel persischer und spanischer Nachäfferei in die reine frische Luft ächter Poesie unseres germanischen Stammes die Brust erweitern, dass Ihr Gedicht eine wahre Wohlthat werden wird für unsere Litteratur, wie es schon jetzt in seinen Fragmenten lebhaften Antheil erweckt hat. Ich sage Ihnen nicht wie stolz ich darauf sein würde, diese klare Morgenröthe vom Norden herüber zu führen und meinen Namen neben den Ihrigen nicht ganz unwürdig zu stellen; indess leider so viele unserer besten Köpfe in weichliche Versplitterei verfallen sind und weder Kraft noch Geist genug übrig haben, ein Ganzes zwischen diese süssliche Almanachskrämerei hinzustellen. Helfen sie mir *recht bald*, den Vorsatz ins

Werk richten zu können, welches sowohl Ihrem Vaterlande zu Verherrlichung als zum edlen Muster denen gereichen soll, welche Sinn und innere Fähigkeit haben, das Beste zu wählen. Eine deutsche Frau hat den Sinn Ihrer Poesie geahndet und auf Ihrem Wege Ihnen zu folgen gewagt. Glauben Sie, dass es *vielen* deutsche Männer und Jünglinge giebt, welche Sie zu erkennen würdig sind!

Vielleicht wissen Sie bereits, dass Ihr »Axel« einen ziemlich gewandten Uebersetzer an Herrn v. Schildener in Greifswald gefunden hat, welcher das ganze Gedicht im Morgenblatte mitgetheilt. Die Form desselben erleichtert sehr die Uebersetzung, welche überdies nicht buchstäblich ist. Allein eine Probe Ihre Romanzen zu übertragen,¹ ist ihm weniger gelungen und könnte fast eine Entweihung derselben genannt werden. Mein Mann hat sich besonders über diesen Versuch geärgert, welcher allerdings keinen richtigen Begriff des Originals giebt, da er sich oft, um die Schwierigkeit Ihrer gedrungenen Kürze zu umgehen, erlaubt hat, drei Stanzas aus zwei der Ihrigen zu bilden. Ich hoffe jedoch, dieser Doppelgänger wird mich bei meinem weiteren Fortschreiten auf der schweirigen Bahn nicht fürder begleiten, da ich, Gottlob, einen ziemlichen Vorsprung, und durch Ihren Beifall und Goethes öffentliche Anerkenntniss eine wichtige Stütze habe.

Bei Ihren vielen neuen Berufsgeschäften darf ich kaum Antwort fordern; jedoch lässt mich Ihre bisher mir bezeugte Güte hoffen, dass Frithiof mir ein Fürsprecher bei Ihnen sein werde, da meine aufrichtige Liebe zu diesem Ihren Geisteskinde Ihnen doch wohl nicht gänzlich gleichgültig sein kann. — —

Lassen Sie mich Ihnen nur sagen, dass es mir schwer sein würde, dem Bischof mehr Ehrfurcht zu zollen, als ich bereits dem Dichter und Menschen in Ihnen unwandelbar gewidmet.

Ihre ergebenste

Amalie v. Helvig Imhoff.

Från F. M. Franzén.

Kumla d. 14 Februari 1825.

— — Det är ju fatalt, att man aldrig kan få läsa en förständig recension. Den i Stockholms-Posten¹ förargade mig så, att jag haft lust att ge författaren en örfil. En gång förut for jag ut mot honom i Wiborgs boklåda för recensionen af Euphrosynes poemer², så att han blef riktigt flat. Det kommer åt mig ibland att göra sådana utfall. Euphrosyne har fått veta af det, jag vet icke hur, och yttrat deröfver sin glädje. Sjelf kan jag icke klaga öfver Lindeberg. Men det förtretar mig, att han skämt bort Stockholms-Posten. Till och med jag skulle låtsa vara qvick, jag också en gång, då jag skref under hans långa kria öfver det förflutna året:

Visst var det ett bedröfligt år,
det år, som sist förflöt och märkte sina spår
med petersburgska syndafloden
och Schiras' undergång och all den spanska bloden.
Det värsta är likväl, att det oss plågar än,
då det i Posten går igen.

Låt detta vara oss emellan. Eljest var jag frestad att skicka det anonymt till Stockholms-Posten sjelf, men i det-samma slöts det tråkiga stycket. — —

Din vän

Franzén.

Från A. von Helvig, född von Imhoff.

Berlin d. 12 April 1825.

Ich ergreife den ersten ruhigen Augenblick, der mir seit dem Empfang Ihres geschätzten Briefes vom 15 Februar zu Gebote steht, um Ihnen für die schöne und reiche Gabe zu danken, die Sie in meine Hände mit so schmeichelhaftem Vertrauen gelegt haben. Gewiss, ich fühle den ganzen Umfang

Ihrer Güte und meine Verbindlichkeit. Ein Gedicht, das Sie (wenn Sie nicht der Härte eines Stiefvaters beschuldigt werden wollen), als ein Lieblingskind mit frohem Stolz zu betrachten berechtigt sind, erlauben Sie mir einem anderen Lande zu schenken, so gut, als es die Verschiedenheit der Sprache und mehr noch meine eigene Fähigkeit, im Verhältniss zu der Ihrigen, zulässt. Glauben Sie mir, dass ich stolz darauf bin im Namen meines Geschlechtes, dass es einer *Frau* verstattet ward, diese männlichen, tiefesten Klänge der nordischen Muse nachzusingen; indess sich leider so viele Männer in Deutschland damit beschäftigen, die weichlichen Klänge des nur sinnlich geniessenden Orients zu übertragen, oder die blumenreiche Weitschweifigkeit des mit Worten und Gleichnissen nur zu viel spielenden Spaniers noch *etwas* weitschweifiger wiederzugeben, und dadurch unserer Litteratur und dem Charakter unserer Poesie überhaupt den empfindlichsten Schaden thun. Denn wenn diese auch die gedrungene Kürze der Ihrigen nicht erreicht, so kann man doch nicht verkennen, dass sie für gehaltvolle Gediegenheit besonders geeignet und der geistig idealen Seite des Lebens mehr zugewandt ist, als die südlich romanischen Sprachen.

Es bedurfte einer so erfreulichen Sendung als es diejenige war, welche ich durch Herrn Brinkmans Vermittlung Ende Februars erhielt, um mich in dem fast fortwährenden Zustand des Leidens zu erheitern, der diesen ganzen Winter hindurch, mit wenigen Unterbrechungen, mich in meinem Zimmer gefangen hielt. Ein nervöser Husten und die grösste Reizbarkeit der Sprachorgane verdammt mich zur Einsamkeit und zum Schweigen, und ich müsste keine Frau sein, wenn diese Aufgabe mir leicht geworden wäre. Mein *einzig*er, aber auch *reicher* Trost waren Ihre Romanzen, von denen ich eben die vierte übersetzt hatte, als Brinkmans Paquet ankam — dieses herrliche Gedicht, welches mit Homerischer Einfalt und dem Tiefinn der alten Skalden uns in Mitten jener Zeit und ihrer äusseren und inneren Lebensgestaltung zaubert. Die erste Ro-

manze unter den neu angelangten, die ich übersetzte, war die VI:te oder Frithiofs Schachspiel, die nächste Nr. XV. (Vikingabalk), die ich in zwei Tagen vollendete. Mit dem Gedanken einer möglichen nahen Auflösung während dieser ganzen Zeit vertraut, war und ist mein Wunsch nur, dass ich noch das Ganze vollenden, und mit den daran noch nöthigen Verbesserungen in die Hände des, dieses Geschenk gewiss mit lebhaftem Antheil aufnehmenden, Publikums übergeben könne. Sie haben unrecht, wenn Sie sagen, dass Ihr Werk kein *Ganzes* bilde — es ist ein solches für jeden, dessen Gedankenkreis ausreicht, um die dürftigen Verbindungsglieder gewöhnlicher epischen Gedichte sich selbst zu ersetzen. Uebrigens sind wir Deutsche schon mehr an diese Form gewöhnt, die aus den frühesten Zeiten, auch vom Süden her sich uns in dem herrlichen Gedicht des Spaniers, dem Cid, zeigt, dessen Uebersetzung Herders Namen schon allein der Nachwelt bewahren würde. Gewiss kennen Sie dieses schöne Werk, welches eben so gediegen, freisinnig und volksthümlich merkwürdig ist, als Ihr Frithiof, wenn es auch nicht in eine ferne Urzeit zurücksteigt. Cids Leben bezeichnet den Blütenpunkt spanischer Grösse und Ritterlichkeit.

Innig freut es mich, dass Brinkman Ihnen die Worte unseres verehrten Veteranen Goethe über Frithiof mitgetheilt hat. Die Vorstellung, dass Sie sehr gleichgültig für unsere Litteratur wie für Lob überhaupt sind, gab mir gerechte Scheu, Ihnen diese Huldigung des deutschen Dichterkönigs als Erstling der Anerkennung darzubieten, die unfehlbar Ihres Frithiofs wartet.

Mit einer so innigen, auf die genaueste Bekanntschaft mit des Gedichtes Vortrefflichkeit gegründeten Bewunderung und Liebe für dasselbe, darf es mir vergönnt sein, Ihnen aufrichtig das einzige Bedenken vorzulegen, welches mir in dem Ganzen sich aufdrängt, jedoch nach meinem Gefühl auch zu *bedeutend* ist, als dass ich aus *Feigheit* gegen Sie dieses Bedenken verschweigen sollte. Es betrifft gerade jene zwei Gedichte, »Fri-

thiofs lycka» und »Afskedet», besonders aber das letztere, der *Form* nach. Sehr richtig bemerken Sie, dass Liebe mit all ihrem Gefolge von Lust und Schmerz wohl überall und immer sich gleich geblieben sein müssen, sonst würde uns Andromaches Abschied von Hektor nicht noch jetzt in den Tiefen der Seele ergreifen. Doch sollte es mir leid thun, wenn Sie Ihrer Würde als Bischof eine frischere, geradezu gesagt *sinnlichere* Gestaltung altnordischen Liebesglückes aufgeopfert hätten, welche mit dem tieferen Grundton zart-wehmüthiger Seelenliebe doch allzu deutlich ausgesprochen in der Sage und überhaupt im Leben jener Zeit liegt — ja wovon die Schilderung Ihnen bereits in »Frithiof och Ingeborg» und »Frithiofs frieri» so meisterhaft gelungen; jenes *ursprünglich* paradisisch Reine einer *wahren* Liebe, die *eben weil* sie die Liebe in voller Bedeutung des Wortes ist, sich nichts unterschlagen lässt und unschuldsvoll, wie ein nacktes Kind, den *Himmel im Blick*, zulächelt, während die Erde sich in den weichen, runden Formen unverhüllt spiegelt. Ich weiss nicht, auf was Brinkman früher eine bittere Klage gegen Sie führte, Sie einer allzu anti-platonischen Ansicht der Liebe beschuldigend. Was ihn nun aufs schönste beruhigt, hat, seltsam genug, mir das Einzige in Ihrem Gedicht geschienen, was nicht *Sie*, nicht der *Norden* in *Ihnen* sei, so weit ich ihn zu kennen Veranlassung gehabt habe; und ich bin nicht prüde genug, um Ihnen diesen, vielleicht von einer Frau eben nicht gewöhnlichen Tadel zu verhehlen. — »Der Abschied» ist in Gedanken und Versen herrlich, allein Sie haben sich darin zur dramatischen Form hinreissen lassen und dieses scheint mir durchaus nachtheilig für die Wirkung des Ganzen. Nur im Wechselgespräch, wie »Frithiof und Björn» könnten Sie die Liebenden (gewiss nicht minder schön) darstellen; die jetzige Gestaltung zwingt uns plötzlich zu anderen Ideenverbindungen und giebt uns Forderungen, die mit dem Schluss des Gedichtes nicht gleich zur Ruhe kommen.

Statt allen Redens, was sich so schwer im Brief macht,

erlauben Sie mir einen Vorschlag: Sie theilen das Gedicht in zwei Theile, der erste enthält in der Form, wie »Kung Ring« etwa, oder nach der Ihnen so eigenen glücklichen Wahl des Metrums, den Hergang beim Ting, den ganzen Tumult der abergläubischen Menge im Gegensatz mit Frithiofs mächtigem und edlem Zorn, eine Zusammenstellung, die, wo ich nicht irre, noch nicht in dem Cyklus Ihrer Romanzen vorkommt. Ich würde Helges hämischen Vorschlag und die Bewegungen der aufgeregten Masse im besonderen Versmaasse gegen Frithiofs Gegenrede zu halten versucht sein. Das zweite Gedicht enthielte *nur* den Abschied, in aller geheimnissvollen Süßigkeit ungeheuren Liebesschmerzes und flüchtigen letzten Liebesglückes, wo alsdann er und sie in gleichem Verhältniss sprächen und das dramatische ganz verschwände, ohne dadurch der Innigkeit des Gegenstandes zu schaden.¹

Sie sehen, wie *ganz* ich auf Ihre Nachsicht für meine vielleicht ganz unreife Vorstellungen, mehr noch aber auf den eigenen tiefen Sinn rechne, der Ihnen bereits über jene beiden Romanzen einen leisen Zweifel erweckt, den Sie weniger vernachlässigt aus Vorliebe für das einmal Vorhandene, als aus jener dunklen Nichtachtung der Leser, die sich eben Ihrem Geiste darstellten. Die Vorstellung eines *einzig* kompetenten Lesers und Richters, verbunden mit Lust und lebendiger Anregung in der Gegenwart, würde genügt haben, Sie zur Ueberwindung der kleinen etwa noch zu nehmenden Mühe zu ermunthigen, um das Ganze wie aus einem Gusse hervorgehen zu lassen. Vielleicht ist es grosse *Eitelkeit*, vielleicht auch etwas *Besseres*, dass mich zu der Hoffnung bewegt, dieses Blatt könne von Ihnen freundlich aufgenommen und mit nachsichtigen Wohlwollen erwogen werden. So wenig mir der Vortheil ward, Sie länger zu sehen, spricht doch Ihr Aeusseres, wie die geistige Gestaltung Ihres Wesens, mir die volle Ueberzeugung aus, dass Sie dem Abschied der Liebenden noch ein tieferes, glühenderes Gepräge aus Ihrem Innern aufdrücken können, wenn Sie nur dies Innere einen Augenblick hervortreten zu

lassen geneigt sind. Zwei Stunden Stimmung und ich hätte was ich wollte — mit mir aber die Welt und Ihr eigener Ruhm, was Ihnen gebührt! Ist es Ihnen einleuchtend, so schreiben Sie nur gleich nach Stockholm, den Druck dort einzuhalten. Es versteht sich, dass von allen diesen meinen Gedanken nur Sie etwas wissen! Ich habe Sie selbst zum Vertrauten und Richter gewählt, denn Sie sind ja der Einzige, der es besser denken und machen kann, als es in den Augen Ihrer Leser schon jetzt ist. Die rechte Bewunderung fordert das Höchste. — —

Amalie v. Helvig, geb. v. Imhoff.

Från B. von Beskow.

Stockholm den 24 Maj 1825.

Vördade och älskade Broder!

Jag är verkligen villrådlig, huru jag skall »lägga mina ord», för att 1:o måla min blygsel öfver att ännu ej hafva hjertligen tackat dig för ditt senaste bref, och 2:o förklara min glädje öfver den afundsvärda gåfva, i ett exemplar af din Frithiof, som du senast behagat förära mig. Hvad den första punkten beträffar, så är det väl sant, att herr Hammarsköld i sin senaste skrift förklarar, »att intet för människan vore så naturvidrigt som att skämmas», till hvilket påstående han äfven kan äga sina goda skäl; men då jag olyckligtvis finner mig enrolerad under den gamla skolans fanor, der den »filosofiska disciplin», som af Hammarsköld införts ibland den nyas trupper, enligt hans utsago, aldeles saknas, så kan denna hans ursäkt ej komma mig till godo. Jag får nöja mig med en liten del af den »skaldiska instinkt», som han tillagt den gamla skolans kämpar, och denna instinkt säger mig verkligen, att man bör skämmas, när man burit sig dumt åt.

Så har då Sverige äfven sin Iliad! Den dag skall komma — och den är till en del redan kommen — då främlingen skall lära sig vårt språk, för att läsa Frithiof på modersmälet. Hell dig, du Brages son, i hvilkens öra gudarne hviskat sina höga tankar, i hvilkens bröst det gamla Norden lefver och för hvars öga fornverld och natur upprulla sina skönaste tafvor! Du är ditt folks harpa, i hvars toner dess ädlaste ljud uttala sig. Norden skall icke dö, så länge en romans af Frithiof lefver. Den, som ej känner sig ibland gudarne, då han läser detta stycke, honom hafva de för evigt stängt sin tempelport. Jag önskar nu intet mera för svenska lyrans heder; jag är stolt, att äfven kalla mig svensk litteratör, en titel, som varit nära att blifva utan betydelse.

Huru skulle jag för dig skildra den förtjusning, som öfverväldigat mig, då jag läst och omläst den härliga sagan? Knappt kunde du känna dig så lycklig sjelf, då du på diktens höjder andades odödlighetens luft. Jag fann mig på en gång i sällskap med Shakespeare, Goethe, Franzén och Walter Scott, hvilkas röster fylde min själ och tjuste mitt öra. Den enes gigantiska storhet och sanna sublimitet, den andres hänförande stil, den tredjes rena, menlösa anda och den fjerdes romantiska behag omvexlade som dalar och berg, källor och blomster i den natur, du besjungit! Min själ var på en ständig vallfart emellan himmel och jord. Jag satt sjelf på Ellida och for emellan inbillningens rika Indier och hjertats Eldorado.

Allmänheten är på det högsta tacksam för denna din sångmö's sista och yppersta skänk. Namnen Frithiof och Tegnér sväfva på alla läppar, och jag hoppas, att ropen på en ny upplaga snart skola bevisa, att entusiasmen icke inskränker sig till blott beröm. Då boken är skriven för alla tider, och icke blott för våra dagars publik, skall intresset för densamma äfven dagligen mera till- än aftaga.

Såsom en parodi på den gäfvä, du lemnat mig, torde jag framdeles få öfverlemna ett exemplar af en så kallad dramatisk dikt, hvarmed jag länge och jämmerligen stretat, och hvilken,

till uppväckande af publikens större medlidande, skall heta Erik XIV.¹ Föremålets och författarens elände hafva der verkliga sammansmält till ett tragiskt helt. Ännu är likväl ej afgjort, huruvida jag ej låter min hjelte, liksom den historiske, dö i sitt fängelse af ledsnadens gift, hellre än att släpa honom derutur, för att qväfvas emellan kritikens fjäder-bolster.

Franzén har sett syndaren. Han har varit nådig emot honom såsom en bikt-fader bör vara. Han skall få bestämma hans framtida öde. Många dumheter gjorde den olycklige konungen visst under sin regementstid, men så får han ock plikta derföre. Utom jag är Zeipel i Upsala nämligen äfven betänkt att roa sig på hans bekostnad. Han ämnar likväl dervid gå mindre grymt tillväga, än jag, — ty, enligt hvad en af Z:s vänner sagt mig, låter han konungens hofnarr i sista akten släppa ut honom ur fängelset.² — Jag kan icke neka, att jag bra gerna ville vara en opartisk medlem af publiken, för att köpa och läsa dessa båda sorgespel, när de komma ut. Jag afundas verkligen dig och andra detta nöje.

Min hustru helsar dig af hjertat och förenar sina varma-
ste tacksägelser med mina för det sannerligen himmelska nöje,
Frithiofs läsning skänkt henne. Hon har just nu farit ut med
honom, för att läsa om honom i sällskap med sina systrar. —
Den som hade så många qvinno-hjertan hos sig, som du i detta
ögonblick!

Helsa tusenfaldt din biskopinna och familj från oss. —
Alla dina härvarande vänner och släktingar må väl. Stjern-
stolpe lyckönskade sig i går, att »Lunkentus»³ och Frithiof ej
kommo ut på samma gång, ty de hade kunnat skada hvarann.

Skulle du någon gång vilja kosta en droppe bläck på mig,
vore ingen derför tacksammare än din evigt

tillgifne vän

Bernh:d Beskow.

Från I. R. Blom.

Stockholm den 8 Juli 1825.

(Titel.)

För Frithiofs gåfva har jag härmed den äran att hos Herr Biskopen aflägga min innerliga tacksägelse. Under en lång och oerhördt plågsam sjukdom, som i det närmaste borttagit mig både till själ och kropp, har jag likväl med denne älskvärde fribytare tågat öfver vatten och land och befunnit mig i ett förträffligt sällskap. Då och då har jag hisnat för hans företag, men det modiga och elektriska snille, som styrt dem, har låtit allt slutas väl, och jag upphör ej att med denne jungfru- och tempel-skändare flera gånger resa tillbaka den väg, jag redan gjort. Jag förmår, tyvärr, icke att skrifva många rader: men hvad jag emellertid ville hafva uttryckt, vore min beundran öfver Herr Biskopens konst, att bland sina öfriga företräden framför oss andra mindre profeter, behandla ett hårdnackadt ämne, jag menar vår forn-nordiska mytologi med dess tillhörigheter. Det är *så*, man måste behandla detta styfva skapelse-verk, eller måste man låta bli. Herr Biskopen har ett sätt, att med gazer och blommor draperas de gamla skrofliga figurerna, så att man ingenting annat deraf ser, än hvad som tröstar smaken och odlingen, hvilkas framgång och fullkomliggörande ändå lär vara de yttersta föremålen för den klassiske författarens kallelse.

Jag är säker på, att om Herr Biskopen målade en diner i Valhall, serverad åt våra skinnpelsade förfäder af gracerna Hnos och Snottra med galten Sehrimmers eviga fläsk och mjölk af gudageten Hejdrun, så skulle man finna dinern smaklig och vissa drag i målningen lika så täcka som dessa gamla välkända om en diner i Elyseen: Quos inter (nämligen Pollux och vagus Hercules)

Quos inter Augustus recumbens
purpureo bibit ore nectar — —

Som jag var sysselsatt med min vän Frithiof, gjorde jag bekantskap med ett nytt poem af Franzén: »Julie de St. Julien». Jag har med denna sedesamma flicka gjort hvad jag förmått, men jag känner att jag blir gammal. Det är dessutom ej mitt fel, att hon kommer midt opp i Frithiofs äfventyr.

Med en lika sann högaktning som oföränderlig tillgifvenhet här jag den äran att vara

Högv. Herr Doktors och Biskopens
ödmjukaste tjenare

*Blom.*¹

Från C. G. af Leopold.¹

Stockholm den 12 Juli 1825.

(Titel.)

Jag vandrar, sedan tre månader, allt djupare och djupare in i det sjuttionde, och har utom denna stora sjukdom nyligen plågats af en annan mindre, som temligen medtagit mig. Dessa orsaker kunna beröfva mig förmågan att uttrycka, som jag ville, både min beundran för poemet »Frithiof» och min tacksamhet för gåfvan deraf; men kunna ej hindra mig att till högsta grad känna begge delarne. Ovissheten, hvori vi här varit om Herr Biskopens vistande öfver sommaren, har gjort att jag så sent uppfyller min skyldighet i detta afseendet.

De starka glänsande vingarne hafva, som spådomen lydde, alltså blifvit ånyo utspända till flygt, och flykten har burit högst upp till spetsen af Parnassen: om jag annars kan skönja rätt ifrån mitt lägre rum.

Jag är galen i Frithiof, mera betagen än sjelfva Ingeborg och tröttnar ej att betrakta och beundra den stormodige vikingen. Af alla besjungna hjeltar synes han mig närmast likna den Homeriske; likasom denne, främst i svärdslek, förfärlig i vrede, bål i företag och spefull gäckare af faror och fiender;

blott af djupare sinne och oändligt mera älskvärd natur. Äfven de andra figurerna omkring honom synas mig alla mästerligen åtskilda och tecknade. Det är ett galleri. Jag skall ej säga med vår store Atterbom, att *konstens trollmakt här vetat dåra ämnets hårdhet*, utan enfaldeligen, att ämnets svårigheter synas mig ganska lyckligt besegrade. Romantiken har här blifvit ympad på klassiciteten; och den vilda nordiska kraften framträder, Gud vet huru, med hela sin ursprungliga fysionomi, utan att på minsta stötande sätt afsticka från kulturens ädlare former.

Att Frithiof lemnar alla svenska poemer efter sig, vore ett omdöme, sjelfklart intill platthet. Jag går för min del något längre och frågar, i hvilken modern nations vitterhet man finner en poetisk stil af mera lefvande grönska, mera paradisisk vegetation. Hvar gång jag läser eller genomtänker dessa tjugofyra mästerbitar, drömmer jag alltid samma dröm. Mig synes nämligen, likasom jag färdades i den grekiska arkipelagen och besökte ömsevis, nu den ena, nu den andra af dessa ryktbara öar, så förtjusande för inbillningen genom deras yppigt omvexlande natur och deras klassiska minnen. Korteligen: det är nu som man kan tala om en *förgången sångarverld*¹; ty i sanning kan jag ej betrakta hela vår forna vitterhet annorlunda än som en försunken stad, hvaraf blott en och annan af tornspetsarne ännu sticker fram ofvan jord. Det blef mitt besynnerliga öde att befinna mig, på mer än ett sätt, lefvande begrafven.

Således, när Atterbom yrade om den nya morgonstjernen i poesien, som skulle uppgå hos oss, var han på visst sätt verkligen en *ropandes röst*. Blott var han sjelf icke den som komma skulle, hvarmed han dock smickrade sig. Det blef, som nödvändigt var, en helt annan man. Icke heller var Upsala det heliga stället. Poesien blef kött och bodde i Lund. En ny tideräkning begynner för svenska vitterheten, novus ab integro; och jag för min del tilltalar henne med Simeons ord: *nu låter tu tin tjenare fara i frid, ty mina ögon hafva sett tina härlighet*.

Det skulle förtryta mig, om hvad jag här sagt af hela hjertats fullhet, kunde på minsta sätt tydas såsom ett meningslöst smicker. Gjorde ock Herr Biskopens egen förtjenst denna smickrets konst icke hardt intill omöjlig, skulle dock min aktning för en hederlig mans tänkesätt förbjuda mig allt bruk deraf. Man påstår väl att en föråldrad poet och en passerad skönhet aldrig kunna af hjertat berömma den, af hvilken de fördunklas. Med mig är dock annat. Jag har fått gå i skola på att tåla företräden. Strax vid början af min bana stod Kellgren framför mig i hela sitt beröm; och se! redan innan slutet deraf uppstår Tegnér, som under en gemensam skugga bortgömmar oss alla. Emellertid har min penna vid alla tillfällen gjort rättvisa åt den förre; och skulle då mitt hjerta icke göra den åt en man, hvars ädla tänkesätt jag har att tacka för den största litterära heder, som jag någonsin åtnjutit! De som i sådana fall tvifla om uppriktigheten, kunna väl af egen erfarenhet känna egenkärlekens natur; men hvad de visserligen ej känna, det är kärleken till konsten och dess bättre ingifvelser, hvarförutan likväl ingen sann förtjenst kan möjligen gifvas; icke ens den ringa, som kunnat vara min lott. Tro för öfrigt, Herr Biskop, att verserna framför »Axel» göra nog att försona mycken öfverlägsenhet.

Jag väntar att erfara med hvilken grad af otålig begärlighet Frithiof blifvit emottagen; och skall deraf döma, huruvida nationen förtjenar att äga en stor skald. Omdömet i Stockholms Posten¹ bör blott väcka ett mildt småleende. *Fader! förlåt them, ty the veta icke hvad the — sladdra.*

Förlåt också mig detta långa bref-joller, och värdes finna deri åtminstone viljan att uttrycka den beundran, högaktning och innerliga tillgifvenhet, hvarmed jag aldrig upphör att vara Högvördigste Herr Doktors och Biskopens m. m.

ödmjukaste tjänare

Leopold.

Från Georg Adlersparre.

(Odateradt. 1825.)

Som baktal merändels hafva uppriktighetens värde i högre grad än framtal, så sänder jag, utan allsköns bref-ceremoni (det sämsta af det sämsta) innelyckta, med posten nyss ankomna rader. För att försona mitt förra brefs längd, vill jag nu blott tillägga, att om f—n icke tar Leopold för någon annan ed, än den han nu sist aflagt, så blir han med all visshet salig.

Georg Adlersparre.

(*Bilaga.*¹) »Leopold frågade mig hvad jag tyckte om Frithiof: »Åh jo, bra, men jag råkade begå den oförsigtigheten att läsa ut honom i ett enda tag, och derigenom vardt sinnet så mättadt med bilder, att jag icke kunde uppfatta alla detaljerna.» »Ja, ja», sade Leopold, »man skall inte äta så man storknar och inte läsa Frithiof i ett andetag.» — Eljest sade Leopold, att Sverge har icke ägt mer än tre poetiska snillen, nämligen Kellgren, fru Lenngren och Tegnér. Allt annat är bara manér. Leopold är förtjust af Frithiof och gaf sig f—n på att Göran Adlersparre tycker om honom. Biskop Wallin, som var der om aftonen, sade att Frithiof är ett motstycke till Homeri Iliad, som också är i 24 sånger och har lika djerfva, vackra bilder.»

Från F. M. Franzén.

(Odateradt; Juli 1825.)

Bäste Tegnér!

Jag har haft tre terminer utsatta för detta bref. Den första var i vintras, då du hade skrivit mig till ånyo under eller efter begges vår sjukdom och sagt mig ett ord om ditt hjertas tillstånd, som genomträngde min själ. Jag fann väl

att det härrörde af en hypokondrisk anstöt, som jag härledde dels af kroppssjukdom, dels af brist på den förströende sysselsättning, du hade förut, så länge du gjorde tjänst vid akademien. Men jag tänkte ändå skriva dig till derom och yttra åtminstone mitt hopp, att det onda skulle försvinna, så snart du kom ut i världen igen. Brevet blef icke af, men jag hade den glädjen att höra mitt hopp uppfyllt, då du begynte vistas ute, och isynnerhet då du reste på dina embetsförrättningar, af hvilka du haft både en bättre läkedom, än något apotek eller någon brunnskur kunnat ge, och tillfredsställelse och heder. Apropos af det sista: slutet af ditt tal i Jönköping¹ har gjort en ofantlig lycka, till och med den att i dag stå aftryckt i Dagligt Allehanda. Men mera om det efteråt.

Den andra terminen, på hvilken jag helt visst skulle skriva, var min hitkomst. Men i början stötte ihop hvarjehanda förhinder. — Den tredje terminen var den, då jag skulle få mina predikningar tryckta och »Julie»² ifrån Örebro hitsänd, för att skicka den till dig. Men när jag såg på den sistnämnda och tänkte: litet lif har hon förut, och faller Tegnér ett obarmhertigt ord om henne, i trots af sin vänskap för auktor, så dör hon för alltid. Jag skall åtminstone icke sjelf skynda med dräpslaget.

Så sköt jag upp ifrån den ena postdagen till den andra. Också sökte jag den pretext, att jag om Frithiof och dess lycka i världen skulle kunna säga mer eller annat, än hvad du förut visste. Att den, oakadt publicisternas tystnad och en misslyckad recension (i Stockholms-Posten³) och vår publiks sömnaktighet, vunnit ett stort och allmänt bifall och af alla partier erkännes för ett, så i det hela som i hvarje särskild del, fulländadt mästerstycke, behöfde jag ej säga dig. Det tyckte jag var icke ämne för ett bref, så länge jag ej kunde säga något mer särskildt. Sådant var t. ex. det som jag hörde af Leopold: »jag hade alltid i mina yngre år en önskan, som dock aldrig blef uppfyllt, sadé han, nämligen att fara till grekiska arkipelagen och der besöka den ena förtjusande ön efter den andra.

Nu på mina gamla dar tycker jag mig erfara samma nöje, jag deraf väntade mig, då jag läser Tegnér's poem.» Men äfven det, som jag tyckte löna mödan att eftersäga, fruktade jag att Brinkman, som hörde det jemte mig, sagt dig redan förut. Mitt eget omdöme var väl det förnämsta, du af mig ville höra. Men det tänkte jag föra ut litet mer än det kunde ske i sista ögonblicket af posttimman.

Så förlöt vecka efter vecka. Också tänkte jag: nu är han på sina resor, och Gud vet hvar brevet kan träffa honom. Emellertid fick jag veta, att du var i Lund åter, och jag hade i dag fast beslutat att ändtligen skriva, då jag fick det tredubbla brevet af dig och Geijer och Atterbom¹. Jag behöfver ej förklara min glädje deröfver. Den stördes likväl af din förnyade sjukdom. Jag trodde [att] du genom din resa fullkomligt öfvervunnit den; men jag ser att den hämnades vid din hemkomst. Jag hoppas dock att den ingen makt får med dig, helst nu, sedan sömnen är fullkomlig.

Hvad du skrifer om »Julie» är för mig det högsta priset, icke endast därför, att det är *ditt* omdöme, utan för den grund, hvarpå du bygger ditt bifall. Jag har hört komplimenter nog: Leopold t. ex. har berömt en och annan tafla; men då han intet ord sagt om det hela och dess betydelse, har jag varit deraf föga tillfredsstäld. Ofullkomligheten af detaljerna, stilen, versen o. s. v. kände jag nog sjelf och ansåg stycket helt och hållet misslyckadt, då man ej tycktes ens fatta, hvad det egentligen kunde vara, utan bedömde det, oakadt min protest i företalet, såsom en romans. Landshöfding Järta var den ende, som tröstade mig och fälde derom samma omdöme som du. Då du erkänner det för en verklig tidsbild och symbolisk historia, är jag fullkomligen nöjd. Nu må det af andra bedömas huru som helst. Besynnerligt är det, att många fruntimmer, för hvilka jag trodde det vara alldeles förloradt, läst det med nöje, oakadt det politiska deri.

Huru Frithiof äfven af dem läses och omläses, vet du nog. Några trodde att han ej gjorde hos könet den lycka som Axel;

men jag tycker mig finna, åtminstone i en viss klass, en lika verkan deraf och här och der större. Men det är mitt eget tycke, jag skall säga, och ej andras. Jag tycker, i korthet sagdt, att hvad innehållet angår, är det icke endast den på en gång skönaste och sannaste framställning af det nordiska fornlifvet, ur en poetisk och idealisk synpunkt betraktadt, utan ock en djupt tänkt bild af hela menniskolifvet och dess förhållande till de högre makter, som herska öfver verlden. Och hvad utförningen beträffar, är det i sitt slag ensamt, ehuru Helge gått förut. Oehlenschlägers poem är en serie af romanser, som utgör ett helt för sig och till hvilken en tragedi är tillagd såsom ett bihang. Men ditt innehåller icke endast af olika versslag eller af alla skaldeslag de mest omvexlande och likväl till ett fullkomligt helt sammanbundna stycken, som hvar för sig äro ett mönster i sitt slag. Det hela är ett helgjutet episkt poem, och likväl äro dess särskilda stycken idyller, romanser, ballader, dramatiska och t. o. m. didaktiska stycken. Någon sade mig, att du på fru Helvigs inrådan ernat utesluta »Afskedet». Det var lycka att det ej skedde: det skulle varit stor skada. Det är den bästa tragiska bit, jag läst på svenska. — —

Från densamme.

Stockholm d. 20 Sept. 1825.

Bäste Tegnér!

— — Då jag fick se korrekturet till ett ark af den nya upplagan af Frithiof och det föll mig in en liten ordkritik, som, ehuru obetydlig, jag dock tyckte mig kunna meddela dig, så skrifver jag i dag. Kanske är det ändå för sent. Versen lyder så:

Ha vi ej i öfverflöd
af det *härskna* fläsk och det bruna mjöd?¹

Jag förstår nog att du valt epitetet *härskna* såsom karaktéristiskt; men det är ändå ett fult ord. Skulle ej *gula* säga detsamma? Jag mins en bondes skrift, att han hade *fläsk, gult som en örnklo*. Hellre skref jag dock *hvita* fläsk, såsom enligare med min smak, — jag menar hvad fläsk angår. Litet hårdt är också ett stycke af den föregående raden: *ha vi ej i*. Jag ville föreslå: *Här fins ju i öfverflöd*. — Men lönar det väl mödan att skriva 60 mil för en sådan lappris-anmärkning, som i alla fall lär komma för sent? Det är likväl något verkligt ändamål att skriva för, ehuru litet. Eljest tycker jag att mina bref äro allt för onyttiga, för att göra mina vänner så mycket besvär som deras läsning alltid gör dem.

Genom din brorsson får jag som oftast veta, hur du mår. Tidningen är väl icke alltid efter min önskan. Dock hoppas jag att din sjuklighet är blott en öfvergångsformation, att nyttja ett nymodigt uttryck. Emellertid är den rätt ledsam, medan den varar. Utan tvifvel är det af den, som ditt bref till Leopold¹ har fått den stämpel det har. Det är första gången jag funnit ditt omdöme skeft och till och med falskt. Jag håller med Leopold, som sade med en honom egen rolighet: säg honom, att det är en sak som han ej förstår, nämligen hvad värde Frithiof har. Allmänheten förstår det bättre, som köpt hela upplagan. Det borde komma en praktupplaga med vignetter o. s. v.; kanske det gjorde att förf. också fann något värde deri: det vore då något nytt och främmande för honom. Jag fruktar att det största geniet minst förstår skatta sina egna arbeten; ty hans idé är ändå alltid högre. Skrif du och låt andra döma om det du skrifer! Längre har svenska poesien ej hittills gått, och troligen går den ej längre.

Jag önskar att du komme i verklig och full utöfning af ditt nya ämbete. Jag är viss att du derigenom blir frisk och lugn. Emellertid är det poesien allena, som kan ge dig någon bot. Håll dig till Apollo sjelf, den evigt unge, ej till Æsculapius, hans gamle son, eller dess söner, de må vara svenska eller danska.

Ifrån kl. 9 till 2 sitter jag hvar dag i banken vid magra och torra siffror.¹ Mätte jag ej sjelf bli en siffra! Eljest trifs jag väl i Stockholm. — —

Tänk någon gång på din vän

Franzén.

Från densamme.

Stockholm d. 27 Sept. 1825.

Bäste Tegnér!

Här kommer ändtligen fröken², som du haft den godheten att vilja se ännu en gång. — Att jag ej skickade henne med posten, var mindre hushållning (ehuru mycket jag ser att den behöfves i Stockholm) än att jag ej tyckte henne vara det värd, helst sedan du redan gjort hennes bekantskap. Det samma gäller om predikningarne. Hvad dem för öfrigt angår, så bekräfta de, hvad du skref till Leopold³. Likväl har du orätt, om du tror mig affektera enfald. Visserligen är det min föresats att undvika all sådan prydnad, som är blott grannlåt. Skulle jag ha den gåfvan, som du har i så hög och ovanlig grad, att hitta på bilder, som ge sjelfva tanken ett nytt lif och ljus och komma så naturligt, att man ej kunde taga dem bort utan att skada sjelfva saken, hvarom fråga är: så skulle jag väl icke underlåta att nyttja dem. Någon enda gång händer mig en sådan lycka, och jag försummar den icke. Men då i allmänhet den lilla talang, jag har, icke hör till högre choren, så gör jag äfven i predikningar bäst att ej spänna bågen högre än den tål. Ett visst allvar i saken hjälper alltid fram. Med afsättningen är jag belåten nog. Den har gått väl.

Jag är mycket glad öfver det parti, du tagit, att snart flytta till Vexjö. Jag är viss att både din helsa och ditt humör vinna derpå. Det der mellantillståndet i Lund kan ej vara behagligt. Utan att precis sakna den akademiska verksamheten, är du likväl ledsn, att ej vara med de andra. Då är

det bättre att bo på landet för sig sjelf. Också skall det vara ett mycket vackert ställe, dit du flyttar. Jag spår deraf allt godt både för din helsa och din poesi.

— — Gud välsigne dig och göre dig lik dig igen! Dock icke i allt. Du torde behöft, du också, ett *svärd i din själ*. Men derpå följer frid. Håll dig till honom som *ger frid*, sin frid!

Helsa din fru tusenfaldt ifrån mig och min hustru. Säg äfven dina barn att du har en vän i

Franzén.

Från A. von Helvig, född von Imhoff.

Berlin den 5 Oct. 1825.

Noch immer ganz und voll mit Ihrem Frithiof beschäftigt, genieße ich jetzt der Freude meiner Freundin Malla Silberstolpe eine Romanze nach der andern vorzulesen und kann mich ihrer Entscheidung bei zweifelhaften Worten doppelt erfreuen. Eine grosse Ermunterung ward mir vor wenigen Tagen zu Theil, indem Prinzessin Wilhelm, welcher ich bereits einige Romanzen vorgetragen, mich mit dem Befehle beehrte, in ihren Zimmern auch unseren Kronprinzen und dessen Gemahlin dieselben vorzulesen. Der lebendige Sinn, welchen dieser Fürst für alles Alterthümliche hat, machte ihn für das Gedicht nur noch mehr empfänglich; ich musste überhaupt vieles vom Norden erzählen, und die ungeduldige Frage, *wann* denn meine Uebersetzung herauskommen werde, ward mir eins nach den andern von allen den hohen Personen wiederholt, die ich zu wahrhaft aufmerksamen Zuhörern hatte. So werden Sie mir's denn zu gute halten, dass ich, benachrichtigt von der nahen zweiten Ausgabe des herrlichen Gedichtes Ihnen hier ein Schema¹ beilege, wie ich mir die Gestaltung der zwei Romanzen denke, die statt der einen, »Afskedet«, sich, der Form des ganzen viel-

leicht angemessener natürlich eben, nur in *formeller Hinsicht* etwas geändert, beigegeben liessen. Kein Wort jenes schönen Gedichtes darf verloren gehen, braucht es auch nicht, wenn Sie nur wenige Stunden diesem Gegenstand noch schenken wollen, um dem Gedichte *auch in Deutschland* gleichsam die Rüstung *unverwundbarer* Vortrefflichkeit beizugeben, da die sieben vorhergehenden trefflichen Romanzen dem Geiste jene romantische Stimmung geben, in welcher er, durch die dramatische Form gestört, auf einmal aufschrickt und sich einer anderen Aufgabe mit Missbehagen bewusst wird. Denn die dramatische Form erfordert eine ganz verschiedene Art von Seelenthätigkeit bei dem Leser oder Zuhörer, und wenn diese innere, etwas peinliche Operation überwunden ist, muss man wieder aus der aufgeregteren Stimmung heraus sich zum Anhören der Romanze gleichsam hinsetzen, da, wenigstens nach meinem Gefühl, das Drama und der, diesem gleichgebildete Dialog, mich so zu sagen *auf die Füße* bringt, den Sprechenden zur Seite, gegenüber, wie Sie es wollen, nur nichts von alle dem, was die Romanze auf mich wirkt.

Alle diese Bemerkungen mache ich Ihnen kühn genug, aus eigener vielleicht sehr einseitiger Vollmächtigkeit, gerade wie Ihr Werk auf mich gewirkt; denn eben weil ich hier stutzte, habe ich bis jetzt die Romanze unübersetzt gelassen, und daher auch *Niemanden* mitgetheilt. Seit acht Tagen laborire ich zwar, theils an der Uebersetzung, theils an einem eignen Versuch meine Gedanken über die Form, mit Ihren schönen Jamben zu amalgamiren. Aber ich muss, wie billig, alles verachten und verwerfen, was an diesem Werke nicht *aus Ihnen* selbst kommt; daher habe ich alle Versuche eingestellt und glaube, da Sie mich *gewiss ganz verstehen*, es am *sichersten* in Ihre eigne Hand zu legen. Nun nur die *dringende* Bitte, die Sache sogleich zu entscheiden, entweder die Ihnen unendlich leichte Umschmelzung vorzunehmen, wie Sie dieses Blatt und den Einschluss gelesen haben, oder, falls Sie nicht derselben Uebersetzung sind, *ohne Aufschub* mir darüber zu antworten. Es

kann sein, dass in diesen nächsten Wochen schon zum Druck geschritten wird, und dann sehe ich mich genöthigt, wenn die ersten sieben Romanzen abgedruckt sind, das übrige ohngesäumt nachfolgen zu lassen, wie es auch immer sei, da ich den auf jeden Fall N:o VIII, wie es ist, übertragen werde, für den Fall dass Ihre Stimmung *gänzlich* meinen Vorschlagen entgegen stände. Doch will ich es nicht hoffen, da ja Ihr voriger Brief mir schon anzudeuten schien, dass Sie mich *nicht missverstanden*, wie denn mein zweijähriges Bemühen Ihr herrliches Gedicht aus mir gleichsam wieder heraus für Deutschland zu bilden, Ihnen des sprechendste Beweis meiner Verehrung für Ihren Genius sein muss. Das Vortreffliche aber will man *vollkommen* haben, und Ihrer Geistesschöpfung dieses Siegel aufzudrücken, bedarf es nur *weniger guten* Stunden. — —

Ihre ergebenste Freundin

Amalie v. Helvig.

Från M. v. Schwerin, f. Törngren.

Zireköping d. 6 December 1825.

— — I förbigående måste jag berätta, att de fernissade trädockorna, eller så kallade stora världens fruntimmer i Stockholm stöta sig vid Biskopens verser till Wachtmeister, som de finna alltför *lättfärdiga*.¹ Bevisas ej derigenom till hvad grad deras egen sinnesstämning är sådan? — — Brinkman roar mig härvid: han vredgas visserligen ej öfver den orättvisa, som derigenom göres åt vår ypperlige poet, hvars lugna öfverlägsenhet på intet sätt kan störas af dylikt *flugsurr*; men med harm och förtrytelse uppdagar han så mycken ren dumhet i de flesta af sina *beskyddarinnors* hönshjerner.

Oändligt mycken tack för böckerna! Hvad skall jag säga om »Frihetsbilden»? Jag känner Biskopens *känsla* för Franzén och under denna benämning fattar jag *Frithiof den starkes* ädla och uppriktiga hyllning af den underlägsna sångmön,

som Franzén ganska ärligt vid detta tillfälle omdöpt till *talmö*, ty medge får ni väl, att detta stycke ej på en hårsman ökar hans poetiska ära. Jag för min del ger bort alltsammans för »Selmas morgonhufva»,¹ till och med *de två långa starka karlarna*, som Julie utväljer, visserligen till ett ganska pligtmissigt företag. Men på flera än ett ställe synes mig versen af en enfald, som gränsar till platthet. Målningen på odalbonden är likvisst vacker och kraftfullare än det öfriga. Revolutions-scenerna deremot synas mig skildrade ungefär som när man, för att fixera en ritning, doppar papperet i söt mjölk. Men mera härom, när vi råkas — så framt Herr Biskopen ej innan dess skulle få lust att något litet tukta mig för den smädse- anda, med hvilken jag bestormar helgonet Franzén. Hvem för- tjusas ej af hans forna ljufva, harmoniska stämma? Nu före- faller det mig, som om han på predikstolen skrikit sig en smula hes, och då jag ser »Nattvardsbarnens» sångare med verklig sjelf- försakelse lyssna till de sväfvande ljuden, påminner jag mig, huru sjelfva Christus i Evangelium tvådde lärjungarnes fötter.

Oehlenschlägers roman² är rolig, ehuru den på det hela liknar en *skräpkammare*, hvarest ibland mycket öfverflödigt och bräckligt husgeråd man äfven igenfinner en och annan skön rustning från forntidens hjeltedar. Ett alltför märkbart sträfvande efter *effekt* är kanske hufvudfelet i boken och der- för uppoffrar han ofta känslans sanning. Äfventyret med Obadia Schlenk synes mig ett af de bästa och af sann romantisk för- tjenst. De historiska tillfälligheterna röja noggrann härmning af Scottska maneret, och i Don Valaros missöden märker man tydligt att nordbon läst sin Boccaccio. Misstyck ej, om jag ber att få behålla boken ännu en liten tid, för att låna den åt min svärmor, som väntar sig ett särdeles nöje af att återfinna sin gamla vän och bekanta Concordia i nymodig drägt.

Jag får ju se min Biskop den tredje Januari³ och ett par dagar till, hoppas jag, i den vanliga . . .*? Det vill säga snillets, vänskapens, förtroendets, och skola vi då språka af fullt och lug-

* Ett ord är i originalet uteglömdt.

nadt hjerta. Med glädje föreställer jag mig, huru denna sjärens *sensitiva*, som ihopdragit sina ömtåliga blad vid känslolöshetens kalla och nedslående beröring, skall ånyo sprida dem mot dagen vid deltagandets lifvande flägt. Säg hvad ni vill, min ädle vän — »skalmask» blifver ni aldrig. Ack, så många andra födas blott dertill! Men för högre själar kan sjelfva sköldpaddsharnesket förädlas, då vi i dess skal vagga vår lefnads drömbilder eller med de affallna fjärilsvingarne till segel deri genomfara känslans, inbillningens och hoppets sköna arkipelag. —
Sann och oföränderlig vänskap!

Martina Törngren.

Från P. Wieselgren.

Stockholm den 2 Jan. 1826.

(Titel).

Jag är, Gudskelof! ännu nog yngling, för att känna mig slägt med menkligheten. Denna slägting önskar jag ett lyckligt nyår. I sammanhang dermed önskar jag lika uppriktigt och varmt, att de må lefva och segra i striden för dess väl, dessa menklighetens prydnader, som känna sin bestämmelse. Lefve då Tegnér! Det år går in, på hvilket Herr Biskopen skall på rent allvar »fatta tiden i lockarna» och upplyfta den småländska ett decennium med hvarje månad och ett stort århundrade med hvarje år. Tala, såsom Herr Biskopen börjat, och hvarje ord har sitt eko i alla öppna bröst; blixtra med snilletts bart huggande svärd, och dess återsken skall glänsa i hvarje vaken tanke. Må det biskopliga hjertat vara en himmel, der Gud bor, och der fromma och goda känslor stå som änglar — äfven de småländska skolbarnens änglar — inför Hans ansigte. Ty det är bättre att frambringa friska menniskor såsom far än såsom läkare. Välsigne Gud Herr Biskopens verk! Gå, medan ännu styrkans ålder är, en stolt Rhenflod fram genom svenska bildningens och kyrkans historia! Spegla himmelens ljus och kullarnes blomster; genombryt höjder, jemna dälдер; gör strän-

derna fulla af rörlighet och lif! En tid kommer, då flodens gång blir mindre stark, och en dag skall han försvinna uti sanden — i kyrkogårdens heliga sand. Men slægter skola stanna der, fälla tårar på griftens sandkorn, men stiga med sina känslor ofvan de gyllne sandkornen i skapelsens stora tempelgård.

Må Herr Biskopen snart sitta på Wallqvists och Mörners stol, med den förres kraft och den senares fromhet — detta spjut och denna sköld i mensklighetens heliga krig. Platsen är hög. Jordens pestvindar må ej hinna dit. En *stor* man är en *helig* man. Och stor är den, men endast den, som lefver för en stor idé och vinner henne seger i verlden. Detta är tron i det menskligas evangelium. Det är den saliggörande tron till minnets himmel. Omvändelsen är att man fattar en stor idé; helgelsen, att man i lifvet uppenbarar densamma.

Tanken på hvad Herr Biskopen kan göra, rör mig ända till tårar. Det visar det sannas och skönas envælde öfver alla hjertan, enär jag hör från Lund, att jag räknas till Herr Biskopens fiender. Om så är, så ser Herr Biskopen huru lätt han regerar öfver dem, som stundom äro af olika meningar, lika visst som öfver dem, hvilka ställt sig till eko åt hvarje ord, det må vara en Narciss eller ej. Segren är således lätt, då sjelfva de hatade klassificera sig till Herr Biskopens beundrare och vördare, liknöjda huru andra klassificera dem. Må emellertid en ny tid gå upp inom svenska kyrkan, såväl som inom sångens verld, i spåren af Herr Biskopen! Denna önskan är allmän. Jag har hört den af prins och kaplaner, af gubbar och barn.

Gud välsigne Herr Biskopen under detta och många år, tills den stund kommer, då det är vårt blott de minnen, de tankar och begär vi äga: och välsigne Han denna stunden mest!

Med djup vördnad Högvördigste Herr Biskopens och Ledamotens af Kongl. Nordstjerne Orden m. m.

ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

Från P. D. A. Atterbom.

Upsala d. 6 Jan. 1826.

Min vördade och älskade Broder!

Gud, den allgode, gifve dig på det nya året rätt mycken helsa, rätt mycken glädje, oräkneliga sköna ingifvelser till poetiska och biskopliga bragder, trefnad på den vackra kullen vid Vexjö, goda vänner, trogna grannar, rättskaffens lektorer, dragliga prester, snälla djeknar, med mera sådant!!!!!!

Egentligen borde jag ha sagt dig allt detta i ampelt quart-format; men emedan jag, bland andra egenheter, äfven har den besynnerliga, att knappast nånsin kunna förmå mig till brefskrifning, när jag ej får verkställa den i denna mera förtroliga oktav-form, så nödgas jag bedja dig med urskuldande godhet anse denna lapp för hvad den är, nämligen icke för ett *bref*, utan för ett hastigt sammanrafsadt, ehuru af den varmaste tacksamhet förestafvadt postskript till Geijers utförligare skrifvelse.

Ja, tallösa tacksägelser för de ljufva, de oförgätliga stunder, som din uppmuntran, din vänskap under vår (tyvärr alltför korta) sommar-sammanvaro skänkte mig! Du såg mig då *sådan jag är*, och du trodde mig, *såsom sådan*, vara värdig din närmare välvilja; ja, du sökte uppelda mitt vacklande mod med att yttra förhoppningar om min talent, dem jag dels aldrig hyst, dels åtminstone längesen upphört att hysa. Minnet deraf har ofta vederqvickt mig i mörka stunder, då öfvertygelsen att jag lefvat och arbetat förgäfves, att mitt fädernesland ger mig f—n, och att jag på visst sätt verkligen *är* så förryckt, som jag af svenska allmänheten anses vara, velat störta mig i djupet af bottenlös harm öfver mig sjelf, som icke ju förr dess hellre tager *manum de tabula* och låter bli att skriva eller (åtminstone) att *trycka* någonting. Ty, man säge hvad man vill, den poetiska produktivitets lifsnerv behöfver, till underhållande af sin spänstighet, den elektriska vexelinflytelsen mellan *gifva* och *mottaga*; och svårligen kan poesien hela

historia uppvisa någon skald, som *mindre* än jag erfarit 'det *lifvande* af en sådan inflytelse. I yngre år roade det mig, att af min nation begapas och af dess ordförande beskällas, såsom ett orimligt underdjur; efter min återkomst från Italien och Tyskland chagrinerade det mig så, att jag flera års tid förlorade all håg att utgifva eller förfärdiga något; *nu* tar jag saken visserligen mindre häftigt, men det sätt, hvarpå den utgifna hälften af »Lycksalighetens Ö»¹ blifvit mottagen, har visat mig att jag ännu immerfort anses för en galenpanna och en lumpen versifex. Liksom vid åtskilliga andra ungdomsnöjen, har jag nu också tröttnat vid *detta*; och hvad är naturligare, än att af den *femtonåriga* »historiska kontinuiteten» i detta bemötande ledas till det resultat, att man verkligen icke förtjenar något bättre — antingen derföre att man absolut misstagit sig på sin bestämmelse, eller ock derföre, att man icke har det vettet att *tiga*?

Emellertid har visserligen någon gång, under allt det öfriga sorlet, äfven en och annan vänlig röst låtit höra sig; och att jag, till antalet af dessa få, nu jemväl får räkna *din*, är en oskattbar njutning och en af de allrahögsta, för hvilka jag står i förbindelse hos det nyss förflutna året — ett år, som i allmänhet för mig varit frikostigt på anledningar till glädje. Att fördömas af en författare, hvilken man älskar och beundrar, är *förkrossande*; att fördömas af skriblerer, är på sin höjd blott *förtretande*: och sedan jag vet, att jag åtminstone i *dina* ögon icke är en fänig, *sjuklig* och *förtyskad* varelse, så må tidnings-skrifvarpaket och dess samtliga anhang skria öfver mig värre än fordom gatpojkarne i Jericho skriade öfver profeten Elisa.

Hvad min olyckliga »Lycksalighets-ö» angår, så har jag framskridit till inemot midten af den senare afdelningen. I *handskrift* blir den sannolikt, om jag får behålla någorlunda helsa, färdig fram i Mars eller April; men om jag hinner få den *tryckt* till sommarens begynnelse, d. ä. till slutet af Maj eller början af Juni, det ser bra mörkt ut för *mina* ögon. Vid nämnda tid ämnar jag resa ned till mitt bröllop, och vill då, fullkomligt ledig från alla litterära så sysselsättningar som efter-

frågningar, njuta kärleken, äktenskapet, naturen. Jag gör emellertid undan så mycket jag orkar och hinner. Under hela den förflutna våren och sommaren gjorde jag icke mycket vid mitt verk, och det lilla har jag till största delen måst stryka ut; jag *lefde* då för mycket lyckligt, för att kunna *skrifva* lyckligt. Hösten gick nästan åt till blotta bemödanden att *åter* komma mig riktigt in i ämnet och att bli tillräckligt *varm* deraf, för att ej kylas af den isande nordanvind, som alltid far öfver min smula »Begeisterung», så ofta jag påminner mig, att det jag skrifer skall läggas framför en så kallad *allmänhets* ögon. Nu först sedan en månad eller halfannan börjar ådran ånyo flyta villigare, raskare, så att jag nu verkligen arbetar med både flit och nöje. Tredje äfventyret har gjort mig en förtviflad möda, och jag har det ej ännu på långt när sådant jag vill. De tvenne följande blifva mig vida lättare; sedan *olyckan* riktigt kommit i gång, flyttar hon Felicia på en mera vanligt qvinlig och hela personalen på en *menschligare* grund. Dittills, under katastrofens förberedelser och motivering, i det tredje äfventyrets tvenne första tredjedelar, har ämnet låtit mig riktigt brottas med alla de svårigheter, som ligga i dess allegoriska natur. Det är icke lätt, att såsom menschligt-artade personliga väsenden objektivera varelser, hos hvilka (*ex hypothesi*) nästan alla både motiver och substrater för egentliga människors känslor, tankar, handlingar, icke finnas (eller ock blott såsom slumrande anlag). — Du sade, att detta poems idé är mera en *filosofisk*, än *poetisk*. Kan väl vara! Emellertid är det nu en *honneurs*-sak, att föra f—n i land så godt jag kan, sedan jag en gång tagit honom i båten.

Långt innerligare, än allt detta, ligger mig mitt *giftermål* om hjertat. Du frågar med skäl, »*huru* det skall verkställas? Jag vet det i sanning ej; jag litar på *Honom*, som försörjer korpungarne.» Om jag än blir en skral *poet*, så vill jag dock bli en hel, en dugtig *mensch*; och jag blir det endast genom att föryngras i en from, ren, hjertlig, till själ och kropp blomstrande, *svenskt gedigen* qvinnas armar!

Kl. är 6, och jag måste afbryta för att skrifva några rader till min flicka. Gud välsigne dig!

Helsa oändligen de dina, och alla gemensamma vänner!
Glöm ej din trofaste och tacksamme

Atterbom.

Från G. F. Åkerhielm.

Stockholm d. 10 Jan. 1826.

Herr Doktor och Biskop, m. m.!

Den mera till öden än till lynne mörknade enkan på Frösunda, Mathilde Montgomery¹, har i sin enslighet komponerat musik till åtskilliga bitar i Axels och åtskilliga nummer i Frithiof. Bland de förra är en, som jag funnit mycket vacker, bland de senare är »Frithiofs lycka» den bäst lyckade. Jag har länge bedt henne om denna »lycka», för att få öfverlemna henne i dens händer, som skapat henne; och jag behöfver ju inte dölja, att jag sökt detta tillfälle för att få återkalla i Herr Biskopens minne mig och min hustru, tvenne bland dess trognaste läsare i världen. På våra resor, under vårt vistande på landet, under vår lefnad i staden, följer oss alltid Frithiof. Alltid är han till hands och, ehuru ofta läst, återläsas ändock dagligen fragmenter deraf, än »tvemännings med min Ingeborg», än för sådana, som redan uppfattat hvad det vill säga, att äga ett poem sådant som Frithiof, än för sådana, som väl högmådas deröfver, men som likväl ej hemtat denna känsla i styckets djup, emedan de ej läst det så många gånger att de hunnit dit. Öfver dessa senare har jag vunnit fullständiga segrar, och med missionäriskt saktmod på dem fullkommat den eröfving, min fältherre grundlagt. Liknande oskyldiga mexikaner, kände de förut ej, att solen var dem så nära, och ännu mindre, att dess varmaste strålar lågo i djupet af människohjertat.

Det är tillåtligt att i Frithiof äga favoriter. Författaren sjelf har, som man sagt mig, en: »Vikingabalken»; Leopold pencherar för tvenne, »Ingeborgs klagan» och »Återkomsten», dem han, jemte flera andra, kan utantill. Jag, som gerna ville gå i deras fotspår, Tegnér's och Leopold's, fastän jag aldrig hittar på dem, jag har flera. Efter denna bekännelse, är det en pligt att jag litet redogör för min mening och utmärker de ståndpunkter, der jag så till sägande hvilat ett ögonblick, när jag vandrar med Frithiof genom hans bana.

Kung Beles och Torsten Vikingssons sista öden höja och lifva mitt sinne som undersåte och medborgare. Deras odödlighet, när de sitta i månskenet vid hvar sin sida af sjöstranden

på högar runda

och språka öfver vattnet om ting som stunda,

är den högsta jag skulle åsyfta. »Frithiofs lycka» flyttar min tanke tillbaka till de tider, då äfven min inbillning och mina sinnen täljde en frisk vårdag. »Afskedet», det mest rörande som kan tänkas, framter en skön dramatisk tafla, som bättre än Sandbergs (denne artist är för öfrigt vårt största färgmålande snille) målar Ingeborg och Frithiof. I »Afskedet» stå de lefvande för läsarens tanke och framkalla hans tårar. — Deretter följer jag »Frithiof på hafvet», säker att den i vexlande former häfvande vågen bär mig, så länge han styr, och delande Frithiofs mening, att

Ingborg skulle blygas,
om dess hafsörn flöge
rädd med slappa vingar
för en il i land,

ser jag endast med förtjusning de blodiga ränder, blixtarne draga här och der i molnen, och tänker med stigande hänryckning på dessa fasans makter, som

skrida,
ridande på vågens topp,
ur den skummiga, den vida,
bottenlösa grafven opp.

»Återkomsten» har Leopold tagit ifrån mig, annars tillhörde den mig; nu får jag göra som skolbarnen, läsa efter, när skolmästaren läser förut. Med fragmentariska citationer ur »Vikingabalken» brukar jag stundom sansa den fladdrande världen. Genom Crusells vackra och med styckets karakter analoga sång sjunger denna lag egentligen två gånger, ty som sång gick han ur författarens tanke och med en nästan bestämd melodi, och musikens ljud äro i sjelfva verket ej annat än genljudet af den. — —

Fastän tillhörande klassen af illiterata rådmän, dömer jag ändock ibland i litterata ämnen, och jag har ännu ett par ord osagda i anledning af min Frithiofska läsning, som jag önskar, jemte allt hvad jag redan sagt, ej måtte ledsna ut min bästa Herr Biskop.

Frithiof äger ett så lefvande sammanhang, om jag så får yttra mig, så många sannfärdiga dramatiska föreställningar, så sceniska dialoger, att jag flere än en gång funnit, det författaren, om han skänkte skådeplatsen någon produkt, skulle deri fullkomligen lyckas; och om jag ej misstar mig, skulle ett arbete i detta slags litteratur roa och intressera Biskopen. Frithiof och Ingeborg äro fulländade dramatiska karakterer; Hilding är en väl markerad personnage och Björn är nödvändig i basreliefen, som framställer Frithiof, emedan han synes i en annan kostym. Svenska teatern, hvarpå jag fuskat, tills jag lemnat rummet åt andra fuskare, har sedan Kellgrens och Leopolds tid ej ägt ett inhemskt klassiskt stycke, och jag inser ej, huru i vår tid ett sådant skall der uppträda, om inte Biskop Tegnér lägger handen vid verket. Bland de åtskilliga försök, man gjort på kothurnens bana, var min stackars »Engelbrecht»¹ den som bröt isen och framträdde i en annan drägt än den franska. Dess ögonblickliga framgång var så stojande, att den bevisade mera brist på sans, än tillgång på urskiljning och den tillslöt ej mina ögon för styckets fel. »Engelbrecht» är historien för trogen och är mera en tafla af sin tid, än ett med täta, vexlande incidents lefvande stycke. Jamben röjer

ovana — det var den första jag då hade försökt — och var således icke utrustad med den laddning, som erfordrades, för att motväga en med modersmjölken insupen fördom för alexandrinen. De förnäma suckade och sade: det är starkt skrivfet, men orim är inte vers. De stränga, franciserade litteratörerna tyckte om intet; bland de svenska voro några våghalsar, som just för genrens skull uppmuntrade författaren. Leopold, ensam toleransens sanna ljus, fördömde ingalunda valet af versslag, hvilket han numera högeligen tillstyrker, i trots af medbröders retliga nervsystemer; men han begick det stora felet att för mildt behandla författaren, och någon litterär synd måste han väl också ha att förebrå sig. »Engelbrecht» stod under min tid qvar på repertoiren och emottogs af en mindre talrik publik och med mindre larm, sedan första årets effervescence lagt sig, men behandlades dock alltid med otvungen gästfrihet. Nu har han sedan min afgang från sånggudinnornas förmynderskap qvarstannat i klädesmagasinet. Att han, likt »Hamlet» och »Maria Stuart», som jag införde på vår scen¹, ännu kunnat ges med försvarlig ekonomisk fördel på mindre teatern, vågar jag likväl tro. — »Valdemar»,² det andra originalförsöket, föll aldrig inför publiken, men nerskälades af Argus under återstoden af det qvartal, då han uppfördes, ty så länge idislade han på denna recension. Att »Valdemar» förtjente att kritiseras, vet jag bättre än Argus, ty jag hade, när stycket sattes under öfning, gifvit hvarje principalroll en resonnerad kritisk afhandling, som innefattade anmärkningar, men derjemte deras besvarande, och således kritikens undanrödjande. Men det var ej derföre Argus kritiserade »Valdemar», ty då skulle han hafva berömt det, i fall stycket varit fullt af förtjenst, hvilket icke låter tänka sig om ett arbete, som icke är gjordt af en Argus, en frondör eller en jakobin. Nej, orsaken till Argi sena men långa och grofva kritik var den, att han uppifrån och nerifrån upptäckt en ton, som gaf honom hopp, att ovett ej skulle misslyckas. Något, ja, mycket misstog han sig likväl i detta afseende — hans stimulus — och något i afseende på stycket som teater-

pjes. »Valdemars» största fel, från hvilket de öfriga utgå, är — ämnet. Derifrån härleder sig framträdandet af en brottslig kärlek, en svag och vacklande karakter, återkallandet af en tid, som utmärkes af konungsliga bröders och stora slägters oenigheter, en tid, der anor och lagrar ej förekomma i hvart ord. Jag förutsåg detta, men jag trodde, att brottslig kärlek var ett starkare tragiskt subjekt än dygdig; att svaga och vacklande karakterer äro lika så naturliga som starka och oföränderliga, helst allmänna lifvet på dessa i alla åldrar visat största tillgången; och att återkallandet af blodiga, stormande tider är den historiska tragediens bestämmeelse, och deras framställande ej utan nyttig inflytelse på åskådarens omdöme, om det annars af sceniska föreställningar emottar någon inflytelse. — — Likt stora författare, ty i något skall man väl likna dem, skulle jag väl, med afseende till de upptäckter jag gjort, kunna omarbete »Valdemar»; men tvenne andra utvägar synas mig hittills förmånligare, nämligen försöket att skrifva bättre, eller försöka att inte skrifva. För det senare pencherar jag mest; gifve Gud, jag må stanna dervid!

Emellertid öppnade mina tragiska fuskerier ådern på andra lycksökare, och vår tids Apollo har åtskilliga stycken i den genren att välja på. Bland de senast skrifna, synes mig ett öfver Erik XIV:s död vara det allrabästa. Författaren är den älskvärde litteratören Beskow. Med snille, talang och stor frihet har han komponerat sin tragedi; och jag skulle förfärligen misstaga mig, om den ej med mycket intresse skulle beskådas. Ännu är detta stycke ej inlemnadt till teaterns styresman.¹

Kanske torde Herr Biskopen redan fäst sin tanke vid kothurnen och lagt hand dervid. Innerligen önskade jag så vore. Jag har talt med Leopold och Beskow härom: de äro af min mening. Det skulle fasligen gläda mig, om jag öfverlefde ett teaterstycke i vårt på stora dramatiska författare och goda domare öfver den konsten mindre rikt begåfvade land, som ärligen och underhållande hänförde publiken och respekterades af tidningsskrifvarne, det vill säga, kritiserades med

höflighet. Från ädlare och sakkunnigare källor ville jag det rättvisa lofordet skulle komma. Att Argus teg, om namnet Tegnér betäckte en dramatisk produkt, är jag öfvertygad om, ty så har han gjort beständigt vid allt, som utgått från detta namn; åtminstone har han ej tillåtit sig ett omdöme deröfver. Orsaken dertill synes mig påtaglig. Godt vill han ej säga, ty han skulle då ge dementi åt sin stora och konsekventa karakter, om han medgaf att snille och talang funnes bland de aderton och i synnerhet hos en man, som aldrig i sin lefnad kan komma att söka hans gunst. Ondt törs han ej fram med, ty han ville ej utsätta sig för samma öde som träffade den *grekiske* Hammarsköld och *contrebandiern* Munck af Rosenschöld¹, emedan sådant är allvarligare än komedier och julklappar.

Väl skulle Stockholmsposten sätta upp sitt tragiska hufvud, ty så ser det åtminstone ut; men han skulle göra då, som han gjorde med Frithiof, röja i sin recension brist på känedom om och känsla för det arbete han recenserade. Men jag har orätt uti att tala om de der dumma avisorna; det förtjena de sällan, och minst nu.

När jag ser på mitt långa bref, och det slarfvat, de utstrykningar der råda, förskräckes jag; förlåt mig allt detta.

Min hustru ber oändligen mycket hälsa Herr Biskopen och dess fru, till hvilken senare jag anhåller om min uppriktiga respekt och ber Herr Biskopen emottaga försäkran om den utmärkta högaktning, hvarmed jag alltid har den äran framhärda

Dess ödmjuka tjenare

G. F. Åkerhielm.²

Från P. Wieselgren.

Stockholm den 16 Maj 1826.

(Titel).

— — För brefvet till baron Å[kerhielm] — ett skönt blad i *svenska kyrkohistorien* och en *klenod* i sin nuvarande ägares

gömmor — tackar jag ödmjukast, något för Nymans och korrekcionistaernas skuld, men mest för svenska församlingens.¹ Här fins högra och venstra sidan i kyrkan, så väl som i deputerade kammarén och på domedagen. På den venstra antaga de en Gud *öfver* oss, hvars *skugga* vi se i oss och naturen (1 artikeln), — stundom också, att denna Gud trädte fram ur $\pi\alpha\nu$ och blifvit en aliquis, en Gud *framför* oss, hvars *spegelbild* vi se i Christus (2 art.); men på den högra antages tillika, att denne inkarnerade Jehova skall bli en Gud *uti* oss (3 art.), att vi skola, som Luther lärar, vara speglar, der man ser Christus, liksom Christus är en spegel, der man ser, enligt Jesu eget ord, Fadren, och att, utom det, kristendomen är ett intet för oss. De på venstra kalla detta svärmeri. Men den som emplojerar eller till emploj rekommenderar dem som — vare det än med fel i formen — lära att menniskan $\alpha\nu\theta\theta\epsilon\nu$ måste omskapas, de ställa sig på högra sidan. Man har — det är sant — skrymtare och svärmare till gatpojksläp här; men på venstra sidan består släpet af alla öppna grofva brottslingar, som våra fängelser eller skogar förvara. Men betraktom fronten: i den förre stå Jesus och apostlarne. Skönt att se Tegners ansigte, detta som man sett framskynta bland världsgenierna, mellan dessa! Också ha många män, som Herr Biskopen högaktar, med glädje utropat: »Se nu känna vi *biskopen*. Ja, sade jag inte strax, att T—r skulle bli stor äfven här», m. m. — —

I dessa dagar komma några poemer af en Ekborn i Stockholms-Posten.² Jag vågar på det högsta be att Herr Biskopen täcktes derå lemna uppmärksamhet. De äro af en i Småland uppvuxen betjentgosse. Hans poemer ha haft den lyckan att vinna bifall, ja, förundran af män som en Leopold, Franzén, Skjöldebrand, Geijer, Atterbom, Beskow (som gifvit honom 150 r:dr b:co och lofvat rekommendera honom hos Herr Biskopen), Adlerbeth, (som lofvat detsamma), Ling, Nicander, ja, allesamman, som jag mins poetisera här. Leopold har uppkommit med förslaget, huru man skulle få honom till-

fälle studera. Han och Franzén sade sig gerna vilja rekommendera honom hos Herr Biskopen, om de ansåge det ett ögonblick behöfvas.

Ekbom (så hette hans farfar, af prestslägt) eller efter fadren Ekbohm, som varit i tjenst hos justitierådet och kommandören Sylvander, skref esomoftast vers, hvilka herr S. visade mig några gånger, då jag var der. Ett poem som Ekborn skrifvit öfver Karlsdagen (d. 28 Jan.) frapperade mig, der det hette bland annat (det enda jag mins):

Se Karls namnchiffer, hur den brinner
 på fyrverkstemplet huld och klar;
 men när den slocknar och försvinner,
 står den i våra hjertan kvar. —

Jag visade dessa poemer för h. exc. grefve De la Gardie, som tog uppläsaren af poemerna med sig och åkte till statssekreteraren Leopold, hvilken fann der en talang, som kunde bli ganska stor, utan att han kunde gå i god för huruvida den blef så. Han förundrade sig öfver språkets renhet och tankarnas klarhet, och uppfann en annan gång längre fram, då han hörde några nya skaldestycken, ett projekt att förhjelpa den unge skalden »till ett stånd, der den yttre världen mera kom i harmoni med den inre, han bär inom sig». Han fann det »grymt» att låta den nuvarande disharmonien fortfara. Projektet var, att man öppnade en subskription, der subskribenterna förbunde sig att t. ex. i fem år (efter hvilken tid han genom konditionerande kunde draga sig fram) betala hvardera 10 r:dr b:co. Då man fått löfte om tio dylika, såg man möjligheten att i en småstad kunna underhålla honom, och alla önskade dertill Vexiö, hvars läroverk, åtminstone gymnasium, är af många ansedt för det bästa i riket. Tanken fördes dock hit af en högre anledning. Hvar och en hade sitt projekt om huru han skulle utbildas. Geijer ville att han blott skulle läsa den nyare litteraturen; Järta ville att han skulle klassiskt bildas, så att vi gjort honom möjligt att bli allt hvad naturen

ämnat honom till. Denna mening biträdde d:r Franzén, h. exc. Skjöldebrand, baron Adlerbeth m. fl., ehuru med viktiga nyanser. Andra ville att han aldrig — andra först sedan han blifvit utbildad, och snille och smak fullmognat — skulle läsa något annat än svensk litteratur, för att bli en representant af sjelfva nationalsångens ståndpunkt; och tio dylika förslag, alla anseende de motsatta meningarna skadliga, någon bjudande stora summor af pengar, om hans projekt följdes, (det att han blott skulle läsa svenska författare). Men deri *förenade sig alla*, att man borde skicka honom till Vexjö och utbedja hos Herr Biskopen den ynnest, att Herr Biskopen ville bestämma gången utaf hans bildande; och alla sade sig bli nöjda med hvad Herr Biskopen bestämmer. Några ha ock lofvat bidraga, endast så vida Herr Biskopen åtager sig *ἐπισκοπεία* enligt sin underskrift på subskriptionslistan. Jemte denna anledning att försända honom till Vexjö (ty från hufvudstaden ville alla ha honom i första ögonblicket) kom en till, vigtig nog. Ekborn (19-årig) har uppvuxit hos grefve Axel Mörner på Brevik, grefvinnan Charlotta Mörners bror. Hon är rik, bor i Vexjö, gynnar poesien. Jag hoppades att man skulle i Vexjö få fritt bord åt E. hos henne, då 100 r:dr b:co om året äro nog. Då d:r Franzén förenade sig med mig att be herr statssekreteraren Leopold skriva till henne härom, svarade han, att han gerna ville be helsa henne så vackert helsningen någonsin kunde utläggas, ja, till och med skriva, om så vore nödvändigt för sakens vinnande; »men då Tegnér är i Vexjö, sade han, synes det besynnerligt, ty det kan ej undgå att han intresserar sig för mannen, och då är ett ord af honom af långt större importance än ett bref af mig, och intresserar han sig ej för honom, förslå inga bref af mig.»

Emellertid i början af Juni, då Småländs olympiska spel börja firas i Vexjö, då alla sinnen äro festliga och de mest prosaiska personer något poetiska, nedkommer Ekborn med sina rekommendationsbref, sina poemer och sitt hopp till den skald, som mest förtjusat honom. Han har fått 100 r:dr b:co

till respengar af Beskow, tio ha snart tecknat sig såsom subskribenter enligt Leopoldska förslaget. Han har således 100 r:dr b:co om året i fem år att påräkna. Jag tviflar ej att han icke skulle få fritt bord, om ock hos flera, och då återstode blott för mina önsknings att Herr Biskopen verkligen omfattar saken. En bättre prest (ditåt har hans håg från barna-åren varit vänd) än hundratals andra, skulle han med sin fromhet, sina rena seder och varma känsla och vackra stil — sjelfva doktorinnan Hedrén har funnit hans predikoförsök skönare än många af våra presters — otvifvelaktigt blifva, äfven om han ej blefve så stor skald, som man kan ha skäl hoppas; och »god (jag upprepar Leopolds ord) skall alltid den geringen blifva att ha fört en sådan natur ur betjentklassen in på en bana, der han utan hinder utifrån kan bli allt, hvartill hans inre kan föra honom». Och ett mera passande ställe än Smålands Thebe torde ej nu finnas i Sverige. — —

Komitén för undervisningsverken — gjordes Zeus Olympius i Altis af alla Greklands bildhuggare i en komité, der en gjorde näsan af röd, en annan kinderna af blå marmor? Om komité skulle funnits, hade man männe ej då hopkallat de anseddaste bildhuggare i Grekland, bedt dem kommunicera med hvarandra sina idéer, och sedan de pröfvat hvarandras idéer och lärt känna hvarandra, hade man männe ej utvalt *den*, de fleste ansågo skickligast, lemnat honom alla förslagen och rest hem? Männe de då ej om en tid, då den utvalde tillkännagaf, sammankallats för att se modellen, som den valde efter studium af allas förslag gjort, för att dervid göra sina anmärkningar, hvilka electus ägde att antaga eller förkasta, derpå hugga bilden, som framställdes till allas beskådande, då komiténs ledamöter med hvita eller svarta kulor fått afgjort om han skulle bli Greklands Zeusbild eller ej? Segrade de svarta, männe man ej valde en annan; segrade de hvita, hade väl ett hår fått ändras?

Skulle ej komitén för undervisningsverken kunna bäst lyckas efter denna metod? Då behöfdes blott några veckors

sammanträde vid tvänne tillfällen, och några ledamöter, som förslaget gouterade i början, voro vissa att Tegnér skulle blifvit Fidas.

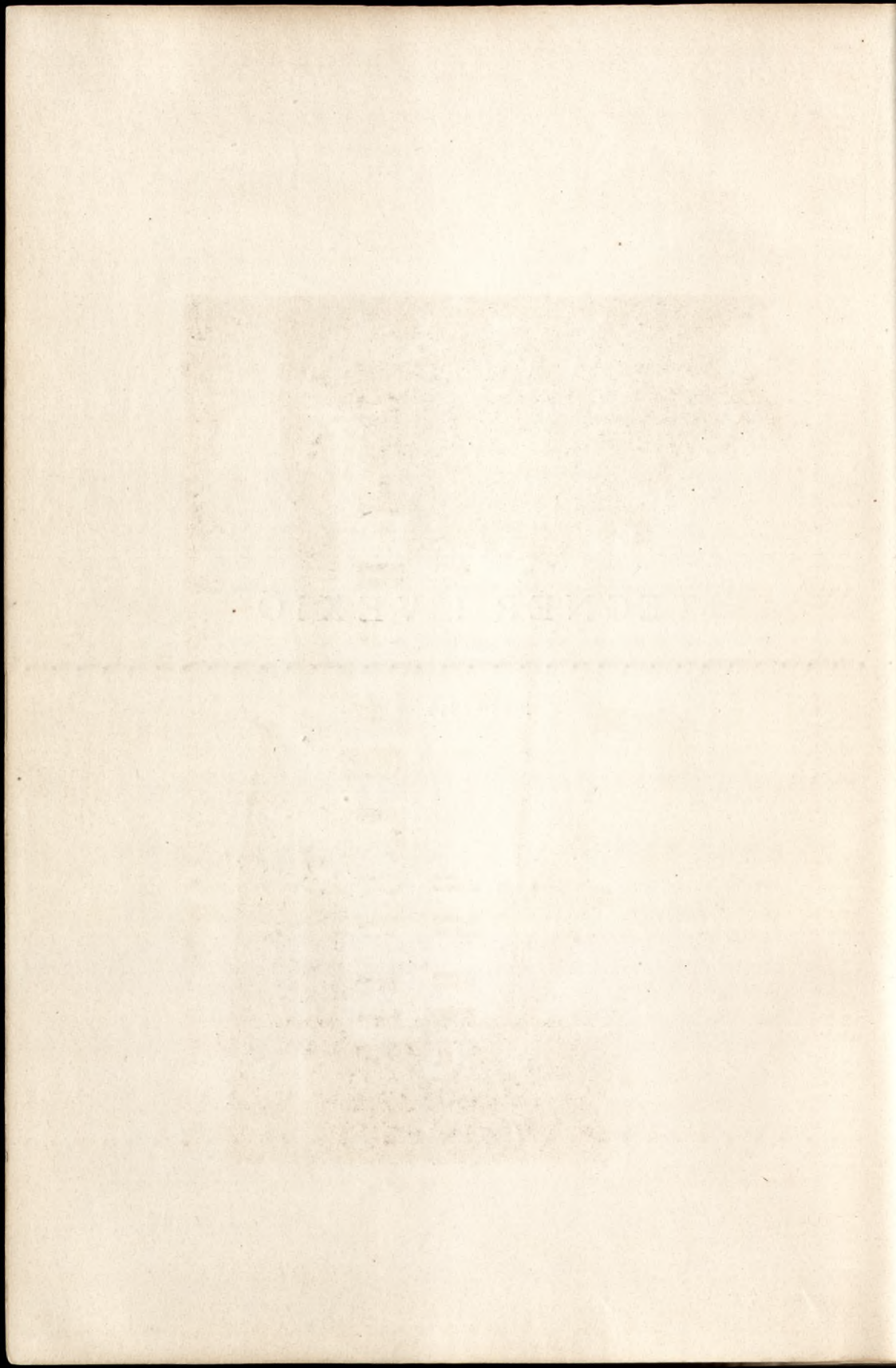
Med djup vördnad Högvördigste Herr Biskopens (etc.).
ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

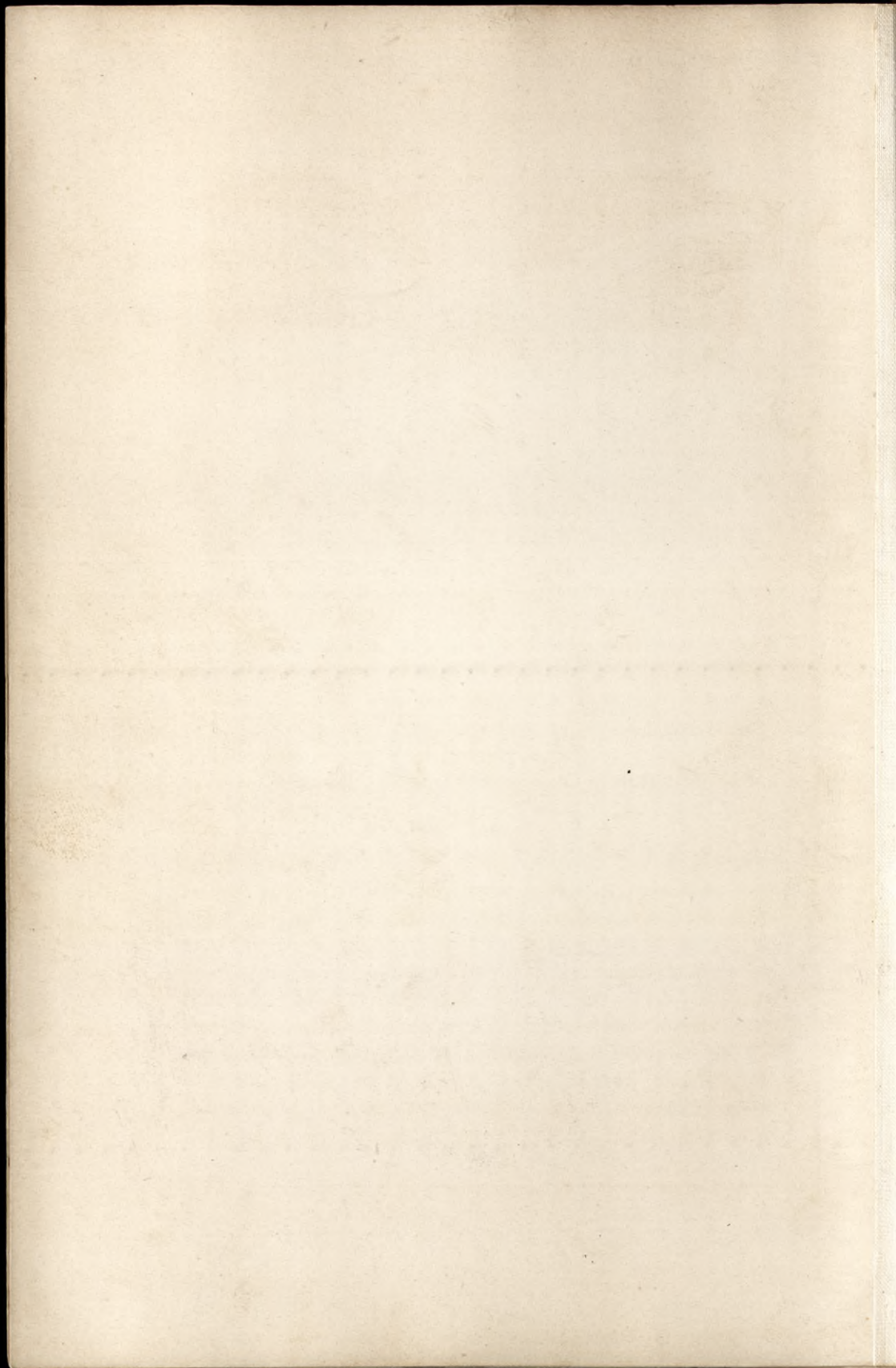
TEGNÉR I VEXIÖ

1826—1844.

ÖSTRABO.
Biskopsboställe vid Venö.
Ljustryk af J. Jaeger, Stockholm.

Från C. G. af Leopold.¹

Stockholm den 21 Juni 1826.

Det har icke varit mig möjligt att förr besvara det bref, hvarmed Herr Biskopen hedrat mig. Något slarf måste ha ägt rum på ettdera af postkontoren, ty brevet kom först den 14 i mina händer. Sedan är dröjsmålet min skuld. Men jag har dertill en sjuk, blind och flyttande mans flerfaldiga ursäcker.

Då jag fick brevet, var valet redan gjordt. Min inflytelse vid dessa tillfällen är nu mera icke hvad den någon gång kunde vara, medan Rosenstein, Adlerbeth, Sjöberg, Blom, Rutström ännu lefde. Jag vet ej hvarifrån riktningen af den akademiska viljan nu för tiden utgår; men strömdraget låter märkbart känna sig. Om Herrar W.-W.² var, så mycket jag vet, ännu aldrig allvarlig fråga vid något val; ehuru jag för öfrigt hört dem, likasom flera, nämnas och talas om. Men denna gången hörde man, i sjelfva akademien, åtta dagar innan valet, begge på en gång förestafvas såsom de rättaste att välja; utan annat inkast deremot, än hvad af mig kunde sägas till rättvis påminnelse om Brinkman och hans förtjenst.

Att min röst begge gångerna tillhörde den sistnämnde och skall tillhöra honom, om jag upplefver ett tredje tillfälle af lika slag, derom hoppas jag att Herr Biskopen icke tviflar. Ej allenast personlig vänskap och aktning förbinda mig dertill,

men äfven min öfvertygelse om akademiens sanna fördel. Sedan många år existerar hon nästan blott i och genom sjelfva sin dödsprincip, det vill säga genom belönandet af merendels medelmåttiga produktioner i poesi och värtalighet. Detta blir slutligen löjligt. Det synes angeläget att akademien också tänker litet på den andra delen af sitt kall och presterar något i grammatikalisk och lexikografisk väg. Men här visar sig att amiralerna äro verkligen flera än skeppen. Akademien äger, bland härvarande ledamöter, knappast någon att påräkna för sina arbeten, utom den enda Enberg, som har godt hufvud, men börjar få en tjock mage. Brinkman skulle genom sina insigter, sitt nit och sin verksamhet blifva henne, efter min tanke, till stor nytta. Men akademien synes mig likna patienter, som i stället för att tänka på dietens förbättring, tänka blott på att förse sig med den bäste och berömdaste läkaren.

Om Ekborn tänker jag fullkomligt lika med Herr Biskopen, och har redan från början yttrat min mening till en och annan af hans svärmande vänner. Visserligen är hans talang ovanlig hos en dränggosse, utan all bildning. Men jag har känt flera personer, som med förundransvärd lätthet uppfattat alla konstodlingens yttre former, utan att därför äga den märkliga anda, som fordras för att inblåsa i dem en lefvande själ. Likväl kan och törs jag ingenting afgöra. Saknaden af en originel karakter kan hos en begynnare möjligtvis blott härleda sig från brist på sjelfförtroende. Det fordras ett slags mod att vara sig sjelf; och man begynner vanligen med att vara någon annan. Men skulle Ekborn också ej blifva en stor poet, kan han åtminstone blifva en kunnig och skicklig prestman; och Wieselgren har i sanning stor förtjenst af att genom sin ifriga sorgfällighet hafva ryckt honom från drängtrappan, der han ej längre kunde förblifva, och der lyckan hade haft orätt att ställa honom. Såsom den största gunst af ödet bör han anse att befinna sig under Herr Biskopens ledande vård. Jag föreställer mig med ett slags nöje hans första framträdande

inför Herr Biskopen, och med hvilken häpen vördnad han lyft sina ögon upp till »Frithiofs» författare.

Det är en afgjord sak, att hvem som olyckligtvis blifvit född med djup känsla och klar tankesyn, icke går sin väg igenom utan med harmen vid sin ena och sorgen vid sin andra sida. Äfven vet jag väl, att lifvets väg har sina särskilda hemliga taggar för särskilda sinnesarter. Men det skulle lifligt bedröfva mig om Herr Biskopen, i någon högre grad än den vanliga, skulle hafva gjort begge dessa erfarenheter. Ädla sinnens lidande lindras icke af andras större olyckor; annars skulle jag väl kunna säga med Guatimozin: *Et moi suis-je sur des roses?* Jag har aldrig vetat hvad det är att njuta den lyckliga känslan af helsa och sorgfri utkomst. Fordom någonting i vitterheten, har jag sett mig på ålderdomen sparkas af åsnor och sett fånar grina deråt. Min hustru, då hennes vård och biträde vore mig högst af nöden, ligger på sjetten året nedsänkt i en hjälplös sinnesdvala, utan deltagande eller uppmärksamhet för hvad omkring henne föregår. Sjelf sitter jag, sedan en lika tid, i mörkret vid grafbrädden; naturens upplifvande föremål, undanryckta mitt öga, bortblekna småningom äfven för min inbillning, och rösterna af gamla älskade vänner, som i början tröstade mig, tystna omkring mig, den ena efter den andra, för att aldrig mera låta höra sig. Ändå uthärdar jag tillvarelsen genom tvenne medel; det ena: mitt sätt att betrakta lifvet och dess ändamål; det andra: om sorgen att möta hvarje stund med något, som kan döfva svedan deraf, någon läsning, något ämne för begrundning och, vexelvis dermed, umgänge och samtal med vänner, som ännu återstå. På detta sätt kämpar jag mot hvar dag särskildt, och lyckönskar mig vid slutet deraf att hafva besegrat en plågåre. Jemför nu och döm. — —

Innerligt välkommen hit ibland oss! Men om Herr Biskopen ärnar föreställa Harpokrates' person i den mycket omtalade komitén, vore kanske så godt att den aldrig samlades. Tro att publiken skall finna dess ändamål väl eller illa uppfyllt, efter

som Herr Biskopen och en eller annan af dess öfriga ledamöter tagit eller icke tagit en verksam del i öfverläggningarna.

*Tufvan*¹ heter alltså det biskopliga landsätet. Lef der sund och lycklig! Från Tufvan vänta vi nu vår bästa läsning, våra yppersta sinnesnöjen. Parnassen har aldrig burit ett modestare namn.

Stor högaktning, ärlig beundran, och den varmaste tillgifvenhet.

Leopold.

Från C. A. Agardh.

(Odat.; sommaren 1826.)

Min bästa Biskop, redlige vän!

Jag tackar dig för ditt bref² och för underrättelsen att du i din nya ställning är ej blott glad, men nöjd; af allt det intressanta det innehöll, det intressantaste. Öväntadt kunde det ej vara för oss, då ingen har så många och rika glädjekällor inom sig sjelf och ingen kunnat ännu, som du, vända människorna efter sig. Men vi hafva här alltid af vår egen saknad slutat oss till och nästan tröstat oss med, att äfven du skulle något litet sakna Lund. Vi endast kunde tåla din öfverlägsenhet, ty vi lyfte på den dagligen, som Milo på sin kalf. Men dina nya landsmän emottaga den fullvuxen, och människorna hata i allmänhet ingenting så mycket. Du har ej annat parti att taga, än att förgylla den, och låta de nya Israeliterna dyrkande dansa ikring guldkalven.

Biskopsembetet har visserligen något oändligen högt; men då kan det väl ej tagas, som våra biskopar taga det, som en uppsigt öfver orimliga dogmers helgd, som en blott inquisition på tänkesätten, som en blott tillbakahållande makt. En gång sliter civilisationen dessa länkar af dogmer och pådiktade förvillelser. Det är biskoparnes skuld, om den blifver då ateistisk, i stället för kristen; om de ej insett,

att sjelfva kristendomen är blott moralitetens poesi, och att de dogmer, som de anse för det viktigaste, ej äro annat än troper och figurer uti det stora poemet. Öfvergången och förvandlingen af kristendomens esoteriska innehåll till exoterisk kan blifva farlig. Biskoparne böra förutse den, bereda den, göra den långsam och sluttande, så att släktet, utan att veta det, slutligen står på den högsta punkten af mänskligt religiös bildning, och ej som fransmännen i sin revolution, under det det kastar bort förvillelserna, antager nya tusen gånger olyckligare. Ortodoxien, religionens chrysalid, dess skal, hvarur den sträfvat oupphörligt att utveckla sig, är vår tids, eller rättare, vårt eget lands olyckligaste fenomen. Den är glänsande, som insekten, men dock död; lifvet är inom den, under det presterna beständigt tro att detta bor i den på hopen imponerande ytan. Icke böra de rifva bort den, men de böra ej hindra den fria utvecklingen af det derinom på sin fullkomning arbetande väsendet, på det ej, genom detta yttre tvång, ur skalet framstår ett missfoster, i stället för den bevingade, mot höjden sträfvande fjärilen.

Förlåt, Herr Biskop, att jag talar så allvarsamt inför den heliga stolen; men mitt tal är blott en liten fortsättning af de allvarsamma diskurser, vi så ofta på tu-manna hand förde tillsammans. Jag tog mig då den friheten, att yttra mina centoniska åsikter, som du var beskedlig nog att upptaga, att rätta eller att vederlägga. Men jag fann dock alltid, att vi till slut tänkte lika. Nu har jag sagt detta, endast för att påminna dig, att du är den ende, som i den andra focus af fäderneslandet kan blifva och måste blifva en opposition mot Upsalas obskurantism, negativitet, tillbakahållning. Huru bedröfligt är det ej, att se män som Geijer, Biberg och Atterbom ej sysselsätta sig med annat än att smida nya länkar för människosläktet, eller åtminstone göra dem starkare, som redan finnas! Näst den olyckliga idé, som regenterna fått, att borgen för deras och för ländernas bestånd är de gamla formernas bestånd, är ingen olyckligare funnen, än att de fria akademierna, i stället för att

motarbete densamma, göra allt sitt för att stärka och bekräfta den. Deras mening är visserligen god, liksom troligen regenternas, men dock ett ofantligt misstag.

Snart få vi tillfälle att ingå i pröfningen af idéer, som stå med dessa i det närmaste sammanhang. I början af Septem-ber, skrifver Tannström, skola vi vara i Stockholm.¹ Han råder till enighet. Men ack, huru är det möjligt? Jag hoppas, att du reser. Du är den ende, som kan våga att föra ett fritt språk. Mig skall man endast kalla en impertinent och förakta. Att vi af alla de egentligen litterära bli ensamma, är säkert. Jag sätter således ej i fråga, att du ju reser. Det är den viktigaste pligten af hela ditt biskopsembete. — —

Från F. M. Franzén.

Stockholm den 4 Nov. 1826.

Bäste vän!

Sedan jag en gång tog dig på orden och besvarade dig med den ena sången,² så följer här äfven den andra, som jag i dag låtit renskrifva. Säg mig din uppriktiga tanke, men endast mig, om det ock vore en absolut fördömelse. Jag tål af dig hvad stränghet som helst, åtminstone då den ej märkes af andra, som ofta missförstå en kritik.

Under denna din vistelse i Stockholm, ehuru sällan vi fått språka i förtrolighet, har, om möjligt är, min innerliga tillgifvenhet för dig ökats, i synnerhet genom dispyterna i religionen, hvarvid jag sett ett nytt drag af din karakters renhet och äkta liberalitet.

Gud gifve dig en lycklig resa och frid inom och utom dig!
Tänk någon gång på

din trofaste vän

F. M. Franzén.

Från H. Reuterdaahl.

Lund den 8 Dec. 1826.

— — Af åtskilligt i Herr Biskopens första bref, som jag borde besvara, hinner jag i dag blott att göra reda för det, som angår den tilltänkta literära tidskriften.¹ Det ser ut, som den skulle komma till fullbordan. Vi hade derom för några dagar sedan ett sammanträde, hvarvid den meningen gjorde sig gällande, att skriften skulle utkomma i häften (ett i månaden af fyra arks volym) och innehålla, utom egentliga literatur-uppsatser (recensioner, exposéer, öfversigter m. m.), äfven vetenskapliga och bellettristiska afhandlingar och dessutom poemer. Jag tillstår att detta icke var [min] mening. Jag fruktade att tidningen, derigenom att den blef ett allerlei, också skulle blifva ett nichts. Jag ville hafva den till en literatur-tidning, icke till ett literatur-repertorium. Emellertid, då, som sagdt är, den andra meningen blef den gällande, och då det är hufvudsaken att man jagar sömnen från sig och uträttar något, kunde jag icke annat än vara nöjd med beslutet; det var, att i de sista dagarne af Januari nästa år vår tidskrifts första häfte skulle utkomma i den nämnda formen och med det tillkännagifna innehållet. Agardh lofvade en statsekonomisk afhandling och en recension af Fries' »Systema orbis vegetabilis», Ahlman en recension af Bergqvists »Förnuft och Uppenbarelse», Hill en uppsats om en 800 år gammal indisk algebra m. m. Af Holmbergsson få vi framdeles en kritik af lagkomiténs föreslagna civillag. Jag sjelf har in petto en uppsats öfver de principer, som af senare tidens protestantiska dogmatici blifvit lagda till grund för deras systemer. Men då också poemer skulle få inträde i vår samling, var det allas önskan och längtan och trängtan, att vi skulle få öppna balen med Herr Biskopens sångmö. Vål hafva vi icke fullkomligen värdigt sällskap att bjuda henne på: men det rent af ovärdiga skola vi dock utestänga, och hon skall hellre få dansa ensam med Lundenses

än dansa bland slödder. Lofva oss henne således snart, eller hellre, lofva henne icke (ett uteblifvet löfte anse vi som ett gifvet), utan sänd oss henne! Sänd oss snart hvad Herr Biskopen unnar oss, en Helgonabacksblomma, ett domkyrkotorn, en Absalonsbjelm, eller hvad som helst Herr Biskopen vill och minnes af sina Lundaminnen. Öfvergifva oss må Herr Biskopen icke: Herr Biskopens bref har ju, liksom det fjerde budet, löfte med sig, löfte nämligen till förmån för oss.

Också en prosaisk uppsats torde jag få föreslå Herr Biskopen. Herr Biskopen har utan tvifvel sett de Thomanderska »Molnen».¹ Hurudana de äro, vet jag icke: jag har icke läst dem och vet ingen, som jemfört dem med originalet. Men hurudana de ock äro, så förtjenar väl företaget ett ord, antingen till näpst eller till uppmuntran; och hvem kan bättre säga det än Herr Biskopen? Säg gerna så mycket ondt om boken, som Herr Biskopen vill: mannen har en hård panna och tål mycket; men säg blott något! För öfrigt vet han ingenting om mitt förslag och får ingenting veta tills vidare. — —

Helsa och frid önskas af Herr Biskopens
tillgifne och ödmjuka tjenare

H. Reuterdaahl.

Från C. A. Agardh.

(Odat.; Jan. 1827.)

Min kära Bror!

— — Oändligen glad är jag deröfver, att du sjelf skrifver öfver våra saker.² Men för allt i verlden lyssna ej för mycket åt praktiska skolkarlars omdömen! Äfven den bäste är full af fördomar, om han genomgått skolan sjelf eller förestått den någon tid. De tro att något annat ej kan gifvas. De kunna ej skilja sig från tanken om latinets outhärlighet för upp-

fostran — företrädesvis, framför allt annat. Tänk sjelf, hvad vans genom komiténs öfverläggningar öfver latin-studiet? Står det icke kvar ännu, ej blott som den första fordran af en embetsman, utan som det hvilket egentligen vinner på de föreslagna förändringarne? De nya embetsmännen skola taga ett slags kandidatexamen. Hvad är vår närvarande kandidatexamen annat än en examen, hufvudsakligen i latinet? — och det enda, som äfven en embetsman skall lära mera, genom den sagda examen, blir latin. Hvad vinnes dermed för folket, för landets ära och upplysning, och ännu mer, för dem sjelfva? Intet, men mycket förloras. Oaktadt vi uppkommo med bästa vilja i komitén, gingo vi dock alla in på att öka detta latinets värde. Hvad skall då skolläraren göra, som aldrig sett något annat af världen än Vexjö och Lund?

Den ende fördomsfrie, jag träffat, är Heurlin; men hans friare idéer äro hos honom, som de voro hos mig, instinkter. Han har ej haft tillfälle att söka grunden för de resultat, hvartill han kommit.

Hvad menar du med, att lärofriheten ej låter verkställa sig? Gud hjelpe oss då! Skall man ännu ett sekel depopularisera skolorna, derigenom att man vill intränga i familjeförhållanden och tvinga föräldrarna att låta sina barn lära, hvad de ej vilja och barnen ej behöfva? Visserligen måste den ej vara oinskränkt; men frihet från det tvång att bli *lörd*, i det man ej behöfver mer än elementer, det måste tillerkännas dem, om ej man vill erkänna kongregationens grundsatser, ej i religion, dock i uppfostran.

»Det är ej verkställbart», är den chorus, hvarmed man mötes, så snart man går ur det vanliga spåret. Frågan är ej derom: är det rätt? — är endast frågan. Skulle endast det falska, det rasande vara verkställbart? Hvilken hädelse emot naturen! Hvad, om Napoleon och om Gustaf Adolf trott derpå! De sade tvärtom: allt stort är verkställbart; och de verkstälde det.

Min käre bror! Du har nyligen hållit dina dimissionsexamina. Hvad ha dessa 18-åriga ynglingar lärt? Hvad veta

de? De äro färdiga att gå in i verlden, åtminstone att lefva på egen hand vid en främmande akademi; och de kunna ju ej mer än explicera, utan förstånd, en auktor och prydligt sammansätta fraser till en konstig kria. Det är åtminstone deras maximum. Jemför dermed, om ej hvad du, åtminstone hvad en med vanligt hufvud, jag sjelf, kunde vid denna ålder, som ej haft publik undervisning. Jag hade läst en del af Frankrikes, Englands, Tysklands författare, hade läst mig till laudatur i matematik och naturhistoria och hade litet begrepp om verdens skick. Jag är innerligen öfvertygad, att om jag gått i skolan, hade man förstört mig. Ty min lust att läsa hade ej kunnat tillfredsställas, emedan glosor hade upptagit tiden och undertryckt lusten. Jemför en aldrig så litet bildad adelsman, som aldrig får publik undervisning, med våra *lärda* prester, som genomvandrat skolan. Hvem af dem dömer sundast om allt annat, utom deklinationerna? Eller kanske ligger detta i det adliga blodet?

Ju mera jag kommit att röra i detta murkna medeltidens ormnäste, desto mera har jag blifvit förbittrad derpå. Jag önskar isynnerhet derföre, att få resa till Italien, för att ej deltaga i en komités arbeten, uti hvilken resultatet af dess mogna öfverläggningar blir, att man bör bibehålla latinskrifningen, katekesen, och hjälpa det onda blott med några nya examina och nya doktorsgrader. Denna sanktionerade galenskap skall, för det komitén tillstyrkt den, liksom Karl XI:s usla psalmbok, icke förrän efter 100 år afskaffas, hålla nationen tillbaka ännu ett århundrade i kultur, i raskhet och moralitet. Under det vexelundervisningen går sin gång i hela det öfriga Europa, och reformerar de facto hela skolverket, så blir det faktiska resultatet af vår komités arbeten, att utestänga den från högre skolan, och således äfven från denna faktiska sida göra all reform omöjlig. Det är sant, Tyskarne tåla ej vexelundervisningen! Det är för det att ännu skolväsendets hvitmenade graf, *barndomens grundlighet*, är i Tyskland den högsta och fullkomligaste byggnad, man tänker sig. Hvaraf ditt hat för

Tysklands kultur, om ej derföre att der är endast en pedantisk skol-kultur?

Men förlåt detta sladder, dessa interjektioner

af din egen

Agardh.

Från densamme.

Den 13 Januari 1827.

Min bästa Bror!

— — Jag har visserligen efter min hemkomst funnit, att ett och annat i mina anföranden är hasarderadt; en följd deraf att jag nödsakades i brådska sammanskrifva dessa reservationer, och att gifva dem en polemisk form, då man naturligtvis alltid går till ytterligheter. Jag har således här underkastat mina idéer en sträng pröfning; denna pröfning har vuxit till en liten afhandling, hvars hufvudföremål är en framställning af grundsatserna för uppfostran och konstruktion af dessa grundsatser till en positiv uppställning af skolans yttre och inre form. Jag har icke deruti skonat, hvad jag skonade i mina anföranden, det förvända studium af klassiska litteraturen, men också gifvit den full rättvisa. I komitén syntes det icke tillhöra mig att upphäfvä mig emot latinskrifvandet och disputationsväsendet, ty man hade genast svarat: ars non tulit ignorantem. Det hade snarare tillhört dem, hvilkas auktoritet i klassiska litteraturens bedömande ingen hade kunnat jäfva, att försvara och rädda klassiska litteraturen emot dess egna förfäktare. Att det för närvarande ej existerar någon klassisk bildning i Sverige, sådan man finner den äfven hos förnämt folk i England, det är säkert. Våra största latinare hafva till en stor del aldrig genomläst hvarken Virgilius, Livius eller Tacitus, icke ens deras afgud Cicero, då deremot ingen bildad man i England icke kan citera utantill allt hvad romerska litteraturen har skönt och utmärkt. Turner, en bankir och en af Englands största botanici,

kan Horatius utantill. Canning utskrattas icke i parlamentet, då han der uppläser 50 verser af Virgilius, under det man på svenska riddarhuset skulle anse en adelsman för galen, som citerade en latinsk mening, som är längre än tre ord. Hvem har mördat denna litteratur i Sverige, om ej dessa Ciceros drängar, som icke veta hvaruti klassicitet ligger, och som kanske aldrig läst Schillers afhandling derom?

Min bror! Det tillhör dig, att uppgöra denna gränslinea och rädda så mycket af det klassiska som kan räddas, och hvarföre du ej får undandraga dig komitén, äfven om jag och andra liberala ej kunna komma dit.

Med den bestämning af valfriheten, som du uppgjort, skall jag till en början gerna nöja mig, ehuru jag ej inser så stora hinder för, då man erkänner principen, äfven att antaga tillämpningen. Det praktiseras ju tota die i alla skolor, der lärarna antaga privatister, som läsa med skolgossarna, men blott vissa saker. Dock det är en småsak, och vi skola ej skiljas åt för småsakers skull. — —

Din tillgifne och förbundne

Agardh.

Från P. Wieselgren.

Stockholm d. 22 Mars 1827.

(Titel).

— — I det bref, som åtföljer [det öfversända] exemplaret [af min bok¹], har jag bedt om en allvarlig granskning, och itererar här min bön. Bifall väntar jag af ingen. För de gammalmodiga är jag för ny; för de nymodiga är jag för gammal, för de flesta måste jag bli indifferent. Religionen *äger* ej så stort intresse, som den *ger*. Ty ännu är den ett godt kapital, af hvars intressen ett riksstånd lefver. Jag känner ej Herr Biskopens tänkesätt i dessa ärenden, hvarom jag skrifvit en »vers, som blifvit klok» och, att nyttja Kants definition, en

»prosa, som blifvit galen». Men så mycket känner jag Herr Biskopens sinne för sitt embete och nitälskan för sanning, att jag vet, att antingen känner sig Herr Biskopen anmanad att näpsa mig, eller att till grundligare bemödanden åt samma håll uppmuntra mig, hedrad af Herr Biskopens rättelser och vinkar. — —

Skaka emellertid, man af korset! med väldig arm det unga trädet, att de vissnade kartarna må affalla. Det är mig nyttigt, och således äfven den sak, för hvilken jag strider. Mätte min bok vara ett pomum Eridis, som eggas landets heroer till kamp, att, vare sig äfven efter en tioårig strid, palmer en gång må susa öfver ett slägte, *som vet hvad det tror!* Här ansågs i December att vi *ingen statsreligion äga*. »Detta kommo vi alla öfverens om i juryn» sade mig en af dess ledamöter¹, och framkallade derigenom denna bok, som d. 20 Februari var läsen af Reuterdahl i Lund. Mätte afsigten ursäktas dess hastande; och hastandet ursäktas dess brister!

Med sannaste vördnad framhärdat Högvördige Herr Biskopens, Doktors, L. N. O. m. m.

ödmjukaste tjenare

P. Wieselgren.

Från C. A. Agardh.

Lund d. 7 April 1827.

Min kära bror!

Jag kan ej lemna ditt bref² obesvaradt, innan jag reser, men jag får svara kort, ty i öfvermorgon bär det af, om ej min sons opasslighet, som hastigt sjuknat i natt, uppskjuter den. Men ehuru kort det är, tror jag det intresserar dig att veta, att jag medgifver dig det mesta af dina anmärkingar.

Hela din anmärkning om *artikulationen* försvinner dock, då jag förklarar, att jag dermed menar ej *språkförmågan* eller

ljudens artikulation, utan *rörelseförmågan* eller kroppens artikulation, i hvilken bemärkelse anatomerna taga detta ord.

Om du kallar *moraliskt sinne* för *praktiskt förnuft* och anser det för en medfödd instinkt, så äro vi ju ense uti att anse den *högre viljan* för något annat. Det moraliska sinnet visar (ehuru dunkelt det må vara) det rätta, till och med älskar och vill det. Men det gifves en kraft hos menniskan, som agerar i sista instansen, som egentligen beslutar och determinerar min handling fullkomligt oberoende. Den som styres af begären, *vill icke*, utan han ledes blindt. Den som vill, styr begären sjelf. Att lyfta menniskan till *fri vilja* är uppfostrans ändamål.

Färdighet och *kunskap* äro långt åtskilda, så synes det mig. Om man känner bokstäfverna aldrig så väl och vet huru de skola läsas tillsammans, har man ej derföre färdigheten att läsa. Den som vet, huru man skall röra kroppen för att gå, kan ej derföre gå. Derföre se vi, att den nyare teorien för innanläsningen går från *ord* till *stafvelser*, från *stafvelser* till *bokstäfver*. Bokstäfverna bli ett slags abstraktioner. Men annat är, att kunskap och färdighet understödja hvarandra.

Vi äro ense om grammatikens liktidiga studium med språkets. Deri skilja vi oss: 1:o att jag vill, det man ett år bör ha läst ett språk, innan man börjar dess grammatik; 2:o att du vill låta lära språket såsom exempel på paradigm, liksom paradigmerna alltjemt vore hufvudsaken; då deremot jag trodde att detta ej behöfdes, när litet kursiv läsning gått förut, då paradigmerna bli abstraktioner. Jag vill dock nästan medgifva att din metod kan medföra nytta. Jag vill åtminstone tänka derpå. Jag tror mig dock ingenstädes hafva sagt, att språket skulle läras utan grammatikaliskt studium; men jag ville blott att detta blefve en abstraktion af lärjungen sjelf, liksom den blir i modersmålet, der lärjungen sjelf pröfvar, om läraren undervisar rätt eller ger en riktig regel. I sig sjelf skilja vi oss här blott obetydligt. — —

Om det är riktigt, att barn skulle få ett ofantligt försprång i språkstudier genom ett tidigare och muntligt uppfattande

deraf, så tror jag det ej är omöjligt att verkställa det. Att barn på landet ej kunna begagna det, hindrar icke att sådana skolor finnas i städerna. Men detta fordrar muntlig utveckling och förklaring af mig.

Du anser skolans förläggande inom familjen för utförbart, emedan minsta delen föräldrar bo i samma stad som skolan. Men föräldrarna skicka ej sina barn till staden utan föräldravård. Hvad hindrar barnet att öfverläsa sina lexor hos dessa förmyndare? De se måhända bättre efter dem än föräldrarna, isynnerhet då de ej kunna skjuta den moraliska uppfostran ifrån sig på skolläraren. Allt studium är *sjelfstudium*. Undersök hvar gossen lär lättast sin lexa: i skolan, der alla måste höras på en gång och således sitta lika länge, eller hemma; och hvar den läres bäst, säkrast, fastast: i skolan, der man får uppläsa den immediate sedan man lärt den, eller hemma, der gossen får kunna den åtminstone natten öfver, eller i vidrigt fall repetera den igen för sig sjelf. Tänk derpå, och se om nånsin en *skollexa* kan jemföras med en *hemlexa*. (N. B. öfverläsning).

Förträffligt låter det för mina öron, då du säger: *att den privata undervisningen är den enda naturliga*, ty det har ingen ännu vågat säga under det allmänna skriket om den offentliga skolans förträfflighet. Men tillåt mig säga, förblandar du ej undervisningen med uppfattningen här? Må ej undervisningen gernä vara offentlig, blott sjelfva lärandet, uppfattandet eller sjelfva studium är i familjens sköte? I annat fall går du längre än jag. Fadren borde visserligen undervisa sjelf; deri har du rätt. Men då han ej kan det, är det ju bättre att han blir åtminstone gossens uppsyningsman, än att han skall lemna honom till en enskild oduglings undervisning. Den offentliga undervisningen kontrolleras bättre. Lärarna tagas, de bästa, som kunna fås. En far kan ofta ej välja de bästa. Merendels äro informatorerna usla. Dertill kommer det offentliga lifvet, täflan, gemensamheten, som gör skolan till en härlig anstalt, då den blir hvad den bör vara, en undervisnings- och profvoanstalt, men icke en klosterlik öfverläsningsanstalt.

Detta är så oändligt viktigt att skilja åt. Ingen öfverläsning i skolan!! det är hufvudsaken.

Förmodligen har jag uttryckt mig starkare än jag menat om monitörsystemet. Men jag ville kämpa emot den opinionen, som dugde det för något annat än det mekaniska hörandet. Om allt detta komma vi lätt öfverens. Så snart monitören ej blir *undervisare* i annat än det mekaniska, så må han vara *hörare* i hvad som helst. Äfven måste noga de tre momenterna af undervisningen skiljas åt. Att monitörsystemet nu så förtjusar oss, är derföre att klass-systemet deri upphör, åtminstone de facto, som mördar själens krafter.

Lärofriheten må gerna modificeras, såsom du vill det. Att den emellertid går an att realisera, synes i Lunds skola, der min gosse nu går vissa timmar, men är borta andra. Det medför ingen svårighet.

Äfven i afseende på lärobröderna är jag ej difficil. Det är i sig sjelf ett hugskott; att detta dock ej är utan nytta, synes af alla enskilda anstalter, der en förnuftig far *alltid, alltid* söker en lärobroder åt sin son. Må det gerna flyttas, som du vill, längre upp i skolan — eller alldeles uteslutas. Det är ingen hufvudsak, ehuru den synes grundad i naturen.

Du vill hafva tjänstemän *lärda*. Äro de lärda tjänstemännen *dugliga*? Till och med *lärda prester* äro *odugliga* prester; huru mycket mer i andra vägar! Om de bli lärda, men med förstörd fysik, för det man fordrat för mycket af dem, hvad har man vunnit för dem sjelfva och staten? De må bli lärda i sin sak, men må man i allt det andra släppa dem med encyclopedisk öfversigt! Emellertid kan det ej nekas, att, om språken börjas *tidigt*, och man uppoffrar alla anspråk på att kunna *tala* och *skrifva dem*, kunna ynglingarna hinna långt utan att förstöra dem. Men att begära det *nu*, är en orimlighet.

Du ser af mitt svar att vi äro nära hvarandra, och så nära, att jag gerna kan gifva dig rätt i allt, utan att det hela såsom approximeradt förfelas. — —

Så mycket om vårt skolsystem. Jag hoppas vi till slut blifva ense i allt. Jag hänger väl vid principen, men jag har aldrig yrkat att den *fullt* kan realiseras. Den må då realiseras så långt den kan, på ett ställe mer, på ett annat mindre, blott man ser hvartåt man skall syfta. — —

Dina idéer angående stiftet skrattar jag väl ej åt, men jag tycker icke om dem, derföre att du förfelar det viktigaste af din bestämmelse, att blifva Sveriges non plus ultra i skaldekonst. Mig tyckes som du räcker till för begge ändamålen. Med en god notarie, som du har på dina fingrar, styr du stiftet. För skolorna utkastar du dig en plan för alltid: den realiseras småningom och gör dig sedan ej besvär. Att göra dig till sjunde lektorn, t. ex. läsa grekiska för gymnasisterna, skulle visst göra dessa till större greker än om någon annan läser, men du skulle ådraga dig de öfriga lektorernas hat, ty ännu är du deras förman. Men gör du dig till lektor, blir du deras like. Din framgång som lektor ger dem rättighet att afundas dig, hvilket de ej nu våga. Afund är värre än hat. Du blef dessutom derigenom jäfvig i allt hvad som angick gymnasierna. Huru skulle du kunna döma öfver andra lektorers flit, metod, kunskaper och döma som förman, då du sjelf är lektor? Låt för allt i verlden bli det der.

För öfrigt synes mig din åsigt af din stiftsstyrelse sådan som din åsigt af dina akademiska pligter. Du höll på att för ett grekiskt lexikon qväfva i födseln »Frithiof», liksom du nu qväfver »Gerda». Låt andra göra, hvad andra kunna göra, men gör du, det ingen mer än du kan göra! — Och sjelfva detta företräde, som du nu vill kasta ifrån dig, är just det enda medlet, hvarigenom du kan uträtta något äfven i ditt embete. Sverges och Europas beundran är din makt, din garanti, dina medel. Utom dessa skall hierarkien krossa dig midt i din reformation, så stark du är och så kraftig din vilja än må vara. Den svåraste döden är att dö af knappålsstyng, men den är säker.

»Aqua cavat lapidem, non vi, sed sæpe cadendo.»

Låter du bli att skrifva, så anser man dig för en död författare. »Frithiof» och »Axel» stå på hyllan liksom Leopold, såsom en raritet, som man en eller två gånger läst och nu behåller för samlingens skull. Tegnér som biskop är nu en annan än den som fordom skref. Égarderna försvinna småningom, man gör dig deruppe det ena désappointementet efter det andra och der nere den ena förargelsen efter den andra. Detta förbittrar din lefnad, ditt lynne. Du förlorar först lusten och sedan kraften att arbeta för ett slägte, som du anser förkastadt, och du förfelar slutligen det ändamål, hvaråt du uppoffrade det *enda*, hvarföre du sändes i verlden.

Min Bror! Jag har så ofta disputerat med dig. Till slut har du tänkt som jag, n. b. öfver prosaiska ting. Gifve Gud att du nu ej tänkte så först *till slut!* Följ deremot din österländska stjerna. Skrif och förtjusa Sverge och Europa, låt Göthe och Moore falla till dina fötter. Tror du ej att icke lektorerna och statssekreteraren då äfven kasta sig dit och vänta endast på en vink för att uppfylla hvad du önskar, ej för det att det är rätt, men för det att den störste skalden har fått ett infall. Hvad gör det, om dessa arbeta som medel i din hand eller af klart medvetande? Öfvertyga ej: det kan du ej, ty hvar och en tror sig vara slugare än du; men *befall* och skaffa dig eller bibehåll din makt att kunna befalla och lydas. Du lydes ej för det du är biskop, ej för det du vill det bästa och rättaste; ack nej, för det du är kung i opinionens rike. Liksom fruntimren styras af modet, så styres hela borgerliga samhället af opinionen. Detta är det *andliga* riket, der du regerar; ve oss, ve det goda, om du ej känner det, utan inbillar dig att du regerar i ett *verldsligt* eller genom verldsliga medel!

Men förlåt! Jag hade kanhända ej bort säga allt detta. Du uttyder det väl dock till det bästa. — —

Din förbundne

Agardh.

Från G. F. Åkerhielm.

Stockholm den 26 April 1827.

Brådstörtande och stormande göromål ha vållat en långvarig tystnad mellan oss, som plågat och plågar mig. Du bröt den först, då du i dag, kanske dig sjelf ovetande, talte till dina varmt tänkande vänner i den anderika sången öfver den unge Jacob Faxé.¹ Denna apotheos öfver hans goda själ står i Journalen, och jag har läst den för min hustrus och för mitt hjerta. Emottag derföre detta bref, ej allenast som en erinran af oss, utan äfven som ett uttryck af vår tacksamhet. Intet fullväxt, och jag tillägger, intet välväxt sinne skall höra mig läsa denna grafskrift, utan att skänka en tår åt det sköna deri, om äfven dess föremål aldrig varit känt. Du kan väl derföre tänka, huru det *lästes* och huru det *hördes* i dag.

Af Brinkman erhålla vi stundom underrättelser om dig, och af min kamrat i Jernkontoret, din sväger, får jag som oftast veta något om din helsa och dina trägna göromål. Hvad jag söker att göra med fångar, gör du med prester — hyfsar dem. Gud låte dina bemödanden åstadkomma permanentare verkningar, än mina hittills gjort, och Smålands-jorden vara mera fruktbarande än Långholmens! Likasom jag föreställer mig du gör, gör äfven jag — arbetar och uppmanar ensam, men ibland saknar jag åhörare, fastän omgifven af hundradetals öron, ett förhållande, som ej bör kunna inträffa med dig. Lyckas emellertid du bättre än jag, så kan det bevisa, att du har bättre utsäde och bättre jordmån, och bör verka, att mina sträfvan den eller dens, som ärfver mig, när jag ej mera förmår predika i öknen, bli mindre behöfliga. Mätte detta inträffa!

Årets skörd af brottslingar och fångar är rysvärdt rik. Han är en följd af det förflutna årets missväxt på säd. Missväxt på sedlighet, moralitet, arbetslust, aktning för sig sjelf och andra ha vi haft i flera år, för att icke säga till en viss grad alltid, och dessa förhållanden, associerade med nöden, äro far-

liga ingredienser i ett samhälle. På korrektionister är således ingen brist i vår kära fosterbygd, men så är der så mycket större brist på korrigerande. Jag medger att födkroken är tung, men just deri ligger det pikanta i saken, hvilket jag tycker borde stimulera själ och sinne på dem som förstå, att menskliga lifvets föremål ej ensamt består i pligten att hålla kroppens debet och kredit i jemnigt. Så länge korrektionsinrättningarna äro under byggnad och preparering, måste styrelsesystemet vara att betrakta som ett interregnum. Allting är derföre nu endast provisionelt, och nästan hvarje föreskrift har blott ögonblickets verkan till syftemål. Några få grundregler, ämnade åt en framtida frukt, utkastas väl dock stundom och visa åtminstone hittills försvarliga resultat; men brist på nitiska och förnuftiga ledare af sakens gång blir en svårighet, vida större än den tilltagande mängden af brottslingar. Allt beror här på personlighetens kraft, ihärdighet och förmåga; och man har sett korrektionsinrättningar i Norge, Danmark, England och Amerika blomstra och förfalla under samma system, allt efter den styrande personalens mer eller mindre duglighet. Den moraliska sidan i taflan öfver de framtida resultaten förekommer mig således något mörk; blir deremot den ekonomiska ljus, måste väl någon reflex falla derifrån på den förra, och de blifvande korrektionsinrättningarna icke ensamt existera som arbetshus. — —

Svenska scenen går sin gilla, vacillerande gång. »Othellos»¹ framträdande i dess för stora eller för otillräckliga omklädsel är ett nytt bevis på systemets obestämda och vacklande beskaffenhet. När man framtager Shakespeare på scenen i nittonde seklet, så skall man noga förut beräkna, hvad dermed kan vinnas i afseende på scenens litterära förädling och vården om ett snilles minne. Om vi ägde, jag hade så nära sagt, ett så qvickt svin i vårt land, att det kunde öfversätta det engelska så, att intet af dess genuina beskaffenhet vore förfeladt eller uteslutet, fruktar jag att detta opus icke vore gifbart, åtminstone ej för en större publik än några försvurna Göter, så-

som Lorenzo Hammarsköld m. n. fl. Vill man åter kläda om originalet, sätta nya knappar, nya ärmor, nytt lif och nya skört i en gammal rock, så blir det bara fodret kvar, som inte synes, och då gör man som skraddaren Ducis i Paris gjorde.

Att låta Shakespeare hvila, vore kanske det rätta, åtminstone det försigtigaste, men han får ej hvila i ro, ty skådeplatsen, den svenska och den tyska, har vänner och beskyddare, som fordra hans framtagande. När jag framställde »Hamlet», var det likväl temligen frivilligt, och lyckades derföre bättre, att »Hamlet» är i alla afseenden framtagligare. Pjesen gaf och ger ännu mycket folk, men jag blef kritiserad för mina utslutningar. Sedan var det jag, som förälskade mig i Othellos karakter som dramatisk personnage, möjlig att tänka sig i naturen bland afrikaner, och som anmodade Nicander att översätta den samt lemnade honom originalet i hand på landsvägen mellan Gripsholm och Lägsta gästgivaregård, der jag stämt möte med honom, för att uppgöra denna affär. Jag föreslog då under vårt samtal ett slags plan att följa och vidrörde äfven den beniga frågan, att på ett snyggt och för vår tid fattligt och värdigt språk uttrycka allt det qvicka, originalets författare rätt ofta uttrycker i de klaraste och gröfsta tekniska termer. Med tystnad afhördes jag, och försök gjordes äfven att följa mina råd, men uppställningen blef ändock Shakespeares och langagen Nicanders. Uti denna utstyrsel emottog jag stycket redan tvenne år före min bortgång från teaterstyrelsen, men hade aldrig nog kurage att gifva det och icke nog egenkärlek att tro mig om dess förnuftiga omarbetning. Till min höge efterträdare¹ aflemnade jag således manuskriptet bland många andra pjeser, så Nicandriskt jag fått det, och trodde visst ej, att det under hans finsmakiga styrelse skulle framträda i dagsljuset. Med egen hög hand lærer han emellertid ha putsat upp det och lemnat Nicander hedern och belöningen, d. v. s. auktors-andelarne. Almlöf spelar Othello alldeles förträffligt och håller ensam stycket ofvan jord. Denna rol är också den enda i pjesen, som har värde och som förledde mig

att glömma de öfrigas onaturlighet eller ynklighet, ty deremellan dela de sig. — —

Uppriktig högaktning och vänskap af

G. F. Åkerhielm.

Från P. Wieselgren.

(Odateradt, våren 1827.)

(Titel.)

Jag tackar ödmjukast för Herr Biskopens ynnestfulla bref.¹ Jag kan ej neka att det, oaktadt ren prosa, gick genom min själ som en poesi. En rad förtjuste mig ända till hänryckning, och som jag ändå så dokumenterat min vana, att gjuta ut hvad som för ögonblicket kokar i mitt inre, är väl ej värdt här skriva *circumspecte, caute & reverenter*, ty Herr Biskopen trodde ej på en så hastigt skedd förbättring.

Herr Biskopen »värderar högt» *bibelns* identifikation med svenska *folkets* religion. Jag gör det ock. Men, säg mig, *πως 'εσται τουτο*, huru få *bibeln* till en *symbolisk bok* och då naturligtvis *den enda*, det är: till en *bestämd lära*? Detta är hvad jag trott på vår grundlagsenliga symboliks väg måste sökas.

De eviga idéerna i sin archetypiska *πληρομα* har ingen sett, ej heller kan någon se. De blicka dock i en lätt ängladrägt genom biblens rosenmoln ned på vår själ, och dervid stiger *i menskohjertat* något, som ej kan beskrivas med full trohet på vårt från naturens eller själens värld lånta språk. Jesus kallar det *μονη παρ 'ημων του πατρος και του υιου* (Joh. 14: 23). Detta gudomliga hos en Nathanael, som gör honom *αδολος*, som lär honom bedja under fikonträdet, måste vara ett *x* för Ischarioth. För att kunna tala med honom derom, för att kunna elda honom att söka det, måste man kunna draga ett *a* ur detta *obekanta*, som väl blir ett *begrepp*, men ett be-

grepp, vid hvars Bethelsten man erfar att »Gud der visserligen bor»; derifrån man kan uppstiga till det öfversta, till idéen, till Gud. Så måste religion bli teologi, guda-idéen dogm. Idéen måste depotentieras till dogm — i den gudauppenbarelse, *som har skett*; men dogmen måste åter idealiseras i den inre gudauppenbarelse, *som skall ske* för hvarje individ. Här är Herr Biskopen säkert före mig med sitt bifall. Men skall hvarje individ nödgas draga *a* ur *x* efter sin insigt? Eller, der stat finnes, der lag dragit sitt *a* ur förnuftets *x* och gjort allmänna opinionen, t. ex. om *mitt* och *ditt*, till en statens opinion med stående stilar, måste icke äfven der inom kyrkan *begreppets rätthet* vara a priori gifvet, så att gudstjensten kan bestå uti att lyfta åhöraren *derifrån* till *idéens fullhet*, till den punkt, der själen öppnas för en inre af alla *ψυχικοί* okänd gudakraft, som förklarar himlens och jordens båda taflor, och för uppenbarelsens tredelta ljusstråle öppnar sjelfva andens innersta djup? Är statsreligion ej nödvändig der den gifves — således i Sverige? Hade det i höstas varit uppbyggligt att se Tybeck predika på Oxtorget och Nyman på Hötorget för nitiska åhörare, som ej vågat utan preservations-amuletter gå jemte hvarandra på gatan? Utan statsreligion inser jag ej ännu, huru man skulle undgå att förvandla i vårt land predikningarna till disputationer eller tionde kontraktioner. Äro, som Leopold sade, dogmerna sådana, att man kan bli salig efter dem, och dogmatici alla ropa att dogmer ej äro till för spekulationens skull, hvi blottställa statens lugn för någras frihet att söka fatta det som ej kan fattas? Men skall statsreligion finnas, skall det ej tillåtas pastorn att predika, det Christus var en æon, och hans komminister att predika, det han var en judisk Sokrat, och hans adjunkt att predika, det han var en sjelfbedragare eller bedragare — bevisande allt ur biblen, hvardera nöjaktigt för sina sektatorer; så måste antingen ett helt system eller några grundteser, som nödvändigt föda, konsekvent utbildade, det af församlingen såsom *det sanna* ansedda systemet, bli lagliga dogmer, d. ä. symboler. Vi ha haft det

förra. Jag har önskat att vi må ej blott i papperen äga de senare. Dessa få bestämda begrepp, symbolerna, vare den kyrka, der vi, liksom våra fäder, söka höja oss från begreppenas sfer till de eviga idéernas! Och att dessa ej *bo* i ett system med människohänder bygdt, att detta icke *omfattar* den, som ej alla himlars himlar omfatta, veta vi. Men nog om de blott äro ett fotstöd för oss, då vi lyfta själens vingar till flygt genom himlarna.

Då biblen är en horisont mellan guda-idéernas osynliga och människobegreppenas synliga himmel, der de förra framträda uti de senare, så måste i det hela vara harmoni och denna harmoni vara den *sanna uppfattningen*. Efter den har jag för min ringa del i tio år ransakat. Subjektiv visshet har jag, att det jag strax fann eller fick, är det rätta. Sannolikt bör detta kunna bli för den som blott allvarligen söker pröfva detsamma. Huru vill man förklara, att samma uppfattning af de bibelläror, som höra till hjertats inre dogmatiska system, träffas öfverallt hos dem, som synas varit inom kristendomen i förhållande till de öfrige, hvad skalderna varit till rimmarna i förhållande till den inre skönheten inom poesiens verld? Läs apostlarnas och de apostoliska männens bref, martyrernas tal, qvietisternas, mystikernas, valdensernas, pietisternas m. fl. skrifter — öfver allt samma hufvuddogmer, samma anda. »Men de kunde ha läst hvarandra och derigenom en dylik kontinuitet uppkommit.» Men, gå då ut bland Norrlands läsare, bland fromma i Skåne, i Småland, ja, enligt missionär-underrättelser, bland hottentotter och grönländare: hos alla samma inre harmoni. Och deras lärare ha ändå varit af alla slags religionsbekännelser! De skrifter, hvilkas författare kallats och med allt skäl må kallas *Guds barn*, läsas ju med uppbyggelse inom alla bekännelser. De reformerte Doddridge och Bunyan, de katolske Kempis och Gossner läsas öfver hela kristenheten bland alla sekter. Detta är märkvärdigt. Detta ena *system* bör väl vid bedömandet af de olika uppfattningarna af skriften mest komma i betraktande, när dertill

kommer att alla lärare, som kraftigast inverkat på människornas förbättring, ägt just detta system lefvande uti sig. — Och med detta system, som jag emellertid anser vara det Guds Ande, parakleten sjelf, funnit i skriften och utvecklar ur densamma, finner jag våra symboler af 1593 härligen öfverensstämma.

I min bok finnes en mängd ofullständigheter, slarf o. d. Till andra häftet beslöt jag ock att uppskjuta *quale?* och här hålla mig vid *quid?* Jag skref i kapp med, stundom framför tanken. Det är ej bra just, ehuru modernt; men jag ville ha dessa idéer ut, att de kunde möjligen bli opinion och således bli lag, och måste därför fatta tillfället i pannlocken. — — Nära 80 exemplar sålde sig här på första månaden, 50 på de första åtta dagarne, sedan nästan inga. En käring skar derpå halsen af ett barn — och uppmärksamheten flög dit. — —

Ja, Franzén! Den första predikan, jag någonsin hört, var Franzéns sista Långfredags-predikan. Han kan ej blott skildra hvad människan *är* och hvad hon *bör vara*. Han vet äfven, huru hon skall få *vilja* att bli sådan och *kraft* att bli hvad hon vill. Hvad vet filosofien om de två sista punkterna? Och hvad är en religion, som derom intet vet, annat än en filosofi? Blir Malmström en Franzén derigenom att han suckar: jag skall bli sådan! Det vore rimligare att antaga att Napoleon vid Toulon kunde sucka sig till att bli en Napoleon vid Marengo, utan några strider deremellan. — —

Med innerligaste kärlek och vördnad Högvördigste Herr Doktors och Biskopens m. m.

ödmjukaste tjänare

P. Wieselgren.

P. S. I lördags var Leopold hos h. exc. Skjöldebrand. Några verser afsjüngos till Leopolds ära af Beskow, Westerstrand, Koskull och Rosen samt grefvinnan Mathilda M[ontgomery] och friherrinnan Henning Wrangel, med musik som h. exc. komponerat och sjelf tillika med goda medhjelpare exequerade.

Fru Montgomery sjöng sedan dedikationen af »Axel» med en både manligt skön och lärd röst. Leopold grät. H. exc. Wetterstedt ropade »charmant» i högsta diskant. H. exc. Skjöldebrand hade under förra natten sjelf satt musiken för alla de olika instrumenterna, utom halfva kompositionen, som då äfven förfärdigades. Sjuttioårig till sjuttiettårig man. Det var en vy ur Gustaf III:s dagar, ty gubbarna bugade och komplimenterade så som de då lära gjort.¹

Från Amalie von Helvig, född von Imhoff.

Berlin, d. 22 November 1827.

Es ist so lange her dass ich nichts von Ihnen vernommen, geehrtester Feund, dass ich dem Anerbieten Ihres Verehrers und Freundes zu folge, ihm einige Zeilen für Sie beizuschliessen gebe.

Eine lange Zeit ist indess vergangen, und in Mitte Ihrer geistlichen Berufsgeschäfte scheinen Sie sich wenig daran zu kehren, dass Ihr Name auch in Deutschland, ja in Frankreich und England mit Ihrem herrlichen Seehelden eingewandert und ein geistiges Königreich für seinen Dichter erobert hat. Wie das geschehen, könnte ich Ihnen weitläufig erklären, doch sei es genug Ihnen nur in Erinnerung zu bringen: dass der junge geistreiche Pariser Ampère², der Sie ja auf seiner Wallfahrt nach den Norden auch wohl getroffen hat, bereits in seiner Hauptstadt die eroberten Schätze Ihrer Poesie verbreitet, so wie andererseits ein Exemplar meiner Uebersetzung von einem des Deutschen kundigen Engländer nach London gebracht, nach einem Briefe meines dort als General lebenden Bruders, Ihr Werk mehreren gebildeten Britten bekannt gemacht und demselben die verdiente Huldigung erworben hat.³

Dass unserer Kronprinz für die Verehrung, welche er der Frithiofs Sage zollt, Worte gefunden, freut mich unendlich — er sagte mir letzt hin: dass Sie so gütig gewesen ihm Ihr Werk zu schicken und Lundblad theilt Ihnen wohl mit diesem Blatt zugleich die fürstliche Danksagung mit.¹ Möchten Sie nur den *kleinsten* Theil der Freude bei allem diesen empfinden, die ich fühle, indem ich mich von Gegenständen, welche mich so tief interessiren, jetzt mit *jeden* Deutschen von Bildung und sogar Ausländern unterhalten kann — ein Genuss, der mir noch vor wenigen Jahren ganz verschlossen war, da man mich, wenn ich versicherte, dass Schweden ausgezeichnete Dichter habe, ohngefähr so ansah, als ob ich im Traum oder Fieber redete. Möchte Ihnen besonders unseres Kronprinzen frei thätiger, *nie verschwendeter* Hochachtungsbeweis einige Ermunterung geben unserer Hauptstadt einen Besuch zu gönnen, welcher Sie gewiss nicht unbefriedigt lassen dürfte.

Ich habe Ihnen bereits darüber zu viel früher geschrieben, um dasselbe wiederholen zu dürfen — allein dieser Sommer hat mich wiederum lebendig überzeugt, wie mächtig der Wechsel unserer Umgebung auch auf unsere Gesundheit wirkt. Ich kam Ende Mai sehr leidend nach Dresden; dort aber erholte ich mich so schnell, dass ich noch zwei Gemälde in der Galerie copiren und die grössten Fusspromenaden im Herbst unternehmen konnte. An diesen schönen Ort gelangen Sie von hier aus in 24 Stunden auf die bequemste Weise und können in diesem südlichen Miniatur-Gemälde die heitersten Eindrücke eines weitentfernten Südlandes mit hinwegnehmen.

Durch einige Arbeiten des Pinsels in Anspruch genommen, habe ich, seitdem »Frithiof« erschienen, nur meine »Griechischen Gedichte« (die Sie doch wohl kennen) und einen kleinen Aufsatz über Nicanders »Runen« im Morgenblatte drucken lassen. Eben schicke ich Ihr Gedicht über den Prometheus auf Helena nebst dem von Nicander, Napoleon in Moskau, übersetzt an dasselbe Blatt.² Nach dem Urtheile Sachkundiger, glückte es mir hier

ziemlich den Eindruck eines Original-Gedichtes hervorzubringen, was — nächst der Treue gegen den Dichter — mein Hauptaugenmerk ist und überall ermunternde Anerkennung gefunden hat. Letztlich fragte mich die Kronprinzessin: »ob ich nichts neues von Ihnen übersetze?« — Sie sehen wie hungrig Sie die Leute nach Ihren Gaben gemacht haben.

Sollten Sie nun mich nicht ganz unwürdig befunden haben, mir eines Ihrer neuen Werke anzuvertrauen, so muss ich Sie aufrichtig bitten, zur Vermeidung künftiger Collisionen, mir dasselbe, so weit es fertig ist, in Manuskript anzuvertrauen, indem ich im voraus mir das feierliche Versprechen erlaube: keine Zeile vor dem Ganzen gedruckt erscheinen zu lassen, ja auch Niemand davon durch Lesen mitzuthellen, dafern Sie nicht *selbst* sich bewogen fanden, zu Gunsten S. K. H. unsres Kronprinzen und den Mitgliedern unsres Fürstenhauses eine gütige Ausnahme zu gestatten. Auf diese Weise würde ich vielleicht im Stande sein, Sie, noch mehr als es bisher geschehen, bei meiner Uebertragung Ihrer Poesien zu befriedigen; da es Ihnen nicht entgangen sein kann, dass ich die später empfangenen Romanzen noch genauer und mit derjenigen Gewissenshaftigkeit zu übersetzen gestrebt, welche die Vortrefflichkeit des Originals fordert.

Gewähren Sie mir diese Auszeichnung, so werde ich sie als die schönste Belohnung meiner seitherigen Bemühungen ansehen. Die edle Nordische Muse gebe Ihnen Lust und Kraft zu dieser herrlichen Erholung bei Ihnen, nun so vielseitigen Bemühungen in anderer Richtung! — —

Från C. Fr. af Wingård.

Göteborg den 7 December 1827.

Gode vän och broder!

Ehuru jag väntar mig nöjet af ett längre samvistande med dig i början af kommande året, kan jag ej neka mig nöjet, att

skrifva dig till. Genom Faxe, som besökt dig i ditt hem, det han beskriver såsom treffligt, har jag fått en värderad helsning, och då jag icke har någon resande att skicka min med, sker det per post.

Jag grufvar mig för vårt ansvariga uppdrag.¹ Vål gjorde vi allt hvad vi kunde under den korta tiden af våra disputationer; men det svåraste återstår, att gifva form åt den kaotiska massan. Den kloka samtiden står betänksam med ögat fästadt på oss deputerade. Eftertidens straffdom är fruktansvärd, om vi förrådt det nu uppväxande slägtets intresse för dagens hugskott. Och likväl, huru osäkert är det att kunna bevara det gamla goda eller att befästa det goda nya, som bjuder sig an, då pedagoger impromptu tilltro sig att afgöra allt! Jag fruktar mindre för den unga mysticismen, som nog slår af sig i lefnaden, än för den förhårdade materialismen, som har alla hvardagsmänniskor till hjälptrupper. Detta skrik om realia, allena saliggörande metoder etc. anser jag, Gud förlåte mig! rent af för pöbelrop, det må komma från gatan eller salongen. Vår tid behöfver mindre genvägar, dem den nog tar sig, än återvägar till religion, allvar, vetenskaplighet och enfald i sjelfva mångfalden. I sin öfverdrift vill den bryta sig ut från ett continuum, som bör finnas i kyrka, stat, läroverk etc. Icke diket, men floden förer guldsand. I intet fall bör man vara paleolog eller neolog, men i rätt mening följa med sin tid, men denna tid är nästan så liten, som den osynliga kyrkan. Den bör dock gifva ton, om också de flesta skrikare göra pluralitet.

Jag vänder [bladet] och ber om förlåtelse, att jag ritat ut. Af dig vill jag lära och sätter mig vid Gamaliels fötter. Kanske min varma vilja inger min lärare något hopp om mig såsom lärjunge. Älskade Tegnér, låt ingen pygmé krypa bakom ditt härliga namn; utan var med det stora och omfattande sinne, som förvärfvat dig detta namn, äfven i denna angelägenhet sjelfständigt allt hvad du kan! Var Tegnér äfven för oss skolmästare, och vi skola höra på dig, då du undervisar, lika

gera, som när du förer diktens förtjusande språk. Med ditt guldspö fördrif skuggorna, våltalighetens gud! De vilja missbruka dig och äro icke dig värda.

En obetydlighet af din vän inlägger han och ber Biskopen, icke snillet, bedöma den.¹

Af allt mitt hjerta önskar jag, att du måtte lyckligt sluta och väl börja årsskiftet, och att du ville hedra med ditt förtroende den, som uppriktigt är och förblifver

Din vän

Wingård.

Från J. H. Thomander.

Christianstad och Årup den 5 Aug. 1828.

(Titel.)

Vid Herr Biskopens senaste afresa från Årup hade jag, jag vet näppeligen af hvilken anledning, den förmätenheten att öfverlemna Herr Biskopen ett par manuskript, innehållande ett slags öfversättningar af »Grodorna» och »Thesmophorierna».² Derigenom lades första grunden till det bekymmer och den smärta, som jag nu befarar att jag förorsakar Herr Biskopen genom min ödmjuka anhållan om dessa sudderiers återfående. Jag har icke den narraktigheten att tro, det Herr Biskopen ogera lemna dem, men väl, att Herr Biskopen ogera uppsöker dem, i fall de råkat förvilla sig i några gamla stöflar eller uppfarit i höjden genom någon kakelugns skorsten eller ned i djupet någon annan väg. Utan förtviflan kan jag äfven tänka mig det fall, att denna himmelsfärd och denna descensio ad inferos alldeles uteblifvit, och Herr Biskopens kammartjenare ännu återfinner papperen i sitt ursprungliga skick uti vagnslådan. Derest så vore, vågar jag ödmjukast anhålla, det Herr Biskopen täcktes låta medsända dessa stympade och rådbråkade Aristofanes-lemmar och benknotor med något lass viktualie-varor till Karlshamn, hvarifrån de sedermera genom

Herr Winberg ofelbart komma mig tillhanda. Skulle de också under vägen bli instufvade i smålandssmör, så bör sådant icke kunna skada, utan fastmer befordra deras njutbarhet. Sjelfva herr Lings torra och solida »Asar» blefvo ju genom det goda och välsmakande klister, hvarmedelst han kopulerade det första snillefostret med de senare efterbörderna, för råttorna på notarien Deleens vindsrum så begärliga, att det vittra publikum hittills hufvudsakligen af denna anledning måst sakna den egentliga katastrofen eller knallen af denna stora hjeltedikt så länge hotande åskdunder. Som redaktionen af Heimdall, jag vet icke genom hvilken tjensteandes ingifvelse, förmodligen genom den vetande brodren Wieselgrens, profeterat några Aristofaniska styckens tryckning,¹ måste jag väl i sommar företaga det betänkliga salto mortale ifrån Molnen till Grodorna, för att dervid sedermera evigt förblifva.

Då min quasi-poetiska verksamhet icke är af den beskaffenhet att kunna bereda mig mycket insteg hos Herr Biskopen, hoppas jag ett bättre öde för min teologiska. Icke utan stolthet bär jag på mig medvetandet att ha en egenskap, hvilken Herr Biskopen säkert icke skall förneka all välvilja: denna egenskap är min renlärighet. Det är nogsam bekant, att detta goda sjelfmant in finner sig vid ett bestämdt stadium öfverallt, der doktorshatten och kråklan föregått; men att redan vid mina år ha befunnit det renlärigaste stiftets renlärigaste teolog, herr doktor L. P. Wählin i Norrviddinge, med katteri,² förråder ett ljus, som jag icke ens inför Herr Biskopens ansigte kan förmå mig att sätta under skäppan, och vågar jag således utbedja mig att hädanefter såsom teolog få vara i Herr Biskopens ynnest innesluten.

Skolor och akademier hafva nu en tid bortåt varit leret i krukumakarens hand. Det har berott på Herr Biskopen och komitén, om vi ha blifvit käril till heder eller till vanheder. Mätte åtminstone Herr Biskopens helsa ha gått kuppfri från spelet! Då infinna sig väl romanserna och epigrammerna, Herr Biskopens vers och prosa, af sig sjelfva. Skall man tro ryktet,

hvilket väl om Herr Biskopen sällan förkunnar något öfverdrifvet, så har de senares antal under vistelsen i hufvudstaden tillsammans med grefvinnor och friherrinnor blifvit rikligen fortplantadt och förökadt; så framt Herr Biskopen icke redan har sina Wolfiska Homerider, hvilka göra sig den mödan att bygga sådana fribytarjakter på egna skeppsvarf och ge dem Herr Biskopens flagga, på det de må fritt och med behörig salut få passera. — —

Dahlgrens samlade skrifter¹ har jag haft till genomseende. Der fans icke mycket nytt af värde. Några rimmerier om Gud, grafven, etc., som han förmodligen trott sig skyldig sitt embete, tänker jag, att han utesluter.

Frukterna af en timmas lektion, hållen af Lunds förnämste professor, vågar jag härmedelst nedlägga inför Herr Biskopens fötter, sådana de blifvit upphemtade af en min discipel, 15 år gammal. Snart nog har domprosten Wählin af spenabarns mun fullkomnat lofvét.²

Hans Excellence och en hel svärm grefvinnor förmåla sina helsningar.³

Med djupaste vördnad framhärdar Högvördigste Herr Biskopens

aldra ödmjukaste tjenare

Joh. Henr. Thomander.

Från C. A. Agardh.

(Odateradt, 1828.)

Min käre broder!

— — Jag fick i Tyskland en rolig afhandling om universitetet i London, nämligen ett försvar därför och en jemförelse emellan detta och de i Oxford och Cambridge. Man får der något begrepp om universitets-oväsendet i England, af hvars mörker det svenska är en svag skugga. Helt annat är

det tyska, hvilket fortgått åtminstone med tiden och utbildat sig, ehuru i den redan antagna principen. Med tyska universiteterna ha våra nästan ingen likhet, ehuru vi i allmänhet tro det. Den som tror, att den akademiska friheten der existerar, bedrager sig mycket, om han dermed menar annat än friheten att slåss och att vara oborstad. Den som tror att ens någon skugga der finnes af vårt examensväsen, bedrager sig ännu mer. Ingen enda professor äger rättighet som *professor* att examinera. Den väg alltså, hvarpå gamla systemets anhängare framgå, leder ej, som de tro, till en efterlikning af tyska universiteterna, utan till något, som ej fins i något land på jorden, om ej uti China. Man kan ej i Tyskland göra begripligt, hur det går till hos oss, ty det är verkligen nationellt. Det vore således skada, att ej *historiskt* utbilda det till hela den fullkomlighet, man kan gifva det. Det är netto ett medium emellan all tysk, engelsk och fransysk oduglighet.

Våra *skolor* deremot likna vida mera tyska skolorna, emedan de förblifvit sin gamla princip trogna på båda ställen. Vexelskolorna existera ej i Tyskland, och det är rätt, ty de veta åtminstone der, hvad de vilja. Endera måste i principen vara riktig, och endera oriktig. Men vi äro förnuftigare i Sverige. Vi antaga att båda kunna vara lika riktiga, och vi säga som justitiarius om parterna: de hafva min själ rätt begge två. Geijer är derföre i min tanke den förnuftigaste, liksom den ärligaste af det gamla systemets anhängare. Ty hans rena själ står åtminstone under kommando af principium contradictionis, och han kan ej antaga att det gamla och nya kunna på en gång sanktioneras, och två motsatta grunder sammanjemkas till en. Så tro äfven tyskarna, och denna konsekvens i princip och utförande åstadkommer det företräde, deras undervisningsverk onekligen har före alla andra i världen. Svenskarna göra åter som f—n när han skapte engelskan: de blanda hela Europas olika idéer i en gryta, hvilka efter behörig omröring och uppskakning blifva det system, som de i sin oskuld anse för det bästa, och sedan uppduka för sin

gapande och efter nytt hungriga nation under mycken ordståt och pomp. Någon gång utgå de från nationalitetens princip, t. ex. då våra skolrevisorer ganska allvarsamt vid sista revisionen påstodo, att svenskarne voro de dummaste djur på jorden, och att således skolsystemet isynnerhet derföre var förträffligt, att det med sin »dröjda skola» icke för mycket påskyndade ungdomens utveckling, utan aktade gossarna, liksom skjutsbonden sina hästar, från att köras trötta i backarna. Men ett sådant förfarande, ett bemödande att vara sig lika och nationella, är emellertid rart och hör egentligen endast till den historiska skolan.

Svenskarna äro icke konsekventa i annat än att göra inkonsekvensen till princip. Derifrån hela deras kollegial-väsen. Derifrån denna besynnerliga inrättning att löna en hop dagdrifvare, som under namn af assessorer, har endast det till göromål att förstöra enheten i hvar och en handling och söka inblanda deruti så mycket heterogent och virka det så brokigt som möjligt. Derifrån äfven den uppfinningen att anförtro en saks utredning ej åt ett enda ljust och utmärkt hufvud, utan åt en komité, på det att icke denna utredning må få den enkelhet, som just med utredningen åsyftas. För att befordra detta ändamål, anser man för angeläget att vid en sådan komité noga akta sig för att tillsätta personer af ungefär lika omdöme, utan att åtminstone för *en* förnuftig ditsätta *ett* pundhufvud, och för en person af *ett* tänkesätt, ditsätta en annan af alldeles motsatt. Härigenom tror man att sanningen säkrast skall utrönas. Sanningen, säga de, stödjer sig aldrig på *en* princip, utan på två och tre och fyra. Såsom det naturligtvis vore alldeles omöjligt att ur ett sådant kaos åstadkomma ett resultat, så hafva de lärt af teologerna vid Nicenska mötet huru sanningen skall utrönas, och ofta kommer sanningen liksom den helige ande fram endast på en röst; men då är det också likaså afgjort sanning, som jernbyrdens utslag hos de gamle Göterna. En följd af detta förfarande är, att aldrig någon inrättning står mer än några år. Genom den kontra-

diktion, som med flit inlägges deruti, måste den naturligtvis upplösa sig sjelf; och när slutligen diskonterna ramla, brandförsäkringsinrättningarna bli insolventa, skolordningarna efter fem år behöfva utbytas emot nya, så kunna de icke begripa huru inrättningar, som af 25 hufvuden af alla kalibrar blifvit sammansatta, ej öfverlefde deras stiftare.

Sådan, min bror, är min åsigt af den nu likaledes sammansatta uppfostringskomiténs resultat. Hvad kunna vi väl begära mer, än att biskop Wingård får bort lektorerna ur konsistorium, Lefrén sin vexelundervisning, Hagberg sin katekes, jag min fria flyttning, sjelfvaste Ågren sitt geografiska hocus-pocus¹ fram? Då böra ju alla vara nöjda; och den sålunda inför tronen presenterade arlekingskappan, till hvilken biskop Tegnér får bestå färgerna, öfverlemnas åt allmänheten med den försäkran, att aldrig har ett sådant konststycke utgått ifrån någon svensk komité, och med den förutsägelse, att om det blott kunde verkställas, skulle det visa sin förträfflighet minst i ett sekel — af *tio* år.

Förlåt mitt långa och dumma bref. En smula sanning ligger der väl uti, som torde böra behjertas.

Din förbundne

Agardh.

Från A. O. Lindfors.²

Lund d. 27 Okt. 1828.

Min kära Bror!

— — Nu ett ord om komitén. Jag medgifver att Tit. Järta mera upprörde än lugnade sinnena. Men icke kan jag skjuta hela skulden på honom. Innan han uppläste något, hade vi hört ett anförande, deri eloquentiæ lektorn afmålades såsom sjelfva satan, ifrån hvilken allt ondt utgår, och latinet såsom syndens foster;

och ett annat, mera fint och städadt, deri latinska literaturen kallades en död och petrificerad massa, i hvilken någon levande anda icke mer kan inblåsas. Sådana och många andra yttranden, såsom att nyare literaturen är ett fulländadt och sjelfständigt helt, som icke mer behöfver stödja sig på den äldre, måste naturligtvis väcka mångas bekymmer, icke mindre än alla de der väckta motionerna om ämnesläsning, i sin fullaste bemärkelse tagen, med monitörer och obegränsade flyttningar. Dessutom visade sig strax ifrån början ett obehagligt misstroende, som gjorde att den ene ej ville konferera med den andre, och att pluraliteten, som, litande på omröstningarnes utgång, ej trodde sig böra eller behöfva gifva efter i någon punkt, gjorde allt för litet afseende på de gamla så kallade fördomarna. Och då män, som aldrig sett någon skola, som aldrig lagt hand vid undervisningen, fördömde och utvoterade allt det närvarande, måste naturligtvis detta göra ett obehagligt intryck på dem, som trodde att mycket godt tillhörde det gamla systemet, och att detta goda borde bibehållas och skonas. Eller manne Karlbergska metoden¹ ännu är så pröfvad, att den bör framställas såsom mönster? Hvem fann emellertid icke, att detta var andemeningen af komiténs förslag?

Hvad reservationerna beträffar, så har jag endast förenat mig med Grubbe, som skrifvit högst moderat.² För öfrigt tiger jag, tills jag blir anfallen, och önskar blott i mitt hjerta, att icke hela Sverige slutligen må bli förvandladt till ett polytekniskt eller teknologiskt institut. Men det troligaste är och, jag hade så när sagt, det lyckligaste vore, att komiténs arbeten stannade utan följd. Jag vet deraf ingen skada, om icke för de många granna fraserna, som vankades.

Rörande Lancasterska metoden har jag haft tillfälle att stadga min öfvertygelse, då jag sjelf har tvenne söner, som gå i den här inrättade skolan. Det är en ypperlig metod för innanläsning, skrifning och räkning, men bör aldrig sträckas utom dessa ämnen. Men af alla metoder finnes väl ingen så underkastad missbruk som denna, så vida icke läraren är högst

nitisk och uppmärksam, eller eforus icke med yttersta sträng-
het, sjelf eller genom någon annan, vakar öfver undervisningen.
Tänk om pojkarne hela 14 dagar bli öfverlemnade åt sina moni-
törer, och dessa dertill äro tjufpojkar, som bäst kunna lära
skälmstycken! Jag vet svaret: abusos non tollit usum. Sed
abusos magis in promptu. — —

Med vänskap och högaktning städse

Kära Brors ödmjukaste tjenare

A. O. Lindfors.

Från H. Wergeland.

Christiania d. 18 Maj 1829.

Tilgiv den unge Dreng af en Digter — o, jeg veed ikke,
om jeg er det, om jeg har en Harpe i Hjertet — som tör
sende Tegnér sin Förstegröde.¹ Kaster De den, farer den til-
bage, er den Avner — vel, saa er jeg med borte. Her er Splid
om hvad jeg skriver, og jeg er halv glad, halv angst. Jeg
har sukket:

Vee! min Harpes Sprog
bliver kun en Monolog.
Ingen skatter, Ingen fatter
det for Vaudevillelatter.

Imidlertid — jeg löber dristig frem. To Presser gaae —
de have alt naaet mig igjen — jeg skriver til dem begge og
seer blot Enden i Tanken; men, som jeg troer, ved hvert Blad,
som leveres vaadt til Pressen, at nærme mig, seer jeg mig ryk-
ket videre tilbage, da nye Udsigter, nye Dale og Kongeriger
folde sig ud. Klögtige Karle, hvoriblandt dog Folk

— — — — som læser
kun ved Lys af Næser
eller, om de fik
Lygte til i Avindsblik,

raabe dog: kom, jeg vil rette
Feil i Digt som dette!

— — kløgtige, hvad vi kalde stou' Folk, som vide om dette Foretagende, sige: at det er at tage sig Vand over Hovedet, at jeg er en uforskemmet Knægt, nonum prematur in annum! o. s. v. Men jeg kan ikke hjælpe.

Der er min Gaade — fuld af sammenrullede Suk — om min Productivitet staaer i Forhold til intensiv Kraft. Sphinx! Sphinx! Oedipus! Oedipus!

Tilgiv mig, store Skjald! Jeg sender ogsaa, som en Prøve paa min Lyrik, en Degnelap ved Siden af Sinclars Krigskaabe. Er jeg en Pjaltekræmmer eller har jeg Tyrus og Purpur? Atter en Sphinx, en Sphinx!

Tilgiv, men glem ikke

Henrik Wergeland.

Från C. G. af Leopold.

Stockholm d. 31 Juli 1829.

(Titel.)

För styckets eget värde, för den milde talarens skull, och kanske något litet äfven för den sörjande blinde enklingens torde Herr Biskopen med välbehag emottaga hosföljande blad,¹ som jag hade tänkt att få någon gång personligen öfverlemna. Till Herr Biskopens återkomst bland oss lyckönskar jag hjertligen, isynnerhet dem, som kunna hoppas den lyckan att få mera än jag profitera deraf. Man har sagt mig, att resan² varit angenäm. Och verkligen, när man under vägen sett en värdig son prydas med lagern, beredt tvenne älskvärda döttrars sällhet, ökat med ett nytt mästerprof sitt redan stora rykte, och gjort till och med en kronprins i poesien, kan man sägas åter komma med ära och seger. Men segren bör göra ädelmodig.

Det är ej nog att hafva sträckt sin sköld framför en gammal stupande veteran och rest upp honom på fötterna igen. Likaså ädelt vore måhända, att äfven sedan fråga litet efter honom, om icke för hans merits skull, dock för hans olyckas. Om den nye tronarfvingen har jag redan långt för detta yppat min mening. Hans *Hakon* och *Helge* må äga sitt värde; men det har förtrutit mig, att i hans temligen kärftva och tonlösa rader till sina svenska vänner,¹ icke finna ett ord af tacksam vördnad, eller ens af utmärkande heder för Frithiofs odödlige skald. Redan såsom blott svensk, harmas jag deröfver och måste le åt att se medelmåttan knappast mer än nicka höggunstigt åt den verkliga storheten. För min del erkänner jag i det nu lefvande Europa blott en enda rättmätig pretendent till tronen i skaldekonsten; men han tillhör Sverge, icke Danmark, och heter Esaias, icke Adam, hvilket namn icke alltid påminner om fullkomligheten, utan lika så ofta om syndafallet. Jag är nu för gammal att konspirera, hvarken i politik eller i vitterhet, men min röst får åtminstone icke den nye utropade tronföljaren: skulle han ock derföre låta halshugga mitt namn, när han kommer på tronen.

Förlåt, Herr Biskop, en blind gubbes joller, som ej har numera annan hugnad än att få tänka så godt han förstår, och att få med frihet yttra sig. Tro för öfrigt, att han äfven kan vara allvarsam nog för att förtjena ett samspråk då och då med personer, som hedra nationen och tidehvarvet. Värdes framför allt finna detta allvar i uttrycket af den beundran, respekt och outplånliga tillgifvenhet, hvarmed jag har den äran att vara

Högvärdigste Herr Doktors och Biskopens
ödmjukaste tjänare

Leopold.

Från A. G. Oehlenschläger.¹

Kjöbenhavn d. 7 Sept. 1829.

Min elskede Broder!

Jeg kan ikke beskrive Dig hvilken behagelig Overraskelse Dit Brev foraarsagede mig! Jeg havde nydt saa meget Godt og saa stor Ære hos mine Svenske Venner i Sommer, at det aldrig kunde falde mig ind, at vente mere; og nu viser Hans Majestæt Kongen og Hans Kongelige Höihed Kronprindsen mig en lignende Hæder! Men jeg er nu engang bleven vant til den Svenske Ædelmodighed og til at modtage overdrevne Beviis paa Godhed og Velvillie.

Naar saa vidt kommer, at jeg modtager de mig tiltænkte höistglædelige Gaver, saa er Du vel saa god, kiæreste Broder! at sige mig Formen, under hvilken jeg tör aflægge min underdanigste Tak; men for det förste takker jeg *Dig*, som *Talsmanden*, uden hvem jeg vel næppe var bleven saa fordeelagtig bekiendt hos Hans Svenske Majestæt. Din broderlige Iver og Dit ægte Venskab skal ikke Döden selv udslette af mit Hierte. Thi ogsaa hisset samles vi, som Venner. Modtag mit fattige, men hjertelige *Tak!* det er alt hvad jeg kan give Dig.

Hils Din værdige Hustru, Dine kiære Börn og alle vore fælleds Venner! Alle de ædle Svenske, som ynede mig og have viist mig saa store Tegn paa Hengivenhed.

Med det förste mere! Mit Hierte er for fuldt til at kunne udtrykke Dig mine Fölelser.

Din tro

*A. Oehlenschläger.*Från G. Mohnike.²*(Odateradt, Sept, 1829.)*

Ich muss, Hochverhrtester Herr Bischof! mit einer Entschuldigung beginnen, dass ich Ihren mir so theuren Brief erst

heute beantworte. Auch ich werde von der Last verschiedenartiger Ämter zu Zeiten so niedergedrückt, dass mir fast keine Stunde des Tages bleibt — und zum Schreiben von Briefen an mir so werthe Männer und Freunde, wie Sie, wähle ich gern recht heitere und freie Stunden. Seit fast drei Wochen habe ich davon fast keine gehabt, denn vom Morgen bis zum Abend hat es ausser den gewöhnlichen Regiminal- und Pastoral-Geschäften für mich fast nichts als Visitationen und Examina gegeben.

Den herzlichsten Dank statte ich Ihnen, Hochverehrtester Herr! für das gütige Urtheil ab, welches Sie über die Nachbildung Ihrer Gedichte und Reden gegen mich ausgesprochen haben.¹

Ich kann es Ihnen nicht sagen, welche Freude mir die Beschäftigung mit den Werken Ihrer Muse macht, wie viel heitere Stunden sie mir giebt und was ich in vielfacher Hinsicht Ihnen verdanke. Aber wie muss ich mit aller Kraft oft ringen, um die Schwierigkeiten zu besiegen, welche der verschiedene Genius der im Ganzen doch so nahe verwandten Sprachen mir in den Weg stellt; nicht selten erschwert aber die nahe Verwandtschaft die Nachbildung; nach mannigfaltigem Wählen und Werfen dieses oder jenes Worts, dieser oder jenen Wendung will immer noch nicht das ganz Genügende und Befriedigende herauskommen. Aber mit jedem Tage werde ich immer mehr inne, welch ein herrliches Instrument die deutsche Sprache ist, das selten im Stich lässt, wenn man es nur einigermaßen zu spielen versteht. An sich ist alles Uebersetzen von Meisterwerken ein undankbares Geschäft, weil oft das Allerbeste nicht wiedergegeben werden kann; — und doch ist es wichtig und nothwendig, denn es verbindet die Völker, es ist angenehm und in hohem Grade belehrend, denn es öffnet recht eigentlich erst das Verständniss des Meisterwerks.

Auch danke ich herzlich für die schönen Gaben, mit welchen Sie mich zu verschiedenen Zeiten beschenkt haben. Die eine gebe ich Ihnen hierbei in Begleitung der deutschen Nachbildung zurück; ich habe sie unseren Goethe zugeschrieben,

dessen Sie so ehrenvoll gedacht haben, und sie ihm zu seinem achtzigsten Geburtstage geschickt. Der *Avel*, der gleichfalls hierbei erfolgt, ist schon vor zwei Jahren übersetzt — er ist in Stuttgart gedruckt, und der Verleger Cotta hat ihn unverantwortlich lange liegen lassen; manches würde anders sein, wenn er später übersetzt, ja wenn er nur unter meinen Augen gedruckt wäre. Einige unangenehme Druckfehler haben sich gleichfalls eingeschlichen. *Der Riese Finn* ist in Ihrem Vaterlande gedruckt; ich liess ihn als ein kleines Gastgeschenk unseren gemeinschaftlichen Freunden in Lund zurück, die mich und meine Frau bei unsrer Anwesenheit daselbst vor einige Wochen mit so vieler Liebe und Freundschaft aufgenommen haben. — —

Ihre *Gerda*, hochverehrtester Herr! sehe ich mit sehn-suchtvollster Begierde entgegen. Darf ich so kühn sein, Sie zu ersuchen, der Officin, wenn es zum Druck geht, den Auftrag zu ertheilen, mir jeden Bogen, so wie er abgezogen ist, sogleich zu schicken? — —

Für die Verbesserungen zu den Reden danke ich herzlich und werde sie bei der hoffentlich baldigen zweiten Auflage benutzen. Bei einigen wenigen kann ich nicht ganz Ihrer Meinung sein. Das Wort *djupaudga*, oder vielmehr das unrichtige *djupaugda*,¹ wie in beiden Ausgaben der Rede durch einen Druckfehler steht, machte mir gleich viel zu schaffen; ich vermuthete einen Druckfehler, wollte mich aber nicht unterfangen es zu ändern, da es in beiden Ausgaben stand.

Von der Frithiofs Sage erscheint vielleicht im Laufe des kommenden Jahres die zweite Auflage, da, wie der Verleger mir sagt, das Absatz sehr gut geht.² Viele Stücke werde ich fast ganz umarbeiten, manche Härten wegnehmen, Vieles wünsche ich selbst jetzt anders.

Sollten Missverständnisse des Originals sich finden, so ersuche ich um die Gewogenheit mich auf dieselben aufmerksam zu machen, damit ich sie verbessern kann. Auch Herrn von Brinkman werde ich um seine Verbesserungen bitten. Und hier schliesse ich diesen langen Brief, hochverehrtester Herr

Bischof. Hoffentlich sehe ich Sie im künftigen Jahr von Angesicht. Erhalten Sie nur Ihre mir so theure Gewogenheit und Güte; darum bitte ich mit der hochachtungsvollsten und dankbarsten Liebe und Verehrung

Euer Hochwürden

ganz gehorsamster Diener

Mohnike.

Zu den oben gesagten füge ich noch hinzu, dass ich jüngst von Manzoni in Mailand einen Brief erhalten habe, in welchem er mir schreibt, dass er Ihre Frithiofs Sage mit dem grössten Vergnügen lese. Ich hatte ihn nämlich, da er deutsch versteht, ein Exemplar derselben zugleich mit dem Napoleon zugeschickt.¹

Från C. A. Agardh.

(Odat.; Jan. 1830.)

Min kära Bror!

— — Hvad som verkligen bekymrar mig är Lunds akademis öde. Icke blott i anseende till de restriktiva styrelseprinciper, som nu der råda, efter hvilka den ena talangen efter den andra bortledsnas och försvinner, så att akademien derigenom mognar till realiserandet af den indragningsplan, hvilken ligger så många om hjertat. Jag har tillräckligen förklarat, huruledes jag anser Lunds akademi lika så nödvändig som Upsalas, och Sveriges universiteter som svenska lärdomens båda kamrar. Upsala är öfverhuset, lysande af sina anor, lefvande i idéer; Lund underhuset, gagnande anspråklöst genom sin realistiska riktning. Skulle endast *ett* universitet komma att bestå, så inträdde en ensidighet i svenska bildningen, som skulle förstöra de få frön, som ännu äro kvar af den gamla svenska

storheten, hvilken, liksom hvarje annan blomma, icke förvissnat, utan att hafva efterlemnad några sådana frön i sanden. Två böra universiteten vara, och dubbel deras riktning, på det att äfven här i bildningen den duplicitet, den fullhet, den förening af själ och kropp må bestå, som utgör fullkomligheten af allt menskligt.

Blir åter H[artmansdorff] statssekreterare för uppfostringsverket, så blir en af de viktigaste förändringar, han söker åstadkomma, indragandet af Lunds universitet.¹ Den som känner hans ihärdighet, och huru småningom för närvarande Lund blir allt mer och mer fattigt på talanger, skall icke tvifla på framgången af hans föresats. Han skall till och med skörda ett högljudt bifall för denna reform; till dess efter ett eller annat decennium, man skall erkänna, att man icke blott dermed begått en orättvisa emot Göta rike, utan äfven ett statsfel i afseende på fäderneslandet, hvars följder jag icke här vill företaga mig att beräkna.

Numera, sedan jag ej sjelf kan komma i fråga till denna plats,² kan jag så mycket öppnare säga min mening om Hartmansdorff, såsom ej mera medtäflare med mig. Jag antager gerna, att regeringen, dels i den närvarande penuria bonorum virorum icke bör förbigå Hartmansdorff, dels att den till honom kan hafva förbindelser att uppfylla. Men det synes mig dock vara att föga känna Hartmansdorffs verkliga duglighet, att insätta honom till chef för ecklesiastik-ärendena. H. är förträfflig för allt hvad som är detalj. Hans minutiösa sätt att behandla alla frågor gör honom till en god förvaltare af ett sådant embete, der det kommer an på att iakttaga dagen och timman, att beräkna skillingen och runstycket. Han är således fullkomligen passande att blifva statssekreterare i kammar-expeditionen, eller i fall hans tjänster emot staten äro af den beskaffenhet, att intet offer är för stort för att belöna dem, president i kammarrätten, hvilka båda tjänster när som helst kunna blifva lediga. Blir han åter chef för ecklesiastik-ärendena, så genomdrifver han visserligen sina reformer och gifver

dem en konsekvens, som både försäkrar deras bestånd för längre tid och illuderar hopen, som endast dömer efter ytan. Vill du hafva ett bevis på sanningen af detta mitt omdöme om Hartmansdorff, så ser du det i hans sätt att i komitén genomdrifva den absurda idén af de två bildningslinierna i skolan, det orimligaste, som jag för min del hörde drifvas inom denna annars på orimligheter icke fattiga komité. Oaktadt denna absurditet förmådde han dock genom sin ihärdighet de flesta ledamöterna att gå in derpå, och förderfvade derigenom alldeles den vackra idé, som för öfrigt föresväfvade komiténs pluralitet. Ett annat bevis ligger i hans embets-zodiak,¹ uti hvilken han sjelf karikerat sin talang som organisatör.

För min del anser jag Wingård och Hans Järta, synnerligen den senare, för vida mindre skadliga embetsmän på denna plats än Hartmansdorff; och skulle jag numera högligen önska att endera af dem finge beträda den. De misstaga sig endast om sin tid, men ej om idén för allt stort i menskligheten. Hartmansdorff åter ser i den bakvända ändan af teleskopet, allt i smått.

Jag hemställer till dig sjelf, såsom biskop, eforus och medlem af den komité, åt hvilken regeringen anförtrött utredandet af dessa ämnen, men ännu mer som den ende svensk, hvilken genom öfverlägsenheten öfver sin tid fått en rättighet att tala högt öfver dess angelägenheter, huruvida du bör tiga i ett så afgörande ögonblick, ej tala för mig (det är en småsak), men för Hans Järta eller, om du så vill, för Wingård. Jag skall med glädje höra att isynnerhet den förre fått bestyret, och jag är öfvertygad att, oaktadt hans fördomar, han ej skall förderfva det lilla goda, som ännu är qvar inom vårt land, ty han har, liksom Geijer, en storsinnad och ädel själ. Du fattar dessa saker bättre än jag, du kan isynnerhet bättre utföra dem; bättre, betänktare i ett bref än muntligen. Skulle det ej vara din pligt att skriva ett sådant till kronprinsen i ett ämne, som så nära rör svenska kyrkan och svenska ungdomen, Sveriges tröst och Sveriges hopp? För sent skall man annars finna sitt

misstag. Hvem beräknar det missnöje, som uppkommer, i fall man upphäufver Lunds akademi, och dermed uttrycker hjertat ur Göta rike?¹ — —

Hasteligen
din vän
Agardh.

Från L. M. Enberg.

Stockholm den 19 Mars 1830.

Min käraste broder!

Härhos tager jag mig friheten sända dig en af mig utgifven pedagogisk produkt,² hvarmed jag sökt afhjelpa en brist i vår skolboks-litteratur. Om den till någon del lyckas att vinna ditt upplysta bifall, skall sådant på det högsta fägna mig, såsom en borgen för dess ändamålsenlighet.

Sedan någon tid har jag varit sysselsatt att genomläsa salig Leopolds efterlemnade manuskript, dem jag nu med Geijer skall afsända till Grubbe. Denna lektyr har skänkt mig ett obeskrifligt nöje. En stor del af dessa afhandlingar hade jag väl läst förut; men den *hädangångnes* tankar och omdömen hafva, jag vet ej hvilken större och djupare verkan på sinnet. Någon på en gång grundligare och populärare kritik af den Kantiska och Schellingska filosofiens fundament torde väl knappt kunna uppvisas. Sjelfva det absoluta tvingas att ur abstraktionens dunkla fjerran nedstiga och låta beskåda sig af det sunda förnuftets blick. Lägg nu härtill den Leopoldska stilens kända behag af lätthet, sinnrikhet, omvexling; och du skall medgifva, att det hela måste äga ett intresse, som lättare kan kännas än beskrivas.

Ibland hans estetiska afhandlingar finnes en med titel: »Något om den äldre svenska vitterheten och dess förhållande till den fransyska», intressant, likasom allt det öfriga, och isynnerhet derföre, att der äfven bedömes ett visst poem, kalladt

»Frithiof». Du torde väl ha hört talas om detta poem, äfvensom att den så kallade gamla skolan och den nya strida om, hvilkendera det tillhör, likasom grekerna fordöm om Achilles' vapen. Leopold försvarar i nyssnämnda afhandling den gamla skolans sak, lika segrande i mitt tycke, som fordomdags Ulysses bevisade sin rätt till rustningen. Han ser icke, säger han, »huru poemet Frithiof skulle tillhöra nya skolan eller kunna mera räknas henne till beröm, än man kan gifva Septembri-sörerna äran för Code Napoleon.» Och efter att hafva medgifvit henne lof att tillegna sig några föräldrade talesätt, adjektivets flyttning efter substantivet och det oftare bruket af indefinit kasus i stället för definit såsom hennes tillhörigheter, fortfar han: »Men hvad den nya skolan deremot lärar hafva den rättvisan att af detta poem ingalunda tillegna sig, det är den förunderligt rika och sköna bildningskraft, som deri utbreder sig, i förening med det djupa tänkande sinne, som öfverallt framträder, utan fördunkling af ordmörjor eller tankemoln. Jag går i god för att ingen skall hafva trott sig igenkänna någon släktskap med denna skola, eller någon likhet med hennes anletsdrag, hvarken i den Shakespeariska mångfalden af mästerligt tecknade figurer och sinnesarter eller i de Homeriska målningarne af naturscener och händelseopp, af tidsdrägt och människohandling, eller ännu mindre i den oförgängliga paradiska blomning af sjelfva det poetiska uttrycket, som från första till sista sidan fångslar läsaren. Man skall tvärtom af allt detta gissa till helt andra skyldskaper, och något förnämare. Så att om Sverige kan med skäl högmodas öfver detta poem, om det till och med vändt hit åt Norden främmande folkslags ögon, liksom på en kometisk skådesyn; så torde orsaken der till mindre ligga i likheten med den fosforiska och kalendriska poesien, än i likheten med Homerus, Virgilius, Tasso, Milton, Pope och allt hvad man sedan årtusenden beundrat såsom ypperst i sitt slag.»

Jag har ej kunnat neka mig nöjet att afskrifva hela detta mästerliga omdöme, hvaraf jag är färdig att med förtjusning

underskrifva hvarje ord. Det uttrycker på det fullkomligaste, hvad jag under upprepad läsning af Frithiof ofta tänkt för mig sjelf, att förträffligheten i Eneiden, i Shakespeare, hos Schiller och hos Tegnér är en och samma förträfflighet, olika nyanserad; att ett så kalladt romantiskt arbete, ifall det verkligen är godt, eo ipso är klassiskt och att striden om dessa begge slag är en blott ordstrid. Men skola de nödvändigt sättas emot hvarandra, då tillstår jag, lika med Leopold, att jag utan betänkande hänförelse till det klassiska slaget. Kommer nu an på hvad författaren sjelf säger; kanske afvisar han begge skolornas pretentioner, så att det går med dem som en viss man berättade om sitt möte med en annan: »Jag trodde det var han, och han att det var jag; men när det kom allt omkring, var det hvarken han eller jag.»

Huru helst härmed nu må förhålla sig, antingen Frithiofs författare räknar sig till endera eller ingendera af de vittra skolorna, så tillåte han mig försäkra, att jag för hans snille hyser samma lifliga beundran, och att jag beständigt fortfar att med hjertlig tillgifvenhet vara din

uppriktige vän

L. M. Enberg.

Från C. A. Agardh.

(Odat.; 1830.)

Min kära bror!

En resa till Köpenhamn har hindrat mig att besvara ditt bref. Biskop Münter dog under min dervaro. Man visste ej om Mynster eller E. Müller blir hans efterträdare. Oehlschläger uppläste i ett sällskap öfver Münter verser, som icke voro rätt lyckade.¹

Oehlschläger talade mycket om sin önskan att resa till Vexjö och blifva hos dig en eller annan vecka. Jag lofvade att antingen sjelf resa med, eller föranstalta om att någon annan

gjorde honom sällskap. Han uppläste i samma sällskap sin dedikation till kungen i Baiern,¹ som jag tyckte var vackrare än hans andra tillfällighetsstycken. Men jag fann mig befogad att något vända talet på vår svenska poesi och förklara, att det sublimaste som i Sverige — jag tordes ej säga mer — blifvit skrifvet, var *Sången till solen*. Alla kommo omkring mig för att be mig uppläsa den, Oehlenschläger äfven; och jag deklamerade den, till deras förundran att ej hafva bemärkt detta stycke, fastän nästan alla berömde sig af att känna dina senare skrifter. De erkände, att mitt omdöme var grundadt; och vi sluppo sedan att höra *danska* vers. Å andra sidan erkände jag, att ingen tragedi af mig värderades högre än »Correggio», och att det är den enda, hvarvid jag — under dess representation på Wiens ypperliga teater — utgjutit tårar. Detta är också sanning. Men en sådan teater gifves ej heller någonstädes, och ett sådant ämne, den misskända talangen, är det högsta af alla. Oehlenschläger blef således nöjd att höra, det han skrifvit den bästa tragedi och att Tegnér skrifvit det bästa lyriska stycke.

Jag medförde Oehlenschlägers diplom.² Han var deraf högst smickrad. Jag hade den grannlagenheten att tillfråga honom, om han ville emottaga det enskildt eller i det större sällskapet. Han förklarade sig för det förra, och jag öfverlemnade det med en viss högtidlighet. Jag fick slutligen med mig ifrån honom ett bref till vår kronprins, som jag ej trodde mig kunna neka att emottaga.

Den olikhet emellan Oehlenschläger och dig, som dessa små anekdoter framställa, är ej här lemnad för att nedsätta den förre. Dennes fåfänga har ingenting föraktligt; och den uppkommer hos alla dem, hvilka äro öfverhöljda på ena sidan af beröm och på den andra af tadel. Detta var äfven orsaken till Linnés fåfänga. Och att du och Berzelius icke hafva någon, härleder sig, kanske till en del, deraf att ni ej behöfva hafva den. — —

Från A. G. Oehlenschläger.¹*Kjöbenhavn den 19 Juni 1830.*

Min elskede Broder Tegnér!

»Mennesket spaaer og Gud raaer» sige vi for et gammelt Ord paa Dansk; og jeg tænker at I sige ligesaa paa Svensk! Nu havde jeg dog vist troet, at jeg skulde besøge Dig og Stockholm och Upsala i Aar; men der bliver intet af formedelst Forretninger med mine Böger, som skal udgives till Trykken, og som tage mig mere Tid hen, end jeg havde troet. Desuden hörer jeg, at kun Een af Jer tre nylig nævnte er hjemme, nemlig *Du*; men Stockholm og Upsala ere tagne paa Landet i Juli. Skiöndt nu vel en Digter som Du kan opveie en Hovedstad og et Universitet, saa havde jeg dog ikke Lyst, at kiöre en uendelig Hoben Miil i Heden, for at lægge mit Visitkort af i det nordiske Neapel (med Hensyn til skiön Beliggenhed), og ved de gamle Ynglingers Gravhöi. Jeg opsætter det alt-saa til en anden Gang og skal, naar det kommer saa nær, lade Dig det vide. Aflæg paa mine Vegne en inderlig Lyk-önskning til Dine elskværdige Döttre, hvis Fæstensöl jeg rig-tignok usigelig gierne vilde drikke. Kongen og Kronprindsen vilde jeg ogsaa gierne see, og takke for al beviist Naade, hvil- ket heller ikke i den Tid kunde skee, da Kongen reiser til Norge og Kronprindsen til Petersborg.

Ved Rahbeks död har jeg faaet meget mere at bestille², og maae nu ogsaa holde Sommerforelæsninger, hvorfra jeg för var fri.

Jeg indlægger her et Par Subscriptionsplaner paa mine Værker, som jeg beder Dig broderligt tage Dig af hos den Stockholmske beau monde.

Synes Du ikke ogsaa at Du gierne kunde overrække den Svenske Majestæt og hans Kongelige Sön en Plan? Nu er jeg jo dog deres Ridder. Maaskee de tegne sig for nogle Exem- plarer, naar Du proponerer det.

Jeg har i den senere Tid skrevet et orientalskt Lystspil i fem Akte: »Trillingbrøderne i Damask», som minder noget om »Aladdin». Jeg skal sende dig det, saa snart det bliver trykt.

Men lig nu heller ikke der og hviil paa dine Laurbær! Skiænk os snart noget Skiönt og Elskeligt igien af Din siel-dene Musa.

Bispehuen er vel smuk, men Laurbærkrandsen er dog smukkere; og ikke saa heed at bære. Husker Du iflor Sommer, da Du maatte lægge den fra Dig paa Alteret? Det behövede jeg ikke med den Laurbærkrands, Du satte paa mit Hoved. Nu giemmer jeg den i mit gamle Chatol, og den skal en gang ligge paa min Ligkiste.

Hils Din elskværdige Familie mange mange Gange, og glem ikke

Din trofaste Ven

A. Oehenschläger.

Från B. von Beskow.¹

Stockholm d. 22 Okt. 1830.

Dyrbare vän!

Jag begynner inse, att du har rätt: »martyrkronan» skulle ofelbart blifva min lott, om jag envisades längre att utföra, hvad som, under närvarande omständigheter, ej är utförbart.² Efter läsningen af ditt bref, tog jag mig några dagars besinnings-tid och skref sedan till Agardh, Geijer och Atterbom, att jag sjelf börjat förtvifla om mitt förslags verkställbarhet, och att jag således öfvergifvit det. Bland dina öfriga skäl har i synnerhet ett slagit mig för hufvudet, att nämligen denna journal, som var ämnad att förlika alla tvistigheter, verkligen skulle kunna ha gifvit anledning till ett nytt parti-krig, och något sådant ville jag, för allt i verlden, ej hafva på mitt samvete. I senast ankomna bref från Geijer och Atterbom, tillstyrka de mig äfven

att ej gå längre, utan begrafva det dödfödda barnet i all tysthet. För egen del ämna de åter fortsätta »Svea».

Jag kan således ej nog hjertligt tacka dig för din vänskapligt upplysande skrifvelse, efter hvars läsning och begrundning det »föll såsom fjäll från mina ögon». För ditt ädla anbud af den sköna sången om »Gerda» är jag lika erkänsam, fast jag nu ej är i tillfälle, att skörda frukten deraf. Andra gåfvo fagra löften: du gaf på en gång hjälp och råd. Den förra var förträfflig, men det senare ännu nyttigare för framtiden. Det kostade väl något på mig att öfvergifva en plan, som ett helt år lifligt sysselsatt mig. Men sedan steget nu är taget, känner jag mig liksom befriad från en börda. Jag öfverlemnar den litterära föredragande-portföljen åt den, som behagar upptaga den, och återgår till mitt ensamma kludder, upprepande Trausenbergs gyllene ord:

andra högt må braska,
jag vill gå och fnaska.

Af alla järtecken kan jag sluta, att de talrika bidrag, som varit mig lofvade, antingen alldeles uteblifvit, eller också blifvit mig (efter ett långt knackande på de litterära excellensernas dörrar) räcka som ett sparsamt nådebröd. Om allt gått väl, hade jag blifvit en litterär pack-åsna, som under skällsord, hugg och slag burit till torget, hvad de andra haft att aflåta. Att jag blifvit befriad från denna ledsamma roll, har jag således i främsta rummet att tacka dig, och gör det af upprigtigaste hjerta. Dina ord hafva för mig haft dubbel vikt; ty, oberäknadt snilletts örnblick i bedömandet af sakerna, har jag alltid funnit, att du är den bland våra »celebriteter», som menar ärligast med mig, liksom med allt, hvaröfver du yttrar dig. Jag tviflar icke heller på flere af de andras vänskap, men det förefaller mig dock, som om de ibland ville spela med mig fabeln om katten och apan, hvilken skulle plocka kastanierna ur elden. — Genom redaktionen af tidskriften skulle jag, till mången af dem och kanske till alla, kommit i ett ännu mera spändt förhållande, och detta hade kostat på mig, som vill

lefva i fred med alla dem, jag älskar och värderar. Ju mera jag eftersinnar, för huru många stormar jag kunde hafva blottställt mig, desto mer lyckönskar jag mig, att hafva följt ditt råd och stannat qvar i hamnen. — —

Din oföränderligt tillgifne

Bernhard v. Beskow.

Från C. A. Agardh.

[Lund] den 5 Nov. 1830.

Min käre broder!

— — Så snart det här blifvit bekant, att »Skandia» ej kommer att utgifvas i Stockholm utan i Upsala under namn af »Svea», som får en förnygrad form, förenade sig genast alla yngre litteratörer här i det beslut, att härifrån utgifva en litterär journal, hvars mening är att visa, det Lund icke kan så lätt utstrykas och nedsättas till en katedralskola, som man velat tro. Såsom förläggare hafva tre erbjudit sig; så säker gör man sig om företagets framgång, så litat man på tonen för Lund i hela Sverige. Att jag deruti får deltaga är naturligt, och har jag på min andel stats-ekonomi och fysiologi, eller rättare statens och organismens fysiologi. Äfven prospectus har man bedt mig skriva, och är jag rädd endast att skriva den för bittert emot all den uselhet, den räddhåga hos styrelsen, den modlöshet hos folket och den liknöjdhet, som visar sig i alla hörn af Sverige. Jag skall dock hejda armen, om än min förargelse ej kan hejdas, och framställningen skall bli i pillerform, som verka utan att smaka.

Vill du ännu mer förbinda dig ditt trogna Lund, vill du hålla ditt minne friskt i Skåne, så gifver du åt oss och icke åt den sibiriska tidskriften några poetiska utgjutelser. Hvar skulle väl »Gerda» passa bättre, än i den skånska tidskriften? Huru skulle ej de fromma skåningarna fröjda sig att se sina

minnen besjungna af den, som de oupphörligen önska sig tillbaka! Jag vet visserligen, att du ej gerna vill komma i dåligt sällskap. Jag har dock någon anledning att tro, och mitt bemödande skall blifva, att det ej skall hända dig; och äfven, förutsatt detta, nedsätter någonsin den enkla, den mindre dyrbara ramen sjelfva taflans värde; beror ej det af sig sjelf, och ej af omgifningarna?

Ehuru man frampustat denna önskan öfverallt ikring mig, har jag ej än lofvat att vilja derom tillskrifva dig, för att ej nedslå modet, ifall vi få refus, men jag vet, hvad verkan ditt bifall dertill skulle göra.¹ — —

Det brinner nu i alla hörn af Europa. Spanien, Italien, Irland, Tyskland äro oroliga. Få nu se, huru det lyckas regeringarna att qväfva elden; qväfva kunna de väl, men *släcka* den för alltid, det är en annan fråga.

Din egen vän

C. A. Agardh.

P. S. Tidningarna ankomna. Uppror i Berlin, säger man. Jag tviflar dock derpå. Förr måste vi vänta något sådant ifrån Polen.

Från G. H. Schubert.

München am 30 November 1830.

Hochverehrter Herr!

Ich liebe und verehere Sie nicht blos seit heute und gestern, sondern seitdem ich Ihr mir sehr theures geistiges Wirken kenne. Nehmen Sie das kleine, arme Zeichen meiner herzlichen Verehrung, das ich Ihnen durch die Dedication des beiliegenden Buches² geben wollte, in Liebe auf; ein Schelm giebt mehr als er hat; und hätte ich Gold und Seide, statt der Kette aus leicht verwelklichen Röhrenblümlein (Leontodon

Taraxacum) wem wollte ich sie lieber geben, als Ihnen, theurer, sehr werther Mann! Aber auch die Röhrenblümlein sind zu ihrer Zeit und am rechten Ort in den Augen des Verstehenden nicht ohne Werth. Ich bin eben ein armer Brodbäcker oder Töpfer, der keine Tempel bauen kann noch mag, welche auch künftigen Geschlechtern hinaus noch den Fleiss und die Geschicklichkeit der Hände verkünden; sondern das Brot nähret den Landmann für heut und morgen, das irdene Gefäss nützet in Haushalt so lange es vermag und wird dann zum Staube, von dem es genommen war. Wir dienen aber beide einem und denselben Herrn, der Baumeister des Gebäudes und der Töpfer, der den Bauleuten das irdene Gefäss bereitet.

Ich drücke Ihnen die Hand mit inniger Liebe. Möge Gott ferner Sie stärken und Ihr hehres Wirken segnen.

G. H. Schubert.

Från C. Fr. af Wingård.

Göteborg den 6 Jan. 1831.

Högt älskade broder!

Jag kan ej dröja en dag att besvara ditt bref¹, som väckt mina tårar. Jag, gamle narr, älskar dig, som vore du min första vänskap. Hvarken dina misstankar eller din försumlighet hafva kunnat utplåna det intryck, jag erfor, då jag såg in i ditt hjerta. Snillets skimmer, lättfärdigheten i dina uttryck, det hedniska af din första bildning, hvilket du längre än jag behållit, hafva ej hindrat mig att se detta guld, som den yppiga floden förer på sin botten. Min pietism i all ära, jag älskar dig och måste älska dig. — Jag oberömde, huru skulle jag ej smickras af det fördelaktiga, du om mig säger, om jag vore fäfang och vände pekfinger inåt med: est aliquid laudari a laudato viro! Bäst vet jag, huru min verksamhet är styckeverk. Må den förrinna i sanden. Men mitt hjerta, att det är

känt af dig, att du för det öppnar dig, se der min stora njutning, den du med ingen försummelse nu mera kan betaga mig! Jag vet nu att jag får ofta skrifva dig till och oförståldt uttala mitt inre. Må du svara när och huru du vill, eller icke alls; du kan ej hindra mig i min tillgifvenhet och dess uttryck. Detta hjertliga förbund oss emellan har en hög bekräftning i de känslor, som fört dig till betraktelsen af din förvandling och mig att redan rusta till min graf vid mina saknade föräldrars fötter. Sedan min stora husliga olycka, hvilken rifver mitt hjerta med ett oläkligt sår, har jag på jorden intet att lefva för. Mitt ärkebiskopsdöme skall blifva några alnar mull på Tölö kyrkogård. — — Men du, du måste lefva, icke blott för snillets ära, af hvilken du har nog, men för kyrkans sanna nytta i denna tid, hvars dagar och dagsmeningar behaga mig icke. Så mycket djupare smärtades jag af underrättelsen om din sjukdom. Jag vill dock icke tro, att lefvern är skadad, din läkare må säga hvad han vill. Din färg och din fyllighet vederlägga honom. Snarare är det något reumatiskt, hvaraf du ofta lidit, som satt sig i lefversidan. Sådant känner äfven jag, utan att derfor tro detta viktiga organ skadadt.

Men icke förbättras din hälsa af denna strid mellan Oromasdes och Ahriman inom dig. Det måste dock så vara för ditt fullkommande. Kärleken är profet, och jag anar att det godas princip hos dig skall segra, att hedningen skall låta döpa sig med anda och eld. Tag denna uppriktighet, huru du vill; men jag har på denna trettondedag, då jag före kyrkan fått ditt hjertrörande bref, bedt Gud, att denne magus, som i snillet och sitt hjerta sett skenet i öster, måtte ledas af den rätta stjernan till den ende förlossaren af våra både inre och yttre qual. Frukta ej för min herrnhutianism: den finnes ej i mitt flärdfria sinne; tvärtom, jag anser denna oart hos dem, som förstå den, för protestantismens jesuitism, och i sin blänkande sida endast förgyld pepparkaka för barnen till jul. Hæc hactenus, plura olim!

Din fadersglädje har jag innerligen delat. Utomordentlig måtte den varit då du sjelf fick välsigna dina vackra döttrars förbund med hederliga män. Ditt vackra apopenticum till verldsomseglande sonen¹ läste jag med rörelse, och äfven min farbroderliga välönskning fick han med sig på böljan. Att du bereder tillfälle för orientalisten, att i sjelfva Orienten fullkomna sig, är förträffligt.² Den litteraturen ligger nere hos oss. Jag vet icke ens hvad professorn heter i Lund; han måtte vara anonym; och min jemnåriga Sjöbring är blott och bart smålänning, vare det nog sagdt om menniskan!

En ovanlig lycka för dig är det att hafva dina gifta döttrar nära dig. Ingen gikt kan sätta sig i de knän, som kringklappas af barnbarn. Du har sagt mig förut, och jag finner det åter, att dina affärer ej äro goda. Hittills trodde jag mig den mest derangerade prest, och en riksdag, som genom min stackars hustrus oförstånd kostade mig 12—15,000 r:dr., ökade ruinen. Sedan har jag dock genom arf och hushållning arrangerat mig, så att jag nu icke har betydlig skuld. Så mycket mera gör det mig ondt, att du icke är reglerad. Om ej stiftet, hvilket dock Mörner sade vara bättre än Göteborgs, trodde jag att prebendet på sångens öar skulle gifva hvad som behöfdes. Skam för Sverige, om icke Tegnér har fullt upp! Dock kunde väl hända, att något fel låg i ett poetiskt lefnadssätt. Nog är Vexjö med sina sjöar, kullar och skogar ett arkadiskt Megalopolis; men herdfolket der dansar icke efter syrinx, utan efter regementsmusik, och dess stjernhimmel består af hvita vaxljus. Då ej heller mitt nykterhets-sällskap sträckt sina verkningar åt öster, fruktar jag att bälarne äro vivæ aquæ fontes. Af Sigfrid lär marknaden vara det enda minne, åtminstone har icke hans lefnadssätt gått i arf till prelaten nu för tiden. Min erfarenhet är, att den mest otackade penning är den, man kalasar bort. Ett öppet bord med måttliga håfvor höfves oss dock. Dermed vare det nog!

Om de beredt din trefnad, som eröfrade dig till sin biskop, lemnar jag derhän. Nog hade du haft lugnare med exemplaria

Græca och den stad, hvilken du format efter ditt sinne. Fem månaders ferier, till villeggiatura eller resor, medgifver icke heller det enformiga episkopatet. Dock, *ernst ist das Leben*, säger Schiller. Jag har inträdt i mitt 50:de år och du hinner snart dit. Gränsen för lifslust är inne, och med den komme resignationen. Du anser ej ändamålet vinnas med vår uppoffring, dock är ju denna skedd i sig sjelf. Idéen realiseras aldrig, dock alltid skall den finna färdiga martyrer. Urd har mycket för dig att förtälja; nu står du under Nornan, med det betydelsefulla namnet — Skuld. Må hon länge blifva din följeslagarinna och efter en lång nyttig verksamhet försonas. —

Snart mera och då icke Rousseaus, men Augustini confessioner. Lef väl och håll af din långtrådige vän! Gud med dig och de dina, detta och många år!

C. Fr. af Wingård.

Från densamme.

Den 10 Jan. 1831.

Käraste broder!

Mitt sista bref var ett känslans utbrott. Jag hade ej då genomläst allt det förträffliga, som din godhet bilagt brefvet. Nu tackar jag dig äfven för dessa bilagor, af varmaste hjerta. Men kan det vara meningen, att jag får behålla allt detta handskrifna? Då ökas min förbindelse; men i annat fall är jag skyldig att återställa det med all tacksamhet för den nytta, jag deraf dragit. — Nu om ditt utlåtande i löningsfrågan.¹ Säg hvad du vill om din amfibiska natur. Det skulle hedrat sjelfva Olof Wallqvist, att så subtrahera från andras stift och addera till sitt. Jag vet ej, om jag nämnt för dig, hvad Leopold i ett samtal om dig yttrade. »En stor skald har också stor praktisk duglighet; blott de små misslyckas både inom dikten och verkligheten.» Jag hade nämligen talat om den skicklige kamraten

in Domino, då han prisat brodern i Apollo. Det är ock så med vetenskapsmännen. Den, som rår om sin sak, frodas vid den, och lider ingen men. Jemför de förbrända stackarna i kemien med den frodige Berzelius, som bär sitt gröna band som ett tunnband, och oaktadt allt omgifvande qväfve bär på sina röda kinder ett förträffligt syre!

Dock, nu sladdrar jag, och kommer åter till betänkandet. Heurlin har väl gjort mig rättvisa för det jag kämpade för Vexjö stift och synnerligast lektoreerna. Väl hade dock varit om du, din öfersittare, hade varit med i brodertvisten, konklaven. — — Wallenberg är Rosensteins ideal af en lugn biskop; dessutom har primas förkärlek till Linköpings stift, der han gjorde något. Jag stridde hvad jag kunde, men tänkte ock på en hederlig reträtt med något byte för mitt stift. Du finner ock, att jag icke varit tilltagsen, då jag nöjer mig med 4 skolor, och skulle äfven varit belåten med 3, om icke Varberg allt hitintills varit en för god skola att reduceras. Mina lektorer ser du ock att jag hållit fram, och endast låtit de 20 tunnorna till rektor tagas inom deras anslag. Dock, mitt konsistorieförslag ser du i bilagda afskrift.

Ditt jemkningsförslag finner jag ganska billigt, isynnerhet att en och annan skola i Linköpings och Hernösands stift nedslås till pedagogi. Men din lära, att åt småstädernas pedagogier sqvätta bort tunnor spanmål, gillar jag icke. Låt dem behålla hvad de en gång fått af staten, de behöfva det, stackars källborgare; men att gifva dem mera, och derigenom reta anspråken öfver allt, har jag icke lust. Det vore ej heller billigt, då staten för elementarundervisningen på landsbygden gör intet i penningeväg. — —

Din påminnelse om studentexamens förändring har mitt odelade bifall. Det var värdigt, och ett ord sagdt i sinom tid. Jag erinrade kronprinsen derom. Men T[annströ]m är ett långsamt djur, Bradypus Opossum, som bär sina ungar i magsäcken, men för omaket qväfver dem; åtminstone ser man dem aldrig komma ut ur gömman lefvande.

Tack äfven för erinran om seminarii förändring! Nu vore tillfälle att bereda den i ledigheten efter Ödmann. Jag påminde Rosenstein derom innan jag lemnade Stockholm; men han tycker icke om stötar, minst af mig. Om löningsstatsfrågan har jag flera gånger erinrat Kullberg; men jag måste göra det försigtigt, sedan han för en tid sedan förgrymmade sig öfver ett frimodigt bref, deri jag förebrått honom en försummelse att inhemta min tanke i en prestbefordran inom mitt stift. Sådan stut har jag aldrig fått. *Tantæne animis cælestibus iræ!* Stackars han, som, föga förberedd, skall vid 60 års ålder tillträda ett stift, som icke i mannaminne haft duglig biskop!

Jag samlar nu uppgifter till ett prestmöte, hvilket jag ämnar hålla i medlet af Juni. Då jag förra gången skref en slags svenska kyrkans historia för perioden 1795—1821, ämnar jag nu fortsätta väfven. Det kostar besvär och håller mig vid skrifbordet vintermånaderna. Men ett ord i god tid! Du tror dig icke hinna med prestmöte i sommar. Kom då till mitt, att mitt presterskap må få fira dig och jag skryta af att äga i dig min uppriktigaste och mest älskade kamrat. Du skulle bo hos mig; och kunde gerna, för att vara säker om nöje under resan, taga en kamrat med dig, kanske Heurlin, som sade sig vilja se Göteborg. Du behöfver resa i sommar för din helsa, och Göteborg erbjuder nu en förmån till, den att äga ett badhus, som kunde passat Bajæ, och kostat 50,000 rdr. Der får man ock saltsjöbad. Prestmötet skall ock gifva mola salsa, så att du kan få teologien att bita in i syndakroppen. *Cura, ut efficias!*

Man glunkar att K[ullberg] vill komma ifrån föredragningen af löningsfrågan och att den halas öfver gränsen af hans regering. Tänk efter, om sådant vore bättre eller sämre!

Gud vare med dig, önskar

Vännen.

Från densamme.

Göteborg d. 26 Jan. 1831.

Älskade broder!

Om jag kunde värdera dig mera, än jag det gör, skulle så skett nu, då jag läst dina skoltal.¹ De äro förträffliga, och intrycket af dem lefver länge i min föreställning. Beundransvärd är denna gåfva, att säga äfven en allmän sanning träffande. Dina meningar äro gnomer, om hvilka Romaren skulle sagt: *relinquunt aculeos in animis audientium*. Med den magiska stafven slår du än på klippan, än på jorden och viftar i luften, och genast framstå bilder, likheter, corpora parastatica till tankarna. Ditt tal i Jönköping är den bästa recension af Agardhs ispalats,² bättre än den i Maanedsskrift for Litteratur (Aarg. 2, Hefte 10, 1830), hvilken du sett eller bör se.

Jag vet du ej tycker om beröm; men ingen kan ärligare yttra sitt bifall, än antiqvaren i Göteborg, som icke hörer till snillena, icke ens till yrfäna, som surra i strålarna af ditt snille. Icke litet glad är jag, att vi så fullt sammanstämma i åsigt. Nog var du älskvärd äfven i komitén genom din bilighet mot andras öfvertygelse; men något skeft låg i denna ställning på en sida, der man ville missbruka dig. Nu har denne kraftige Faust icke med sig sin Mefistofeles i pedagogik, utan handlar fritt och öppet. Vår lefnad är ju en skolgång — jag tror du äfven sagt det —, och i sanning har du flyttats mer än en klass upp sedan vårt stora möte 1826 i Stockholm. Jag är ej heller stationär; tro det ej. Samma tankar har jag, fast sämre, yttrat i det tal jag höll vid Göteborgs gymnasii invigning, och hvilket jag väl sändt dig, annars sänder, ifall du bryr dig derom. Ingen åsigt i dina två tal finnes, som jag icke gillar. När jag således vill blifva din väpnare, som troget följer dig, måste du väl medgifva, att jag icke har försvurit mig för det gamla. Vill du i uppfostringsläran bo i molnen, så följer jag med så godt jag kan, och befarar ingen Icarisk våda, emedan du har, hvad dina bröder i Apollo —

G., F., W. etc. — åtminstone icke bruka: *förstånd*. Du blir aldrig, åtminstone icke länge, ensidig; ty du gör rättvisa åt andras tankar och upptager af dem efterhand, hvad du finner vara rätt, liksom du plundrar natur, lefnad och allt för dina dikter.

Jag har något mera afgjort i mitt lynne; åtminstone kan jag aldrig blifva den obilligt billige Grubbe, som räknar så länge med hvarannan upphäfvande kvantiteter, att på andra sidan detta dragna likhetstecken står noll. Jag tycker ej heller om denna färglösa blekhet i framställning, som aldrig rodnar af känsla eller affekt. Dock, just derföre, att jag aldrig blir korrekt, blir jag heller aldrig academicus. Det var icke heller derom jag ville bedja dig, men om den rättvisan, att icke tro mig vara ett petrifikat i pedagogik. Svårare torde det blifva att öfvertyga dig om, att jag icke heller är rent af paleolog i teologi och politik. Dock derom en annan gång.

Mycken tack för de goda rekommendationer, du gifver klassikerna till dina lärare och lärjungar! Stackars gubbar, de behöfva detta intyg af tidens gunstling hos ett slägte, som hotas att förgöras af pojkar. Litet mera latin och grekiska i fransyska, belgiska, polska skolorna, kanske ock Karlberg, skulle gifvit en bättre sysselsättning än kannstöperiet. Du har sjelf stor förbindelse till din djupa, klassiska bildning. Utan den, skulle du blifvit en Victor Hugo och skrifvit en Hernani, men icke Frithiof. Det är detta regelband, som hållit styr på din fantasi. Det är brist på denna klassiska disciplin, som gör att sällan någon blott modernt bildad kan fullgöra denna stora uppgift: ponere totum. Deras bästa alster äro blott membra disjecta poetæ.

Det var ledsamt, att sjukdom skulle hindra dig från för rättning eller författarskap vid jubelfesten. Men kanske var det väl, att du icke skref något i den sinnesstämning, ditt bref ådagalägger. I sådant fall hade biskopen kunnat komprometteras; och om hans ära är jag rädd, som gälde den min egen.

Din skildring af kyrkan är ryslig. Det är påfven Adrian VI, som biktar sig i reformationsskulet. Ty värr har du i

det mesta rätt! Men fordrar också icke denna otro att väckas af troshjeltarnes minnen; denna slapphet att uppskakas af templets basuner? Jag kan ej med din fatalism, ehuru den tillhör både dagens filosofi och skaldekonst. En så tröstlös lära jagar jag långt ifrån min hydda, der sorgen bor, men utan förtviflan, emedan jag tror stadigt på en försyn, som förer de sina underliga, men upptager dem på sistone till ära. Mitt lidande anser jag såsom en hank, som dagligen omvrides, icke egentligen för att plåga mig, men för att få ut materia peccans och återställa min helsa i själen. Ack! att jag kunde intala dig denna hulda lära, och dermed bereda dig ett *αλεξιφάρμακον* för sorger, som väl icke uteblifva från dig mera än för andra, men dem min kärlek till dig önskar lindriga.

Kyrkan är dålig i hufvud och lemmar, men derföre gifver jag icke henne förlorad. Tvärtom anser jag vår skyldighet så mycket mera inskräpt att strida mot det onda och för ingen del med det dagtinga. Du gör mig rättvisa, då du säger att jag ej bolar med tiden. Likväl hatar jag ej denna tid, som bär mycket godt i sin lava, då den fått svalna. Jag anställer väl inga processioner mot den; men jag ville i ren lära och dygdig vandel, i djupt allvar och mångsidig verksamhet för människoväl uppresa en förmur mot dess härjningar, der de skulle ödelägga det bestående goda; öfver stenarna af otro, sedeförderf, vällust och egoism må den gerna vältra sin förstörelse. Jubelfesten ansåg jag såsom *en ropandes röst*. Men der sätter jag komma, och läser vidare: *i öknene bereder Herrans väg*.

Firandet af Augsburgiska bekännelsen ansåg jag obetydligt jemförelsevis med den af kristendomens införande. Kyrkan kunde haft nog med reformationsfesten 1817, den ock Tegnér firade på sitt sätt märkvärdigt. Sådan var min tanke i presteståndet, hvilken missförstods af sjelfva den klarseende Tegnér.¹ Jag vill ej nu sväfvä in på det teologiska fältet; dit återkommer jag med mina konfessioner. Men jag förklarar, att Augsburgiska bekännelsen är ett af de härligaste människoverk, jag

känner, åtminstone det yppersta ireniska som kan uppvisas. Dess läror äro alla med vishet af Melanchthon förmedlade från Luthers Derbheit, och jag vet ingen, som icke är biblisk och antaglig, utom kanske något drag om arfsynden.

Desso lik är Apologia Augustanæ confessionis, som ock har ett klassiskt språk. Formula Concordiæ deremot är ett skolastiskt system, som för mig gäller icke mera än hvarje annat sådant. Väl att regeringsformen, och nu prest-eden, uteslutit detta stridsäpple ur fruktkorgen!

Min jubeldags-predikan bilägges. Då du skrifver mig till, och det gör du väl någon gång, kan du säga ditt omdöme. Klander af dig kan aldrig sára mig, endast rätta; och bifall skall ej uppblåsa mig, blott uppmuntra.

Jag borde nu göra ursäkt, för det jag så ofta skrifver. Men om du också icke håller af mig, så tror jag, att du såsom den vackra damen dock icke misstycker den envise friarens kärleksbref. Säg du in i mitt hjerta, du fann ej der, att bruka ditt eget yttrande, en rövarkula, hvarpå templet är uppfördt; men en fast grundval af tro, af kärlek till Gud och menniskor, på hvilken jag uppfört mitt lilla kapell till hufvud.

Gud vare med dig och de dina, äfven flyttfåglarna, önskar broderligen

din varmt tillgifne

Vän.

Striden föres mellan Agardh och Hartmansdorff om statssekreteriatet. Biskopen¹ ämnar öfverlåta den verldsliga löningsstaten, med den öfriga samlade dräfvan, till efterträdaren. *Så säges.*

Från C. A. Agardh.

Christianstad d. 28 Juli 1831.

Min kära bror!

Ehuru på resa till Årup, skrifver jag härifrån för att tacka dig för utgången af valet¹, hvilken jag nogsammt inser jag hufvudsakligen har dig att tacka för. Vid hvart och ett annat tillfälle hade jag måhända varit antingen mera känslolös för denna utmärkelse, eller också hade den endast smickrat min fäfånga. Nu är det annorlunda. Det var det enda medlet att återställa jemvigten i alla mina förhållanden; och jag är därför ändå mera *glad* än smickrad deraf, och jag har på lång tid ej haft en så angenäm underrättelse.

Det ligger dessutom något oändligen vackert i detta val; först därför att, sedan man i ett offentligt blad², som äger ett slags protektion, ehuru föraktadt det än må vara, sökt att smutsa mig mera än jag ännu sett någon litteratör blifva miss-handlad sedan Grewesmöhlens tid, låg det i afsigten af detta val mera en önskan att gifva mig upprättelse, än att göra en rättvisa. För det andra var det vackert af Upsalaboarna att, då vi stått så emot hvarandra uti meningarna, likväl i en sådan fråga vara öfver all partiskhet. Så hade icke biskop Wingård handlat! Vål ser jag att du, Beskow, Brinkman och Geijer sammanhållit det hela, men då jag erhållit 15 röster, måste jag göra rättvisa åt de öfriga, i synnerhet om det är sant, hvad ryktet sagt, att någon ovilja deremot från högre ort för-sports, hvilket jag har, utan din underrättelse, flera anledningar att tro. — —

Något svar på alla diatriber kan nu ej mer komma i fråga, och v. Beskow ber mig för allt i verlden låta bli; väl är det också, att jag slipper en sak, som är den svåraste af allt hvad jag företager, att försvara mig sjelf.

Lättare blir det visserligen att skrifva inträdestalet; men jag finner det dock hafva sina stora betänkligheter för mig. Hvad som gjort, att jag kunnat någorlunda lyckas i mina hit-

tills utgifna uppsatser, är deras polemiska tendens, ty det gäller ej blott om poeter, hvad Juvenalis säger:

Si natura negat, facit indignatio versus
qualescumque potest, quales ego vel Cluvenus.

Här deremot skall vara endast beröm; och i sådant står jag mig slätt. Kunde det gå an att göra Flemings karaktéristik (eller rättare éloge) till en bisak, och i stället kasta mig in i de absurda teorierna vi hafva öfver *konsten*; finge jag lof att hålla föreläsningar för Atterbom, och visa, att poesi är något annat än framställningen af det ideala, eller konst annat än en framställning af det sköna; så vore jag åter i mitt fält, och hela svenska akademien skulle blekna öfver mina paradoxer och önska mig tillbaka utom sin ring. Huru skulle väl Dante och Byron och Shakespeare vara poeter, om det ideala vore poesiens materia? Men nog härom. Jag fruktar att jag ej kan hålla mig ifrån min vanliga doktrinära tendens; och att i mitt tal framkomma med lika så stora absurditeter, som de, hvilka satte komitén i eld och brand.

Emellertid skall jag ingenting skrifva, hvad ej *du* godkänner. Jag behöfver ett par månader att studera mig in i författarnas teorier, och sedan skall jag väl på en månad hafva talet färdigt.

Huru är det: är man tvungen, att sjelf infinna sig i Stockholm? Det ser litet kallsinnigt ut i alla fall att ej personligen uppläsa sitt tal, ehuru min stämma är svag och således svårigen talet kommer att höras, om jag läser det sjelf. Ledsamt är det ock att resa sent på vintern; derföre ville jag gerna göra mitt inträde i slutet af November eller början af December, och resa hem den 21 Dec. Men allt detta är curæ posteriores.

Tusen vörnadsbetygelser till din familj
ifrån din förbundne och tillgifne

C. A. Agardh.¹

Från C. Fr. af Wingård.

Göteborg d. 20 Okt. 1831.

Tegnér! Huru har du kunnat taga öfver ditt hjerta, att så grufligt lång tid lemna mig utan en rad af den älskade handen eller någon underrättelse om dig? Och likväl hade jag sändt, om icke glöd, dock falaska i mina luntor, att samla på ditt känslolösa hufvud. Men kanske fruktar du för mitt befarade herrnhutiska omvändelsebegär, eller mina Augustinska confessioner. Från begge delarne befriar jag dig, endast du någon gång skrifver mig till. Jag medger, att din tid är dyrbar och kan bättre användas; men anch'io son' pittore, och behöfver min tid. Dock anser jag den väl använd, då jag skrifver till den jag älskar. Värderar du då icke min vänskap, om du också icke håller af mig? Gör som du vill, jag kan ändå icke lemna att älska dig. — —

Jag har någonstädes sett, att du i en skola talat om baierska skolreformerna.¹ Hvar står det att läsa, eller, om ej tryckt, kan jag ej få det afskrifvet? Jag gömmer en sådan klenod, som jag i Tegnérsk mening *skrinlagt!* Hvad har du annars under sommarn gjort eller har för händer? Jag praktiske man har sedan påsken inställt sex kyrkoherdar, hållit tio visitationer och tio predikningar, prestmöte och eforaltal oberäknade. Flitig har jag således varit, och tackar Gud derföre att jag icke känt mig tröttad, utan med friskt mod gått i vinterquarter — för att läsa; ty hvad jag skrifvit är icke märkvärdigt. Likväl får du snart en till formen stor produkt af mitt skrifveri, prestmötesakten. Sändningen skall gifva mig ny anledning att skrifva dig till — således då förord för luntan.

Nå ändtligen har du fått in din mignon Agardh i svenska akademien. När han kunnat ställa sig på knä för studenter, och det skåningar,² i hvilken ödmjuk åtbörd bör han icke inträda bland de aderton! Till dig isynnerhet bör han repe-tera Andromache till Hector:

du är min far etc.

Hvad tycker du om schisma magnum mellan påfvarna i Lund, rörande domprosteriet? ¹ Det kan man kalla odium theologicum af gamla slaget. Du har åt denna akademi gifvit lif, men ock, såsom värd på »Herberget», en polemisk anda, hvilken tillåter sig en forntysk Derbheit à la Luther. Thomander är märkvärdig i det slaget. Jag har läst dessa Anti-qvartal- och Anti-vandal-skrifter utan att skörda mycket för teologien, men desto mer för människokännedom och fuga vacui. Mitt anlag är polemiskt, och således misstycker jag icke strid, hvilken tillkännagifver lif. Jag anser, att man lika litet kan älska sanningen med allvar, utan att vara polemicus, som man kan vara rätt kär, utan att vara jaloux. Likväl, sedan jag nu fyllt mina 50 år, är jag mera sansad, och jag ville att öfverallt το προεπον iakttogs, hvilket i denna fejd saknas. Oskyldigare äro Westmans² och Agardhs inspektors-tal. Det förra Tegnériserar rätt artigt, och det senare sofistiserar, såsom alltid. Det är en nemesis uti att den, som jagar efter antiteser, äfven motsäger sig sjelf, hvilket äfven i denna bit händt det nyss beatificerade snillet.

Vännen Hartmansdorff är sig lik. Han infor drar uppgifter. Hvad menar du dessa om fattigvården skola få rum, sedan de om kyrkornas tillhörigheter — material ville jag säga — ha fyllt alla skåpen? Kan du säga mig, hvar den lefvande anden finnes, som skall hvila befruktande öfver vårt kaos? Et eris mihi magnus Apollo. — Emellertid går det nu ordentligt i expeditionen, och onekligen är vår statssekreterare en bra karl. Jag värderar honom, ehuru jag dissenterar i några stycken från de rådande meningarna.

Huru är det med din helsa? Den varma sommarn har väl bortdunstat grillerna och lefversjukan. Cura ut valeas, amicissime! Mätte du länge få lefva för att lysa, värma och helgas. Till Vexiö kommer ingen kolera; men mer än sannolikt är det, att den lurendrejas in till denna sjöstad. Gud hjelpe oss då för en talrik depraverad population, en skock af

lazzaroner, som lefver för dagen och gör bragder om natten!
Sådana finnas icke i det fitiga, tarfliga Småland.

Gud vare med dig och de dina, önskar broderligen
C. F. af Wingård.

Från F. M. Franzén.

Stockholm d. 18 Nov. 1831.

Bäste Tegnér!

Just nu lemnade mig din brorsson ett exemplar af dina tal,¹ af hvilka jag förut läst några och af de andra sett stycken i korrektur. Om jag ock icke egde förut denna kännedom af bokens värde, om den ock icke bure ditt namn, så skulle jag endast vid den bläddring, jag nyss gjorde deri, blifvit till dess läsning pickhågad, om jag får nyttja det hvardagsordet. Mina ögon föllo händelsevis på sidan 200; och jag läste hela den förträffliga början till det talet, som både i tanke och uttryck är så sann som skön. Före dig har aldrig varit och efter dig kommer aldrig en eforus, som håller sådana tal. Tusen tack för gåfvan!

Om ett par veckor skall jag be att få lemna dig en gengåfva, hvars förnämsta, om ej enda värde, ligger i några teckningar af Holmbergsson. Det är med mig som med Skjöldebrand: ju äldre jag blir, ju mer kliar det i mina skriffinngar. Jag mins du kallade det för gubbsklåda eller skabb hos honom, och bättre lär det ej vara hos mig. Det är första delen af ett poem öfver Columbus. Jag har tryckt den nu på eget förlag, i hopp att få en liten penning till jul, som jag tyvärr behöfver. — —

Jag är ej den ende, som spekulerar på julen. Ibland andra har Mellin, som du lär minnas är uppfostrad hos mig i Kumla och gjort sig känd såsom författare till »Blomman på Kinnekulle» och andra små berättelser, företagit sig att ge ut en kalender på vers, som han ernar kalla »Bifrost», om jag ej bedrager mig.² Ehuru han icke rådfrågade mig, innan han

redan hade afgjort så väl med boktryckare som med några af sina vittra vänner, ville jag dock gerna hjälpa honom till en liten förtjenst dermed, om jag kunde. Jag har talt för honom hos Wallin; han sjelf har skaffat sig ett par, tre stycken af Atterbom. Grafström och jag sjelf lemna honom några bitar. Skulle du ej vilja vara god och skicka honom åtminstone några rader med ditt namn? Jag kan väl icke ansvara för värdet af de stycken, han fått af de unga poeterna, mer än för det lilla jag sjelf lemnar. Det hela kan, med ett ord, bli ganska medelmåttigt. Men du har förr kastat bort mången juvel, och juvelen förlorar ej sitt värde, om den ock ligger bland trasiga lappar. Jag skulle länge sedan framburit denna begäran, hvarom han ofta påmint mig, men så länge jag ej visste, om han kunde påräkna någon annan än de unga, visste jag icke om jag borde komma fram dermed. Också Geijer torde lemna en bit.

Jag har så ofta beklagat dig i mitt hjerta, för det du blef biskop, och nu lär det på allvar vara fråga, att jag sjelf skall bli det.¹ Jag kan ej gerna afsäga mig; men jag fruktar, att jag hvarken kan fylla en sådan plats, eller sjelf finna mig lycklig dervid. Jag är rätt bekymrad. Man vet hvad man har, men icke hvad man får. Lehnberg prisade icke sin flyttning. — — Glöm ej din

trofaste vän

*Franzén.*²

Från C. Fr. af Wingård.

Göteborg, Nov. 1831.

Käraste broder!

— — Med obeskriflig glädje förnimmer jag din verksamhet, den endast din egen modesti kan förringa. Uppriktigt sagdt, väntade jag mig icke i din liflighet och dina många distraktioner så ihärdig arbetsförmåga, sträckt äfven till detaljer. Lika mycket jag håller af ditt ärliga spegelklara sinne, högaktar jag

detta förstånd, som hos snillen är den raraste Guds gåfva, och den du röfvat från alla bröderna i Apollo. — — Så mycket mera bör regeringen hålla denna verksamhet fredad från ofog. Jag har sagt Hartmansdorff det i starka termer, och yttrat min förtrytsamhet, att han tillåtit den omyndige baronen föredraga och *så* föredraga bråket i Pjetteryd.¹ — — Men så mycket jag ger dig rättvisa i saken, ber jag af varm vänskap: akta dig att icke stöta mot formerna, synnerligast då, utom nihilism, formalism är våra heroers hufvudsak! Du känner och skildrar efter naturen insektsamlaren. Han låter verlden dö för en §, hvaraf den dråpliga författningen² bär vittne.

I anledning af detta missfoster af författning, kommer jag till maken, »Kyrkolag och Ordning».³ En värre smörja af predikningar, svassande och obestämda föreskrifter, bestraffningar, så obetydliga som fogelskrämmans, m. m. *αποπα*, finnes icke i sjelfva vår förslagsrika tid. Den har, hvad den icke borde hafva, pastoral-instruktions-lappar, hvilka tillhöra handboken och till en del förefinnas der; den saknar de speciella författningar, dem kyrkolagens codex borde göra öfverflödiga. Jag anser med dig förslaget alldeles misslyckadt. Men svårt blir, att i ett protestantiskt land, der kyrkan lever på statens nåd, och i vår tid, som hatar kyrkstyrelse, få ett bättre framhafdt och gilladt. Återstår således att, sedan man skeletterat corpus Hedrérianum från allt det osunda fett, söka få något annat, om ock obetydligt, hull på stommen. Jag har i flera veckor hållit efter-konsistorier öfver ämnet, och, ehuru jag ännu icke hunnit till hälften af boken, är betänkandet redan en sextern af bara sak-anmärkningar. Arbetet är så mycket otacksammare, som jag är öfvertygad att de egenkära duumvirerna icke läsa anmärkningsluntorna. Du, känd att acu tangere rem, torde göra bäst att gifva i slående drag din mening tillkänna. Men om detta passar konsistorium, eller icke hellre du borde yttra dig särskildt, lemna jag derhän. Svårigen kan konsistorium undgå att yttra sig i detaljer, om också icke betänkandet kan medhinnas till årets slut. Jag

har prevererat Hartmansdorff om omöjligheten att få dessa anmärkningar färdiga inom föreskrifven tid.

Det gör mig ondt att Lundenses skola vara dina sorgbarn.¹ Krisen torde dock gå öfver, ehuru minnet qvarstår af deras raseri och dess lumpna anledning. Faxe är ledsn, men tror att stormen går öfver, då domprost blir nämnd. Akterna hafva hos T[annströ]m legat i hvila sedan Maj. Han kunde spela Kotzebues Herr Langsam.

Mina prestmöteshandlingar² ligga nu för dig till ett blidt bedömande. Gif mig deraf vid tillfälle del. Af din hand tar jag emot äfven risande, ty det är väl blandadt med lisande och dessutom äger den skönaste egenskap, uppriktighet. Med denna hufvuddygd är ock jag ad urnam usque

din tillgifne vän

C. Fr. af Wingård.

Från densamme.

Göteborg den 30 December 1831.

Älskelige broder!

Ehuru jag har ett predikoarbete för hand, kan jag icke återhålla min tacksägelse för ditt välkomna, oförmodade, värderade bref. Då du mottager detta, är redan det nya året inne, och bland de många lyckönskningarna för Tegnér's välgång må äfven få inställa sig den aflägsne vännens broderliga helsning. Gud ser mitt hjerta, huru varmt det är för dig, den af Honom så rikt begåfvade, min själsfrände, min mest älskade embetsbroder. Gud välsigne dig detta och många följande år i ditt embete, ditt hus, ja äfven i din litterära verksamhet, ty zeloten i Göteborg räknar äfven sången bland Guds sköna gåfvor! Gör din ifrande vän den ousägliga glädjen, att älska honom mer och mer. Hans hjerta är poetiskt, äfvensom polemiskt, ty det är för det högsta i menskligheten han strider,

animi prodigus cum dispendio gloriolæ. Misskänn honom icke! Ännu är han humanist, förädlad af kristlig kärlek.

Ett litet vedermäle häraf, fast på dålig latin, bilägges.¹ Du torde deraf se, att om jag icke bär filosofien på guldstol, jag dock känner henne något så när åtminstone i dess syftning och låter henne husera på vederbörligt ställe.

Hjertlig tack för den sköna gåfvan af dina tal, min bästa julklapp. Lille Heimdall hade just gifvit sig fart att recensera dem väl.² Deremot tror jag hvarken på ditt eget förringande prat, eller på »Fanderseländet.»³ Det sistnämnda gjorde mig så förtruten, att jag ej längre håller det gemena bladet. Sådana rofdjur böra sättas på svältkur genom uteblifven prenumeration.

Det förbindliga, du skrifvit framför talen, och ditt blida omdöme i brevet öfver prestmöteshandlingarne skall ej förvilla mig. Aldrig har jag dock varit så nära att blifva fåfång, som då jag berömmes af Tegnér! Est aliqvid laudari a laudato viro, ville jag så när tycka; men min gode genius varnade mig, och bad mig endast älska anima candidissima, som så gerna vill finna förtjenster hos andra och förbiser egna.

Att skrifva en apologi för min oblidhet mot Svedenborgare och rationalister,⁴ är ej nu tillfälle. Ett bref torde i allt fall ej dertill förslå. Min egentliga afsigt var att varna mina halfbildade eller rent af obildade prester att smaka den förbjudna frukten. När jag åter läste det tryckt, fann jag det sjelf nog skarpt. Jag vill dock så mycket mindre såra någon person, som jag sjelf var neolog, intill dess jag med allvar studerade teologiska vetenskapen. Dock så när glömde jag mig. Tack emellertid för din uppriktighet, den jag lägger på hjertat.

Men jag har äfven en annan bekännelse att göra; och hvilken har ej skuldregister vid årets slut att öfverse? Du ogillar ofördelaktiga omdömen om Agardh. Jag ångrar dem såsom all öfvervilning, hvartill mitt häftiga lynne förför mig. Jag med hvarje annan finner denne snillrike man intressant; men det gör mig ondt, då jag ser så härliga gåfvor i dagsmeningarnas tjänst, den jag aldeles uppsagt. En tänkande

man, ännu mer ett snille, är öfver och framom sin tid. Hvad säger ditt ärliga sinne vid sofisternas period i Grekland? Harmas du icke att se så många lysämnen gå upp i lusteldar för den token *Δημος*? Jag vill för ingen del vara i missförstånd med någon man af värde, och således icke med Agardh, den jag högaktar såsom vetenskapsman och universitetslärare. Gör du således hvad du kan att undanskaffa ett sådant, om det finnes. Med Rosenstein och Kullberg har jag upplöst mina fnurror, ehuru de båda hade orätt. Men jag vill ej hafva ovänner; åtminstone inrymmer mitt hjerta ingen sådan känsla, om än mitt omdöme någon gång är hårdt. I det fallet liknar jag dig, kära själ!

Du har nu fått Hartmansdorffs not om löneregleringen. Få se om han af Minerva får bockar äfven för det exercitium stili.¹ Jag hade hellre tagit handplagg eller stut.

Sänd mig ett schema lectionum et legentium för ditt på tre auditorier indelade gymnasium.

Gud vare med dig! önskar brodern

Wingård

Från F. M. Franzén.

Stockholm d. 30 Dec. 1831.

Bäste vän!

Mitt egentliga ärende är att skicka dig akademiens minnespenning för i år²; men derjemte ville jag upplifva hos dig ett annat minne af en man, som väl icke är så tapper som Psilander, icke har såsom han med ett enda skepp slagits mot åtta fiendtliga, som icke ens till lands gett någon menniska stryk, utom sina egna pojkar någon gång; men ändå genom sjelfva denna penningen påminner dig att han ännu lefver. — Du ser att jag väntar af dig några rader, som säga mig, hvad jag i alla fall icke ett ögonblick har tviflat om, att du tänker

på mig med samma vänskap som alltid förr, och med ett hjertligt deltagande antingen beklagar eller lyckönskar mig till min befordran, eller i visst afseende gör det ena, i visst afseende det andra. I sig sjelf är det väl detsamma om du skrifver eller ej, ty jag vet i alla fall, hvad du tänker. Också kan jag, som sjelf är så högst försumlig hvad bref angår, icke med skäl beklaga mig öfver andra.

Hvad i svenska akademien förevarit, ser du af denna dagens tidning.¹ Gerna hade hela akademien och jag särskildt önskat få veta ditt omdöme om de i år inkomna poemerna; men de voro för många i fråga att belönas, för att kunna alla dig tillsändas. »Månskensnatten» är säkert af Nicander. Han har hittills icke anmält sig att mottaga det mindre priset, då han ej fick det stora, hvilket jag för min del ville ge det poemet såsom en italiensk månskenstaffla, i sitt slag fulländad. Runebergs poem är af ett helt annat slag; helt enkelt i stilen, men djupt rörande och af en egen karakter. Utan att vara härmadt efter gamla finska sånger, har det likväl någonting nationelt, liksom en del i den tryckta samlingen t. ex. stycket om Pavo. Författaren till »Främlingen» har ej heller anmält sig ännu. Ämnet är något vanligt, angående människans trängtan till en högre verld, och stycket är för mycket uttänjdt, men har en stor rikedom på bilder och mycken förtjenst i versifikation. Öfversättningen ur Tasso röjer en stor talang att binda ihop ottave rime och mycken smak i val af svenska ord och uttryck, som svara emot de italienska. Det är doktor Hagbergs son, som vi haft den glädjen att belöna.

Det berättas att »Fäderneslandets» utgifvare har att vänta en Hammarspik.² Jag tycker eljest att han slår sig sjelf på fingrarna med den obäkliga hammare, som han fördristar sig att handtera. Så gjorde väl Hammarsköld också.

Med nästa paketpost skall jag sända dig den utkomna delen af »Columbus». Af den senare står en sång i Mellins kalender. Jag har haft för brådtom att ge ut detta äfven i hast skrifna poem, i hopp att vinna några hundra riksdaler

till afbetalning af * skulder. Till jul var afsättningen god nog. Hurudan den blir sedan, får jag se.

Exc. Rosenblad sade mig, att om han varit i Stockholm närvarande, då din sak med Bråkenhielm¹ var före, så skulle han yrkat ett helt annat utslag. Det sade han mig i anledning af det nya klagomålet och förklarade, att han med all makt skulle stå på din och konsistorii sida. Jag minnes ej precist orden, men det var meningen. Sedan fick jag höra att Bråkenhielm försummat fatalierna.

Anmäl min vördnad för din fru och helsa domprosten Heurlin från din

tillgifne vän

F. M. Franzén.

Från J. P. Mynster.

Kiöbenhavn d. 27 Mai 1832.

Höistærede Herr Biskop!

Da De sidste Gang venligen besøgte mit Huus, var De saa god at forære mig Deres den gang nye »Frithiof». Jeg havde paa den Tid vel læst flere Digte og andre mindre Arbejder af Dem, men dette Værk viste mig først tilfulde, hvilket digterisk Liv, hvilken Kraft, Begeistring og hvilket Væld af Toner, der boede i den Mand, som saa nyligen havde besøgt mit Huus. Hvor gjerne havde jeg strax frembaaret Dem min Tak! Men jeg er en forsømmelig Brevskriver, og saaledes er det først nu, at jeg kommer til at sige, hvad jeg længesiden havde skullet og villet. Indtrykket er endnu lige levende, og De veed sikkert, at det ikke blot er en enkelt Ven, der takker Dem for Deres Værk, men at det er almindeligen læst og Deres Navn almindeligen hædret i Danmark. Vel har De maaskee erfaret noget om en ugunstig Recension i et ellers agt-

* oläsligt.

værdigt Tidsskrift, og om nogle Udfald i andre Blade.¹ Der har virkeligen hos os begyndt at herske en vis Forstands-poesie — kritiske Bemærkninger, mangen Gang indklædte i meget correcte Vers, smykkede med ret megen Vittighed, men dog blottede paa det, som egentligen udgjör Poesiens Væsen. Disse Arbeider have vel gjort Lykke; man har fundet dem piquante i Modsætning mod en Oversvømmelse af flauue, saa kaldte romantiske Frembringelser; en vis Skole har udbasunet dem som Poesiens non plus ultra, men deres Eensidighed er dog ogsaa almindeligen erkjendt.

Deres Höiærværdighed har föröget Deres Fordring paa min Taknemmelighed ved Oversendelsen af Deres Taler. Jeg tilstaaer at min förste Fölelse ved Modtagelsen af denne Gave var egoistisk; det glædede mig og rörtc mig endnu at være i Deres Erindring og at De saa velvilligen vilde vise mig dette. Siden har jeg glædet mig ved Bogen selv, og dette saa meget mere, som De har omhandlet mangen Gjenstand, der ligger mig meget paa Hjerte, mangt Spörsgmaal, der ogsaa hos os er under levende Ventilation. Skiöndt vort lærde Skolevæsen nu efter min Overbevisning er vel organiseret, er det dog underkastet mange Anfegtelser; der er et stort og mägtigt Parti, der gjerne vilde lade den classiske Litteratur i vore Skoler fortrænges af physiske og mathematiske Videnskaber. Jeg kæmper for den Sag, som jeg med Glæde seer at ogsaa De erkjender for den gode, og da jeg just har en liden dertil sigtende Afhandling under Arbeide, saa har jeg strax kunnet gjöre Anvendelse af Deres Gave og styrket min Sag med Deres træffende Bemærkninger och kraftige Ord.

Jeg har intet at sende, der paa nogen Maade kunde see ud som Gjengjeldelse og tillader mig derfor blot som Venskabs-tegn at vedlægge en liden Samling, hvori jeg kun har liden Deel, og som kun faar sit Værd af de kiære og mærkværdige Mennesker, til hvis Erindring den er foranstaltet.²

Af Deres vedværende Arbeidsomhed haaber jeg att Deres Helbred er bedre, end da vi sidst saaes. Gud give Dem ogsaa

fremdeles al Kraft og alt Held! Med sand Höiagtelse er jeg
stedse Deres Höiærværdigheds

erbödigt hengivne

Mynster.

Från E. G. Geijer.

Upsala den 26 Augusti 1832.

Bäste Tegnér!

Tusen tack för ditt kära bref och för ännu ett äldre från årets början, som jag hela tiden förebrått mig att ej ha besvarat! Orsaken var att jag för ögonblicket intet bestämdt hade att säga angående Järtas antagande af sekretariatet i Svenska akademien, hvarom då var fråga. Tiden har löst den så, att deraf troligen blir intet. Kostnaden af en flyttning till Stockholm och af ett dyrare lefnadssätt der har funnits större än de fördelar, befattningen kunde medföra. Dertill kom den gamla obenägenheten för Stockholmslifvet, så att förslaget snart afstannade. God tid har man emellertid att besinna sig på under de Hernösandska nådären.¹

Franzén var här vid sin genomresa till Norrland och firades med kalas, skålar, tal och verser, efter tidens sed. Han har ej längesedan återvändt och på återresan besökt Hagberg. Jag träffade honom då icke. I Hernösands konsistorium påstås att han dragit karlbyxorna på. Jag önskar att hängslena må hålla. — Wallin har äfven befunnit sig här i trakten och druckit Sättra brunn, hvaraf hans helsa skall blifvit förbättrad. Det samma gäller om Karl Rogberg, hans brunnskamrat. Den senares bröst är dock allvarsamt angripet, och man fruktar att han ej gör lång lifstid.

För din egen helsa har jag varit mycket bekymrad, men blifvit lugnad af arkiater Afzelius, som du sjelf rådfrågat, och som så litet är van att bedraga sina patienter och andra med falska förhoppningar, att han snarare säger ut allt det onda,

både det som finnes och det som kan befaras, så att han skylles för en benägenhet att *skrämma*. Ditt onda är nu känt; det är visserligen svårt, men ej oöfvervinneligt. Afzelius ser deri ingenting, som hindrar dig att uppnå en hög ålder, — så föllo sig hans ord, — om du iakttager vederbörlig försigtighet.

Att prestmötesceremonien uppsköts, kan ej skada. Vi ha haft en dylik här. Af hvad jag såg och hörde var jag föga uppbygd; ehuru jag kan intyga att presterna ej glömt sin latin. De förstodo ock mästerligt att knappa ut sitt förråd, så att det räckte. Det finnes vissa talareknep, ganska oskyldiga, som man af dem kan lära sig, t. ex. att till hvarje substantivum foga så många adjektiva som i hast dertill kunna lämpas, för att emellertid hinna i tankarna hjälpligt sammansätta hela perioden till slut. Lägg härtill en ogemen värdighet i afleverandet af dessa perioder. Jag försäkrar, det låter.

Nå! att hvarje disputation är en ceremoni, förstås af sig sjelft. Men det synes som de så kallade öfverläggningarne om församlingens bästa också hörde till den ceremonialiska lagen, ehuru ärkebiskopen lärt af kära bror att sammankalla ett utskott förut. De flesta läto efter det dagliga kalasandet i ärkebiskopsgården (dit kalfvar, gäss, ankor, lax m. m. såsom djuren i Noaks ark med presterskapet inströmmade) propositioner och tal sig tålmodigt öfvergånga under matsmältningen. Några få hade kommit med föresats att opponera, på det den konstitutionella principen ej alldeles skulle ligga i träcken, hvaraf en och annan skandal följde, som ock sedermera funnit sin väg i tidningarna, hvarföre den förmodligen från början var beräknad.¹ Det ovet, som derigenom kommit fram mot ärkebiskopen, tror jag likväl temligen allmänt ogillas. Du känner huru hans sätt att göra alla ärenden till *kammar-* (för att ej säga barnkammar-) *ärenden* lätt lemna lastarenom rum. *Bonum virum facile crederes*; jag säger ej: *magnum libenter*.

Vänskapligen

E. G. Geijer.

Från C. A. Agardh.

(Odateradt; hösten 1832.)

Min kära Bror!

— — Resan till Hamburg¹ var intressant nog. Förargligt utan tvifvel är tyskeriet, i hvilken form som helst, således äfven den, i hvilken den der visade sig; men det blef dock der mera löjligt än förargligt, emedan tyskarne sjelfva, im Angesicht der Ausländer, blygdes öfver många af sina medbröder.

En af de lärdaste astronomerna höll ett tal för att visa, att Tyskland snart öfverträffade Frankrike och England i astronomiska kunskaper, och de flera närvarande engelsmän måste smälta och hemföra till sitt land detta skryt, som, om det än vore sant för ögonblicket, dock var opassande vid ett sådant tillfälle. En annan tysk, Wilbrand, densamme som jag handterat så illa i min lärobok,² höll ett tal för att visa att den vanliga astronomiska teorien om ebb och flod var oriktig (n. b. Wilbrand förstår ej ett ord matematik) och att den i stället borde förklaras som blodets cirkulation hos djuren. Han erbjöd sig att, som Luther och Harms, förklara denna sats som en tes emot de matematici, som deremot ville uppträda; men alla blygdes att befatta sig med honom. En tredje höll ett tal i en timma öfver skilnaden emellan Ungebundenheit och Freiheit in ärztlicher Hinsicht. Hvar och en af åhörarne hade önskat att åtminstone tungan på talaren varit gebunden. En fjerde proponerade en symbolisk bok i naturvetenskaperna, liksom i teologien, och uppmanade församlingen att genom uppräcka händer gifva sitt bifall tillkänna. Men då ingen hand lyftade sig, smög talaren bakom katedern. Sådana galenskaper förekommo äfven på sektionerna för de särskilda vetenskaperna.

Men med allt detta var dock, för den som kunde göra ural af bekantskaper, af konversationerna och af föreläsningarna mycket att vinna och att njuta. Mången, som jag länge önskat träffa, gjorde jag bekantskap med och fann dem äga en lika

älskvärd personlighet, som jag förut funnit dem vara aktningvärda skriftställare. Den jag mest af nya bekantskaper fästade mig vid, var Fischer från Petersburg, med hvilken jag länge stått i korrespondens, och Bentham från London. Fischer gjorde mig mycket ifrigt den propositionen att låta min äldste gosse eller någon annan svensk komma till honom i Petersburg, blifva hans medhjelpare och slutligen emottaga hans plats. Jag afslog naturligtvis i obestämda ordalag en sådan proposition. Hellre önskade jag honom komma till England eller Frankrike. Nästa år blir sammanträdet i Wien. Detta blir högst märkvärdigt, dels såsom i Österrike, dels därför att alla ärkeher-tigarne äro naturforskare och således deltaga mer eller mindre i samlingen.

Svenskarna visades i allmänhet mycken aktning, och de två unga män, som följde med mig, voro oändligen nöjda med sin resa. De öfriga utländska naturforskarna, nämligen från Ryssland och Danmark, hade deras resa betald af regeringen. Blott svenskarne icke, utom Wikström, som Vetenskapsakademien betalade. Ryssarne hade 500 dukater och danskarne 100 specier eller 400 rdr. — —

Min bok¹ gör nog lycka i Tyskland. Från fem ställen har man averterat mig, att man förehar öfversättningar, och från två är den redan annonserad i tidningarna.

Skrif snart till din egen förbundne

C. A. Agardh.

Från H. C. Andersen.

Kjöbenhavn den 15 October [1832].

Som et ringe Beviis paa min Kjærlighed for Dem som Digter, og som Tak for de glade Timer Deres Arbeider have forskaffet mig, sænder jeg disse to Hefter af mine Digte,² der i Danmark har vækt Opmærksamhed; gid *De* maa synes om

dem! Mit Navn som Digter er vistnok endnu ikke naaet Deres Öre, derfor bringer jeg Dem selv mine Sange. Maaske kommer jeg engang til Sverrig og haaber da at skulle kunne möde Dem og personlig bringe Dem min Hengivenhed. Foruden disse lyriske Stykker, De nu vil kunne kjende, har jeg skrevet et humoristisk Arbeide i Prosa, »Fodreise til Amager», — desuden to Vaudeviller og nyelig bragt et Stykke paa Theatret, *Bruden fra Lammermoor*, efter Walter Scotts Roman, det har gjort Lykke. Gozzis Eventyr »Ravnen» har jeg behandlet til en Opera, der i disse Dage, som Feststykke, paa vor Dronnings Födselsdag vil föres paa Scenen. — Flere af mine Digte er der vist meget at udsætte paa, men jeg maatte give en Skizze af mit Liv, for at De kunde finde Grunden og maaske ogsaa Undskyldningen. Mine Forældre vare fattige Haandverksfolk i Odense. Jeg var som Barn ganske overladt til mig selv, Romaner og Komedier fyldte mit Hoved, jeg troede at Livet selv var lige saadan en Historie; min Fader döde, jeg var ikke fjorten Aar, blev konfirmeret og bad nu min Moder at maatte reise till Kjöbenhavn for at komme til Theatret; jeg kjendte ikke et Menneske der i den store By, havde kun tretten Rbdler, som jeg havde sparet sammen, kom saaledes ganske et Barn til Kjöbenhavn, overladt til mig selv og vor Herre. Der var engang blevet mig spaaet, att jeg skulde blive en fornem Mand; det havde gjort Indtryk paa mit unge Gemyt, jeg fölte noget röre sig i mit Bryst, og i barnlig Enfoldighed stolede jeg paa den gode Gud. Han tog sig ogsaa ganske forunderligt af mig, alle Mennesker mödte mig med Venlighed, mit eventyrlige Væsen gav Interesse, man troede at spore noget hos mig. Nogle af Danmarks förste Mænd toge sig af mig, efter at jeg en tre Aar havde prøvet Livet i Hovedstaden, som et forladt Barn; man satte mig i Latinskolen i Slagelse (jeg var den Gang sytten Aar). 1828 blev jeg Student, mit förste Arbeide »Fodreisen» kom ud og modtoges med megen Opmuntring. De bedste Familier have aabnet mig deres Huuse, mit hele Væsen er blevet omskabt, jeg föler min Bestemmelse som Digter og stoler barn-

lig paa det algode Forsyn, der næsten som ved et Mirakel har fört mig til det Punkt, hvorpaa jeg staaer.

Aabenhjærtigt har jeg her givet Dem en svag Skizze af mit Liv, nu kjender De mig dog lidt og vil venligere læse mine Digte. Blandt disse er der et: »det döende Barn», det var det første, der vækte de Danskes Opmærksomhed paa mig. Det er tidligere skrevet end »Fodreisen.» — Dersom De ret vil glæde mig, da — dog det er maaske formeget forlangt — da glæd mig med et Brev; nogle Ord fra Sverrigs første Digter vil være mig saa usigelig kjære. Min Adresse er: H. C. Andersen, Cand. philos., Store Kongens gade N:o 33 i Kjöbenhavn. Fra Oehlschläger, i hvis Huus jeg ofte kommer, kan jeg hilse Dem; hans Datter gaaer nu til Theatret.

Lev ret vel og glem icke
deres meget hengivne

Andersen.

Från J. E. Rydqvist.

Stockholm den 4 Jan. 1833.

Högvärdige Herr Biskop och Kommendör!

Herr Doktors och Biskopens så ofta förut och nu nyligen visade ynnest ger mig, om icke rättighet, åtminstone dristighet att på detta sätt meddela mig, för att få ett tillfälle att frambara min vörtnadsfullaste tacksägelse. Att, om också oförtjent, ha blifvit omfattad med uppmärksamhet och godhet af Herr Biskopen, är för mig lika mycken utmärkelse som lycka, och jag skall alltid som en af de ljufvaste belöningar för mina små bemödanden anse den välvilja, hvarmed jag blifvit ihågkommen. Om jag blott till en liten del vågar, i tillåtelsen att öfverlemna den förträffliga epilogen¹ åt Heimdall, se ett ynnestprof mot dess utgifvare, men fastmer en vänskapstjenst mot

min gynnare och förebedjare, hofmarskalken v. Beskow, har jag emellertid åtnjutit frukten deraf och kan i yttersta rummet räkna mig detsamma till heder, likasom det utgjort min största tillfredsställelse. Då Heimdall fått i sitt sista nummer bära Herr Biskopens namn, och dertill äga ett poem, som är en af de djerfvaste och skönaste inspirationer, något språk kan förvisa, så kan jag med glädje blicka tillbaka på den tillryggalagda banan; och de bekymmer och vedermodor, som åtföljt mitt publicistiska kall skola i minnet förvandlas till idel fröjder. Ett exemplar af bladet tar jag mig friheten öfversända; Beskow åtog sig benäget att titta på korrekturet, såsom kännare af Herr Biskopens handstil.

Lika mycket som jag, i egenskap af Heimdalls utgifvare, smickrades och fröjdades af den oskattbara nyårgåfvan, lika mycket gladdes jag i sanning deraf, att Sverges störste skald beviste sig vara ännu i fulla kraften af sin skapareförmåga, utan att tiden och kroppsliga lidanden kunnat, äfven för tillfället, försvaga den beundrade bildningsgåfvan. Såsom nitisk medlem af den vittra läsare-verlden och vän af fosterlandets ära, måste denna erfarenhet vara så tillfredsställande, att den endast kunnat uppvägas af det ljuftva kallet, att få meddela andra denna försäkran. I en tidpunkt, då de gamla ryktbarheterna allt mer och mer lefva på hvad de fordom utträttat, och så få af de nya lemna några glädjande förhoppningar, skall det för en hvar utgöra ämne till hugnad, att den största af dessa gåfvor lofvar lika mycket, som den redan gifvit.

Jag är rätt glad att ha lemnat tidningen. Brist på ihärdighet har icke varit orsaken till upphörandet. Den kunde ej gerna komma i fråga hos den, som, efter mer än fyra års tillbringande på handelskontor, vid nitton år började med *mensa* och grekiska bokstäfverna. Mina förhållanden i lifvet hafva varit sådana, att de utkräft all den själskraft, som kommit på min lott. Men många andra omständigheter förekomma. Jag har länge känt mig utarbetad, och om jag på de senaste veckorna kunnat, såsom en och annan velat finna, utveckla litet mer

kraft än en tid förut, så har det härledt sig derifrån, att jag hoppats snart bli ledig från oket och blifvit stärkt af denna förhoppning. Det är ett obehagligt uppdrag att kritisera levande personer, särdeles författare och konstnärer, som äro så retliga. Att göra det, såsom jag måst, på sätt och vis som handtverk, är än oangenämare. Att vara nödsakad att yttra sig öfver alla fenomen, och att ega på ena sidan sitt samvete och på den andra beredvilligheten att icke onödigt såra en förtjenst, lägger på åsigten och framställningen så många band, att man sällan får vara helt och hållet sig sjelf. Så många gånger har jag samlat moln på en väns och gynnares panna, och det är hårdt, då man följer sin öfvertygelse och vill alla väl. Jag har i rikt mått uppburit ledsamheter af detta slag, hvilka gränt mig långt mera än de offentliga smädelsorna. Genom den delaktighet, Beskow¹ en tid hade i tidningen, och än mer genom den, han ansetts ega, har jag till så många kommit i en falsk ställning och ofta för hans skull modifierat omdömet, och derigenom gjort det haltande eller svagt; och Heimdall har dy-medelst fått ett, kanske icke oförtjent rykte af för stor försigtighet och diplomatisk grannlagenhet, som skadat granskningen. Jag har slutligen tröttnat vid dessa konsiderationer, och skall framdeles icke förbinda mig till domsrätt och skyldighet öfver alla mina personliga bekantskaper. De nya journalerna i Upsala² må ock försöka sig. Mina gamla vänner der hafva ej lemnat mig något understöd, utan uppsökt mig blott, då de behöft mig. Jag lemnar dem nu platsen och önskar dem lycka. Sjelf bör man sluta i rättan tid.

I ekonomiskt afseende har Heimdall varit för tillfället ett understöd, men jag lemnar den ungefär lika rik, som jag emottog den. Efter fem års fortsatta mödor för litteraturen, står jag nu med mina anticipationer på framtiden i behåll och med en osäker löneinkomst, som föga mer än till hälften betäcker mina utgifter som ungarl, och vid mer än 32 år ger ingen utsigt att kunna utbyta ungarlslifvet. Hade jag, som andra, använt denna tid i civil tjenstgöring, så hade jag haft en säker

utkomst; knappast någon af mina jemnåriga, som dugt till något, har så litet att vänta. — — Jag lemnar således skådeplatsen med ringa byte. Visserligen har jag alltid arbetat för saken och icke för lyckan; men att hon skulle vara så difficil förestälde jag mig icke. Vore det ej för sent, skulle jag ge litteraturen på båten, hvilket jag längesedan bort göra; men goda råd komma efteråt. Jag är både för gammal och numera oskicklig att på vanlig embetsväg söka utkomst. Anbud har jag att arbeta för andra tidningar, men det är ingen, som jag har full aktning för, och att som dagakarll behandla vitterheten, blyges jag för. — —

Bland andra luftslott, jag upprest, är det att få resa utrikes. Dermed gifves dock ringa utsigt. För bildning, helsa och lynne vore det visst nyttigt; men hvarför tänka derpå? Snarare gör jag mig samvetsqual, att så länge ha besvärat Herr Biskopen med dessa föga angenäma expektorationer. Kan jag i framtiden bibehålla det förmånliga omdöme, en och annan har för mig haft, så har jag skördat allt, hvad jag på min obemärkta bana kan vänta.

Under uttryck af min glädje öfver Herr Biskopens åtminstone till en del återvunna helsa, har jag äran med djupaste värnadt och tillgifvenhet teckna mig

Herr Doktors och Biskopens

ödmjukaste tjänare
Johan E. Rydqvist.

Från C. F. af Wingård.

Den 18 Jan. 1833.

Älskade broder!

Du gör alltid väl när du skrifer. Ditt bref af den 23 Dec. kom lifvande som ett himmelsbref till sjuklingen, som satt ensam med sina plågor, under en högtid som vanligen är glädjens. Dess muntra ton försäkrade ock mitt deltagande hjerta

om den mest älskade kamratens återkommande mod.^o Jag skulle ej dröjt att tacka dig för denna hugnad, om jag icke med min betäckta hand haft omkring 50 bref att efter nyåret klottra. Dessutom var du väl dessa veckor insnöad af bref från klienter och af poeters och poetissors vota till konung i diktens tronlediga rike.¹ Skrefve jag vers — och det är skam att jag ej gör det, ty scribimus docti indoctique poemata passim — så skulle du äfven få min röst. Du är icke allenast den mest underhållande skald, men du är ock den minst fåfänge af detta fåfänga sällskap och den blidaste af genus irascibile vatum. Det hör till våra upp- och nedvända tider, att en småstad i Småland skall vara diktens konungasäte. Men hvilka under få vi icke vänja oss vid?

Ditt utbrott efter talet² är vackert, och rättvist prisadt af dagsländorna. Jag skulle finna det besynnerligt att du äfven med straffpredikningar kan behålla din gunst hos tidslynnnet, om jag ej ansåg tiden för en slinka, och lättfärdiga qvinfolk icke äfven togo stryk af unga och kraftfulla älskare. Godt emellertid att sanningen säges äfven af den moderne Esaias.

Tack för uppmuntringsorden till mina homiletiska försök!³ Sådana får jag ock af den älskelige Franzén. Ni två ersätten ett publicum, som icke känner mig eller misskänner mig.

Hvad du skrifver om Upsala-föreningen⁴ är skarpsinnigt, och du har i mycket rätt. Jag har ock gjort mig samma dubia vexata, och vet ej huru denna stora junta består profvet. Emellertid är jag glad, att ett annat recenserande institut finnes än de eländiga tidningarna med sin hackemat. I litteratur fordras takt, i ordets omfattande mening, och den införes icke utan med allvar, hvilket alldeles saknas hos prenumerantjägarne. Genom subskriptionen, den jag tillstyrkt, är Upsalatidningen oberoende af en allmänhet, hvilken den bör leda, icke följa. Svårare blir det med tidskriften, hvilken kommer att omfatta för många ämnen, och blir således otillfredsställande för dem som valt sitt enskilda. Jag har blott engagerat mig för meddelanden rörande bibelsällskaper, missioner och kyrkans tillstånd.

Kanske blir hvad jag lemnar för allvarsamt eller upptages icke. I sådant fall tröstar jag mig, och rustar framgent till en Läsning för prester.¹ Jurister, farmaceuter, läkare etc. hafva sina egna repertorier, hvarföre skulle icke prester kunna hafva sitt? Länge har jag parlamenterat om en dylik förening; men man svinkar. Utan det lärda elementet af andra, blef mitt praktiska enstaka.

Nu kommer ock den olycksaliga riksdagen med ett långt och ledsamt intermezzo från verksamhet och läsning i hemmet. Då den ej blir förrän i höst, är jag väl då, vill Gud, friskare, således piskad att resa. Primas mår ej illa efter sitt salto mortale på höskullen, utan vegeterar på sin landtgård, men skall vara mycket slapp. Väl dig, som, enligt hvad man säger, fått lof att premere nidum! Komma några — — *) skicka vi dock efter dig, eller låta vi dig brännas in effigie på riddarhuset.² Känner jag dig dock rätt, så kan du dock icke hålla dig, utan kommer upp till Capua, synnerligast om grefvinnor i trängtan och tvång sjunga: *Skall då Tegnér ej komma en gång?* — —

Har du sett Järtas reservation?³ Den förtjenar att läsas. Så mycket ultra är jag dock icke. Du och jag äro väl vid detta laget på samma punkt. Ett samtal skulle jemna de få olikheterna. Och huru mycket skulle jag ej önska ett sådant i Vexiö eller Göteborg; ty Karlsbaderresan är väl blott en vacker dröm. Skönare anbud än att resa med dig och Beskow, älskvärda och intressanta vänner, kan ej gifvas. Men tid och penningar? Dock emedan jag är lutter prosa, som ock är förstånd, sens commun åtminstone, blir jag väl guvernör för fribyterna och får, såsom sådan, resa för intet. Det är ock väl förtjent, om jag skall hålla er i styr. Mera härom, då du, enligt löfte, gifver mig del af kostnaderna etc. Sannolikast blir väl, om drömmen går i verkställighet, att din famulus L. följer, såsom skuggan kroppen.⁴

Min helsa synes förbättras, och spero infestis. Förtretli-

*) Oläsligt.

gast för en skabbhals är denna eviga dimma, som synes vara en aldeles Londonsk oförklarlig. Det höfves Göteborg.

Sällhet, trefnad, helsa — uppgång i dubbelt afseende på Helgonabacken önskar den tillgifne

Vännen.

Från densamme.

Göteborg den 18 Mars 1833.

Älsklige Broder!

I mitt indragna lefnadssätt har jag läst mycket. Bland annat har jag slutat en kurs genom vårt lands senaste pedagogiska litteratur. Lika litet som jag vill åter hafva kopporna, skulle jag vilja ännu en gång genomträka sådana dumma luntor som kyrkoherdens från Skåne¹ och konsorters. Till ersättning har jag slutat med dina skoltal. Tack, af hjertat tack för dem! De hafva gjort mycken nytta, och äro af varaktigt värde. Har du fortsatt dessa snillrika afhandlingar, så låt mig få del af dem. Mig synes, att vi nu alldeles sammanträffa på rätta punkten, *le juste milieu*, må Aftonbladet förlåta uttrycket. Du har bibehållit allt af det gamla, som dertill var förtjent, och jag upptagit d:o af det nya. Jag har alltid sagt, att, de fauniska paroxysmerna undantagna, du är den förståndigaste af våra snillen; men det hedrar äfven ditt hjerta att för sanningens skull icke röka åt tidens Baalim. Huru älskvärda dessutom dessa ljufva tilltal till ungdomen, *animi dimidium mei!* O, hvad är det ej för fröjd, att hafva att göra med ungdom och att af den älskas! Jag bor midt emot gymnasium och skolan, utan att någonsin deraf hafva haft ledsamhet. Tvärtom, jag är ofta midt ibland bisvärmen, och äfven från mina fönster ser jag med nöje den svärma. Gud ske lof! mitt läroverk bibehåller sitt anseende, hvartill, jag ville så gerna tro det, väl något bidrager mitt förtroliga umgänge med lärare och läringar. Fort-

far detta goda skick, skall jag gerna trösta mig vid tidens smädelse, att jag blott är en antiqvitet, en förtorkad mumie. Sjelf vet jag, att jag lefver, ty jag älskar ädelt och godt, vare sig gammalt eller ungt, och kärlek är lif. Dock vet jag, med dig, »intet skönare, renare, tröstefullare att se på, än ett välartadt barn eller en oförderfvad yngling».¹

Hvad synes dig om Järtas skrift?² Skarpsinnighet, qvickhet, behändigt uttryck kunna ej nekas; dock lika litet här och der någon ensidighet, och dessa glödande skott, som väl kunde vara mindre sårande mot en kortsynthet, som ofta har välmening till grund. I Järtas polemik ligger alltid något personligt, hvilket, så zelot jag är, jag icke gillar. Mera tycker jag om dina harmlösa kastigationer, som ske med lagerruskan, icke med det afskalade spöt.

Jag är i mitt innersta uppbragt öfver detta skamlösa dröjsmål med lärarnes lönförbättring. Huru kan man försvara en sådan orättvisa, sedan knektar och länsmän redan 1830 fått sitt? Man talar om statsbrist. Skall läroverket ensamt umgälla missräkningen? v. H. är döf. Nyligen har konsistorium två gånger, och jag än flera, begärt att få tillsätta filosofiska lektionen eller ett vikariat för den med ett arvode, hvilket jag besparat. Men äfven denna fråga har blifvit hänskjuten till statskontoret, hvilket således skall afgöra, om filosofi skall föreläsas vid Göteborgs gymnasium. Mirabile dictu! Quis talia fando temperet a risu? Regeringen bryr sig icke om läroverket; åtminstone står det lågt bland omsorgerna. Huru skall det ock gå vid riksdagen, då presteståndet icke heller är synnerligt varmt för denna angelägenhet, och du är borta? Låt derföre öfvertala dig att komma, helst riksdagen ej blir förrän i slutet af året. Du har ett större inflytande än någon, äfven hos flärdens barn, för hvilka jag är för allvarsam. Det var du, som hufvudsakligen föranledde anslaget, hvilket du ej bör lemna i sitt ofgjorda skick. Öka vill man icke det, kanske i stället minska, åtminstone ändra.

Nå, primas! Icke hade han mycken kredit för soliditet

att förlora; men nu är hans ställning alldeles urbota.¹ Aldrig hade han bort sitta på den stol han innehar, men det gör mig dock ondt om honom såsom menniska och om det embete, som borde vara utan klander. — — Man undrar huru R. under administrationen kan blifva talman. För min del önskar jag, att han måtte få representera med sitt blåa band och hafva korffabriken om hand. Jag förstår mig hvarken på flärd eller kök; men vill man, skall jag, om jag kommer till riksdagen, blifva monitör såsom vid den förra. Ligg du bara icke och skratta åt oss, premens nidum; utan kom med och gör gagn, och freda oss med någon straffsång för publicister, reformister, riddarhus-talare, och huru den legionen heter af onda andar, ty de äro många.

Kronprinsen kommer hit i Juli och tillbringar här sex dagar, för att mönstra artilleriet, bese Marstrand och Känso m. m. Jag vet icke bättre att roa honom med, än om du kom hit. Då skulle vi göra gemensamt anfall på honom i uppfostringsämnen. Troligen kommer icke Bradypus Opossum¹ med på den militäriska resan. Han ligger ännu på sina ägg, utan att deraf blir kycklingar, men väl röta inom skalet. Från bägge universiteterna beklagar man sig öfver vederbörandes overksamhet.

Hvad gör du nu omstunder? Är *Helgonabacken* färdig? Dröjer du, så kunde hända, att han ej blir det, förrän han ock för dig till uppstigande från stoftet blir *αυθατος*. Mätte dermed länge dröja! Jag hör icke till de hallstämplade lärda eller vittra, men intresserar mig ändå lifligt för vetenskap och konst. Det hör till mitt oroliga lynne, hvilket hvad du gement nog kallar skabb icke gjort lugnare.

Fägna mig nu snart med en epistel, och håll alltid af din i döden tillgifne vän

C. F. af Wingård.

Från densamme.

Göteborg d. 2 Maj 1833.

Älskelige broder!

Ditt bref möttog jag på en resa i Bohuslän, der jag på befallning undersökte tillståndet på det rikt doterade Gustafsbergs barnhus och derjemte besökte skolor, kurhus etc.

Tack för betänkandet i fattigvården,¹ hvarmed tidningarna i förväg gjort mig bekant. Roligt att i de flesta momenter Göteborgska luntan innehöll detsamma, dock utan staffaget af Tegnérska penseln. Stackars man, honom brände adeln förra riksdagen, och ämnar nu borgarståndet att anfäktas för utfallet mot vällofliga ståndet och deras hoppgifvande söner, de äreborna gesällerna.² Har du nu talat illa om presterna eller blott om prelaterna i betänkandet om kyrkolagen, så är du biltog och gånge i landsflykt till Tyskland för att renas.

Brefvet var intressant och drygt. Jag billigar alldeles, att det gäller för tre månaders brefbyggnadsskyldighet. Således fordrar jag ingen epistel, förrän du hemkommit, men då en stor, med beskrifning på de tyska teologerna, dem jag hoppas du befinner vara större narrar, än du nu synes tro. Major e longinquo reverentia.

Jag beundrar din teologiska flit under vintern. Äfven jag har läst hvarjehanda dylikt, bland andra Knapps Dogmatik, af hvilken, såsom grundlig, jag lärt mycket. Han bibehåller icke det, som är blott skolastik eller sirater. Dig skulle han intressera, emedan han i dogmhistorien går tillbaka till Homerus och hedniska urverldens religionsbegrepp — paralleliserande. I min tanke, som är afgjord, synes han här och der för medgörlig. Om nyttan af din vandring genom Marheinekes, Schleiermachers och De Wettes irrgångar, tvekar jag. Allt sedan den qvicke och skarpsinnige, men ock lättsinnige Semler tröttnade vid de sämre pietisterna af Halleska skolan, från hvilka Speners och Franckes anda flyktat, och han för tusentals åhörare pladdrade sin neologism, hafva tyska teologerna

öfvergifvit kristendomen och följt såsom resande äfventyrare med filosofiens ångvagn. Bretschneider har sent omsider ärligt bekänt, att teologien icke är en sjelfständig vetenskap, utan måste passa upp och på de andra, alltid färdig att göra uppoffringar, för att få lefva en frist på nåd. Hvarje föreläsning och messartikel skall innehålla något nytt till förlustelse åt studenter och recensenter. Föraktlig är denna fåfånga, att köpa sig dagens gunst med affall från sanningen; men den är gammal och går genom alla kristendomens åldrar. Rhetorerna, hedniska herrar professorer, då de blefvo kristne, ansågo den bibliska läran för simpel, hvarföre den måste försättas med hvarjehanda kram ur popularfilosofien eller florilegier; Alexandrias kateketer, apologetikens herrar professorer, ville icke vara sämre och filosoferade, allegoriserade etc.; skolastiker, mystiker voro så sjelfsvåldiga, kyrkans stränga tukt tillät. Med den moderna liberalismen är gärdet uppgifvet och spekulationen svärmar obunden. Skall nu systemet alltid stå på språng med den? För ingen del. Det göre sig alltmera logiskt konsekvent, affile sina kanter och urmodiga sirater, uppgifve dicta minus probantia för att grundfästa de otvifvelaktiga etc. Troligen har det nog af med dessa uppgifter. I allt fall är teologien i katedern af mycket mindre värde och nytta, än den exoteriska i predikstolen och huset. Det är dock detta lärdt högmod glömmet i Halle, Berlin och — Lund.

Tro icke att jag hatar, än mindre föraktar spekulationen. Den blifve på sitt fält! Ty värr har den kört fast i panteismen, från hvilken den ej kan komma loss, emedan det är det mest konsekventa, om icke det enda konsekventa system. Jag minnes dess rysligt demoniska kraft, då jag för 30 år sedan läste Jacobis Die Lehre des Spinoza. Men denna panteism, som öppnar en tröstlös afgrund, passar vår tid, som gjort cession på allt och deribland på det ädlaste af allt — tron på en personlig Gud, en Försyn och en individuel odödlighet. O tempora, o mores! Teologien vann ej på sin association med skolastiken, Wolffianismen, eudämonismen och Kantianismen;

mindre skall den vinna i fosterbrödralag med sina falska vänner Schellingianer, Hegelianer och onämnda panteister; ty panteismen är den sublimerade hedendomen i lära, liksom sjelfsväldet är den i lefnaden. Jag säger ej detta af fördom, ty anch'io sono pittore och var i många år neolog och följde med min tids filosofier, af hvilka jag öfverlevvat åtskilliga. Förgäfvets gör man anspråk på sjelffrådighet i katedern och läroboken, under det man hycklar renlärighet i kyrkan. Det är en dubbel synd. Formen kan vara olika, omfånget äfvenså; men stammina måste vara desamma i det lärda och det enfaldiga föredraget. Dock: non lignum fabro, sed faber ligno deest. Jag måste sluta excursen, med den önskan ur mitt hjertas innersta, att du, broder! måtte finna den ariadniska tråden ur irrgångarne. Väl i land, har jag vid den fästat min sacra anchora. Må världen och — hvilket än mera skulle smärta mig — du kalla mig obskurant! *Magis amica veritas.*

Hutterus Redivivus¹ är redan öfversatt af min snälle landsman, hofpredikanten Wensjoe. Den är tryckt eller under tryckning, men jag har ej ännu fått den. Öfversättaren gjorde den briljantaste pastorexamen i Upsala på en mansålder och blef erbjuden docentur, men ville hellre vara prest rätt och slätt. Han är en af mina guldgossar, på hvilkas bildning jag inverkat. Sit venia verbo.

Kan den blide, mot andras tankar alltid billige Tegnér döma vår tids supranaturalister ohörda? Icke är Tholuck en sådan Pinsel, som den öfvermodige rostockske exegeten vill hafva honom ansedd, för några miss-accentuerade grekiska ord.² Skulle Sveriges teologer skrifva exercitier för Tegnér, kommo de till korta en och hvar. Jag skulle åtminstone undanbedja profvet, utan att derföre afsäga mig att vara qvasi-teolog. Hengstenberg är häftig och öfverdrifver icke sällan, men lärdom och kraft i framställning kan ej nekas honom. Så äro Scheibel, Stäudel, Hahr m. fl. med skäl ansedde dogmatici och Olshausen m. fl. exegeter. Den jag mest tycker om af alla för sin filosofiska takt och bindande argumentation är Sartorius. Hans

»Beiträge» bör du läsa. Af honom finnas ock förträffliga uppsatser, äfvensom mycket annat godt i den af rationalisterna så illa ansedda Evangel. Kirchen-Zeitung. Audiatur et altera pars!

Jag önskar ej tillbaka sextonde och sjuttonde seklets skolastik, hvilken var hjertlös och derföre gaf både anledning till pietismen å ena sidan och neologismen på den andra. Men jag vill, att den tro, på hvilken man skall lefva och dö, blir oförkränkt. Cetera securus.

Jag vänder om bladet och med detsamma mig från polemiken. Ett behagligare ämne är din prisvärda omsorg att bilda prestkandidaterna. I sanning förundrar jag mig öfver din verksamhet, hvilken förödmjucar mig, och icke mindre öfver din lycka, att få din omgifning verksam. Utom den flitige Bruhn skulle jag icke få någon med mig. Domprosten är fullt upptagen af sitt arbete och har ej tid eller lust till lärda öfningar. De öfriga göra intet utan nödtvång. Likväl har jag gått igenom en kurs i pastoralteologi och jurisprudentia ecclesiastica med kandidaterna, och Bruhn i sina ämnen. Ofullständigt naturligtvis är detta mot ditt seminarium. På ett helt år har jag ej fått viga mera än en prest; så skrämmas studenterna, i synnerhet af den vresige Ahlman, som vill af våra gossar göra vetenskapsmän, och derföre fordrar flera års kurs vid universitetet. Demonstreras så vårt förslag ad absurdum, så ha vi gjort illa med vår välmening att stegra fordringarne vid prestblifvandet, ty stiftet blifva prestlösa.

Löningsfrågan är ännu icke återkommen till ecklesiastikexpeditionen. Enligt hvad Hedrén inhemtat i Stockholm, har statskontoret gjort ett nytt förslag med ännu större oförrätt mot lektorerna. De äro ej heller regeringens favoriter. Man besinnar sig ej, att genom dem likväl den lilla lärdom, som finnes i landsorten, bibehålles, och det är nödvändigt öfverallt, utom i Småland, der, enligt hvad du visligen anmärkt, biskoparne sjelfve äro läsare. Skada blott ätt den ene läser tysk teologi och den andre blott tiondelängder.

Man skrifver från Upsala, att v. R[osenstein] i förväg gläder sig åt riksdagen. Detta är nästan lättsinnigare än cessionen. Kan han få komma till Stockholm, lindras jag från en farhåga, som pratet ingifvit mig om vikariatet. I talmansstolen är dock sedes beqvämligare än i ett stormigt utskott. Den enda intrig, jag föresatt mig, är, att Tegnér får förnyad befallning att inställa sig, ifall han efter sin tyska resa tergivsererar. Riksdagen blifver troligen ej förr än nästa år, och då är du förnygrad och frisk som ett vinterny. Betänk ock kyrkolag, realisation, läroverksfrågorna, lagförslaget etc. och lägg fingren i frågetecken på hjertat! Det är ditt eget fel, att du kommit i rop, icke blott i diktens, men ock i verklighetens rike, och *bene latendo bene vivere* är förbi för dig. Det ena du vill, det andra du bör — och skall. Prestmötet håller du i höst, och är således af med den bördan före riksdagen. Jag läser redan handlingarna i andanom och är uppmärksam lärjunge. Helst ville jag komma såsom auskultant och höra den behändige præses,¹ men förnämligast præsulem blande loquentem, blande ridentem.

Det gör mig ondt, att du icke får ressällskap till Karlsbad. Vore jag icke öfvertygad, att bad skadade mig och att min hud skulle försämras på det fuktiga, mellan bergen belägna stället, följde jag med dig af lutter tillgifvenhet för dig, som dock aldrig spiller ett godt ord på mig. Nu ämnar jag, icke utan farhåga för den fortfarande kylan, fara ut att installera, visitera och hopbygga kyrkor, och sedan efter eforalia i början af Juni dricka selter, rida och gräfva på min villa suburbana. Resorna äro mitt vägstycke; det senare Afzelii föreskrift.

Du har begärt, att jag skulle skriva förnuftigt. Om så skett, vet jag icke, emedan jag raspat denna nära oläsliga epistel med hufvudvärk af influensan, som inställt sig hos mig efter återkomsten från Uddevalla. Ni smålänningar fån modesjukdomen senare, men nog kommer den. Blif då ej rädd, ty det är lappri, och man känner endast något eftertryckligare att man har hufvud. Läs då Slöjmakaren, så förstår du honom, såsom han velat förstås — nebulose, i skuggspel.

Troligen slipper du någon ytterligare skrifvelse före din resa. Tag därför emot de hjertligaste välönskningar till färden och dess utgång. Att Gud måtte ledsaga och bevara dig önskar
broderligen

Wingård.

Från J. O. Wallin.

Stockholm d. 22 April 1834.

Min redlige broder!

Att jag, som för mer än en månad sedan erhöi ditt vänskapsfulla bref, icke förr besvarat det, kommer sig deraf, att jag först ville hafva Karlstads-affären¹ uppgjord, och sedan kunna säga dig resultatet. Nu kan jag det. Sedan jag både förmodat och sett din tanke, i afseende på dig sjelf, och sedan jag sökt beveka Geijer att betänka hvad hans frid tillhörde, men förgäfvades, har jag visserligen tagit saken i allvarligt öfvervägande, jemfört min besvärliga plats i Stockholm med den lugnare i Vermland, anat behaget att, efter ett stormigt, ansträngningsfullt och kraftödande lif, få en fristad och en hvila för den annalkande ålderdomen; men, detta oakadt, har jag ej kunnat öfvertyga mig, att Karlstad vore för mig det rätta stället. Ingen enda ungdomsvän möter mig der, endast anspråk på en förmåga, som jag ej eger, och förväntningar, som jag ej kan fylla, utan att kasta mig i ett bråk, som redan utnött mig och som jag derföre just ville undvika. Ser jag på de materiella fördelarna, så äro de inga; troligen skulle jag förlora på bytet, särdeles om företrädaren skall hafva ersättning för sina på bostället utlagda kostnader. Jag kommer i nya förhållanden, i hvilka jag skall studera mig in, och det går tungt vid vissa år. Jag har en hustru, hvars sjuka och svårmodiga lynne skulle förvärras, om hon komme så långt bort från de sina, och jag, som sjelf blifvit i de senare åren mycket mjeltsjuk, skulle stå alldeles isolerad, utan att möjligtvis kunna bära upp

mig på en plats, der jag borde stödja och styrka andra. Det blefve ett uselt lif, och hela förändringen af scenen vore den, att komma ur askan i elden. Nej, sedan du nu lemnat ditt ultimatum till Hartmansdorff, och jag mot min vilja mottagit betänkningstid tills detta skett, så har jag i dag tagit mitt parti och bedt föredraganden, så snart målet förekommer, producera min redan hos honom nedlagda, ehuru tills dato hvilande afsägelseskraft.

Valet måste således göras om, det kan ej hjälpas med mindre, och jag hoppas att dina landsmän då höra eller se sig bättre före. Mig böra de ej klandra, då jag förut averterat dem om min mening, och jag gör dem en verklig tjänst dermed, att jag lemnar dem tillfälle att få en frisk och duglig korsdragare, icke en som redan länge är nedböjd under korset. Hvad jag sedan skall vidtaga, vet jag ej rätt. Möjligtvis söker jag ett trefligt landtpastorat, med bibehållande af min plats hos konungen — eller ock tar jag afsked från allt som besvärar mig och sätter mig i ro mot aftonen i någon liten våning på Norr eller Söder för att få andas ut litet, innan jag pustar för sista gången. Och det måtte ej dröja mycket länge, säger mitt sjuka bröst. I alla fall är jag nu fri från Karlstads-frestelsen, och äfven denna känsla ger ett slags lugn. — —

Trofast vänskap

Joh. Olof Wallin.

Från J. M. Almqvist.

Grenna och Skärstad d. 5 Maj 1834.

(Titel).

Min ödmjukaste och innerligaste tacksamhet så väl för den ynnestfulla uppmärksamhet, hvarmed mitt öfversända ringa arbete blifvit hedradt,¹ som för de lärrika upplysningar, hvilka innehållas i Herr Biskopens ärade af den 6 sistl., torde Herr Biskopen benäget tillåta mig få aflägga. Dessa senare äro så mycket angenämare, som de i hufvudsaken lemna bifall till

mina egna framställningar och således medföra den för mig stora tillfredsställelsen att, så långt jag förstår, vara i öfverensstämmelse med den vidtomfattande lärdomen och det djupa snillet.

Den föreställning om satisfactio vicaria, att den skulle innebära en garanti för syndaförlåtelsen, anser Herr Biskopen oförnuftig, att icke säga obiblisk, derfore att den skyldiges benådning ej kan garanteras genom en oskyldigs lidande. Men i denna förklaring på satisfactio ligger väl icke så mycket den mening, att den skulle innebära en garanti för sjelfva förlåtelsen, som fastmer för den botfärdiges öfvertygelse om benådning eller dens, som anser en sådan garanti nödig för vissheten om Guds barmhertighet. Den skall således, efter Herr Biskopens ord, gälla Guds kärlek, så vidt menniskan anser den icke för sig tillräckligt på annat sätt garanterad. Garantien, så fattad, synes mig sammanfalla med Herr Biskopens egen öfvertygelse om denna läras historiska och konfirmativa betydelse. Hvad denna läras exegetiska grund beträffar, så är det glädjande finna, huru Herr Biskopens åsigt härom utgör densamma tanke, jag vågat fatta, utan att likväl framställa den i tryck för deras skull, som ännu äta kål, och som troligen in i döden fortsätta dieten. Att dessa — de så kallade supra-naturalisterna — skulle erkänna förnuftet vara trons uppfattningsorgan, kan hvarken begäras eller komma i fråga, då, såsom Herr Biskopen yttrar, deras tro innehåller positiva elementer, som af förnuftet ej kunna gillas. Men att rationalisterna, i allmänhet, skulle ogilla denna tanke, ehuru den kan efter hvars och ens eget föreställningssätt uppfattas och framställas — derpå må mig tillåtas tvifla. Ty *någon* förmögenhet måste väl tillerkännas menniskan att uppfatta religiös sanning. Hvilken är denna förmåga, och huru skall den benämnas, i fall, hvilket ock är likgiltigt, man icke vill kalla den förnuft? Rationalister finnas af mångahanda färger. De konsekventaste, såsom Wegscheider & C:o, äro i min tanke rena materialister. Men sådana, som Herr Biskopen antager dem vara, eller som erkänna de religiösa idéernas objektivitet, kunna väl icke sätta i fråga,

hvarifrån tron, som förnuftet skall uppfatta, fått sitt objektiva innehåll; ty då kan man ju på samma grund sätta deras egna religiösa idéers realitet i fråga. Och äfven om de icke vilja erkänna något utom eller uppöfver förnuftigheten, så måste de likväl nödvändigt erkänna deras eget förnuft såsom uppfattningsorgan för det allmänna menniskoförnuftet, framstående t. ex. i en positiv lära eller uppenbarelse. På detta sätt innebär ju icke principen, så vidt jag förstår, någon tautologi. Det låter till och med säga sig, att förnuftet är sin egen uppfattningsorgan; åtminstone likaså godt som att tron är *sin egen*, såsom orthodoxastatoi påstå.

Jag förmår icke fatta, Herr Biskop, huru en omedelbar, öfver all bevisning upphöjd öfvertygelse är oanvändbar i all positiv religion, då den tvärtom just synes mig tillhöra hvarje sådan. Eller äro icke rationalisternas religiösa idéer sådana omedelbara sanningar, endast föremål för tron, d. v. s. upphöjda öfver all spekulativ demonstration? Rationalisten sjelf, för att ej blifva realist, måste i denna mening vara supra-naturalist, emedan han ytterst stödjer sig på vissa obevisliga normal-sanningar och en dermed förenad öfvertygelse. Om denna åsigt leder till mysticism, så är det väl derföre, att all religion i sitt innersta väsende är mystisk, ty den rörer livvets stora mysterium, hvarföre ock de gamles unio cum Deo mystica är för mig articulus articulorum i deras systemer. Om kristendomen är kärlekens lära, så är den ju känslans religion, utan att denna känsla behöfver urarta till en lös och sväfvande Schleiermacherianism.

Om biblens antagande såsom enda trosnorm i protestantiska kyrkan genom sin obestämdhet ger anledning till uppkomsten af många olika trosbekännelser, så synes den mig åtminstone böra medföra den stora fördelen, att olika åsigter kunna väl stå tillsammans, så väl deras, som antaga biblens gudomlighet i den gamla hyperortodoxa meningen, som dens, hvilken anser den uppblandad af många lokala och temporella elementer. Denna princip, som väl är obestämd derföre, att

biblen sjelf i vetenskapligt afseende är principiös, bör ju åtminstone hindra kristendomen att nedsjunka till en exoterisk folketro, en tom cultus utan inflytande på livvets förhållanden. Den har då åtminstone mer än hvarje annan en bestämd tendens.

Tiden synes mig förhanden, då alla kristendomens vänner borde söka göra denna princip gällande. Den omföres väl i den supra-naturalistiska skolan, men i dess mun är den en hädelse, en riktig Judækyss, då den aldrig ställer sitt lefverne derefter. De gode männen borde tillförbindas att icke så groft synda emot den Heliga Anda genom denna sannings idkeliga åberopande, under det de hvarje ögonblick förneka den genom sin systemsjuka och leda förkättrande af alla dem, som icke vilja lyssna till deras besvärjelseformler. Men kanske är tiden ännu för febersjuk eller allt för mycket fördjupad i den världsliga politiken för att ett sådant företag på allvar kan komma i fråga eller lända menskligheten till bättnad. Emellertid är det en tröst, att såsom kyrkans tjenare få yttra ett sjelfständigt ord i dess angelägenheter, och glädjande att deri finna sig uppmuntrad af åtminstone en ibland dess styresmän. — —

Vid riksdagen torde väl Herr Biskopen ej kunna undgå att pröfva tålamodet, såvida helsa och krafter, såsom jag hoppas och önskar, tillåta. Den är ej ännu långt förhandlad och försoningens timma, mer än någonsin, aflägsnad.

Om Herr Biskopen gunstigast vid något lägligt tillfälle täcktes hedra och hugna mig med yttrande öfver mina predikningar,¹ till hvilken förhoppning ärade skrifvelsen gifver mig en glad anledning, så skulle härigenom min stora förbindelse, min oinskränkta tacksamhet fördubblas, ehuru ingenting kan minska den djupa vördnad, med hvilken jag har den äran framhärda

H. H. Doktors, Biskopens och Kommendörens m. m.

ödmjukaste tjenare

J. M. Almqvist.

Från C. A. Agardh.

Lund d. 18 Sept. 1834.

Min kära bror!

Jag lyckönskar dig att vara hemkommen och skild från förstörelse-scenerna i Stockholm, i synnerhet då farsoten visar sig så lindrig i Vexjö.¹ — —

Skjöldebrand dog samma dag, som jag gjorde mitt inträde,² sannolikt af harm. Frågan blir väl nu, hvem som skall blifva hans efterträdare. Jag rättar mig naturligtvis helst efter dig. Men jag finner nog, att äfven du har svårt att decidera dig. Vill man taga någon bland versmakarne, så finnes ingen enda originalitet mer än Ling. Alla de öfriga äro ju endast antingen tegneriserade eller förtyskade kopior. Jag anser originalitet — och en ädel derjemte — vara i ett sådant val hufvudsakligen att göra afseende på. Emot Ling är dock mycket att anmärka. Han är antingen för gammal eller för ung dertill. Är han ännu för ung, så vore ett sådant val att kasta in en petard i en krutkammare. Är han för gammal, så ökas passiviteten blott i akademien, hvilket ej får vara. Går man till våra stilister, så är otvifvelaktigt Askelöf ojemförligen den förste. Sedan Kellgrens tid har ingen skrivit en sådan svenska. Huruvida hans politiska existens och förhållanden böra härvid inverka, vet jag icke. Är det meningen, att en gång bryta med pöbeln, så vore detta tillfället. Efter Askelöf komma Berzelius, Palmblad, Wingård, Hedrén, Fryxell, Strinnholm, allt personer nedom Askelöf såsom stilister. Går man derefter öfver till tredje klassen, excellenserna, så står otvifvelaktigt Åkerhjelm först. Han har äfven en slags popularitet hos oppositionen, så att detta vore att gå en medelväg i vår närvarande politiska villervalla. Pontin förer jag äfven till dessa excellenser, och han kommer väl äfven dervid i fråga.

Jag har hört, att Brinkman är porterad för Askelöf; men vet ej hvad de öfriga herrarne tänka.

Af allt detta tycker jag mig finna, att Åkerhjelm, Wingård och Askelöf komma på förslaget. Jag önskar höra din tanke, hvarefter jag naturligtvis modifierar min egen, så framt den ej strider mot mina politiska åsikter.

Jag reser naturligtvis ej till Stockholm förrän spärnningarne upphöra, ty ehuru jag anser dem för nödvändiga och naturliga försvarsmedel för de smittfria orterna, kan ingen åläggas att underkasta sig dem för ett så onyttigt ändamål, som att bevista en riksdag. — —

Din tillgifne

Agardh.

Från C. v. Rosenstein.

Stockholm d. 21 Okt. 1834.

Febi son, Chariternas vän! Hvi dröjer du ännu bland Smålänningens hjordar? Grymt du låter oss fåfångt draga rikshjulet kring, det stora, kostsamma, tunga. Intet vi kunna förmå, så länge vi sakna din man-kraft, snillets eldsken och vettets och mognade vishetens uttryck, dem med äskans och blixternes kraft du spridde vid rådslag. Derföre åter till oss, ack kom! Vi hörde så gerna hvarje ord af din mun. Af löjet på läppen vi gladdes, som då ur molnet af stjerman kastas det glindrande ljuset (ty af dumhetens moln fördunklas ock ofta vår himmel). Kom! vi behöfva ditt stöd. Till vänners öppnade armar gladt och ömt du väntas. I glädtiga lag du skall finna brödravänskap och tro. Vi lyssna redan i hoppet till din röst. Ack kom! Kom hit! vi längtande ropa. Till besvärs-utskottet ej önskningsmålet må alltid visas, att der i glömskan begrafvas, gäckande hoppet.

Dock, som platta verser, i hast sammanrafsade af en sjutioårig nybörjare, icke torde beveka ditt flinthårda hjerta, så får jag på prosa, tör hända lika platt, anföra, att du saknas mycket i en tid, då de kloka äro få, och de vettiga förminskade bland oss riksdagsmän; att då prostarne få endast kort permissionstid, — på mikariska: *korta permissioner*, — undrar man, att de unga biskoparna få förblifva borta, såsom stumma herdar och väktare; att konungen sjelf anser sig öfvergifven af de vänner i ståndet, han påräknat; och framför allt, att en hvar *bör* vara på sin post. Efter denna regel har jag sjelf handlat.

Nordin har förmått oss begära medståndens samverkan och konungens befallning att riksdagen må afslutas till jul. Vi få troligen hvarken det ena eller det andra.¹ Wingård, Heurlin, m. fl., äfvensom jag, tro omöjligt vara att sluta riksdagen förrän med Januari. Om du derföre hitkommer i November, så finner du åtskilligt ännu oafgjordt. — — Kullberg har jag allvarsamt efterskrifvit.

Bed din, af mig högt värderade fru — det är ej värdt att jag tillägger henne det rätta epitetet — förlåta detta bref. Anmäl för henne min vörndnad, och bibehåll minnet af den, som om du vill eller ej, dock till sin sista andedrägt förblifver
din tillgifne vän

C. v. Rosenstein.

Från C. A. Agardh.

Stockholm den 5 Jan. 1835.

Min kära bror!

Det är på vår gemensamme »höge» gynnares befallning, som jag skrifver detta. Jag har fått lof att helsa ifrån *honom*. Det är således sub rosa. Du har förmodligen läst »Journalens» adress till allmänheten, rörande tidningsväsendet.² I detta fall känner du måhända igen, af vissa idéer, författaren. Har du ej läst den, så ber jag dig göra det, emedan annars inser du

ej fullt meningen af detta bref. Denna adress slutar med att inbjuda författare af talang att diskutera dagens frågor. Man hoppas, att genom Beskow förmå Järta och Geijer att insända en och annan artikel; och jag har fått uppdrag att bedja dig derom. Foyern för denna anstalt ligger, som du ser, annorstädes än den synes, och Wallmark är endast den synlige aktören. »Statstidningen» har redan befunnits, hvad vi förutsade, icke vuxen sitt värf, att besegra den jakobinska pressen; och om än allmänheten verkligen visat välvilja emot densamma, är det dock tydligt, att den i längden måste tröttna vid att vara endast *üdelmodig*. När den derföre äfven går under, så står endast »Minerva» som en emigrant qvar emot jakobinerna; detta kan icke vara. Girondisterna måste uppträda och göra bättre sin sak än i Paris. Man tror, att i fall sådana män som du, Järta, Geijer låta förnimma sig i början i den nya tidningen, skola sedan andra insändare af förtjenst icke felas, och moderationen, sanningen och den högre förmågan slutligen återföra nationen till sans. Att du åtminstone gör en »högt» behaglig gerning, ifall du blott skickar en versstump till »Journalen», är säkert, och man skulle blifva fullkomligen nöjd, om du ville skriva en längre artikel. Du har någon förbindelse — icke att besvara Palmærs dumheter¹, ty dem har knappast någon stått ut med att läsa, ännu mindre har någon talat derom; men att stäcka de jakobinska dagbladens mod, sedan de förgripit sig på svenska litteraturens helgedomar. Som sagdt är, vill du icke detta, så behöfver du blott åtminstone insända någon poetisk stump, några xenier eller dylikt, dock helst det, som ej smakade bitterhet. Svenska allmänheten har varit oroad öfver din sjuklighet. Hon vill veta, att du är frisk, att du ej glömt henne. Hon har alltid gjort dig rättvisa, alltid burit dig på sina händer. Det är i sin ordning, ej blott att du ger henne denna glädje på det nya året, men äfven att du räcker också din hand för att rycka henne ur barbariet.

Göra vi icke detta, låta vi jakobinerna hållas, draga oss tillbaka i afvaktan på bättre tider; göra vi då väl verkligen

vår skyldighet? Ännu en sådan riksdag som denna, och Sverige försvinner ur de sjelfständiga nationernas krets. Det är för en bättre anda *vi* måste arbeta, och är ej detta vårt egentliga kall? Så ser jag saken.

Dina egna reflexioner säga mera än hvad jag kan säga, och jag vill ej plåga dig med ett långt bref. Jag skulle icke ens skrivit detta, om jag ej med någon säkerhet fått veta, att du är frisk och nästan fullkomligt återställd. Jag skulle nästan tro, att en sådan distraktion som denna, jag föreslår dig, skulle bidraga att gifva ditt lif mera intresse och derigenom stärka din helsa.

Tusen önsknningar på det nya året för din familj och dig sjelf. Blif för andra gången Kantian och tro, att helsan beror af föresatser.

Din vän

C. A. A.

Från densamme.

Stockholm d. 12 Jan. 1835.

Min kära bror!

Det är för att göra en liten diversion åt din sorg, hvilken jag på det högsta beklagar, som jag skrifver i dag några rader. För mig var underrättelsen om din svärsons död¹ alldeles oförväntad, då jag ej visste att hans sjukdom var så farlig; jag föreställer mig, huru stort och djupt intryck denna händelse måst göra inom din familj. Emellertid är en bestämd sorg alltid bättre än en obestämd. Man har en utgångspunkt; man kan åter röra sig framåt. Man vacklar för att falla, men när man faller, stiger man upp. Jag tror således, att när saknaden tagit ut sin rätt, skall det åter klarna ikring dig, och ditt lugn återkomma, om än i en annan form och af ett annat slag än förut.

Jag skall nu berätta dig af dagens nyheter, hvad jag tror kan för ett ögonblick skingra dina tankar. Valet var i går i svenska akademien. När jag fick veta att du valt på Ling, valde jag äfven på honom. Han fick 12 röster, Kolmodin 4 (af Rosenstein, och förmodligen Enberg, Mörner och Hagberg eller Kullberg) samt Wallmark 1 (af Valerius). Rosenstein talade åtskilligt före valet, och försökte äfven att narra mig att rösta på Åkerhjelm eller någon annan; men det förra var dels försent, det senare förgäfves.

Hvad jag skref i mitt förra bref var på *befallning*. Jag bör nu säga, att den plan, man hoppades kunna verkställa med metamorfosen af »Journalen», visar sig allt mer och mer overkställbar, emedan Wallmark är platt oduglig till ett sådant värf samt har inga sådana relationer, som dertill erfordras. Jag tror man nu tänker på något annat, och således kan du lemna tills vidare detta förslag ad acta, hvilket du sannolikt i alla fall hade gjort, äfven om ej dina enskilda bekymmer gjort all tanke på något understöd från din sida omöjlig.

Emedlertid ser man att allmänheten längtar efter att erhålla någon tidning, som är af motsatt tendens emot Aftonbladet, och Statstidningens prenumeranter lära redan öfverstiga 2,000; den går således betydligt framåt, äfven med de icke just roliga artiklarne den innehåller.

Uppsatsen emot svenska akademien i Aftonbladet¹ är sannolikt af Lindeberg. Jag slutar det dels af stilen, dels deraf, att bland de få, hvilka förf. anser förtjenta af ett rum der, är Beskow utesluten, hvilket visserligen ingen annan i Sverige gjort än Lindeberg. Om han talat illa äfven om din politik, så är det icke underligt, emedan han har privilegium att der tala illa om konungar, antingen i politikens eller snillets verld; så dömer man här. Alla menniskor, äfven de, som ej hylla sv. akademien, äro förargade öfver att man inblandar litteraturen i partiernas politik. Jag hoppas därför att ingen svarar på denna uselhet, om ej Minerva, som jag tror företager sig herr Lindeberg ännu en gång till upptuktelse.

Några dagar hafva liberalismens hjeltar lidit stora nederlag. Först gick lagförändringen om missfirmelse mot konungen igenom i de tre stånden, oaktadt man gjorde allt för att draga bönderna på sidan. Derefter blef lånefrågan¹ återremitterad, hvilket man ej heller väntat sig, och just i dag har konungens proposition derom efter denna återremiss i afdelningen blifvit bifallen. Sedan väcktes i konstitutionsutskottet af en bonde motion om en grundlagsförändring, som tillade konungen rätt att utan synnerligt hinder förlägga riksdagen i hvilken stad som helst, och i går antogs detta förslag i alla fyra stånden utan återremiss, till de liberalas förskräckelse, hvilka knappt hunno sansa sig efter upptäckten att detta förslag gälde egentligen dem. Nu återstår endast att få lånefrågan igenom, men detta ser mörkt ut. Det beror på presteståndet. Men de svarta äro vanligen de mest förhärdade i det onda.

Riksdagen lider visserligen emot sitt sista, och kunde vara slut, om det eländiga bankoutskottet hade gjort sin skyldighet. Dock synes allt blifva slut i början af mars. Ingen enda biskop, utom begge talmännen, har funnits här på en månad. Nu äro de alla efterskickade för att rösta i lånefrågan. Få se om det hjälper!

Jag har nu berättat allt nytt, som jag trott kunna intressera dig. Gifve Gud, att du måtte småningom återhemta dig från din sorg och återtaga din vanliga, medfödda kraft. Tusen helsningar och vördnadsbetygelser för din familj från din alltid
föbundne och tillgifne vän

C. A. A.

Från M. v. Schwerin, f. Törngren.

Zireköpinge d. 11 Januari 1835.

— — Den anspråkslösa tillgifvenheten är lika angelägen om hvarje skrifvelse från Biskopens hand, som den rättvisa efterverlden, hvilken bättre än sjelfva Statstidningen hämnar det

skymfade snillet och ställer hvar en på sin rättmätiga plats. Frithiofs och Sveas sångare lefver, då Aftonbladet gått till evig obetydlighet och hvila: också förstår jag icke, huru någon förnuftig varelse kan fråga efter dessa månskällare, och ännu mindre vilja *löpa kapp* med dem, såsom Lagerbjelke¹ etc., hvilka borde hafva annat att göra. Men våra styrande äro särdeles ömtåliga, oaktadt hvarje Crusenstolpiskt försök att barka deras hud. Sedan Mefistofeles har väl ingen bättre förstått att sticka ut hjertbloden på sina offer. Härvid stannar i mitt tycke bokens² förtjenst, som jag är långt ifrån att tilltro den statshälfvande och mördande inflytelse, den påstås ega af mången, som i likhet med Brinkman ser i tidens onda tecken en straffande förklaring öfver enväldsmaktens outhärlighet, hvarpå han lika renhjärtadt tror som på kvinnodygd. Svårt är emellertid att förblifva en likgiltig åskådare af tidehvarfvets stora strid; också kannstöper jag nu politik med Brinkman, som vi i yngre dagar fuskade känsla och läppjade poesi.

Geijers försvar³ tycker jag dock om, äfven hans »Minnen» och »Historia». En kraftig nordisk anda går igenom det hela; man må sedermera låta vägleda sig deraf eller ej. — »Salige äro de som tro», säger skriften, och mången har visserligen blifvit det genom tron på påfvens ofelbarhet. Och då denna ändå funnit protestanter, skyddas ej heller konungamakten helt och hållet derför, och det allraminst af skäl att den maktägande är gammal och bör i fred få murkna tillhoppa med tronen. Att icke så inträffar, derföre beklagar jag visserligen ej vår konung; men skulle göra det och Svea folk till på köpet, om han i mannaålderns fulla styrka emottog kronan såsom en gyllne förskrifning på maklighet och ro. Vi veta ju alla att, ifrån spiran och biskopsstafven ända ned till nyckelknippan, medför hvarje skymt af välde en ojäfaktig förbindelse att arbeta för andras förkofran och väl. — —

Om Skåne och hemmet har jag intet att säga. Sedan Biskopen lemnat det förra, har också det senare förlorat mycket af klassiskt värde — de döda bokstäfverna ersätta ofullkomligt

det lefvande ordet — och på dessa förstnämnda hafva vi ej heller öfverflöd, som på spannemål och jord.

En och annan bok förirrar sig ibland till våra bygder, deribland Bulwers, som, ifall Biskopen ännu läser romaner, jag på originalspråket särdeles rekommenderar. I Danmark såg jag Oehlenschläger några få ögonblick hos Beskow. Skalderna voro båda *pyntede*, digra och sjelfförnöjda — således af ringa intresse för mig, som råkade att blifva ett komma mellan två antiteser. Nu farväl — förgät ej alldeles en gammal och oföränderlig vän

Martina Törngren.

Från C. F. af Wingård.

(Odateradt; Stockholm, början af 1835.)

Älskade Tegnér!

Ett bref af dig var mig lika kärt, som oförmodadt. Kärt, såsom allt af dig, emedan äfven der skaldeyran grumlat, kristallbotten genomlyser. Oförmodadt, emedan du förklarar, att du hvarken ville få eller gifva bref. Jag, som så mycket lidit och så litet sökt tröst hos andra, anser sorgen såsom ett asyl, der själen bör få vara i fred med sig sjelf. Res sacra dolor. Äfven på det långa afståndet har jag delat din och din dotters sorg. Den förträffliga, det vill säga Tegnériska, skildringen af din beklagansvärda Disas saknad har åter upprört vännens deltagande känsla. Denna din mest älskade dotter, »själ af din själ», åt hvilken du ock gifvit det underbara namnet, har jag föreställt mig såsom en älsklig varelse, hvilken icke på vanligt sätt fick färdas genom lifvet. För att öka ovanligheten kunde hon väl, på din begäran, upptaga bland sina vänner den vän, du missförstår, då du tror honom vara kall, men som har så mycket rikare tillgång på känsla, som han icke splittrat bort den på många föremål.

Önd på dig? Omöjligt! Hade jag hört ett sådant ord af dig, jag skulle ej brytt mig om det, som om så många andra

förflugna, som tumla öfver läpparne på balbus Apollo; men *skrifvet* — det var stygtt och måste utplånas. Det är endast på elakheten och, någongång, på dumheten jag kan bli ond; du är således säker för en sådan sinnesstämning hos zeloten. Desto mer harmas han på dessa riksdagsmän, lytta till förståndet eller hjertat, eller båda delarne, den en kraftfullare styrelse borde taga i sitt ortopediska institut. Men det är icke bättre med detta, än med det Åkermanska. — —

Du, med dina *δειλοι βροτοι*, har mera græcism kvar, än jag. Äfven det glada folket kunde icke freda sig från fruktan för ödet, detta nyckfulla spöke, som förskräckt alla hedningar. Det är kristendomens förmånsrätt, tron, som gifvit oss Försynen med dess faderliga styrelse, till hvilken äfven agan hörer. Jag torde hafva någon rättighet att yttra mig om den sistnämndas nytta, såsom plågad och hårdt hållen sedan barndomen af sjuklighet, olycklig kärlek, ett tjugooårigt olyckligt äktenskap och denna långa tragedis rysliga upplösning, och nu, sedan sorgspelet lemnat en hank i mitt hjerta att omvridas till min dödsstund, af en aldrig hvilande sysselsättning, oftast fruktlös, såsom den vid riksdagarna.

Ofta har jag knotat, ofta i mitt oförstånd missförstått den ledande handens afsigt; men vid hvarje skickelses slut eller epok har jag fått lösningen och funnit mig, om icke lycklig, dock belåten, om icke ren, dock förbättrad. Jag kunde väl klaga, att jag icke, såsom andra, fått njuta eller äras, att jag alltid varit hållen vid lägre läroverket, utan att få svärma i universitets-frihet; men emellertid har jag uppfostrats för ett bättre lif, och är icke alldeles utan glädje för det närvarande, om du och andra goda älska enstöringen.

— — Om du ej haft tillfälle att läsa, hvad skall jag då säga, ad pistrinum detrusus senes, som dagligen ältar lera i dessa trampqvarnar, benämnda utskott och plena? En utflykt har jag, af veteris vestigia flammæ, gjort till Rom, och läst Ville-mains Cicero de Republica,¹ två starka band. Arbetet, oaktadt blott fragmentariskt i texten, är en torso grandioso af ojemför-

ligt värde, i hvilket Cicero öfverträffar sig sjelf. Man läser denne utbildade, i stil oupphunne författare med andra ögon såsom man, jag vågar ej säga statsman, än såsom yngling. Hvilken rikedom, behändighet, ledighet! Perioderna draga icke heller sina långa svansar, som hos oratorn. Blott ett motto på vår penning-aristokrati, den jag anser för den sämsta af all makt, till prof: Nulla deformior species civitatis, quam in qua opulentissimi optimi putantur. Sätt det såsom varningsrop, när du härnäst skolmästrar tidsandan! Den tål åtminstone en straffsång om året. Angelo Mai's lärda utstyrsel är något pedantisk, såsom bibliotekarien egnar och anstår. Fransosens bidrag deremot vackra och mera flärdfria, än man skulle väntat af den förgudade professorn. En allvarsammare anda synes dock i vår tid taga de bättre i denna nation fast i vingarne. Ett oförmödat tidens tecken! Det värsta var, att denna läsning höll på att göra mig så klassisk, att jag så när blifvit obrukbar för riksdagen. Hvardagslaget, som den store Cederschiöld uppdukade i konstitutionsutskottet, och festerna i vårt högvördiga stånd började på att förefalla osmakliga. Dock — jag har öfvervunnit denna farliga matleda och är belåten såsom förr.

Du nämner Neander. Af honom har jag nu läst den 1833 utkomna »Geschichte der Pflanzung u. Leitung der christlichen Kirche durch die Apostel», två delar. Lärdomen är, såsom alltid, stor och väl digererad. Den historiska expositionen i första delen är, hvad man kan vänta, förträfflig. Läran i den andra, sakrik och minnesvärd. Likväl, när försoningsläran skall framställas, förekommer äfven hos denne fromme man, likasom hos Tholuck, en brytning, som icke är rent språk. Det är en idiosynkrasi hos professorer — kanske äfven hos dem, som varit det — att stöta sig på denna hörnsten. Den är och blir Grekomen en galenskap, och är likväl Guds vishet. Till en biskop må en biskop citera, hvad en biskop sjungit i Sv. Ps. N:o 78, v. 5. Här är ordet, som löser tviflets gåta, och ger lifvet inom och utom oss. Men för att förstå det, fordras *ταπεινοφροσυνη*, denna sinnesart, som är den största motsats mellan den krist-

liga och den antika verldsåsigten. Förr än du fattat det, blir ej ditt inre harmoniskt, din sång må ljuda än så skönt.

Hagenbach och Richter äro för mig obekanta storheter. Hases Gnosis vill jag, mystiker, ingenting. Deremot är hans Hutterus' redivivus det sakrikaste kompendium, jag läst. Med hans öfriga skrifter torde jag framdeles göra bekantskap. Nu är jag både utan böcker och tid. Schleiermacher gjorde mig ett besök i Göteborg, en man full af eld. Den inverkan, han haft på teologien, är af problematisk nytta. Ur hans skola hafva dock flera berömda teologer utgått. Sed timeo Danaos et dona ferentes.

Sant och skönt är ditt yttrande om odödlighetsläran. Hvad vore den, utan föreställningen om fortfarande individualitet? Panteismen är en styggelse, som endast i en sedeslös och tröstlös tid kan taga fart. Ditt omdöme om de nyares vitium subreptionis och öarligheten deruti hedrar ditt ärliga sinne, simplex dumtaxat et unum. — —

Om riksdagen icke ett ord: den talar för sig sjelf. Myntenhetsfrågan är nu afgjord, ehuru icke fullt efter ständernas önskan. Dock var svaret värdigt och royalt. Så är den våndan öfver. Men nya alterkationer förestå med bankoutskottet, anfördt af grefven i myrstacken. Bondhögfärden gör, att man ej vill hemställa till konungen sina beslut; utan, sedan han förut blifvit myntmästare och professor Almroths medregent, får han nu endast blifva ständernas boktryckare i bankostil.¹ Det stöter högt upp och nya tuppfäktningar förestå. Bedröfligt!

Heurlin fortfar att utmärka sig. Han är klippt och skuren till riksdagsman. Hos mig är det blott tilltag och afläggas med ridbyxorna. Cedo majori således, och täflar icke; latare som jag ock blifvit med åren, synnerligast att skriva.

Vår glade gubbe i stolen² har länge haft åkommor i och omkring ögat, som skulle bekymra hvilken annan än honom. Synd är det om den lifslustige, att han är skild från umgängeslifvet. Vi hafva broderligen delat oss emellan så, att han håller högmessan, dock utan att någonsin hafva läst texten, och jag

predikar aftonsångarne. Bésynnerligt är det, att om förmiddagen sjelf käbbla och om afton hålla andra pratmakare vid marginalen. Ett försök att komma hän till mitt stift, som skriker efter mig, har misslyckats; och jag är dömd att sitta ut min tid på fästningen.

När jag ser på den lunta, jag skrifvit, tycker jag allt att jag gjort ett offer af min dyrbara riksvårdande tid. Så alldeles för intet har det dock icke skett, utan för att locka dig att fägna mig snart med alltid kärkommet bref. Kroken är här af mindre värde än fisken, han vill fånga.

Nu en hjertlig önskan att Gud måtte vara med dig och de dina.

Aktning, vänskap i döden af

Wingård.

Från B. von Beskow.

Stockholm den 15 Mars 1836.

Bäste vän!

— — Du må taga det väl eller illa, men sannerligen jag, efter allt hvad du talt och skrifvit om din sinnesstämning, trodde dig om en så rik utgjutelse af snille.¹ Jag har alltid ansett det svårt för en målare att ha friska färger på paletten, då hans sinne är sjukt; men för en skald har jag trott det rent af omöjligt att plocka idel guldäpplen, pommes d'amour, i en maskstungen trädgård. Äfven Wallin anser att, med undantag af dina tvänne hufvudstycken, »Frithiof» och »Axel», du ej skrifvit något vackrare, hvarföre han icke heller det ringaste vill tro att ditt lynne kan vara förstämtdt, såsom han hört berättas. — —

Ehuru fräknar icke skada ett vackert ansigte, tycker jag dock minst om dem på ett Apollo-barn, och hemställer derföre några små ändringar² i afseende på din sista skapelse. Sålunda föreslås vördsamligen, i första raden, ordet *stranden*

i stället för *Skeppsbron*, ehuru stolt jag, som Skeppsbrö-bo, är af uttrycket. Jag vill ej säga att »stranden» är mera poetiskt, men det är rättare, ty från Skeppsbron ser man föga Gustaf III:s staty. Skeppsbron är slut, der den omgifvande kajen börjar, hvarför äfven Wallin ansåg ordet stranden vara rättast. I tionde strofen, om Bellman, förekommer att »sången *raglar* kring hans mun», hvilket uttryck synes mig lätt kunna utbytas mot *jubl*ar eller hvad du behagar. Wallin ville ej rätt medgifva epitetet »*störste* sångaren» om Fredman, då Creutz, Franzén m. fl. tillhöra oss. Slutligen ber jag få underställa dig, huruvida ej den andra strofen näst före den sista kunde med fördel utlemnas:

»I himlens vindar» etc.

Den synes mig i skönhet icke jemförlig med någon af de öfriga, och det vackraste:

»hvad snillrikt är, är skönt» —

har du i dedikationen till Leopold:

»och skönt är allt hvad snillrikt är».

Den strofen kunde du således skänka mig att dermed förgylla upp något af mina poemer, helst den i din sång ej är oundvikligt nödig för sammanhanget. Ursäkta mina små anmärkningar, men du har förut tillåtit mig sådana.

Skall barnet hafva något namn? Nog är du bra hednisk, men att lemna dina ungar odöpta, går kanske ej an för en biskop. — —

Din oföränderlige vän

Bernardo.

Från C. F. af Wingård.

Göteborg den 16 Mars 1836.

Älskade Tegnér!

— — Det har ej undfallit din skarpsinnighet, att denne bläckfisk¹ vill svärta kyrkan. Han är uppfödd vid Gamaliel

Hammar-skölds fötter och har utbildat sig vid Norges f. d. danska former, hvilka låta kansliet styra kyrkan. Han gifver sig icke tillfreds, innan han förstört biskoparne, kyrkans refben, och gjort dem blott och bart till lumpsamlare af hans infortrade uppgifter. Ett ris papper med skäl biter icke på den oefterrättlige; men några sarkasmer af dig dräpa stackaren. Släpp ut ett sådant papper, som det om fattigvården,¹ så tiger han, såsom i den frågan, fem år, och det är ändå en frist för sans. Endast ett sådant hufvud som hans, der abstraktioner, torra i sig sjelfva, blifva rent af mumifierade, kan begära berättelser och tabeller öfver religionsvården. Den inre och andliga måtte väl icke kunna skeletteras till ett spöke, att inom gallret af hans streck visas för allmänheten i Statstidningen. Otreffigare mosaik än tabeller öfver den yttre religionsvården eller presterskapets förrättningar, kan väl icke tänkas. Cui bono, att veta dop, begrafningar, sockenbud etc. öfver hela Sverige? Och huru hederligt skall icke ljugas i dessa uppgifter, dem tabellarius på lumphögen i expeditionens vård får med välbehag mottaga! — Ingen konst är att göra upp ett formulär med en mängd kolumner, och dermed är konsistorii besvär slut. Men böra vi icke såsom stiftsstyrelser vara presterskapets vårdare och betänka, huru förtryckt detta redan är af obehöriga bestyr, af staten, sällskaper, föreningar, skriblerer etc. det ålagda? Och våra kontraktsprostar, hafva de icke nog af tabeller, listor och längder, utan att de skola sammandraga detta drafvel? Och konsistorii-notarien, för 30 t:r och några spottstyfrar, den mest öfverhopade tjänsteman i riket, huru skall han hinna med städse stegrade fordringar, under denna svenska kyrkans Romulus Augustulus, mot hvilken Vandalerna äro helgon?

Presterskapet knotade öfver de dumma uppgifterna om fattigvården; nu få de ingifva dylika *årligen* genom landshöfdingen, som icke har andra än presterna att anlita. Skola de nu afskrifva sina embetsdagböcker eller förfärdiga registraturer till och med öfver sockenbud, så blifva de rasande, och

med skäl. Hvem vill sedan hålla i styr ett prestestånd vid blifvande riksdag? — Lyckligtvis få vi sjelfva föreslå sättet för dessa berättelser och tabeller, och det är därför jag beder dig förenkla detta så mycket som möjligt; men är det redan afgånget, så inverka på Åkerhjelm och dina öfriga vänner i rådet, att de motstå den galne tabellarien och icke tillåta presterskapets förtryck med ett vidlyftigt tabellverk öfver onyttiga ämnen.

Till skolrevisionen ingå hvart tredje år fullständiga uppgifter, och dermed kunde det vara nog. En verklig statsman betraktar heldre en period än ett årslopp, emedan omdömet blir säkrare; men Holbergs »Stundeslöse» frågar endast: »skriver I, Karle?», och om de blott svara: »vi skrive af al Magt», så är han nöjd och låter andan förflyga ur allt statsbestyr.

Gör nu hvad du kan för att hindra presterskapets betungande, hvilket det är oss värdigt att förebygga. Det är så mycket nödvändigare, som tjenstvilliga offer komma, synnerligast från södern, hofveriets land. Min skrifvelse är deremot en libell, som torde förflytta mig i Klingspors ställe på Karlsten. Vak upp, Göta lejon! — —

Din oföränderlige vän

C. F. af Wingård.

Från B. von Beskow.

Stockholm den 8 April 1836.

Käraste broder!

Vår gamla akademis jubelfest blef för henne en fullkomlig seger- och triumfdag. Ehuru jag icke varit bland de klen-trogna, i afseende på framgången, öfverträffade den dock vida mina högsta förhoppningar. Tilloppet var så starkt, att förstugorna och snart sagdt trapporna voro packade, och likväl var den uppmärksamma tystnaden så allmän, att man kunde höra en fjäder falla. Endast vid pauserna förspordes sorl af

bifall, och bland de många åhörare af olika klasser och åsigter, jag sedan träffat, är det blott *en* röst, att akademien aldrig ägt en så vacker sammankomst sedan hennes stiftelse. Vi kunna från denna dag räkna en bestämd vändning i opinionen till akademiens fördel, och därför hafva vi, i främsta rummet, att tacka dig, som satte segerkronan på vår minnesfest, och förutan hvars biträde jag aldrig skolat tillstyrka festens firande. En sådan hänryckning har intet poem i Sverge väckt vid uppläsningen, icke ens »Svea», som din härliga minnessång öfver de hädangångna. Mellan hvarje strof hördes en susning af beundran och hänryckning genom salen, från tusende läppar, och icke blott på många skönas, men äfven på hederliga gråhårmäns kinder runno tårar af rörelse och förtjusning. Också har jag aldrig hört Wallin läsa så mästerligt. Oaktadt jag kände poemet utantill, var det likväl för mig nytt i denna drägt, och en mängd skönheter, nyanser och öfvergångar anslog örat, hvilka undfallit mig vid blotta läsningen. Man var öfverens, att i fråga om litterär njutning ingen kunde påminna sig en skönare och rikare stund, och man yfdes öfver namnet svensk, då man på en gång hade sådana minnen, sådan poesi, sådant språk och sådan deklamation att beundra.

Festen har allmänneligen blifvit ansedd såsom en nationalhögtid, och med rätta. Sådana böra svenska akademiens högtider alltid vara; sådana voro de under stiftarens tid, och det är väl, att vi åtminstone *en* gång visat, att äfven vi förmå åstadkomma något dylikt, om vi rätt gripa oss an. Också förlåter man oss nu de 5,000 r:dr, vi få af staten, och hvad kungen gifvit oss till pris och jettoner.¹ Flera, som grumlat häröfver, säga nu, att det icke är underligt, om konungen synes med synnerlig förkärlek vilja omfatta ett samfund, som verkar berömligt för så ädla syften, och man tycker att ständerna handlade som kältringar, då de togo af oss våra fattiga slantar. Bästa beviset, huru vi stigit i opinionen, är att hundarne i Aftonbladet icke våga skälla, på sin höjd litet gläfsa, öfver »hof-institutionens» lysande högtid.² Det *personliga* ovet,

som Argus för sina åtta prenumeranter häft ur sig emot Wallin¹, räknar jag icke. Deremot bör jag nämna, att Vetenskaps-Akademien, Vitterhets-Akademien, Vetenskaps-Societeten i Upsala och Vitterhets-Samhället i Göteborg insändt till oss högst smickrande kompliments-bref öfver vår vackra jubelfest.

Akademien har, med ett ord, åter kommit på modet. Hos myntmästaren beställas flitigt exemplar af vår minnespenning, som man vill hafva till hågkomst af dagen, och, hvad som värre är, Handlingarne börja efterfrågas i boklådorna, bristande exemplar kompletteras, och jag vet till och med två bekanta, som kostat på sig hela samlingen (i alla fall öfver 100 r:dr) i förtjusning öfver våra sista bedrifter. Du får taga åt dig sju åttendedelar af hedern. — —

Ännu ett ord. Skulle du ej i denna, för öfrigt lika fullständiga som mästerliga minnestaffla vilja egna några ord åt den förträfflige Adlerbeth? Redan för tjugo år sedan skref du ju det sköna brefvet

»Naso till Adlerbeth» etc.

och den, som klädt den romerska litteraturen i svensk drägt, synes mig ej böra glömmas vid hög-offret åt Sveriges hädangångna stora skalder. Gerna ville jag äfven tigga ett par rader åt Nils v. Rosenstein. Har akademien ägt en enskild välgörare, så var det visst han, som hon kanske icke till ringa del hade att tacka för sin uppkomst och säkerligen för sin blomstring under större delen af de 40 år, han var hennes vårdare. Han var väl ej skald, men åtminstone lika mycket som Melanderhjem, Bergman, Lagerbring, m. fl. bland de firade, och skref icke heller sämre. Adlerbeth och Rosenstein kunde förlikas i en strof, (helst de båda åsyftade att vara svenska romare, den ene i bunden, den andre i obunden stil, och båda varit våra flitigaste, kanske ock bästa minnes-tecknare och vapenkrossare, för sin tid.) Ett lämpligt rum för dem synes mig vara det emellan Kellgren och Leopold, der den Kellgrenska strofen just slutar med striden för »sanning, rätt och vett» (som äfven var Rosensteins), och der den Leo-

poldska begynner med orden, att han var »den sista» etc., hvarvid äfven inträffar, att Rosenstein bortgick nyss före honom.¹

Vid en närmare och kritisk granskning af poemet, sedan det blifvit tryckt, skulle kanske anmärkas, att dessa för Gustafs tid i vitterheten så verkande män blifvit förbigångna. Skickar du detta tillägg, i fall du beslutar dig dertill, inom 14 dagar, så torde det vara tids nog. Deremot tror jag ej sammanhanget i poemet ovilkorligen fordrar en ny strof, i stället för den utslutna: »*I himlens vindar*», men ger du en, så är det naturligtvis *autant de gagné*. — —

Lef väl, bästa vän! Ännu en gång tack, af hjertat, för den heder, du skänkt akademien, och det oförgätliga nöje, du gjort 1,100 åhörare, dina härvarande talrika vänner, och mest af alla din

oföränderlige vän

Beskow.

Då ingen afskrift af ditt skaldestycke utlemnas, marscherar Wallin (enligt trägna inbjudningar) omkring i de lysande cirkelne för att läsa upp det för 100 personer i sender. Denna art af publicitet underhåller intresset, och du bör ej misstycka den.

Från densamme.

Stockholm d. 12 April 1836.

Käraste broder!

Härhos följer Franzéns poem.² De in margine befintlige tecken: *t.* — *h. t.* — *bar.* — *b.* & *c.* äro af *h. exc. Fistulator*, för att beteckna hvilka ställen han ville läsa med *tenor* — *hög tenor* — *bariton* eller *bas* (!), och sålunda härma de olika rösterna af Gustaf III, Leopold, Kellgren, Rosenstein, m. fl. När du genomögnat poemet, torde du vara god och återsända det, ty det behöfs vid tryckningen.

Kronprinsen ber mycket, mycket helsa dig och tacka för det stora nöje, han ägt af ditt härliga skaldestycke. Han har ytterligare haft det till genomläsning. Han kallade vår högtid en sann national-fest, och påstod, att hvar och en, som bevistat den, måste känna sig stoltare af namnet svensk. Den skönaste motsats af ädel fosterlandskänsla och värdigt sätt, att den yttra, emot dagskojets s. k. patriotism och skrifveri, ligger verkligen i en sådan fest. Aftonblads- och riksdags-tonen led också genom den ett större nederlag, än medelst alla emot den skrifna tidnings-artiklar. Vi äro högeligen uppmanade, att söka gifva våra kommande högtider något af denna betydelse. Omöjligt är det ej, om de, som förmå något inom akademien, vilja röra på sig. Till nästa högtidsdag hoppas jag få något af Geijer, och det slår alltid an. Hvad jag i min ringhet mäktar, skall jag ej undandraga mig. Hur mår »Gerda»? Vi måste alltid vara beredda, att i händelse intet antagligt pris-poem inkommer, kunna sjelfva lemna något till högtiden. Ling gaf oss sist en rätt vacker sång.¹ Af Franzén ha vi att vänta det vanliga minnet. Men till dig och Wallin hafva vi alltid goda ögon. Se vid tillfälle efter i ditt vers-magasin, om der ej ligger någon gammal stuf, som kunde blifva högtids-prydnad åt gumman.

Jag hoppas du gillat min senast gjorda framställning om de små tilläggen i poemet. Då det är ett sekular-stycke, och utgör liksom vår äreport, får äfven en liten detalj dervid ej förbises. Jag vet ej om Lehnberg bör räknas till Gustafs dagar, eller till de följande. Sina mest lysande stycken skref han dock under Gustafs tid, och framkallades af honom. Han har ett vackert, ljudfullt och omtyckt namn, som tyckes skola klinga bra i vers. I händelse hans namn kunde inrymmas bredvid Rosensteins, tror jag ej det skulle skada. Det vore ledsamt, om, sedan poemet blifvit infördt i Handlingarne, man trodde sig kunna anmärka, att någon af våra store blifvit glömd. Dessutom, ju flere vi ha att skryta med, ju bättre för oss. Jag vet huru ledsamt det är, att i en redan utförd tafla

packa in nya figurer, och jag svettades i min lilla mån rysligt i en slik vända, då jag skrifvit »Sveriges anor» och nödgades göra reparation d'honneur åt några, som blifvit förbigångna; men efter slutadt dagsverke var jag dock glad, att åtminstone nummertalet var fylldt. Tag ej illa att jag plågar dig. Det är af lutter välmening. I öfrigt får jag af dina tillägg sjelf nytt arbete, ty du skall veta, att jag lärt mig poemet utantill, och nu måste jag äfven studera efter nya upplagan. Jag liknar en man här i Stockholm, som går omkring och spelar till dans för 3 r:dr b:co qvällen. Hackan går jag väl miste om, men deremot får jag supé eller middag i de hus, der jag bjudes, för att förvåna sällskapet med det ryktbara poemet, hvaraf ingen afskrift får utlemnas, och som man ej kan få höra, om man ej bjuder svenska akademiens sekreterare. En klok man drager fördel af allt. Också skränar Brinkman öfverljudt, att jag, till pris för mitt säkra minne, sväljer de middagar, som han tänkte lösa sig till med afskrifter, t. ex. hos De Geers, Wetterstedts, Åkerhjelm, Platens, m. fl.

Om jag får tilläggen inom slutet af månaden, är det tids nog, ty poemet införes, enligt ordningen på högtidsdagen, sist, hvartill man äfven bör spara det bästa.

Helsning och vänskap.

Beskow.

Från densamme.

Stockholm d. 26 April 1836.

Käraste vän!

Ju längre man ruminerar öfver en sak, under desto flera synpunkter visar den sig. Så går det nu äfven med mig, som dagligen och stundligen idislar ditt sköna poem. Nyligen har följande idé fallit mig in. Akademien är, såsom du så mästerligen antydt, icke ett vittert kotteri, men en rent nationel in-

rättning, som egnar sin hyllning åt allt stort inom fäderneslandet. Till stora minnen från Gustafs tid räknas väl äfven Thorild och Ehrensvärd. Just att ingen af dem tillhört akademien, och den förstnämnde varit dess fiende, visar en så mycket större liberalitet i deras besjungande. Tänk, om du i din stora krokkan äfven flickade in en ring med deras namn! En icke olämplig lucka dertill tror jag mig ha upptäckt i det ställe, der strofen om »himlens vindar» uteslöts och der den föregående talar om »snille i lejonman» (Thorild) och om det i »grekisk enkelhet» (Ehrensvärds åsigt, fast ej hans språk). Det följande, om »skimret öfver Gustafs dagar, fantastiskt» etc., synes mig snarare vinna genom dessa nya färger i taflan. För ingen i akademien har jag nämnt något härom (ty de skulle troligen bäfva vid Thorilds namn); men för dig, som ser saken i stort, kan jag ej återhålla denna anmärkning.¹ — —

Tuus totus

B.

Från densamme.

Stockholm den 31 Maj 1836.

Käraste broder och vän!

— — I afseende på versen öfver Thorild har jag varit i verkligt qval. Å ena sidan har jag funnit den mäterlig och derhos högst pikant, hvilket sällan är fallet med akademisk poesi. Å den andra (venstra toffeln hos Grubbe) kan jag ej frångå min öfvertygelse, att då stycket i allmänhet är berömande, sticka näsknäpparne mot Thorild af, som flugor i kåln. Då jag emellertid ej ville hafva på mitt (eljest temligen educerade) samvete, att ensam afgöra högmålsfrågan, har jag konfererat med Wallin och ett par andra af akademiens »vittra uftar». Samma högdjur delade din egen åsigt af saken, att nämligen Thorild, såsom egentligen ej tillhörande Gustaf III:s sångarskola, syntes framhäfd enkannerligen för att blifva en

skuggbild vid sidan af Leopold, den der i ty fall skulle få tre hela strofer positift och negatift beröm, då Creutz, Adlerbeth och Gyllenberg etc. fingo nöjas med några rader, hvartill kom, att strofen, såsom ej afhörd vid akademiens sammankomst och nu författad i skarpore ordalag än någon annan, skulle väcka dubbel uppmärksamhet. Öfvergången till Leopold (om hvilken talas i andra personen, då Thorild nämnes i den tredje) syntes äfven fordra jemkning, om den ej af packet, vår egentliga publik, skall missförstås, alldenstund emellan sista apostrofen till Leopold och det föregående, ligga nio rader egnade åt Thorild, hvadan det följande (oaktadt andra personens användande) förekommer såsom riktadt till Thorild. Det sköna stället:

»Jag sjöng hans drapa» etc.

vill icke heller någon mista. På alla dessa skäl har jag vid tryckningen utlemnadt den »knallande» strofen. Du gör nu huru du behagar. Emellertid ber jag dig vara god och med omgående sända svar, på det jag får lemna ifrågavarande del af våra gudomliga Handlingar i bokhandeln.

Oföränderlig vänskap och kamratskap!

P. S. Hvad poemets tryckning i Göteborgs Dagblad¹ angår, fruktar jag, oss emellan, att det skett genom någon af Wingård öfverkommen och tanklöst utlemnadt afskrift. Jag har begärt förklaring deröfver af honom, och ej fått svar — ett elakt tecken, då han eljest ofta skrifer mig till i hvardagliga ämnen.

Från C. F. af Wingård.

(Göteborg d. 30 April 1836.)

Älskade Tegnér!

Ditt bref af den 3 dennes kom mig att gråta öfver ditt förstämnda sinne. Huru mycket beklagar jag icke denna slitning i ditt inre, hvilket icke kan komma till frid, förrän fri-

den sökes, der den endast kan hemtas. Mitt deltagande göt sig ut i varm bön för dig. O! att jag, som älskar dig så innerligt, en gång fick omfamna dig som en kristen broder, då skulle jag gråta af glädje. Jag har endast så mycket snille, att förstå ett stort snilles faror. Greken anade detta i sitt mångtydiga *δαμονιον*. Skall Gud icke få tacksägelse, endast förebråelser för det han gifvit dig dessa härliga gåfvor? All kärlek är rädd om sitt föremål och är beställsam; förlåt äfven min, att den äfven till Vexiö skickar sina missionstankar! Vore min kristendom en trångbröstad pietism, den skulle icke erbjudas dig; men den är en vita vitalis, som skulle häfva dualismen inom dig och lära dig att ponere totum. Tegnér gudfruktig — hvilken Paulus!

Jag kan ej nog tacka dig för det härliga qvädet¹ du skickat mig, och det med din egen hand. Jag gömmer det såsom en juvel. Omöjligt kan du sjelf misskänna dess värde; det är ett lefvande galleri. Dels genom läsning af deras arbeten, dels genom personlig bekantskap, känner jag igen dessa lefvande drag, tecknade af mästaren. I en sammankomst af Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället uppläste jag det till ledamöternas fröjd. Men mitt är icke felet, att man infört det i några Göteborgs-dagblad, ty afskrifter lära kommit från Stockholm. Hvarföre skall också icke allmänheten få njuta af detta mästerstykke? Sent kommer det i akademiens Handlingar, och dessa hafva icke stort publikum, mycket ur det skäl, att de sällan hafva något af Tegnér.

Du dömer skarpt om sekularfesten; emellertid har Beskow heder af sin tillställning. Hela institutionen är ju på puff, och således bör den visa sig och göra sig till, hvilket hofmarskalken förstår att åstadkomma. Det torde muntra kungen, att vid lifvets afton spela Mæcnas, hvilket annars icke varit den starka sidan. Må han få denna lilla hugnad, då han får betala den med silfver. Akademien kostar det blott ord, hvarpå den har förråd. — Din tanke, att akademien sjelf bör göra något, icke »levfa på sin dödsprincip» är dig värdig. Realisera

den! Om du muntrar upp kamraterna, så torde de göra något för bildningen. Så rojalist jag är genom arfsynd och verksynd, finner jag dessa kinesiska målningarne öfver det himmelska riket, hvilka hvarje högtidsdag exponeras, i sig sjelfva föga tillfredsställande, antingen Wallin gjutit dem i tackjern eller Lagerbjelke lagt dem i mosaikflisor. Jag har verkligen — det få gjort — genomläst akademiens alla Handlingar; borde således få »flitpenningar», så mycket mera, som min redbara vinst varit mindre, och jag ej kunnat tillegna mig stilen.

Det var mildt af dig, att icke förkasta det lappri, jag sändt dig.¹ Du bevittnar, att den verkliga storheten i vettets rike icke är öfversittare. Så är ock godheten fördragsam, non ignara mali. Den är ännu icke till, som kan värdigt skildra skalden Tegnér; i menniskan har jag, kanske mera än de flesta, sett in och skulle kunna tyda den, emedan kärleken förklarar allting, likasom han fördrager allting. Må du lefva länge och förklara dig sjelf, till Guds ära och människors sannskyldiga nytta!

Beklagansvärde vän, som börjar misströsta om frukten af ditt arbete! Männe det icke vore bättre, att reprimera det, som varit på väg att gå förloradt, än att bjuda ett surrogat, som icke ersätter? Du har sagt mig förut, att jag äflas med Sisyfusklippan; men ännu har han icke rullat tillbaka att förkrossa mig. I Tyskland, undrens land, är man redan ledsen vid rationalismen. Striden har blifvit skarpare och således afgörande mellan purus putus atheismus och köttets restauration å ena sidan, och å den andra biblisk kristendom. Den senare är universalism, tillegnar sig all sann bildning, genomtränger hela lifvet, tillhör hvarje ort och tid och måste slutligen segra, så otroligt det nu ser ut, då materialism sitter i hjertan, panteism är filosofien och industrialism är allas religion. Dies dabit!

Om din misströstan om episkopatet höll på att förstöra min hierarki, fick denna nytt lif genom ett besök af Agardh. Han är lyckligtvis en high-church-man och värre hierark än jag. Jag resignerar nu från denna ära och åtnöjer mig att

vara *minorum gentium*. Med sin liflighet har han kastat sig in i sina nya förhållanden och är fullt upp biskop. Det gjorde mig ondt, att endast få samtala med honom en afton; dagen derpå drog han till Karlstad. Han lade på mitt sinne sitt förslag till prestbildningen¹; jag har sedan genomläst boken, som i det lifliga manéret hyser mycket tänkvärdt. Om jag icke genast biföll vid riksdagen, var det en försigtighet, att icke låta fånga sig af snillets trollkraft. Jag fruktade ock, att tviste-frågan var inspirerad af den enda gudomlighet, som, sedan du lemnat Lund, der regerar — Eris, icke Eros. — —

Från C. J. L. Almqvist.

Stockholm, Nya Elem.-skolan d. 11 Maj 1836.

Högvärdigste Herr Doktor och Biskop!

Hvem är detta bref ifrån, och hvad vill den menniskan mig? — äro utan tvifvel de frågor, Herr Biskopen gör sig vid öppnandet här af, och ingendera kan jag rätt tillfredsställande besvara. Om min för Herr Biskopen obekanta person är ingenting mer att säga, än att jag 1:o i anledning af min tjänst, såsom föreståndare vid ett undervisningsverk, med den kärlek och nit jag förmått, utarbetat ett antal läroböcker, som af trycket utkommit, samt 2:o att jag, dragen af mitt väsendes innersta behof, skrifvit några andra böcker, ej ämnade till annat, än att vara hjertats och skönhetssinnets fria utgjutelser, på det sätt, som jag har det. — Jag har aldrig sökt något poetiskt pris, men jag har ifrån barndomen lyssnat på underbara toner, som jag hört någonstädes i min själ, och mitt högsta nöje har bestått uti att försöka uppteckna dem. En del af dessa försök hafva vågat visa sig i det allmänna, under namn af »Törnrosens bok». Det kunde icke falla mig in, att till Herr Biskopen

— i hvars person jag vördar skalden långt utöfver biskopen — sända några häften fantasier, föga inrättade efter den gällande skaldekonsten, och blott innehållande några raskt och frimodigt upptecknade tafloer ur vissa af människohjertats kamrar. Men sedan en stor del af den bättre ungdomen gifvit mig bevis på dess kärlek för denna min frimodighet; och sedan äfven, till min förvåning, en af Sveriges äldste, mest frejdade skalder lemnat mig ett rätt eget prof på bifall,¹ så föreföll det mig i dag, att det icke skulle anses för en anstötlichkeit, en ohöflichkeit, om jag till Herr Biskopen sjelf, den Sverige räknar för sin öfverste skald, vågade skicka mitt sist utkomna stycke. Min mening är icke, att bedja om Herr Biskopens undseende, ty i poesiers verld gifves ingen nåd: man älskas, eller man föraktas. Men när man, som jag, skrifver sådana här saker blott för sitt nöje, så har man åtminstone den lyckan, att aldrig vara rädd: jag nalkas därför till Herr Biskopen, visserligen som ett barn, men utan fruktan. Det är ljuft att nalkas både till det stora och till det lilla. Lifvet är kort och fattigt, säger man; men det kan blifva rikt och gladt genom en gnista från snillet. Finner Herr Biskopen något behag uti, att gifva mitt vördnadsfulla bref ett svar, så skall jag därför tacka som för en dyrbarhet.

I hvilket fall som helst tecknar jag mig Högvördigste Herr Doktors och Biskopens

ödmjukaste tjenare

C. J. L. Almqvist.

Från H. Reuterdaahl.

Lund den 29 Aug. 1836.

— — I afseende på det andra som Herr Biskopen begärt², nämligen en uppsats, om hvad som vid universiteten skett för det teologiska studium, har jag ej mycket att säga. Jag vet

knappt mera än att våra teologer äro miserabla. Långt ifrån att vara doktors- och professorsmässiga, såsom man vid riksdagen och i Agardhs bok ansett och kallat dem,¹ äro de nästan sämre än gymnasisterna, med sin Wöldike och Gezeli grammatika i pannan, fordom voro. Felet ligger väl till någon del hos lärarne och i inrättningen, men hufvudsakligast i den kvalifikation, som studenterna hafva vid sitt inträde i fakulteten. De flesta kunna nästan intet, när de anmäla sig till den »stora studentexamen», lära sig för denna några lexor, och börja så att studera teologi. Härmed upptaga de två till tre terminer. Voro de vana vid arbete, skulle de visserligen under dessa kunna lära sig något; men nu äro de barn i krafterna, skola dessutom läsa tidningar, politisera, poetisera med mera sådant, och således blifva de allt sämre och sämre. Emellertid anmäla de sig till tentamina och blifva tre eller fyra gånger improberade. Men man ledsnar också vid att improbera, och sålunda få de omsider passera, med hvad insigt och duglighet inses lätt. Något skulle hjälpas, om lärarne hade lust och förmåga att hos dem uppväcka en bättre drift; men af ett kollegium i dogmatiken, som är torrare än den kateder, hvarifrån det läses och som icke på fyra eller fem år kan fulländas; af exegetiska föreläsningar, som äro rätt uppbyggliga predikningar, men förklara allt utom den bibliska bok, hvarmed de sysselsätta sig, och af en kyrkohistoria, som lemnar likaså mycken uppmärksamhet åt det gamla testamentet och dess härliga underverk, som åt det nya och all den kätterska förvillelse, hvaraf det varit uppfyllt, kan icke mycket väntas; och genom blott improberande kan icke mycket uträttas. Således ser det illa ut, åtminstone hos oss, och i Upsala är det väl föga bättre. Hvarifrån hjälp skall fås är svårt att säga. Af förändrade inrättningar hoppas jag icke mycket och af dem Agardh föreslagit så mycket mindre, som det icke är godt att säga, hvad han har föreslagit. Den enda grundliga hjälpen kan komma från goda skolor och goda teologiska lärare, men att erhålla dem, är sjelfva konsten. Med dem äro

alla inrättningar förträffliga och dem förutan alla inrättningar odugliga. — —

Vördsammast och tillgifnast

H. Reuterdaahl.

Från C. A. Agardh.

[Karlstaad] d. 24 Sept. 1836.

Min kära bror!

Tro ej, att det hvarken är otacksamhet eller glömska, som fördröjt uppfyllandet af min skyldighet att skriva dig till ifrån din födelse- och min nuvarande hembygd. Jag skall ej ingå i något uppräknande af orsakerna dertill, utan endast nämna, att de egentligen reducera sig till den, att jag ej haft något egentligen objektift att skriva om, utan endast skulle hafva inskränkt mitt bref till enskilda omdömen och reflexioner öfver min ställning, och då bref i allmänhet ej är min starka sida, har jag hellre velat vänta, till dess jag erhöle något viktigare ämne att skriva om.

Ett sådant har jag nu uti den nåd. skrifvelse, domkapitlen nyligen erhållit rörande den nya prestbildningsförfattningen; och du torde tillåta mig att deröfver med dig vexla några ord. Att mitt omdöme öfver denna författning icke är någon episkopal paroxysm, torde du erinra dig redan från riksdagen, der jag vid riksdagens början, och således innan det var fråga om något episkopat, sökte leda den väckta frågan om *prestbristen* in på frågan om prestbildningen. Den senare utvecklingen jag gifvit åt mitt omdöme i denna fråga, är en följd af teologiska fakultetens i Lund infama sätt att behandla preteståndets skrifvelse och handläggning af frågan, utan hvilket behandlingssätt jag sannolikt aldrig mera tänkt derpå, förrän den i embetsväg förekommit. Nu är mitt omdöme, dels genom allt hvad jag deröfver tänkt och forskat, dels genom den

erfarenhet jag här vid gymnasium vunnit, så stadgadt, att jag icke kan rubbas derifrån.

I år kunde, oaktadt mitt bemödande, ingen af abituri, som skulle genomgå det akademiska seminarium, förmås att resa till Lund; de reste alla till Upsala, på den grund att man slapp lättast igenom i Upsala. De, som jag hittills har examinerat till prester, hafva absolverat sin kurs i Upsala på tre terminer. Skickar man dem åter till Lund, så är det det-samma som att binda en åsne-sten om halsen på dem, och kasta dem i hafsens djup. De återkomma vanligen ej mer. Detta bevisar två saker: det ena, att den teologiska kurs, man i Lund föreskrifver, *huru ringa den är*, likväl är för dryg att bygga ofvanpå student-examen; och det andra: att alltid det universitet, der man slipper lättast igenom, kommer att bli besöktast.

I de två saker, hvaruti jag examinerar, hebreiskan och isagogiken, har ingen upsaliensisk prestkandidat någonsin läst mera än 30 psalmer och Tilgenkamps klena bok om de bibliska skrifterna. Behöfva väl ynglingarne derföre resa till akademien? Kunna de ej rätt väl läsa detta vid deras återkomst till gymnasium och i stället få eller tvingas att använda sin akademiska tid på något bättre, än att höra så usla eller så litet omfattande lektioner. Är det ej obarmhertigt, att så förstöra unga mäns bästa, kraftigaste utvecklingsålder?

Deremot de, som möjligtvis kunna upparbeta sig utur afgrunden i Lund, och komma derifrån med lif och lefverne, kunna visserligen veta åtskilligt mera, men hvilket helt och hållet saknar den egentliga grundvalen af linguistisk, filosofisk och historisk bildning, så att de derigenom äro ungefär att sätta på samma ståndpunkt i afseende på teologiens nuvarande frågor, som Aftonblads-läsarne äro i afseende på politiken och regeringskonsten.

Sådan är min *erfarenhet*. Hvad mina *åsigter* angår, så känner du dem af min lilla broschyr,¹ hvilken jag skickade dig redan ifrån Lund, och vill ej nu derom tala.

Hvad friheten i tänkesätt och forskning angår i afseende på teologiska frågor, så har jag tillräckligen förklaradt, att den bör tillhöra akademierna, der jag ingenting har emot den; men att då den inplantas på en hop ynglingar, som ej hafva tillräckliga förberedande kunskaper för att sjelfva pröfva, så uppstår härigenom en fullkomlig sans-culottism inom kyrkan, som skall medföra dess ruin, liksom den politiska medför statens.

Min tanke om sättet, huru dessa båda motsatser, *frihet* vid akademien, men *tvång* inom kyrkan, skola upplösas och förenas, tror jag mig hafva tillräckligen rättfärdigt i ofvannämnda broschyr. Jag kan således icke komma ifrån Wallquists idé om prestbildningen och prestexamen, att den bör hädanefter som hittills vara domkapitlens och gymnasii-lärarnes omsorg. Gymnasierna äro ju prest-seminarier genom sjelfva sin stiftelse; och nu vill man göra akademierna dertill, och derigenom på en gång förderfva akademi, gymnasium och presterskap.

Hvad jus improbandi angår, så förmodar jag att alla domkapitel derom blifva ense att bibehålla en rätt, som de fått af våra fäder, och som är vilkoret för möjligheten att uppfylla deras ändamål.

Slutligen vill jag nämna något om frågans behandlingsätt af statssekreteraren. De teologiska fakulteterna hafva fått tre gånger yttra sig öfver frågan, domkapitlen blott en gång. Teologiska fakulteten fick förra gången yttra sig öfver prestandets skrifvelse, för att kunna vederlägga den; och nu får den yttra sig öfver domkapitlens utlåtanden för att kunna vederlägga dem, under det att domkapitlen, enligt skrifvelsen, ej fått annat uppdrag än att besvara de fyra frågorna, som statssekreteraren behagat framställa. Deraf följer, att i stället för att domkapitlets yttrande borde vara det sista och ledande, tillerkännes denna rätt nu åt teologiska fakulteterna.

Hæc hactenus!

Med glädje har jag hört, att din helse i sommar i allmänhet varit god.

Tack för det härliga stycket öfver Myhrman.¹ Skrif oftare, skrif! — så blir din helsa bättre. Det är ingen annan orsak till din sjuklighet, än att du öfvergifvit poesien.

Helsa Heurlin. Om han ej förändrat tänkesätt, så är han ense med mig och anhängare af den Wallquistska idéen.

Jag förmodar att Thomander reser genom Vexiö, och framställer akademiens sak. På dig och Franzén beror måhända till det mesta denna frågas utgång.

Min vördnad för din fru och familj.

Din tillgifne vän

C. A. Agardh.

Franzéns tänkesätt känner jag; de öfverensstämma i mycket med mina.²

Från P. H. Ling.

Trettondedagen 1837.

Vän och broder!

Af inneliggande rim³ ser du, hvarföre du nu får ett bref af mig. Så länge alla skriblerer tjöto till din ära, teg jag. Så länge lyckan endast jägtade dig framåt, teg jag äfven. Nu äro både du och jag för gamla att kunna misstänkas för afgudadyrkan inför denna all verldens herskarinna, och jag kan således öppet säga, hvad jag alltid tänkt om dig och blott inför dina blinda beundrare och inför dig sjelf sökt dölja. Galningar hafva kallat detta *afundsjukan*, du sjelf äfven; men kan den som i 60 år gömt sig undan i sin obemärkta vrå och som alltid handlat efter sitt medfödda anlag både i borgerligt och vetenskapligt afseende, kan den afundas ett snilles lycka, då han icke ens täflar med tidens dumhufvuden om inkomster, titlar, befordringar, m. m.? Mätte detta offentliga erkännande af *min tillgifvenhet för dig* och *mitt innerliga bifall* till ditt rättvist förvärfvade rykte, utplåna allt misstroende oss emellan

och göra mig värdig ditt besök, då du åter en gång kommer in i hufvudstadens hufvudyra kretsar!

Ja, ditt umgänge är mig, vid Gud! lika kärt, som då jag i ynglingaåren dagligen lefde och samtalade med dig. Vi disputerade då mycket och hade tusentals gyckel för oss; lika sådan är jag ännu i samqväm med vänner: löjlig och skarp på en gång. Försök mig, när du kommer hit, om icke du igenkänner

din gamle

Ling.

Min ödmjuka vörndnad för din fru. Helsa äfven Heurlin, Mellin etc. — För Guds skull gör dig icke besvär med att svara härpå. Jag är sjelf den lataste brefskrifvare i verlden, och kan icke det ringaste Brinkmannisera mig.

I år ämnar jag utgifva mitt lefverne: *Jag och de andre*,¹ både allvarligt och löjligt snack öfver vår tid. — Jag skriver, vid Gud, endast för mitt *nöje*; men mitt stora hushåll och lilla lön förmå mig att låta verlden veta hvad jag skriver.

För all del *läs rättelserna*, innan du ser på rimmeriet. Fyra sättare sjuknade in på en gång i influensa, deraf blef alltför mycket. Sjelf är jag nu så dålig i mina ögon, att jag ej kan läsa hvad jag skrifvit.

Tryck och band äro alldeles våta. Lufta dem strax, annars mögla de på din hylla, likasom på alla andras.²

Från F. M. Franzén.

Hernösand den 26 Januari 1837.

Bäste broder och vän!

Medan jag bodde i Stockholm, hade jag dock någon gång den glädjen att få se och höra dig. Nu är jag så långt afsides, att jag ej vet, om jag kan hoppas att vi någonsin mer råkas.

Det beror af den kommande riksdagen, om jag lefver så länge. Men skriftligen borde vi kunna meddela hvarandra ett förtroligt ord. Ofta har jag tänkt derpå och önskat mig någon anledning att genom några rader locka af dig ett bref, som komme likt en söderns fågel, hvars röst jag hör om våren bakom fönstret, der isen smälter. Nu har jag fått ett ärende till dig, som gör det för mig nödvändigt att skrifva och för dig, som jag hoppas, att svara.

En i Stockholm vistande engelsman, vid namn George Stephens, har skrivit mig till att han ämnar ge ut en engelsk öfversättning af »Frithiof» och begärt af mig, att jag skulle skrifva din biografi och karakteristik. Vore jag viss, att öfversättningen hade lyckats, så skulle jag anse det för en ära, som jag ej kunde eller borde försaka, att uppfylla hans önskan. Men då jag ej vet om honom annat, än att han utgifvit »An outline sketch», som han kallar det, öfver Shakespeares »Tempest» — den är utkommen i Stockholm 1836 med en typografisk elegans, som är högst ovanlig; en sådan lofvar han ock skall pryda hans öfversättning af »Frithiof» — så anser jag det mycket betänkligt att bifalla hans begäran. Vore öfversättningen dålig, så skulle jag icke endast blottställa min egen lilla reputation, utan ock begå emot dig ett fel, som ingen annan än du sjelf kunde förlåta mig. För att komma ifrån saken, har jag tänkt svara honom, att jag anser både min vänskap för dig och den aktning, jag är »Frithiofs» författare skyldig, fordra af mig den varsamhet, att utan din vetskap ej åtaga mig hvad han begär, och att jag blott med det vilkor samtycker dertill, att du sjelf gillar hans öfversättning.¹ — —

Jag har låtit hänföra mig af hvad som fallit mig in, utan att väga mina krafter eller betänka faran för mitt namn. Emellertid ångrar jag icke, hvad jag skrivit²; jag har åtminstone sjelf haft nöje deraf. Men jag borde icke ha gifvit ut det. Dertill har jag varit förledd af det honorarium, Lindh gifvit mig, och som jag tyvärr behöft. I synnerhet har min hitflyttning bragt mina affärer i sämre skick. Derföre sålde jag

ock de två teaterpjäserne åt Lindh, ehuru jag derigenom både som poet och i annat afseende blottstälde mig. Jag har någon gång tänkt skicka dem till dig, men jag har blygts att göra det och tänkt det vara bäst att det ligger i sitt tysta mörker. De nämndes väl i Statstidningen¹ i anledning af något som står i ett finskt blad, men det var blott ett ögonblicks sken. Dock torde jag vid tillfälle skicka dig de ämnade exemplaren. Om det är *något* i dem, som har ett slags värde, så vet jag att *du* erkänner det. I den ena är en målning af Gustaf III:s tid, hvaröfver jag önskade ditt omdöme.

Apropos af teaterpjäser: har icke Beskow nu lemnat ovedersägliga bevis på sin stora dramatiska förmåga? Redan i Erik XIV har jag tyckt mig finna den afgjordt gifven. Ty hvad bevisa enskilda fel och brister emot det hufvudsakliga, som ligger i teckningen af karakteren och i en rik dialog? Nu måste väl äfven Beskows fiender [medgifva] att han icke är blott en diletant eller, som Lénström² säger, en talang, utan ett dramatiskt geni. »Thorkel Knutsson» är ju icke blott det yppersta af alla svenska tragedier, utan jemförlig med utländska mästestycken. I »Hildegard» är det ock en poesi af första rang. För min del tycker jag väl icke om *ödet* i ett sorgspel, då jag tror på en *försyn* i det verkliga lifvet; men i det slaget är väl »Hildegard» en af de bästa tragedier. Dock kan den ej jemföras med »Thorkel» i sitt slag.³

Tack för ditt förträffliga poem vid akademiens jubelhögtid! Jag behöfver ej säga mer, än att du är dig alltid lik. Hvad du skrifer blir en stående tafra, lik den man på en resa får i sitt minne af utmärkt vackra landskap, som man ser på en vacker sommardag. Man glömmmer det mesta, af hvad man eljest såsom resande ser och hör, men *den* har man alltid kvar. — Beskow meddelade mig ett ord af dig om mitt arma, vid samma tillfälle frambringade stycke.⁴ Oaktadt det öfverdrifna i ditt beröm, tackar jag likväl därför af hjertat, ty jag vet att din öfverdrift härrör af välvilja, och när jag tar bort det som är för mycket, har jag dock så mycket kvar, att jag

kan vara tröstad öfver det tysta föraktet af alla andra. Min mening var visst icke att vilja täfla med dig; men när Beskow sade sig intet svar hafva fått af dig på flera bref och beklagade sin och akademiens nöd, så kunde jag icke emotstå hans enträgna begäran. För öfrigt bör jag anse det för det bästa att i tysthet bli förbigången, ty att bli bedömd i allmänna och öfverdrifna ordalag och jemförd med andra, som man på intet sätt velat eller kunnat täfla med, är ännu värre. — Jag har oförmärkt kommit till en onödig Herzens-Ergiessung, som jag vet att *du* icke missförstår. — —

Jag skulle önska dig ärkebiskopsstolen¹, om den ej tillika vore talmansstol. Du har så bestämdt förklarat dig emot riksdagsväsendet, att du på den grund ej lär komma i fråga, ehuru du eljest, isynnerhet som prokansler, vore sjelfskrifven, åtminstone på förslaget. Nu förmodar jag att Wingård framför sjelfva Hedrén är den bestämde, ehuru Wallin har för sig den allmänna rösten. Men han lär väl afsäga sig nu som förr. Så har jag hört ryktet låta här i vår aflägsna vrå. Sent och kanske icke alltid rätt kommer det hit. — —

Anmäl min hjertliga vördnad för Fru Biskopinnan och fägna snart med ett bref din trogne vän

F. M. Franzén.

Från A. G. Oehlenschläger.²

Kiöbenhavn d. 6 Juni 1837.

Min ædle Ven!

Vi höre saa sielden noget fra hinanden. Jeg er en slet Brevskriver og jeg troer heller ikke Din Hu staaer meget til denne Gren af Litteraturen. Imidlertid hører jeg dog jevnlige fra Dig, i det jeg flittigt spørger alle Reisende, og glæder mig, hvergang jeg hører at det gaaer Dig vel. Troe mig, kiæreste Tegnér, at jeg aldrig, saalænge mit Hierte slaaer, vil glemme

den hæderfuldeste Dag i mit Liv i Lunde Domkirke, som jeg skylder dig!

Jeg sender disse Linier med Herr Marmier, en ung Franskmand fra Paris, som intresserer sig meget for vor nordiske Litteratur, og vil give sine Landsmænd nogle Efterretninger om den, naar han reiser tilbage.¹ Det er et meget elskværdigt Menneske, og jeg er vis paa at Du gierne vil vise ham al Venlighed; han ønsker naturligtviis meget at göre den store Svenske Digtets Bekjendtskab.

Jeg er i denne Tid vendt tilbage til vort gamle Norden igien, og har skrevet en »Olaf den Hellige». Dette Sujet manglede endnu i min Tragödieække. Det fölger lige efter »Hakon Jarl». Gid det maa være sin Forgiænger værd! Saa snart det til Efteraaret bliver trykt, skal jeg sende Dig et Exemplar.

Lev vel, kæreste Broder! Hils Din elskværdige Familie og glem aldrig

Din

A. Oehlschläger.

Från J. J. Berzelius.

Stockholm d. 13 Juni 1837.

Käraste Tegnér! Hvad är jag för en mask, på hvilken man kostar så smickrande uppfordringar²? Jag ber dig vara öfvertygad om att, om jag hittills vägrat emottaga den utmärkelse några här vistande ledamöter af svenska akademien erbjudit mig, har det icke varit derföre att jag aktar den ringa, utan af det skäl att, i saknad af de egenskaper som bilda författare af det slag, som eder akademi hufvudsakligen uppsökt hitintills, jag anser mig inträda såsom Saul bland profeterna. Af konung, medborgare och den lärda verlden, öfver min förtjenst, hedrad för hvad jag kunnat uträtta såsom vetenskapsman, har jag ansett mig böra undvika hedersbetygelser, till hvilka naturfallenheter, som jag saknar, och arbeten som jag

ej förrättat, allmänt anses vara de rätta ledsvennerna. Jag har önskat att min samtid skulle finna att jag anser mig hafva erhållit mer än jag någonsin hoppats af utmärkelser och att min håg på intet sätt står efter flera. Dessa äro de grunder, som bestämt mitt vägrande att emottaga den kallelse till en af de aderton, som förliden höst blef mig i förhand meddelad af akademiens sekreterare; och vore jag utrustad med mera liknöjdhet att göra aktningsvärda vänner till viljes och större förtroende för eget omdöme, så skulle jag äfven nu ej afvika från samma grunder. Jag lyder således, ehuru skygg, din uppfordran, och kommer jag att en dag uppträda på parnassen, så blir det inte blott haltande, såsom den ledamot du der reciperade¹, utan jemväl på träben, men ett träben som Tegnér's, Wallins och v. Beskows vänskap skaffat mig, och till hvilket jag af eder utbeder mig en stöfvel, så att det ej allt för mycket faller i ögonen.

Men huru ett af mig författadt äreminne kommer att se ut, derpå är jag sjelf mera nyfiken än någon annan kan vara. Jag kan på sin höjd komma ut med en minnesteckning öfver v. Rosenstein, enkel och utan prydnader.

Det smärtar mig likväl vid ett sådant tillfälle ganska mycket att blifva föredragen en ungdomsvän,² som för edra yrken har vida större naturanlag än jag, som för dem åsidosatt en del af sin vetenskapliga bana, uppoffrat mången nattro, som, utan bönmåls-karl, utan öfvertalande, med nöje skulle emottaga eder kallelse och med hvars minnesteckning företrädares närmoste i alla hänseenden skulle blifva bättre belättna än med min. Säger icke skriften: den som söker han finner, den som klappar, honom varder upplåtet? Nog har han vördsamligen klappat på dörren. I sex biskopar, som sitten derinne, hvarföre gören I icke den heliga skrifts ord till sanning? Det är ju att samla glödande kol på edra hufvuden! — —

Helsning och vänskap.

Jac. Berzelius.

Från C. W. Böttiger.¹

Stockholm den 7 Dec. 1837.

Högvärdigste Herr Doktor och Biskop!

Att af Herr Doktorn och Biskopen se mig uppsökt och med ett *sådant* bref hedrad, har varit mig en glädje, större än jag på länge fått erfara, en ära, högre än jag någonsin vågat hoppas. Också är det endast sjukdom, som kunnat tills nu fördröja uttrycken af min varma, min vörnadsfulla tacksamhet. Mången kunde uttrycka denna tacksamhet bättre: ingen kan känna den djupare, innerligare, jag ville säga, heligare. Herr Doktorn och Biskopen är min gamle fordringsägare, och nu mera en bland mina största. Jag har länge hos Nordens störste skald stått i skuld för mitt lifs skönaste timmar; jag har nu äfven hos honom kommit i förbindelse för min egen sångmöes rikaste uppmuntran. Huru skulle jag ej känna mig insolvent, huru skulle jag kunna tveka att göra »en pantförskrifning af hela mitt väsen»

»åt ljusets tjenst, åt sanningens!»

Ett så vänligt, så faderligt bref hade kunnat komma grefvarne att växa på min egenkärlek; tro mig, det har blott vattnat min ödmjukhet. Det har bekräftat den erfarenhet, som jag förut på mina resor samlat, att de största, de utmärktaste personligheter oftast tillika äro de hjertligaste: det har bestyrkt, hvad jag visste förut, att, under det *Frithiof* tjasas af sin skalds *snille*, sitter *Ingeborg* och älskar hans *hjerter*. Väl är skilnaden stor mellan hans sång och mitt qvitter; väl är afståndet halsbrytande från hans höjd ner till min dal; men vackert är det dock, att se de stora förtjensterna någon gång sänka sig till urskiljning af de små; rörande, att se mästaren på höjden nedräcka leende sin hand till stöd åt den uppklättrande försökaren; skönt, att ibland höra näktergalens egen stämma mana trasten: sjung på! Det gäller ju i högsta mening om

hela verldsåskådningen, att det *oändligt lilla* blott ses och följes af den *oändligt store!*

Jag har uppvuxit i bredd med biskop Tegnér's rykte; jag var fullvuxen, när Frithiof utkom. Ända sedan har jag brutit mot lagens första bud; jag har varit en hemlig afgudadyrkare. På mina resor träffade jag ånyo detta samma rykte, hvart jag kom i vida världen. Europa tycktes blott känna till Sverige af triumviratet: Linné, Berzelius och Tegnér; till och med i Neapel tillspordes jag flera gånger om den sistnämnde och på ruinerna af Pæstum måste jag deklamera Axels död. Och samtidigt med detta europeiska erkännande, denna samtidens fortgående kröningsfest, framträdde här hemma i det lilla tack-samma Sverige medelmåttan ur sin skamvrå och försökte, så godt hon kunde, sätta ett p för triumftåget.¹ Det har ej lyckats, och skall ej försökas om; men mig och många sårade det, såsom ett lättsinnigt knifstygn i vår nationalära, ehuru föga djupt såret borde blifva efter en ömklig pennknif. I förtrytelsen skref jag redan i Rom »*En afton i Tivoli*»². Nu är allt det der förbi, och Sverige anser biskop Tegnér's ära nu mer oskiljaktig från sin egen.

Hvad mig angår, har jag inga anspråk mer. Från att vara frisk och glad och lycklig, angreps jag för tu år sedan af ett grymt lidande i venstra sidan, som snart af läkarne döptes till en obotlig *hjärt*sjukdom. Jag utstår ofta förfärliga plågor, en hank är trädld genom hjertspetsen, och ändå föga lindring vunnen. För närvarande vistas jag i Stockholm, för att begagna sjukgymnastik, och — om jag lefver till våren — ärnar jag resa ånyo söder ut, för att undångömma min graf för mor och syskon. Utsigten vid 30 år är således ej bland de muntraste; med tålmod och resignation har jag lemnat vår Herre öppen fullmakt att med mig göra, hvad han vill; arbetar i hvad jag kan och klagar så litet som möjligt. Emellanåt sänder mig den evigt Gode små klara strålar i midnatten af mina qual: deribland räknar jag Hr Biskopens bref. Haf evig tack derfor! Förlåt också godhetsfullt det mindre städade i

detta mitt svar, så till stil som koncept! Sjelfva det mekaniska i skrifvandet gör mig ve, och tankarne få ej tid att snygga sig, utan måste så genast fram i sin svarta negligé. — Om jag på jorden har någon framtid, huru ljuft skulle det ej vara mig, att få besöka Hr Doktorn och Biskopen i detta genom honom nobiliterade Vexiö, dit jag nästan afundas mitt bref att få ställa kosan. I hvarje fall innesluter jag mig i Hr Doktors och Biskopens ynnest och hjerta, glad och stolt, att det i Hr D. och B:s lefnad fans åtminstone *ett* ögonblick, då jag ej ansågs oförtjent af hans uppmärksamhet.

Med outplänlig vördnad, med innerligaste tillgifvenhet framhärda jag Högvördigste Hr D:rns och Biskopens ödmjuka tjänare

Carl Wilh:m Böttiger.

Från B. von Beskow.

Stockholm den 22 Dec. 1837.

Du lärer säkerligen, bäste vän, anse mig död och begravven, (för att ej säga »nederstigen till h - - »), då jag på så lång tid ej låtit höra af mig, eller ens tackat för ditt senaste kära bref, med det uppmuntrande omdömet om min »Gustaf Adolf»¹. — —

Högtiden² var värdig och vacker. Talen finner du i Statstidningen. Särskildt gladdet mig, att akademien biföll idén, att lemna sin medalj till Dräseke och bestämma Lidner till föremål för nästa års minnespenning. Sådana åtgärder bidraga att göra akademien nationel, hvilket hon framför allt bör vara.

Härhos minnespenningen öfver Stjernhöök, som är mycket lyckad, samt sedel å »Statstidningen» (om hvilken man ej kan säga detsamma).

Nu förestår val af föremål för det kongl. priset, som i Januari skall bortgifvas. Bland skrifter, som under årets lopp utkommit, torde väl näppeligen någon göra Atterboms första

del¹ företrädet stridigt. Hvad säger du, om vi en gång skulle vara rättvisa och belöna den bästa skriften, åtminstone den, som har någon betydelse? Mig synes att, för omvexlings skull, detta ej vore så rasande. Ett bättre tillfälle för akademien att visa, det hon äfven vet att en skald med namnet Atterbom finnes eller åtminstone funnits i svenska vitterheten, torde näp- peligen återkomma, ty att invälja honom skall åtminstone ännu på några år möta många svårigheter, jemte förlägenheten att till alla delar offentligent explicera sig, hvaremot man nu är ifrån saken med penningstyfvern — i alla fall det väsentligaste. Dertill skulle det synas ädelt af akademien att just nu, när allmänheten gör A. orätt, göra honom rätt. Geijer, den ende, för hvilken jag nämnt denna idé, gillar den till alla delar. Samma förhållande blir troligen med Franzén, Brinkman, &c., men jag nämner intet för dem, innan jag inhemtat din tanke. Endast till Franzén skall jag skriva. Delar du min åsigt, så skicka ju förr dess hellre, om möjligt med omgående, din sedel. Valet bör komma oväntadt (liksom medaljen till Dräseke) för packet, ty få tidningarne nys derom —

»och världen, Frithiof, vet hvad trenne veta» —

så förbistra och nedsmutsa de alltsammans. Jag har icke ens nämnt något för Wallin, som jag nog fruktar blir emot det; men får han höra att du, Franzén och Geijer äro ense, så går han väl med.

Dernäst har Böttiger utgifvit ett nätt häfte,² men med Atterbom synes det mig, i poetiskt värde, ej kunna täfla, hvar- till kommer, att han nyligen haft reseunderstöd af akademien, och nu lärert fått löfte af Hans Maj:t på icke mindre än 2,400 rdr bco, till en ny resa (200 rdr i månaden, i ett år), då det kanske kunde synas mindre passande, att akad:n gaf de medel, konungen lemnat henne, åt samma håll. B. kan ju få det en annan gång. Han är ju ännu ung. — —

Nu inväntar jag ditt svar, hvarförinnan jag ej nämner ett ord till någon människa. Meddela ej heller saken åt någon, förrän vi fått den mogen.

Härhos slutligen »Birger», något »oppruinerad», som bonden sade om sitt hemman. Jag har bara skrifvit om 5,000 vers.

Lycka till godt slut på året, och ett gladt kommande, önskar af hjertat din

trofaste vän
B. v. Beskow.

Från C. F. af Wingård.

Göteborg den 18 Januari 1838.

Älskade Tegnér!

Visserligen hade jag länge väntat, då jag fick ditt bref af d. 30 December. Men jag fruktade, att anledningen till dröjsmålet var ditt höst- och vinterlynne, och jag beklagar hjertligen verkligheten af min aning. Äfven nu hoppas jag dock, såsom vanligen, att våren smälter denna snö, som samlat sig omkring ditt sinne. Men förrän lärkorna börja sin glada sång, skickar jag dig med den förlängda dagen en hjertlig välönskan till ett bättre år och ett utrop af: *sapere aude!*

Ett universalmedel för all sinnesoro, men det också en verklig *huskur*, finnes. Gå till Guds ord, men icke med tyska kryckor! Läser du det med bön om upplysning ofvanefter, skall din insigt och utsigt ljusna, ditt hjerta fridställas, och du från en *ψυχικός* blifva *πνευματικός*. *Expertus novi*. Ingen har varit mera tviflare, ja, hånare än jag; men jag har återkommit till min barndomstro, och hvilar vid den med lugn för tid och evighet.

Du har rätt: din treenighetslära är icke sann. Om Allfadren veta hedningarne; men Fadren, som utgaf Sonen, känna endast de kristna. Din kristologi är ännu bristfälligare; den är en själfgjord produkt, eller lånad af någon annan poetisk natur såsom Hase eller din vän Schleiermacher, för hvilken, såsom f. d. Herrnhutare, Christus dock gälde mera än *ὁμοιουσιος*. Den ande, som lifvar naturen och spelar i vinden, är icke densamme, som ville bo i din bättre andliga del, din egen *πνευμα*.

Den naturdyrkan, som bär af till panteism, är kristendomens motsats och vållar till stor del tidens affall. Herrar skalder hafva sin dryga andel deruti, och naturfilosofien och Hegelianismen d:o. Min älskade Tegnér ville jag icke hafva bland dessa nebulosæ, men en stjerna, som vägleder till Bethlehem, och en gång lyser äfven på det nya fästet. Ur denna dualism i ditt inre, som är strid och derföre lif, hoppas jag, utvecklar sig harmoni, och att vi en gång få helsa hvarandra för bröder i högre mening. — O, kunde du se in i mitt hjerta, huru det menar!

Du har rätt i ditt hat mot hyckleri, äfven i poesi. Sådana pseudo-kristna skalder äro icke heller mina vänner. Med detta andliga galanteri drifves mycket ofog i andra länder och äfven bland oss, stundom af ipsissimus primas. Dock har han äfven diktat i sann kristlig anda, och af en Knapp i Tyskland har jag sett härliga sånger. Jag längtar efter den belönade prestvigningen, och tackar hjertligen för din¹. Ovanligt var det att från altaret höra en dikt, men på några heterodoxa skorr-ljud när är den skön. Det gick väl icke heller an att stå och doktrinera för gamla män och lektorer, stiftets fäder.

Att mina utkast skulle blifva obrukade, visste jag nog. Troligen använder jag dem icke mera sjelf. Emellertid hafva de fått ett nytt värde, sedan de varit i dina händer. Nu gå de åter till scrinia lippi, sedan de ogillas af oculatissimus. Se min artighet!

Med v. H[artmansdorff] blir det ju längre, ju värre. Han är oefterrättlig. Han vårdar sig icke svara på mina bref, de må vara milda eller stränga. Skada att k[ungen] tror honom vara en djupsinnig man, emedan han ser ut som le chevalier de la triste figure. Kr[onprinsen] hade honom redan till verkgesäll under Kullbergs tid, och Br[ahe] anser honom vigtig vid riksdagarna, för att snoka efter handlingar, prata, och, när det gäller, stampa. Jag har dock under resan sagt den förste och den siste min mening och äfven tagit bladet från munnen inför Nestor i rådet.² Men ho tror vår predikan? Rullor får han nog till riksdagen,

och allt detta med rätta. En särskildt förtjenar han för det han skaffat mig på halsen fiskaren Ekström, med facile admittitur, till första klassens pastorat.¹ Om k[onungen] sätter sig öfver former, får väl icke föredraganden göra det. Det vore usest af prestståndet, om det icke afskaffade denne luntsamlare. Jag vill honom ej värre än en presidentstol, der han fick trampa på än flera skrivvare och vaktmästare, eller hofkansleriatet, för att med sitt träsvärd fäkta med dagbladsvädet. — —

Från densamme.

Den 11 Febr. 1838.

Älskade Tegnér!

Geijer² sätter mig pennan i hand, och jag skyndar att yttra mitt bekymmer inför det enda förstånd, som finnes bland Sveriges stora snillen. Var det då icke nog, att ett skulle förplumpa sig på embetsvägnar och gå den dummes ärenden? Skulle nu ock ett annat förfluket i ogjordt väder fara åstad för att vara *Per Sannare!* Nog är det förklarligt, huru denna vulkaniska natur skulle missnöjas med ultraismen och metafysiken hos några omkring honom; men har han väl forskat i eget inre, om icke der ock sitter en påfve, som vill vara infallibel och gifva dekretet? Med inkonseqvenser ertappar man honom städse; så förhöjer han i Litteraturbladet medelklassen, och i Blå boken skar han af dess lifsrot, fabriksystemet. Föga väl betänkt! Gud hjelpe oss för våra vänner! Det gör mig ondt om den ädle Geijer, och för det gyckel eller tillgjorda berömmet, han får af Filisterne.

Deremot ville jag hafva sett W[allin]s uppsyn, då han läste detta tvetydiga beröm, hans retorik fått. Kanske slog han ock omkull en stol, såsom Geijer, då denne i all sin ärlighet förklarar, att syftningen med sjelfva primatens tal var att rycka läroverket ur presternas händer. Klokt tänkt både för ståndet

och världen i denna upplösningens tid! I vår tid, då industrialismens väderqvarn går såsom i storm, behöfdes väl för ökad fart professoriskt munväder? Den klassiska bildningen, redan en ecclesia pressa, skall den äfven nu lemna sina få tillflykter, skolorna, och allt nedtrampas af Juggernauts vagn? Jag är upprörd, och jag måste hafva några trollord af dig för att lugna min plåga. Stackars Sverige med sina förflugna söner! Stackars den svaga regeringen, sedan två sådana gjort affall ur dess läger!

Jag hade ämnat resa upp i slutet af Maj för att göra inträde i akademien. Men jag börjar draga öronen åt mig för denne direktör, som kanske ger min bjelke och forbonden några åskviggas af sin nya ignis fatuus.¹ Såra vill han visst icke, ty han är ärlig i botten, men han hänföres af ögonblickets intryck, hvilket ingen i förväg kan beräkna. Far jag upp, är det egentligen för att varna i flera omständigheter, som synas mig olycksbådande. Dixi et salvavi, blir väl hela lönen för besväret. Glöm icke du den höga station du innehar! Dina ord äro löpeldar, som sprida sig öfver allt, mina suckar, som dö.

Huru mår du denna grymma vinter? Mig håller han inne, men jag mår derföre icke värre. Dock längtar jag häftigt efter våren. Komme den god efter all den nöd, som nu förspörjes! Hela mitt stift är i betryck. Tusentals fiskare svälta i mina skärgårdar, och bland de 10,000, som utgöra mina församlingar i Halland, är mycket bekymmer. Jag delar med mig, jag uppmuntrar till välgörenhet, men nöden är för stor och obändig. Gud bättre!

Skrif, ädle vän! några ord till tröst, eller, om du icke har bättre till hands, några sorgens. Af dig är mig allt kärt, ty i döden håller jag af dig.

W.

Från G. Mohnike.

Stralsund den 14 Juni 1838.

Es sind Jahre vergangen, mein hochverehrtester Herr Bischof, seit Sie die letzte Zeile von meiner Hand gesehen haben; wir beide sind älter geworden, und manches Erfreuende und Betrübbende haben auch diese Jahre uns gebracht. Älter geworden, aber nicht schwächer, ist auch meine Liebe zu Ihnen, und wenn ich die Stunden der Freude überdenke, so machen diejenigen, in welchen ich mich dem Gedanken an Sie und der Beschäftigung mit Ihnen hingab, eine nicht geringe Zahl aus. Sie sind, mein theurer Herr Bischof, mit mir und meinem Hause auf das innigste verbunden, das wissen Sie: was brauche ich Ihnen denn noch zu sagen, wie oft wir Ihrer gedenken; wie eifrig wir von einem jeden, der aus dem Norden zu uns kommt, Kunde über Sie einreichen; welche Freude uns jede Gute bringt, aber auch welchen Herzenskummer, jede Nachricht der Trauer uns giebt!

Ich bin in Ihrer Schuld, verehrter Herr Bischof, wegen des schönen Geschenks, das Sie mit Ihren Synodalverhandlungen mir gemacht haben. Hätten Sie gesehen, mit welchem Entzücken ich Ihren Bericht und Ihre Reden gelesen, und nicht bloß für mich gelesen, sondern Sie auch den meinigen vorgelesen habe! Auch Deutschland mußte ihn kennen lernen, diesen Bericht; es mußte kennen lernen auch diese Reden von Ihnen. Ich machte mich sofort an das Werk und gab beides unter dem allgemeinen Titel »Die Kirche und Schule Schwedens« u. s. w. heraus; Deutschland hat mir dafür gedankt. Hier überreiche ich Ihnen Ihr Eigenthum, nur in einem andern Idiom.¹ Zürnen Sie nicht, dass es erst heute in Ihre Hände kommt: der frühe und lange Winter trägt einen grossen Theil der Schuld.

Aber auch mit Ihren Gedichten habe ich mich unaufhörlich beschäftigt; der Frithiof ist in einer neuen Auflage erschienen — sie erfolgt hierbei — und die Uebertragung Ihrer »Smärre

Dikter» ist seit Jahren fertig: in heitern Stunden, vor allen in den Stunden des Morgens, revidire und feile ich das fertige, damit die Uebertragung in möglichst würdiger Gestalt erscheine.¹ Auch manches einzelne, was Sie in den letzten Jahren gedichtet haben, ist mir von Freunden aus Schweden geschickt worden, manches habe ich in den Schwedischen Zeitungen gelesen. Auch dieses alles ist von mir übertragen — das allerjüngste, so viel ich weiss, das Gedicht bei der Weihe der Kirche zu Gårdsby, übersende ich Ihnen als eine Johannis-gabe. Die Züge der Handschrift sind nicht die meinigen; die Abschreiberin ruft in diesen Zügen Ihnen auch ihren Gruss aus der Ferne zu. Ihre »Nachtmahls-Kinder« werden Sie in der Sammlung nicht finden, denn Olof Berg hat diese in der That so trefflich nachgebildet,² dass ich mir nicht zutraue es besser zu machen: wohl aber werden Sie Ihre Gesänge auf Gustav Adolph und auf die Jubelfeier der Schwedischen Akademie, Ihr Gedicht an Agardh und einige Trauerlieder auf heimgegangene Freunde finden, namentlich die beiden auf Graf Beckfriis und auf Myhrmans Tod. Sie sehen, mein theurer Herr Bischof, dass Sie auch in Deutschland einen Freund haben, der Sie überall begleitet. Sollte mir einiges entgangen sein, so theilen Sie es mir doch mit, ich bitte Sie! Sie versprochen uns ja, uns alle Ihre Sachen zuzusenden. Soll nicht auch ein oder der andere Gesang aus Ihrer »Gerda« darunter sein? — gesetzt er wäre schwedisch auch noch nicht gedruckt. Auch frage ich an um Erlaubniss zur Bekanntmachung einiger kleinen Gedichte, die unsere gemeinschaftliche Freundin, Frau von Ehrenström, mir in Abschriften mitgetheilt hat und die wohl in der Urschrift nicht gedruckt sind. Diese beziehen sich auf wichtige Tage im Leben von Mitgliedern Ihrer Familie, auf die Confirmationstage Ihrer Töchter: auch die der Trauer der Wittwe am Grabe ihres Gatten geweihten Zeilen sind dabei. Köstlich sind sie alle, und tief und sinnvoll diese Gedichte — aber darf ich das, was reiner Natur nach zu den Heiligthümern des Hauses gehört, bekannt machen? Wenigstens in keinem Falle darf ich es ohne Ihre Erlaubniss. Meine Frau

frägt lächelnd, ob nicht auch das von dem Sängere Schwedens *deutsch* gesungene Lied auf eine schöne Frau in Greifswald¹ mit gedruckt werden darf? Ich sage, es verdient dieses in jeder Beziehung.

Gegen das Ende dieses Jahres wird die Sammlung hoffentlich erscheinen. Mayerhoffs Uebersetzung² konnte mich nicht bewegen, von meiner Arbeit, die grösstentheils schon beendigt war, als er auftrat, abzustehen. Sie wissen doch, das Mayerhoff vor etwa sechs Monate an einem Schlagflusse gestorben ist. — —

An unserem Kronprinzen³ haben Sie, Herr Bischof, einen grossen Verehrer. Jedesmal, wenn er in Stralsund ist, erkundigt er sich mit grosser Theilnahme nach Ihnen. Im vorigen Jahre sagte er zu mir: Wenn sie an den Bischof Tegnér schreiben, so grüssen Sie ihn von mir. Wissen Sie wohl, dass er einen Mittag bei mir gewesen ist? Auch Nicolovius in Berlin hat mir vor einigen Wochen einen Gruss an Sie aufgetragen. — —

Mit herzlicher Liebe stets, theuerster Herr Bischof,
Ihr innigst verbundener Verehrer und Freund
Mohwike.

Från B. v. Beskow.

Stockholm den 6 November 1838.

Min käraste broder!

Enligt uppdrag af akademien måste jag nu öfverfalla dig med det dyrbara urvalet af vår vittra skörd för året. Troligen gör den oss ej fattig på guld. Bäst är väl *Missionären, Alhambra* och *Hesperiderna*.⁴ Enligt härvarandes omdöme går intet af dem öfver andra priset, med möda dit. Det förstnämnda är jernast hållet, har ock en särdeles vacker episod, p. 4, »Afske-

det»; men »predikan», som borde vara hufvudsak, är mattast. — I *Alhambra* förekommer också en vacker episod — pag. 24 till 35 — hvilket utgör ett litet poem för sig och kanske kunde förtjena ett uppmuntranspris. Detta poem, i fall det läses, bör börjas pag. 16. Det föregående endast grumlar intrycket. — *Hesperiderna* röja några vackra ställen, t. ex. Gondolierens sång och en del strofer i Inledningen; men är mycket ojemnt och tarfvar betydlig korrektion. (Har man rätt att gissa förf. efter yttre stilen, skulle jag tro det vara Adlersparre, äfvensom förf. till *Missionären* vara Assar Lindeblad). Mest poesi ligger kanske i episoden utaf *Alhambra*, som har något glödande eget, nytt, och därför kanske främst borde uppmuntras. — *Ines de Castro* är svagast, men några önskade att det skulle följa med. Längre än fyra dagar kan jag knappt lemna dig för läsningen, ty det lider med afdömandet. Men du behöfver ej mer än en förmiddag att genomse dem.

Har du tänkt något på »Kornetten»¹ som »kamrat»?

Vänkskapsfullt

Beskow.

Från C. A. Hagberg.

Rasbo den 8 Jan. 1839.

Vördade Farbror!

— — Jag begagnar detta tillfälle att öfversända ett exemplar af det specimen, hvilket jag i Lund försvarat.² Jag har valt ett ämne, som länge legat mig på hjertat, men som ej fullkomligt inom så trånga gränser, som här gjort sig nödvändiga, kunnat innestängas. Derföre har jag varit tvungen att mera infallsviis än bevisande framställa mina satser, en behandling, hvilken ej synt mig alldeles otjenlig, då vid det erfordrade profvet det muntliga försvaret bör vara af särdeles vigt. Jag har länge haft min förargelse åt tyska konstdomares task-

spelarkonster med Cervantes, i det de aldrig velat öppna ögonen för den friska, historiska verklighet, som ligger i anläggningen af hans Don Quixote, öfver hvilken dikten likväl breder sitt sorgflor, som den alltid gör öfver allt, som innebär en revolution. Dock har Cervantes undgått den nemesis, som ofta följer det omskapande snillet i spåren, i det han låtit sitt hjerta genomträngas af humorn, försoningsläran i diktens verld. Jag är ej blind för den romantik, som, ehuru kämpande, ligger på botten af Cervantes' dikt, men jag har likväl velat träda upp emot dem, som i likhet med Schlegel påstå att Cervantes är en kämpe för samma romantik, hvilken han genom sin Don Quixote gifvit hjertestöten. Skalden är icke allenast en drömare i molnen; han har äfven sitt fotfäste på Guds gröna jord, och hans handling är ofta fullt ut så skön som hans inbillnings verld, och ingendera kan begripas utan i jemförelse med den andra.

En okänd ovän, mindre ridderlig än riddaren af den sorgliga skepnaden, har med bitterhet anfallit mig i Skånska Correspondenten.¹ Det är den gamla fosforismen, som slagit sig på att spöka i Lund. Schleglarna hafva alltsedan 1809 gått igen i vår konstlära; nu mera äro de likväl ej olika de fosforiska skrifter på väggen, som lysa i mörkret och slocknade upplifvas genom gnidning, ända till dess endast den obehagliga lukten tillkännagifver deras tillvaro. Att inlåta mig i något slags svaromål med recensenter har jag ej aktat hvarken nödigt eller värdigt, isynnerhet som den store okände kunnat, för att nyttja ett chevalerie-uttryck, visa sig på stridsbanan med öppet visir d. 21 November.²

Vistandet i Skåne och Lund har på mig gjort ett djupt och varaktigt intryck. Det är härligt att se en vårflägt genomgå ett helt land och ett helt slägte. En sådan lifskraft har jag trott mig märka i Sveriges rikaste landskap. Ehuru jag har Upsala att tacka för min uppfostran, måste jag bekänna att jag funnit den förnygrad och uppfriskad under Lundagårds kronor. Att hvila på lagrarne är den strådöd, hvilken våra

fäder så djupt föraktade, och jag vet ej om jag gör orätt i att yttra, det en sådan maklighetens högfärd spunnit nog täta nät kring Upsala högar. I södra Sverige går allt framåt med kraft och lefnadslust, så väl vetenskaper som slöjder, och det är ett godt tecken för framtiden, att de senare ej med förnämt förakt förbises af de boklärd. Att komma till Lund är mitt hjertas innerligaste önskan, och då jag tänker derpå, är min själ brinnande uti mig. Jag känner med mig sjelf, att jag der skulle kunna uträtta något, om ej annat genom ungdomlig värma och ungdomligt arbete. — —

Med djupaste vördnad tecknar min vördade Farbrors

ödmjukaste tjänare

Carl August Hagberg.

Från C. A. Agardh.

[Karlstad] den 31 Mars 1839.

Min kära bror!

Tack för ditt bref, hvars uppriktighet tillåter mig att upptaga de deri innehållna ämnen med lika uppriktighet.

Den *isolering* och liknöjdhet, hvaröfver du klagat, härleder sig derifrån, i min tanke, att du ej har något litterärt, som intresserar dig *tillräckligt*. Jag skulle falla i samma apati, om jag ej oupphörligt hade något arbete för mig; om ej annat, så dock en stridsskrift. Det var min lycka, att, då jag blef biskop, jag var så okunnig i teologi som ett barn. Den var mig således en alldeles ny vetenskap, som, ifrån den sida jag uppfattade den (såsom ett världshistoriskt element), ej annat kunde än intressera mig, och såsom ny äfven hade hela nyhetens behag. Jag uppfattade genast med ifver de stora *tyska* frågorna, deciderade mig deruti och stälde mig i ett af lederna, ej såsom sektanhängare, men som sjelfständig och fri. Dertill kom, att i synnerhet hebreiskan har på det högsta intresserat

mig. Dess underbara konstmässighet, som är så märkvärdig, att detta språk ej synes oss vara, såsom alla andra språk, ett verk af tillfälligheterna (t. ex. radices trilitteræ, vokalförändringen, den beundransvärda, om än nya punktationen), utan gjordt med eftertanke och konst. Jag har fördjupat mig i dess studium, och det upptager alla mina lediga stunder.

Hade du ej varit så ofantligt lärd, som du var, när du blef biskop, så att intet studium var dig nytt, så hade dig händt detsamma. Men hvad som hos mig var en följd af tillfällighet, borde för dig blifva afsigt. Det som fäster oss vid studier med kärlek och intresse, är ej att sluka *andras* tankar — i synnerhet dessa otaliga stympares, hvilka nu öfversvämma litteraturen —, utan att *tänka sjelf*; ej att emottaga, men att producera, ej att *läsa*, men att *läsas*.

Jag har med flit ej här velat nämna din poesi, ty du har nedlagt den, *emedan* lifvet förlorat i sitt värde. Du skref vers den tiden du skref på ett grekiskt lexikon; men gör det ej nu, emedan du ej har något stort litterärt intresse. Skrif något annat verk! Du med dina ofantliga filologiska kunskaper, utan att nämna din förmåga att gifva form åt hvad du skrifer, skulle otvifvelaktigt med lätthet kunna utreda äfven de svåraste frågor, om hvilka man nu i filologien kämpar. Hvarföre ej fatta i några af dessa och låta oss veta, hvad en man som du tänker derom? Det ena steget skulle draga det andra med sig. Du skulle blifva indragen i den allmänna stora striden, och då först kunde bekymret för dig ej mera finnas. *Läs* derföre ej; utan *skrif!* Jag gör detta senare i sjelfva verket endast för att hålla mitt intresse för lifvet uppe, och jag förmodar så skulle vara äfven för dig.

För min del arbetar jag på alla mina lediga stunder på en ny *bibelöfversättning*; emedan den som man gör i Upsala, såsom allt hvad man der gör, är lika så usel som orimlig — testis den sista öfversättningen af psalmerna. Så snart det nya boktryckeriet här kommer i ordning, börjar jag tryckningen af första Mose bok och af Matthæus.¹ Du tycker väl detta är

högst förmätet, men lika godt, att det misslyckas eller rättare att det ej blir tryckt. Det har dock hållit mig uppe på lifvets vågor, och det är deruti som jag har min belöning.

Hvad hindrar dig, att företaga dig ett dylikt arbete — hvilket som helst, lika godt? Din lefnadslust skall återkomma och din poesi med detsamma. Sedan skola båda förljufva hvarandra och följas åt.

Hvad nu prestbildningsfrågan¹ angår, så vill jag ej i bref besvara dina anmärkningar. Jag har ej mer än ett argument. Examen vid akademien förstör akademierna och förstör gymnasierna och förstör embetsmannabildningen och examen är en lexa. Min Gud! är man då vid akademien för att läsa lexor? Är man ej der för att tänka, forska och granska, eller rättare *för att lära sig det*. Det, hvad man skall, lära vid akademien, låter ej examinera ut sig. Så fort jag hinner, skall jag i en ny broschyr visa, på huru olyckliga villovägar vi i detta afseende äro, i min tanke.

Militärbildningen hafva vi här i konsistorium *fullt* och *enhälligt* tillstyrkt, äfvensom vi fullt och enhälligt tillstyrkt upphäfvandet af 1831 års författning om prestbildningen. Du kan af dessa enhälliga beslut i så viktiga frågor inse, om det rykte man utspridt är grundadt, att jag har trassel med mina konsistorialer. I hvilket annat konsistorium har man varit ense i sådana frågor?

Men med *skolan* har jag haft trassel. Jag har yrkat genast vid min ankomst förändring af klassläsning till ambulatorisk läsning. Skolläraryne nekade. Jag begärde deras skäl; och efter långa pourparlers, gingo de alla och *enhälligt* in på min mening. Detta är ej trassel, utan det är triumf, det är sanningens seger. Med nästa termin gjudas alla sex klasserna (med apologister) tillsammans. Vi få då sju lärare i skolan; vi få duplikanter och på detta sätt en större lärarekraft. Vi skola se om ett par år, huru det ser ut med Karlstads skola.

Vi hade här ett bibliotek, inpackadt i ett rum som i en lär. Dörren dertill hade knappt gått på sina gångjern på tio

år, och hela inkomsten var trettio rdr, som icke begagnades. Forcellini lexikon var inköpt — ej för att begagnas — men för att hjälpa en rektor, som förköpt sig derpå och ej orkade fortsätta inköpet. Det låg hopbundetadt i en vrå, utan att vara inbundet; så med allt. Det fins ej något skräprum sämre än vårt bibliotek var. Jag vände mig till provinsen, och begärde understöd för biblioteket, och alla deltog deruti med ifver. Jag har nu samlat en fond af 2,000 rdr b:co, hvaraf halfva räntan lägges till kapitalet.

På samma sätt skall jag tigga till gymnastikhus, ty inga fonder finnas här till någonting, icke ens en plats att bygga på.

Att jag för allt sådant har trassel, det är sant, men det måste vara.

— — Jag anser visst ej symboliska teologien vara hållbar, men jag anser att man skall låta hvar och en behålla sin tro, det är dess heligaste rättighet. Det är ej orätt att vederlägga den, om man så vill; men det är nedrigt att undergräfvad den, som Lundska teologerna göra. Är ej det detsamma, om jag är katolik, reformert eller luthersk, ja äfven socinian, blott jag är det af hela min själ! Det är icke på *hvad* man tror, men *att* man tror, som saligheten beror. Hvarföre då arbeta emot vår egen kyrkas lära och utbyta den mot en hjertlös, trolös rationalism, hvars princip är *tvifvel* under det att principen för all religion är *tro*, och hvars innehåll är negation och således tomhet, då all religion är positivitet, eller uppfyllandet af tomheten? Äfven hvad man anser absurdast i vår uppenbarelse medgifver en förklaring och kan uppfattas på ett skönt och poetiskt sätt. Sjelfva den utskrattade historien om Bileams åsna är något beundransvärdt skönt, när det uppfattas på det sätt det bör.

Min kristendomstro har jag nedlagt i mitt bibeltal.¹ Få se, huru mycket det skiljer sig från Ammons, hvars bok jag ej sett, men nu skall förskrifva. — —

Af folkläsningen är jag stor vän. Hvarmed skall folket annars sysselsätta sig, om man ej vill att de skola supå? Eller

skadade läsning Isländarne? Jag har nämnt några ord i mitt skoltal.¹

Jag finner för min del ej biskopsrolen eländig. Jag finner den stor, förträfflig. Hos hvem ligger väl ansvaret för mensklighetens fortskridning om ej hos dem, ty icke behöfva biskoparne vara *hycklare*, fastän de ej föreställa sig allt så, som massan gör det?

Jag har ej läst Strauss,² och ämnar ej läsa den. Ej för det att jag fruktar den, emedan allt det der förmenskligandet är en längesedan afgjord fråga hos mig.

Jag skulle varit Schleiermachers anhängare, om han ej rent missförstått det verldshistoriska i kristendomen, t. ex. lösröckt den ifrån Judæismen och ifrån den sedan följande apostoliska läran, och derigenom gjort det till spekulation, som i sjelfva verket har sin realitet i jordens egen utveckling.

Fins det plan i verldshistorien, så är kristendomen en sanning; är den förra en tillfällighet, så är den senare en dikt. — —

Din vän

C. A.

Skrif någon gång!

Från F. M. Franzén.

Hernösand den 7 April 1839.

Bäste broder!

— — Jag vill nu försöka att skriva din biografi, då jag der till fått en så god grund som din egen högst intressanta beskrifning af din märkvärdiga ungdom och dess underbara bildning. Jag saknar deri några små anekdoter, som jag önskar begagna, om de äro sanna: t. ex. om kronofogden ofta funnit dig med bok i hand, än på en stege, än på en sten, eller hvarhelst du råkat sätta dig. Något har jag ock hört om ditt besök hos din mor, sedan du blef biskop; men jag har glömt hvad hon sade

dig. Så snart jag får biografien färdig, skall jag skicka den till din granskning och lemna åt dig att stryka ut och lägga till, dock med förbehåll, att ej din melankoli får blanda sig deri, och att jag får rå om mitt eget omdöme så väl öfver skalden som menniskan Tegnér.

Jag läste i går i Aftonbladet ett stycke af din prolog till den nya Läsningen i blandade ämnen¹; och till den beundran, som är den vanliga verkan af din hänförande poesi, kom nu äfven en tacksam känsla af den tjänst, du gör det allmänna genom en sådan opinionsyttring. Ditt namn och det anseende, du har icke blott såsom skald, utan såsom en frisinnig man, måste göra en stor effekt. Det märktes också i Aftonbladet, att vederbörande äro altererade, ehuru Hierta med sin vanliga knepfullhet flytt till den utvägen att tillskrifva alltsammans din melankoli, liksom du ej förr skulle yttrat samma tänkesätt. Det mest oförskämda är, att han vill förblanda din egen frisinnighet med den, som han och hans konsorter bekänna. Jag fruktar, att det är en verklig plan att åstadkomma oro. Dock är, Gud ske lof, vårt folk icke så lättfångadt.

Att jag önskar Vesterås,² har jag så mycket mindre kunnat yttra, som jag icke ens tänkt det. Väl fälde ärkebiskopen, innan det var ledigt, ett ord derom; men jag afböjde det genast och har sedan hört intet ord deråt, hvarken af honom eller af någon annan. — — Vid 67 års ålder må man tänka endast på den flyttning, som nödvändigt förestår. Gud hjelpe oss till den rätta! — Hvad vi hänga fast vid verlden ännu i de sista ögonblicken! Jag är väl frisk nog och äfven munter, men jag känner dock att krafterna aftaga.

Din aflägsnaste, men visst icke minst tillgifne vän

F. M. Franzén.

Från densamme.

Hernösand d. 8 Maj 1839.

Bäste Tegnér!

Du ser att jag troget följt din egen uppsats¹ och ej sällan lånat dina egna ord. På ett par tre ställen har jag ock citerat dig, då jag hvarken velat lysa med främmande fjädrar eller utesluta någonting så träffande och skönt. För öfrigt ser du att jag följt mitt vanliga sätt att hålla mig till fakta och låta dem tala. Öfver ett så kärt ämne hade jag önskat och hoppats att kunna skriva bättre; men jag begynner bli gammal.

Mätte du ej bli så missnöjd med biografien, som jag blef öfver det porträtt af dig, som Stephens skickade mig såsom hörande till titelbladet. Detta är i alla afseenden misslyckadt. Hela idéen är tillgjord och utförandet obehagligt, utom det att porträttet alldeles icke är likt, eller svarande emot din karakter. Då är Forssells mycket bättre, ehuru icke så fullkomligen träffadt som original-ritningen af mamsell Röhl.²

Med det förbehåll att du icke tar bort något af det ganska måttliga beröm, jag gifvit dig, ber jag dig rätta hvad du tycker behöfva det och sedan lemna manuskriptet åt Stephens, med begäran att få se hans öfversättning, så framt han ej vill skicka den till mig, innan den tryckes.

Jag tvekar om jag bör vidröra en sak, som gjort mig någon oro, ehuru jag är viss att, om du fäst någon uppmärksamhet derpå, den icke kunnat på minsta sätt störa det förhållande som är emellan oss. Jag menar ett ställe i en recension i *Dagl. Allehanda af »Läsning i blandade ämnen»*.³ Kanske du aldrig läst den, och då borde jag ej nämna derom. Men om det ställe, jag menar, kommit för dina ögon, så torde du väl undra hvad »X. Y. Z.», som du förmodligen aldrig förut hört talas om, är för ett dödfödt foster och hvem som är dess obekante fader. Vore han alldeles obekant, så skulle jag tegat för dig, som för alla andra, med den kunskap jag tillfälligtvis

har derom. Men nu tycker jag mig finna, att han blifvit, jag vet ej på hvad sätt, röjd. Som jag är nära vän af honom, så ber jag dig på hans vägnar att göra dig en ledsam stund och genomläsa det tråkiga stycket — det säljes för 12 skilling i Lundeqvists boklåda —, på det du må finna att Y, som föreställer en dylik frisinnighet, som den du sjelf yttrat och ännu hyser, är lika så missnöjd med det nuvarande sättet att yttra sin frihetskänsla, som du, ehuru matt och svagt han derom uttrycker sig. Jag hoppas, med ett ord, att du gillar syftningen, om ock utförandet misslyckats. Olyckligtvis kom stycket ut just *före* de oroligheter, som i Stockholm utbrusto, och passade således icke till den tidpunkten, såsom det strax af inledningen synes. Låt allt detta vara oss emellan. Jag hade kanske icke bort nämna det ens för dig; men det har oroat mig att bli kastad *emot* dig, liksom jag någonsin kunnat i något afseende stå dig i vägen. Men jag vet, att du sjelf aldrig kan fatta det så, och det gör mig lugn. — —

Din trogne vän

F. M. Franzén.

Från P. D. A. Atterbom.

Upsala d. 19 Maj 1839.

Vördade och älskade Broder!

Icke blott på de unga promovendernas, utan framför allt på mina egna vägnar, går jag att med dessa rader gifva dig tillkänna den lifliga glädje, hvarmed vi här försport ett rykte om din möjliga hitkomst till instundande magisterpromotion, och vår innerliga önskan, att detta rykte må bekräftas.

Om du vid den tiden, såsom man säger, i alla fall vistas i Stockholm,¹ så synas visserligen inga yttre — åtminstone inga stora — svårigheter kunna hindra dig från att uppfylla vår önskan. Vägen är kort, väderleken blir sannolikt vacker, och

ångbåtar gå oupphörligt. Utom de skäl för denna önskan, som jag har gemensamma med hela härvarande allmänhet, har jag ännu de särskilda: att jag sjelf är utsedd till promotor; att jag hoppas få fästa en jubelkrans på hjessan af Franzén, såsom vid detta tillfälle den *förste* jubelmagistern; att jag påräknar få med en annan lagerkrans bekröna Brinkman, om hvilken filosofiska fakulteten genom en i dag till H. K. H. Kronprinsen afgående skrifvelse anhåller att vid samma tillfälle få till honom utdela värdigheten af philosophiæ doctor et artium liberalium magister; att jag ytterligare påräknar, såsom vid samma fest närvarande gynnare och vänner, ärkebiskop Wallin, vår Beskow, måhända äfven Oehlschläger och Ingemann; kort sagdt, att jag har i sigte ett svenskt, ja, skandinaviskt skaldemöte. Med hvilket jubel du skulle der mottagas, af ungdom, mandom och ålderdom, behöfver jag tvifvelsutän ej skildra. Vi skola bära dig på våra armar — och, ehuru jag visst ej orkar det ensam, får jag nog tillräckligt många som hjälpa mig dermed.

Kom! kom! kom! — Kom, äfven för att se, att man ännu ej i Upsala sträckt gevär för »de skändeliga ligas»¹ — ehuru visserligen en kraftig handräckning blef den gifven och en brêche på våra fästningsverk gjord från ett håll, der vi minst förmodat det. Å andra sidan synes man ej ha väntat, att motståndskrafterna inifrån skulle vara så pass *uthållande*. Den första och värsta stöten, den egentliga *stunsen*, är emellertid redan öfverstånden. Frukta desto mindre, att här bli varse några synbara tecken till ovilja, personlig ovänlighet, o. s. v. Kom! se! och förundra dig! — ty *förunderlig* är saken, det kan ej nekas.

Evigt din tillgifnaste

Atterbom.

Promotionsdagen blir den 15 Juni; en Lördag.

Från B. v. Beskow.

Stockholm d. 25 Juli 1839.

Bäste vän!

Vi hafva gjort en sorglig förlust, sedan vi råkades. Wallin blir dock ej ersättlig, åtminstone ej för mig, som under de senare åren vänjt mig, att nästan dagligen med honom byta tankar och uti honom finna, i allt hvad som rörde mig enskildt eller såsom litteratör, ett bepröfvadt, osvikligt stöd, ehuru vi in politicis och i åtskilligt annat tänkte stundom olika.

Några lika enfaldiga, som orimliga versar har jag sammanfogat vid hans likkista. Då han troligen äger flera, som kände honom personligen, äfven bland din stiftsombifogning, bifogar jag några exemplar.

Hvem skall nu fatta den fallna krumstafven? — Wingård? — Eller kanske du sjelf? — Röster felas ej, som profetera det senare.¹

Hur mår du? Hvad gör du? — Hvad du *skall* göra, vet jag nog, n. b. i vittert hänseende. Du är skyldig Wallin, kyrkan, allmänheten, svenska akademien och dig sjelf, att lemna några rader, hvarmed Wallins fränfälle i akademien tillkännagifves på högtidsdagen.²

Min hustru helsar tusenfaldt, och tackar ännu en gång för den sköna stamboksversen.³

Vänskapligast

Beskow.

Har »Publicist-boken»⁴ kommit till Vexiö? I annat fall borde den anskaffas, ty jag tror att den skulle göra godt till riksdagen. Äfvenså några exemplar af »Upplösningen». — Adlersparre har skrivit till Brinkman, att han med sin tidskrift omvänt hela opinionen i landet. Hvad tror du derom?

Från M. v. Schwerin, f. Törngren.

Zireköping den 18 Augusti 1839.

Bäste Tegnér! Så länge din egen dotter sväfvat i lifsfara, har jag ej haft mod att sätta pennan på papperet. Senaste efterfrågan bringade mig det tillfredsställande svar att hon förbättras, och uppriktigt delar jag eder glädje.

Jag tycker mig hafva tömt föräldrasmärtans bittra kalk,¹ för egen räkning och alla andras; på ett härjande vis har den inträngt till sjelfva mårgen af mitt inre lif. — Jag förefaller mig som blott hälften af hvad jag fordom var; den ädlare delen förmultnar med henne i grafven. Icke desto mindre framskrider det materiela lifvet, och jag har vunnit på mig sjelf att möta det med fördragsam blick och någorlunda sansad yta. Ömhet, deltagande, välvilja har jag funnit öfverallt, och jag har ej att klaga öfver människorna; men jag älskar ej heller att låta deras lystna, bedröfvade eller tankspridda blickar speja i mitt hjertas djup, och för mängden må jag gälla att vara förnuftig och undergifven. Hvad som fattas mig, och jag fruktar kommer alltid att göra så, är håg och lust för hvarje företag, hvarje själens och tankens sysselsättning, som fordom, delad med *henne*, utgjorde mitt käraste nöje och min kraftigaste förströelse under alla lefnadens pröfningar och vidrigheter. Hon var vis, god, klok och kunskapsrik, ej ett fragmentariskt väsen som jag sjelf; också var hon tidigt mogen för ljusare rymder än de, i hvilka jag dväljes.

Men nog om min smärta och min stundliga, oföränderliga saknad. Du har både hjertligt och snillrikt visat mig, att den funnit gensvar inom ditt eget ädla bröst. Tack, tusende gånger tack, och bättre än jag nu kan uttrycka mig, för både bref och vers! Med dem begge hafva känslans heligaste tårar flutit och bringat lättnad, om ej tröst, åt det betryckta, ofta bristande modershjertat. — —

Nu farväl, jag hoppas ej för mycket länge! Glöm ej din sorgsna och ensamma vän

M. Törngren.

Från P. D. A. Atterbom.

Stockholm och Steninge den 18 September 1839.

Vördade broder!

Aristofanes, Cervantes och du äro de tre poeter, som jag under denna sommar studerat. Jag har gjort det med stor uppbyggelse och hoppas att du ej misstycker sällskapet. Flera år hade förflutit, sedan jag tog en så *fullständig* öfversigt af din sånggudinnas behag; måhända har jag nu betraktat dem på mera innerligt vis än någonsin förut. Men vare härmed huru som helst: flera gånger har jag ämnat fatta pennan, att tacka dig för den förnyade njutning, som hon skänkt mig. Hellre än att längre uppskjutas, må det då ändtligen ske i dag — om än fåordigt och torrt! Till en fullständigare och framför allt varmare form torde väl framdeles — och kanske snart nog — tillfälle yppa sig.

En omedelbar påstötning till dessa rader fick jag genom ditt till Upsala domkapitel utfärdade kondolerande herdabref.¹ Det står infördt i det nyss till mig ankomna Augusti-numret af den upsaliensiska månadsskriften *Mimer*. Med gränslösare ärlighet, med mera ogenerad frimodighet har ingen svensk författare kindpustat den örfiltäcka sig så kallande »tidsandan». — — Det är ett motstycke på prosa till den poetiska filip-piken i begynnelsen af Adlersparres tidskrift. Huru detta bref skall smaka »Judomen och Grekomen» vet du förut; värre än Ares sårad af Diomedes kommer Aftonblads-demonen med hela sitt stallbroderskap att skräna.² Kanske har han dermed redan börjat (jag läser ej de infama rabulist-bladen, och är här i min lyckliga enslighet till och med förskonad från att

höra dem omtalas). Men du står tillräckligt högt och fast; och den del af svenska nationen, som icke låter sig beherskas af detta skojarpack, blifver dig hädanefter desto hjertligare tillgifven.

Bortovarande från Upsala, allt sedan midsommartiden, i samma sköna landtliga fristad, der jag redan tillbragt tvenne lyckliga somrar (1836 och 1838), har jag icke kunnat deltaga i bestyret med nyssnämde »Mimer», bland hvars redaktörer jag eljest visserligen är en. Jag skref till Palmblad, att jag förmodade, det han icke låtit trycka ditt domkapitels-bref, utan att underrätta dig om sin önskan; hvarpå han svarat, att han låtit prevenera dig genom en lektor Lindgren, om jag minnes rätt, ty jag har ej *nu* Palmblads breflapp till hands. Troligen har du varit beredd på att din skrifvelse skulle på ett eller annat sätt bli offentligen känd, hvadan jag hoppas att du ej i något fall illa upptager eller blir misslynt att sådant nu skett genom Palmblads skyndsamma bedrifvande. Hade icke *han* låtit trycka den, så hade ganska säkert någon *annan* gjort det; enär dess utlösande från Upsala domkapitels handlingar ej, enligt våra nuvarande författningar, kunnat vägras.

Geijers »Litteratur-blad» säges, som väl är, skola med detta år upphöra; Adlersparres »Läsning» m. m. likaså, och sannolikt går det med vår »Mimer» på samma sätt.¹ Skall då all bättre syftning i kultur och litteratur, än Aftonbladderiets, ej äga någon annan representant än Lénströms välmenta och visst icke föraktliga, men dock (onekligen) alltför brådskande och halfmogna »Eos»? Jag är öfvertygad, att detta blad skall utbilda sig till *jennare* värde, i följd af sin utgifvares verkliga, oegennyttiga och oförtrutna nit; men det är och förblifver dock en *ynglings*-tidning, så i ond som god bemärkelse. Vore ej nu tid, och är ej hvarenda mäktigt uppfordrande anledning förhanden, att ur *patriciernas* krets, ur svenska akademiens eget sköte, utginge någon periodisk skrift, som tvifvelsutän, om de talangfullaste af dess ledamöter ville derom förena sig, skulle kunna med helt annan framgång realisera det förnuftiga

projekt, hvilket vår unge vän Adlersparre efterfamlat med god vilja, men förflugen metod och oberäknade tillgångar? Visserligen borde ej en sådan skrift offentligen skyldra såsom *akademiens*. Men kunde icke t. ex. du och Beskow ställa eder i spetsen för densamma, så att Beskow (som ju kunde med sig adjungera Rydqvist) ombestyrde sjelfva redaktionen, men du, utom ditt namn på titeln, lemnade, från din biskopsgård, bidrag i vers och prosa, så ofta din genius dertill vore upprymd? Var viss, att ett sådant firma skulle framlocka verksamma medarbetare både från Upsala, Lund och Stockholm (på sistnämnda stället borde denna skrift, så som Sverige nu är beskaffadt, af många skäl utgifvas), och att alla, i behjertande af den gamla Homeriska satsen om »mångväldet», skulle lika *oinskränkt* som *jag* underkasta oss *edert* diktatorskap. — Tänk på saken. Den synes mig *förtjena* att betänkas. Sverige står ju på branten att drunkna i den gemenaste pöbelaktighet, det nesligaste barbari. Äfven i sina jemförelsevis ädlare gestalter är detta barbari ej annat än ett retoriseradt, poetiseradt, Saint-Simoniseradt uppkok på 1780-talets filantropism (Basedow, Salzmann och Carl von Carlsberg, försatta med några ny-fransyska ingredienser). Borde icke en fana höjas, kring hvilken alla nitälskare för djupare, rikare, högre kultur, för fäderneslandets heligaste, för mensklighetens skönaste intressen, kunde församla sig i glad endragt till ett försök, om ej äfven *dessa* frågor, ehuru de äro frågor för *evigheten*, kunde tillika bli frågor för *dagen* ? Och *hvem* af svenska författare är å ena sidan mera *förpligtad* , å andra sidan mera *mäktig* att höja denna fana — än *du* ?

Som sagdt: tänk på saken!

Ärkebiskops-förslaget i vårt konsistorium blir troligen: Wingård, Franzén, du. Jag *gissar* detta; ty jag har hvarken råkat någon af mina kolleger eller brevexlat med några derom. Det säges, att Geijer vill bli riksdagsman; men bland *professorerna* får han väl knappast flera röster, än *en* (Bergfalks).¹ Hos oss rösta adjunkterna med; men inga andra academici.

Lefver jag till nästa sommar, så ämnar jag företaga en resa åt södra Sverige; kanske till Danmark. Är jag välkommen, om jag en vacker dag stiger inom dörren hos Vexjö biskop?

Med oföränderlig vördnad och vänskap

din tillgifnaste

*Atterbom.*¹

Från J. P. Mynster.²

Kiöbenhavn d. 6 Sept. 1839.

Kiäreste Herr Biskop!

Den Periode, da man arbeidede paa at »giøre Almueskolen saa lærd og Lærdomsskolen saa ulærd som mueligt» have vi ogsaa havt, og hvad Almueskolen angaar, da er den forbi, og selv for de høiere Skoler er Realisternes Antal i stærkt Aftagende. Vi faa vel nu en høiere Realskole i Aarhus, men siden Resolutionen derom blev afgiven, har Interessen derfor tabt sig. Det er ikke Tingen selv, man attraaer, men Skriget.

Vore Anordninger om Landsby- og Borger-skoler ere afvattede i hiin Periode, og bære stærkt Præget deraf; men i Udførelsen er deels vid senere Lovbestemmelser, deels ved Praxis saare meget blevet modificeret. Noget Værk om vort Skolevæsens Organisation have vi ikke (Abrahamsens³ tre Bind handle kun om den indbyrdes Undervisning, og ere meget slette); jeg kan derfor kun sende Anordningerne selv og et lidet Skrivt, som indeholder de senere Bestemmelser. Det er vel besværligt at læse; men ved Hielp af Registret kan dog Adskilligt findes deri. Til Kundskab om Skolevæsenet i Tydskland tillader jeg mig at anbefale Rectoren i Trondhiem Bugges Værk om det offentlige Skolevæsens Forfatning.⁴ Det omhandler ogsaa Almueskolerne, og er meget grundigere og paalideligere end Cousins.⁵ Dog maa jeg tilføie, at den tredje Deel, som indeholder Forslag for Norge, har jeg endnu ikke læst.

Hvad de af Deres Höiærværdighed fremsatte Spørgsmaal angaaer, da er Besvarelsen deraf for Landsbyskolerne følgende:

1. Læregienstandene ere nu inskrænkede til: Læsning, Skrivning, Regning, Religion med Bibelhistorie, Sang, Gymnastik, hvortil paa enkelte Steder kommer lidt (meget lidt) Geographie. I Regning lære dog de fleste Börn de 4 Species, Mange ogsaa Regula de Tri og Brök. Især drives i de bedre Skoler Hovedregningen ofte til en höi Grad af Fuldkommenhed. Ved Elementar-Undervisningen benyttes i de fleste Skoler den indbyrdes Undervisnings-Methode. Den har endnu en deel Modstandere, men efter min Overbevisning er den i sin nyeste Modification, især i talrige Skoler, meget gavnlig; men den udfordrer et temmelig Locale, Apparat og en paapasselig Lærer.

2. Ved Religions-Undervisningen bruges Lutheri Katechismus og Balles Lærebog. Af denne medfølger et Exemplar; den er temmelig ordrig, kun lidet logisk, men af mange Aarsager lader der sig for nærværende Tid ikke tænke paa nogen Forandring. Bibelhistorie læres i alle Skoler, men herved er ingen Lærebog autoriseret, saa at en hver Præst kan lade benytte, hvilken han vil.

3. Ambulatoriske Skoler findes kun paa enkelte Steder i Jylland og Bornholm. Vort Land er for det meste saa befolket, at faste Skoler ere en Nödvendighed.

4. Degne-Embederne (som vel svare till Klokkernes i Sverrig) ere nu nedlagte, og Indtægterne fordeelte mellem Skolelærerne, hvilke da tillige fungere som Kirkesangere. De övrige Udgivter udredes af Communerne, og Statskassen yder intet Bidrag (undtagen at Kongen paa sine Domainer bidrager som Godseier, og han er, ogsaa med Skolerne, en mild Herre).

Vil man i övrigt at Almueskolerne skulle hæve sig, da ere Skolelærer-Seminarier aldeles fornödne. Af saadanne have vi nu eet i Sielland, eet i Fyen og to i Jylland. Dersom man endog her stundom bibringer Skolelærerne vel megen Lærdom, saa har dette dog Nytte i Henseende til den formale Dannelse, og det er ikke at negte, at de paa Seminarierne dannede

Lärere i Almindelighed ere bedre end Studenterne, fordi det for det meste kun ere de Ringere af disse, der söge denne Ansættelse.

Borgerskolevæsenet i vore Kiöbsteder er ringere, end det paa Landet. Vi stræbe nu efterhaanden i Kiöbstederne, hvor det lader sig giöre, at adskille Fattigskolen fra Borgerskolen; i den förste skulde der da læres omtrent det samme som i Landsbyskolerne; i de egentlige Borgerskoler gaar man saa vidt, som Omstændighederne tillade det, hvorved dog Ingen mere tænker paa den Polymathie, som Anordningen for Kiöbstederne vilde fremme.

Almueskolevæsenet i Kiöbenhavn har mange og meget betydelige Mangler. Der arbeides nu paa en Reorganisation deraf; men der er saare mange Hindringer.

Dette er hvad jeg i Korthed kan meddele, og det skal være mig meget kiært, om det kan være til nogen Nytte.

Jeg benytter Leiligheden for att vedlægge nogle Taler,¹ mest holdte i Skoler — mueligt, at jeg allerede har sendt i det mindste een af dem. En Skoletale, jeg nylig har holdt »Om det classiske Studium», er endnu ikke trykt.

Jeg beklager meget, at De har været os saa nær,² uden at vi have faaet Dem at see. Gaa os ikke forbi, naar Leiligheden atter tilbyder sig! Bevar i venskabelig Erindring

Deres stedse hengivne

Mynster.

Från B. von Beskow.³

Stockholm den 29 November 1839.

Blott med ett par ord hinner jag på det hjertligaste tacka dig för din härliga sång öfver Wallin, som jag nyss emottagit och med förtjusning genomläst. »Snok-versen» kan sparas till annat tillfälle, såsom du ganska riktigt anmärkt. Gud välsigne

dig för din ädla, ovärderliga hyllning åt den af oss alla älskade och saknade vännen! Han förtjente den. Men hvem skall drägligt, om ej mer, läsa den på högtidsdagen? Bäst vore, om han ville stiga upp och läsa den sjelf. Detta kunna vi dock troligen ej vänta. Då senast i akademien omnämndes ditt förväntade poem, voro ledamöterna af den tanka, att jag borde sjunga det för allmänheten. Har du ej något deremot, så skall jag försöka att fistulera, ty kamraternas rossliga och för-supna röster tillåta svårligen ett sådant experiment.¹ — — Låt oss veta din tanke derom. Behöfs hackbräde, så ha vi Brinkman; buk-cittra — Valerius, et sic porro. Vi ha mycket att bjuda på.

Du vet, att jag delar dina tankar om pressen. Likväl tror jag, i strid med din senaste yttrade tanke, att en *faktisk* polemik är det enda, som kan undergräfvade dess skräckvälde. Den starka åtgång, »Upplösnings»-boken m. fl. haft, visar, att försöffningen ännu ej dödat all känsla för något bättre hos en del åtminstone af massan. Gud gifve, att man börjat så för 20 år sedan, eller ännu bättre, 1809. De utkomna broschyrerna läsas och begrundas mycket i flere landsorter, såsom i Vermland, Dalarna, Helsingland, Vestmanland, Östergötland, o. s. v. Huru det är i södra Sverige, vet jag ej. Här hör jag dock, att de öppnat ögonen på åtskilligt godt folk. Att rabulist-publiken skall omvändas, kan man ej begära. Det är till en början något, om embetsmän, blifvande representanter, o. s. v., som både i domstolar och i representationen äga en afgörande röst, få något stöd för sin opinion och litet vidgade och renade begrepp *in politicis*, än de kunna inhemta af utslutande tidningsläsning. Man har sagt mig, att ytterligare ett par författare (af erkänd talang) ämna anonymt anfalla rabulist-pressen innan kort. Ju fler dissidenter, desto bättre. Förena sig sedan dessa, som med groft artilleri skjutit bréchen, att medelst en alla dagar utkommande, stor tidning underhålla stormningen mot rabulist-kåken, så torde dess rofbössor åtminstone ej skjuta statsskicket i sank. Mera härom då vi råkas.²

Välkommen! Välkommen!

Nykterhetsfrågan skall genast afgöras och praktiskt vederläggas.

Vänskapsfullt

B.

Från P. D. A. Atterbom.

Upsala den 2 Febr. 1840.

Älskade broder!

Först min varma tacksägelse för din »Helsning till svenska riddarhuset!»¹, om hvilken jag ej behöfver annat säga, än att den är dig fullkomligt värdig. Jag hade redan förut läst den i ett af E. A. Schröder hemfördt exemplar, och uppläst det för min hustru, fru Silfverstolpe med flera andra väninnor, hvilkas lifliga erkänsla jag nu får frambära samfäldt med min egen. Ganska sannolikt är, att en skaldesång, som påminner om *riddarmod* och *ära*, i våra dagar gör bättre lycka hos Sveriges *qvinnor*, än hos det patrisk, som kallar sig dess *män*. Det ifrågavarande huset har frånskiljt sig alla forna ridderliga fördomar och kommer troligen att nu, för det mesta, genljuda af *roddarhus*-begrepp.

Sedan tvenne år tillåtes hvarken Aftonbladet eller någon annan af de svenska rikspöbeldtidningarne komma öfver min tröskel. Endast händelsevis sker alltså, om jag någon gång tittar på ett papper af denna beskaffenhet; om det nämligen ligger framme hos någon bekant, som sticker mig det i handen för en eller annan artikels skull. På det viset såg jag häromdagen en äkta aftonbladisk recension af din riddarförmaning.¹ Vid ett ställe, der det talas om, att man ingalunda vill bygga »af ruiner», utan endast i det gamla otrefliga slottets granskap uppföra en ljus, glad och bekväm byggnad efter nuvarande tids fordringar, runno mig ovilkorligt de Kellgrenska verserna i hågen:

»Hvad vill den ställningen bebåda,
och detta timrets myckenhet?
Helt visst ett verk, som skall förråda
all byggnadskonstens dristighet?
Godt! det *palats* ni tänkte skåda
blef, med förlof sagdt, — hvad ni vet».

Dernäst min redliga önskan till ståndaktighet och tålmod, att genomvada det »mångstormbrusiga» riksdags-träsket utan att sjunka. I våra dagar måste man kunna spisa förargelse som kaviar, annars är man förlorad. För min del börjar jag bli van dervid, ehuru jag väl ännu stundom har ögonblick, då jag är nära att storkna.

Hvad vore emellertid allt lidande, all harm af enskild orättvisa, om man icke såge hela fäderneslandet, hela nationen löpa med sjumils-stöflar på ärelöshetens stråt? Och hvilken smärta kan öfvergå *den*, att se ett par af Sveriges rikast begåfvade andar, till hvilka båda jag stått i en half lefnads förhållande af innerligaste vänskap, göra hvardera *sitt* till, af alla krafter, att öka den allmänna Babels-förobstringen!

Hvad mitt *tal*¹ angår, så håller jag nu på dermed och skall göra det färdigt så fort, jag hinner; sedan kommer jag, på kallelse. Gud med dig, oss alla, och fäderneslandet!

Din tillgifnaste

•
Atterbom.

Från F. M. Franzén.

(*Ödateradt, början af 1840.*)

Bäste broder!

Jag har så mycket på en gång att tacka dig för; ditt deltagande i min helsas återställelse, ditt löfte att hjälpa S. i ett utskott, din godhet att sjelf skrifva mig till och främst din »Helsning till riddarhuset». Att denna, som poem, är dig lik, behöfver jag ej säga. Du kan aldrig släppa en vers ur din

penna, utan att man igenkänner den hänförande skalden. Men äfven i politiskt hänseende är det värdigt en medlem af presteståndet, om det ock här och der röjer att »indignatio fecit ver-sum». Men äfven i en fridens helsning må harmen utgjuta sig öfver dem som störa friden, och det lika ovärdigt som onödigtvis. Dock skulle jag önska att du i din polemik skonade nationen, äfven ur det skäl att det ger Dagligt Allehanda och Aftonbladet vatten på deras qvarn, då du skyller allmänheten att tänka lika med dem. Sant är, att förvillelsen är allmännare, än vi här i Norden kunnat tro. Men jag hoppas dock att pluraliteten ännu är oförförd, och att vid sjelfva riksdagen, ehuru den tyckes begynna med jäsning i sinnena, dessa dock skola lugna och sansa sig. Nu skulle jag önska att du skrefve ett dylikt helsningsord äfven till bondeståndet, om ej till de två öfriga. Du, med din lika fattliga som kraftfulla poesi, kunde göra bönderna uppmärksamma på hvad de af ålder varit och ännu äro, såsom fria svenska dannemän, och att de ej borde låta tidningsskrifvare och rabulister föra sig i ledband. — —

Från H. Reuterdaahl.

Lund den 11 April 1840.

— — Börjar det icke att se något bättre ut med riksdagen? Packet synes vara söndradt, såsom allt pack snart bliver, och sålunda gifva någon plats för de bättre, för de hederligt sinnade. Mätte blott icke dessa också vara söndrade och icke alltför mycket låta afund, småsinne, rechthaberei och andra svenska dygder regera sig! Med fienderna är det icke så farligt; med vännerna är det väl vida värre. Herr Biskopen säger: Gud bevara oss icke blott för våra åsnor, utan ock för våra genier! Kan man icke också bedja Gud bevara oss icke blott för skurkarne, utan också för de välmenande, för de hederligt sinnade?

Man berättar nu som säkert att Heurlin lemnar portföljen. Det på en gång gläder och bedröfvar mig. Jag ser väl att han icke kunde göra annorledes. För att deltaga i en så raglig styrelse, som efter all sannolikhet snart måste stå på sin hals, kunde han icke öfvergifva den goda fasta plats, han besitter. Det är för honom godt att slippa från trasset. Men hvem skall gå in i hans ställe? Man må väl veta att akta sig för Geijers galenskaper. Det är svårt att säga för hvem hans inträdande skulle vara till den största skadan, för honom sjelf eller för den sak han skulle förvalta. Det gör mig mycket ondt om Geijer. Han är dock en man af det aldra bästa skrot och korn, ädel som det renaste guld, sann och god som få, oförskräckt och brinnande så som de bästa; och dock skall han hafva gjort sig till ett slags koryfé för slöddret! Utom honom omtalas Ihre. Jag såg honom ett par gånger och tyckte mig i honom se en jemn, förståndig, sansad man. Men har han ock insigter för den plats, hvarom fråga är? Styre Gud att det vid dess besättande icke må gå för illa! Vid dess besättande är hela svenska folkets öde i icke så ringa mån på spel.¹

Jag är viss att det mången gång skulle rätt mycket intresserat mig att på nära håll se det spektakel, som nu uppföres i Stockholm; men så är jag ock nöjd att vara derifrån. Jag har under vintern varit någorlunda flitig, utan att derföre just uträtta mycket. Lektioner, konsistorier, studentspring borttaga mycken tid. Ännu mera de olycksaliga tentamina och examina, som dock så litet uträtta. Kyrkohistoriens andra del har ej hunnit långt. Deremot har ett häfte af Qvartalsskriften gått af stapeln. Det innehåller hvarjehanda polemik och, som jag tror, rättfärdig polemik och behöflig polemik.² Läsare på ena sidan och profanum vulgus med herr Almqvist i spetsen på andra kan man icke låta komma till herraväldet. Min polemik är dock som vanligt af den kvinliga sorten. Häftet är ännu ej färdigt från bokbindaren; framdeles skall det väl sändas. Till en början har Heurlin deraf fått ett exemplar. — Den sista tiden har jag varit sysselsatt med den gamla samling af svenska ordspråk,

som Herr Biskopen kanske minnes, jag omtalade sista aftonen, jag i Vitterhetsakademien var närvarande. Sedan jag nu fått codex till låns från Upsala och något noggrannare undersökt den, finner jag den vara samma samling, som danskarne hafva i sin Peder Laalle. Men de svenska ordspråken äro till uttryck och form vida äldre äldre än de danska. De latinska öfversättningarna äro deremot noggrant öfverensstämmande i båda samlingarna. Jag har nu ånyo afskrifvit den svenska codex och håller på att utarbete ett glossarium öfver de mindre bekanta orden. Sedan jag blifvit färdig med detta arbete och varit i Köpenhamn för att konferera de gamla danska upplagorna af Peder Laalle (1506—1508 och 1515; danskarne hafva icke såsom vi någon handskrift af det gamla Penu proverbiorum), utgifver jag samlingen, hvarmed jag tänker vara färdig i maj eller början af juni.¹ Arbetet är rätt intressant och kan blifva till någon nytta för kunskapen om vårt gamla språk. Men sannolikt blifver det till ingen nytta för Glerup, som åtagit sig förlaget. Slika arbeten få förmultna på vindarna, om icke danskar och tyskar hafva den barmhertigheten att köpa några exemplar.

Att jag företagit mig detta arbete, kan i någon mån vara ett svar på Herr Biskopens fråga, huruvida jag något verksammare skulle vilja deltaga i Sv. Akademiens sysselsättning med utarbetandet af en svensk ordbok. Mycket kärt skulle jag hålla ett sådant arbete. Jag tror mig också dervid kunna lofva någon flit. Men den ställning, i hvilken jag för det närvarande befinner mig, tillåter mig icke att för det första derpå använda rätt mycken tid. Embetsgöromålen måste åtminstone till nödtorft skötas. Kyrkohistorien kan och bör jag icke nedlägga. En del smått skrifveri får jag icke heller undandraga mig. Sedan jag sört, efter förmåga, för allt detta, har jag ej rätt betydlig tid öfrig. Herr Biskopen kan således icke vänta rätt mycket af mig. Att jag har någorlunda god vilja och sålunda gör hvad jag kan, derom bör jag icke sjelf gifva några försäkringar. Jag hoppas dock att Herr Biskopen är så barnslig och tror det. Gör i detta stycke såsom i andra, hvad Herr Biskopen finner

vara rätt och nyttigt, men lägg icke hvarken mera arbete eller mera förtroende på mig, än skuldrorna förmå bära.¹ — —

Alltid en redligt tillgifven vän

H. Reuterdaahl.

Från B. v. Beskow.

Tisdag den 16 April 1840.

Käraste broder!

— — Jag begagnar denna utväg att enligt din önskan återställa svaret till Grafström.² Det är *skönt* och *sant* — men »toute verité n'est pas bonne à dire», säger ordspråket. Visserligen var det mycket prosa i gubben M[örner], äfven »*jerngrå*», men om enumerationen af hans och prosans alla egenskaper kunde något inskränkas, skulle det säkerligen fägna honom på hans döda mull. Så ända igenom prosa var han väl icke heller. Han hade en varm känsla för äran, fosterlandet, skönheten i konst och natur. — — Jag tror att en annan sida kunde uppslås. M. var en man af *dygd*, om en sådan i våra dagar funnits. *Redligare* tjenare af sin konung och sitt land, bättre medborgare, förman, son, make, far, vän, bättre svensk, har vår tid icke sett. Han var ett föredöme af medborgerliga och husliga dygder. Hans prisskrift »om en sann fosterländsk anda», är väl ej något mästerstycke af vältalighet, men man ser tydligen att författaren hemtat dragen af den dygd, han tecknat ur sitt eget hjerta, och man vet att han utvecklat den i sina handlingar. Han var uppfostrad enligt gamla tidens sed, och ännu som sextioårig riksherre kysste han sin nittioårige faders hand. (Detsamma sades om Wetterstedt.) Den oförtjenta smälek, M. lidit, berättigar honom till en lysande upprättelse. Bättre svensk, än han, kommer ej att sitta på akademiens stol, och då hon kallas *svensk*, borde kanske också derå fästas afseende. — Jag har begärt tillbaka af Grafström de delar af *Handlingarne*, der M. sjelf talat, eller der det talas om honom. Då

du ej varit närmare bekant med honom, torde kanske i dessa blad finnas någon ledning till en närmare kunskap af hans karakter, uti hvilken äfven hans hätskaste fiender aldrig trott sig kunna upptäcka en skugga. — Episoden om *styggelsen* kunde kanske hellre utelemnas.

Vänkskapsfullt

B.

Från A. G. Oehlenschläger.¹

Kiöbenhavn den 11 Juli 1840.

Min ædle Ven!

Man siger: »I Nöd skall man kiende Venner», men man kunde vel ofte bedre sige: »i Lykke». Thi Nöden mildner de fleste Hierter for den Ulykkelige, og stemmer dem for ham; men Lykken misundes ofte af mange, ellers venskabeligt sindede.

Tre Gange har Du nu grebet Leiligheden med den ædle Kraft, der er i Dit sieldne Digterhierte, for att vise mig Dit Venskab. Da Du laurbærkrandsede mig for Herrens Alter i Lund, da Du med varm Glæde berettede mig at jeg var bleven Ridder af Nordstiernen, og nu — Commandeur!

Mange Sorger har jeg i denne Mellemtid havt, i Særdeleshed over min salig Lottes Skiæbne. Gud tog hende, og dette Saar er lægt. Min Marie er lykkelig med en god Mand, (Konow fra Norge), som har alt hvad han behøver for at leve vel og uafhængigt. Mine to Sønner, Johannes og William, skikke sig vel og love godt. Min Sundhed er god, og det glæder mig inderligt at höre, att Du ogsaa befinder Dig frisk og vel. Vi havde kun Alle ønsket at höre Dig noget oftere slaae Din herlige Harpe. Jeg har maaskee slaaet min vel tidt, — jeg vil nu ogsaa snart sætte mig hen paa Tilhörer- og Tilskuerbænken; dog har jeg ikke forsvoret undertiden endnu at prøve den Kraft, som jeg föler ikke har forladt mig. Sophokles skrev sin Oedipus

af Kolonos i sit 70 Aar, Thorvaldsen arbeider rask i sit 70 Aar og jeg er endnu 10 Aar yngre.

Hvis de Unge frembragte noget ret Herligt, saa kunde man med Fornöielse ogsaa sætte sig hen at see og höre; men de ere saa kloge og gamle alt i deres Ungdom, at denne skammer sig ved at blomstre. Dog er der enkelte smukke Undtagelser.

Da Hr Adjunct Magister Rappe reiser lige till Vexiö, har han den Godhed att tage ett par Böger till Dig af mine seneste udkomne Sager. Skulde Du ogsaa kiende noget deraf, vil det dog fornöie Dit Vennehierte at modtage dem af min Haand. Med Glæde har jag læst hvad Du Tid til anden har sendt mig fra Dig.

Lev vel, min ædle Broder! og elsk altid din trofaste Ven
A. Oehlschläger.

Från B. von Beskow.

Örby den 16 Augusti 1841.

Ett bref och två poemer från vår dyrbare och älskade vän Esaias! Glädjen står opp i tak! En beskyllning måste jag dock först aftvä, nämligen att jag ej skulle skrivit till dig senare, än du till mig. Jag sände likväl ett bref dig till möte, vid din hemkomst, adresserad till Vexiö och åtföljdt af min minnesteckning öfver Wallin.¹ Skulle du ej fått någöndera, så är förlusten icke stor. Jag ville dock gerna inhemta din tanke öfver minnesteckningen och skall därför sända ett annat exemplar, så snart du låter mig veta, huruvida det föregående uteblifvit.

Jag har haft en stor njutning af dina båda poemer.² Det mindre är en den kostligaste juvel för »Biet», och får jag därför frambära hela kupans vördsamma tacksägelse. Det större är jemväl, såsom *poem* betraktadt, ett af de skönaste du någonsin skrivit. Huruvida det motsvarar det särskilda ändamål, du dermed afsett, är åter en annan fråga. En tillegnan är ju i

sig sjelf intet annat än en aktnings- eller tillgifvenhetsbetygelse. Att just begagna ett sådant tillfälle för att yttra vissa sanningar — obestriddliga, om man så vill, men dock något hårdsmälta — öfverenstämmar i min tanke icke så med den takt och form, som måste mer än vanligt iakttagas, då tvenne stora namn blifva för alltid fästade vid denna offentliga gård. Hade du uti din dedikation till Leopold velat vara lika uppriktig mot sångarkonungen, som nu mot hjeltekonungen, så hade väl den förres bild ej framstått så förklarad som nu. Men du såg blott den orättvist smädade patriarken och nedlade för den gamle din krans, utan att påminna om hans svagheter. Det intryck, denna hyllning gjorde på nationen, är bekant. Männe ej den nära åttiårige, lika orättvist smädade kämpafadren bör äga rätt till en lika ädel och högsint grannlagenhet? Och komma icke äfven de bästa regeringsråd väl sent vid slutet af banan? Dessutom, under det sorl af tidningsskrifvare och kannstöpere, som i våra dagar bjuda sina råd åt tronen, skulle ej äfven de ädlaste och mest upphöjda sanningar löpa fara att missförstås af massan? Tänk på allt detta, innan du fäster denna i öfrigt sköna poetiska blomma öfverst i kransen af dina dikter. Då du i allt fall ämnar dig snart glädja oss med ett besök, få vi alltid tillfälle att vidare samtala i ämnet.

Nu till något annat, hvarom vi redan ofta språkat, men som tarfvar ytterligare råd och handling. Du har tidigare och djupare, än måhända någon, insett nödvändigheten att bekämpa den rabulistiska tidningshydran, och äfven sjelf gifvit den flera dödshugg. De måste dock dagligen förnyas och såren brännas, om odjuret möjligen i tidens längd skall kunna besegras. Efter många ansträngningar och uppoffringar har det ändtligen lyckats oss, att grunda en dagligen utkommande tidning, som ger åtminstone en temligen väl underhållen tiraljör-eld på de ströfvande pandurerna, understödd då och då af ett gröfre karteschskott. Jag vet ej, om du med någon uppmärksamhet följt »Svenska Biet» under den senare tiden; men med allt hvad man mot detsamma kan rättvisligen anmärka, och med allt hvad

det ännu lemna öfrigt att skäligen önska, är det dock obestriddligt, att det redan uträttat mycket godt och skall gagna ännu mer, om det vederbörligen underhålles. Dertill fordras förenade krafter af alla likasinnade. Lyckligtvis stå ännu nästan alla de utmärktaste talanger inom svenska litteraturen på de rättrognas sida. Till en början vore det dock nödigt, att hvar och en åtog sig ett pensum, för att hålla verket i gång. För politik och polemik blifver väl sörjdt. Järta (far och son), jag och ett par yngre härvarande litteratörer kunna kanske bestå det nödtorftiga för dagen i denna del. Men för att utvidga bladets publik är oundvikligt att erbjuda rik omvexling i alla slags ämnen, oberäknadt de kuranta. Om t. ex. tolf eller sexton litteratörer åtog sig, att lemna i månaden *en* artikel, lång eller kort, vers eller prosa, original eller öfversättning, så hade man endast derigenom bortåt etthundrafemtio eller tvåhundra artiklar, hvilka i förening med hvad arbetarne på stat kunde lemna, samt utrikes nyheter, strödda underrättelser, polemik &c., skulle åstadkomma en omvexlande och underhållande tidning. Och hvad är väl offret af en förmiddag, eller några timmar i månaden, om man derigenom kan underhålla ett organ, medelst hvilket hederligt folk kan tala till allmänheten och äfven i nödens stund förfakta samhällsskickets viktigaste angelägenheter? Om du, Franzén, Järta (far och son) Atterbom, Agardh, Palmblad, And. och O. Fryxell, Grafström, Böttiger, Fahlerantz, Reuterdahl, Hvasser, Wingård, Hartmansdorff, Lefrén och jag, — hvilka alla, med undantag af Reuterdahl, redan lemnat bidrag — förenade oss om ett sådant företag, så voro vi ju redan öfver backen. När Rydqvist blir frisk, — han har tyvärr legat sjuk år och dag — tager han säkerligen verksam del i arbetet. Jag har ännu ej nämnt vetenskapsmän, t. ex. Berzelius, Nilsson, Mosander, Almroth m. fl. eller bland artister Nyström o. a., som kunde biträda med ett och annat. Vi hafva, med ett ord, mer krafter än vi behöfva, om vi blott *vilja* och förstå använda dem. Det är, som Voltaire säger: On n'a qu'à vouloir, mais l'on ne veut pas assez. — Låt mig nu

få, ju förr dess hellre, veta din tanke öfver det meddelade förslaget; och vill du som jag, så gripa vi verket an med första. — —

Din trofaste vän

Beskow.

Från densamme.

Stockholm d. 29 Okt. 1841.

Käreste broder!

Tack för bref och korrektur. Enligt din föreskrift, skall jag hålla på presenten¹ till in i November. Ytterligare tack för din godhet, att lofva äfven en prydnad för December månad! Det skall skaffa oss många afnämare åt året. Den andre December skall ett profnummer på sju tusen ex. (d. v. s. medföljande alla stora tidningar i riket) utgå. För den skulle då December-artikeln påräknas. Om du åter sjelf t. v. anser det tillämnade December-bidraget möjligen blifva af mindre omfång eller poetisk skönhet — ty »Resignationen» är väl något af det skönaste man kan läsa — så vore det väl klokast, att spara den redan sända sången till det stora profnumret, som går öfver hela Sverige och intager det mindre bidraget för November. Härom afvaktar jag din föreskrift, och skall emellertid gömma den godbit, jag redan har i handom, för att åtminstone vara säker på ett klassiskt stycke uti inbjudnings-numret till nästa års prenumeration.

I öfrigt står den konservativa pressens sak nu vida bättre, än mången sig föreställer. Man talar om Geijers »affall». Ingen kan älska och värdera Geijer högre än jag; men *in politicis* anser jag (oss emellan sagdt) för en vinst, att icke behöfva påräkna en »strids-kumpan», som så ofta hugger öfver kritan och om hvilken man kan säga, som Talleyrand yttrade om Thiers: *C'est un appui qui souvent est un grand embarras*. Då han en gång sammanblandade den konservativa sidans sak med den »heliga alliansen», hvilken han kallade en »gudomlig tanke», gaf han konservatismen ett lika svårt hugg, som han

nu senast gjort liberalismen en otjenst med att bringa till ventilering frågan om »elektoral-pigor».¹ Hans bana är dessutom kometens, och med en sådan är man i politiken icke särdeles lycklig. Oaktadt hans »affall», är ingenting lättare möjligt, än att han åter, kanske förr än man tror, sluter sig till de konservativa. Med dem sammanhänger han dock alltid genom sin rojalism och sin personliga tillgifvenhet för dynastien, hvaremot han med de liberala icke ägde den ringaste beröring, då han med ett språng stod midt i deras läger. Att åter på ett »affall» till de forna motståndarna kan följa ett »återfall» till de gamla vännerna, skulle icke förundra åtminstone mig. Men vare härmed huru som helst, så måste han, i politik, lemnas utom räkningen, såsom en gåta för alla och troligen för sig sjelf.

Undantages han, så finnes ju knappt en enda talang af första ordningen i våra motståndares leder, hvaremot nästan allt hvad Sverige äger utmärkt i vetenskap och bildning, befinnes på vår sida. En opinion, som räknar bland sina bekännare dig, Franzén, Berzelius, Agardh, Järta (far och son), Fryxell, Reuterdahl, Atterbom, Palmblad, m. fl. och som af dem blifvit understödd och ytterligare understödjes, *måste* segra, om de ej sjelfva öfvergifva sin egen och fosterlandets sak. Det kan icke heller nekas, att denna opinion, under de sista trenne åren, vunnit alltmer terräng. Då den s. k. »Landtmannen»² först började sin publicistiska verksamhet, var han nära nog ensam. Ingen tidning fans, uti hvilken han kunde få en artikel införd, hvadan han måste fly till broschyrer, hvilka på det mest lögnaktiga sätt nedskrekos af den då allsmäktiga »fria» pressen; — ja, han fick icke ens annonser om böckernas tillvaro införda i de mera lästa bladen. Och nu — huru handteras icke nidpressen *de haut en bas!* Hvilken mängd ströskrifter har ej undergrävt förtroendet för densamma hos alla tänkande, huru lider den ej nästan dagligen polemiska nederlag af »Biet» och »Minerva»; huru slås den ej på fingrarne af landsortsblad utaf alla färger!

Att den konservativa opinionens inflytande är i tilltagande och rabulistpressens i aftagande, ådagalägges äfven deraf, att Aftonbladet detta år förlorat femhundra prenumeranter (D. Allehanda och Freja ett par hundra hvardera) och Aftonbladet kommer troligen att nästa år förlora lika mycket, hvaremot Biets publik varit i jemt tilltagande. Första året hade det endast fyra hundra prenumeranter; i år har det åtta hundra, och om icke alla järtecken bedraga, bör det nästa år äga ett tusen å ett tusen tvåhundra. — En författare, som dagligen kan tala till tio å tolf tusen läsare af de bildade klasserna, d. v. s. de som dock *bilda* opinionen, är en respektabel makt. (Argus hade ej större publik, då han »tog emot Sverige»). Lägg härtill att vår opinion vunnit ett ökad stöd genom »nationens mäns» hufvudlösa beteende under riksdagen (hvilken pekoraliegrufva måste flitigt exploiteras för framtiden), samt att nästan hvarje post från Norra Amerika, Spanien, Frankrike &c. medför de lärörkastaste och handgripligaste kommentarier till våra politiska satsar, och säg sedan, om icke ögonblicket nu är inne för de konservativa, att anstränga sina krafter, för att bibehålla den position, de redan vunnit, och alltmer utvidga sin terräng. Första villkoret dertill är nu, att hålla Biet uppe och vidga dess inflytande. Jag har tillskrifvit de flesta här ofvan nämnda litteratörer och funnit dem beredvilliga att understödja tidningen med bidrag.

En annons om detta förhållande, meddelad i det stora profnumret (på sju tusen ex.) för nästa år, skulle troligen tillskynda bladet ytterligare ett par hundra prenumeranter, kanske mera. Då ha vi nog vind i seglen. Det är alltid lättare för en tidning, som har ett tusen prenumeranter, att stiga till ett tusen femhundra, än en med femhundra att komma till ett tusen.

Annonsen skulle äga ungefär följande lydelse (n. b. det blir väl enklast, att följa den alfabetiska ordningen för namnen, då en rangordning mellan t. ex. dig, Franzén, Berzelius etc. alltid kan hafva sina sidor att uppgöra):

»På tidningen — prenumereras nästa år etc.

»Det är för Red. en stor tillfredsställelse att kunna för sina läsare tillkännagifva, det flera bland fäderneslandets utmärktaste litteratörer och vetenskapsmän, såsom C. A. Agardh, A. Atterbom, J. Berzelius, B. v. Beskow, C. W. Böttiger, C. E. Fahlcrantz, F. M. Franzén, A. Fryxell, A. A. Grafström, I. Hvasser, H. Järta, V. F. Palmblad och E. Tegnér», — den bästa godbiten kommer till sist, — »benäget täckts lofva att hedra tidningen med bidrag.»

Jag tänker, en sådan liten annons blifver för rabulistpressen den värsta artikel att svälja, som den kan få. I öfrigt äro vi ju ej mer bundna af vårt löfte i detta fall, än af den tillåtelse, man så ofta ger en kalender-utgifvare, att säga, det han fått löfte om bidrag af N. N. etc. Man sänder efter råd och lägenhet några lappar — om icke mera —, men hvilken större nytta göra vi icke det allmänna med att understödja detta företag, än att sätta en rimkalender i gång? Du klagat i ditt sköna poem »Kronbruden» öfver att ingen Kellgren mer förer förnuftets och bildningens talan. Tag hans rum i denna kamp, liksom du redan tagit hans forna tron i vitterheten, och slaget är vunnet. Jag hoppas det bästa. Gläd mig snart med några rader till svar, ty hvad som skall ske, måste ske utan tidspillan.

Din trofaste vän

Beskow.

Från P. D. A. Atterbom.

Upsala d. 7 Nov. 1841.

Vördade och älskade broder!

Jag delar fullkomligt dina tankar om den förträfflige Runeberg, på hvilken jag, alltifrån hans första uppträdande, satt ett stort värde. Men Beskow har i afseende på honom ett förslag, som synes mig ypperligt: det är, att vi invälja honom efter Franzén (om, såsom sannolikt synes, både Runeberg och vi öfverleva denne den svenska sångens älsklige

patriark). Bäst vore, om han flyttade öfver till Sverige, och jag ämnar i dessa dagar tillskrifva honom derom.

Hvad Fr. Bremer angår, så är säkert, att hon skulle undanbedja sig den utmärkelsen att bli en af de aderton — om den än för öfrigt vore passande. Hon må ändock, om än i osynlig måtto, vara vårt samfunds ledamot, liksom fru Lenngren fordom.

Hålla vi oss till egentliga vitterhets-idkare, så vet jag af dem, som i afseende på förevarande val skulle kunna nämnas, ingen, som *har* gjort så mycket för Sveriges vitterhet som Arv. Afzelius, och ingen som (i fall Gud gifver lif och dräglig helsa) *kommer* att göra så mycket för Sveriges vitterhet som Böttiger. På endera af dessa båda är jag hugad att rösta. Vill *du* föredraga Böttiger, så är jag med derom; men nog önskar jag, att Afzelius förr eller senare finge njuta någon *riktig* rättvisa för sina i sanning stora förtjenster. (Besinna hans Edda-tolkning — ännu den *poetiskt* bästa, som finnes — hans egenskap att vara en Percy för Sveriges folkvisor och folksagor, hans sagohäfder, hans dråpliga »Necken» och »Skades klagan» m. m., m. m.).

Älskade broder! Låt mig, före valet, med ett par rader ytterligare höra dina tankar. Äfven jag värderar högeligen Reuter Dahl. Hvad Fahlcrantz beträffar, tycker jag att du uppskattar honom för lågt; men väl torde kunna befaras, att han hvarken i poesi eller teologi blir något mera än en *spirituel dilettant*. En ovärdig ledamot blefve han dock visserligen icke.

Till »Biet» har jag redan skickat bidrag och ämnar skicka flera. Våra åsigter i afseende på denna tidning och nödvändigheten att understödja den, öfverensstämma fullkomligt. — —

Jag började med, att, enligt den episka föreskriften, rycka dig »in medias res». Det bästa likväl till sist: hjertinnerlig tacksägelse för det vackra poemet »Onar och Kalliope»¹! Jag tillstår, att jag i alla mina dagar varit af »Onars» mening, till hvilken ju ock hör att yrka på begges *förening*. Stycket är redan till Brinkman afskickadt. För öfrigt sätter jag nu-

mera vida mindre värde på estetisk *teori*, än du kanhända förmodar, och ville *nu* öfverlemna mig *uteslutande* åt *praxis*, om jag finge. Men till syndastraff därför, att jag i min ungdom teoretiserade bort en tid, hvars förlust jag ofta beklagar, är jag nu dömd att fortfara dermed, på *embetets vägnar*.

En bok af mig utkommer i dessa dagar, som jag dock hoppas skall intressera dig: det är ett slags galleri af »*Svenska siare och skalders*», första afdelningen. Så fort ske kan, skall jag sända ett exemplar. Andra delen, innehållande Thorild, Bellman (och kanske Lidner) utkommer till våren. Sedan ämnar jag uppfriska mig med fulländandet af min ungdomsdikt »Fågel Blå».¹

Posttimman slår. De varmaste helsningar, från mig och min hustru, till dig och de dina.

Din tillgifnaste

Atterbom.

Böttiger utgör numera min (snart sagdt) enda vederqwickelse här. För öfrigt kan ingenting mera förbrylladt, ödsligt, tråkigt och prosaiskt tänkas, än det nuvarande Upsala.

Från Fredrika Bremer.²

Årsta d. 17 April 1842.

En dufva hade en vacker dag flugit ur sitt dufslag och begifvit sig på resa i fremmande land. Några jägare fingo sigte på henne och ropade: »hvad är det för en fågel? hvarifrån kommer den? Den måste vi ha ner och plocka». Och dermed begynte de att skjuta på henne, men huru det var, så träffade de blott en eller annan fjäder. Dufvan kretsade lika friskt i skyn, och sedan jägarne skjutit en god stund, voro de trötta och förlorade henne ur sigte.

En örn, en riktig kungsörn, hade emellertid från sitt höga bo sett på den oädla leken. Han vredgades i sitt sinne, lyftade de väldiga vingarne, flög till dufvan och sade: »frukta ej; oskulden är på din sida, och jag skall skydda dig med min vinge». Men när jägarne fingo se kungsfågeln sprida sina vingar öfver dufvan och hörde honom håna deras försök, då blefvo de alldeles besatta och ropade: »se örnen, örnen, och dufvan under hans vinge!» — och nu begynte ett nytt, ännu väldigare skjutande, och dufvan blef värre deran än förut, och det sista blef värre än det första.

I denna lilla saga ser du, min bästa, för mig så innerligt goda Tegnér, huru det står till med mina »Morgonväkter» och med deras rabulistiska recensenter, samt huru det skulle blifva om du uti den recension, du ifrågasatte, uppträdde till deras försvar.¹ Du säger sjelf: »nedsmutsad blir man nog, men det äro vi vana vid». Sant! och örnen kan tåla vid ehvad man kastar på honom; han har redan flugit upp för högt för att hinnas af de lågsinta, och han bor i lugn på sitt höga berg. Men dufvan, dufvan, som ännu är stadd på resa, som icke flyger så högt, hon kan hinnas och träffas, och om det än ej skall hindra hennes flygt, hennes glädje under den färd hon begynt, så — icke kan hon med likgiltighet se sina vingar befläckade af orena händer. O nej, Tegnér, hon måste vara glad ju förr förföljandet slutar och hon kan glömma det, medan hon badar sina vingar i något klart och befriande Bethesdavatten. Och erbjudes mig icke detta? Ack jo! jag har detta Bethesda i mitt eget medvetande, i glädjen att ha bekänt den helige inför människorna; jag har det i så mången ärlig och ädel själs enskilda eller offentliga erkännande; i vissheten att jag uti mitt verk, hur ofullkomligt det än är, dock har uttalat ord och tankar, som icke skola blifva fåfånga, som skola liksom lejon-tands-plantan gro upp desto starkare, ju mera de trampas. Allt detta gör mig lugn. Och därför — frid, frid, bästa, goda Tegnér; frid och icke strid med världen, åtminstone icke för min skull! Jag bönfaller derom hos dig.

Om der än i din recension, så väl som i de verser, du egnat mig, förekomma saker, åt hvilka jag både för mitt egenkära jags skull och för tankarnas sannings och skönhets skull måste önska offentlighet, så kan denna nu icke medföra det erkännande de förtjena, emedan de stå i för nära sammanhang med de saker, som, i synnerhet i närvarande stund, skulle bortskymma dem för mängdens ögon. Framdeles, när sinnena i många riktningar lugnat sig, då kanske skall det kännas godt och helsas med glädje, att äfven ur denna recension se Tegnér's ande sväfvä öfver djupet och höra honom öfver »Morgonväkterna» uttala sitt vänligt förklarande: »varde ljus!»

Du har begärt mitt uppriktiga yttrande, och jag har gifvit det efter min bästa och allvarligaste öfvertygelse.

Från J. J. Berzelius.¹

Stockholm d. 23 Aug. 1842.

— — Du önskar förnimma mitt omdöme om dina idéer om den allmänna skolan. Jag finner dem riktiga. Några detaljer skulle jag kanske ändra deri, t. ex. 14 språk är mycket för mycket. Vi kunna jemföra språken med mynt; man behöfver icke flera folkslags mynt än deras, hos hvilka man finner varor att köpa.

Du minnes förmodligen den tid, då vi voro kallade att yttra våra tankar gemensamt om den allmänna skolan i fäderneslandet. Jag var då hänryckt vid åhörandet af de idéer, du förde till torgs, så väl öfverensstämmande med mina; men vi blefvo båda ledda vid näsan af den fina jesuitik, som påfann, att intet af hvad då yttrades skulle medelst anteckning anförtros åt framtiden, och som vid ett senare möte gaf oss så talrika motståndare att det aldrig skulle kunna göra sig gällande. Jag märkte först då att vi i början varit ledda af en jesuit, som aldrig bestred andras mening och aldrig lät höra sin egen,

som begagnade tillfället att få veta hvad med-kommitterade tänkte, för att i det afgörande ögonblicket kunna förstärka sitt eget parti, och som slutligen också blef far åt den ömkliga rätta, som framkom efter bergens födselarbete. Jag har föresatt mig att historien derom icke skall dö.

Du frågar, om det är för sent att vid 60 års ålder slå sig ned på studium af naturläran. Derpå kan svaras både *ja* och *nej*. Det är icke för sent, då man tager detta studium som ett tidsfördrif, i afsigt att tillegna sig de allmänna resultaterna af menskligt arbete i denna väg; men för att deri kunna sjelf tänka oberoende af andras meningar och kanske tänka riktigare än många af dessa, dertill äro en hel lifstids oafbrutna bemödanden i samma riktning dock oftast otillräckliga. Hvad dig beträffar, så har du visserligen kraft till mer än de flesta andra, så som också händelsen var med Göthe, hvars exempel du åberopar; och du kan visserligen icke på ett behagligare sätt använda dina lediga timmar, än genom läsning af arbeten i naturlärans flera delar, af hvilka likväl, gudnås, kemien är den mest prosaiska och som därför skall roa dig minst.

Ännu en annan af dina frågor: är det någon väsentlig skilnad emellan det vetenskapliga och det diktande snillet? tror jag mig kunna besvara, visserligen ej såsom filosof, men af erfarenhets-kunskap. De äro tvenne ganska bestämdt skilda själsförmögenheter, som visserligen kunna ägas parade hos samma person, men detta är sällsamt: den som har fått mycket af den ena, kan vara i total saknad af den andra. Du vet att jag icke varit alldeles i saknad af naturanlag för vetenskaplig forskning; men om för mig det fall skulle inträffa att kunna rädda mitt lif genom författandet af ett *godt* skaldestycke, så kanske jag försökte räddningsmedlet, men säkert är att försöket misslyckades. Non omnia possumus omnes. — —

Din vän

Jac. Berzelius.

Från Fredrika Bremer.

Stockholm den 4 Jan. 1843.

Hur god du är för mig, Tegnér, hur älskansvärd! Först gåfvan af dina härliga tal¹ och sedan — ett bref, så vänligt, så godt, mig så glädjande! Hur innerligt tackar jag dig icke! Kunde jag dock skicka mina ögon per post, skulle de säga dig bättre än mina fattiga ord, huru glad jag är i dig.

Lemna mig blott *skalden* Tegnér i fred! Jag tål icke att du förtalar honom och kallar honom »rimsmidare», ty sannerligen ingen skald är det mindre än han. »De eviga idéerna» tala ur hans dikter och gifva dem deras oförgängliga värde. Genom dem har du kallat ditt folk till djupare medvetande af sitt lif, sitt sträfvande, sitt mål, genom dem har du väckt dessa ljud, som, en gång väckta, fortlefva evigt på jorden och lösa i rena harmonier lifvets missljud. En man, som i denna stund kanhända är Sverges djupaste tänkare,² talade en gång med mig om den verkan, som ett af dina promotions-tal gjorde på honom. Han sjelf var då en af de unga lagerbekransade. »Du kan ej, sade han, föreställa dig min belägenhet der på Parnassen under afhörandet af hans (Tegnér's) ord!» Lifvet i hela dess allvar och härlighet hade då strålat in i hans själ — hans högre lif, hans högre medvetande fick lif i denna stund, och du var solstrålen som tände det.

Och så har du varit för tusentals människor, så äfven för mig. Juvelen kallas i Orienten ljus-samlaren, jordens öga, emedan han samlar och återger i de skäraste strålar all den färgprakt, som solen utgjuter i naturen, men som dess dunklare gestalter liksom drömmande mottaga.

Den sanne skalden är ett lifvets öga, och som diamanten fattar han ljuset och återger det i strålar, glödande och rena, åt sin omgifvande verld. Och den tjusas och föräddlas deraf. Diamantens strålar ha alltid haft på mig en stark och ljuf verkan. Jag tycker mig i dem se det godas, det skönas innersta

lif; känslor och tankar förädlas i dessa rena klarheter. Dina skaldestycken likna diamanter mer än några jag känner.

Derföre, min älskade Tegnér, lef för filologi så mycket dig lyster, och ett ädelt lif är det; men var ej orättvis mot poesien och mot den poesi, full af djupsinne, som du skänkt din samtid. När jag hör dig tala med kärlek om svenska språket, gläder jag mig och känner i det samma sorg, ja, och må väl känna sorg öfver att så litet förstå det egendomliga i det språk, jag öfver allt annat älskar, och för hvars skönhet jag ej saknar öra och sinne; och denna brist i kunskap och begrepp sätter jag upp på den synda-räkning, den stora, som bär till öfverskrift: fruntimmers-uppfostran. Men jag skall en gång lära mig mitt modersmål af dig, Tegnér.

Du är sträng mot grefvinnan Hahn-Hahn! När hon kom till Sverige och besökte mig, visste jag ingenting om henne, utom att hon varit olyckligt gift och blifvit skild från sin man. Sedan har jag väl hört flera mindre fördelaktiga rykten, hvilkas sanning jag dock icke känner. Med hvad grund man kan säga »att hon nu slår sig på gudsfruktan och platonism för att öfverskylla gamla synder», förstår jag icke. I sina skrifter visar hon sig som [en] eldig, men felande natur, söndersliten i sig sjelf, full af oro och lemnande sig till sina intryck, goda och onda, men full äfven af kärlek till allt stort, helt och harmoniskt i lif och konst, och hon har en helt egen, en verkligen storartad blick för att finna och fatta det. Hon knäböjer tillbedjande för det heliga, men låter aldrig ett ögonblick tro att hon sjelf är helig. Tvärtom, jag har aldrig sett en författare, som mera ger sig sådan hon är, äfven i det hon icke har älskansvärdt. Intrycket är för henne icke förmånligt. Men jag tycker om henne för hennes ärlighets skull och för hennes storsinnade kärlek till det stora och ädla.

Och hvarföre skulle jag ej kunna tycka om och hålla af en menniska, äfven då jag måste ogilla mycket i dess vandel?

Ack! jag har älskat, oändligen älskat varelser, hvilkas böjelser och vandel jag i vissa delar måste fördöma. Tillgif-

venheten, kärleken bryr sig icke mycket om sådant. Man måste älska, som man måste andas; men i det fall jag omtalat är kärleken icke lycklig. Man kommer ofta i strid med sitt bättre sjelf. Något stort och försonande kan dock gå fram derur. Man trycker den älskade till sitt hjerta för att förädla henne (eller honom) eller dela det straff, det lidande som han ådragit eller skall ådraga sig. Man behöfver ej derföre ingå i dess synd. Gud ske lof! Menniskan kan häri likna den gudomliga kärleken och nalkas den fallne genom att taga på sig hans börd, utan att dela hans brott. Och det är ljuft att få göra så. — —

Din innerligt tillgifna

Fredrika.

Från densamma.

Stockholm d. 26 Mars 1844.

— — Huru kunde du tro att jag kunde bli stött öfver en anmärkning från dig?! Det finnes icke inom mig hvad som kan stöta sig på en tadlande anmärkning, från hvem det vara må, då den är riktig och framförd i rätt anda; och det finnes i verlden två personer, hvilkas kritik jag, äfven der jag ej erkände att den hade fullt rätt, alltid skulle mottaga med en känsla af kärlek och tacksamhet. Dessa två äro: *Erik Gustaf Geijer* och *du*. Visserligen ha ni af snillet och verlden och svenska akademien officiel rättighet att vara domare öfver oss andra små arbetare i vingården, men det är icke detta, som böjer mig för Er, utan något alldeles apart, något gifvet af *Guds nåde*, som är Er båda eget, i sinnelag och uttryck, och som har öfver mitt hjerta en alldeles oemotståndlig makt.

Tack nu, af hjertans grund, för din lilla vänliga, mig så kärkomna skrifvelse, som manar mig att skrifva! Du har varit frisk i vinter, har man sagt mig och glädt mig med, men ditt

biskopliga kall som hjälpare och »gästgifvare» har varit strängt anlitadt.¹ En fru af mina bekanta brukade säga, då hennes mor gaf bort af sitt linne och sina kläder: »Mamma bereder sin himla-paryr!» Och jag ville säga, att du dukar ditt himmelska bord, i det du så gästfritt vid ditt jordiska mottager dina brand-skadade, hemlösa församlingsbor.

I Stockholm har det denna vinter varit tyst och tungt, som omkring en sjuksäng och den store sjuke, som länge legat i kampen emellan lif och död, och intrycket häraf har väl verkat härtill. Ingenting har rört sig utom nöden och döden; lifvet har andats blott i suckar och klagan. Ack! man kan då icke annat än bli nedstämd och sörja öfver att man kan så litet hjälpa, har så litet att gifva, äfven då man ger allt hvad man kan. Och blotta *gifvandet* hjälper icke. Det behöfves ordnande, stadgande åtgärder från de styrandes sida, ty stor är slappheten och oordningen, så i seder som ekonomi här i staden. Vi se upp med förhoppning till den nye kungen, till Oscar den förste, och förtrösta oss på att han skall bli en man för fridens värf och tider, såsom hans fader var det egentligen för krigets, oaktadt sin fredliga regering; och hans allvarliga, enkla och kloka sätt att gå till väga vid begynnelsen af sin regering styrker detta hopp. Men när var ej nya kungars tronuppstigning en soluppgång af förhoppningar och löften? Mätte Oscar ej *tröttna*, mätte han ha mod nog att vara lugn, kraft nog att ha tålmod, och genom moralisk storhet och rättsinnes bli sitt folks ledare och föresyn!

Det var en vacker syn, då han dagen efter sin faders död mottog hyllningsleden af garnisons-trupperna, att se honom rida ur slottsporten med sin stab ut bland den vimlande folkmängden, som helsade honom under hurrarop och med verklig vänlighet och välvilja. Sjelf såg han glad och blid ut, under det han helsade folket, och hans blick hade något ädelt och fast, som ingaf förtroende. Solen gjorde sig nästan i det samma väg genom molntäckelset och kastade några ljusnande, ehuru icke fullt klara, blickar öfver den brokiga scenen, som sorg-

musikens dystert sköna massor och de med krusflor behängda, svajande fanorna och folkmängden, som omgaf de uppställda regementena nedanför slottet, långsät hela Skeppsbron, bidrogo att göra högtidlig. Jag var med, jag ensam bland folket, och hade roligt af hvad jag såg och hörde.

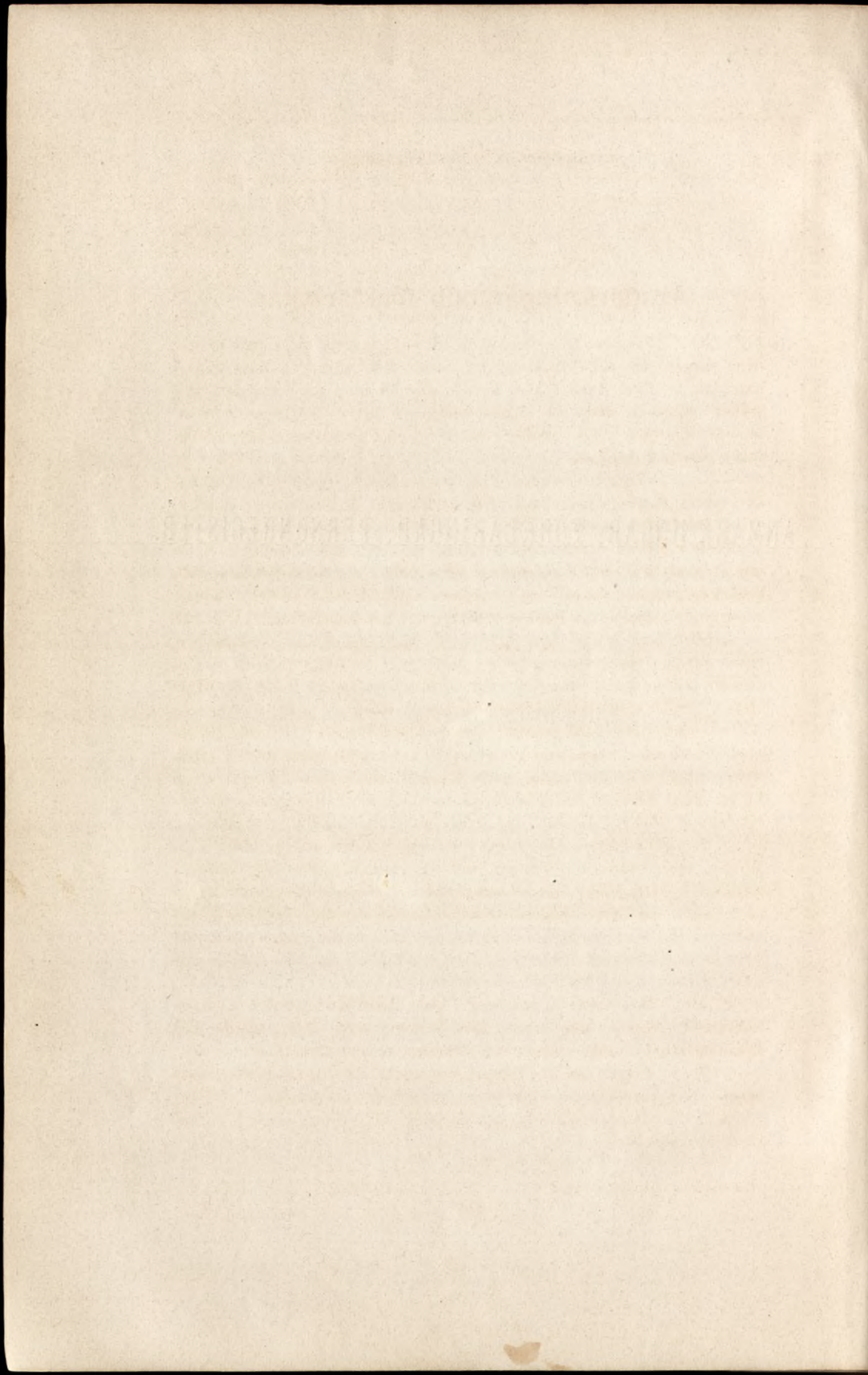
Häromdagen hade jag roligt af annan orsak. Jag hörde talas om dig, Tegnér. Hos mig var en äldre, mig främmande herre, som nyligen hade rest utrikes. »Hvad tyskarne afguda Tegnér», sade han, »öfverallt får man höra huru högt de skatta honom. På Rhen gjorde jag bekantskap med ett utmärkt fruntimmer, som sade: jag gläder mig att se en landsman till Gustaf Adolf, Linné och Tegnér!» Min bästa Tegnér, du bör verkligen taga tyskarne till nåder igen, ty inga kunna ändå, såsom de, förstå och med entusiasm omfatta andra nationers storhet. De ha ingen, åtminstone ingen *inskränkt* national-egenkärlek. Om Sverige skulle ha mera af en sådan, så vore det förlätligt. Ty ett litet folk, *så stort* i krigets och i fredens bragder, är icke lätt att finna, — ett folk, som, blödande under sina lagrar på valplatsen, reser sig upp för att gifva världen vetenskapens och skaldekonstens fridspalmer, det duger! — —

TEGNÉRS GRAF

på Vexib Kyrkogård.

Anmärkningar och förklaringar.

S. 3: 1. Skaldens äldre broder, då docent i estetik vid Lunds universitet; vistades för tillfället såsom informator i Vermland. Esaias Tegnér hade två år förut lemnat hans handledning för att i Lund fortsätta sina studier. Såsom af detta och följande bref synes, fortfor Elof Tegnér att fränvarande vara den yngre broderns rådgifvare med afseende på universitetsstudier och framtidsplaner.

— — 2. »Vita Anacreontis, disp. pro exercitio», ventilerad d. 30 Maj 1801 under Norbergs præsidium. Den är tillegnad Branting, men på latin: »Viro honestissimo Jacobo Branting . . . beneficiorum memor Esaias Tegnér.»

S. 4: 1. Bruk i Filipstads bergslag, tillhörigt bergsrådet Chr. Myhrman, i hvars hus Es. Tegnér's båda äldre bröder vistats såsom lärare och hvilket gästvänligt öppnat sig för honom sjelf. I Anna Maria Myhrman, husets yngsta dotter, om hvilken Elof Tegnér's här införda bref till en stor del handla, fann Esaias längre fram sin maka. Den äldre system Eva, sedan gift med bergmästaren Billow, hade gjort ett lifligt intryck på Elof Tegnér; och de båda systrarnes vördnadsvärda moder, fru A. M. B. Myhrman, f. Tingberg, omfattade äfven honom med välvilja.

— — 2. I den hemliga skrift, som bröderna Tegnér vid denna tid använde för sina förtroliga meddelanden, betecknas Eva Myhrman med X, Anna Myhrman med Y (endast undantagsvis A.—M.) och deras moder med Z. — Jfr om dessa bref och den lilla roman, som deri innehålles, Ljunggren, Sv. Vitterhetens Häfder, III: 558. Se äfven Efterl. Skr. II: 333, 336 o. f.

S. 5: 1. Hos baron Abr. Leijonhufvud på Yxkullund i Småland. Kon-ditionen var akademisk. Tegnér's elev var Abr. Leijonhufvud, sedermera president i Göta hofrätt, under senare tid en af hans förtrognaste vänner.

— — 2. Es. Tegnér's examens-scriptum för Sjöborg, såsom historiarum professor, handlar om »Europas ställning vid reformationstiden», och finnes tryckt i Stockholms Aftonpost 1849. Det poem till Luthers ära, som avslutar uppsatsen, är omtryckt i Th. Ekelunds »Förbisedda blad».

S. 6: 1. Den äldste af bröderna Tegnér, Lars Gustaf T., då v. pastor i Millesvik. Sophie: hans hustru, Lisa Sophia Brand. Olle: skaldens studiekamrat och blifvande svåger Olof Myhrman, sedan advokatfiskal.

S. 7: 1. Frågan om Es. Tegnér's hedersrum vid den stundande promotionen. Elof Tegnér hade vid 1796 års promotion varit primus.

S. 8: 1. Gymnasiadjunkten i Karlstad, till hvilken syssla Elof Tegnér s. å. utnämndes.

S. 8: 2. Vid universitetsbiblioteket i Lund. Se Böttigers Lefnadsteckn. i Saml. Skr.* s. XIX. Prof. Lidbeck var universitetsbibliotekarie; den här omnämnde Kökeritz hade kort förut lemnat befattningen såsom kanslerssekreterare vid universitetet och efterträddes af H. Thomée.

— — 3. Gradualdisputation. Tegnér disputerade d. 12 Juni 1802 för filosofiska graden med afhandlingen »De caussis ridendi» under Lidbecks presidium.

S. 10: 1. Carlstads Tidningar. »Vestmanlänningen» Wallin, om hvars poem ett så strängt omdöme här fälles, kan möjligen hafva varit den sedan så berömde skalden och ärkebiskopen J. O. Wallin; intet af de poemer, som här kunna åsyftas (i n:o 40, »Visa för flickor», 41 »Natten», 44 »Apornas metamorphos» samt i n:o 48, »Om freden») återfinnes dock i hans samlade dikter. Nils Leonh. Spak, författare till »Vinterqvällen» (n:o 7), »Den dyrbara presenten» (n:o 23) och »Contrasten» (n:o 35), blef sedermera rektor scholæ i Karlstad; Erik Högberg, hvars här omnämnda poem läses i n:o 39, regementsläkare, blef ett par år senare föremål för Tegnér's satiriska poem »Eskulap» på grund af Högberg's parodi på sången »Till min hembygd». Den här omnämde Ullgren, gymnasiadjunkt i Karlstad, hade i Aug. 1801 dränkt sig. Öfver Faxell läsas tvenne grafskrifter i Carlstads tidningar, i n:o 27, 29 s. å.

— — 2. Genom förordnandet att vara e. o. amanuens vid univ.-biblioteket, utfärdadt d. 10 Nov. 1801. Den här omnämnde A. Wickelius var då vice bibliotekarie. Förutsägelsen gick i fullbord: han utnämndes 1805 till kyrkoherde i ett småländskt pastorat och Tegnér blef s. å. hans efterträdare vid biblioteket.

— — 3. Vilh. Faxe, slutl. biskop i Lunds stift, var adjunkt i österländska språk åren 1800—1804; J. M. Wettergrund var 1799—1807 docent i samma ämne (slutl. kyrkoherde i Ronneby, kontraktsprost.).

S. 11: 1. Leopolds samlade skrifter började utgifvas 1800. Bd. 1—3 utkommo 1800—02.

S. 12: 1. Hvilket detta var, är okänt. Rådet att öfversända det till Stockholmsposten synes icke hafva blifvit följdt, lika litet som det att dermed täfva i Sv. Akademien. Året förut, 1801, hade Tegnér, enligt Ljunggren, Sv. Vitterh. häfder, III: 560, täflat i akademien med poemet »Religionen» (Efterl. Skr. III: 5.).

S. 13: 1. I praktisk filosofi. Fremling: professor i teoretisk filosofi. Cederschiöld: 1800—1803 docent i sistnämnda ämne, slutl. professor i praktisk filosofi. Min docentur: i estetik, hvilken befattning Elof Tegnér lemnade efter sin befordran till gymnasiadjunkt i Karlstad.

* Vid citaten ur Es. Tegnér's Saml. Skrifter afses alltid »National-upplagan» i två band. Sthlm 1876.

S. 14: 1. Exemplaren af gradualdisputationen »De caussis ridendi».

— — 2. Olof och Gustaf: Myhrman, Anna M:s bröder, sedermera Tegnér's svågrar.

— — 3. Disputationens slut, hvilket af Elof T. här prisas, innebar ett utbrott af den sorg som nyligen drabbat författaren genom äldste brodern Lars Gustaf Tegnér's bortgång: »Hæc fere scripseram, cum gravissimus mihiq; luctuosissimus casus scribendi finem repente attulit: ita ut neque incepta perficere, neque jam scripta politiora aut certe incomta minus reddere possem. Neque enim, cum fratrem optimum, mihiq; carissimum, præceptorem eundem et amicum lugerem, in summo et justissimo dolore, de risu amplius scribere sustinebam», etc. (Opusc. Latina s. 19).

— — 4. Lars Gustaf Tegnér, kort förut (d. 8 Maj 1802) affiden.

S. 16: 1: i filosofiska fakulteten. Förordnandet härtill är af d. 2 Nov. 1803.

S. 17: 1: »att söka adjunkturen i österländska språk, hvilken antogs snart blifva ledig.

S. 18: 1: i Sv. Akademien, hvarest Choræus 1803 täflade med poemet »Förnöjsamheten», för hvilket han erhöll akad:s mention honorable.

— — 2. Angelini erhöll 1802 akad:s »mention» för poemet »Om människans bestämmelse»; Hummel erhöll på samma gång mention för en »Ode öfver freden i Amiens».

S. 19: 1. Om de här omnämnda akademiska prisen 1803 torde följande, dels till beriktigande, dels till fullständigande af Choræi notiser, behöfva erinras: Valerius erhöll stora priset i skaldekonsten för poemet »Tålamodet», Wallin hedersaccessit för öfversättningar från Horatius; stora priset i vältaligheten utdelades åt E. G. Geijer för hans äreminne öfver Sten Sture; andra priset i vältalighet erhöll P. A. Granberg, som behandlat samma ämne. C. B. Rutströms rimmade öfversättning af Ovidii fabel om Phaëton inlemnades för sent för att erhålla någon belöning, men hedrades med att intagas i akad:s handlingar. Poemet »Ödet» hade, såsom här förmodas, greve J. G. Oxenstjerna till författare.

— — 2. Tegnér's svar på detta bref läses i Efterl. Skrifter II: 345.

— — 3. Det pris som af Göteborgs Vitterhetssamhälle tilldelades Tegnér för poemet »Den Vise». (Detta bref är svar på det nyssnämnda i Efterl. Skr. tryckta brefvet från Tegnér).

— — 4. Sven Björck Svensson, bekant vitterlekare, borgare i Stockholm. Jfr Ljunggren, anf. st. III: 497.

— — 5. Sv. Akad:s hedersplats för prisvinnare.

S. 20: 1. Tryckt 1804 n:o 16, 17, 21 under namn af »Sällheten».

— — 2. Recensionen läses i Stockholms-Posten 1804 n:o 29, 32, 35, Angelini's svar i n:o 50, 57, 61, Rutströms genmäle i n:o 72, 73. Se Ljunggren, anf. st. III: 506.

S. 20: 3. Så väl poemet »Ungdomen» som tvenne öfversättningar af Horatius hade erhållit akad:s hedersomnämmande. Granbergs äreminne: öfver Sten Sture (se ofvan).

— — 4. Sannolikt det i Efterl. Skr. I: 5 införda skaldebref.

S. 21: 1. Saml. Skr. I: 145. Jfr Ijunggren, III: 562.

— — 2. Choræus trädde 1805 i äktenskap med enkefru Sophia Christina Wester, efter hans död omgift med F. M. Franzén.

— — 3. 1801 prisbelönt i Sv. Akad. för poemet »Fosterlandskänslan».

S. 22: 1. Priset i Göteborgs Vitterhetssamhälle för »Den Vise».

— — 2. Det öfversända stycket var »Förvillelsen» (Saml. Skr. I: 156). Jfr. Efterl. Skr. I: 9, 10.

— — 3. I ingen af de danska tidskrifter för 1804, som varit utg. tillgängliga, förekommer något om Es. Tegnér, ehuru »Minerva» och Rahbeks »Tilskuer» ofta lemnade notiser från Sverige. Ej heller finnes Tegnér nämnd i J. Kragh Hösts »Udsigt over den svenske Litteraturs Skjebne», utg. 1804 såsom tillägg till »Skandinavisk Museum» (för 1802). Möjligen kan menas den af J. Kragh Höst utgifna tidskriften »Ei blot til Lyst», hvarest (²⁹/₁₁ 1802), på tal om årets magisterpromotion i Lund, yttras: »Iblandt de Creerede udmærker sig en Tegnér ved poetisk Anlæg».

S. 23: 1. Tegnér hade d. 26 Febr. 1805, således redan då detta bref skrefs, erhållit fullmakt såsom adjunkt i estetik. Dermed förenade han efter d. 26 Sept. s. å. vice bibliotekariatet vid univ.-biblioteket.

— — 2. K. L. Bauers Deutsch-Lateinisches Lexicon, hvars första upplaga utkom 1778. Förslaget kom ej till utförande.

S. 24: 1. I vältalighet och poesi vid Upsala universitet, hvilken nyss blifvit ledig genom prof. P. Svedelii död. — P. Thyselius, slutl. biskop i Strengnäs, var litt. humaniorum adjunkt 1796—1805; J. Rosén, titulär professor, brorsson till statssekreteraren M. Rosenblad, var lektor i Göteborg. B. Höijer, den berömda filosofen, var vid denna tid adjunkt i teoretisk och praktisk filosofi i Upsala, och Carl Fredrik af Wingård, sedermera ärkebiskop, hade två år förut vid 23 års ålder blifvit eloqu. et poseos lector i Göteborg. Biberg, om hvilken Elof Tegnér här fäller ett oberättigadt ringaktande omdöme, var då adjunkt i filosofiska fakulteten i Upsala. — Tegnér sökte icke. Till lärostolens innehafvare utnämndes numismatikern E. Götlin.

S. 25: 1. Chr. Dahl, professor i grekiska literaturen; P. F. Aurivillius, univ.-bibliotekarie och professor i vitterheten, båda vid Upsala universitet.

— — 2. Detta bref är förut tryckt i E. G. Geijers Saml. Skrifter (1875) VIII: 533.

S. 27: 1. Genom upprepade besök i Sverige och särskildt i Lund, stod J. Kragh Höst, »den svenska litteraturens apostel i Danmark», i personlig förbindelse med åtskilliga dervarande universitetslärare; särskildt var han nära förbunden med N. H. Sjöborg och A. Lidbeck. Tegnér hade i sällskap

med den förstnämnde kort förut besökt Köpenhamn. — I sin helhet visar detta den danske publicistens bref hans lifliga intresse för svenska litterära förhållanden.

S. 28: 1. Under ledning af K. L. Rahbek hade »Eleverne af den dramatiska Skole» spelat med stort bifall 1805—06. Fourés franska teatersällskap uppträdde 1806. (Se Overskous »Den danske Skueplads», IV).

S. 29: 1. Sanders komedi »Hospitalet» uppfördes några gånger 1806; hans sorgespel »Niels Ebbesen», som länge höll sig på danska scenen, uppfördes första gången 1797; 1808 utkom hans tragedi »Knud, Danmarks Hertug».

— — 2. »Det Skandinaviske Literatur-Selskab», stiftadt 1796 af Kragh Höst, Pram och Nyerup, hade 1806 sett sina lifligaste dagar. Se om detta samfund Bajers uppsats »Det Skand. Literatur-Selskab» i Nordisk Tidskrift, utg. af G. K. Hamilton. Lund 1869.

— — 3. Hösts »Theaterblad» utgafs under olika titlar 1805—07, hans »Svenske Blade» 1798—99.

— — 4. J. Stenhammars »Poetiska Skrifter» utkommo 1807, med företal af G. G. Adlerbeth. Stenhammar var nära förbunden med Höst, sedan dennes resa i Sverige 1798. Åtskilliga af Stenhammars dikter öfversattes af Höst.

— — 5. M. Stoltz, kyrkoherde i Kefinge i Skåne, var medlem af Det Skand. Literatur-Selskab och hade varit medarbetare i tidskriften »Nordia». — Wallmarks »Sång öfver slaget på Köpenhamns redd» utkom 1801.

S. 33: 1. C. A. Agardh vistades 1809 i Stockholm såsom lärare i exc. v. Engeströms hus, och hade under denna tid trädt i nära personlig beröring med hufvudstadens yngre literära kretsar. Mellan dem och de yngre skriftställarne vid det sydsvenska lärosätet utgjorde han förmedlingslänken.

— — 2. Tidskrift, utgifven af Hammarsköld 1810—11. Af Tegnér's bref till Wallmark $\frac{1}{2}$ 1810 (Efterl. Skr. I: 41) framgår att förslaget om hans medarbetarskap i Lyceum afböjdes, och något bidrag af hans penna inflöt icke till denna tidskrift.

— — 3. »Visor och Sångstycken af J. D. Valerius» utkommo i två häften, Sthlm 1809—11. »Tempelherrarne» upplefde endast två representationer på kongl. teatern, och Valerii öfversättning trycktes icke.

S. 34: 1. Uppgiften härom var förhastad: någon sådan tidning utgafs icke, lika litet som den längre fram omtalta journalen »Flugan», hvars redaktör skulle blifva C. Lindegren.

— — 2. Leopolds Poet. Arbeten (1873) I: 180. Jfr. Ljunggren, Sv. Vitt. Häfder III: 204.

— — 3. Prisbelönt af Sv. Akademien och införd i dess Handlingar, D. V: 47. »Dithyramben»: öfver d. 24 Januari 1808 (vid aftäckningen af Gustaf III:s staty), först tryckt i Stockholmsposten, sedermera införd i Wal-

lins »Vitterhetsförsök» såsom »præludium» till den akademiska prisskriften. (Vitterhetsarbeten (1863) I: 27).

S. 34: 4. Saml. Skr. I: 171.

S. 35: 1. Saml. Skr. I: 177. Tegnér's krigssång utgafs i Stockholm 1809, tillsammans med J. E. Schartaus »Till fosterlandet» (tryckt å sista bladet af Tegnér's poem).

— — 2. Leopold var den verksammaste medlemmen af komitén för utarbetande af en tryckfrihetslag. Dess förslag förkastades af ständerna 1809, och konstitutionsutskottet utarbetade ett nytt förslag. Ur Stjernstolpes här omnämnda yttrande på riddarhuset (^{12/11} 1809) må anföras: Man hade väntat, »att det efterlängtade nya projektet skulle såsom en mild genius nedstiga på svenska litteraturens blomsterfält för att gifva nytt lif åt dess halfvisnade växter. Så mycket mera skall allmänheten då förvånas att se denna genius nalkas i namn af en straffande mordängel, färdig att slå allt förstfödt inom den litterära kretsen.»

— — 3. Jfr ofvan sid. 19.

— — 4. Wallmarks Journal, Grewesmöhlens beryktade process mot tullstyrelsen och anfall mot greve Ugglas, och greve Jac. de la Gardies förmodade försök i kontrarevolutionärt syfte äro allmänt kända. Öfverste Axel Martinau hade begått öfvervåld mot en vakthafvande infanterist af Stockholms borgerskaps militärkorps, och ställdes derföre af denna korps' förolämpade medlemmar till ansvar. Saken föranledde vidlyftig skriftvexling och tidningspolemik, hvarjemte handlingarne i processen, som först 1811 afgjordes, blefvo tryckta.

S. 36: 1. Lings Saml. Arbeten, III: 269. Först tryckt i Läsning i Hvarjehanda, h. 2, särsk. utgifvet 1816.

— — 2. Syftar på Atterboms i Polyfem (n:o 49—52) införda polemiska dikt »Rimmarbandet».

— — 3. Till kronprinsen Carl August, i Carolinska universitetets namn (Saml. Skr. I: 184). Kronprinsen hade, såsom bekant, kort förut plötsligt affidit.

S. 37: 1. Se Polyfem, 2 saml. 5 o. f. Wallins poetiska arbeten voro ofta och länge föremål för Polyfems begabberier: (2 saml. n:o 31 inneh. »Skaldebrief från författaren af Rimlexikon till Uppfostrarens sångare»; i n:o 46—49 lästes en kritik öfver »Uppfostraren», o. s. v.). — Tegnér's bref till Wallmark ^{3/2} 1810 (Efterl. Skr. I: 40) visar, att han ingalunda egnade sympatier åt Polyfem och dess riktning, ännu mindre var hägad att bifalla Askelöfs önskan att blifva medarbetare.

— — 2. Atterboms signatur i Phosphoros.

— — 3. En öfversättning af 22:dra sången af Iliaden var införd i Lyceum, h. 1. I en serie af disputationer i Upsala utgaf Tranér 1807—1822 öfversättningen af Iliadens tolf första sånger.

S. 37: 4. Svar på Sv. Akad:s prisfråga: »Hvilka fördelar kunna vid människors moraliska uppfostran dragas af deras inbillningsgåfva?», hvilket vann akad:s stora pris 1810 (Sv. Ak. Handl. V).

S. 38: 1. Första häftet af Phosphoros 1811 innehöll poemet »Skaldarmal» af Atterbom, försedt med vidlyftiga mytologiska upplysningar.

S. 39: 1. Jfr. ofvan, bref från Agardh, s. 33.

— — 2. Poemet »Herthas barn» (Saml. Skr. I: 161), först under titeln »Tålamodet och Hoppet» tryckt i Lunds Veckoblad 1806, sedermera infördt i Idunas 3:dje häfte. — Såsom af följande bref synes, afböjde Tegnér förslaget om medarbetarskap i Phosphoros på grund af planen att utgifva en tidsskrift i Lund, i hvilken Tegnér påräknades såsom medarbetare. Denna sistnämnda plan, som möjligen stod i sammanhang med C. A. Agardhs tillernade verksamhet såsom förläggare och boktryckare, kom dock ej till utförande.

S. 40: 1. Bland listan på prenumeranter i Mars—April-häftet af Phosphoros. Der förekommer äfven en kort, men ytterst välvillig anmälan af Tegnér:s helsningssång till kronprinsen Carl August (se ofvan).

— — 2. Öfversatt af Palmblad, i Maj—Juni-häftet.

S. 42: 1. Tegnér:s svar på denna inbjudning läses i Efterl. Skr. I: 85. Ej lång tid derefter, d. 16 Febr., tog Tegnér under namnet Bodwar Bjarke vid ett besök i Stockholm sitt inträde i Götiska förbundet, men höll aldrig der något inträdestal (Se Hjärne, Göt. förbundet s. 30, 111.)

— — 2. Utgör svar på Tegnér:s bref ^{12/12} 1811 (Efterl. Skr. I: 46). Se, rörande Sv. Akad:s anmärkningar mot Svea i dess ursprungliga lydelse, dersammastädes, I: 68—82.

S. 43: 1. Detta bref är förut tryckt i E. G. Geijers Saml. Skrifter (1875) VIII: 557. Se vidare rörande det här omnämnda förslag att bereda Geijer anslag för utgifvande af ett arbete i svenska historien tvenne bref till hans föräldrar, tryckta dersammastädes, VIII: 558, 559. Jfr. äfven Tegnér:s bref till Adlerbeth, Efterl. Skr. I: 89. — Tegnér vistades vid den tid, då detta bref skrefs, i Vermland hos sina anförvandter på Råmen.

S. 44: 1. Geijers öfversättning af Macbeth utkom 1813.

— — 2. S. å. utnämnd till docent i grekiska språket, några år senare föremål för Tegnér:s skämt vid en akademisk disputationsakt (se Efterl. Skr. III: 92), i sina yngre år en flitig rimmare. Ett och annat af hans stycken infördes i »Lunds Veckoblad, Nytt och Gammalt»; en samling af hans dikter utgafs 1826 under titel »Mina tidsfördrif». Den disputation, för hvilken han nyss förut presiderat »De viris apud Homerum memorabilibus» var försedd med en versifierad tillegnan till universitetskanslern greve v. Engeström.

S. 45: 1. I Bihang till Lunds Veckoblad n:o 15 finnes insänd en »Grafskrift» öfver plattheten, en skäligen underhållig produkt, som synes innebära antydningar om E:s förhållande till de vittra partierna.

S. 45: 2. Svar på Tegnér's bref $\frac{27}{4}$ 1812 (Efterl. Skr. I: 86).

— — 3. De här omnämnda »Nordiska Sångerna» hade kort förut utkommit i Lund på Agardhs förlag, liksom första afdelningen af Lings drottqväde »Gylfe». — Tegnér's omdöme öfver Hammarskölds »Prins Gustaf» ses i Efterl. Skr. I: 91. — Polyfems (Askelöfs) löfte: att sända Tegnér en samling af sitt blad.

— — 4. Införd i Iduna, h. 3.

S. 46: 1. Kamereraren C. Fr. Geijer, som i Götiska förbundet bar detta namn.

— — 2. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. I: 89.

— — 3. Brevet är förut tryckt i Geijers Saml. Skr. VIII: 559. Jfr Tegnér's bref i samma ämne, näml. Geijers anställning såsom lärare för prins Oscar, till Adlerbeth (Efterl. Skr. I: 89) samt Geijers bref till exc. v. Engeström (anf. st. 560).

S. 48: 1. Förslaget härom afböjdes. Jfr Tegnér's bref till Adlerbeth $\frac{11}{10}$ 1812 (Efterl. Skr. I: 93).

S. 49: 1. Chr. Wählin, mindre bekant såsom teolog, än för sin »Lärobok i Sveriges historia», sin praktiska duglighet och sin svaghet för bordets nöjen, utnämndes till domprost i Lund.

— — 2. Under sin resa i Sverige 1812 hade den produktive danske författaren Chr. Molbech äfven någon tid vistats i Lund, och der gjort Tegnér's bekantskap. I sina »Breve fra Sverrige» skildrar han (I: 196—284) förhållandena i Lund och nämner Tegnér såsom »en ung, ret genial Mand, der har udmærket sig som en af de bedre svenske Digtere, der i de seneste Aar have arbeidet paa at afkaste den franske Smags trykkende Aag og give dette Land en Nationalpoesi, hvilken den hidtil egentlig har savnet».

S. 50: 1. Se Tegnér's omdöme om denna skrift i hans bref till J. Adlerbeth (Efterl. Skr. I: 99): »En högst märkvärdig bok är Grundtvigs Verldens Krönika, den jag rekommenderar dig att läsa. Mannen är ett geni, som förlorat förståndet»

S. 52: 1. Infördt i Idunas femte häfte, äfven särskildt tryckt och utdeladt vid en akademisk fest i Lund.

S. 53: 1. Jfr Tegnér's bref till Adlerbeth $\frac{2}{3}$, $\frac{2}{5}$ 1814. (Efterl. Skr. I: 104, 105.)

S. 54: 1. Vid Tegnér's besök i Stockholm våren 1812. Vid ett besök i Kumla s. å. fortsattes bekantskapen.

S. 55: 1. I häft. 3: »Majsång», »Elden», »Skidbladner», »Herthas barn», »Flyttfåglarne»; i häft. 4: »Den gamle hedningen» (Asatiden), »Prestvigningen», »Skaldens morgonpsalm»; i häft. 5: »Nore».

S. 57: 1. Syftar på den bekanta tilldragelsen med danske kammarjunkaren Gyldenpalm, som arresterades och fördes till Stockholm. (Se Schinkel, Minnen, VIII: 174). Det torde knappast behöfva erinras att de i

dessa bref förekommande uppgifter om gängse rykten och derpå grundade omdömen företrädesvis böra betraktas såsom målande stämningen i en af Sveriges gränsprovinser under en upprörd tid.

S. 57: 2. Syftar på yttrandet i »Nore»:

»då Gefions ö med Juels, med Tordenskiöldars söner
som vakt skepp ankrar utför fjällstängd Nord».

— — 3. Af C. G. af Leopold (Poet. Arb. I: 83); bekant satir öfver nya skolan i vitterheten.

S. 59: 1. Förslaget härom kom ej till utförande. Jfr. Efterl. Skr. I: 159, not. 3 till s. 100. Till professor i grekiska i Upsala utnämndes J. O. Høijer, som erhållit andra rummet på förslaget.

— — 2. Torde vara poemet »Nordiska halföns förening», tryckt i Idunas 6:e häfte.

S. 60: 1. Geijers poem »Den 3 Juni 1814» (Saml. Skr. I: 273) med anledning af kronprinsen Carl Johans återkomst till Stockholm denna dag, var införd i Idunas 5:e häfte.

S. 61: 1. Har afseende på Hammarskölds uppsats »Till utgifvarne af Iduna om den af hr Friedrich Rühs sednast kungjorda skrift angående Isländska skaldekunstens ursprung», hållen i en häftig polemisk ton, hvilken karakteriseras af slutorden: »Nu tror jag mig hafva, påtagligt nog, bevisat att herr Rühs hvarken förstår elementerna af nordisk skaldekunst eller historia, hvarken isländska, svenska eller tyska.» Rühs hade i sitt arbete framställt den åsigt, att de nordiska myterna delvis vore af främmande ursprung. Den här omnämnda skrift af P. E. Müller, den bekante danske kännaren af Nordens fornlitteratur, torde hafva varit hans arbete »Ueber den Ursprung und Verfall der Isländischen Historiographie, nebst einem Anhang über die Nationalität d. altnordischen Gedichte» (1813), som utgör ett svar på Rühs' skrift. Denna återigen vände sig mot de i Müllers skrift »Ueber die Aechtheit d. Asalehre» (1811) framställda åsikter.

— — 2. Saml. Skr. I: 260.

S. 62: 1. Svensk Litteraturtidning (1814, s. 603) i anmälan af Idunas 5:e häfte. »Nore» är det enda af de der granskade poemerna, öfver hvilket ett på det hela ogynnsamt omdöme fälles. Under erkännande af det »skimrande» i dess färg samt af qvickheten och sinnrikheten i dess bilder, fränkännes »Nore» »den grundlighet i utförandet, den djuphet i idéen och det sammanhang i motiverna, hvilket allt den djuptänkande konstnären söker meddela de alster, som äro beräknade på mer än ögonblicklig effekt». Recensionen ansågs vara författad af Hammarsköld och eger sitt litterärhistoriska intresse såsom uppslaget till polemiken mellan Tegnér och nya skolan. — Se om den här omnämnda recensionen öfver T:s »Krigssång för skånska landtvärnet» (inf. i Lyceum 1810) Efterl. Skr. I: 45 (noten till sid. 40).

S. 63: 1. »Nor. Et Digt af Esaias Tegnér. Fra det svenske oversat af Conrad Schwach, stud. jur.» Christiania 1814. 4:o.

— — 2. Heroiden »Svea till Nore». (Valerius, Saml. Vitterhetsarbeten I: 95).

S. 64: 1. Det bekanta polemiska stycket »Hammarispik», först tryckt i Tegnér's Samlade skrifter (1:a uppl.) Ovisst torde vara, om Elof Tegnér's här framställda välgrundade betänkligheter mot detta styckes tryckning vid denna tid haft sin grund i någon författarens bestämdt framställda plan att offentliggöra detsamma. Om »Hammarispik» också närmast kan hafva varit föranledt af harmen öfver ett orättvist omdöme om ett allmänt beundradt stycke, så visar det sig af flera yttranden i Tegnér's brevvevling långt före denna tid, att han, liksom de flesta samtida, äfven bland fosforisterna, haft öppet öga för svagheterna i Hammarskölds författareskap. Mellan honom och andra af »nya skolans» män gjorde Tegnér från början en bestämd skillnad, oberoende af Hammarskölds omissskänneligen välvilliga bedömande af Tegnér's skaldeverksamhet vid den litterära stridens begynnelse. Orättvist är sålunda att tillskrifva Tegnér's uppträdande mot Hammarsköld endast motivet af sårad författarefäringa — en svaghet, från hvilken han var mera fri än de flesta af »genus irritabile vatum».

S. 66: 1. Lings »Gylfe» utkom i fullständigt och omarbetadt skick 1814, liksom äfven hans tragedi »Eylif den Göthiske». »Agne, Sorgespel» utgafs i Lund 1812.

S. 67: 1. Franzéns oläsliga handstil var ofta föremål för hans korrespondenters klagomål. Utgifvandet af hans bref har derföre varit förknipadt med icke ringa svårighet.

S. 68: 1. Riktigare: »Scriptores rerum Suecicarum medii ævi», ett hufvudverk för forskningen i svenska medeltidshistorien, planlagdt af biskop Nordin, sedermera utgifvet af E. M. Fant, J. H. Schröder och C. Annerstedt.

— — 2. Om Schellingska filosofiens oförenlighet med christendomen, tal vid prestmötet i Lund 1814.

— — 3. Sjöborgs »Fornlemningars kännetecken, på Kongl. Maj:ts befallning tryckt och utdelad till alla kyrkor i riket» utgafs 1815; hans »Samlingar för Nordens fornälskare», Bd 1—3, utkommo först 1822—30; Kiviksmonumentet i Skåne, af S. undersökt och delvis räddadt från förstörelse, finnes beskrifvet i ofvannämnda »Samlingar». (Jfr Nilsson, Bronsåldern, 1864: 3, 4).

S. 69: 1. »Bref från London rörande österländska litteraturen» af F. W. Ekenstam, e. o. adjunkt vid Lunds universitet, tjenstgörande legationspredikant i London, infördes i Iduna, h. 6.

— — 2. Sällskapet »Nytta och Nöje», stiftadt d. 5 Maj 1812, var en slags sällskapsorden för teater, musik och dans. Medlemmarne voro herrar och damer, tillhörande hufvudstadens högre umgängeskretsar. Den här om-

nämnda fröken Silfversparre, sällskapets främsta medlem, var hoffröken hos prinsessan Sofia Albertina. »Nytta och Nöje» aflöstes af sällskapet »Polymnia», samt återupplifvades på 1840-talet under ändrade förhållanden med namnet »Nya Sällskapet för Nytt och Nöje».

S. 70: 1. Svar på Tegnér's bref $\frac{2}{3}$ 1816 (Eft. Skr. I: 168).

— — 2. Saml. Skr. I: 271.

S. 72: 1. Svar på Tegnér's bref $\frac{1}{2}$ 1816 (Eft. Skr. I: 171).

— — 2. Statsministern L. v. Engeström. Jfr. Tegnér's bref till honom i samma ämne $\frac{1}{10}$ 1815, äfvensom till N. v. Rosenstein $\frac{2}{8}$ 1815, båda tryckta i Efterl. Skrifter. Till kyrkoherde i Fellingsbro utnämndes medicine professor Engelhart. (Se äfven L. v. Engeströms Minnen och Anteckningar, II: 258, hvaraf synes att E. *icke*, åtminstone mot slutet af denna befordringsfråga, såsom hittills antagits, gaf Tegnér sitt förord, ehuru han ifrigt bekämpade Engelharts utnämning.)

S. 73: 1. Se härom Ljunggren, Smärre Skrifter I: 189 o. f., hvarest meddelas utdrag ur Leopolds och Ödmanns brefvexling i ämnet.

S. 74: 1. Syfta på den bekanta skriftvexlingen ang. prof. Fremlings i Lund förmenta utbredande af Schellingska filosofien. Se Kahl, Tegnér och hans samtida (2 uppl.) 131—44, och Ahnfelt, Nektar och gift I: 109 o. f. — Den åtgärd af regeringen, som Tegnér i sitt bref säger sig hafva hört omtalas, men hvarom Leopold *icke* lemna upplysning, var utan tvivel hofkansleren Wetterstedts uppträdande mot utgifvarne af Upsala Litteraturtidning i slutet af 1815 med anledning af tidskriftens anfall mot Svenska Akademien. Tidskriftens redaktörer och boktryckare erhöilo varningar så väl af akademiska konsistoriet som af hofkanslersembetet. Hofkanslerens bref i ämnet, dat. $\frac{5}{12}$ 1815, till adjunkten Grenander (ombud i tryckfrihetsärenden), finnes flerstädes tryckt, först i Schwerins Läsning till utbredande af medborgerliga kunskaper, h. 3, s. 109.

— — 2. De här införda bref från mag. Wiborg, boktryckare och bokhandlare i Stockholm, utgifvare af Stockholms-Posten, hvilka röra förslaget till utgifvande af en litterär tidskrift, riktad mot fosforisterna, torde befinnas upplysande för samtidens literära förhållanden. Såsom af ett föregående bref till Tegnér (s. 65) synes, framställdes förslaget till ett företag i detta syfte redan i Febr. 1815 af F. M. Franzén, på grund af yttranden i ett Tegnér's bref till honom. Bestämdare form hade förslaget tagit i Dec. 1815, då J. F. Lundblad tillskref C. A. Agardh om utgifvande af en tidskrift från Lund (se Tegnér's Efterl. Skr. II: 221). Tegnér's och Leopolds brefvexling i början af 1816 visa förslagets vidare utveckling och Wiborg's här införda bref från s. å. dess fall. Tegnér var *icke* förslagets upphofsman — det väcktes nära nog samtidigt från flera håll — men väl en af dem, hvilkas biträde man i främsta rummet påräknade. Hans styrka i polemiken hade man kort förut lärt känna i de otryckta, men allmänt lästa poemerna »Hammarspik» och grafsången öf-

ver Elof Tegnér. — Leopold, med all beundran för Tegnérs snille, torde dock icke hafva varit utan farhågor för bristande öfverensstämmelse i literära frågor, ett tvifvel, som försigtigt framskyntar i hans yttrande (s. 73) om »latituden» af de liberala tänkesätten. Det sista af hans båda bref röjer i det hela en viss reservation, jemfördt med det första. Enligt Wiborgs framställning var det ock väsentligen Leopold, som var anledningen till att företaget gick om intet, oakadt mängden af påräknade framstående medarbetare och Wiborgs nit för saken. (Jfr för öfrigt T:s bref till J. F. af Lundblad $\frac{22}{10}$ och $\frac{11}{10}$ 1816. Efterl. Skr. II: 222—3.).

S. 76: 1. Till tidskriften »Läsning till utbredande af medborgerliga kunskaper» (1816), utg. af Schwerin, Livijn och Askelöf.

S. 77: 1. I recensionen af W. v. Rosenheims tragedi »Drottning Öda eller Auda den grundrika», som karakteriseras såsom »den svensk-franska Melpomenes sista försök». Recensionen är hållen i ironisk ton: versarne i »Öda» öfverträffas icke i klangfullhet och ledig gång af någon i »Oden» och »Virginia»; men man saknar i »Öda» ej mindre det bländande skimret af »Odens» bilderprakt än nyheten och dristigheten i bruket af interjektionen *Ha!* och appellativet *Drott*, som gifver åt »Virginia» ett ökadt värde.»

S. 78: 1. Införda i Wiborgs tidning Stockholms-Posten 1816 n:o 164.

— — 2. »Odin. Hjeltedikt i tio sånger» af A. F. Skjöldebrand, hade kort förut utkommit. Den recenserades i Stockholms-Posten 1817 n:o 137—142. Recensionen föranledde vidlyftiga »Anmärkningar» (1817 n:o 183—198).

— — 3. Atterboms i Poet. Calender 1816 införda samling af fornsånger, »Nordmansharpan», var försedd med ett företal, bekant och ofta citeradt såsom ett hyperromantiskt stilprof.

S. 80: 1. I Stockholms-Posten n:o 198. (Saml. Skr. I: 272).

S. 82: 1. Molbechs tidskrift »Athene» innehöll 1816 den af Hammar-sköld författade uppsatsen »Ildgnister ströede over den svenske Literatur».

— — 2. Af P. H. Ling. Första afdelningen utkom 1816; först 1826 utkom 3:dje och sista afdelningen.

S. 83: 1. Svar på Tegnérs bref $\frac{9}{8}$ 1817 (Efterl. Skr. II: 19.).

S. 84: 1. De stycken af Tegnér, som infördes i Idunas 7:de häfte, voro: »Wafthrudnismal», »Skål till Prins Oscar d. 4 Juli 1817», »Skaldens hem», »De tre bröderna», »Polarresan», »Stjernasången», »Ätthögen», »Floden» (alla införda i Saml. Skr.). Adlerbeths här införda bref meddelas såsom prof på den noggranhet, med hvilken han förfor vid granskningen af bidrag till Iduna. Samtliga de af Adlerbeth föreslagna ändringarna iakttogos vid tryckningen, utom af ordet »fönsterjalusien» (str. 10.) Tegnérs svar läses i Efterl. Skrifter I: 112. Utrymmet medgifver icke införandet af Rasks anmärkningar om »Wafthrudnismal».

S. 87: 1. Svar på Tegnérs bref $\frac{21}{9}$ 1817 (Efterl. Skr. II: 24).

S. 87: 2. Hagbergs tal, som trycktes i redogörelsen för Sv. Bibelsällskapets sammankomst, föranledde en skriftvexling mellan Stockholms-Posten (1817, n:o 265, 267) och Allmänna Journalen (n:o 279—81), med anledning af den i förstnämnda tidning fälda »dom öfver vår literära antagonism, att båda parterna ha orätt». — Författaren till uppsatsen i Stockholms-Posten var, såsom af ett följande bref synes, Wallin.

— — 3. »Språken» (n:o 209), »Solsången» (n:o 214), »Romresan» (n:o 229), »Jätten» (n:o 235).

S. 88: 1. Franzéns »Episka fragmenter» (»Gustaf Adolf i Tyskland», Saml. Dikter V: 251) trycktes i Stockholms-Posten 1817: n:o 88, 89, 134, 135, 241, 242, 277.

— — 2. »En liten anmärkning hörande till latinska språkets crisis», Stockholms-Posten 1817, n:o 225, 229, 232.

— — 3. Af Tegnér besjungen i poemet »Den främmande ynglingen» (Saml. Skr. I: 371). Jfr. Tegnér's bref till L. v. Engeström (Efterl. Skr. II: 211) och J. F. af Lundblad (II: 227).

S. 91: 1. Möjligen orden:

Sonettens bjellra sprucken är
och bjellkon magistrerar.

S. 93: 1. P. H. Ling. Lings utträde ur Götiska förbundet var, såsom bekant är, föranledt af missnöje med Geijers här omnämnda uppsats »Om den nordiska mytens användande i skön konst», som trycktes i 7:de häftet af Iduna. Se härom Hjärne, Götiska Förbundet s. 59, Sterner, Om den nordiska mytens användning i bildande konst, samt Sander, National-Museum IV: 15 o. f. Jfr. Tegnér's bref till Adlerbeth ²¹/₁₂ 1817, ⁵/₇ 1818 (Efterl. Skr. II: 113, 117).

S. 94: 1. Wiborg ombesörjde utgifvandet af Tegnér's tal vid jubelfesten. Jfr. Tegnér's yttranden om detta tal och deraf föranledd polemik i bref till Adlerbeth ²¹/₁₂ 1817, ¹⁹/₂ 1818, ¹⁹/₄ 1818 (Efterl. Skr. I: 113 o. f.), till Hagberg ²⁶/₃ 1818 (II: 27), Lundblad ²²/₂ 1818 (II: 224) m. fl. st.

S. 95: 1. Se ofvan sid. 82.

— — 2. Utkommen i slutet af 1817, anmäld i Stockholms-Posten (n:o 299) genom meddelande af derur hemtade poemer af Euphrosyne (»Till min luta») och Grafström (»Bäcken»). Af Euphrosyne förekommo icke mindre än 15 poemer i denna årgång af kalendern. — Jfr. Ljunggren's uppsats »En nyromantisk skaldinna» i »Smärre Skrifter» II: 150 o. f.

— — 3. I »Kalender för Damer», utg. af bokhandlaren E. Bruzelius i Upsala, hvars första årgång nyss utkommit, var införd Müllners tragedi »Skulden», öfversatt af den vittre apotekaren, hvilken äfven offentliggjort åtskilliga andra öfversättningar af teaterstycken.

— — 4. Syftar på poemet »Färgorna», infördt i Journalen 1817: 297—99, signeradt C—a U; en not angifver, att det härleder sig från en författarinna.

S. 95: 5. Signaturen B . . . n användes i Poetisk Kalender. Börjessons »Högmässopredikan i Upsala domkyrka jubeldagen 1817», utgafs särskildt i Stockholm s. å.

— — 6. W—n: Wallin; Hagbergs tal: se ofvan s. 87; Konsistorii filippik: »Stockholms stads konsistorii utlåtande öfver Kongl. Uppfostringskomiténs underdåniga förslag till reglering af Stockholms stads undervisningsverk», tr. i Stockholm 1817, innehållande en sträng kritik öfver (det otryckta) förslaget. Mot konsistorii utlåtande uppträdde en anmärkare i Stockholms-Posten 1817: 295, 297, hvilket framkallade ett vidlyftigt genmäle (äfvén af Wallin?) i samma tidning 1818: 7, 11, 12, 16. Äfvén Journalen tog till orda i tvistefrågan (1817: 296 o. f.); likaså Sv. Litteraturtidning (1818 n:o 4).

S. 96: 1. Hammarskölds »Utkast till de bildade konsternas historia» var föremål för en skarp kritik, blottande dess otaliga faktiska misstag, i Stockholms-Posten 1817: 298, 302, 1818: 6, 13, 18, 19, 21, 24. Jfr. Sterners ofvannämnda afhandling s. 7.

— — 2. Till Vesterås, der Wallin var utnämnd domprost.

— — 3. Tegnérns åttaåriga dotter, kort förut aföden. Rosina: Franzéns äldsta dotter, sedermera g. m. generaldirektören v. Haartman; Sophie: Franzéns hustru, f. Wester.

S. 97: 1. Se ofvan, anm. 1 till sid. 88. Jfr med de här införda yttrandén rörande dessa fragmenter Franzéns företal till »Gustaf Adolf i Tyskland» (Saml. Skr. (1868) V: 253).

S. 99: 1. Tegnérns afböjande svar på detta bref läses i Efterl. Skr. II: 211. Jfr. äfvén hans bref till J. F. Lundblad ^{15/3} 1818 (II: 225). Frågan gälde Molbechs »Breve fra Sverrige 1812», hvars tredje del kort förut utkommit. I sina omdömen rörande Sveriges literära förhållanden visade sig Molbech starkt påverkad af den s. k. nya skolans åsichter, och var personligen nära förbunden med dess alltid slagfärdige förkämpe, Hammarsköld.

S. 100: 1. I n:o 10, 11 (1818). Tegnérns svar på Hagbergs bref läses i Efterl. Skr. II: 27.

S. 101: 1. I ett anförande på riddarhuset d. 13 Febr. 1818. De citerade orden äro de bekanta: »Den Guds gåfva, som våra förfäder aktade under namn af sunda förnuftet» o. s. v.

— — 2. Införd i Stockholms-Posten 1818, n:o 56, 57.

— — 3. I ledigheten efter biskop Wingård. Hans plats besattes med grefve A. G. Mörner.

— — 4. De här införda anmärkningar öfver Tegnérns jubeltal medföljde det bref, hvori Rosenstein anförtrodde Tegnér att han varit i fråga att blifva invald i Svenska Akademien. Detta bref saknas numera i samlingen af R:s bref till Tegnér. Dennes svar, hvori äfvén vidröras de här införda anmärkningarna, läses i Efterl. Skr. I: 49 o. f.

S. 105: 1. Se ofvan anm. 1 till sid. 84.

— — 2. »Den främmande ynglingen» (Saml. Skr. I: 371), infördt i Stockholms-Posten 1818, n:o 114, sedermera omtryckt i Idunas 8:de häfte.

— — 3. Inf. i Stockholms-Posten 1818: 90, 91.

— — 4. Vid reformationsjubelfesten (Saml. Skr. VII: 36). Jfr Tegnér's yttrande om Geijers tal i Efterl. Skr. II: 30, 226.

— — 5. I Herrnhutarförsamlingens vid Ö. Trädgårdsgatan i Stockholm belägna hus.

S. 106: 1. Skaldestycken af David Aspelin, h. 1, utkommo i Stockholm 1819. Hans poem »Jomsvikingarne» var infördt i Stockholms-Posten 1817 n:o 289.

— — 2. Den bekanta sången »Carl Johan, vår kung» (Folksång. Orden af H. A. Kullberg. Musiken af Du Puy), särskildt utgifven i Stockholm 1818. Se Tegnér's omdöme om detta poem i Efterl. Skr. II: 31.

— — 3. Utnämnd till domprost i Vesterås, kallades Wallin nära enhälligt efter Drysen till pastor primarius i Stockholm 1818. D:r J. J. Hedrén var vid valet den fjerde i ordningen med afseende på röstetal (Wallin erhöill 2,409, Hagberg 1,756, Berggren 1,228 och Hedrén 849 röster).

S. 107: 1. Af P. A. Wallmark (Journalen 1818, n:o 124—133). Jfr Tegnér's bref till J. F. af Lundblad, ¹⁰/₈ 1818 (Efterl. Skr. II: 228), hvori detta bref från Wallin omnämnes.

S. 110: 1. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. I: 16.

— — 2. Svar på Tegnér's bref ²¹/₁ 1819 (Efterl. Skr. I: 125.) Det här framställda förslag, att Tegnér skulle för de påtänkta nya upplagorna af öfversättningarna från Virgilius och Horatius författa en lefnadsteckning öfver G. G. Adlerbeth, kom icke till utförande. Endast öfversättningen af Virgilius Æneis upplefde en ny upplaga (1830).

S. 111: 1. Till G. G. Adlerbeth's efterträdare i Sv. Akademien utsågs icke Rosenstein, mot hvars inväljande Tegnér i ofvannämnda bref uttryckt betänkligheter, utan H. Järta.

S. 112: 1. Saml. Skr. I: 226; tryckt i Stockholms-Posten 1819, n:o 30, sedan infördt i Iduna, häft. 8. I Stockholms-Posten hade förut varit infördt Grafströms poem af samma namn, mot hvilket Tegnér genom denna dikt polemiskt vände sig. Se hans bref till C. P. Hagberg (Efterl. Skr. II: 34) och till D. Aspelin (II: 361).

S. 113: 1. Se ofvan, s. 105, anm. 3.

— — 2. Första häftet af »Svea» innehöll bl. a. uppsatserna »Om Svenska jordens bildning» af Wahlenberg och »Anmärkingar öfver gamla nordiska sången» af Hæffner. Ett yttrande af Tegnér om detta häfte finnes i Efterl. Skr. II: 230.

S. 114: 1. Genom ärkebiskop J. A. Lindbloms död hade en plats i Sven-

ska Akademien blifvit ledig. C. v. Rosenstein blef hans efterträdare både i Sv. Akademien och på ärkebiskopsstolen.

S. 115: 1. Tegnér's åsigt om Rosensteins val till ärkebiskop läses i hans bref till Hagberg $\frac{1}{4}$ 1819 (Efterl. Skr. II: 35). Medföreslagna voro: biskoparna Tingstadius i Strengnäs och Mörner i Vexjö; Rosenstein och Tingstadius hade hvardera 12 och Mörner 7 röster å det allmänna förslaget.

— — 2. Se bref till Hagberg $\frac{21}{1}$ 1819 (Efterl. Skr. II: 34). Poemerna infördes i Stockh.-Posten n:o 24, 30.

— — 3. Skaldeförsök af A. M. Lenngren utgåfvos 1819, med lefnads-teckning af N. v. Rosenstein.

— — 4. »Balder. Allegoriskt divertissement af sång och dans i en akt.» Första gången uppförd på Kongl. Stora Theatern d. 26 Jan. 1819 (konungens födelsedag). Tr. s. å.

S. 116: 1. Talet trycktes först i Sv. Akad:s Handlingar. D. IX (1822.)

S. 117: 1. Järta tog först 1826 (frånvarande) sitt inträde i Svenska Akademien med minnestal öfver Adlerbeth.

— — 2. En öfversättning af »Skidbladner» medsändes i handskrift.

118: 1. Utgifven i Hamburg 1819 af K. Nord (K. Schöne).

S. 119: 1. Jfr Tegnér's bref till Hagberg $\frac{20}{4}$ 1820 och till J. F. af Lundblad $\frac{1}{4}$ 1820 (Efterl. Skr. II: 41, 231). Fru Helvigs plan att utgifva »Die Tage in Norden» kom icke till utförande.

— — 2. Med recensionen öfver Hammarskölds grekiska språklära, införd i Stockh.-Posten 1819 n:o 283. (Efterl. Skr. III: 201).

S. 120: 1. Införda i Stockholms-Posten 1819: 270, 272.

— — 2. Domprostbefattningen i Vesterås var ledig genom Wallins utnämning till pastor primarius i Stockholm.

— — 3. Biskop i Vesterås; Wallin troddes skola blifva hans efterträdare.

S. 121: 1. För poemet »Mina Drömmar» (Sv. Ak. Handl. IX: 125).

— — 2. Lundblad'ska priset utdelades 1818 åt prosten och teol. doktor N. Salander, öfversättare af några bland Ciceros skrifter.

— — 3. Syftar på Leopolds bekanta mot Atterboms öfversättning af Tasso riktade uppsats »Silfvertonen eller Tasso i fosforisk öfversättning» (inf. i Journalen 1813). Atterbom vistades i Stockholm såsom lärare i svensk litteratur för kronprinsen Oscar.

— — 4. Atterboms »Sång vid Oscarshögtiden i Upsala d. 1 Dec. 1819» (»Kommer du åter med gudaprakt»), införd i Stockholms-Posten 1819, n:o 284. Det tillernade parodiska stycket med en »sarkastisk not» kan knappast hafva varit den i samma tidning 1820, n:o 26 införda parodi på ett griftqväde från Upsala, ledsagad af anmärkningar af polemiskt innehåll. I n:o 46 s. å. läses en parodisk »Ode öfver förtviflan. Imitation öfver den nyaste poesien».

S. 122: 1. Tegnér's bekanta svar på Hammarskölds antikritik var införd i Stockholms-Posten 1820 n:o 86, 92, 96, 97, 100, 103.

— — 2. Nyss förut utkommen i Upsala.

S. 123: 1. En sträng granskning fans införd i Stockholms-Posten 1820 n:o 143, 145.

— — 2. I samma tidning, n:o 31, 32. I en recension öfver samma kalender, införd i Allm. Journalen 1820, n:o 80 polemiserades mot de i Stockholms-Postens granskning förekommande yttranden om den literära striden. Ett kort svar härfpå infördes i sistnämnda tidning n:o 106.

— — 3. Syftar förmodligen på recensionen i Sv. Literaturtidning af Euphrosynes dikter i Poetisk Kalender 1820, hvars författare dock läser hafva varit Hammarsköld, icke Atterbom. Skaldinnan var misslynt öfver de deri framställda anmärkningar; se Ljunggren, Smärre Skr. II: 163.

— — 4. De sedan så bekanta skalderna Erik Sjöberg och K. A. Nicander hade under pseudonymerna »Vitalis» och »August» framträdt i »Kalender för Damer» 1820, den förstnämnde med 21, den senare med 36 mindre poemer.

S. 124: 1. Tragedi på vers i fyra akter af G. F. och H. C. Åkerhielm, uppfördes 19 gånger på Kongl. Teatern 1820—41. Tryckt 1820. Lings här omnämnda tragedi öfver samma ämne (i sex akter) uppfördes aldrig. Jfr Åkerhielms eget bref i ämnet, här infördt s. 250 o. f.

— — 2. Alla i Stockholms-Posten 1820: »Persikan» i n:o 68, »Verldsljuset» i n:o 13, »Sanningens vänner» i n:o 10.

— — 3. G. G. Adlerbeths öfversättning af Ovidii Metamorphoser, efter A:s död utgifven af Franzén.

S. 125: 1. I Stockh.-Posten 1820, n:o 2.

— — 2. I Svenska Akademien, med minnestal öfver Lindblom. N. v. Rosenstein, Sv. Akademiens sekreterare, var ärkebiskop C. v. Rosensteins morbroder.

— — 3. »Något om antagna reglor för svensk hexameter» (anon. utgifven.)

S. 126: 1. Jfr Tegnér's egna yttranden om den bekanta polemiska uppsatsen mot Hammarsköld, i Efterl. Skr. I: 18, 55, II: 39, 214, 232.

— — 2. Epilogen vid magisterpromotionen 1820. Tegnér's svar på detta bref läses i Efterl. Skr. I: 42.

S. 128: 1. »Vid en borgarfickas graf.» (Saml. Skr. I: 210.)

— — 2. Se om det här omnämnda, i senare upplagor uteslutna utfallet mot »det filosofiska skrytet» anm. till Saml. Skr. I: 476 och Ljunggren, Smärre Skrifter I: 132.

S. 129: 1. Syftar på den i poemets första upplaga förekommande versen:

»Betrakten den [lagerkransen] som en förlofningsring.»

Dessa ord uteslötos i senare upplagor. Uttrycket (om lagerkransen) »glömmen ej hans anor» är deremot bibehållet.

S. 130: 1. »Finsk runa», inledningsdikten till »Markalls sömnlösa nätter». Då Lannawatar, »moder till Koliken och några andra missfoster», »brann af brånad», bar Ilmarinen

»ett skålpund slagg ur smedjan,
slängde det i hennes sköte».

Häraf föddes Markall.

S. 130: 2. Svensk Lit.-Tidning 1820, n:o 28, 29, innehöll en recension af denna polemiska dikt, hvarvid anmärktes såsom en brist vid karakteristiken af Tegnér — »Esaias den digre», som i dikten framträder såsom arméens generalintendent och kör proviantvagnen »Skidbladner», förspänd med »den lunkande Gaja», äfven kallad »Hertha» — att deri saknas »någon pointillerande och af liknelser sammansatt oration»; men tillägges: »För öfrigt spelar Esaias i denna dikt en så qvick och så harmlös tecknad rol, att han omöjligen bör deröfver förtörnas; han är sjelf dertill för mycket skald; han skrattar säkert lika hjertligt som läsarne.»

— — 3. Sid. 51 o. följ. Posthumius Priscus, »höfdingen för de teckenförbjudande neutrer»: kommerserådet Lenngren, den berömda skaldinnans man, länge utgifvare af Stockholms-Posten.

S. 131: 1. Jfr Hjärne, Götiska Förbundet, s. 79, 152—182, hvarest finnas omtryckta så väl det i Journalen införda poemet »Mytologierne eller gudadvisten» som svaret »Mytologierne eller gudadvisten. Andra dagen» (först tryckt i Anmärkarne 1820, n:o 25).

— — 2. Svar på Tegnér's bref ²⁵/₆ 1820. (Efterl. Skr. II: 213.)

S. 132: 1. Inträdestalet i Sv. Akademien. (Jfr ofvan, anm. 1 till sid. 117.)

S. 133: 1. Se ofvan, anm. 1 till sid. 121.

S. 134: 1. Frih. G. Lagerbjelke, redan 1809 invald i Sv. Akademien efter Zibet, tog först 1819 sitt inträde med ett tal, som kort derefter särskildt utgafs i två upplagor, innan det trycktes i akad:s Handlingar (D. IX.) Tegnér's omdöme om detta tal läses i Efterl. Skr. II: 37. En berömande recension var införd i Upsala Litteratur-Tidning 1819 s. 795. Recensionen i Journalen, hvari intet nämndes om L:s yttranden med afseende på de literära tvistefrågorna, var införd i n:o 250, 251 (1819).

— — 2. »Allongeperukens riddare Hans, den Jans nu mera sig skrifver»: Järtas spenamn i »Markalls sömnlösa nätter».

S. 135: 1. Sannolikt poemet »Den sömnlöse hunden», sedermera utan Järtas vetskap infördt i Stockholms-Posten 1820 n:o 266. Dess slutrader lyda:

»När hunden har en sömnlös natt,
så skäller han på månen.»

— — 2. Syftar på Kullbergs 1803 prisbelönta poem »Tålamodet».

— — 3. Förmodligen stycket »Recensenten», inf. i Stockholms-Posten 1820 ²⁵/₁₁, »i anledning af en recension i Upsala Litteratur-Tidning». »Recensenten» framställes under bilden af en »åsnefåle, som föraktar rosorna,

men faller i hänryckning öfver ett tistelbevuxet dike». Originalhandskrifterna till detta så väl som till det nyss förut nämnda satiriska poemet finnes bland Wallmarks brevvetling i Kongl. Biblioteket.

S. 136: 1. Sångerna: »Frithiof och Björn», »Frithiof kommer till kung Ring», »Isfarten» och »Frithiofs frestelse». Tegnér ensam hade till detta häfte lemnat poetiska bidrag; häftet fylles i öfrigt, utom af Geijers här nämnda afhandling, af smärre antiqvariska uppsatser och fyndbeskrifningar.

— — 2. I Journalen n:o 225. Geijers uppsats »Om historiens nytta» gjordes der till föremål för åtskilliga anmärkningar.

— — 3. Se Iduna 8: 158. Fornlemningar från Ångermanland, af El. Lidfors.

S. 137: 1. Se Iduna, 8: 106. Cm Ränninge borg.

— — 2. » » 89. Nordiska fornlemningar (med pl.).

— — 3. » » 128. Anmälan af Klüwers resa genom det nordenfjeldske Norge.

— — 4. Dersammastädes s. 113. Anmärkningar om Eddamythernas fordna allmänlighet i nordn.

— — 5. Dersammast. s. 135. Utdrag af tvenne bref från Köpenhamn till h. exc. greve L. v. Engeström från J. G. Liljegren.

S. 139: 1. »Thorild. Tillika en filosofisk eller ophilosophisk bekänelse.» Ups. 1820, för hvilken skrift Geijer ställes under tryckfrihetsåtal med anledning af påstådda afvikelser från kyrkans läror.

S. 140: 1. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. II: 3.

— — 2. I ett följande bref (^{30/1} 1821) skriver Wiborg om afsättningen af »Nattvardsbarnen»: »De 50 Nattvardsbarnen dvaldes blott en enda förmiddag hos mig. De hafva gjort oräkneliga proselyter, och det har just kostat på mig att ej kunna tillfredsställa den allvarliga längtan att ega dem, som röjt sig hos så mången.»

S. 141: 1. Till Norberg (Saml. Skr. I: 108).

— — 2. I samlingen »Recensionsblommor» af Atterbom, som började denna årgång af Poetisk Calender, fans ett poem med öfverskriften »Tegnér», äfvensom Atterboms bekanta »Fridsrop», båda hållna i en ton, som syntes antyda önskan om återställande af freden inom den literära världen. Om Atterboms »Fridsrop» har Tegnér i bref till Geijer yttrat, att det »helt och hållet afväpnat» honom (Efterl. Skr. II: 9).

— — 3. Tegnér's uttryck om Wallin i »Nattvardsbarnen». Poemet hade varit infördt i Stockholms-Posten 1820, n:o 259.

— — 3. Poemer af signaturen Rbm finnas införda i Stockholms-Posten 1820: 74 (»Den unge nattvardsgästen») 115: (»Vid en landtlig bröllopsfest»), 1821: 190 (»Konstnär's offer»), m. fl.

S. 142: 1. I den vidlyftiga af Atterbom författade recensionen af Idunas 8:de häfte. (Sv. Litt.-Tidn. 1820: n:o 49—52, 1821: n:o 3—5).

S. 144: 1. Tegnér's bekantskap med v. Brinkman, af hvilken deras brev-
 vaxling är ett dyrbart minne, förmedlades väsentligen genom den spirituella
 och fint bildade friherrinnan Martina v. Schwerin, besjungen såväl af v. Brink-
 man, hvilken i henne beundrade sin »Stella», som af Tegnér. Schwerinska
 egendomen Zireköpinge i Skåne är belägen några mil från Lund.

S. 145: 1. Müllners »König Yngurd, Trauerspiel» (1817); Grillparzers
 »Sappho, Trauerspiel» (1818).

— — 2. Af J. Kind. »Malerisches Schauspiel» (1818).

— — 3. »Parthenais oder die Alpenreise», af Baggesen (först tryckt 1805).

— — 4. Möjligen syftas härmed på »Aladdin», som nyss förut utkom-
 mit i ny upplaga (i Oehlenschlägers »Skrifte» I.)

S. 146: 1. Svar på Tegnér's bref ^{28/}, 1821. (Efterl. Skr. II: 44.)

— — 2. I n:o 32, 34, 36, 37 (1820).

S. 147: 1. I den ofvannämnda recensionen, som väsentligen innehöll
 utdrag ur poemet, jemte uttryck af den lifligaste beundran, yttras bl. a.:
 »Endast en recensent kan lemna denna tempeltafla för att söka något ämne
 till tadel . . . En och annan versfot kunde hafva en säkrare gång, t. ex.:

Hjertat är varmt; jag *vill så*, ty i dag gror himmelens säde,
 etc. Tonvigten ligger på *vill*, icke på *så*. Äfven anmärkes: »Den vördige
 fadren i Carlstad» kommer något oväntadt, ehuru han ger den intressanta
 upplysning att scenen är i Vermland.» (Jfr nedan anm. t. sid. 150.)

S. 148: 1. Prestmannen J. Tybeck, upprepade gånger anklagad för
 irrlärliga predikningar samt Swedenborgska och Herrnhutiska villfarelser, blef
 1819 afsatt från prestembetet; öfverstelöjtnanten M. Sturzenbecher, äfven-
 ledes Swedenborgare, aktionerad för brochyren »Tröst för den brottslige».

— — 2. »Thorild till Leopold» (af Franzén), Stockholms-Posten 1821: 48.

— — 3. Wiborg var förläggare till Geijers »Thorild».

S. 149: 1. »Fannys blommor»: Stockh.-Posten 1821: n:o 13; »Blommor-
 nas bal», derst. 1821: n:o 25.

— — 2. Tegnér invaldes 1821 till ledamot af Vitterhets-Akademien.

S. 150: 1. Jfr ofvan anm. till s. 141, 147. I poemets båda första upp-
 agor förekomma i början af sista delen af prestens tal versarna:

Hvad jag begynt fullbordar jag nu; för hvad feladt är deri

Svarar jag gamle för Gud och för vördige fadren i Carlstad.

I Tegnér's »Samlade Smärre dikter» (utg. 1828) ändrades sista raden sålunda
 . . . för Gud och för högvördige fadren.

S. 151: 1. Syftar på Wallins tillämnade dedikation af sina »Vitter-
 hetsförsök» till Tegnér och Franzén. Jfr W:s här införda bref till Tegnér
^{22/10} 1821 (s. 162).

— — 2. Tegnér's vän, då adjunkt i Lund. T. hade förordat honom
 till eloquentiæ lektionen vid Stockholms gymnasium, hvars tillsättande han
 antog i någon mån bero på Wallin, såsom utnämnd pastor primarius.

S. 151: 3. Syftar på Wallins på sin tid mycket omtalade och från flera håll strängt bedömda skriftväxling med kyrkoherden och kanslirådet Malmström, hvilken blifvit genom Wallins åtgärd utesluten från förslag till ett pastorat i Dalarne. Malmström utnämndes omsider verkligt till kyrkoherde efter en långvarig skriftväxling och sedan åtskilliga handlingar i målet blifvit tryckta. (Jfr Tegnér's bref till Hagberg, Efterl. Skr. II: 41.)

— — 4. Anmärkaren 1821 $2\frac{1}{2}$. Öfverfältläkaren prof. Ekman hade inblandat sig i striden mellan Malmström och Wallin med anledning af ett af honom utfärdadt läkarebetyg för den förstnämnde, hvilket af Wallin betecknats såsom »obestämdt». — W:s svar läses i Stockholms-Posten 1821: 54.

S. 152: 1. Jfr ofvan anm. 2 till till s. 148. Wallin synes hafva antagit Tegnér vara detta poems författare.

— — 2. I n:o 22 af denna tidning; poemet »Svar till Thorild från hans korrespondent», hållet i en mot Leopold och Franzén förolämpande ton.

S. 153: 1. Se ofvan anm. till sid. 142.

— — 2, 3. Uttryck i Nattvardsbarnen.

S. 154: 1. Tegnér's inträdestal i Vitterhets-Akademien, hvars sekreterare var Rutström.

S. 155: 1. I Poet. Calender 1820 hade Atterbom offentliggjort en samling »Vandringssminnen» från sin resa i Tyskland och Italien 1817—19. Derjemte hade han redan i Wien 1818 uppgjort planen för utgifvandet af sina reseminnen, hvilka borde utgöra andra delen af hans saml. skrifter och beräknades vara färdiga till midsommaren 1821. (Se företalet till Atterboms efter hans död utgifna »Minnen från Tyskland och Italien».)

S. 158: 1. Bland andra ledamöter, som d. 18 Apr. 1821 invaldes i Vet.-Akademien, märkas Sven Nilsson och Elias Fries, båda vid denna tid lärare vid Lunds universitet.

— — 2. Tryckfrihetsåtalet med anledning af Geijers »Thorild». Hagberg blef invald.

S. 159: 1. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. I: 58. (Jfr hans bref till Kullberg $\frac{1}{7}$ 1821, i Efterl. Skr. I: 20.)

— — 2. »Till Hans Järta sände Tegnér en gång från Lund en sinnrik helsning med en hemvandrande dalkulla: en tagelring, å hvars inre sida på en guldplåt funnos inristade orden: »*laudat te in vallibus echo*» (ditt lof genljuder i Dalarne).» Böttigers Lefnadsteckn. öfv. Tegnér, s. XXXIX.

S. 160: 1. Genom utgifvandet af »Odal mannen» (1823) realiserade Järta denna plan.

S. 161: 1. »I anledning af recensionen öfver skriften Thorild», införd i Bihang till Sv. Literatur-Tidning Juli 1821, n:o 7, 8. (G:s Saml. Skrifter (1874) II: 245). Hammarskölds recension hade varit införd i Sv. Litt.-Tidning n:o 22—25.

— — 2. Se Efterl. Skr. II: 3.

— — 3. Den här omnämnda »literaturhistoriska» delen af Thorild utkom icke. — Geijers här införda bref finnes tryckt i hans Saml. Skrifter VIII: 612.

S. 162: 1. Wallins nyss förut utkomna »Vitterhetsförsök», med dedikation till Franzén och Tegnér.

— — 2. Sista sången i Frithiofs saga, lemnad till införande i Idunas nionde häfte. — I Tegnérns bref till Leopold $\frac{7}{2}$ 1822 (Efterl. Skr. I: 175) läses hans svar på Leopolds genom Franzén framställda anmärkningar. .

S. 164: 1. Uppsatsen »Om svenska skaldekonstens närvarande tillstånd, i anledning af Herr J. O. Wallins nyligen utgifna Vitterhetsförsök», inf. i Argus 1821, n:o 84—86, 89, 90. Under erkännande af värdet af Wallins lyriska stycken, fälles här klandrande omdömen om hans dikter vid högtidliga tillfällen, hvilka benämnas »hof- och statspoemer».

— — 2. Kapten A. Lindeberg, som var denna tidnings redaktör till 1833. Han hade förut tillhört »Journalens» redaktion.

S. 165: 1. Ett poem öfver aftäckningen af Carl XIII:s staty, infördt i Stockholms-Posten 1821, n:o 259.

— — 2. I samma tidning n:o 232, 233.

S. 166: 1. C. A. Agardhs äreminne öfver Linné, belönt med Sv. Akad. dubbla stora pris 1821. (Jfr Tegnérns bref till Hagberg, Efterl. Skr. II: 48.)

S. 167: 1. Tegnérns omdöme om Brinkmans poem »Snillets värld», som erhöi högsta priset, läses i hans bref till Hagberg $\frac{24}{2}$ 1822. (Efterl. Skr. II: 46.) Se äfven hans bref till Brinkman $\frac{7}{2}$ 1822 (I: 190.)

S. 168: 1. Detta tacksägelsebref för dedikationen af Axel, utgörande svar på Tegnérns ofvannämnda bref $\frac{7}{2}$ 1822, finnes, efter Leopolds koncept, tryckt i Beskows »Minne af Leopold» (Sv. Akad. Handl. XXXV: 392.)

— — 2. Syftar på Franzéns i Stockholms-Posten 1821: 48 införda poem »Thorild till Leopold».

S. 170: 1. »Den nya kolonien eller revolutionen i sångkonsten» (Leopolds Saml. Skr. (1873), I: 83).

S. 173: 1. Först 1824 utkom Bd. 1 af Franzéns skaldestycken.

S. 174: 1. »Snillets värld», se ofvan.

— — 2. »Så öm, så oskuldsfull, så ren
som något qvåde af Franzén.»

S. 175: 1. »Gamle knekten». Franzéns Vitterhetsarbeten (första uppl.) I: 278. — Jfr läsarten i Åboupplagan 1810, omtryckt i anmärkningarne till Franzéns Saml. Dikter (1869) VII: 372.

— — 2. Minne af C. M. Stuart, uppläst på Sv. Akad. högtidsdag 1821 (Aks Handl. X: 137).

S. 176: 1. Jfr T:s bref till Hagberg $\frac{11}{4}$ 1822 (Efterl. Skr. II: 48). I akademien invaldes h. exc. grefve A. F. Skjöldebrand.

— — 2. Med anledning af Skjöldebrands ofvan (s. 125) omnämnda skrift

»Något om antagna regler för svenska hexametrar». I det nämnda företalet hade Franzén utförligt framställt sina åsikter om den metrisk versens, särskildt hexameterns svårigheter i svenskan och om möjligheten af deras öfvinnande. Om Skjöldebrands arbete yttrar han, att han smickrade sig med »att sträfva åt samma håll som den onämnde författaren, hvars öra synes förtjena allt förtroende, om ock hans teori ej skulle befinnas i alla delar giltig».

S. 178: 1. Franzén var åren 1801—10 professor i historien och moralen vid Åbo universitet.

— — 2. I Svea, h. 5.

— — 3. Se ofvan s. 166.

— — 4. Tegnér hade kort förut blifvit utnämnd till ledamot af nordstjerneorden.

S. 179: 1. Sv. Litt.-Tidning 1822, n:o 10. Recensenten finner »planen temligen trivial, ja i många delar osannolik . . . Skalden målar det ohyggliga Ukraine nästan som Italien, förvandlar den kossackiska hjeltinnan så väl till gestalt som lynne till *spanjorska*», o. s. v. Romansens slut säges vara ord för ord hemtadt ur Schillers »Ritter Toggenburg». Åt utförandet lemnas dock erkännande, ehuru förebråelser göras för »den falska kolorit», som T—r använt, »då guldets och de äkta siraternas ej räckt till».

S. 180: 1. »Morgenblatt für gebildete Stände». Öfversättningarna af de i Idunas 8:de häfte tryckta Frithiofs-sångerna återfinnas i årg. 1822: 165—169.

S. 182: 1. Jfr rörande Adlerbeths här framställda förslag äfvensom hans i brefvets slut gjorda anhållan att för Iduna erhålla en »Folksång» och »Jätten Finn», Tegnér's Efterl. Skr. I: 142, 153, jemte dithörande anmärkningar. — Adlerbeths här införda bref utgör svaret på Tegnér's der tryckta bref $\frac{24}{8}$ 1822.

— — 2. Nicanders »Runor af Norna Gest» trycktes i Idunas 10:de häfte.

— — 3. Musiken till »Stjernasången» (inf. i Iduna h. 7) medföljde såsom bilaga Idunas tionde häfte.

S. 184: 1. Kan möjligen hafva afseende på Franzéns politiska satir »Transfusionen» (Saml. Dikter (1869) II: 110), ehuru den uppgifves vara författad under riksdagen.

S. 185: 1. Jfr Tegnér's yttranden med anledning af detta bref i ett brefutdrag, meddeladt i Saml. Skr. II: 407.

S. 186: 1. Tegnér's märkliga svar på detta bref, benäget meddeladt af greve Aminoffs son, generaladjutanten greve A. Aminoff, kommer att införas i den under tryckning varande jubelfestupplagan af Tegnér's skrifter.

S. 187: 1. Svar på Tegnér's bref $\frac{1}{12}$ 1822 (Efterl. Skr. I: 177), hvilket åtföljdes af hans poem öfver J. Lundblad (Saml. Skr. I: 378). Tegnér hade deri till Lundblad'ska priset förordat prof. J. W. Zetterstedt med anledning

af hans nyss utkomna Lappska resa, samt i sammanhang dermed yttrat sitt omdöme om Stagnelii »Martyrerna». Utdrag ur Leopolds här införda bref äro tryckta hos Beskow, anf. st. 398.

S. 188: 1. Syftar på raderna:

»Klandradt nu för tiden
blir allt, från Leopold till Meoniden.»

S. 189: 1. Franzéns »Minne af A. Rydelius» och Nordfors's prisbelönta uppsats »Viljan, Moralisk afhandling», upplästes vid Sv. Akad:s högtidsdag 1822.

S. 190: 1. Sv. Akademien hade 1821 som prisämne utsatt »Sång öfver aftäckandet af Carl XIII:s bildstod»; men hvarken detta eller följande år inkom någon antaglig täflingskrift. Ämnet hade blifvit behandladt af Leopold och fråga var, såsom af detta bref synes, att på högtidsdagen 1822 uppläsa hans poem. Detta skedde först 1823, och hans sång infördes i Akad:s Handl. XI: 13.

— — 2. Akademien hade 1822 tilldelat friherre Ehrenheim sin högsta belöning för värtalighet, ehuru hans skrift icke varit underställd hennes bedömande, »icke såsom belöning, hvarom fråga ej kunde uppstå, utan såsom vedermäle af sin stora högaktning, samt af sin öfvertygelse om arbetets sällsynta förtjenst». Tillkännagifvandet härom skedde på akad:s högtidsdag.

S. 191: 1. Se Blom, Saml. Skr., s. 71.

— — 2. Af de Jouy, öfvers. af Lindeberg, musiken af Spontini. Med afseende på anekdoten om Vestalens framställarinna upplyser v. Beskow (anf. st.) att denna varit »M:lle W., som lärar varit i en intressant ställning».

— — 3. »Den tredje Januari» (Saml. Skr. I: 346.).

S. 193: 1. C. J. Eberstein, teol. professor i Lund, sedermera biskop på Gotland.

— — 2. J. Adlerbeth. M. Bruzelius, ledamot af Götiska förbundet, då e. o. adjunkt vid Lunds universitet, känd såsom historisk författare, hade till Iduna lemmat åtskilliga uppsatser.

— — 3. »Nadverens Börn. Et Digt af Esaias Tegnér og Frederik Höegh-Guldberg», utkom i Köpenhamn 1823. 4:o.

S. 194: 1. »Carl Knutssons död», tragedi i tre akter, hade kort förut utkommit.

— — 2. Frih. Jac. Vilh. Sprengtporten, då officer vid gardet, sedermera öfverståthållare och bekant riksdagsman. Han utgaf 1855 anonymt sina »Vittra Tidsfördrif». Det här omnämnda poemet framkallade Brinkmans svar: »Mitt fosterland. Till friherre Sprengtporten i anledning af ett skaldeestycke med samma öfverskrift.» (Brinkm. Vitterhetsförsök I: 58.)

— — 3. Se Efterl. Skrifter I: 203.

S. 197: 1. Domprost i Vexjö, medföreslagen till biskopsstolen, ansågs af Tegnér's vänner såsom hans farligaste medtäflare (Jfr T:s bref till Brinkman i Efterl. Skr. I: 213, m. fl. st.).

S. 198: 1. I Clara kyrka. Franzén förflyttades 1824 till denna kyrkherdebeställning från Kumla i Nerike.

S. 199: 1. Geijer blef invald.

S. 200: 1. Infördes i Järtas tidskrift »Odalmannen», häft. 2.

S. 201: 1. Med anledning af Tegnér's bekanta sång öfver friherrinnan D. Stierneld, f. v. Engeström, »På grafven i Hières», hade v. Brinkman, för att trösta den sörjande maken, hvars namn icke förekommer i Tegnér's poem, till detta gjort ett tillägg. Det utgör de fyra sista versarne i poemet »Dorotheas grafvård» (Brinkmans Vitterhetsförsök I: 117). Jfr Tegnér's bref till Brinkman i Efterl. Skr. I: 217, med tillhörande anmärkning.

— — 2. I frågan om Tegnér's befordran till biskop i Vexjö.

S. 202: 1. På Oscarsdagen 1823, öfver kronprinsens förmälning.

S. 203: 1. Vid tillsättandet af den efter Norbergs afskedstagande lediga professuren i österländska språk vid Lunds universitet, hade filosofiska fakulteten, hvori Tegnér åren 1823—24 fungerade som dekanus, begärt Norbergs yttrande om de sökandes skicklighet. Hans utlåtande föll till fördel för adjunkten P. Dahl. Likväl utnämndes till professor B. M. Bolmeer.

S. 204: 1. Början till en afhandling i detta ämne infördes af Norberg i N. Acta Reg. Societ. Scient. Upsaliensis, T. IX. Dess afslutande hindrades genom författarens död.

— — 2. Norberg blef jubelmagister i Upsala 1824. Sina sista lefnadsår tillbragte han i Upsala, sysselsatt med ordnande och förtecknande af universitetsbibliotekets orientaliska handskrifter. — »Två prelater»: biskoparne V. Faxé och E. Tegnér, hvilka båda ernade besöka Upsala vid tiden för promotionen.

— — 3. I dedikationen till »Nattvardsbarnen»:

»Klarare är himlen der, och jorden
är honom närmre».

S. 205: 1. Att Tegnér icke varit främmande för tanken att låta trycka detta tal i »Odalmannen» — något som låg Franzén mycket om hjertat — synes af ett bref till Brinkman (Efterl. Skr. I: 230). Den af Franzén befarade »söndringen» mellan Järta och Tegnér var sålunda, oaktadt verklig olikhet i politiska åsikter vid denna tid, ej af djupare natur.

S. 206: 1. De i »Odalmannen» uttalade politiska åsikter hade föranlett utgifvandet af en broschyr med titel »Anmärkningar mot artikeln om statistik i tidskriften Odalmannen» (af P. A. Wallmark, enligt uppdrag af konung Carl XIV Johan). Järta utgaf 1824 ett särskildt »Bihang till Odalmannen», hvori han försvarade sin politiska ståndpunkt.

S. 207: 1. I ett enskildt bref till v. Hartmansdorff, då kansliråd, sedermera statssekreterare för ecklesiastikärenden. Året förut hade Hartmansdorff utgifvit sitt »Förslag till inrättningen af Sveriges statsförvaltning»; året derpå kallades han, jemte Tegnér, till ledamot af den stora undervisningskomitén, hvarest han blef en inflytelserik medlem. — Det här införda bref upplyser så väl H:s som Tegnér's åsichter i åtskilliga af de frågor, som blefvo föremål för öfverläggningarna i den nämnda komitén.

S. 209: 1. Med anledning af ett i Allm. Journalen 1818: 192 infördt stycke kalladt »Den blå färgen», af sign. W—m, skref Järta en parodi, som börjar i en slags Franzénsk stil:

Som himlen, der Gud Fader bor,
så blåa äro Selmas skor.

En annan parodi på Franzéns manér är Järtas bekanta »ballad» »Nyaste Föreningen», börjande

Vid solens sista sken en qväll
i granens långa skugga
satt enslig, nedom Dovrefjäll,
en ålderstigen sugga.

I den handskrift af denna »ballad», som varit utg. tillgänglig, är stycket till yttermera visso försedt med ett företal, undertecknad F—n och dateradt Kumla, Julveckan 1814.

— — 2. I frågan om beviljandet af pension åt Järta, hvilket af Franzén i preteståndet varmt förordades. (Prestest. Prot. IV: 319.)

S. 210: 1. Till ledamot af Sv. Akademien i ledigheten efter N. v. Rosenstein. Till dennes efterträdare utsågs lektor L. M. Enberg.

S. 211: 1. I n:o 67 af tidn. Argus läses: »Om det val, som akademien gör (efter Rosenstein) kommer att utfalla till förmån för den gamla fransyska smaken eller till förmån för den nya tyska — hvilken senares anhängare, i förbigående sagdt, ej obetydligt synas röja hoppet jemte begäret att snart få öfvervigten i akademien på sin sida — kan för allmänheten antagligen vara fullkomligt likgiltigt.» — Sekreterare blef Franzén. Tegnér intresserade sig lifligt för hans val: se hans bref till Hagberg ²/₃, 1824 (Efterl. Skr. II: 61), och till Brinkman ²²/₃, 1824 (I: 229).

— — 2. Franzéns poem »Till Tegnér af hans barn. Med en käppknapp af guld till julklapp 1818». Handskriften till detta poem hade stannat i Tegnér'ska familjens ego. (Saml. Dikter III: 327).

S. 212: 1. Då statssekreterare för handels- och finansexpeditionen, der v. Beskow tjenstgjorde såsom protokollssekreterare.

S. 114: 1. Poemet »Nore», öfver föreningen med Norge 1814.

S. 215: 1. Kellgrens bekanta själfkaraktistik: »Det var en liten man i vår literära värld» o. s. v. (Rosensteins lefnadsteckning framför Kellgrens

Saml. skrifter (1860) s. 16, noten.) — Det bör nämnas att i Tegnér's tryckta tal i Sv. Akademien öfver Oxenstjerna, hvarpå här torde syftas, icke förekommer någon karakteristik af Kellgren.

S. 217: 1. I Tegnér's bekanta poem »Flyttfoglarne».

— — 2. Fernows beskrifning öfver Vermland, der det yttras om Adlersparres egendom Gustafsvik, fordom kallad Vestervik, belägen i Varnums socken, att den eger »så många förnåma minnesmärken efter heden-
domen, att man snart skulle kunna komma på den tanken, att här varit
sjelfva Varnhem. Här hafva varit och äro mångfaldiga ättechögar», o. s. v.

— — 3. Citat ur Tegnér's poem »Ättechögen».

— — 4. D:o ur »Nöre».

— — 5. D:o ur »Epilogen vid magisterpromotionen 1820».

S. 218: 1. Goethe yttrar bl. a.: »Die alte kräftige, gigantisch-bar-
barische Dichtart kommt uns, ohne dass wir wissen wie es zugeht, auf einer
neuen sinnig zarten Weise und doch unentstellt entgegen.» (Jfr Efterl.
Skr. I: 243.)

S. 219: 1. Införda i Morgenblatt 1825, n:o 10, 12.

S. 220: 1. »Axel. Frey nach dem Schwedischem» hade varit införd i
Morgenblatt 1824: n:o 159—162, 254—260. I samma tidskrift 1824 n:o
149—151 meddelades äfven af samme öfversättare »Proben aus der Frithiofs
Sage»: »Rings död», »Konungavalet», »Frithiof på sin faders hög». (En
öfers. af Geijers »Den siste kämpen», äfven af v. Schildener, läses i samma
tidskrift 1824 n:o 154.)

S. 221: 1. Syftar på den i Stockholms-Posten 1825 n:o 23 införda re-
censionen af A. Lindeblads poem »Cylinda», decideradt till Tegnér, en tyd-
lig efterbildning af »Axel». I sammanhang med anmärkningarna öfver »Cy-
linda» påpekas äfven åtskilliga brister hos urbilden: löslighet i plan, vård-
lös karaktersteckning, o. s. v.

— — 2. Lindebergs kritik öfver Euphrosynes dikt »Vublina», var in-
förd i Stockholms-Posten 1823 n:o 240. (Se härom Ljunggren, Smärre
Skrifter II: 170.)

S. 225: 1. Se Tegnér's omdöme öfver fru v. Helvigs här framställda åsig-
ter rörande »Afskedet» i hans bref till Brinkman $\frac{1}{5}$ 1825 (Efterl. Skr. I:
270). Jfr. nedan, anm. till s. 239.

S. 228: 1. Beskows »Erik den fjortonde. En dramatisk dikt» utkom
i två afdelningar i Stockholm 1827.

— — 2. Någon dikt af v. Zeipel om Erik XIV utkom icke.

— — 3. »Lunkentus. Dramatiserad folksaga på vers» af J. M. Stjern-
stolpe hade utkommit 1824.

S. 230: 1. Se Tegnér's svar i Efterl. Skr. II: 381.

— — 2. Tryckt i Beskows Minne af Leopold, anf. st. s. 402 o. f.

S. 231: 1. Citat ur dedikationen af »Axel» till Leopold.

S. 232: 1. Stockholms-Posten 1825: n:o 121, 122.

S. 233: 1. Författaren till det medsända breffragmentet var öfverste C. af Forsell. Se Handl. ur Brinkmanska arkivet II: 311, der Adlersparres svar på detta Forsells bref finnes infördt.

S. 234: 1. I Jönköpings skola, Juni 1825 (Saml. Skr. II: 87), särskildt tr. i Jönköping s. å.

— — 2. Franzéns »Julie de S:t Julien eller frihetsbilden», tr. i Örebro s. å.

— — 3. Se ofvan anm. till s. 232. Jfr Tegnér's eget omdöme om denna recension i Efterl. Skr. I: 275.

S. 235: 1. Se Efterl. Skr. II: 76 jemte tillhörande anmärkning s. 113, hvarest dessa bref finnas tryckta.

S. 236: 1. Den af Franzén föreslagna ändringen af ordet *härskna* till *gula* (Frithiofs frieri, str. 15) iakttofs i följ. uppl.

S. 237: 1. Svaret på Leopolds ofvan införda bref angående Frithiofs saga (Efterl. Skr. I: 180).

S: 238: 1. Franzén var 1825 revisör af stats-, banko- och riksgäldsverken.

— — 2. Det ofvannämnda poemet »Julie de S:t Julien».

— — 3. Syftar på Tegnér's yttrande (anf. st. s. 183): »Franzén predikar uppbyggligt, vill jag hoppas, ehuru jag fruktar att han är för ortodox att taga sitt oomvända geni med sig på predikstolen: det blir hemma och håller Selma och Lidona sällskap.» (Se äfven Tegnér's svar på Franzéns anmärkning, Efterl. Skr. II: 87). Franzéns här omnämnda predikningar torde hafva varit hans kort förut utgifna: »De första orden till S. Clara församling af dess kyrkoherde.»

S. 239: 1. Det bifogade utkastet till omarbetning af »Afskedet» var af följande lydelse:

Romanze N:o VIII.

Volksurtheil oder Frithiof und die Königssöhne.

Frithiof und Ingeborg sitzen ausserhalb des Tempels am See-Ufer, wachend und sorgenvoll liegt er, das Haupt in ihrem Schoos. Sie streichelt ihm die Locken von der gedankenvollen Stirne; hat sie mit Thränen genetzt, *die Freya zählt* (hieher was in dem schönen Monolog der Ingeborg von Frauenliebe und Wesen gesagt wird). Ueberhaupt der Ausdruck *ihrer* Zärtlichkeit, als Gegenbild der seinen, die in N:o VII ausgesprochen worden. Sie beschwört ihn noch einmal ihre Brüder nicht zu reizen, die Hand ihnen noch einmal zur Versöhnung zu bieten; *Alles*, was weibliche Liebe und Hingebung ausdrückt, kann hier stattfinden und dürfte nicht unpassend gerade hier zur Sprache kommen, da Ingeborg bisher ziemlich passiv gehalten worden. Frithiof, tief bewegt, antwortet nur durch stumme leidenschaftliche Liebkosung und entfernt sich. Hier kann einige Schilderung der Localität Raum finden. Es ist Morgen; er erscheint auf Beles Hügel vor dem ver-

sammelten Ting. Hier findet ganz die Schilderung Raum, welche Frithiof Seite 55—57 davon macht. Die Romanze kann sich über die Stimmung der Männer vom Ting, in Bezug auf ihre religiöse Vorurtheile, nach meiner Ansicht, noch weitläufiger verbreiten; sonst ist der Schluss, wie Frithiofs Erzählung, kurz und, ohne dass dieser mehr spricht, vortrefflich und auch hier anzuwenden.

Romanze IX.

Afskedet.

Ingeborg redet Frithiof, der ihr eben nach durchwachter Nacht endlich zerstört und bleich entgegentritt, in dem Sinn wie Seite 55 an. Sie muss die Hauptsache durch eine Botschaft ihrer Brüder oder durch Hildings Vermittelung bereits erfahren haben. Er antwortet mit dem Vorschlag sie mitzuführen wie S. 58. Nur wird hier für den Charakter der Romanze gefordert, dass sie eins um das andere, wie in der Romanze »Frithiof und Björn« sprechen; oder auch wohl wie in Herders bekannten Cid (Th. 3., Zur schönen Literatur u. Kunst s. 117) Ximene u. Cid abwechselnd sprechen. Wollen Sie, wenn Herders Werke, wie ich nicht zweifle, auf der Bibliothek von Lund zu haben, diese Romanze 23 nachlesen, wo mein Gedanke Ihnen klarer werden wird, als ich es hier beschreiben kann. Es versteht sich dass das ganze Gedicht »Afskedet« noch von S. 58 an ganz dasselbe bleibt; nur der Form nach durch Rede und Gegenrede unterbrochen. — Der Jambus kann und soll sogar für dieses bleiben, wenn nicht der Trochäus als rascher und weniger an dramatische Form erinnernd, Vorzug verdiente, was sich augenblicklich durch Vorsetzung der langen Silben machen lässt. Die erste Romanze hingegen wäre wohl durch 4:zeilige Verse, wie sie von Ihnen immerzu wählen, am Besten zu geben; Ihrem stets so glücklichen Gefühl hierüber bleibt dies am Besten überlassen. Vielleicht dürften Sie, um es Ihnen, aber besonders *mir* als Uebersetzer bei der vielleicht nothwendigen Eile und Zeitbeschränkung es leicht zu machen, Verse wählen, wo nur die 2:e und 4:e Zeile reimen, wie man dies bei Romanzen häufig gebraucht. —

S. 241: 1. Se Saml. Skr. I: 350. Jfr Tegnér's yttrande om tonen i detta poem i bref till Franzén (Efterl. Skr. II: 88).

S. 242: 1. Uttryck i Franzéns bekanta poem »Menniskans anlete«.

— — 2. »Öen i Sydhavet«, kort förut utkommen.

— — 3. Friherrinnan Schwerins och hennes dotters födelsedag, af Tegnér ett par år förut firad med det bekanta poemet »Den tredje Januari« (Saml. Skr. I: 346).

S. 246: 1. Förra delen af detta sagospel utkom 1824, senare delen 1827.

S. 248: 1. Af Tegnér besjungen i det bekanta poemet »Mathilda« (Saml. Skr. I: 347), då sedan ett halft år enka efter öfverste J. Montgo-

mery-Cederhjelm. Rikt musikaliskt begåfvad, hade hon komponerat musik till flera af Tegnér's poemer.

S. 250: 1. Jfr ofvan, s. 124, anm. 1. Frih. Åkerhielm hade 1818—1823 varit förste direktör vid kongl. teatern.

S. 251: 1. Hamlet, öfvers. af Granberg, omarbetad af Åkerhielm, gafs första gången på kongl. teatern 1819 och spelades sedan i denna öfversättning, till dess den aflöstes af C. A. Hagbergs. Schillers Maria Stuart, fritt öfversatt af H. C. Åkerhielm, f. Ugglas, brefskrifvarens maka, spelades första gången 1821.

— — 2. Valdemar, tragedi på vers af Åkerhielm, uppfördes endast tre gånger 1824 på kongl. teatern. Tidningen Argus innehöll (1824, n:o 95, 96, 100, 101) en vidlyftig kritik af detta skådespel, i hvilken bl. a. yttrades att, då förf. »velat väcka commiseration för sin hjelte, har han, utan att vilja det, gjort honom miserabel, och denna karakteristik träffar äfven, fast af annan orsak, i mer eller mindre grad de öfriga personnagerna».

S. 252: 1. Jfr ofvan s. 228. Stycket blef aldrig uppfördt.

S. 253: 1. Syftar dels på recensionen af Hammarskölds grekiska språklära (Saml. Skr. II: 380), dels på förklaringen »Till Danska allmänheten» med anledning af D. Munck af Rosenschölds i Danmark utgifna upplaga af Tegnér's tal 1823 (Saml. Skr. II: 388).

— — 2. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. II: 389.

S. 254: 1. Se Tegnér's bref till Åkerhielm, Efterl. Skr. II: 393, hvori den bekante småländske väckelsepredikanten P. Nyman förordades till erhållande af en fångpredikantsyssla i Stockholm. Denna rekommendation, som hade åsyftad verkan, var föranledd af ett föregående bref från Wieselgren i samma ämne.

— — 2. Sedermera såsom skriftställare känd under namnet Ekbohrn. I Stockholms-Posten 1826 n:o 106, 110, 112 finnas införda poemerna »Sång d. 3 Maj 1826» och »Neckens brud», undertecknade Carl Ekbohm, jemte en notis om författaren och en uppmaning till insamling för bekostande af hans studier.

S. 261: 1. Svar på Tegnér's bref $\frac{5}{6}$ 1826. (Efterl. Skr. I: 185); delvis tryckt i Beskows »Minne af Leopold», anf. st. s. 405 och i Handl. ur Brinkmanska arkivet II: 484.

— — 2. W—W.: J. D. Valerius och G. F. Wirsén. Båda invaldes. Jfr T:s brev i samma ämne till Brinkman (Efterl. Skr. I: 314) och Agardh (II: 246).

S. 264: 1. Innan Tegnér 1827 inflyttade i biskopsbostället Östrabo, bodde han på det i stadens närhet belägna täcka landstället Tufvan.

— — 2. Tegnér's nyssnämnda bref $\frac{23}{6}$ 1826.

S. 266: 1. För den stora undervisningskomiténs förberedande möte.

— — 2. Af Franzéns »Mötet vid Alvastra».

S. 267: 1. Se om detta förslag, som icke kom till verkställighet, Tegnér's bref till Agardh i Efterl. Skr. II: 248, 249. Jfr äfven Thomanders bref till Dahlgren 1826 i »Tankar och Löjen», utg. af Ahnfelt, s. 66. För planen redogöres närmare i en bilaga till Reuterdahls bref, af följande lydelse:

Ungefär följande är det för Lunds Literaturtidning tillämnade innehållet:

1. Utförliga granskningar af viktigare svenska literära produkter. — 2. Relationer af utländska verk, så utförliga att läsaren erhåller kunskap om det refererade arbetets innehåll, plan, syfte m. m. — 3. Historiska uppsatser eller utvecklande afhandlingar i anledning af vetenskapliga eller artistiska företag, af hvad art och omfång som helst dessa må vara. — 4. Exposées af märkvärdigare akademiska disputationer. — 5. Kortare notiser om personer, företag och händelser, som för literatur och konst äro af märkvärdighet. — 6. Underrättelser om Fysiografiska sällskapets företag. — 7. Författares avertissementer om eller kortare expositioner och utdrag af de skrifter, som de hafva under arbete. — 8. Åt polemiska uppsatser, repliker o. d. lemnas det rum, som kan vara att tillgå. Ett oeftergifligt vilkor för intagandet af dessa, såväl som af allt annat i literaturtidningen, är, att de skola endast afse sak och vara författade utan all bitterhet mot personer. — Af tidningen utkommer ett ark i veckan. Vackert tryck; octavformat. Priset omkring 4 rdr bco för årgången.

S. 268: 1. »Molnen. Lustspel af Aristophanes, öfvers. af J. H. Thomander», hade 1826 utkommit i Stockholm.

— — 2. Undervisningsfrågorna. Såväl Agardh som Tegnér hade lifligt deltagit i undervisningskomiténs förberedande sammanträde på hösten 1826. Agardhs här införda bref i hithörande ämnen, till en del utgörande svar på bref från Tegnér, tryckta i dennes Efterl. skrifter, kunna anses såsom en kommentar till hans i komiténs betänkande bland »reservationer och anföranden» tryckta snillrika yttranden om »Klassläsning och ämnesläsning», »Bidrag till de särskilda skolsystemernas karakteristik», »Anförande ang. akademierna» och »Slutanförande»

S. 272: 1. »Hvilken är Sveriges religion. Med bihang af svenska kyrkans ännu gällande symboler.» Lund 1827. Tegnér's omdöme om denna skrift läses i hans svar till Wieselgren, tr. i Efterl. Skr. II: 403. Jfr äfven bref till Brinkman derst. I: 330.

S. 273: 1. I tryckfrihetsmålet om Tybecks skrift »Jemförelse mellan det symboliska systemet i religionsläran och det rent bibliska». Sthlm 1826. Handlingarne i detta tryckfrihetsmål finnas tryckta.

— — 2. Svar på Tegnér's bref $\frac{2}{4}$ 1827 (Efterl. Skr. II: 249.).

S. 279: 1. Saml. Skr. I: 386.

S. 280: 1. Shakespeares »Othello eller Mohren i Venedig» uppfördes i Nicanders öfversättning på kongl. teatern åren 1827—28. Först 1857 upptogs stycket ånyo i Hagbergs öfversättning.

S. 281: 1. Grefve Gustaf Lagerbjelke (1823—27).

S. 282: 1. Tryckt i Efterl. Skr. II: 403.

S. 286: 1. Se om denna fest Beskow, Minne af Leopold, Bil. 19 (Sv. Akad. Handl. 35: 486).

— — 2. Ampère, bekant fransk skriftställare, då medarbetare i den under Guizots ledning utgifna »Revue française» och sedermera i »Revue des deux mondes». Hans i dessa tidskrifter först offentliggjorda uppsatser om de nordiska ländernas litteratur utgäfvos samlade 1833 under titel »Littérature et voyages. Allemagne et Scandinavie». I denna skrift meddelas bl. a. en öfversättning af »Ingeborgs klagan».

— — 3. Efter A. v. Helvigs tyska öfversättning meddelades i Blackwoods Magazine 1828, n:o 135 de första engelska tolkningarna af enstaka romanser af Frithiofs saga. Första fullständiga engelska öfversättningen, ett samarbete af flera personer, utkom 1835.

S. 287: 1. För prins Wilhelm af Preussen (sedermera kejsar Wilhelm) hade Tegnér's vän, J. F. af Lundblad, då svensk generalkonsul i Stralsund, anhållit om ett exemplar af »Frithiofs saga» och »Axel», bland den öfriga samling af svensk litteratur, som anskaffades för denne furstes räkning. Enligt Lundblads uppgift intresserade han sig lifligt för svensk litteratur och läste sjelf svenska. Detta blef anledning till att ett exemplar af Frithiof äfven öfversändes till hans äldre broder, kronprinsen af Preussen, som genom Lundblad tackade för gåfvan.

— — 2. En förklaring af Nicanders »Runen» af fru v. Helvig genomgick Morgenblatt f. gebild. Stände 1826, n:o 241—245, och följdes af en öfversättning af dessa dikter af G. Mohnike (1826: 249—257, 1827: 3, 10). Fru v. Helvigs här nämnda öfversättning från Nicander läses i Morgenbl. 1827, n:o 42, af Tegnér's »Hjelten» (»Napoleon») i n:o 80.

S. 289: 1. Läroverks-komitén, som i början af 1828 definitivt sammanträdde till öfverläggning. Wingård var en af dess bemärktaste medlemmar, såsom försvarare af den äldre riktningen inom elementar-undervisningen, i motsats till Agardh, som var de moderna idéernas målsman. Tegnér intog en förmedlande ställning emellan de båda partierna, liksom förr i den literära striden, och åtnjöt bådars förtroende, såsom nogsam synes af de här införda bref från Wingård, Agardh och Lindfors.

S. 290: 1. Wingård hade nyss förut utgifvit »Tal vid altarprydnadernas invigning i Göteborgs domkyrka».

— — 2. Dessa öfversättningar af Aristofanes' lustspel, ernade att utgöra fortsättning af Thomanders 1826 utkommna tolkning af »Molnen», trycktes först i den efter Thomanders död utgifna samlingen af hans skrifter. Jfr Thomanders bref till Dahlgren, i »Tankar och Löjen», utg. af Ahnfelt, sid. 86.

S. 291: 1. Se Heimdall 1828, n:o 11.

— — 2. I Theologisk Quartalsskrift, utg. af Reuterdahl och Thomander, 1828, h. 2, s. 45, läses en recension öfver en af L. P. Wählin utgifven »Andaktsbok för enskild gudstjenst». Del. I, Lund. 1827. Längre fram gaf en akademisk beföringstvist mellan Wählin och Thomander anledning till hvarjehanda polemik.

S. 292: 1. »Saml. Ungdomskrifter» af Dahlgren, 1, 2, utkommo 1828. Jfr Thomanders och Dahlgrens brevexling, anf. st. s. 89, 91, 165—7.

— — 2. Torde hafva varit parodierande anteckningar rörande domprosten Wählins föreläsningar och examina af samma slag som de, hvilka af Thomander öfversändes till Dahlgren, som använde dem i sin kalender Freja (1830). Jfr äfven Biogr. Lex. XXI: 256 o. f., hvarest dylika prof, sannolikt fria bearbetningar, äro införda i Wählins biografi.

— — 3. Grefve H. G. Trolle-Wachtmeister, i hvars hus Thomander vistades såsom informator.

S. 295: 1. Professor S. P. Ågren, lektor vid Karlberg och ledamot af undervisningskomitén, var företrädesvis känd genom sin »geografiska konstruktions-beskrifning», hvars metod ansågs innebära ett nytt uppslag i den geografiska undervisningen. Den utgafs först i Tyskland och erhöil der ampla loford.

— — 2. Svar på Tegnér's bref, Efterl. Skr. II: 405.

S. 296: 1. Vexelundervisningen vid Karlberg, införd af den ofvannämnde Ågren och vidare utvecklade derstädes af krigsakademiens guvernör Lefrén.

— — 2. I prof. Grubbes reservation mot komiténs betänkande, företrädesvis angående elementarläroverkens organisation, hade, utom Lindfors, följande komitéledamöter instämt: C. Fleming, C. v. Rosenstein, J. O. Wallin, C. F. af Wingård, C. P. Hagberg och Jos. Wallin.

Sid. 297: 1. Wergeland hade 1828 utgifvit tragedien »Sinclars död» och »farsen» »Irreparabile tempus», samt 1829 »Digte. Förste Ring». Under pseudonymen Siful Sifadda hade han äfven utgifvit »Phantasmer efter Ravnekrog-poetens Manuscripter».

S. 298: 1. Franzéns minnesord vid fru Leopolds begrafning, tr. i Stockholm 1829.

— — 2. Till Lund, der Tegnér vid magisterpromotionen fungerat såsom universitets-prokansler och lagerkrönt Oehlschläger, »tronarfvingen i diktningens verd.» Se härom Kahl, Tegnér och hans samtida (2:a uppl.) 247 o. f., Oehlschlägers Erindringer IV: 79 samt Ljunggrens uppsats »Skallemötet i Lunds domkyrka 1829» (Smärre Skr. III: 103).

S. 299: 1. Poem af Oehlschläger, föredraget vid promotionshögtidligheten såsom svar på den honom egnade hyllning.

S. 300: 1. Förut tryckt i »Mindeblade om Oehlschläger», utg. af C. L. N. Mynster (1879). Jfr Tegnér's bref, tr. i Efterl. Skr. II: 408.

— — 2. Utgör svaret på Tegnér's bref, tr. i Efterl. Skr. II: 189.

S. 301: 1. Mohnikes tyska öfversättning af Frithiofs saga hade utkommit i Stralsund 1826, hans »Zwei Reden von Es. Tegnér» 1827, »Reden von Es. Tegnér» 1829, liksom äfven de öfriga i detta bref nämnda öfversättningarna. Tolkningen af Tegnér's versifierade tal vid promotionen 1829, hvilken här nämnes såsom tillignad Goethe, utgafs jemte urtexten m. m. under titel: »Tegnér und Oehlenschläger am 23 u. 28 Junius 1829».

S. 302: 1. Den af Mohnike anförda formen är otvivelaktigt den riktiga isländska; ordet betyder »den bottenrika». I de äldre svenska öfversättningarna tolkades detta ord emellertid vanligen med »djupt seende», (djupögda), kloka. Såsom af sammanhanget synes (Saml. Skr. II: 10), har denna sistnämnda betydelse föresväfvat författaren, och detta är anledning till den mindre riktiga formens bibehållande i alla följande upplagor.

— — 2. Andra upplagan af Mohnikes öfversättning utkom 1830.

S. 303: 1. Samlingen »Napoleon. Stimmen aus dem Norden u. Süden», utgifven af Mohnike, innehöll bl. a. en öfversättning af Tegnér's poem »Hjelten» och var tillignad Manzoni, Nicander och Tegnér.

S. 304: 1. I en reservation mot undervisnings-komiténs betänkande hade Hartmansdorff uttalat sig mot bibehållandet af Sveriges *båda* universitet och förordat Lunds universitets indragning. (Betänkandet, Bihang sid. 155.)

— — 2. Jfr Tegnér's bref till Agardh ^{25/10}, 1830, rörande frågan om dennes öfvertagande af statssekreterareportföljen — något som ännu på hösten detta år var på tal. (Efterl. Skr. II: 263).

S. 305: 1. H:s 1823 utgifna »Förslag till inrättning af Sveriges statsförvaltning».

S. 306: 1. Tegnér's svar, hvori han bestämt afböjde det här framställda förslag, läses i Efterl. Skr. II: 260. Se äfven derst. s. 261.

S. 306: 2. »Moralfilosofiens elementer». Sthlm 1830. (Tegnér's svar på detta bref kommer att intagas i jubelfestupplagan af hans Saml. Skr.)

S. 308: 1. Sorg-kantat öfver Münter (Oehl's Poet. Skr. 21: 172). Till Münters efterträdare såsom Selands biskop utnämndes P. E. Müller, och efter dennes död 1834 intogs biskopsstolen af den här nämnde J. P. Mynster.

S. 309: 1. Af den 1829 utkomna tyska upplagan af Oehlenschlägers dikter.

— — 2. Såsom hedersdoktor vid Lunds universitet.

S. 310: 1. Förut tryckt i »Mindeblade om Oehlenschläger» s. 325.

— — 2. Så väl Rahbek som Oehlenschläger hade samtidigt varit professorer i estetik vid Köpenhamns universitet.

S. 311: 1. Svar på Tegnér's bref, Efterl. Skr. II: 136.

— — 2. Utgifvandet af en literär tidskrift, hvars hufvudredaktör

skulle blifva Beskow. Jfr, utom Tegnér's nyssnämnda bref till Beskow, äfven hans bref till Agardh, Efterl. Skr. II: 262, 264.

S. 314: 1. Tegnér's afrådande svar läses i Efterl. Skr. II: 264.

— — 2. Die Geschichte der Seele I., tillignad C. F. v. Roth, J. M. Sailer och Es. Tegnér, »mit innigster Ehrfurcht u. Liebe».

S. 315. 1. Se Tegnér's Saml. Skr. II: 419.

S. 317: 1. Poemet »Till Lars Gustaf Tegnér. Med en bibel vid hans konfirmation» (Saml. Skr. I: 333). — Kort förut hade Tegnér's båda döttrar firat sina bröllop på Östrabo, Göthilda Tegnér med frih. C. A:son Rappe och Disa Tegnér med J. P. Kuhlberg, båda officerare vid Kronobergs regemente.

— — 2. Syftar på förslaget att bereda skaldens äldste son, då docent i arabiska vid Lunds universitet, tillfälle att såsom svensk legationspredikant i Konstantinopel fortsätta orientaliska studier. Förslaget kom, väsentligen af ekonomiska skäl, ej till utförande.

S. 318: 1. Betänkande i Vexjö domkapitels namn angående fördelning af anslaget till elementarläroverken (Efterl. Skr. III: 377). En provisorisk fördelning af beloppen mellan de olika stiftens hade af dessas eforer blifvit uppgjorda vid närmast föregående riksdag. Tegnér hade dock ej deltagit i denna öfverenskommelse.

S. 321: 1. Första samlingen af Tegnér's »Skoltal» utkom 1831.

— — 2. I en i den danska tidskriften införd recension öfver undervisningskomiténs betänkande. Åt Agardh's särskilda anföranden egnas mycken uppmärksamhet och öfver dem uttalas ett på det hela ogillande omdöme. Agardh misstänkte, att recensionen härrörde från någon af hans motståndare i komitéen. (Jfr Tegnér's bref till Agardh, Efterl. Skr. II: 265.) — Det här omnämnda talet i Jönköping 1830 (Saml. Skr. II: 125) afhandlar den i komitéen mycket omtvistade frågan om lärofriheten.

S. 323: 1. En allmän jubelfest påbjöds den 11 Juni 1830 att firas 1:sta adventsöndagen, till minne dels af kristendomens införande i Sverige 830, dels Augsburgiska bekännelsens antagande 1530, dels Gustaf II Adolfs landstigning i Tyskland 1630. Wingård hade vid riksdagen 1829 väckt motion om firande af kristendomens millennium 1829. I diskussionen härom deltog Tegnér. (Prestest. Prot. VII: 550).

S. 324: 1. A. C. af Kullberg, hvilken såsom utnämnd till biskop i Kalmar, skulle lemna sin post såsom statssekreterare för ecklesiastikärendena. Hartmansdorff blef hans efterträdare.

S. 325: 1. I svenska akademien. Agardh hade blifvit invald efter h. exc. greve Claes Fleming. Se rörande Agardh's val Tegnér's bref till Brinkman (Efterl. Skr. I: 339) och till Franzén (II: 96).

— — 2. I den af Crusenstolpe redigerade tidningen »Fäderneslandet», som i artikelserien »Tidningarne och Lunds universitet» 1831, n:r 74, 78, 82, 87, strängt bedömt Agardh's verksamhet.

- S. 326: 1. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. II: 267.
- S. 327: 1. I talet på Vexjö gymnasium 1831 (Saml. Skr. II: 143).
 — — 2. Syftar på Agardhs tal vid emottagandet af inspektoratet öfver skånska nationen. Tr. i Lund 1831.
- S. 328: 1. Har afseende på den bekanta beföringstvisten rörande tillsättandet af första teologiska professionen vid Lunds universitet, hvilken föranledde bittra skriftvexlingar. Mot den af Reuterdaahl och Thomander utgifna »Theol. Quartalskrift» utgafs »Anti-quartalskrift», hvilken af Thomander besvarades med »Anti-Vandalskrift», och genom tidskriften »Gefion», afsedd att förlöjliga hans motståndare i konsistorium och hans medtäflare om den ifrågavarande befattningen. Se Tegnér's omdöme om denna strid i hans bref till Agardh, Efterl. Skr. II: 268.
 — — 2. Tal inför Östgöta nation vid emottagandet af inspektoratet. Lund 1830.
- S. 329: 1. »Tal vid särskilda tillfällen» I, nyss förut utkommet. S. 200.
 — — 2. Mellins kalender utkom under namnet »Vinterblommor», men innehöll ej något bidrag af Tegnér.
- S. 330: 1. Franzén stod på förslag till biskop i Hernösand.
 — — 2. Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. II: 99.
- S. 331: 1. Med anledning af Tegnér's åtgärder vid biskopsvisitationen i Pjetteryd, då han för försumlighet i embetet suspenderade kyrkoherden derstädes, prosten Bråkenhielm, anmälde denne besvär, hvilka icke afgjordes alldeles till Tegnér's förmån. Se anm. till Tegnér's visitationstal i Pjetteryd (Saml. Skr. II: 295 och Vexjö Stiftstidningar 1831. Jfr äfven bref till Brinkman, Efterl. Skr. I: 341, 348). Den omyndige baronen: expeditionssekreteraren i ecklesiastik-departementet baron F. A. Wrangel.
 — — 2. Syftar förmodligen på den kort förut utkomna, af Hartman-dorff kontrasignerade förändrade stadga för seminarierna för prestbildning vid rikets universiteter.
 — — 3. »Förslag till kyrkolag och ordning af dertill särskildt utsedde komiterade.» Tr. 1828. Biskop J. J. Hedrén var en af komiténs medlemmar. Vexjö konsistorii und. utlåtande om detta förslag (1832), hvars allmänna del var författad af Tegnér, läses i Efterl. Skr. III: 384 o. f.
- S. 332: 1. Med anledning af den ofvan (s. 328) omförmälda beföringstvistens.
 — — 2. Handlingar angående prestmötet i Götheborg år 1831. Göteb. s. å.
- S. 333: 1. Oratio, quam in conventu cleri synodalis habuit C. F. af Wingård. Gothoburg. 1831.
 — — 2. I Heimdall 1831, n:o 47—49.
 — — 3. Artikeln »Blick på Tegnér's Tal vid särskilda tillfällen» i Crusenstolpes tidning »Fäderneslandet», 1831, n:o 185 o. f.

S. 333: 4. Se Wingårds embetsberättelse vid prestmötet 1831, hvori skarpt polemiseras mot Svedenborgianismens »half-rationalistiska system» samt »regellösa och godtyckliga exegetik». (Prestmötes-Handl. s. 26—30).

S. 334: 1. Se Svenska Minerva 1831, n:o 100, 102 samt 1832, 2—4, 6.

— — 2. Öfver amiralen Gustaf v. Psilander. Minnesteckningen öfver honom var författad af Franzén.

S. 335: 1. Samtliga de här omnämnda poemerna hade fått akademiens andra pris: »Mänskensnatten vid Albano» af K. A. Nicander, »Grafven i Perrho» af J. L. Runeberg, »Främlingen» af Assar Lindeblad, samt »Öfversättning af episoden om Olindo och Sofronia i Tassos Gerasusalem Liberata» af C. A. Hagberg.

— — 2. Tegnér's svar till Franzén (Efterl. Skr. II: 101) visar, att denna förmodan, att Tegnér ernade inlåta sig i polemik med Crusenstolpe, var ogrundad.

S. 336: 1. Jfr ofvan s. 331.

S. 337: 1. Syftar på Heibergs bekanta kritik öfver Frithiofs saga, först tryckt i Flyvende Post 1827 (Heib. Prosaiske Skrifter, V) samt kortare anmärningar i andra tidningar. Jfr, med afseende på Heibergs anmärkningar mot Frithiofs Saga, Hagberg, »Om Frithiofs saga såsom svensk nationaldikt» och Ljunggren, »Om Tegnér's Frithiofs saga». (Sv. Akad. Handl. 52).

— — 2. »Samling af Skrifter till Erindring om K. L. Rahbek og K. M. Rahbek» (utg. af A. E. Boye; inneh. bl. a. Mynsters likpredikan öfver K. L. Rahbek).

S. 338: 1. Jfr Tegnér's bref till Brinkman ²⁴/₁₁ 1831 (Efterl. Skr. I (s. 350)). Sekreterarebefattningen hade blifvit ledig genom Franzéns utnämning till biskop i Hernösand, hvilken syssla han dock ej genast tillträdde.

S. 339: 1. I Aftonbl. 1832 n:o 165 fans införd en uppsats rörande prestmötet i Upsala, undert. »Präst och kyrkoherde i erkestiftet», hvori uttalades den farhåga, att prästerskapets aktning för sin chef genom detta möte lidit afbräck. Med anledning af en deri förekommande uppgift om den diskussion, som uppstått till följe af ett yttrande af ärkebiskopen, att felande prestmän kunde hemligen angifvas för domkapitlet, uppstod en skriftvexling mellan tvenne af stiftets prestmän, E. S. Ödmann och P. Wallinder, i Ups. Correspondenten 1832, n:o 125, 131, 136.

S. 340: 1. Till »Versammlung der deutschen Naturforscher», hvilken bevistades af Agardh.

— — 2. Lärobok i botanik. 1, 2, Malmö 1830—32.

S. 341: 1. Samma arbete. Utkom 1831 i tysk öfversättning. Arbetet var tillegnad filosofen Schelling.

— — 2. H. C. Andersen hade, utom de här nämnda teaterstyckena, utgifvit »Digte» (1830), »Phantasier og Skizzer» (1831) och »Vignetter til

Danske Digtene» (1332). Hans »Samlede Digte» utkommo 1833. Tegnér's svar (³¹/₁₂ 1832) på detta bref finnes tryckt bland »Breve til H. C. Andersen». Kbnhvn 1877, s. 556.

S. 343: 1. Efter talets slut vid Gustaf II Adolfs minnesfest 1832 (Saml. Skr. I: 294), hvilket poem infördes i Heimdalls sista nr: 1832, (50). Till denna tidskrift hade Tegnér under de närmaste åren lemnat icke få poetiska bidrag.

S. 345: 1. Se rörande Beskows andel i redaktionen af Heimdall hans lefnadsteckning af Rydqvist (i Lefnadst. öfver Sv. Vet.-Akadem. efter år 1854 afidne ledamöter, s. 429).

— — 2. Tidskrifterna »Skandia» och »Svenska litteraturföreningens tidning», utgifna i Upsala 1833—1838, af den 1832 efter inbjudning från Upsala universitet bildade svenska litteraturföreningen. — Tegnér's svar på detta bref läses i Efterl. Skr. II: 413.

S. 347: 1. Syftar på Tegnér's uttryck att »tronen i diktningens värld» är Goethes (Saml. Skr. I: 291). Goethe hade kort förut afidit.

— — 2. Efter talets slut vid Gustaf Adolfs minnesfest (Se ofvan anm. till s. 343).

— — 3. Utom andra särskildt utgifna andliga tal af Wingård hade kort förut utkommit hans »Predikan vid Gustaf II Adolfs åminnefest» Göteborg 1832.

— — 4. Svenska litteraturföreningen, Jfr Tegnér's nyssnämnda bref till J. E. Rydqvist (Efterl. Skr. II: 413), till Brinkman ³¹/₁ 1833 (I: 358), till v. Beskow ¹⁴/₃ 1833. (II: 140.)

S. 348: 1. Denna Wingårds plan, ehuru i annan form, realiserades långt sednare genom den af honom utgifna »Läsning i andliga ämnen» 1—3. Sthlm 1846—49.

— — 2. Syftar på ett yttrande af grefve Dav. Frölich vid debatten på riddarhuset vid 1829 års riksdag, angående ekonomi-utskottets af Tegnér författade utlåtande om öfverflödiga helgdagars indragning. Han yrkade bl. a. att hela upplagan af betänkan det måtte brännas. Tegnér skämtade häröfver i poemet »Oppositionstalare»:

Men märk nu tecknet, hvaruppå
min moderation kan kännas;
författaren må ohängd gå,
men hvad han skref bör brännas.

(Efterl. Skr. III: 96; jfr anm. derst. s. 126.)

— — 3. Torde afse H. Järtas 1832 utgifna skrift: »Om Sveriges läroverk. Stycken ur en afbruten skrift.»

— — 4. Det uppgjorda förslaget till resällskap mellan Tegnér, Wingård och v. Beskow vid den förstnämndes resa till Karlsbad 1833 kom ej

till utförande. T:s »famulus L.»: möjligen presidenten baron Abr. Leijonhufvud, Tegnér's förne lärjunge och förtrogne vän, som äfven haft planen att vara Tegnér följaktig.

S. 349: 1. »Om Svenska scholväsendet eller elementarscholan: (med hänseende till Betänkandet af comitén till öfverseende af rikets allmänna läroverk och till följe af kongl. brefvet den 11 Febr. 1832). En skrift tillägnad Sveriges yngre presterskap af en kyrkoherde från Skåne.» Sthlm 1832 (anon., af C. A. Bergman).

S. 350: 1. Saml. Skr. II: 142.

— — 2. Se ofvan anm. 3 till s. 348.

S. 351: 1. Ärkebiskop Rosenstein var dålig hushållare och råkade under sina senaste lefnadsår i ett ekonomiskt obestånd, som slutligen nödgade honom att bosätta sig på landet och inskränka sitt lefnadssätt.

— — 2. Kanslerssekreteraren N. M. af Tannström. (Se s. 319.)

S. 352: 1. Vexjö domkapitels betänkande om fattigvården i Vexjö stift, särskildt utg. i Jönköping 1833. (Efterl. Skr. III: 393).

— — 2. Se Tegnér's yttrande om de kringströfvande gesällerna, »den svenska näringsflitens irrande riddare», i nyssnämnda betänkande. (Efterl. Skr. III: 398).

S. 354: 1. Hase's »Hutterus Redivivus eller den evangelisk-lutherska kyrkans dogmatik. Ett dogmatiskt repertorium för studerande. Öfvers. af Th. Wensjö», hade kort förut (1833) utkommit.

— — 2. Mot den bekante exegetiske teologen Tholucks »Auslegung des Briefes Pauli an die Römer» utgaf K. A. Fritzsche, teol. professor i Rostock, skriften »Ueber die Verdienste des Herrn A. Tholuck um die Schrift-Erklärung», hvilken föranledde vidlyftig polemik.

S. 356: 1. Till präses vid det prestmöte med Vexjö stifts presterskap, som ursprungligen var utsatt till 1832, men på grund af Tegnér's sjuklighet, mellankommande riksdag m. fl. hinder, först egde rum 1836, var utsedd domprosten C. I. Heurlin.

S. 357: 1. På förslaget till den genom Hedréns förflyttning till Linköpings stift lediga biskopsstolen i Karlstad uppfördes 1834 Tegnér i första, Geijer i andra och Wallin i tredje rummet. Samtliga de föreslagna undanbådo sig dock platsen. Jfr Tegnér's bref till Geijer (Efterl. Skr. II: 11—14) och till Agardh (II: 278).

S. 558: 1. Andaktsminnen jemte inledning om lutheranismens förhållande till vår tid.» Jönkpg 1833. Detta bref utgör svar på Tegnér's bref 6/4 1834, som innehöll en utförlig granskning af förf:s arbete (tryckt i Ny Illustr. Tidning 1878, n:o 22; ämnadt att intagas i den under utgifning varande jubelfestupplagan af Tegnér's skrifter).

S. 361: 1. Utgjorde en del af ofvannämnda arbete.

S. 362: 1. Så väl Agardh som Tegnér hade vid kolerans utbrott i

Stockholm lemnat hufvudstaden, der de vistats vid riksdagen. Äfven i Vexjö härjade farsoten, ehuru lindrigare än i det närbelägna Jönköping. — Tegnér's svar på detta Agardhs bref läses i Efterl. Skr. II: 280.

— — 2. I Sv. Akademien. Tegnér var, såsom af ofvannämnda bref synes, från början böjd att gifva sin röst åt Askelöf såsom Skjöldebrands efterträdare; men förenade sig sedermera med v. Beskow och v. Brinkman om att rösta på Ling, som också intog den lediga stolen. (Jfr bref till Agardh, Efterl. Skr. II: 282, och till Brinkman, I: 365.)

S. 364: 1. Framställningen härom gjordes redan i Oktober 1834, men riksdagen upplöstes först den 27 Maj 1835.

— — 2. I Journalen 1834, n:o 301, som innehöll en uppmaning till författare af talang att i ett gemensamt organ diskutera dagens frågor. Adressen torde hafva haft Agardh till författare. Jfr Tegnér's svar, Efterl. Skr. II: 284, anm. 2.

S. 365: 1. »Bref till Svenska Minerva» under pseudonymen Nils Nilsson Nyberg, inf. i Aftonbladet 1834, n:o 223, 242, 252, 296, en hänsynslös smådeskrift mot Tegnér på grund af hans i Minerva först tryckta svar på Agardhs inträdestal i sv. akad. (Jfr Tegnér's svar, Efterl. Skr. II: 286, anm. 1.)

S. 366: 1. Tegnér's måg, löjtnanten J. P. Kuhlberg, hade aflidit nyårsdagen 1835.

S. 367: 1. Aftonbladet 1835, n:o 5, 6 (af sign. 777): »Om Tegnér och om akademier», med anledning af Tegnér's helsningstal till Agardh. »Höfinstitutionen de aderton», »förr hatad, nu glömd», klandrades och förringades.

S. 368: 1. Frågan om upptagande af ett utländskt statslån, väsentligen till understöd för jordegare, väckte häftiga debatter inom riksstånden och röjde meningsskiljaktighet mellan regeringen och representationen. Oakadt riksdagen 1828—30 beslutat ett dylikt låns upptagande, och konungen dertill lemnat sanktion, ville 1834—35 års riksdag hindra detta besluts verkställande. Öfverläggningarna härom upptogo en stor del af riksdagens tid och föranledde obehagliga uppträden.

S. 369: 1. Syftar på Lagerbjelkes publicistiska verksamhet såsom medarbetare i Statstidningen.

— — 2. »Skildringar ur det inre af dagens historia. De närvarande. De frånvarande.»

— I en recension af »De närvarande», inf. i Sv. Litt.-fören. Tidning 1834, n:o 50, hvori uttalas den strängaste förkastelsedom öfver den moraliska halten af Crusenstolpes författareskap. Geijers »Minnen, utdrag af bref och dagböcker», hade utkommit 1834; hans »Svenska folkets historia» hade börjat utkomma 1832.

S. 370: 1. Torde utgöra svar på det bref af Tegnér, hvaraf ett utdrag är tryckt i Saml. Skr. II: 424.

Sid. 371: 1. Ville mains öfversättning af Cicero De republica utkom i sin första upplaga i Paris 1823. Den hvilade på en kort förut af den berömde italienske lärde Angelo Mai i ljuset framdragen text och var försedd med historiska upplysningar och inledning.

S. 373: 1. Tvisterna om lag för banken, om myntenheten, om bankoreglementets öfverlemnande m. fl. bank- och penningfrågor föranledde ofta meningsbrytningar vid riksdagen 1834—35. Banko-utskottets ordförande: greve D. Frölich. Se härom Schinkel-Alin, Minnen ur Sv. nyare historia XII: 278 o. f.

— — 2. Presteståndets talman, ärkebiskop v. Rosenstein; Wingård var vice talman.

S. 374: 1. Sången vid Sv. Akademiens 50-åriga minneshögtid (Saml. Skr. I: 302).

— — 2. Tegnér's svar, i hvilket en del af de föreslagna ändringarna godkändes, läses i Efterl. Skr. II: 148. Se rörande den uteslutna strofen derstädes s. 170, anm. 2 till sid. 148.

S. 375: 1. Statssekreteraren v. Hartmansdorff. Jfr Tegnér's omdöme om denne »kunksapsälskande statssekreterare» i bref till Brinkman $\frac{3}{5}$ 1832 (Efterl. Skr. I: 351).

S. 376: 1. Se Efterl. Skr. III: 391.

S. 377: 1. Kaptenen friherre Klingspor, som under debatten på ridarhuset i den ofvannämnda lånefrågan hade fällt det mot regeringen förgripliga yttrandet, att hon »per fas et nefas» sökt genomdrifva det ifrågasvarande lånet. Klingspor erhöi med anledning häraf en varning af landtmarskalken och kommanderades sedermera att tjenstgöra såsom adjutant på Karlstens fästning.

S. 378: 1. Vid Sv. Akad. jubelfest hade Carl XIV Johan stiftat det pris för litterära förtjenster, som under hans namn fortfarande utdelas. Det förut befintliga Lundblad'ska priset hade derigenom blifvit sexdubbladt.

— — 2. Se Aftonbladets berättelse om festen, 1836 d. 6 April.

S. 379: 1. Se Nya Argus 1836, n:o 29, väsentligen innehållande en kritik öfver det tal, hvarmed Wallin såsom direktör öppnade högtiden.

S. 380: 1. Tegnér's svar med bifogande af det begärda tillägget om Adlerbeth och Rosenstein läses i Efterl. Skr. II: 150.

— — 2. »Gustaf III med de första aderton i Sv. Akademien. Samtal i odödligheten den 5 Apr. 1836», hvilket vid minneshögtiden upplästes af greve Lagerbjelke. (Fistulator var Lagerbjelkeska ättens ursprungliga namn, här användt i dubbel mening.) Se Tegnér's omdöme om detta poem i Efterl. Skr. II: 151, 436.

S. 381: 1. »Ur Lings romantiska hjeltedikt »Tirfing» upplästes på Sv. Akad:s högtidsdag 1835 åttonde sången.

S. 383: 1. Tegnér's svar på detta och närmast föregående bref läses i Efterl. Skr. II: 152; den tillagda strofen om Thorild i anm. till samma bref. Jfr äfven Tegnér's bref till Beskow ^{19/4}, s. å. (II: 152) och Ny Illustr. Tidn. 1874 n:o 6.

S. 384: 1. I Götheborgs Dagblad n:o 50, hvarest uppgifves att poemet blifvit meddeladt från Stockholm, och göres en slags ursäkt för dess offentliggörande utan författarens medgifvande.

S. 385: 1. Sången vid Sv. Akad:s 50:års minnesfest.

S. 386: 1. Möjligen Wingårds 1835 särskildt utgifna »Bön och tal hållna vid Sv. Missionssällskapets bönsammankomst d. 4 Maj 1835.» Stockholm s. å.

S. 387: 1. Handlingar rörande prestbristen i Lunds stift samt prestbildningen vid rikets akademier. Lund 1836. (Agardh, Saml. Skr. af blandadt innehåll I: 295.)

S. 388: 1. Syftar på Atterboms recension öfver Almqvists »Törnrosens bok» i Upsala Litt.-fören:s Tidning 1834, 1835 (Atterbom, Litterära karakteristiker II: 92—190). (Jfr Tegnér om Almqvist i Efterl. Skr. II: 464.)

— — 2. Se rörande Reuterdahls biträde vid utarbetandet af den bibliografiska öfversigt om Sveriges teologiska litteratur för 1817—36, som Tegnér föredrog vid prestmötet 1836, Efterl. Skr. III: 468, anm. till sid. 420.

S. 389: 1. I en recension öfver Agardhs ofvannämnda skrift om prestbildningen hade Reuterdahl i Theol. Qvartalskrift 1836, 153 o. f., framställt sina åsigtter i samma ämne, hvilka ingalunda öfverensstämde med Agardhs.

S. 391: 1. »Handl. rörande prestbristen» etc. Agardh svarade på Reuterdahls nyssnämnda recension äfvensom på en recension af A. E. Knös (i Sv. Litt.-fören:s tidning 1837, n:o 1 o. f.) öfver samma arbete med uppsatsen: »Recension öfver recensionerna af handlingar rörande prestbristen» (Vermlands tidning 1837, n:o 3 o. f.)

S. 393: 1. Saml. Skr. I: 401.

— — 2. Tegnér's svar på detta bref från Agardh läses i Efterl. Skr. II: 287 o. f.

— — 3. Tirfing eller dödssvärdet, romantisk dikt af P. H. Ling, utg. 1836 med dedikation till Tegnér.

S. 394: 1. Denna plan blef ej realiserad.

— — 2. Tegnér's svar på detta bref finnes infördt i Efterl. Skr. II: 441.

S. 395: 1. Stephens' öfversättning af Frithiofs saga utkom 1839, efter tidens förhållanden praktfullt utstyrd. Franzén hade dertill bidragit med en biografi öfver Tegnér, skalden sjelf hade lemnat de i Saml. Skr. II: 395 införda »Anmärkningar såsom inledning till Frithiofs saga», B. E. Hildebrand en antiqvarisk beskrifning af Ingeborgs armring; en öfversättning af den Is-

ländska Frithiofssagan, mytologiska förklaringar, musikbilagor m. m. åtföljde arbetet.

S. 395: 2. Franzén hade kort förut utgifvit: »Audiensen eller Lappskan i Kungsträdgården» (Saml. Dikter VII: 5) och »Drottning Ingjerd eller mordet på Eljarås» (VII: 189). Se Tegnér's omdöme om dessa dikter i hans svar på detta bref (Efterl. Skr. II: 103).

S. 396: 1. 1836, n:o 296, 298, 299, hemtadt ur Helsingfors Morgonblad. Anmälan är erkännande och välvillig, ehuru anmärkningar framställas mot »Drottning Ingjerd».

— — 2. I Lénströms »Lärobok i Ästhetiken» (1836) s. 186 yttras om Beskow, att han »är en poetisk talent, men torde böra räknas endast till storheter af andra ordningen.»

— — 3. Jfr Tegnér's bref till Beskow $1\frac{1}{2}$ 1837 (Efterl. Skr. II: 157) äfvensom hans omdöme om v. Beskow, såsom dramatisk författare, dersammastädes, II: 154, 155, 158, 160, samt hans svar på detta bref från Franzén, II: 102.

— — 4. Se ofvan anm. 2 till sid. 380.

S. 397: 1. På ärkebiskopsförslaget 1837 uppfördes Wallin i första, Wingård i andra och Franzén i tredje rummet.

— — 2. Brevet är förut tryckt i »Mindeblade om A. Oehlenschläger» sid. 390.

S. 398: 1. Jfr Tegnér's bref till Brinkman $1\frac{6}{8}$ 1837 (Efterl. Skr. I: 372). I sitt 1838 utgifna arbete »Histoire de la littérature en Dannemark et en Suède» och i »Chants populaires du Nord» (1849) har Marmier lemnat öfversättningar från Tegnér och skildrat sitt besök på Östrabo, dit han medfört Oehlenschlägers introduktionsbref.

— — 2. Att emottaga valet till ledamot af Sv. Akademien. Se Tegnér's bref $\frac{9}{6}$ 1837 (Efterl. Skr. II: 183) på hvilket detta utgör svaret.

S. 399: 1. Syftar på Tegnér's uttryck i helsingstalet vid Agardhs inträde i Sv. akademien:

»Vi stämde möte på Parnassens höjder
och ej på Zions, der vi halta nu.» (Saml. Skr. I: 301.)

— — 2. Lifmedicus M. M. af Pontin. »En plats i Sv. akademien var», har det blifvit sagdt, »målet för Pontins ärelystnad».

S. 400: 1. Svar på Tegnér's bref $\frac{29}{11}$ 1837 (Saml. Skr. II: 426).

S. 401: 1. Syftar på de ofvannämnda Palmärska artiklarne i Aftonbladet, hvarest Palmärs vanliga signatur var P.

— — 2. Böttiger, Saml. Skr. I: 248.

S. 402: 1. Se Tegnér's bref till Beskow, Nov. 1837 (Efterl. Skr. II: 160)

— — 2. Svenska Akademiens högtidsdag d. 20 Dec. 1837. Akademien lemnade, såsom tecken af sin aktning, sin stora prismedalj åt biskopen och generalsuperintendenten i Sachsen, J. H. B. Dräseke, för hans tal vid in-

vigningen af Gustaf II Adolfs monument. — Minnesteckningen öfver J. Stjernhöök var författad af Franzén, liksom äfven den vid följande högtidsdag föredragna teckningen af Lidner.

S. 403: 1. Af Atterboms Samlade Dikter, utgifna 1837. Se Tegnér's afstyrkande svar i Efterl. Skr. II: 162. Kongl. priset tilldelades 1838 prof. C. J. Schlyter.

— — 2. Lyriska stycken h. 1.

S. 405: 1. Vid invigningen af Gårdsby kyrka (Saml. Skr. I: 307). — »Den belönade»: »Luthers prestvigning», poem af C. E. Wenström, hade 1837 erhållit Sv. Akad:s andra pris.

— — 2. Justitiestatsministern greve M. Rosenblad.

S. 406: 1. Den berömda ichthyologen C. U. Ekström hade på grund af Vetenskapsakademiens förord 1837 erhållit Tjörns pastorat i Bohuslän. Redan 1834 hade Kongl. Maj:t i anseende till Ekströms »af vederbörande vitsordade förtjenster både som själasörjare och vetenskapsman» tillagt honom rättighet att utom förslag söka regala pastorat. (Lefnadsteckn. öfver K. Vet.-Akad:s ledamöter II: 189.)

— — 2. Har afseende på Geijers »Litteraturblad», som med nyåret 1838 börjat utkomma, och som betecknar den vändning i hans åsichter, hvilken blifvit kallad hans »affall». Litteraturbladets första artikel innehöll en anmälan af Wallins Tal vid invigningen af Upsala katedralskola d. 21 Okt. 1837, hvori Geijer uttalade sina nya åsichter i undervisningsfrågor. (Jfr Tegnér's bref till Brinkman, Efterl. Skr. I: 375, 377.)

S. 407: 1. Geijer skulle såsom Sv. Akad:s direktör mottaga Wingård i Akademien och svara på dennes inträdestal öfver greve Gustaf Lagerbjelke.

S. 408: 1. »Die Kirche u. Schule Schwedens» innehållande öfversättning, jemte inledning och kommentar, af »Handlingar hörande till prestmötet i Vexjö 1836.» Öfvers. utkom i Stralsund 1837.

S. 409: 1. Mohnikes öfversättning af Esaias Tegnér's »Kleinere Gedichte», utgörande de båda första banden af hans öfvers. af Tegnér's »Sämmtliche Gedichte» (tredje bandet utgjordes af Frithiofs saga) utkom 1840. Denna samling innehåller icke mindre än 26 Tegnér'ska poemer, hvilka icke funnits införda i den af skalden sjelf 1828 utgifna samlingen af »Smärre samlade dikter», men som annorstädes varit tryckta. Innan Tegnér's »Samlade Skrifter» efter hans död utgäfvos, innehöll denna tyska upplaga, hvilken äfven är försedd med värdefulla noter, den fullständigaste tryckta samling af Tegnér'ska poemer. — Se Tegnér's svar på detta bref i Efterl. Skr. II: 198.

— — 2. Första uppl. af Bergs öfversättning af Nattvardsbarnen utkom i Königsberg 1825.

S. 410: 1. »In Stralsund». (Efterl. Skr. III: 116.)

— — 2. Mayerhoffs öfvers. af Esaias Tegnér's »Poetische Werke, 2 Theile in einem Bande», Berlin 1835—37. Mohnike yttrar i företalet till sin

öfversättning, och Tegnér's eget omdöme sammanfaller i det närmaste dermed: »Mayerhoff verstand die Sprache nicht, aus der er übersetzte, und hatte nicht Gewandtheit genug in derjenigen, in die er übersetzte; es fehlte ihm an poetischer Reproductions-Kraft, an Kenntniss der metrischen Formen und ihrer Gesetze, so wie an den mannichfaltigen anderweitigen Kenntnissen, deren ein Nachbildner der Tegnér'schen Gedichte nicht entrathen kann.»

S. 410 3. Tegnér hade under sitt besök i Tyskland 1833 varit gäst på Sanssouci hos kronprinsen af Preussen, sedermera konung Fredrik Wilhelm IV.

— — 4. Af de här nämnda poemerna erhöles »Missionären» (af A. Lindeblad) och »Aminas sång» ur »Alhambra» (af J. Nybom) Sv. Akad:s andra pris. »Hesperiderna» (af K. A. Nicander) och »Ines de Castro» (af B. E. Malmström) erhöles Akad:s hedersomnämmande.

411: 1. H. exc. greve Gustaf Löwenhielm, Beskows och äfven Tegnér's vän, som i deras förtroliga meddelanden ofta benämndes på detta sätt. Fråga var om hans inväljande i Svenska Akademien.

— — 2. Såsom specimen för Norberg'ska professionen i Lund hade C. A. Hagberg, Shakespeares sedermera så berömda öfversättare, utgifvit disputationen »Cervantes et Walter Scott. Parallele littéraire».

S. 412: 1. Skånska Correspondenten 1838, n:o 49—51, innehöll en vidlyftig och skarp granskning af Hagberg's afhandling, som beskyldes för »flärd, osammanhang, paradoxer» m. m. och ansågs innebära anspråk, som stode i missförhållande till innehållet. »Med krior, heter det, har man hittills ej speciminerat för en profession» o. s. v.

— — 2. Ventilationsdagen. Bland Hagberg's medsökande var skalden C. J. L. Almqvist, som egde en ifrig gynnare i J. H. Thomander. Befordringsfrågan väckte uppseende; Hagberg utnämndes.

S. 414: 1. Matthei evangelium, öfversättning, öfversedd och med grundtexten jemförd, utkom 1838; Genesis, öfversättning etc. 1839.

S. 415: 1. Jfr ofvan s. 387, 389 med tillhörande anm., samt Tegnér's bref i samma ämne (Efterl. Skr. II: 287), på hvilket detta utgör svaret. Se äfven hans utlåtande i prestbildningsfrågan (Efterl. Skr. III: 402).

S. 416: 1. »Tal i Karlstads bibelsällskap.» Karlstad 1836. Jfr äfven Agardhs tal »Om bildningens förhållande till kristendomen.» Sthlm 1837.

S. 417: 1. »Om de lägre folkklassernas upplysning.» Sthlm 1838.

— — 2. Strauss' bekanta bok »Das Leben Jesu», som väckte stort uppseende och mycken ovilja hos det ortodoxa presterskapet. Längre fram tog dock Agardh till orda i det af denna skrift framkallade meningsutbyte genom uppsatsen: »Om de heliga evangeliernas uppkomst och sanning, i anledning af skriften: Strauss och evangelierna. I.» Karlstad 1842.

S. 418: 1. »Georg Adlersparres skugga till svenska folket» (Saml. Skr. I: 314), införd i C. A. Adlersparres tidskrift »Läsning i blandade ämnen, I».

Aftonbladets artikel med anledning af detta poem var införd i n:o 75 (1839), och var i allmänhet hofsamt hållen, ehuru stycket anfördes såsom bevis »på den menschliga naturens bräcklighet». (Jfr Efterl. Skr. II: 319).

S. 418: 2. Se Tegnér's bref $29/3$ 1839 (Efterl. Skr. II: 105), på hvilket detta utgör svaret.

S. 419: 1. En autobiografisk uppsats af Tegnér, af denne öfversänd till Franzén såsom grund för dennes ofvannämnda (s. 395) såsom inledning till G. Stephens' engelska öfversättning af Frithiofs saga införda biografi öfver Tegnér. Denna autobiografi kommer att intagas i jubelfest-upplagan af Tegnér's skrifter.

— — 2. Se det porträtt af Es. Tegnér, som medföljer föreliggande samling. Mlle Röhl's porträtt har förut varit reproduceradt i gravyr af Forssell och medföljde första upplagan af Saml. Skrifter.

— — 3. Franzén hade 1838 anonymt utgifvit den politiska dikten »X. Y. Z. eller hvem rår derför? Samtalsämne för dagen». I en strängt klandrande recension af Tegnér's poem »Georg Adlersparres skugga till Svenska folket», införd i *Dagl. Allehanda* 1839, n:o 88 yttras bl. a.: »Ingen kan vilja förmäna Herr T—r att känna och uttala den harm öfver tidningspressens partiella lyten, den många med honom erfara . . .; men stod icke vid hans sida på Parnassen och i templet en lefvande föresyn, huru han kunde göra det med vishet, värdighet, kristlighet? Författaren till X. Y. Z. har icke kastat smuts på sitt folk och sin tid; han har personifierat de olika meningarne och ledt samtalet mellan dem efter sina åsikter.» . . .

S. 420: 1. Mellankommande hinder vållade att Tegnér, som för tillfället vistades i Stockholm såsom ledamot af kyrkolagskomitén, icke kunde efterkomma denna inbjudning. Franzén deremot mottog närvarande sin jubelkrans; men förhoppningen att vid samma tillfälle få se Oehlenschläger och Ingemann realiserades icke.

S. 421: 1. Citat af slutorden i Tegnér's poem »Georg Adlersparres skugga». Atterboms följande yttrande målar lifligt den misstämning inom Upsalakretsarne, som blifvit en följd af Geijers »affall». Tegnér's svar läses i Efterl. Skr. II: 176.

S. 422: 1. Vid ärkebiskopsvalet efter Wallin erhöll Tegnér (med 7 röster) tredje rummet å det allmänna förslaget. Wingård innehade första, Franzén andra rummet.

— — 2. Tegnér efterkom denna uppmaning genom den sköna minnes-sången i Sv. Akademien öfver Wallin (Saml. Skr. I: 405).

— — 3. »Laura». (Efterl. Skr. III: 117).

— — 4. Beskows polemiska skrift »Har Sverige publicitet och publicister? En fråga underställd minoriteten, eller de tänkande». D. 1, 2. Ups. 1839. — Året förut hade utkommit af samme författare: »Uplösning är

icke upplysning» eller bihang till broschyren: »Dagens händelser bedömda af en landtman».

S. 423: 1. Brefskrifvarinnans dotter, fröken Martina v. Schwerin, af Tegnér besungen i poemet »Martinus bok» (Saml. Skr. I: 359), hade kort förut affidit. Tegnér hade till den sörjande modern öfversändt det poem, som läses i hans Saml. Skr. I: 403.

S. 424: 1. I anledning af Wallins död (Saml. Skr. II: 390), första gången tryckt i »Mimer» 1839, n:o 8.

— — 2. Aftonbladets kritik i n:o 198 (1839) visar att Atterboms förmodan var riktig.

S. 425: 1. Samtliga de här nämnda tidningsföretag slutade med året 1839. Den nya tidskriften »Frey», som började utkomma 1841, kan dock betraktas såsom en fortsättning af »Mimer».

S. 426: 1. Geijer utsågs dock till riksdagsman för Upsala universitet och bevistade riksdagen 1840. Vid valet erhöill han lika röstetal med prof. P. E. Bergfalk, hvadan lottning afgjorde saken.

S. 427: 1. Tegnérns svar läses i Efterl. Skr. II: 177.

— — 2. Svar på Tegnérns bref ²⁵/₈ 1839 (Efterl. Skr. II: 446).

— — 3. J. N. B. Abrahamson, Om den inbyrdes Undervisnings Væsen og Værd (tills. med P. H. Mönster) 1—3. Kbh. 1821—28.

— — 4. Fr. M. Bugge, Det offentlige Skolevæsens Forfatning i adskillige tydske Stater. 1—3. Christiania 1839.

— — 5. V. Cousins 1840 i 2 band utkomna skrift »De l'instruction publique dans quelques pays de l'Allemagne et particulièrement en Prusse» utgör en sammanfattning af flere smärre uppsatser i samma ämne från 1830-talet.

S. 429: 1. Högt ansedd såsom andlig talare, har Mynster efterlemnadt ett stort antal särskildt tryckta tal, mest minnestal vid jordfästningar och predikningar. Förteckningen öfver M:s tal före 1839 i Erslevs »Dansk Forfatterlexicon» upptager dock endast ett skoltal.

— — 2. Tegnér hade under en del af sommaren vistats i Landskrona hos sin der bosatta dotter.

— — 3. Svar på Tegnérns bref d. ²⁴/₁₁ 1839 (Efterl. Skr. II: 164.) Se rörande den s. k. »snok-versen» anm. till detta bref.

S. 430: 1. Tegnérns poem öfver Wallin upplästes af Beskow på högtidsdagen. Af Aftonbladet (²¹/₁₂ 1839) fick Beskow uppbära mycken smälek för det »tråkiga och sömnaktiga sätt», hvarpå han, med sin »vedervärdiga stämman» föredragit stycket.

— — 2. Se om Beskows planer till ett politiskt tidningsföretag Rydqvists minnesteckning af Beskow, anf. st. s. 435. »Svenska Biet», som började utgifvas 1841 under Beskows auspici, kan väl anses såsom realisationen af dessa planer.

S. 431: 1. Saml. Skr. I: 316, särskildt utgifvet i Stockholm vid början af riksdagen 1840.

— — 2. Se Aftonbladet n:o 18 m. fl. Äfven Dagligt Allehanda öfveröste Tegnér med skymford med anledning af detta poem (se t. ex. 1840, n:o 25).

S. 432: 1. Inträdestalet i Sv. Akademien. Såsom akad:s direktör hel-sade Tegnér Atterbom med det bekanta i Saml. Skr. I: 324 införda poemet.

S. 434: 1. Heurlins afgång från statssekreterarebefattningen för ecklesiastik-ärenden stod i sammanhang med statsrådets förändrade organisation. Redan designerad till statsråd och chef för ecklesiastikdepartementet, vägrade han bestämdt att mottaga detta embete. I hans ställe utnämndes t. f. hofkanslern A. E. Ihre. (Jfr Fähræus, »Skildr. ur det offentliga lifvet», s. 34, 38, och »Berättelser ur C. O. Palmstjernas lefnad», s. 83).

— — 2. Theol. Quartalsskrift 1840, h. 1, utg. af Reuterdahl och till öfvervägande del författadt af honom, innehöll bl. a. den polemiska uppsatsen »Sändebref till Herr Prosten J. J. Thomæus och Hr Pastorsadjunkten J. Ternström», äfvensom en recension af Almqvists beryktade »Det går an» (s. 65—82).

S. 435: 1. Reuterdahl utgaf 1840 »Gamla ordspråk på svenska och latin, efter en Upsala-handskrift».

S. 436: 1. Tegnér's förfrågan stod i sammanhang med tanken på Reuterdahls inväljande i Sv. Akademien, hvilket han under början af 1840-talet ofta i bref till dess ledamöter förordade. Först 1852 (efter Wingård) invaldes Reuterdahl i akademien. 1844 erhöill han Carl Johans-priset.

— — 2. Saml. Skr. I: 322. Grafström efterträdde i Sv. akademien h. exc. grefve A. G. Mörner.

S. 437: 1. Förut tryckt i Mindeblade om Oehlenschläger s. 411. Brevet utgör svar på ett bref af Tegnér % 1840, som kommer att intagas i jubelfest-upplagan af Tegnér's Saml. Skrifter.

S. 438: 1. »J. O. Wallins lefverne. Aftryck för vänner ur första delen af Wallins predikningar.» Sthm 1840.

— — 2. Torde hafva varit »Resignationen», som infördes i »Svenska Biet» d. $\frac{9}{12}$ 1840 (Saml. Skr. I: 165) samt den tillernade dedikationen till konung Carl XIV Johan af Tegnér's saml. arbeten (I: 428). Se rörande det sistnämnda poemet, hvilket icke offentliggjordes förr än efter Tegnér's död, hans svar på detta bref i Efterl. Skr. II: 166.

S. 441: 1. »Resignationen», se föreg. anmärkning.

S. 442: 1. Ett af riksdagen 1841 framlagdt lagförslag »om menighetsstyrelser på landet», gaf Sv. Minerva s. å. n:o 93 anledning att skämta öfver dess föga noggranna redaktion. Såsom exempel härfpå anfördes, att enligt dess ordalydelse hvarje »piga», som erlade $2\frac{1}{2}$ r:dr i skatt, skulle kunna blifva ordförande i sockennämnden, och framställdes orimligheten af att lägga

hvarjehanda myndighet i händerna på dylika »elektoralpigor» (benämningen naturligtvis bildad efter analogi med »elektoralfår»). — [Geijer hade vid riksdagen yttrat sig i frågan om sockennämnd (Prest. Prot. XIII: 412) och förordat kommunala rösträttens utsträckning.

S. 442: 2. Beskows pseudonym i broschyren »Dagens händelser bedömda af en landtman», hvars första upplaga utkom i Upsala 1838.

S. 444: 1. Något tillkännagifvande om dessa påräknade deltagare inföt icke i »Sv. Biets» profnummer i Dec. 1841.

S. 445: 1. Saml. Skr. I: 450.

S. 446: 1. Atterboms »Svenska. siare och skalder», D. 1—6, utkommo 1841—55. Hans »Sagospel» »Fågel blå», af hvilket fragmenter funnits införda i »Poetisk kalender» för 1814 och i »Mimer» 1839, n:o 5, hann ej fullbordas och utgafs först efter hans död i hans Saml. Dikter, af hvilka det utgör Bd. 3.

— — 3. Förut tryckt i Fredrika Bremers »Sjelfbiografiska anteckningar och bref», s. 252.

S. 447: 1. Tegnér hade för afsigt att i en recension öfver Fredrika Bremers »Morgonväkter. Några ord i anledning af Strauss och Evangelierna» uppträda till hennes försvar mot hennes granskare i Aftonbladet 1842 (n:o 48, 49, 56, 57 i artikeln »Strauss, evangelierna och m:lle Bremer») och i Freja (s. å. n:o 12). Jfr Fr. Bremers bref till Franzén, anf. st. s. 231 o. f. Ett utkast till denna recension, hvilken ej blef offentliggjord, finnes bland Tegnérns efterlemnade papper, men i ytterst fragmentariskt skick.

S. 448: 1. Svar på Tegnérns bref $1\frac{1}{8}$, 1842, hvaraf utdrag meddelas i Efterl. Skr. II: 186.

S. 450: 1. »Tegnérns Tal vid särskilda tillfällen» III (äfven under titel »Handlingar hörande till prestmötet i Vexjö 1836») hade utkommit 1842.

— — 2. Syftar antagligen på Fredr. Bremers lärare och vän, prosten P. J. Böcklin, som vid promotionen 1820 lagerkransades af Tegnér.

S. 453: 1. Vexjö hade två gånger på fem år hemsökts af stora eldsvådor. »Hvad Tegnér vid dessa tillfällen med sin oinskränkta gästfrihet och allt offerande människokärlek uträttade, lefver i välsignelserik åtanke». (Lefnadst. s. XXXIX).

Person-register.

(Kursiva siffror utvisa hvarest *bref från* hvarje särskild korrespondent återfinnas.)

- Abrahamson, J. N. B.** Dansk pedagogisk författare; generalkrigskommissarie. S. 427.
- Acerbi, G.** Italiensk resande och skriftställare. S. 99.
- Adlerbeth, G. G.** Friherre, statsråd, skald. S. 34, 75, 78, 80, 82, 86, 110, 111, 114, 134, 138, 160, 261, 379, 384.
- Adlerbeth, J.** Friherre, förste expeditionssekreterare, götiska förbundets verksamaste medlem; den föregåendes son. S. 41, 45, 59, 60, 67, 84, 93, 110, 130, 135, 181; 161, 164, 193, 254, 256.
- Adlersparre, C. A.** Grefve, kammarherre; vitter och historisk författare. S. 411, 422, 424, 425.
- Adlersparre, G.** Grefve, excellens, landshöfding; revolutionsman från 1809; skriftställare. Den föregåendes fader. S. 214, 233; 77, 159. — Hans hustru, f. **Lovisa Linroth**. S. 217.
- Adrian VI.** Romersk påfve (1521—23), reformationens motståndare. S. 322.
- Afzelius, A. A.** Prost och kyrkoherde i Enköping, vitter och historisk författare, svenska folkvisornas utgifvare. S. 45, 61, 100, 445.
- Afzelius, P. v.** Berömd läkare; professor i Upsala, förste arkiater. S. 338, 339, 356.
- Afzelius, P. W.** Fil. magister, slutl. vice bibliotekarie vid Upsala univ. bibliotek. S. 196.
- Agardh, C. A.** Professor i Lund, sedan biskop i Karlstad, ryktbar vetenskapsman och skriftställare. S. 33, 44, 264, 268, 271, 273, 292, 303, 308, 311, 313, 321, 324, 340, 362, 364, 366, 390, 413; 36, 45, 70, 93, 166, 178, 199, 267, 292, 311, 321, 324, 327, 328, 333, 334, 386, 389, 440, 442, 444, 461, 463, 487, 488, 491, 498, 501.
- Ahlman, M. E.** Teologie professor i Lund. S. 267, 355.
- Almlöf, N. W.** Skådespelare. S. 281.
- Almqvist, C. J. L.** Rektor vid Nya elementarskolan i Stockholm, regementspastor; ryktbar skriftställare. S. 387; 434, 501.
- Almqvist, J. M.** Kontraktspastor och kyrkoherde i Skärstad i Småland. S. 358.

PERSON-REGISTER.

- Almroth, N. W.** Professor, öfverdirektör för mynt- och kontroll-verken. S. 373, 440.
- Aminoff, J. F.** Grefve, general, Åbo universitets kansler; bekant i Sveriges historia från Gustaf III:s och Gustaf IV Adolfs tid. S. 185.
- Ammon, C. F. v.** Öfverhofpredikant vid sachsiska hofvet, berömd tysk teolog och predikant, har bl. a. författat »Die Fortbildung des Christethums als Weltreligion» (1835), der han vidhållit rationalismens synpunkter. S. 416.
- Ampère, J. J.** Fransk historisk och litterärhistorisk författare och resande. S. 286, 488.
- Andersen, H. C.** Dansk skald och sago-diktare. S. 341; 439.
- Angelini (Angelin), J. E.** Konduktör vid kongl. museum, kanslist, vitter författare. S. 18, 20, 439.
- Anker, P.** Norsk statsman, medlem af riksförsamlingen på Eidsvold; slutl. norsk statsminister. S. 52.
- Askelöf, J. C.** Förste expeditionsskreterare; »Polyfems» och »Svenska Minervas» utgifvare. S. 36; 45, 76, 362, 363, 496.
- Aristoteles.** S. 102.
- Aspelin, D.** Prost och kyrkoherde i Tolg i Småland; vitter författare, Tegnér's ungdomsvän, af honom besungen. S. 106.
- Atterbom, P. D. A.** Slutligen professor i estetik i Upsala; den svenska romantiska skolans förnämste skald, filosof och litteraturhistoriker. S. 38, 39, 88, 245, 420, 424, 431, 444; 37, 44, 65, 69, 83, 121, 123, 124, 127, 130, 141, 153, 155, 156, 231, 235, 254, 265, 311, 326, 330, 388, 402, 403, 440, 442, 444, 504.
- Aurivillius, P. F.** Universitetsbibliotekarie och professor i Upsala. S. 25.
- Baco (Bacon), Francis.** Ryktbar engelsk filosof och skriftställare; Englands storkansler. S. 101, 102
- Bager, H.** Handlande i Malmö; misslyckad poetisk författare. S. 48.
- Baggesen, J. I.** Dansk poetisk författare; någon tid professor i Kiel. S. 145.
- Beck, F. J.** Biskop i Akershus stift. S. 63.
- Becker, C. J. v.** Lagman, vitter författare, prisbelönt af landbruksakademien. S. 125.
- Beckfriis, C. L.** Grefve, hofmarskalk. S. 409.
- Bellman, C. M.** Skald. S. 90, 375, 446.
- Bentham.** Engelsk botanist. S. 341.
- Berg, O.** Svensk handlande, bosatt i Königsberg, »Nattvardsbarnens» skicklige öfversättare. S. 409.
- Bergfalk, P. E.** Juris professor i Upsala, juridisk och statsekonomisk författare. S. 426, 503.
- Bergman, C. A.** Prost och kyrkoherde i Vinslöf i Skåne. S. 349.
- Bergman, T. O.** Professor i Upsala, ryktbar kemist. S. 379.
- Bergqvist, B. J:son.** Teologie professor i Lund; teologisk skriftställare. S. 267.
- Berzelius, J. J.** Friherre, professor, sv. vetenskaps-akademiens sekreterare; samtidens berömdaste kemist. S. 398, 448; 118, 159, 181, 309, 319, 362, 401, 440, 442, 444.

- Beskow, B. v.** Slutligen friherre, öfverste kammarjunkare, svenska akademins sekreterare; poetisk författare, minnestecknare, publicist. S. 211, 226, 311, 374, 377, 380, 382, 383, 402, 410, 422, 429, 436, 438, 441; 252, 254, 257, 285, 325, 344, 345, 348, 367, 370, 385, 396, 397, 399, 421, 426, 445, 503, 504. — Hans hustru, f. **Malin Wählberg**. S. 212, 228.
- Biberg, N. Fr.** Adjunkt, sedermera professor i Upsala, ansedd filosof. S. 25, 27, 59, 265, 460.
- Bildt, H. v.** Student i Lund, af Tegnér besjungen i poemat »Den främmande ynglingen.» S. 88, 99, 105.
- Björck-Svensson, Sv.** Borgare i Stockholm, vitterlekare. S. 19, 35.
- Blenda.** Smålands national-hjeltinna. S. 182.
- Blom, J. R.** Justitieråd; vitter författare, ledamot af sv. akademien. S. 229; 95, 106, 115, 141, 146, 147, 191, 261.
- Bolméer, B. M.** Slutligen professor i orientalspråk vid Lunds universitet, Tegnérns vän. S. 151, 481.
- Borg, P. A.** Protokollssekreterare, stiftare af institutet för blinda och döfstumma. S. 187.
- Borgström, L.** Apotekare i Karlstad, vitter öfversättare. S. 95.
- Brahe, M.** Grefve, riksmarskalk, konung Carl XIV Johans vän. S. 405.
- Branting, J.** Kronofogde i Vermeland, Es. Tegnérns välgörare under ynglingaåren. S. 3, 457.
- Bremer, Fr.** Ryktbar författarinna. S. 446, 450, 452; 445, 505.
- Bretschneider, K. G.** Generalsuperintendent i Gotha, bekant tysk teologisk författare. (Svenska öfvers. af hans dogmatik är försedd med förord af Es. Tegnér). S. 353.
- Brinkman, C. G. v.** Friherre, envoyé; vitter författare, samlare, brefskrifvare. S. 144, 166, 167, 174, 191, 194, 195, 199, 201, 202, 210, 211, 222, 223, 235, 241, 261, 262, 279, 302, 325, 362, 369, 382, 394, 403, 421, 422, 430, 446, 481.
- Bruhn, A.** Domprost, sedan biskop i Göteborgs stift; författare till en länge begagnad lärobok i kyrkohistorien. S. 355.
- Brücker, J. J.** Slutligen kyrkoherde i Angsburg; filosofisk skriftställare, mest bekant genom sin »Historia critica philosophiæ» (1742—44). S. 191.
- Brunius, C. G.** Adjunkt, sedermera professor i grekiska litteraturen vid Lunds universitet. S. 122.
- Bruzelius, E.** Bokhandlare och boktryckare i Upsala. S. 95.
- Bruzelius, M.** Prost och kyrkoherde i Löderup i Skåne; arkeologisk forskare och förtjenstfull historisk författare. S. 192.
- Bråkenhielm, P.** Prost och kyrkoherde i Pjetteryd af Wexjö stift. S. 331, 336, 492.
- Bugge, F. M.** Skolrektor i Throndhjem, pedagogisk författare. S. 327.
- Buhle, J. G.** Professor; tysk filosofisk och historisk skriftställare, författare till två stora arbeten i filosofiens historia. S. 191.
- Bulwer, Sir Edward Lytton.** Engelsk romanförfattare. S. 370.

- Bunyan, John.** Engelsk religiös författare. S. 284.
- Byron, Lord.** S. 157, 105, 326.
- Böcklin, P. J.** Prost och kyrkoherde i Köpinge i Skåne. S. 505.
- Börjesson, J.** Domkyrkoadjunkt i Upsala, sedan prost och kyrkoherde; poetisk författare. S. 95, 122, 123.
- Böttiger, C. W.** Docent, slutligen professor vid Upsala universitet; skald, minnestecknare, linguist. S. 400; 403, 440, 444, 445, 446.
- Canning, G.** Ryktbar engelsk parlamentstalare och statsman. S. 272.
- Carl XIV Johan.** S. 51, 53, 60, 64, 115, 207, 217, 300, 310, 405, 453.
- Carl August.** Kronprins. S. 36, 53, 214, 217.
- Cederschiöld, F. J.** Docent, sedermera professor i praktisk filosofi vid Lunds universitet. S. 13.
- Cederschiöld, P. G.** Professor i obstetrik vid Carolinska Institutet; bekant läkare och riksdagsman. S. 372.
- Cervantes-Saavedra, M. de.** S. 412.
- Choræus, M.** Lektor vid Karlbergs krigsakademi; skald. S. 17—22; 172, 173, 459. — Hans hustru, f. **Wester**, sedan g. m. F. M. Franzen. S. 21, 54, 96, 152, 172, 200, 460.
- Christian Fredrik.** Utsedd till konung af Norge, sedan konung Christian VIII af Danmark. S. 51, 52, 57, 61.
- Chubb, Th.** Engelsk skriftställare, bekant kristendomsfiende. S. 103.
- Cicero, M. T.** S. 372.
- Condillac, E. B. de.** Fransk filosof. S. 103.
- Cotta, J. F. v.** Tysk bokförläggare, slutl. friherre, vice president i württembergiska landtdagen. S. 219, 302.
- Cousin, V.** Fransk filosof och skriftställare. S. 427, 503.
- Creutz, G. F.** Grefve, kanslipresident; skald. S. 134, 375, 384.
- Cronioe, A.** Docent i Lund, slutl. kyrkoherde i Lunds stift. S. 48.
- Crusell, B.** Musikdirektör, berömd kompositör. S. 177, 181, 183, 250.
- Crusenstolpe, M. J.** Assessor, pamphlettist; historisk samlare och romanförfattare. S. 333, 335, 369, 491.
- Dahl, Chr.** Professor i Upsala, lycklig latinsk och svensk skald. S. 25, 123.
- Dahl, P.** Adjunkt vid Lunds univ., sedan kyrkoherde i Reslöf i Skåne, (titulär) professor. S. 481.
- Dahlgren, C. F.** Komminister; skald. S. 292.
- D'Alembert, J. Le Rond.** Ryktbar fransk matematiker, filosof och skriftställare. S. 102.
- Dante Alighieri.** Italiensk skald. S. 326.
- De Geer, C.** Grefve, excellens. S. 382.
- De la Gardie, J.** Grefve, general, slutligen excellens; historisk samlare. S. 35, 159, 202, 255.
- Deléen, C.** Boktryckare i Stockholm, lexikograf. S. 291.
- De Wette, W. M. L.** Tysk teolog, slutl. professor i Basel; berömd exeget och moralteolog. S. 352.

- Doddridge, Ph.** Ryktbar engelsk teolog, predikant och författare af uppbyggelseskrifter. S. 284.
- Drysén, P. S.** Pastor primarius i Stockholm. S. 106, 120.
- Dräseke, J. H. B.** Biskop och generalsuperintendent i Sachsen, berömd predikant. S. 402, 403, 499.
- Eberstein, C. C.** Docent i grekiska vid Lunds universitet, slutligen (titulär) professor, kyrkoherde i V. Karup i Skåne. S. 44, 45, 48, 463.
- Eberstein, C. J.** Biskop på Gotland, förut teologie professor i Lund. (Den föregåendes fader.) S. 69.
- Eckstedt, E. v.** Landshöfding i Vermland, fallen i kriget mot Norge 1814. S. 51.
- Edelcrantz, A. N. (Clewberg).** Friherre, president i kommerskollegium, landbruksakademiens stiftare; vitter författare, led. af sv. akademien. S. 152, 158, 159, 177.
- Ehrenheim, F. v.** Friherre, kansli-president, skriftställare. S. 159, 190.
- Ehrenström, Marianne, f. Pollet.** Enka efter öfverste N. P. Ehrenström, vitter författarinna. S. 409.
- Ehrensvärd, C. A.** Grefve, generalamiral; konstkännare och filosof. S. 383.
- Ekbohn (Ekbon) C.** Slutligen tullinspektör vid Blockhusudden; vitter författare, publicist, öfversättare. S. 254—57, 262, 486.
- Ekenstam, F. W. af.** E. o. teologie adjunkt i Lund, sedan legationspredikant i London, slutl. kontraktsprost och kyrkoherde i St. Tuna i Dalarne. S. 69, 466.
- Ekman, O. J.** Professor, öfverfältläkare. S. 151.
- Ekström, C. U.** Kyrkoherde på Tjörn i Bohuslän; berömd ichthyolog. S. 406, 500.
- Enberg, L. M.** Lektor vid Stockholms gymnasium, ledamot af sv. akademien. S. 306; 159, 199, 262, 367, 481.
- Engelhart, J. H.** Medicine professor i Lund, sedermera kyrkoherde i Fellingsbro i Nerike. S. 73, 467.
- Engeström, L. v.** Grefve, statsminister för utrikes ärenden, Lunds universitets kansler. S. 99, 131; 43, 46, 70, 71, 72, 73, 74, 467.
- Essen, H. H. v.** Grefve, fältmarskalk, sedermera riksståthållare i Norge. S. 57.
- Euler, L.** Akademiker i Petersburg, ryktbar astronom. S. 102
- Fahlcrantz, C. E.** Professor i Upsala, sedan biskop i Vesterås, vitter författare, teolog. S. 440, 444, 445.
- Fant, E. M.** Professor i historia i Upsala; flitig historisk samlare. S. 67.
- Faxe, J. E. o. vice bibliotekarie i Lund.** S. 279.
- Faxe, V.** Adjunkt i orientalspråk vid Lunds universitet; slutl. biskop öfver Lunds stift. S. 10, 17, 74, 289, 332, 481.
- Faxell, M.** Tulltjensteman i Karlstad. S. 10, 458.
- Fischer (v. Waldheim) G.** Tysk naturforskare, i rysk tjenst, slutl. direktör för naturhistoriska museet i Moskwa. S. 341.
- Fleming, C.** Grefve, riksmarskalk, ledamot af sv. akademien. S. 72, 106, 199, 326, 489, 491.

- Forsell, C. af.** Öfverste, öfverdirektör för landtmäterikontoret, topograf och statistiker. S. 233, 484.
- Forsell, Chr. D.** Kopparstickare. S. 419, 502.
- Fouqué, Fr. de la Motte.** Friherre, tysk skald. S. 180.
- Fouré.** Föreståndare för ett franskt teatersällskap i Köpenhamn. S. 28, 461.
- Francke, A. H.** Professor i Halle, tysk teolog i pietistisk anda. S. 352.
- Franklin, Benjamin.** Amerikansk statsman, skriftställare, fysiker. S. 102.
- Franzén, F. M.** Kyrkoherde i Kumla i Nerike, sedan i Clara förs. i Stockholm, slutl. biskop i Hernösand; skald. S. 54, 65, 96, 112, 128, 152, 162, 165, 172—79, 183, 197—201, 205, 209, 221, 233—39, 266, 329, 334, 417, 419, 421—32; 20, 58, 77, 78, 80, 82, 83, 88, 90, 105, 110, 115, 120, 124, 146, 148, 149, 151, 153, 154, 156, 158, 168, 169, 188, 189, 212, 215, 227, 228, 230, 241, 242, 254, 255, 256, 285, 298, 322, 338, 347, 375, 380, 381, 393, 403, 426, 440, 442, 444, 466, 467, 481, 482, 499, 502.
- Franzén, Maria Helena Rosina.** Den föregåendes äldsta dotter, g. m. den finske läkaren, generaldir. K. D. v. Haartman. S. 96, 152.
- Franzén, Sophia Christina, f. Wester.** Se Choræus.
- Franzén, Etta (Henrietta Elisabeth).** Biskop Franzéns andra dotter, g. m. A. A. Grafström. S. 154, 173.
- Fredrik VI.** Konung af Danmark. S. 50.
- Fremling, M.** Professor i teoretisk filosofi vid Lunds universitet. Af Tegnér besjungen. S. 13.
- Friedrich Wilhelm.** Kronprins af Preussen, sedan konung Friedrich Wilhelm IV. S. 239, 287, 288, 410, 500. — Hans gemål, **Elise**, prinsessa af Baiern. S. 239, 288.
- Fries, E. M.** Adjunkt vid Lunds, sedan professor vid Upsala universitet, berömd botanist. S. 267.
- Fritzsche, K. A.** Teologie professor i Rostock. S. 495.
- Fryxell, A.** Elementarlärare i Stockholm, sedan prost och kyrkoherde i Sunne i Vermland; professor, historieskrifvare. S. 126, 362, 440, 442, 444.
- Fryxell, O.** Skolföreståndare i Stockholm, sedermera kontraktsprost och kyrkoherde i Ör i Vermland; vitter författare, prisbelönt af sv. akademien. S. 440.
- Frölich, D.** Grefve; riksdagstalare, skriftställare. S. 494, 497.
- Gahn (af Colquhoun), C. P. v.** Öfverste för Dalregementet, sedermera generalmajor. S. 52.
- Geijer, C. E. v.** Öfverste, ståthållare på Herrevads kloster i Skåne. S. 215.
- Geijer, C. Fr.** Kamererare i jernkontoret; ledamot af Götiska förbundet. S. 46, 182. Broder till
- Geijer, E. G.** Professor vid Upsala universitet; berömd historiker, skald, filosof. S. 25, 37, 43, 46, 139, 161, 338; 18, 20, 27, 60, 61, 65, 68, 86, 90, 93, 94, 105, 110, 111, 116, 136, 141, 144, 146, 147, 148, 152, 153, 154, 158, 176, 177

- 182, 199, 235, 245, 254, 255, 265, 293, 305, 306, 311, 325, 330, 357, 365, 369, 381, 403, 406, 407, 425, 426, 434, 441, 452, 459, 495, 500, 502, 503.
- Gezelius, J.** (d. ä.). Biskop i Åbo, författare till en länge begagnad grekisk grammatik. S. 389.
- Gleerup, C. W. K.** Bokhandlare i Lund. S. 435.
- Gossner, J.** Tysk teolog, först katolsk, sedermera protestantisk prest; stiftare af en missions-anstalt i Berlin. S. 284.
- Gottsched, J. C.** Professor i Leipzig; estetiker och kritiker, den franska smakens ensidige försvarare. S. 90.
- Grafström, A. A.** Lektor vid Karlberg, sedan kontraktsprost och kyrkoherde i Umeå, professor; vitter författare. S. 112, 154, 173, 330, 436, 440, 444.
- Granberg, P. A.** Slutligen sekreterare i landtbruksakademien; produktiv vitter och historisk författare. S. 18, 20, 34, 124, 194.
- Grangren, J. P.** Notarie och klockare vid Jakobs kyrka i Stockholm; vitter författare. S. 20, 21, 35.
- Grewesmöhlen, C. A.** Öfverdirektör vid tullverket; pamflettist. S. 35, 325.
- Grillparzer, Fr.** Österrikisk skald och embetsman; produktiv dramatisk författare. S. 145.
- Groth.** S. 48.
- Grubbe, S.** Professor i Upsala, sedan statsråd; filosofisk skriftställare. S. 296, 306, 322, 383.
- Grundtvig, N. F. S.** Dansk teologisk författare, predikant och skald, slutligen biskop. S. 50, 464.
- Guldberg, Fr. Hoegh.** Lärare vid militärhögskolan i Köpenhamn, professor; produktiv författare och öfversättare. S. 29, 193.
- Gustaf II Adolf.** S. 269.
- Gustaf III.** S. 117, 185, 186, 380.
- Gyldenpalm.** Dansk kammarjunkare och diplomat. S. 57, 464.
- Gyllenberg, G. F.** Grefve, kansliråd, skald. S. 134, 384.
- Gyllenberg, J.** Grefve, kammarherre, den föregåendes son. S. 114.
- Goethe, J. W. v.** S. 140, 218, 220, 223, 227, 278, 301, 449, 483, 494.
- Göflin, E.** Professor i Upsala. S. 460.
- Hæffner, J. C. F.** Kapellmästare vid Upsala universitet, tonsättare. S. 113.
- Hagberg, C. A.** Docent vid Upsala universitet, slutl. professor Norbergianus i Lund; Shakespeares öfversättare. S. 411; 335.
- Hagberg, C. P.** Professor i Lund, sedermera kyrkoherde i Clara församling i Stockholm, slutligen pastor primarius; andlig vältalare. S. 83, 87, 100, 146; 48, 94, 95, 115, 116, 128, 149, 152, 159, 162, 176, 177, 187, 198, 199, 212, 295, 338, 367, 469, 489.
- Hagenbach, C. R.** Teol. professor i Basel; framstående teolog och kyrkohistoriker. S. 373.
- Hahn-Hahn, Ida v.** Grefvinna, tysk romanförfattarinna och resande; slutl. ifrig katolik och förf. af uppbyggelseskrifter. S. 451.
- Hahn** (i texten orätt Hahr), **J. A.** Teologie professor i Königsberg,

- Leipzig, slutl. i Breslau; har utgivit en »Lehrbuch d. christl. Glaubens», m. fl. theologiska skrifter. S. 354.
- Hallenberg, J.** Kansliråd, rikshistoriograf; historisk, numismatisk och filologisk författare. S. 88.
- Haller, A. v.** Ryktbar tysk läkare och fysiolog, professor i Göttingen. S. 102.
- Hammar-sköld, L.** Tjensteman vid k. biblioteket, slutl. v. bibliotekarie; skriftställare och kritiker. S. 33, 39, 45, 61, 64, 67, 80, 82, 90, 95, 96, 120, 122, 123, 126, 127, 129, 131, 134, 153, 161, 215, 226, 253, 280, 335, 376, 465, 466, 468.
- Harms, C.** Tysk teolog och predikant, slutl. öfverkonsistorialråd och prost i Kiel. Utgaf vid reformationsfesten 1817 ånyo Luthers 95 tesar med tillägg af 95 nya, af honom sjelf författade, riktade mot rationalism och otro. S. 340.
- Hartmansdorff, J. A. v.** Sekreterare hos riksståthållaren i Norge, sedan statssekreterare för eckl. expeditionen, slutl. president i kammar-rätten; embetsman, riksdagsman. S. 63, 207; 67, 304, 305, 324, 328, 331, 332, 334, 350, 358, 375—77, 392, 405, 440, 481.
- Hase, K. A.** Teologie professor i Jena; utgaf 1827—29 »Gnosis od. christl. Glaubenslehre» 1—3, samt anonymt »Hutterus redivivus». S. 373, 404.
- Hedré, J. J.** Biskop i Karlstad, sedermera i Linköping. S. 100, 106, 331, 355, 362, 397, 492. — Hans (första)hustru **O. S. Öhnqvist**. S. 257.
- Heiberg, J. L.** Dansk skriftställare och kritiker. S. 493.
- Helvig, A. v., f. v. Imhoff.** Tysk författarinna, Tegnér's öfversättarinna; g. m. svenske generalfälttygmästaren **C. G. v. Helvig**, sedermera preussisk generallöjtnant. (S. 220). S. 117, 154, 179, 195, 218, 221, 239, 286; 90, 236, 484, 488.
- Hengstenberg, E. W.** Teologie professor i Berlin; exeget i bokstafs-ortodox anda, utgivare af den strängt lutherskt-ortodoxa »Evang. Kirchengesellschaft». S. 354.
- Herder, J. G. v.** Tysk filosof. S. 223.
- Hersleb, S. B.** Lektor, sedan teologie professor i Kristiania; läroboksförfattare. S. 49.
- Heurlin, C. I.** Domprost, sedan statssekreterare för eckl. ärenden, statsråd, slutl. biskop i Vexjö. S. 269, 319, 320, 336, 364, 373, 393, 434, 495, 504.
- Hierta, L. J.** Utgivare af Aftonbladet; grosshandlare. S. 418.
- Hildebrand, B. E.** Riksantikvarie. S. 498.
- Hill, C. J. D:son.** Astronomie observator, sedan professor i matematik i Lund. S. 267.
- Holmbergsson, J.** (d. ä.). Juris professor i Lund. S. 41, 48, 69, 267.
- Holmbergsson, J.** (d. y.). Historiemålare och tecknare, den föreg:son. S. 329.
- Homerus.** S. 233, 307.
- Hugo, Victor.** S. 322.
- Hummel, A. D.** Protokollssekreterare, slutl. anställd i rysk tjänst, titulärt statsråd; vitterlekare. S. 18.

- Hummel, D. M.** Domprost i Göteborg. S. 355, 459.
- Hvasser, I.** Medicine professor i Upsala; filosof och skriftställare. S. 440, 444.
- Hoegh-Guldberg:** se Guldberg.
- Högberg, E.** Regemensläkare, vitterlekare. S. 10, 458.
- Höijer, B.** Professor i Upsala; berömd filosof. S. 24, 27, 460. Hans halfbroder
- Höijer, J. O.** Professor i grekiska litteraturen i Upsala. S. 59, 126, 465.
- Höst, J. Kragh.** Juris doktor, assessor; produktiv historisk författare, samlare och publicist. S. 27, 460, 461.
- Ihre, A. E.** Friherre, statsråd, sedan utrikes statsminister. S. 504.
- Imhoff.** General i engelsk tjänst. S. 286.
- Ingemann, B. S.** Dansk skald och romanförfattare; lärare vid Sorö akademi. S. 421, 502.
- Jacobi, F. H.** Tysk filosof, slutl. president i vet. akademien i München.
- Janzon, J.** Konsistoriinotharie. S. 63.
- Josefina.** Kronprinsessa, sedan drottning af Sverige. S. 202.
- Järta, C. Th.** Professor Skytteanus i Upsala; historisk författare. S. 160, 440, 442.
- Järta, H. (Hierta).** Landshöfding i Dalarne, någon tid chef för svenska riksarkivet; vitter och politisk författare. S. 116, 132, 159; 77, 78, 149, 205, 206, 209, 210, 235, 255, 295, 305, 338, 348, 350, 365, 440, 442, 444, 481, 482.
- Kant, I.** S. 103, 178.
- Kellgren, J. H.** Skald, kritiker. S. 88, 90, 115, 121, 129, 134, 215, 232, 233, 250, 362, 379, 380, 444.
- Kempis, Thomas a (Hamerken).** Tysk augustiner munk på 1400-talet; författare till den bekanta uppbyggelseboken »Om Christi efterföljelse». S. 284.
- Kind, J. F.** Tysk vitter författare; hofråd. S. 145.
- Kjellin, E. A.** Major, ledamot af götiska förbundet. S. 182.
- Klingspor, M. S. Ph.** Friherre, kapten. S. 377, 497.
- Knapp, A.** Kyrkoherde i Stuttgart, författare till »Geistliche Gedichte» (1829—34). S. 405.
- Knapp, J. G.** Teologie professor i Halle. S. 352.
- Knös, A. E.** Teologie professor i Upsala, domprost. S. 498.
- Kolmodin, O.** Skytteansk professor i Upsala; filolog, översättare af Livius och Tacitus. S. 159, 367.
- Koskull.** Friherre. S. 285.
- Kragh-Höst, J.** Se Höst.
- Kuhlberg, J. P.** Löjtnant vid Kronobergs regemente; Tegnérns måg. S. 366, 496.
- Kullberg, A. C:son af.** Tjensteman i konungens kansli, statssekreterare för eckl. expeditionen, slutl. biskop i Kalmar; vitter författare. S. 109; 19, 20, 21, 22, 33, 84, 135, 199, 320, 324, 334, 355, 364, 367, 405, 491.
- Kullberg, H. A.** Syssloman vid Vadstena hospital; skriftställare, översättare. S. 106.
- Kökeritz, C. G.** Kanslerssekreterare för Lunds universitet, kansliråd, slutl. statssekreterare. S. 8.

- Lagerbjelke, G.** Friherre, sedangrefve, statsråd, direktör för kongl. teatern; vitter, publicist. S. 124, 134, 177, 369, 380, 386, 488, 496, 497.
- Lagerbring, S. (Bring).** Professor i historia vid Lunds universitet, kansliråd; berömd häfdatecknare. S. 379.
- Lagerlöf, Mille.** Dotter af kontraktsprosten E. Lagerlöf. S. 182.
- Lagrange, J. L.** Berömd fransk matematiker, slutl. senator och grefve. S. 102.
- Lamér, M.** Domprost i Vexjö. S. 197.
- Laplace, P. S. marquis de.** Berömd fransk matematiker och astronom. S. 102.
- Lefrén, J. P.** Guvernör för Karlbergs krigsakademi, slutligen general af infanteriet; skriftställare. S. 139, 295, 440.
- Lehnberg, M.** Biskop i Linköping; berömd vältalare. S. 330, 381.
- Leijonhufvud, A.** Tegnér's lärjunge, sedermera president i Göta hof-rätt. S. 457, 494.
- Lemoine, L.** Lärare för prins Oscar, Carl Johans handsekreterare. S. 63.
- Lenngren, C.** Kommerseråd, utgifvare af Stockholmsposten (1778—1813). S. 130.
- Lenngren, A. M., f. Malmstedt.** Berömd skaldinna; den föreg's hustru. S. 84, 115, 215, 233.
- Lénström, C. J.** Docent i litteraturhistoria i Upsala, sedermera prost och kyrkoherde i Vester Löfsta i Upsala stift, teol. doktor; produktiv skriftställare. S. 396, 425.
- Leopold, C. G. af.** Kansliråd, slutligen statssekreterare; skald. S. 70—74, 168, 187, 230, 261, 298; 19, 21, 34, 35, 41, 44, 57, 58, 64, 65, 75—81, 88, 90, 95, 98, 99, 106, 116, 121, 123, 124, 127, 141, 146, 148, 152, 153, 162—164, 166, 167, 174, 176, 178, 200, 202, 215, 233, 234, 235, 237, 238, 249—252, 254, 255, 257, 278, 283, 285, 286, 306—308, 318, 379, 380, 384, 439, 462, 467, 468.
- Lewenhaupt, A. (!).** Grefve, löjtnant, slutl. major. S. 173. Hans syster
- Lewenhaupt, Ch.** Fröken, innehafvarinna af Säbylunds fideikommiss. S. 173.
- Lidbeck, A.** Professor i estetik vid Lunds universitet. S. 8, 9, 13, 17, 29, 30, 56, 184, 460.
- Lidman, S. F.** Lektor i Linköping, sedan domprost derstädes. S. 69.
- Lidner, B.** Skald. S. 402, 446.
- Liljegren, J. G.** Fornforskare, slutligen riksarkivarie. S. 137.
- Liljesvärd.** Tullfiskal. S. 131.
- Lilljebjörn.** Mille, dotter af fänriken K. Lilljebjörn. S. 182.
- Lindblom, J. A:son.** Årkebiskop. S. 114, 115.
- Lindeberg, A.** Kapten, vitter författare, publicist, teateranläggare. S. 121, 133, 164, 165, 221, 367, 483.
- Lindeblad, A.** Prost och kyrkoherde i Öfved af Lunds stift; vitter författare. S. 335, 410, 411, 483, 501.
- Lindegren, C. J.** Filos. magister, någon tid teater-sekreterare, men afskedad; vitter författare. S. 34.
- Lindfors, A. O.** Professor vid Lunds universitet; latinsk filolog och lexikograf. S. 295; 204.

- Lindgren, N.** Lektor i Vexjö, sedan prost och kyrkoherde i Wäckel-sång i Småland; professor. S. 425.
- Lindh, N. M.** Boktryckare och förläggare i Örebro, brukspatron. S. 106, 395, 396.
- Ling, P. H.** Akademi-fäktnästare i Lund, sedan föreståndare för gymnastiska centralinstitutet; skald, svenska gymnastikens grundläggare. S. 48, 393; 36, 39, 45, 56, 66, 68, 69, 80, 82, 90, 93, 94, 95, 116, 124, 183, 254, 291, 362, 367, 468, 469, 496.
- Linné, C. v.** Professor, arkiater; naturforskare. S. 102, 309, 401, 454.
- Linroth, L. R., f. Geijer.** G. m. kaptenen C. A. Linroth; G. Adlersparres svärmoder. S. 218.
- Livijn, C.** Auditör, slutl. generaldirektör; vitter författare. S. 76, 131.
- Locke, J.** S. 101, 102.
- Ludvig XVIII.** Konung af Frankrike. S. 52.
- Ludvig I.** Konung af Baiern. S. 309.
- Lundblad, J.** Eloquentiæ professor i Lund, berömd latinare. S. 9, 185, 188, 191.
- Lundblad, J. F. af.** Expeditionssekreterare, sedan generalkonsul, historisk författare. S. 109, 287, 467, 488.
- Luther, M.** S. 324, 340.
- Laalle, Peder (Lolle).** Dansk författare och ordspråkssamlare från medeltiden. S. 435.
- Löwenhielm, S.** Teologie adjunkt i Upsala, prost. S. 183.
- Löwenhielm, G.** Grefve, excellens, svenskt sändebud i Paris; riksdagstalare. S. 187, 411, 501.
- Mai, A.** Bibliotekarie i Vatikanens bibliotek, slutl. kardinal; ryktbar filolog. S. 372.
- Malmström, B. E.** Student i Upsala, slutl. professor; skald. S. 411.
- Malmström, P.** Kongl. bibliotekarie, kansliråd, slutligen kyrkoherde i St. Tuna i Dalarne. S. 151, 285.
- Manzoni, A.** Italiensk romanförfattare och skald; senator. S. 303.
- Margareta Olsdotter.** Dalkulla. S. 159, 160.
- Marheineke, Ph. C.** Teologie professor i Berlin, spekulativ teolog i Hegels anda. S. 352.
- Martinau, A.** Öfverste. S. 35, 462.
- Marmier, X.** Fransk skriftställare. S. 398, 499.
- Mayerhoff.** Tysk språklärare och öfversättare. S. 410, 500.
- Melanchthon, Ph.** S. 324.
- Melanderhjelm, D.** Professor i Upsala; berömd astronom. S. 379.
- Mellin, G. H.** Slutl. prost och kyrkoherde i Wram i Skåne; vitter författare. S. 329, 335.
- Milton, J.** S. 307.
- Mohnike, G.** Konsistorialråd i Stralsund, Tegnér's skicklige öfversättare. S. 300, 408; 490, 500.
- Molbech, Chr.** Bibliotekstjensteman, professor, slutl. etatsråd, produktiv dansk skriftställare och kritiker. S. 49; 82, 99, 464.
- Montesquieu, Ch. de Secondat.** Fransk historisk och politisk skriftställare. S. 102.
- Montgomery, Math., f. d'Orosco.** Enka efter öfverste J. Montgomery, sedan omgift med kammarh. baron C. A. F. Gyllenhaal; af Tegnér besungen. S. 248, 285, 286, 485.

- Moore, Th.** S. 195, 278.
- Morgagni, G. B.** Ryktbar italiensk läkare, patologiska anatomiens grundläggare. S. 102.
- Mosander, C. G.** Professor i kemi och farmaci; ansedd kemist. S. 440.
- Müller, P. E.** Dansk teolog och fornforskare, teologie professor i Köpenhamn, slutl. biskop öfver Seland's stift. S. 61, 308, 465, 490.
- Müllner, A. G. A.** Tysk skald, författare till åtskilliga »Schicksals-tragödien». S. 145.
- Munthe, L. P.** Professor i moral-filosofi vid Lunds universitet; Tegnér's lärare, af honom besjungen. S. 13.
- Münter, F. C. C. H.** Biskop öfver Seland's stift, berömd fornforskare och samlare. S. 308.
- Murray, G.** Biskop i Vesterås. S. 120.
- Myhrman, A. M. B., f. Tingberg.** Tegnér's svärmoder. S. 4, 6, 7, 9, 457.
- Myhrman, A. M. G.** Tegnér's hustru. S. 4—7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 23, 24, 457.
- Myhrman, Chr.** Bergsråd, Tegnér's svärfader. S. 6, 457.
- Myhrman, E.** Sedermera g. m. bergmästaren G. Billow; Tegnér's svägerska. S. 4, 15, 457.
- Myhrman, G.** Slutligen kansliråd; Tegnér's svåger. S. 14, 279.
- Myhrman, O.** Slutl. advokatfiskal. Tegnér's svåger. S. 6, 14, 59, 95, 182, 192, 409.
- Mynster, J. P.** Dansk teolog, berömd andlig vältalare, slutl. biskop öfver Seland's stift. S. 336, 427; 308, 490, 503.
- Mörner, A. G.** Grefve, excellens, statsråd, ledamot af sv. akademien. S. 77, 84, 100, 176, 367, 436.
- Mörner, A. O.** Grefve, generallöjtnant, slutl. statsråd. S. 256.
- Mörner, Charlotta.** Grefvinna, led. af fria konsternas akademi; g. m. 1) frih. A. Gyllenkrook, 2) frih. B. Cederström. S. 256.
- Mörner, L.** Friherre, biskop öfver Vexjö stift; Tegnér's företrädare. S. 244, 317.
- Nansen, H.** Sorenskriver i Jæderen i Norge, storthingsman. S. 63.
- Napoleon I.** S. 51, 52, 57, 58, 66, 269, 285.
- Nathorst, J. Th.** Stadsfältskär i Stockholm (f. i Breslau). S. 131.
- Neander, J. A. W.** Teologie professor i Berlin; berömd kyrkohistoriker. S. 372.
- Newton, I.** S. 101.
- Nicander, K. A.** Protokollssekretare, skald. S. 123, 148, 182, 193, 254, 281, 287, 335, 410, 411.
- Nicolovius, G. H. L.** Geheime-Oberregierungs-rath i preussiska undervisningsministeriet. S. 410.
- Nilsson, S.** Adjunkt, sedan professor i zoologi vid Lunds universitet. S. 185, 440.
- Norberg, M.** Professor i österländska språk i Lund, kansliråd; berömd språkforskare. S. 203; 3—5, 17, 142, 481.
- Nordforss, C. G.** Öfverste; vitter författare, prisbelönt af sv. akademien. S. 189.
- Nordin, C. G. af.** Friherre, statsråd, sedan president i bergskollegium. S. 67, 364.

- Nyberg, Kerstin, f. Svärdröm (Euphrosyne).** Skaldinna. S. 95, 111, 123, 221, 469.
- Nybom, J.** Student i Upsala; skald. S. 410, 411, 501.
- Nyerup, R.** Bibliotekarie och professor i litteraturhistoria vid Köpenhamns universitet; historisk och antiqvarisk författare och samlare. S. 45.
- Nyman, P.** Smäländsk väckelsepredikant, slutl. kyrkoherde i Stenbrohult af Vexjö stift. S. 254, 283, 486.
- Nyström, P. A.** Professor vid fria konsternas akademi och dess sekreterare; framstående arkitekt. S. 440.
- Olshausen, H.** Tysk teolog (exeget); slutl. teol. professor i Erlangen. S. 354.
- Oscar I.** S. 300, 305, 309, 310, 319, 351, 364, 381, 405, 458.
- Ossian.** S. 213.
- Oxenstierna, J. G.** Grefve, riksmarskalk; skald. S. 18, 34, 95, 108, 109, 110, 111, 114, 121, 185, 186.
- Palin, N. G.** Envoyé; lärd fornforskare och språkkännare. S. 204.
- Palmær, H. B.** Filos. magister, adjunkt vid Carolinska institutet, sedan tidningsutgivare i Linköping. S. 365, 401, 496, 499.
- Palmblad, V. F.** Boktryckare och publicist, sedermera professor i grekiska vid Upsala universitet; produktiv skriftställare. S. 45, 69, 127, 362, 425, 440, 442, 444.
- Palmstierna.** Frökvar, döttrar af öfversten frih. M. Palmstierna. S. 173.
- Percy, Th.** Biskop i Irland; utgivare af Englands folkdikter. S. 445.
- Pihl, A.** Bergshauptman. S. 116, 135, 160.
- Platen, B. v.** Grefve, sedan sjöminister, slutl. utrikes statsminister. S. 382.
- Polhem, Chr.** Kommerseråd; ryktbar mekaniker. S. 216.
- Pontin, M. M. af.** Medicinalråd; vitter författare. S. 34, 362, 499.
- Pope, Alexander.** Engelsk skald. S. 188, 307.
- Pram, C. H.** Dansk vitter författare, äfven skriftställare i statsvetenskapliga ämnen; tullebetsman. S. 28, 461.
- Psilander, G. v.** Amiral, sjöhjelte. S. 334.
- Påhlson, Maria.** Borgardotter i Lund, af Tegnér besungen. S. 128.
- Rahbek, K. L.** Dansk vitter skriftställare, publicist, litteraturhistoriker; professor i estetik vid Köpenhamns universitet. S. 28, 310, 461.
- Ramel, M.** Friherre, riksråd, led. af sv. akademien. S. 199.
- Ramler, K. W.** Tysk vitter författare och öfversättare. S. 90.
- Rappe, C. Fr.** Adjunkt, sedan lektor vid Vexjö gymnasium. S. 438.
- Rask, R. C.** Berömd dansk språkforskare och resande; slutl. e. o. professor i österländska språk vid Köpenhamns universitet. S. 45, 84, 85.
- Rathke, J.** Professor i naturvetenskap vid Kristiania universitet. S. 49.

- Retzius, A. J.** Professor i naturalhistoria vid Lunds universitet. S. 17.
- Retzius, C. G.** Filos. magister, docent vid Lunds universitet, slutl. professor vid veterinärinrättningen i Stockholm. S. 105.
- Reuter Dahl, H.** Teologie adjunkt, sedan bibliotekarie vid Lunds universitet, slutl. ärkebiskop; teolog och kyrkohistoriker. S. 267, 273, 388, 433; 273, 440, 442, 445, 487, 495, 564.
- Richter, J. F.** Tysk teolog, författare till »Die Lehre v. d. letzten Dingen» (1833). S. 373.
- Rogberg, K. G.** Docent, sedermera professor i teologi i Upsala; framstående predikant. S. 338.
- Rosen.** S. 285.
- Rosén, G.** Professor och lektor vid Göteborgs gymnasium, slutl. prost och kyrkoherde i St. Åby af Linköpings stift. S. 24, 25, 27 460.
- Rosenblad, M.** Friherre, sedan grefve, slutl. justitie-statsminister. S. 24, 141, 153, 336, 405, 500.
- Rosencrantz, M. G.** Norsk statsman, statsråd, direktör för norska banken. S. 52.
- Rosenheim, W. v.** Hofjunkare, vitter författare. S. 77, 468.
- Rosenschöld, D. Munck af.** V. bibliotekarie vid Lunds universitet, sedan prost och kyrkoherde i Qvistofta i Skåne; bekant original. S. 68, 253, 486.
- Rosenschöld, E. Z. Munck af.** Medicin professor i Lund; berömd läkare. S. 29, 30.
- Rosenstein, C. v.** Biskop i Linköping, sedan ärkebiskop. S. 363; 63, 111, 114, 115, 123, 125, 126, 153, 210, 319, 320, 334, 339, 348, 350, 351, 356, 367, 373, 399, 489, 495.
- Rosenstein, N. v.** Statssekreterare f. ecklesiastik-expeditionen, landshöfding, sv. akademiens sekreterare. S. 42, 101, 158; 67, 70, 73, 74, 78, 79, 80, 110, 113, 114, 176, 201, 210, 212, 261, 379, 380.
- Rühs, Fr.** Historiarum professor i Greifswald, sedan i Berlin; flitig historisk författare. S. 61, 465.
- Rundblom.** Vitter författare. S. 141.
- Runeberg, J. L.** Finsk skald. S. 335, 444.
- Rutström, C. B.** Medicinalråd, sekreterare i vitterhets-akademien; led. af sv. akademien. S. 153; 20, 21, 35, 177, 199, 261, 459.
- Rydélius, A.** Biskop i Lund, berömd filosof. S. 189.
- Rydgqvist, J. E.** Amanuens i kongl. biblioteket, slutl. bibliotekarie; berömd språkforskare, skriftställare och kritiker. S. 440; 333, 426.
- Räaf, L. F.** Kammarjunkare, fornforskare. S. 61.
- Röhl, M.** Porträtt-tecknarinna. S. 419, 502.
- Sandberg, J. G.** Professor vid fria konsternas akademi, historiemålare. S. 249.
- Sander, C. L.** Dansk vitterlekare och pedagog; seminariilärare i Köpenhamn. S. 29, 461.
- Sartorius, E. W. C.** Tysk teolog, slutl. general-superintendent i Königsberg; flitig författare i strängt ortodox anda. S. 354.

- Schartau, J. E.** Akademifäktmästare i Lund; vitter författare. S. 35.
- Scheibel, J. G.** Tysk teolog, professor i Breslau, men afsatt från embetet; deltagare i striden om införandet af preussiska kyrkordningen. S. 354.
- Schildener, W. v.** Tysk skriftställare. Tegnér's öfversättare. S. 220.
- Schiller, F. W. v.** S. 308.
- Schlegel, A. W. v.** Tysk författare, språkforskare och kritiker; slutl. professor i Bonn. S. 59, 412.
- Schleiermacher, F. D. E.** Teologie professor i Berlin; berömd teolog, filosof och filolog. S. 352, 356, 360, 373, 404, 417.
- Schlyter, C. J.** Juris professor i Lund, utgifvare af Sveriges gamla lagar. S. 502.
- Schröder, E. A.** Filosofie professor i Upsala. S. 431.
- Schubert, G. H.** Tysk naturforskare och naturfilosof; professor vid universitetet i München, slutl. geheimeråd. S. 314.
- Schwab, G.** Tysk skald; gymnasiallärare, sedan kyrkoherde och konsistorialråd i Stuttgart. S. 219.
- Schwerin, F. B. v.** Grefve, prost och kyrkoherde i Sala; statsekonomisk skriftställare, riksdagsman. S. 76, 78, 79, 91.
- Schwerin, M. v.** Fröken, författarinna. S. 423, 503; dotter till
- Schwerin, M. v., f. Törngren.** G. m. hofstallmästaren och godsegaren frih. W. v. Schwerin. S. 143, 193, 201, 241, 368, 423; 167.
- Scott, Walter.** S. 195, 202, 227.
- Semler, J. S.** Teologie professor i Halle, flitig teologisk författare. S. 352.
- Sergel, J. T.** Berömd svensk bildhuggare. S. 134.
- Shakespeare, W.** S. 44, 227, 280, 308, 326.
- Sibbern, F. C.** Dansk filosof, professor vid Köpenhamns universitet. S. 50.
- Silversparre, G. S. A. C.** Hoffröken hos prinsessan Sofia Albertina. S. 69.
- Silverstolpe, A. G.** Riddarhussekreterare, poetisk författare. S. 84.
- Silfverstolpe, G. A.** Rektor i Norrköping, sedan kansliråd och kyrkoherde i Söderköping; skriftställare och granskare. S. 33, 96.
- Silfverstolpe, M., f. Montgomery.** Enka efter öfverste D. G. Silfverstolpe; vitter. S. 239, 431.
- Sjöberg, E. (Vitalis).** Filos. magister; skald. S. 123.
- Sjöberg, N. L.** Expeditionssekreterare; led. af sv. akademien. S. 34, 177, 261.
- Sjöborg, N. H.** Professor i historia vid Lunds universitet; bekant fornforskare. S. 3, 5, 28, 30, 68, 460.
- Sjöbring, P.** Professor i orientalspråk vid Upsala universitet. S. 317.
- Sjögren, C. E.** Filos. magister, sedan bergmästare och godsegare; tonsättare. S. 183.
- Skjelderup, M.** Medicine professor i Kristiania; framstående läkare. S. 49.
- Skjöldebrand, A. F.** Grefve, statsråd, excellens; vitter författare, konstnärsdilettant. S. 111, 124, 125,

- 159, 176, 177, 254, 256, 285, 286, 329, 362.
- Skogman, C.** Statssekreterare, sedan president i kommerskollegium, friherre; skriftställare. S. 78, 212.
- Spak, N. L.** Rektor i Karlstad, slutl. titulär kongl. bibliotekarie. S. 10, 458.
- Spener, Ph. J.** Teolog och predikant, pietismens grundläggare; sachsisk öfverhofpredikant, sedan prest i Berlin. S. 352.
- Sprengtporten, J. W.** Gardesofficer, sedan öfverståthållare, generallöjtnant; vitterlekare, riksdagsman. S. 194.
- Staffelt, A. W. Schack v.** Dansk och tysk skald, filosof; amtman i Gotorp. S. 29.
- Stagnelius, E. J.** Skald. J. 189.
- Steffens, H.** Norsk skriftställare och naturfilosof, verksam i Tyskland såsom professor i Halle, Breslau, slutligen i Berlin. S. 50, 90.
- Stenhammar, J.** Lektor i Linköping; poetisk författare; led. af sv. akademien. S. 29, 461.
- Stephens, G.** Engelsk språkforskare och arkeolog; nu professor vid Köpenhamns universitet. S. 395, 419, 498.
- Stierneld, D. v., f. v. Engeström.** G. m. frih. G. N. A. Stierneld, sedermera utrikes statsminister. S. 200.
- Stiernhök, J.** Hofråd; rättslär. S. 402.
- Stjernstolpe, J. M.** Expeditionssekreterare; skald och öfversättare. S. 35, 127, 130, 228, 462.
- Stoltz, M.** Kyrkoherde i Keflinge i Skåne, professor; vitter författare. S. 29, 461.
- Stoud Platou, L.** Professor i historia och statistik i Kristiania, statssekreterare; publicist och historisk skriftställare. S. 50.
- Strauss, D. F.** Tysk teologisk skriftställare i nyrationalistisk riktning. S. 417.
- Strinnholm, A. M.** Historieskrifvare, led. af sv. akademien. S. 362.
- Strübing.** Son af öfverdirektören S., i hvars hus Tegnér var anställd såsom lärare. S. 21.
- Stuart, C. M.** Friherre, generalöjtnant; berömd fortifikationsofficer. S. 175.
- Sturtzenbecher, M.** Öfverstelöjtnant, swedenborgare. S. 148.
- Stäudlin** (i texten orätt **Stäudel**). Teol. professor i Göttingen. S. 354.
- Svedelius, P.** Professor i Upsala. S. 24, 460.
- Swedenborg, E.** Assessor; teosof. S. 65.
- Sverdrup, G.** Professor vid universitetet i Kristiania i grekiska, sedan i filosofi; framstående deltagare i Norges offentliga lif. S. 49.
- Sydenham, Th.** Ryktbar engelsk läkare och medicinsk skriftställare. S. 102.
- Sylvander, J.** Friherre, president i Svea hofrätt. S. 255.
- Talleyrand-Perigord, C. M. de.** Ryktbar fransk diplomat och statsman. S. 441.
- Tannström, N. M. af.** Kansliråd, kanslerssekreterare vid rikets uni-

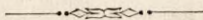
- versiteter. S. 86, 124, 266, 319, 332, 351, 495.
- Tasso, Torquato.** S. 307.
- Tegnér, Chr.** Skaldens äldste son, sedan prost och kyrkoherde i Kellstorp i Skåne. S. 298, 317, 491.
- Tegnér, Disa.** Skaldens yngsta dotter, g. m. 1) J. P. Kuhlberg, 2) C. W. Böttiger. S. 298, 310, 317, 370.
- Tegnér, Elof.** Skaldens äldre broder, slutl. lektor i Karlstad. S. 3—10, 12—16, 22—24, 27, 51—54, 57—59, 62, 64; 457.
- Tegnér, Emma.** Skaldens dotter, död vid åtta års ålder. S. 96.
- Tegnér, E. M.** Skaldens brorsson, k. hofpredikant, slutl. kontraktsprost och kyrkoherde i Fellingsbro i Nerike. S. 237, 329.
- Tegnér, Göthilda.** Skaldens äldsta dotter, g. m. frih. C. A. Rappe, öfverste och chef för n. skånska infanteri-regementet. S. 298, 310, 317.
- Tegnér, Lars Gustaf, (d. ä.).** Skaldens äldste broder, teol. licentiat, vice pastor i Millesvik. S. 11; 6, 14, 457. — Hans hustru **Lisa Sophia Brand.** S. 6.
- Tegnér, Lars Gustaf (d. y.).** Skaldens yngste son, slutl. öfverste och chef för Dalregementet. S. 317.
- Tengström, J. J.** Finsk ärkebiskop. S. 185.
- Tennemann, W. G.** Tysk filosof, prof. i Marburg. S. 191.
- Ternström, J.** Pastorsadjunkt, sedan kyrkoherde i Tranås i Skåne, teologisk skriftställare. S. 504.
- Thiers, L. A.** Fransk statsman. S. 441.
- Tholuck, F. A. G.** Tysk teolog, professor i Halle; exegetisk skriftställare. S. 354, 372, 495.
- Thomander, J. H.** Seminarii-docent, sedan teologie professor i Lund, slutl. biskop derstädes; teologisk och vitter författare, talare. S. 290; 268, 328, 393, 492, 501.
- Thomæus, J. J.** Prost och kyrkoherde i Kristianstad; flitig kyrkohistorisk författare. S. 504.
- Thoméé, H.** Kanslerssekreterare vid Lunds universitet; expeditionsskreterare. S. 8.
- Thorild, Th.** Filosof, skald. S. 19, 148, 383, 384, 446.
- Thyselius, P.** Universitetslärare i Upsala, slutl. biskop i Strängnäs. S. 24, 25, 27, 460.
- Tilgenkamp, F. W.** Tysk teolog, författare till »Einleitung in die Schriften d. A. u. N. Testaments». S. 391.
- Tindal, M.** Engelsk filosof; deismens mest framstående skriftställare. S. 103.
- Tranér, J.** Docent, sedan adjunkt vid Upsala universitet, slutl. kyrkoherde i Söderköping, titulär professor; latinsk skald, öfversättare. S. 37, 59, 462.
- Treschow, N.** Professor i filosofi i Kristiania, sedermera någon tid Norsk ecklesiastikminister; berömd författare och bemärkt politisk person. S. 49.
- Troil.** Fröken. S. 21.
- Turner.** Engelsk naturforskare. S. 271.
- Tybeck, J.** Prest, afsatt på grund af Herrnhutiska och Swedenborgska villfarelser. S. 148, 283.

- Uggla, G. G.** Kammarrättsråd; led. af götiska förbundet. S. 182. — Hans hustru, **M. C. Dellvik.** S. 183.
- Ugglas, S. Th., f. Stedingk.** Grefvinna, g. m. statsrådet grefve P. G. af Ugglas. S. 95.
- Ullgren, E.** Gymnasiiadjunkt i Karlstad. S. 10.
- Wachtmeister, H.** Grefve, landshöfding i Blekinge län. S. 241.
- Wachtmeister, H. G. (Trolle).** Grefve, excellens, justitiekansler; naturforskare. S. 292, 489.
- Wahlgren, E.** Notarie vid kammarrätten i Stockholm S. 21.
- Valerius, J. D.** Tjenstemän i kansliet, slutl. kansliråd; skald. S. 18, 19, 20, 21, 29, 33, 35, 63, 115, 261, 367, 430, 459, 461, 486.
- Wallenberg, M.** Biskop i Linköping, Homers översättare. S. 142; 120, 126, 319.
- Wallenius, J. F.** Eloquentiæ professor i Åbo; kansliråd. S. 185.
- Wallin, J.** Lektor vid Stockholms gymnasium; sedan domprost i Skara. S. 489.
- Wallin, J. O.** Ärkebiskop, skald. S. 91, 107, 149, 162, 357; 10(?) 18, 21, 29, 34, 37, 65, 66, 83, 95, 96, 100, 101, 106, 115, 116, 120, 122, 124, 135, 141, 149, 153, 164, 166, 177, 197, 199, 200, 233, 322, 330, 338, 374, 375, 378 — 381, 383, 386, 397, 399, 403, 406, 421, 422, 429, 459, 469, 489, 495, 499. — Hans hustru, f. **A. M. Dimander.** S. 357.
- Wallinder, P.** Kontraktspäst och kyrkoherde i Upsala stift. S. 493.
- Wallman, J. H.** Lektor i Linköping; fornforskare. S. 182.
- Wallmark, P. A.** Bibliotekarie i kongl. biblioteket i Stockholm, kansliråd; publicist, vitter författare. S. 126; 29, 34, 37, 45, 60, 80, 83, 90, 91, 95, 100, 120, 121, 123, 124, 130, 131, 134, 135, 136, 141, 365, 367, 481.
- Wallqvist, O.** Biskop i Vexjö. S. 208, 244, 318, 392.
- Wedel-Jarlsberg, J. C. H.** Grefve, norsk statsman, slutl. ståthållare i Norge. S. 52. — Hans grefvinna. S. 217.
- Wegscheider, J. A. L.** Teologie professor i Halle, skriftställare i rationalistisk anda. S. 359.
- Wensjoe, T.** Vice pastor vid Upsala domkyrka, sedan kyrkoherde i Clara församling i Stockholm; flitig översättare och skriftställare på det teologiska området. S. 354.
- Wenström, C. E.** Pastorsadjunkt, sedan prost och kyrkoherde i Falun; predikant, skriftställare. S. 500.
- Wergeland, H.** Norsk skald, slutligen norsk riksarkivarie. S. 297; 489.
- Westerstrand, P.** President i statskontoret. S. 285.
- Westman, L. F.** Professor i teoretisk filosofi vid Lunds universitet. S. 328.
- Wettergrund, J. M.** Docent i Lund, sedermera kontraktspäst och kyrkoherde i Ronneby. S. 11.
- Wetterstedt, G. af.** Grefve, hofkansler, slutl. statsminister för utrikes ärenden. S. 70, 73, 141, 146, 147, 148, 286, 382, 436, 467.
- Wiborg, A.** Filos. magister, bok-

- handlare och boktryckare i Stockholm, utgifvare af Stockholms-Posten. S. 74—81, 87, 94, 104, 114, 119—126, 140, 147; 66, 96, 97, 100, 146, 149, 150, 221, 467.
- Wickelius, A.** Vice bibliotekarie i Lund, sedermera kyrkoherde i Wäckelsång i Småland. S. 10.
- Vicq d' Azyr, F.** Ryktbar fransk läkare. S. 102.
- Widström, U. C., f. Forsberg.** Skaldinna. S. 33.
- Wieselgren, P.** Adjunkt vid Lunds universitet, vice bibliotekarie, slutl. domprost i Göteborg; mångsidig skriftställare. S. 243, 253, 272, 282; 262, 291.
- Wikström, J. E.** Professor och intendent vid vetenskaps-akademiens botaniska museum. S. 341.
- Wilbrand, J. B.** Tysk botanist. S. 340.
- Wilhelm.** Prins af Preussen. Hans gemål, prinsessan Amelie Marie-Anne af Hessen Homburg. S. 239.
- Wilhelm.** Prins af Preussen, sedan Tysklands kejsare, den föregående's brorson. S. 488.
- Villemain, A. F.** Berömd fransk skriftställare och statsman; franska akademiens sekreterare. S. 371.
- Winberg, C.** Grosshandlare i Karlshamn, Thomanders vän. S. 291.
- Wingård, C. Fr. af.** Biskop i Göteborg, sedermera ärkebiskop. S. 288, 315, 318, 321, 326, 330, 332, 346, 349, 352, 370, 375, 384, 404, 406, 422, 426; 25, 295, 305, 325, 362, 363, 364, 384, 397, 440, 460, 488, 489, 499.
- Wingård, J.** Biskop i Göteborg. Den föregående's fader. S. 21.
- Wirsén, G. F.** Grefve, statsråd, excellens. S. 261, 486.
- Voltaire, F. M. A. de.** S. 101.
- Voss, J. H.** Tysk skald och öfversättare. S. 140.
- Wrangel, A. H., f. Lewenhaupt.** G.m. öfverstekammarjunkaren frih. H. G. Wrangel. S. 285.
- Wrangel, F. A.** Friherre, expeditionsskreterare. S. 492.
- Wählin, Chr.** Domprost i Lund. S. 49, 292, 464, 489.
- Wählin, L. P.** Teol. doktor, prost och kyrkoherde i Norrviddinge i Skåne. S. 291, 489.
- Wählin.** Möjligen J. P. Wählin, slutl. teologie doktor och kyrkoherde i V. Vingåker i Södermanland. S. 56.
- Wöldike, M.** Teol. professor i Köpenhamn. Förf. till en i Sverige länge använd lärobok i teologi. S. 389.
- Zeipel, C. v.** Skald, godsegare. S. 228.
- Zetterstedt, J. W.** Adjunkt i naturallistoria, sedan professor i botanik vid Lunds universitet. S. 188, 191.
- Åberg, U. J.** Adjunkt i fysik vid Lunds universitet, sedan lektor i Karlstad. S. 30.
- Åbergsson, G. F.** Skådespelare. S. 124.
- Ågren, S. P.** Lektor vid Karlberg, professor, slutl. kyrkoherde i Tillinge af Upsala stift; pedagog. S. 295, 489.
- Åkerhielm, G. F.** Friherre, ordförande i fångvårdsstyrelsen, sedermera statsråd; vitter författare. S. 248, 279; 124, 186, 199, 253,

PERSON-REGISTER.

362, 363, 377, 382. — Hans (första) hustru H. C. af Ugglas (af Tegnérs besjungen). S. 248, 486. Åström, J. Teol. doktor, kyrkoherde i Tuna, sedan i Simtuna af Upsala stift; psalmförfattare och predikant. S. 101. Ödmann, E. S. Kontraktsprost och	kyrkoherde i Wendel af Upsala stift. S. 493. Ödmann, Sam. Domprost i Upsala, framstående skriftställare. S. 73, 74, 75, 77, 79, 80, 320. Oehlschläger, A. G. S. 300, 310, 397, 437; 29, 45, 69, 90, 145, 170, 236, 242, 299, 308, 309, 343, 370, 421, 489, 502.

R Ä T T E L S E R.

Sid.	25	rad.	4	nedifr.	står	Geijer;		läs	Geijer ²⁾
»	43	»	14	»	»	skicker;	»	»	skickar
»	59	»	8	»	»	skynder;	»	»	skyndar
»	150	»	10	»	»	tankegång;	»	»	tankegång ¹⁾
»	351	»	18	»	»	Opossum;	»	»	Opossum ²⁾
»	370	»	12	»	»	Wingård;	»	»	Wingård ¹⁾
»	377	»	14	»	»	Klingspors;	»	»	Klingspors ¹⁾
»	427	»	11	»	»	Abrahamsens;	»	»	Abrahamsons
»	431	»	6	»	»	riddarförmaning;	»	»	riddarförmaning ²⁾
»	444	»	8	»	»	bidrag;	»	»	bidrag ¹⁾

Anna Myhrmans porträtt är måladt 1800 (ej 1799, såsom oriktigt angifves).

